RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דער שוחטים שטימme

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, ארויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. **Telephone: ORchard 4—1938 — 4602**

VOL. I. No. 1. **MARCH, 1932.** עדשטער יאהרגאנג, נומער 1 ב"ה ניו יארק, אדר שני, תרצ"ב

אינהאלט:

עדיטאריעלס:

א. אונזער צייטונג

ב. רבנים און שוחטים

ג. די אידישע צוקונפט אין געפאהר

ד. עזרת תורה

די מצוה פון שחיטה ביי אידען — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

וואס איז א שטימע? (פעליעטאן) — — — — — — — — — — — — — — אחד מדרי מטה

שחיטה אין שוחטים אמאל אין חיינט — — — — — — — — — — הרב רפאל מרדכי בארישאנסקי

פרדסים אין ארץ ישראל — — — — — — — — — — — — — — — — מ. בונים

חכל שוחטין ואחרים רואין אותן — — — — — — — — — — — — יוסף חיים קאפלאוויץ

באגריסונג — דר. יזראעל ה. לעווענטהאל

אין אונזער אייגען ווינקעל

השומר

מרכז רוחני — הרב שמריהו ליב הורוויץ

הלכות שחיטה ובדיקה — — — — — — — — — — — — — — — — — על פי פרד"ס

אות ברית — דר. שמואל כהן

מעשה בשוחט שנתגלה — — — — — — — — — — — — — — — — — מספר עתיק

מכתבי ברכה ועדוד

ספרים חדשים — בן דוב

מודעות

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאן 3 דאלאר א יאהר.

Application for Entry as Second Class Matter is Pending

Digitized by Touro College Libraries
For Project Zikaron
www.zikaron.tourolib.org
2022

אַ וויכטיגער און אינטערעסאַנטער מיטינג פון דער אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי

ניט לאַנג צוריק איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אַ מיטינג פון די „אגודת שוחטי עופות", אין 96 קלינטאָן סטריט, ניו יאָרק. עס איז באשלאָסען געוואָרען צו פּראָטעסטירען עפענטלעך נעגען די בעריכטען אין די צייטונגען, אַז עס הערשט אַ נעוואָלדיגע חפקרות אין די שחיטה עופות מארקעטס, אַ זאַך וואָס איז אַבסאָלוט פאַלש. אין וועגיג פּראָצענט פון אונזערע מארקעטס קומען אריין רבנים, חברים פון די לאָקאַלע ועדי הכשרות יעדען דאָ נערשטאָנ, און זיהען די חלפים ביי די שוחטים, און זיי גיבען אכטונג זוי די שחיטה נעהט פאָר, און די שוחטים זיינען אימער גרייט צו עפּאָנגען בכבוד די רבנים, וועלבע ווילען זיהען חלפים אין שחיטה, און 90 פּראָצענט שוחטים פון די אגודת שוחטי עופות דניואָרק רבתי זיינען שוחטים פאר די לעצטע 25-30 יאָהר, וועלבע זיינען תלמידי חכמים יראים ושלמים, און אויך עפקים אין שולחן, תלמוד תורה'ס און ישיבות, און וועגן רבנים וועגדען זיך צו דער אגודה מיט ערענסטע קלאגען אויף שוחטים און וועגן נאָך אַ גרינליכע חקירה והדרישה מצד שוחטים און רבנים וועלט אויסגעפונגען אַז די שחיטה זיינען ניט פאסיג צו זייער מלאכת הקדש, צוויגנט די אגודה די שוחטים אויפצוגעבען שחיטה, אזא קראפט האָט נאָך קיין רבנים אָרגאַניזאציע ביז יעצט ניט געקענט באַווייזען, און דאָס האָט באַווייזען צו טהאָן די שוחטים יוניאָן, וועלבע האָט באַלד 300 חברים שוחטים מומחים, יראים ושלמים.

דער סעקרעטער פון דער אגודה ר' יוסף ה' ראָזענמאן ניט אַ בריוועטן איבערבליק איבער די וויכטיגע ארבייט פונ'ם אָפיס און וויייט אויף פאקטיש אַז די לאַגע פון די שוחטים יוניאָן איז נאָרמאַל, געזונט און שטארק, און די אגודה העלפט יעדען ברודער שוחט, וועלבער ארבייט זיין הייליגע ארבייט און מען שטיצט אויך דעם ארבייטסלאָזען ברודער שוחט.

הרב י. א. ראבינאָוויץ און דעזל. נאָוואָגראדסקי האָבען אינטערעסאַנטע רעדעס וועגען דער לאַגע פון שוחטים און שחיטה. די ברידער שוחטים רעזל. ו ו י ל ע ר און רעזל. מ. ר א ט ש ט י י ן פון בראנקס און רעזל. א. כ ה ן פון פלעטבוש זיינען ערווייטלט געוואָרען אין דער פינאַנס קאמיטע.

דער טיעטרמאן פונ'ם פאַנד פאר די אונבאשעפטיגטע שוחטים, ברודער ב א ש ק א ו י ץ בריינגט אריין אַ בעריכט דורך דעם סעקרעטער רעזל. מ ע ל צ ע ר, אַז די אומבאשעפטיגטע ברידער שוחטים האָבען באַקומען פון 20 ביז 25 דאָלאר יעדע וואָך. עס איז באשלאָסען געוואָרען צו ערזוכען אַ ספעציעלע קאמיטע אַז צוזאמען מיט דער עקזעקוטיוו קאמיטע פון דער אגודה זאָלען אויסארבייטען פּלענער וויי אזוי צו פארבעסערען די אלגעמיינע לאַגע פון די אונבאשעפטיגטע ברידער שוחטים. די קאמיטע באשטעהט פון די ברידער שוחטים רעזל. ח ד ש. ח. י. ה ו ר ו ו י ץ, י ו ס ף ג א ר ד א ן, רעזל ה א ל פ ע ר י ן פון בארא פארק.

עס ווערט דאָן ארויסגעבראכט אַ רעזאָלוציע דורך ברודער ח. י. ה ו ר ו ו י ץ און ווערט אָנגענומען מיט באַגייסטערונג, אַז די שוחטים שפּרעכען אוים אַ האַרציגען דאַנק און אָנערקענונג צום פרעזידענט פון דער אגודה, ברודער רעזל. י ע ק ב ב ל ו ם, צום וויייס־פרעזידענט ברודער מ ע ל צ ע ר, צו די סעקרעטאַריס ברודער ר א ז ע נ מ א ן און ב א ש ק א ו י ץ, צום טרעזשורער ברודער ש. נ א ו ו א ג ר א ד ס ק י, אָן צו דער נאַנצער עקזעקוטיוו פאר זייער גוטע נוצ־ליכע ארבייט וואָס זיי האָבען געטהאָן ביז יעצט און עס ווערט איינשטימיג באשלאָסען דאָס קיינער פון די שוחטים טאר ניט און וועט ניט פארהאַנדלען קיינע שוחטישע אינטערעסען אויף אייגענע פאראַנטוואָרטלעכקייט, אָן די בריידער שוחטים גיבען פולע מאַכט אָן אויטאָריטעט צו די יעצטינע בעאַמטע מיט דעם וועג הפועל פון דער אגודה צו פארהאַנדלען מיט וועמען עס זאָל ניט זיין נוגע זאָלעם וואָס איז נוגע די אגודה וויי זיי וועלען געפינען פאר נויטיג און פאסיג, און נאכהער באריכטען צום אלגעמיי־נעם מיטינג.

דער פרעזידענט ר' יעקב בלום האָלט אַ פייערדיגע רעדע וועגען דער לאַגע פון די שוחטים און ערקלעהרט די נויטיגקייט פון אָרגאַניזירען אַ זשורנאַל פון שוחטים פאר די שוחטים פון אמעריקא און קענעדא. עס ווערט באשלאָסען פייערליך און מיט גרוים ענטוזיאזם צו אָרויס־געבען דעם זשורנאַל „די שוחטים שטימע", און אלס רע־דאקטאָר פונ'ם זשורנאַל ווערט ערוועהלט דער באַוואוסטער רב. דרשן, גלענצענדער רעדנער, פחנך און שריפטשטעלער ה ר ב ש מ ר י ה ו ל ב ה ו ר ו ו י ץ, דער מחבר פון 16 באַריטע ספרים אין הלכה, אגדה, דרוש, חכמת ישראל, ספרי חנוך ולימוד, דער נעווועזענער רעדאקטאָר פון די רבנישע זשורנאַלען „דער וועג וווייזער", „דאָס ישראל" און שרייבער פון הונדערטער ארטיקלען, כמעט אין אלע אידישע און העברעאישע צייט שריפטען אין דער נאַנצער וועלט, הרב ר"ל הורוויץ. דער רב און חויפט מיהרער פון דער גרויסער ישוהל און תלמוד תורה תפארת הנר"א פון 425 האוואַרד עוועניו, ברוקלין, איז ערקלעהרט געוואָרען איינשטימיג דאָן אלס דער פּאַראַנט־וואַרטליכער רעדאקטאָר פונ'ם שוחטים זשורנאַל.

עס איז נעמאַכט געוואָרען אַ הזכרה נאָך די פאר־שטאָרבענע ברידער שוחטים ר' י ע ק ב ב ל ו ם ז"ל און נאָך ברודער ש מ א י ר א ט ש י ל ד ז"ל ביי די גוט באַוואוסטע ברידער שוחטים און חזנים ח ז ן נ א ל ד ב ע ר ג און ברודער מ י ש ק י ן. דער וויי־פרעזידענט ברודער מ ע ל צ ע ר ערקלעהרט דאָן דעם מיטינג נעזועצליך נעשלאָסען.

י. באשקאָוויץ, סעקרעטאר.

די שוחטים שטימע

אדר ב׳ תרצ״ב

ערשטער יאָהרגאַנג. נומער 1

אונזער צייטונג

עס איז דעם ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון אַמעריקאַנער יידענטום דאָס די עפות שוחטים פון גרויס ניו יאָרק גיבען אַרויס אַ מאָנאַטליכען זשורנאַל וועמעס צוועק איז צו פאַרבעסערען די לאַגע פון די שוחטים אין אַמעריקע אין קאַנאַדע, צו אָרגאַנירען די שוחטים פון לאַנד אין איין גרויסען קרעפטיגען פאַרבאַנד, ווייל נור אין איינינקייט, אין אחדות, ליגט שטאַרקייט. די שוחטים ווניאָן פון גרויס ניו יאָרק איז שטאַרק, קרעפטיג און מעכטיג, באַזאָרגט איהרע מיטגלידער און פאַרזיכערט זייער עקזיסטענץ, טיילט אויס פיעל צדקה פאַר חזוק היהדות, אין דוקא דורך דער „יוניאָן" האָבען זיי די מעגליכקייט צו באַזאָרגען ריכטיג די כשרות פון שטאָדט, און ניט זיין פאַרשקלאַפט צו קיינע „באָסעס", און יעצט גיבען זיי אַרויס „די שוחטים שטימע".

„די שוחטים שטימע", וועלכע איז דער אָפיציעלער אָרגאַן פון די שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי, וועט זוכען, ווי געזאָגט, צו פעראייניגען אַלע שוחטים פון לאַנד און פאַרבעסערען זייער עקאָנאָמישען און גייסטיגען מצב. די צייטונג וועט אָבער זיין געוויידמעט ניט נור צו די אינטערעסען פון די שוחטים, נור ווי דער בעקאַנטער האָמלער רב, הרב ר׳ רפאל מרדכי באַרישאַנסקי באַמערקט זעהר ריכטיג אין זיין האַרציגער באַגריסונג צו אונזער צייטונג אין דיזען נומער, אַז „די שוחטים שטימע" דאַרף זיין ניט נאָר די שטימע פון די שוחטים, נאָר אויך די שטימע פון כל ישראל. „די שוחטים שטימע" וועט זיין געוויידמעט צו אַלעס וואָס ביי אידען איז ליעב, הייליג און טייער, און ניט נאָר שוחטים, וועלכע זיינען באמת די אייגענטימער פון דיזע צייטונג, נאָר אויך רבנים און אַלע אידען וועמענס הערצער עס טוט וועה פאַר דעם כבוד פון תורה און אידעטום וואָס ווערט זעהר אָפט פאַרשוועכט אין דיזען לאַנד, זיי אַלע וועלען געפינען אין אונזער צייטונג אַ זיכערען און פאַסיגען פלאַץ צו געבען אויסדרוק צו זייערע געפיהלען און געדאַנקען וועגען אידען און אידענטום.

„די שוחטים שטימע" מיט איהר העברעאישען שכן דער „השומר", וועט זיך געפינען אין דעם הויז פון יעדען שוחט, פון יעדען רב, פון אַלע משרתים בקודש ביי אידען, ווי אויך ביי די פיהרער און בעאַמטע פון אַלע אַרטאָדאָקסישע שוהלען, חברות און אָרגאַניזאַציעס. די צוויי צייטונגען „די שוחטים שטימע" און דער „השומר" וועלען זיין די שטימע פון דעם אָרגאַניזירטען אידעטום פון אַמעריקא און קאַנאַדא, „די שוחטים שטימע" אין אידיש, און דער „השומר" אין העברעאיש, וועט זיין די קהל׳שע בימה פון די רבנים, שוחטים, לעהרער, מוהלים, חזנים, ווי אויך די פיהרער פון אידענטום, פון קהל׳שען לעבען, און אָט דיזע צייטונג אונזערע וועט בויען אַלעס וואָס איז הייליג און נוצליך אין אידישען לעבען, און וועט ברעכען אַלעס וואָס דאַרף געבראָכען ווערען, אַלעס וואָס איז ניט על פי דרך התורה. די צייטונג וועט זיך פאַר קיינעם ניט שרעקען, נאָר פאַר דעם בורא עולם, און דער הייליגער אמת און די הייליגע תורה וועט זיין אינזער שטענדיגע פראָגראַמע. אין זייער ליכט וועט די צייטונג געהן מיט פעסטע זיכערע טריט.

די אַלע וועלכע האָבען באַהאַלטען אין זייערע נשמות אַ הייליגען פייער, אַ בענקעניש נאָך אמת און קדושה. די אַלע וועלכע ווילען בויען דאָס טראַדיציאָנעלע אידישקייט אין דיזען לאַנד, זאָלען זיי זיך גרופירען אין געשלאָסענע רייהען מיט פאַראייניגטע הערצער און נשמות אַרום „די שוחטים שטימע" און דעם „השומר".

די שוחטים שטימע" וועט זיך פון היינט אָן לאָזען שטאַרק הערען אין דער אידישער גאַס פון אַמעריקא, און דער „השומר" וועט היטען אונזערע הייליגטימער אַז זיי זאָלען חס ושלום ניט פאַרשוועכט ווערען ביי אומריינע נשמות וועלכע ווילען הערשען איבער הייליגע גייסטיגע ענינים, צו וועלכע זיי האָבען קיין רעכט ניט צו צוריהרען זיך אפילו, און אונזער צייטונג רופט צו אַלע נשמה אידען פון אַמעריקא, מי לה׳ אלי!!!...

רבנים און שוחטים

הרב ר׳ ישראל הלוי ראָזענבערג, דער עהרען פרעזידענט פון „אגודת הרבנים" אין אַמעריקא און קאַנאַדא, אין זיין האַרציגער באַגריסונג צו אונזער צייטונג אין דיזען נומער, באַמערקט זעהר שאַרף, אַז עס איז ווינשענסווערטה עס זאָל באַשאַפען ווערען אַ בעסערע בעציהונג צווישען די רבנים און די שוחטים פון אַמעריקא.

הרב ראָזענבערג מאַכט ניט שולדיג די שוחטים וואָרום זייער באַציהונג צו רבנים איז ניט אַזוי גוט ווי ער וואָלט געוואָלט אַז עס זאָל זיין אין דער ווירקליכקייט, ווייל אַלס פעהיגער גייסטיגער פיהרער און מענשען קענער, פאַרשטעהט ער גאַנץ גוט דעם ריינעם אמת, אַז די שוחטים זיינען ניט שולדיג אין דעם, נאָר שולדיג אין דעם זיינען די אומשטענדען פון אידישען לעבען, אַ לעבען ניט קיין אָרגאַניזירטער, אַ הפקר לעבען, און אָט די אומשטענדען לאָזען ניט פאַרווירקליכען זאַכען און ענינים, וועלכע האָ-

בען על פי דין און על פי יושר שוין גאנץ לאנג געדארפט פארווירקליכט ווערען.

דער אמת איז, אז שוחטים ווייסען גאנץ גוט, אז זיי דארפען זיין אונטערוואָרפען אונטער דער דיסציפלין פון דעם שולחן ערוך, און זיי האָבען אימער גרויס רעספעקט און זיינען פאָלשטענדיג געהאָרכזאַם צום רב, וועלכער איז דער פארטרעטער פון שולחן ערוך. דער רב וואָס האָט קיין אַנדער זאַך ניט אינזינען נאָר דעם שולחן ערוך, וועלכער קומט צו שוחטים אין נאָמען און אין גייסט פון דער הייליגער תורה, יענער רב איז אימער באַליבט און רעספעקטירט ביי די שוחטים און זיי זיינען אימער גרייט צו פאָלגען איהם, וויסענדיג אַז דאַמיט פאָלגען זיי דעם שולחן ערוך, וועלכער איז און דאַרף זיין דער אמת'ער און אייגציגער דעה זאָגער פון די שוחטים.

די שוחטים, פון זייער זייט, זיינען זעהר צופרידען, אַז עס זאָל באמת בעשאַפען ווערען אַ נאַטירליכע, האַרציגע, און זעהר פריינדליכע באַציהונג צווישען זיי און די רבנים פון אַמעריקא, ווייל דאָס וואָלט געווען אַ גליק פאַר ביידען, פאַר די רבנים און פאַר די שוחטים, און איבערהויפט פאַר דאָס אידענטום פון אַמעריקא, וועלכעס ליידט זעהר פיעל פון צושפליטערטע כחות פון אינווייניג און פון דרויסען. אחדות איז נויטיג אי כלפי חוץ אי כלפי פנים, און דערפאַר נעמען מיר אָן מיט פערגעניגען דעם פאָרשלאַג פון דעם גייסטיגען פאָרשטעהער פון די אגודת הרבנים, און מיר זיינען גרייט צוזאַמען מיט די רבנים צו פערווירקליכען אין לעבען דעם פאָרשלאַג פון הרב ראָזענבערג.

די שוחטים ווילען אחדות און שלום, און זיינען גרייט צו העלפען בויען דאָס יודענטום אין דיעזען לאַנד, ווי עס פאַסט פאַר אידען וועלכע האָבען געווידמעט זייער לעבען צו מלאכת הקודש, וואָס איז דער יסוד פון יודענטהום.

די אידישע צוקונפט אין גרויס געפאַהר

די אידישע צוקונפט איז נאָר דאַן אין אַ גליקליכען צושטאַנד ווען די יונגע אידישע קינדער, זיהן און טעכטער, געניסען אַ גוטע אידישע ערציהונג, נאָר דאַן ווען מיר האָבען אַ תורה־טרייע יוגענד, אַ יוגענד וועלכע איז באַוואוסטזיניג אידיש, האָט אידישע בילדונג און אידישען שטאָלץ, איז דורכגעדרינגען מיט ליבשאַפט און רעספעקט צו דער אידישער תורה, רעליגיאָן, און די הייליגע אידישע קולטור. און דאָס קען פאַסירען נאָר דאַן ווען די יונגע אידישע קינדער געניסען אַן אמת'ע גרינדליכע אידישע רעליגיעז־נאַציאָנאַלע ערציהונג, און עס איז נאָר דאַן מעגליך צו געבען קינדער אַ גוטע אידישע ערציהונג ווען די תלמוד־תורה'ס און ישיבות זיינען זיכער מיט זייער עקזיסטענץ, און די לעהרער און פרינסיפאַלס קענען זיך אָפּגעבען צו זייער גרויסע הייליגע אַרבייט מיט רוהיגע קעפּ און פרעהליכע הערצער.

ווי די לאַגע איז יעצט אָבער, זעהען מיר ניט איין ווי אזוי איז גאָר מעגליך צו געבען אַ אידישע ערציהונג צו אונזערע קינדער. די ערציהער פון דעם נייעם אידישען דור, די לעהרער און די פרינסיפאַלס האָבען ניט באַקומען זייערע קלעגליכע געהאַלט שוין אַ גאַנץ לאַנגע צייט און מאַנכע פון זיי הונגערען, הונגעריגע לעהרער קענען ניט לעהרנען תורה מיט קינדער „אם אין קמח אין תורה". און די לאַגע איז אַזאַ אַז די אַלע תלמוד תורה'ס פון גרויס ניויאָרק געפינען זיך אויף דעם שוועל פון באַנקראָט, זיי האַלטען זיך אַלע ביי צושליסען זיך.

דער „ועד הרבנים" פון ניו יאָרק צוזאַמען מיט די „אגודת מנהלי בתי הת"ת דניו יאָרק והסביבה", די פרינסיפאַלס פון אַלע ניו יאָרקער תלמוד תורה'ס האָבען איינגעזעהן די שרעקליכע גרויסע געפאַהר אין וועלכע מיר געפינען זיך, די סכנה איז אַז אַלע תלמוד תורה'ס זאָלען זיך ווירקליך צומאַכען און זעכציג טויזענד אידישע קינדער זאָלען בלייבען הפקר קינדער, אָהן אַ ברעקעל אידישע דערציהונג. און דערפאַר איז גערופען געוואָרען פונ'ם „ועד הרבנים" און „אגודת המנהלים" אַ שטאָדטישע קאָנפערענץ, אין גאָווערנאָר קלינטאָן האָטעל, וועלכע איז ערעפענט געוואָרען ביים פרעזידענט פון „ועד הרבנים" הרב ר' ישראל דושאָוויץ, און דאָרט, ביי יענער גרויסער היסטאָרישער קאָנפערענץ, איז געלייגט געוואָרען דער גרונדשטיין פון אַ שטאָדטישען קאָמיטעט פון רבנים, מחנכים, און חנוך עסקנים, וועמענס הייליגע אַרבייט וועט זיין צו אָרגאַניזירען די אידען פון ניו יאָרק פאַר דעם אידישען חנוך צו שאַפען די פינאַנציעלע מיטלען, און גרינדען אַ שטאָדטישען ועד החנוך וועלכער זאָל אויסאַרבייטען אַ פּראָגראַם פאַר אַלע תלמוד תורה'ס פון שטאָדט, און פאַרבעסערען דאַמיט די פינאַנציעלע און ערציהערשע לאַגע פון אונזערע תלמוד תורה'ס.

די קאָנפערענץ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען ניט אומזיסט אין גאָווערנאָר קלינטאָן האָטעל, ווייל דאָס איז געווען דער סימבאָל פון די צוקונפטיגע אַרבייט. גאָווערנאָר קלינטאָן — ווי עס ווייסען די יעניגע וועלכע זיינען בעהאַווענט אין דער אַמעריקאַנער געשיכטע — האָט געשאַפען דעם „אירי קאַנאַל", וועלכער האָט פאַראייניגט די „איסט" און די „וועסט" פון לאַנד, און דער קאַנאַל האָט געהאָלפען, אַז ניו יאָרק זאָל ווערען גרויס און רייך און די לאַנד זאָל זיין גליקלעך, די קאָנפערענץ אין גאָווערנאָר קלינטאָן האָטעל האָט אויך געמאַכט אַ פאַרזוך צו שאַפען אַ גייסטיגען קאַנאַל, וועלכער זאָל פאַראייניגען די רבנים, ערציהער, פעדאַגאָגען, ווי אויך די בעלי בתים, אין איין גרויסען שטאַרקען פאַרבאַנד פאַר'ן אידישען חנוך, און דער ענד ציעל זאָל זיין צו פאַראייניגען דעם אַלטען דור מיט דעם נייעם דור, פאָטער און זון, מוטער און טאָכטער, אום מיר זאָלען חס ושלום ניט בלייבען קינדערלאָז, און אונזערע קינדער זאָלען איבערנעמען פון אונזערע הענד אונזערע אַלטע הייליגע רייכע

ירושה, תורה־שבכתב און תורה־שבעל־פה און די גאנצע הייליגע אידישע ליטעראטור און קולטור.

מיר באַגריסען דיזע נויטיגע פאַראייניגונג און ווינ־שען די אַלע וועלכע אַרבייטען פאַר אַ רעליגיעז־נאַציאָ־נאַלען הנוך, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם!!

עזרת תורה

דער „עזרת תורה" פאָנד, וועלכער איז גע־גרינדעט געוואָרען ביי די „אגודת הרבנים" און פון וועל־כען פאָנד הרב ר' ישראל הלוי ראָזענבערג איז דער פרעזידענט און הרב ר' יוסף אליהו הענקין איז דער סעקרעטער, די ביידע רבנים וועלכע זיינען גדולי ישראל, באַליבט און רעספעקטירט בא אַלע רבנים און תלמידי חכמים פון לאַנד, האָבען אַריינגעלייגט מסירת־נפש אַרבייט צוזאַמען מיט די רבנים און שוחטים פון לאַנד אין אויפהאַלטען דיזען נויטיגען און נוצליכען הייליגען פאָנד, וועלכער איז באמת אַ פקוח נפש פאָנד.

דער „עזרת תורה" פאָנד האָט אין דער צייט פון זיין עקזיסטענץ מחיה מתים געווען, ער האָט געהאָלפען טויזנ־דע ליידענדע צובראָכענע און קראַנקע רבנים און שוחטים, אַלמנות און יתומים פון רבנישע און שוחטישע פאַמיליען אין ארץ ישראל און אין אַלע לענדער פון יוראָפּ, אַז זיי זאָלען ניט אונטערגעהן און זאָלען ניט שטאַרבען פון הונגער.

די רבנים אין סאָוועט רוסלאַנד געפינען זיך יעצט אין אַזאַ שרעקליכע געפעהרליכע לאַגע וואָס אַפילו די רייכסטע פאַנטאַזיע קען זיך ניט פאָרשטעלען ווי גרויזאַם שרעקליך זייער לאַגע איז, זיי און זייערע פאַמיליעס גע־פינען זיך איצט אין דער גרויסער געפאַהר פון אַ הונגער טויט חס ושלום, זייער שטימע גרייכט צום „עזרת תורה" פאָנד און אונזער אידישע הארץ ווערט צוריסען פון וועה־טאָג און צער, זאָלען מיר זיי ניט העלפען? זאָלען מיר לאָזען די רבנים און שוחטים פון אייראָפּא ח"ו אונטער־געהן? זאָלען מיר? קענען מיר? מעגען מיר? וועט אונזער אידישער געוויסען אונז לאָזען רוהען?

ניין! טויזענד מאָל ניין! די אידישע הארץ אין אַמעריקע איז ניט געשטאָרבען, זי קלאַפּט נאָך וואַרעם און אידיש גענוג, און מיר האָפען דאָס יעדער איד וועל־כער לייענט איצט אָט די פאָר ווערטער וועלכע מיר שריי־בען ניט מיט די טינט פון פען, נאָר מיט די בלוט פון הארצען, יעדער איד וועט באַלד אָנשרייבען זיין טשעק און צושיקען זיין ביישטייערונג פאַר דעם הייליגען פקוח נפש פאָנד, פאַר דעם עזרת תורה פאָנד (214 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק) אום אַז דער עזרת תורה פאָנד זאָל האָבען באַלד די מעגליכקייט צו באַזאָרגען די רבנים און שוחטים פון ארץ ישראל און אַנדערע לענדער פון יוראָפּ, מיט אַ כשר'ען פרעהליכען פסח. מיט אייער ביישטיי־ערונג יעצט וועט איהר העלפען ווי גוטע מלאכים אַריינ־בריינגען גליק און פרייד אין דעם שעהנעם הייליגען יום טוב פסח אין פיעלע רבנישע און שוחטישע הייזער איבער גאַנץ אייראָפּא וועמעס הענד זיינען אויסגעשטרעקט צו אייך נאָך הילפע.

העלפט דעם „עזרת־תורה" פאָנד, און דער בורא עולם וועט אייך העלפען.

די מצוה פון שחיטה ביי אידען

פון הרב שמריהו ליב הורוויץ

לויט דעם רמב"ם איז די מצוה פון שחיטה אַ נויטווענ־דיגקייט, ווייל די נאַטירליכע שפייז פון אַ מענשען איז פרוכט, קערענדלאַך, גראָזען, פאַרשידענע פלאַנצונגען, און אויך די פלייש פון אַ בעל חי, און די ריינסטע, בעסטע און געזונדסטע פלייש צום עסען איז די וועלכע די תורה האָט מתיר געמאַכט, און דער רמב"ם באַמערקט נאָך דערצו אַז אין דעם זיינען מודה אַלע דאָקטוי־רים פון דער גאַנצער וועלט, אַז ווי באַלד אַז דאָס מענשליכע געזונד פאָדערט פלייש, האָט די תורה געזוכט פאַר'ן בעל חי דעם לייכטעסטען טויט, און דער לייכטעסטער טויט פאַר די בהמה איז — די אידישע שחיטה, (און דערפאַר טאָר מען ניט קוילען די מוטער מיט'ן זוהן צוזאַמען — אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד — ווייל דאָס איז אויסער די פיעלע אַנדערע אורזאַכען פאַרבונדען מיט צער בעלי חיים, און דער צער פון די שטומע בהמה איז אַזוי גרויס און שמערצ־ליך ווי פון דעם קלוגען ציוויליזירטען מענשען), און די תורה וויל רחמנות און ניט אכזריות, איז דערפאַר מיט וואָס מען קען נאָר לייכטער מאַכען דעם טויט און די שמערצען פון דער בהמה מוז מען דאָס טאָן, און די לייכטסטע וועג איז — דורך אידישע שחיטה, ווי דאָס האָט ניט לאַנג צוריק וויסענשאַפטליך באַוויזען דער בע־וואוסטער דר. דעמבא אין זיין בוך וועלכען ער האָט פאַר־עפענטליכט צוליב דיזען צוועק (זעה אויך דעם מורה נבוכים, חלק ג' פרק מ"ח).

דער באַוואוסטער גאון און פילאָזאָף ר' משה חפץ ז"ל זאָגט דאָס דער יעניגער וועלכער באַשעפטיגט זיך ניט צו העלפען שאַפען און בויען די וועלט, איז בעסער פאַר איהם דער טויט. די בהמה שאַפט ניט און בויט ניט, מיט דעם אָבער וואָס מען קוילעט איהר, העלפט זי צו שטאַרקען דעם מענשען וועלכער בויט און שאַפט, אוי־סער דעם ליגט אַ טיעפער סוד אין דעם ענין פון שחיטה, (מלאכת מחשבת, נח, י"ז).

מען קוילעט די בהמה פון האַלדז, ווייל פון האַלדז נעהט אַרויס די בלוט שנעלער און בעסער ווי פון אַלע אַנדערע אברים, און אַ איד טאָר דאָך קיין בלוט ניט עסען, און ווען מען קוילעט די האַלדז מיט אַ גוטען כשר'ען שאַרפען חלף פיהלט די בהמה קיין וועהטאָג ניט, בעפאָר זי קען אָנפאַנגען פיהלען אַ וועהטאָג איז זי שוין טויט און פיהלט קיין זאַך ניט, און די גאַנצע אידישע שחיטה איז דאָך, ווי געזאָגט, צו פאַרקלענערען דעם צער פון דער בהמה, ווייל צער בעל החיים איז מן התורה (חולין פ"א ב', רמב"ם הלכות שחיטה פרק א', ספר המצות מ"ע קמ"ו, סמ"ג עשון ס"ג, יורה דעה סימן א', סמ"ק סי' קצ"ו).

***

די לעצטע צייט האָט זיך אָנגעפאַנגען אַ באַוועגונג כלומרשט אונטער דעם נאָמען „צער בעלי חיים" צו אסר'ען די אידישע שחיטה. אַזאַ באַוועגונג קומט פאָר אין שווייץ, אין פינלאַנד אויך אין ענגלאַנד און אין אַנדערע לענדער. דיעזע באַוועגונג איז ניט באמת אַ צער בעלי חיים באַוועגונג, זי איז געוויס ניט וויסענשאַפטליך, נאָר, דאָס איז אַן אַנטיסעמיטישע באַוועגונג. דער הויפט מאָטיוו איז; אידען האַס, וואָרים ווען איהר זעהט ווי ניט אידען קוילען די בהמה, מען נעמט אַ שאַרפען שטאַרקען אייזען און מען האַקט דאַמיט די בהמה אין קאָפּ אַריין, די יסורים וואָס די אומשולדיגע בהמה ליידעט דאַן איז שרעקליך, איבער נאַטירליך. דער פאַקט איז אַז דאַן ווערט די בלוט איהרע ניט רויט נאָר שוואַרץ, און די גמרא זאָגט „דם שחור אדום הוא, אלא שלקה", די שוואַרצע בלוט איז אויך רויט, די שוואַרצקייט צייגט אָבער אַז די בלוט איז קאַליע געוואָרען, און אָט די שלעכטע פאַרדאָרבענע שוואַרצע בלוט ווערט דאָך אַריינגעשלינגען אין אַלע איהרע אברים, און עס מאַכט שעדליך איהר פלייש וועלכע מען שטאָפּט אין מאָגען אַריין. דאַגעגען ביי אידישע שחיטה בלייבט די בלוט פון דער בהמה רויט ווי געווען, אָהן קיין שום ענדערונג. דאָס אַליין צייגט אַז די אידישע שחיטה איז די גרינגסטע. ווייל דער שוחט מוז זיין אַ זריז, אַ פאַכמאַן אין זיין אַרבייט, דער חלף מוז זיין חד וחלק, שאַרף און גלאַט. יעדערער ווייס דאָס ווען מען שניידט איין אַ פינגער מיט אַ שאַרפען און גלאַטען מעסער פיהלט מען ניט קיין וועהטאָג ווי מען זאָל זיך איינשניידען מיט אַ טומפּען און פאַרזשאַווערטען מעסער, אַזוי אַז אין דעם מאָמענט ווען די בהמה ווערט געקוילעט ביים ריכטיגען שוחט מיט אַ כשר'ען חלף פיהלט די בהמה קיין וועהטאָג

וואָס איז אַ שטימע?

פון אחד מדרי מטה

וואָס איז אַ שטימע? אַ שטימע איז בלע"ז אַ קול, און אַ קול איז אַ גרויסער ענין.

אַלע און אַלץ האָט אַ קול.

עס איז קול המון כקול שדי, — שדי האָט אַ קול, אויך דער המון־עס האָט אַ קול.

עס גיט אַ קול וואָס איז חוצב להבות אש, עס פלאַמט, עס ברענט, אָבער עס איז אויך פאַראַן אַ קול עלה נדף, — אַ שוואַך קול, אַ קול איז עס אָבער, וואָרום עס טרעפט אַז מען אַנטלויפט אויך פון אַ קול עלה נדף...

ווייסט איהר, אַז אפילו אַן אבן דומם, ממש אַ שטיין האָט אויך אַ קול? אַ ליאדע שפּענדעל ענטפערט?

אדרבה, גיט אַ קלאַפּ אַ שטיין אין וואַנט, — כי אבן מקיר תזעק! עס וועט נעהמען שרייען! פּרואווט אַ ריהר טהאָן אַ שפּענדעלע — ובפיס טעץ יענה, — דאָס שטיקעל שפּענדעלע וועט אייך אַן ענטפער געבען...

אַלץ שרייט! אַלץ רעדט! אַלץ און אַלע ענטפערען אויף אַן אייגען קול.

האָט מען נאָר אַ קול קריגט מען אויך אַן ענטפער, פריהער־שפּעטער, — מען קריגט...

און מען דאַרף נישט מיינען אַז נאָר אויב אריה שאג מי לא ירא? אַז נאָר אויב אַ לייב שרייט קריגט מען פּהד און מען ענטפערט איהם, עס טרעפט אַז אויך ויהרד מקול צפּור, — מען גיט אַ ציטער אפילו אַז אַ פויגעלע גיט אַ פּיפּס, — מען דאַרף נאָר האָבען אַ קול...

שלים איז, אַז מען האָט קיין קול ניט.

שרייט מען ניט אַליין איז ווער וועט ענטפערען? ווער איז עס מחויב צו ענטפערען?

שרייט מען אָבער — מעג מען זיין שטאַרק און בייז ווי קין, שוואַך און הילפלאָז, ווי הבל, — שרייט מען וועט מען אַן ענטפער קריגען.

ס'וועט נישט העלפען — קינ'ען זיין תירוץ: השומר אחי אנכי? ניין, — דער קול פון הבל'ס בלוט שרייט!...

פיהרט זיך אַ גאַנצע מדינה אויף איהר שטייגער, האָט איהרע געזעצען און דינים, — מען טאָר ניט, און מען דאַרף ניט, אין פלוג, טישען זיך אין פרעמדע אינערליכע עסקים — אָבער אַז עס איז פאָרט אַן עולה געטהאָן געוואָרען און מען שרייט פאָרט פון יענער מדינה אויף די מעשים רעים, — דערהערט מען...

און אַז מען דערהערט, — זאָגט מען: ארדה נא ואראה הבצעקתה הבאה אלי עשו? איך וועל מיך זיך אַרונטערלאָזען

ניט, און נאָך דער שחיטה וועקן זי ווערט טויט דאן קען זי דאָך ניטאָ ניט פיהלען קיין וועהטאָג, און דאָס וואָס זי צאַפּלט זיך נאָך דער שחיטה איז ניט מחמת וועהטאָג, נאָר דערפאר ווייל בעפאָר די בלוט רינט אַרויס פון קערפּער באַקומט די בהמה גרויס קראַפּט, ווייל ה ד ם ה ו א ה נ פ ש. די בלוט דאָס איז דער נפש, דער חיות, די קראַפט, און עקזיסטענץ פון יעדע לעבעדיגע באַשעפענישׂ, דער באַקט איז דאָך, אז זאָגאר וען מען שניידט אָפּ די קאָפּ פון קערפּער, באַווײַזט זיך נאָך אַלץ די באַקען אָן די אויגען אייניגע מינוטען אָן דאָס איז ניט פון וועהטאָג נאָר ווייל די בלוט לויפט דאן ארויס, און די לויפענדע בלוט שאַפט די באַוועגונג, ניט דער וועהטאָג. פון די אידישע שחיטה קומט ניט קיין וועהטאָג אָן קיין צער.

דר. דעמבא פון קאָווא האָט געהאַלטען וועגען דעם אַ וויכטיקאַפּטיקען פּראָטאָראָג אין יאָהר 1883 פאָר די גרעסטע פראָפעסאָרען אין פּעטערבורג, וועלן די צער בעלי חיים חברה האָט פּאַרלאַנגט די אידישע שחיטה פאָר דער רעגירונג, אין ער האָט אויפגעוויזען ווי־סענשאַפטליך אַז ד י א י ד י ש ע ש ח י ט ה א י ז ד ע ר ל י י כ ט ע ר ו ע ג צ ו ט ו י ט ע ן ד י ב ה מ ה א ה ן ש ט ע ר צ ע ן א ו ן צ ע ר, און די גרעסטע פּראָפעסאָרען האָבען איינגעשטימט צו זייער וועלכע האָבען געמאַכט זעהר אַ שטאַרקען אין טיפען אייכדרוק אויף די גרעסטע געלעהרטע פון יענער צייט און מען האָט איהם דאן געשאַנקען אַ גאָלדענעם מעדאַל, און נאָכהער אין 1913 האָט דער פענאַט פון פינלאַנד דער־לאַנגט אַ פּאַרשלאַג צום מיניסטעריום פון פּעטערסבורג דאָס מען זאָל ערלויבען די אידישע שחיטה וועלכע פאַר־שאַפט די בהמה פיעל וווייניגער שמערצען ווי די ניט אידישע.

און מיר אידען, דאָס פאַלק פון אַ געטליבער תורה, אַ פאַלק פון מאַראַל און רחמנות, אַ פאַלק וואָס רופט נאָט „ר ח מ נ א", וווייל זיי גלויבען אין רחמנות אַזוי שטאַרק, דאַרפען ניט נעהמען קיין לעקאַנם פון צער בעלי חיים־ניקעם, וועלכע פאַרגיסען מענשליכע בלוט אָהן רחמנות, אויף זיי קען מען זאָגען די ווערטער פון דעם נביא „זובחי אדם, עגלים ישקון" (תרי עשר) כענשען קוילען זיי, מאַ־כען שרעקליכע פאַגראָמען, ניסען אידישע בלוט ווי וואַסער, און קעלבער קושען זיי !... מיר אידען האָבען רחמנות אויף אַלעמען, אויך אונזער שחיטה איז אַ רחמנות שחיטה. און מיר דאַרפען ניט גרינדען ספעציעלע חברות פאַר צער בעלי חיים, וווייל יעדער וועלכער איז ריבטיג רעליגיעז, איז ער מוסלמא אַ מיטגליעד צו די צער בעלי חיים פאַלק !..

אַ קוק בתאָן איז עס באַקענ געטהאָן גענוגערען אַזוי ווי מען שרייבט !...

אַ כלל: שרייבט מען — דערהערט מען, דער עיקר איז אַ שטימע זאָל מען האָבען, — אַ קול...

און עס טרעפט אַפילו אַז „ידים" האַלטען מלחמה מיט־ן „קול", און די ידים זייגען שטאַרקע, זעהר שטאַרקע, ידי עשו, אין דער קול — זעהר אַ שוואַבער, אַ יעקב׳ס קול, פונדעסט־טעגען איז דער קול גובר, דער בעל הקול קריגט די בכורה...

וווייל אַ קול איז שוין גאָר אַ גרויסער כח.

דאָרף אַבער דער קול זיין אַן אייגענער, אַ מיינער, אַן אויפריכטיגער, ניט אַ נאָכגעאַמטער, ניט אַ איבערגענומער און ניט אַ שרעקעדיגער, ניט פון יענע קולות וועלכע ברומען ווי...

ברומען „ווי" טויג נישט, מען דאַרף אַן אייגענעם „ברום" האָבען...

כל זמן די אידען האָבען געלעבט אין זייער אייגען לאַנד האָבען זיי זיך באַנוצט מיט־ן קול, מיט זייער אייגענער שטימע, מיט אַ „בת קול" האָט מען זיך געקומען באַנוצען לאַחר החורבן...

פון די חורבות פון ירושלים פלעגט זיך הערען אַ בת קול, וועלכע ברומט ווי אַ טויב... פון די חורבות...

דיזעלבע „טויב" וועלן זי האָט געברומט אין איהר אייגען לאַנד האָט זי גהאַט אַ קול, קול החור — נשמע בארצנו, — אויף אונזער לאַנד האָט זיך געהערט דער קול פונ׳ם טויב...

און אַפילו וועלן אויפ־ן אייגען לאַנד איז אויך שלעכט געווען, און די טויב איז געוועסען אינ׳ם שפאַלט פונ׳ם פעלז, געווען אין אַ מצב פון „בסתר המדרגה" האָט מען זיך אויך אינטערעסירט מיט איהר שטימע, — השמיעיני נא את קולך, לאָז מיר דיין שטימע הערען, זאָגט מען צו איהר...

אין דער פרעמד, אין די תורבות פון ירושלים האָט מען שוין קיין אייגען קול ניט געהאַט — אַ בת קול פלעגט ברומען וויי אַ טויב.

נאָר וועי הערט זיך צו צו אַ בת קול? — אין משניותין בבת קול אַפילו וועלן עי פאַלט אַראָפּ פון היסעל, על אחת כמה פון אַ חורבה, וואו עס ברומט ווי אַ טויב...

ברומען „ווי" טויג נישט, מען טוז אַן אייגען ברום האָבען...

און זאָל מען ניט מורא האָבען, אויב די שטימע איז ניט שטאַרק, ניט הילבוג, — אַ קול דממה דקה איז אויך אַ קול...

אַפילו פון אַ קול דממה דקה אויב זי איז נאָר „נשמע", אויב מען לאָזט עס נאָר הערען אין צויט, מרעפט אַז מלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאָחזון... מלאכים דערשרעקען זיך פון אַזאַ קול, — וווייל אַ קול אַ וואַסער ניט איז, איז אַ גרויסער, גאָר אַ גרויסער ענין...

און אָפט... זעהר אָפט געשעהט אַז דער קול דממה דקה איז הערבאַרער פונ׳ם קול רעש, וועלכער ברעכט בערג, איז עוקר טענענבוימער, — אויב נאָר אינ׳ם קול דממה דקה איז גאט, אויב אמת...

אשרי, — וואויל און גוט איז יענעם, וועלכער לאָזט הערען זיין אייגענע שטימע, אשרי, וואויל און גוט איז יענעם וועמענס אייגענע שטימע איז פון רייגעם האַרצען, ניט אמת און ניט אויפריכטיגקייט, אַזאַ קול וועט דערהערט וועדען, אַזאַ קול וועט אַנגענומען וועדען.

שחיטה און שוחטים אַמאָל און היינט

פון הרב רפאל מרדכי בארישאנסקי

זעהר שעהן ווערט אויסגעדריקט אין דעם בריעף וואָס איך האָב ערהאַלטען פון פרעזידענט פון די „אגודת השוחטים", אַז דער צוועק פון דעם זשורנאַל מיט'ן נאָמען „שוחטים שטימע" וואָס די אגודה וויל אַרויסגעבען, איז צוליעב חיזוק הדת און הטבת מצב השוחטים ועניני השחיטה על פי דת תורתנו, וואָרום עס איז געקומען די צייט צו קלאָר מאַכען פאַר דעם אומוויסענדיגען עולם, אַז שחיטה איז ניט קיין אַרבייט נאָר פון שניידען די העלדזלאַך פון די עופות, דאָס קענען דאָך אַלע, אַפילו ניט קיין שוחטים מיט קבלות, נאָר עס האָט אין זיך אַ קדושה, ווי דער ספר „תבואות שור" שרייבט אין אָנהויב פון זיין ספר, אַז אין כלל הקדושה איז דאָס וואָס ווערט געשריבען „להבדיל בין הטמא ובין הטהור" וואָס אונזערע חכמים האָבן בקבלה, אַז דאָס גייט אויף שחיטה, דאָס איז צוזאַמענגעקניפט מיט פיעל דינים אין קדושת הנפש, ווייל דאָס איז דער קראפט פון יודענטום, אַז אין אַלעס וואָס עס דוכט זיך אַז דאָס איז מעהר ניט ווי אַ קערפּער זאַך, ווערט דאָס איבערגעאַרבעט און עס ווערט דערפון אַ נשמה זאַך, ווי מען האָט געוויזען רבה בר בר חנה'ן (בבא בתרא. ע"ד) היכא דנשקא ארעא ורקיעא אהדדי, דאָס הייסט, דער יודענטום איז באַהעפט פון ערד מיט הימעל, קערפּער און נשמה.

מיר פאַרשטייען די מימרא אין מסכתא סנהדרין (נ"ב ע"ב) פון רב יהודה אמר רב, אַז אדם הראשון האָט ניט געטאָרט עסען קיין פלייש ביז נאָך דעם מבול, דאָס איז נאָך דעם צאָהל פון חומש 1656 יאָהר איז ניט געווען ערלויבט פלייש צו עסען. ער האָט געמוזט זיין אַ וועגעטעריאַנער. דאָס איז דער שכל וואָס דעם מענשען איז די גאַנצע תקופה פון 1656 יאָהר ניט ערלויבט געווען צו שעכטען אַ בעל חי און עסען איהם? נאָר דאָס איז איינפאַך, ווייל דער מענש איז ניט געווען אַנטוויקעלט און ער איז געווען ניט פיעל העכער פון אַ בעל חי, טאָ וואָס איז ער פאַר אַ יחסן צו עסען לעבעדיגע באַשעפענישען, אָבער מיט דער צייט, עס איז אַוועק די גרויסע תקופה פון 1656 יאָהר, דער מין מענש האָט פּראָגרעסירט, זיין נשמה איז געוואָרען פיל העכער, ער איז געוואָרען פון גאַט איינגעצאַמט אין זיבען מצוות, פיל מדרגות העכער פאַר די איבעריגע באַשעפענישען, האָט מען איהם ערלויבט עסען פלייש.

מיט דעם פאַרשטייען מיר אַ מדרש אין צוויי ערטער (בראשית רבה פ' כ"ב און ל"ב) שטייט דער לשון אַזוי, „קין היה תלוי ברפיון ובא המבול ושטפו", קין איז געהאַנגען אין דער לופטען און דער מבול האָט איהם אָפּגעוואַשען, נאָך אונזער ערקלערונג מיינט דער מדרש איינפאַך, קין האָט ערמאָרדעט זיין ברודער, איז זיין שטראָף געווען קליין, געלעבט אַ צייט נאָכ'ן מאָרד, און האָט געהאַט פיעל טענות צום באַשעפער אַזוי ווי ער איז נאָך גערעכט, וואָס האָט מען צו איהם, אַ שעהנער בחור, ווייל דער מענש איז ניט געווען פיעל העכער פון די אַנדערע באַשעפענישען, קין האָט געזעהן אַז זיין ברודער הבל האָט געטויט אַ בעל חי, איז באַ קין ניט געווען קיין אונטערשייד פון דער באַשעפעניש ביז'ן ברודער, אָבער נאָך דער צייט פון מבול האָט זיך אָפּגערוקט דער מענש פון בעל חי, ער איז געוואָרען אַנטוויקעלט הייליק, האָט גאַט געזאָגט, אַז דער מענש מאָג עסען די לעבעדיגע באַשעפענישען, אָבער ווען ער טויט אַ מענשען, זאָל די בלוט פון מערדער פאַרגאָסען ווערען, גאַט וועט ניט שווייגען דעם מערדער, דאָס זאָגט דער מדרש, אַז אַזאַ געשעהעניש ווי קינ'ס איז געהאַנגען אין דער לופטען, אָבער אין דער צייט פון מבול האָט זיך דאָס אָפּגעשוויינקט, עס האָט זיך פאַנאַנדערגעטיילט מענש פון אַנדערע באַשעפענישען.

לאָמיר זיך אומקערען צו אונזער תכן. פון מבול אָן און ווייטער האָבען זיך יעקב'ס קינדער אויסגעצייכענט מעהר ווי אַלע פעלקער, ביז וואַנען זיי זיינען געוואָרען אַ הייליגע פאָלק מיט אַ תורה, גייט אַוועק פיעל פסוקים אין דער תורה וועגען עסען פלייש מיט דינים ווי מען זאָל עסען די פלייש, און ווי מען זאָל געברויכען פיעל פון די בעלי חיים אויף קרבנות, איז בכלל אַריין אַ הייליגקייט אין דעם נוצען פלייש, און דערפאַר זאָגט דער תלמוד אין (פסחים מ"ט) „עם הארץ", דאָס הייסט אַזאַ וועלכער איז ווייט פון גייסט, פון הייליגקייט, „אסור לאכול בשר" טאָר ניט עסען קיין פלייש, וואָרום מיט וואָס פאַר אַ רעכט האָסטו צו עסען אַ לעבעדיגע באַשעפעניש וואָס לעבט ווי דו און שטייט ניט נידעריגער פאַר דיר, און דאָס זעלבע זאָגט דער תנא אין אבות, אַז דריי האָבען געגעסען און האָבען ניט גערעדט אין תורה, איז גלייך ווי זיי וואָלטען עסען זבחי מתים, וואָרום אויב אָן תורה וואָס פאַר אַ רעכט האָט איהר צו עסען זיי?! מיר געפינען אין ספר „אגרת בעלי חיים", וואָס איז פאַרפאַסט פון איינעם פון די ראשונים, שטעלט ער פאָר ווי עס איז געווען אַ דין תורה פון די לעבעדיגע באַשעפענישען מיט'ן מענשען. זיי האָבען געמאָנט פאַר וואָס דער מענש עסט זיי, און דער מענש האָט געענטפערט אויף זייערע טענות, איז נאָך אַלעמען האָבען זיי געזיגט און אַרויס גערעכט נעגען דעם מענשען, נאָר זיי האָבען פאַרלאָרען מיט דעם פסוק כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה, דאָס הייסט אַז די תורה פון גאַט האָט אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט, אַז זיי זיינען גאָרנישט און מען מאָג זיי עסען, דערפאַר איז שחיטה הייליג. דער שוחט האָט זיך גערופען „אכלי קודש". אַ חבר געווען מיט'ן היימישען רב, זיי זיינען ביידע גע-

פרדסים אין ארץ ישראל

פון מ. בונים, (תל אביב)

ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר: ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל.
(סנהדרין צ"ח ועיין ברש"י ובמהרש"א).

דאָס איז ניט א לעגענדע, דאָס איז אַן אמת. דער וואָס לעבט אין ארץ ישראל און האָט געהאַט דעם זכות צו אקלימאטיזירען זיך, צו בליהען און וואַקסען גלייך מיט דער לאַנד, דער וואָס האָט דעם זכות צו מאַכען די ברכות: המוציא לחם און בורא פרי הארץ פון אייגענע אַרבייט, פון אייגענע אויסגעפלאַנצטע בוימער, זעהט דאָס בחוש ווי די ארץ זבת חלב ודבש וואַרפט אַראָפּ פון זיך די וויסטע אָנקליידונג אין וועלכע זי איז געווען טויזענדער יאָהרען איינגעהילט און ענטפּלעקט זיך פאַר אונז מיט איהר גאַנצען פּראַכט און גלאַנץ, מיט איהר גאַנצער ברכה וואָס דער וועלט־באַשעפער האָט איהר געגעבען. עס ווענדעט זיך נאָר אין אַרבייט, אין ענערגיע און געדולד. לעבען טאַקי אין ארץ ישראל טויזענדער אידען גליקלעך און צופרידען וואָס דער גאָלדענער עפּעל בריינגט זיי אַריין די הכנסה. 15 דונאַם גוטער פּרדס קען געבען פּרנסה אַ פאַמיליע. 20-25 דונאַם קען געבען אַ לעבען בהרחבה. און מיר ווייסען צו דערצעהלען פון אַ סך פאַקטען פון צענדליגער מענשען וועלכע האָבען מיט יאָהרען צוריק געקויפט לאַנד און געפלאַנצט אַ פּרדס אין ארץ ישראל, נאָר פון פאַנטאַזיע וועגען, ווייל ווירקליך און „רעאַל" זיינען געווען די פאַבריקען, די הייזער אין די לענדער וואו זיי האָבען געוואָהנט, און ווען דער גלות האָט זיי צובראָכען איז נאָר די איינציגע „פאַנטאַזיע אַרבייט" זייערע אין ארץ ישראל געבליבען ממשותדיג פון אַ גרויסע ווירדע וואָס ניט זיי יעצט אַ לעבען צו מאַכען. און ווי ביי יעדער גרויסער אונטערנעמונג זיינען אין ארץ ישראל אויך פאָרגעקומען געוויסע און מאַנכע מאָהל גרויסע פעהלערען אין פאַרשידענע אונטערנעמונגען. לייטע וועלכע פאַסען זיך ניט צו זיין איינפאַכע פּויערשע אַרבייטער, האָבען געוואָלט ווערען אכרים פון ווייץ און גערשטען, און אין אַ וויסטער לאַנד מיט אַ נידעריגען סטאַנדארד פון לעבען. פון דעם קליינעם פאָלק וועלכער זיצט דאָרט האָט מען געוואָלט בריינגען און איינפיהרען אַן אינדוסטריע וואָס פאַסט פאַר אַ גרויסער ציוויליזירטע לאַנד, נאָר עס מוז איין מאָהל פאַר אַלע מאָהל געזאָגט און קלאָר ווערען:

1) מיר האָבען צוגעטראָטען בויען אונזער היים לאַנד אָהן קיינע ערפאַהרונגען און דאָך זיינען געמאַכט גע־וואָרען פיעל פיעל קלענערע פעהלערען ווי אַנדערע ער־פאַהרענע פעלקער מאַכען ביים אויפבויען אַ נייעם ווינקעל.

2) מיר האָבען אויסגעבילדעט און ענטוויקעלט אין ארץ ישראל פאַך לייטע אין פולען זינען פון וואָרט. אַלע ווייסען אַז די אַראַבער וועלכע האָבען מיט אַ סך יאָהרען פריהער פאַר אונז געפלאַנצט פּרדסים, לערנען זיך יעצט די אַרבייט ביי אידישע פּרדסים, און אפילו די דייטשען וועלכע זיינען אויסגעצייכענטע אַגריקולטורען לערנען זיך די מעטאָדען פון אַרבייט פון די אידישע שכנים. דער נסיון פון 50 יאָהר אַרבייט האָט אויסגעטראָטען דעם ריכטיגען וועג און מען ווייסט שוין יעצט ווי און וואָס מען דאַרף טאָן צו מאַכען אַ לעבען אין ארץ ישראל.

מיר רעקאָמענדירען פאַר אַמעריקאַנער אידען וועלכע ווילען האָבען דעם זכות צו ל ע ב ע ן אין ארץ ישראל און וועלכע קענען ניט מיט איין מאָהל אַוועקגעהן אין א"י, זיי זאָלען צוגרייטען פאַר זיך אַ פּרדס פון אראַנדזשעס.

ניט אין גאַנץ ארץ ישראל איז דער באָדען פאַסיג פאַר ארענדזשעס. נאָר פון צפון זייט פון תל אביב ביז דעם אומגעגענד פון חדרה און פון דרום זייט ביז דעם אומגעגענד פון רחובות, דאָס זיינען די פאַסיגסטע ערטער, לויט דער קוואַליטי פון באָדען און די קלימאַטישע באַדינגונגען, און אויך אין דעם געגענד דאַרף ווערען יעדער שטח אונטערגעזוכט פריהער, ווייל אין ארץ ישראל ביי־טען זיך זעהר נאָהענט די קוואַליטעטען פון באָדען. מען פלאַנצט אַפילו אין איינינע ערטער אַרום חיפה, און אפילו אין עמק יזרעאל האָט מען אָנגעפאַנגען פלאַנצען גרייפּפרוכט, אָבער די ערטער זיינען ניט ראַטהזאַם פאַר אידען וועלכע דאַרפען פלאַנצען אונטער די אויגען.

אַ פּרדס ווען ער ווערט געפלאַנצט אויפ'ן ריכטיגען באָדען, און ווערט גוט בעהאַנדעלט, קען דערגרייכען ביז אַ לעגענדארישע הכנסה פון 40-50 פונט פון יעדען דונאַם (אַ דונאַם איז 1000 קוואַדראַט מעטער). אַזעלכע פּרדסים זיינען דאָ אין פּתח תקוה, עין גנים, נס ציונה, און רחובות. בדרך כלל אָבער, רעכענט זיך אין ארץ ישראל 20-25 פונט ריינע הכנסה פון דונאַם. דעם פינפ־טען יאָהר פון פלאַנצען, אויב דער פּרדס איז גוט בע־אַרבייט, דאַרף ער שוין געבען פרוכט צום פאַרקויף פאַר

שטאַנען הויך ביי דאָס אידישע פאָלק, דאָס פאָלק האָט אויף זיי געקוקט ניט ווי אויף אַרבייטער, נאָר ווי אויף נושאי דגל הדת, די פאָן טרעגער פון די עקרי הדת. אין אַמעריקע אָבער איז געוואָרען ביליג דער נאָמען שוחט, דאַרפען די שוחטים ווייזען דעם פאָלק, אַז זיי שטעהען אויף זייער אַמאָליגען באַשטאַנד ווי אין דער אַלטער היים, זיי דאַרפען זיין הויך אין גייסט, בני תורה, וועט דאָס פאָלק האָבען רעספּעקט פאַר זיי, און דאָס וועט די „שוחטים שטימע" ערקלערען פון צייט צו צייט.

3 פונט פון דונאם, און זיין הכנסה שטייגט פון יאָהר צו יאָהר ביז דעם צעהנטען און צוועלפטען יאָהר.

אין דעם אומגעגענד פון פתח תקוה גיבען פרדסים דיינע הכנסה אויפ'ן זעקסטען יאָהר ביז 10 פונט פון דונאם, געוויינטליך, דאָס איז אָבהענגיג אין דער קוואָליטעט פון באָדען און אין דער אַרבייט.

פיעל בלוט און שווייס איז אויסגעגאָסען געוואָרען ביז מיר האָבען זוכה געווען צו זעהן פיעל פון דעם אומגעגענד פון תל אָביב פאַרפלאַנצט מיט אידישע פרדסים, ביז מיר האָבען זוכה געווען צו זעהן דעם זומפיגען עמק יזרעאל בליהען ווי אַ שעהנע רויז. אַ סך בלוט און שווייס האָבען מיר פאַרגאָסען ביז מיר האָבען זוכה געווען צו זעהן דעם יסוד, און אפשר די ווענט אויך אויף אַ געזונטען באָדען. אויב יעדער איד וועט צולייגען אַ האַנד, אויב ווער עס קען נאָר וועט בויען פאַר זיך, פאַר זיין פאַמיליע זיין זיכערען לעבען אין דער אייגענער לאַנד, דאַן איז גאַנץ נאָהענט דער טאָג וואָס דער דאַך וועט אויך ווערען פאַרטיג, און מיט אונזערע אויגען וועלען מיר זעהן דעם אויסגעמאַטערטען אידישען פאָלק לעבען אין זיין לאַנד מיט זיין שפּראַך אין דער ארץ זבת חלב ודבש.

הכל שוחטין ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה

באַגריסונג פון יוסף חיים קאַפּלאָוויץ

מיט גרויס פערגעניגען בעגריס איך אייער אגודה צי די ערשיינונג פון אייער מאָנאַטליכע צייטונג, וועלכע וועט שרייבען די היסטאָרישע קאַפּיטלען פון שחיטה און שוחטים דאָ אין אַמעריקא. איהר וועט דערמיט מקיים זיין דעם ערשטען דין אין דער ערשטער משנה מסכת חולין, „הכל שוחטין ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה". זאָלען אַלע אידען פון ניו יאָרק און אַלע אַנדערע שטעדט זעהן, באַקאַנט ווערען מיט דער לאַגע פון שחיטה און שוחטים, סיי אין דעם הינזיכט פון כשרות און סיי אויף דעם געביט פון מענשליכע באַהאַנדלונג. זאָלען זיך די אידען איבערצייגען דעם אמת וואָס אייער אגודה האָט אויפגעטאָהן. דאָס וועט אייער צייטונג טאָהן וואָס איך בעטראַכט פאַר אַ הייליגע אַרבייט אין דער היסטאָריע פון שחיטה בכלל און פון שוחטים בפרט, צו וואָס איך בעגריס אייך, בעזאָנדערס אייער פּובליקאציע זעהר האַרציג, ווייל א נ י ה ג ב ר! וועלכער איז בעהאַוועט מיט דער דאָזיגער היסטאָריע פאַר די לעצטע 40 יאָהר צייט, פון די ערשטע עמיגראַנטען יאָהרען ווען דער יוראָפּישער שוחט איז געקומען מיט זיין קבלה, מיט זיינע חלפים, געהיט עס זאָל חלילה קיין פּגימה ניט זיין אויף זיך און אויפ'ן חלף, אויף זיין מלאכת הקודש, איז דאַן אַריינגעפאַלען אין די אידישע שלאַכט הייזער וואו ער איז שרעקליך געפּייניגט געוואָרען פון אידישען באָס און אַרבייטער, געווען אַ שקלאַף מיט'ן גוף און מיט דער נשמה, געאַרבייט לאַנגע שטונדען, אויפגעשטאַנען צו דער עבודת פּרך בחצות הלילה, פאַר מאַכען טרפה אַ בהמה האָט דער באָס זיך געכאַפּט שלאָגען און געדראָהט מיט ענטזאַגען פון זיין ברויט.

אין יענע צייטען האָב איך אַריינגעמופט נאָך בראַנזוויל מיט מיין ברודער שו"ב ר' אברהם יעקב קאַפּלאָוויץ אין איין הויז, האָב איך זיך דעריבער טעגליך געזעהן און גערערט מיט שוחטים גדולי תורה, יראים ושלמים, צווישען זיי ר' ישראל בלידשטיין, ר' יוסף מאַנדעלבאום, דער ניט לאַנג פערשטאָרבענער ר' זכריה קאַפּלאָוויץ עה"ש און אַנדערע, בין דורך זיי בעקאַנט געוואָרען מיט זייער שרעקליכען גלות און שפּל המצב. ערגער פון אַלעס איז געווען דער פאַקט וואָס זיי האָבען זאָגאַר ניט געהאַט צו וועמען צו ווענדען זיך נאָך הילפע, געוויס ניט צום כלל אידען פון ניו יאָרק, ווייל אַזאַ זאַך ווי אַ קהילה האָט ניט עקזיסטירט דאַן, און גאַט ווייס אויב עס וועט עקזיסטירען אין דער צוקונפט. אויך ניט צו רבנים, ווייל אויב ניט אַן אוטאָריזירטע קהילה, זיינען ניטאָ קיין אוטאָריזירטע רבנים, און אויך דעריבער האָט דער רב משגיח אין אַ שלאַכט הויז פון וואַנען ער האָט געצויגען זיינע אָרעמע פאָר דאָלאַר זעלבסט, גאָרניט געקענט העלפען דעם שוחט. און אָט נאָך דאַן האָב איך אַלס פּשוט'ער בשר ודם געראַטהען די שוחטים אויסצוטאָהן דעם מלאכת הקודש מאַנטעל וועלכער קען אייך גאָרניט העלפען, נאָר זיך בעסער בעטראַכטען אַלס אַרבייטער און אַלס אַזעלכע פאָדערען מענשליכע רעכט, און דאַן וועט איהר געווינען ביידע זאַכען, ספּוק הנפש והגוף, איהר וועט די כשרות קענען אָפּהיטען ווי איהר ווילט און די מאַטעריעלע לאַגע פאַרבעסערען. זעלבסט פערשטענדליך דאָס עס איז זיי ניט געווען צום האַרצען צו ערנידעריגען זיך צו דער מדרגה פון אַן אַרבייטער וואָס עס איז נגד זייער עבודת הקודש'דיגע נשמה, אָבער דאָס האָט שפּעטער פאַסירט, זיי האָבען זיך פאַראייניגט און דערצו האָט גאַט געהאָלפען דאָס די גסה שלאַכט הייזער זיינען מאָנאָפּאָליזירט געוואָרען פון די גרויסע רייכע קאָמפּאַנים און די שוחטים האָבען אָנגעפאַנגען צו קריגען מענשליכע בעהאַנדלונגען אַלס נוצליכע אַרבייטער און בעסערע שכירות.

נון, איז אָבער די ש ו ח ט י ע ו פ ו ת לאַגע געווען נאָך אין אַ פיעל ערגערע לאַגע ווי די גסה שוחטים. ע ו פ ו ת מ אַ ר ק ע ט ס זיינען געוואָקסען ווי שוועמליך מיט אַ סך באָסעס און דאָס ערגסטע צו אונזער אַלעמענס באַדויערען זיינען די עופות מאַרקעט באָסעס געווען דאָס מעהרסטע פון זיי פון דעם נידעריגסטען סאָרט נפשות, האָבען דעם שוחט בעהאַנדעלט מיט די שרעק-

ליכסטע ברוטאַליטעט. אַרויסוואַרפען אַ שוחט עופות מיט זיין פּ ע ק ע ל ח ל פ י ם מיט'ן ט ל י ת און ת פ י ל י ן איז געווען זייער פערגעניגען, מרגיש זיין אַ חלף אַ כעקונדע לענגער, לייגען תפילין אָדער ניט וועלען שעכטען פרייטאָג נאָך ליכט בענטשען פאַר אַזאַ זאַך האָט דער שוחט געקראָגען די סעק. די ווייַדזשעס זיינען געווען פון 8 ביז די מאַקסימום 20 דאָלאַר אַ וואָך. דער מאַרקעט פלאַץ שמוציג, און ווינטער קאַלט און חושך. דער שוחט האָט געשקלאַפט גאַנצע נעכט, טויזענדער טשיקענס שעכטען אָהן אָפּרוה, האָט אַ וואָרט ניט געטאָרט ריידען, ניט נאָר געגען באָס נאָר אויך ניט געגען פאָרמאַן אָדער אַרבייטער. זייער שקלאַפעריי איז געווען ערגער ווי ביי פּ ר ע ה א י ן מ צ ר י ם, און ווער געדיינקט ניט די פאַסירונג מיט אייניגע יאָהר צוריק, ווען דיזע שקלאַפען האָבען שוין ניט געקענט מעהר אויסהאַלטען, האָבען אָנגעפאַנגען צו שרייען מיט דער זעלבער טענה וואָס די אידען אין גלות מצרים, „תבן אין נתן לעבדך ולבנים אומרים לנו עשה והנה עבדך מכים וחטאת עמך," קיין ווייַדזשעס צו דערהאַלטען דעם לעבען פון אונזערע פרויען און קינדער גיט איהר ניט, שקלאַפען הייסט איהר אונז אָהן אָפּרוה און מיר די שקלאַפען כאַפּען אַריין קלעפּ פון אייך באָסעס און אַרבייטער און מיר פאַרזינדיגען דערצו אונזער נשמה מיט ניט קענען אָפּהיטען כשרות. און אַנשטאָט צו קריגען די הילפע אויב ניט פון די ניו יאָרקער אַרטאָדאָקסישע אידען וועלכע זיינען ליידער קיינמאָהל ניט אָרגאַניזירט, און דער האָלסייל לאָקאוט איז געקומען פון די באָסעס, האָט דאַן ליידער פאַסירט ווי אַלעמען איז בעוואוסט די סקאַנדעליעזע האַנדלונג מצד אַ געוויסער פערזאָן איבער וועלכער גוים אַרבייטער האָבען גע'נבל'ט עופות אין אַלע מאַרקעט הייזער. דיזער טרויעריגער פאַקט איז גוט באַוואוסט. אַ שענדליכער קאַפּיטעל אין דער שחיטה היסטאָריע.

דאַן האָט אייער טרויעריגע לאַגע אייך געצוואונגען זיך זעלבסט צו באַפרייען. די נויט האָט אייך געצוואונגען צו אָרגאַניזירען זיך אין אַ יוניאָן. איהר האָט אַראָפּגעוואָרפען אייערע שקלאַפישע קייטען און דערהויבען אייער מאַטעריעלע לאַגע און דעם גייסטיגען מצב הכשרות, געצוואונגען די מאַרקעט באָסעס צו לאָזען אייך אָפּהיטען אייער ק ב ל ה שעכטען על פּי דין, אַרויסגעבען פון אייערע הענד כשר'ע געשלאַכטעטע עופות און אָ פּ ה י ט ע ן ש בת.

ליידער איז די קנאה מצד אייגענע ברידער שוחטים, וועמען עס פעהלט אויס אַ שטעלע און פון אַנדערע קוועלען צוליעב קנאה האָט מען פאַרשפּרייט אַלערליי קלאַנגען אונטערצוגראָבען אייער מצב, מיט וואָס דער ברייטער אידישער עולם איז ערשטענס ניט באַקאַנט מיט די אַלע פאַקטען און צווייטענס זיינען ליידער אידען גלייכגילטיג, און דעריבער איז אייער צייטונג זעהר נויטיג קלאָר צו מאַכען וואָס אייער אגודה האָט אויפגעטאָהן, טויזענד פאַכיג פאַרבעסערט כשרות און פאַרבעסערט אייער אייגענע לאַגע וועלכע איז איינג פאַרבונדען מיט כשרות. פּובליצירט אייער מאָנאַטליכע צייטונג, מאַכט בעקאַנט אַלע פאַקטען און זייט מקיים דאָס וואָס די ערשטע משנה לערענט ה כ ל ש ו ח ט י ן אָט די אַלע וואָס שעכטען און אַלע זעהן און פאַרשטעהען דעם מצב איז זייער שחיטה אַ כשר'ע, אַ גערעכטפערטיגטע.

Dr. Israel Herbert Levinthal

RABBI OF THE

BROOKLYN JEWISH CENTER

November 20, 1931.

Rabbi S. L. Hurwitz, Editor,
New York, N. Y.
229 East Broadway,

Dear Rabbi Hurwitz:

I want to take this opportunity to extend my sincerest congratulations to the "shochtim" of this city who will begin the publication of a journal in which will be brought home to our people some of the problems that face the members of this profession. I want especially to congratulate them in having selected you as the editor of this paper. Through your many valuable contributions in the field of Hebrew literature you have proven yourself master of the pen as well as of the voice, and I know that through your pen the cause which these men represent will be presented to American Jewry in the most efficient manner.

I want to wish you great success in this new undertaking, which I feel can be a source of much good to our community.

With all good wishes, I am

Sincerely yours,

I. H. LEVINTHAL.

צו די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדע!

די צייטונג איז א י י ע ר צייטונג, אייער פליכט איז צו שאַפען סובסקרייבער פאַר אייער צייטונג, זאָל יעדער שוחט שאַפען לפּחות איין סובסקרייבער. שרייבט אונז פון אייער מצב און פון דעם מצב השחיטה אין אייער קהלה און מיר וועלען דאָס פאַרעפענטליכען.

שרייבט אויף דעם פאָלגענדען אַדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

229 East Broadway New York City

אין אונזער אייגען ווינקעל

שבת פ׳ נח, האָבען רעוו. און מיסעס יעקב בלום פון 141 טאפּיסקאָט סט., ברוקלין, געפייערט די בר מצוה שמחה פון זייער געראָטענעם זון שלום בלום אין דער גרויסער תלמוד תורה תפארת הגר"א 425 האיוארד עוועניו, וואו רעוו. בלום איז אַ חשוב׳ער דירעקטאָר און טשערמאַן פון דעם ועד החנוך. פאַרטרעטער פון די „אגודת שוחטי עופות" און פון די „אגודת המוהלים" זיינען געקומען אין שוהל צו דער בר מצוה שמחה. דער יונגער חזן שלמה׳לע באשקאָוויץ האָט געדאַוועגט לכבוד די שמחה און האָט באַגייסטערט דעם עולם. דער בר מצוה בחור איז אויפגערופען געוואָרען צו מפטיר ביי חזן באשקאָוויץ אין ביי אַ גרופּע תלמידים פון תלמוד תורה. דער בר מצוה האָט געלייענט אין דער תורה און די הפטרה כזקן ורגיל און האָט איבערראַשט דעם עולם מיט אַ לומדישע העברעאישע דרשה. דער רב פון שוהל הרב שמריהו ליבהורוויץ האָט גערעדט צום בר מצוה אין העברעאיש, און האָט געגעבען דעם בר מצוה אַ מתנה אַ סעט תנ"ך און שולחן ערוך אין נאָמען פון תלמוד תורה און אַ זילבערנעם בעכער אין נאָמען פון דעם עלטערען פאַרבאַנד פון תלמוד תורה, נאָכ׳ן דאַוועגען האָט דער גאַנצער עולם קידוש געמאַכט. אָבער די רעכטע שמחה איז געווען ביי רעוו. בלום אין זיין אייגענער הויז. ביי אַן אמת׳ען גוטען טשאָלענט מיט משקה כיד המלך, האָט דער ברודער שוחט רעוו. יוסף גארדאן און מר. מ. א. זעלדין געזונגען האַרציגע און פייערדיגע ליובאַוויטשער נגונים, מען האָט געגעבען אַן אָפּשאַצונג זוענען רעוו. יעקב בלום, וועלכער איז אַ באַוואוסטער כלל טוער, גלענצענדער מטיף, באַריהמטער מוהל, איז די נשמה פון די שוחטים יוניאָן, און גלאַט אַ ליבער איד. שבת נאַכט האָט זיך די שמחה געשלאָסען מיט אַ גרויסאַרטיגער מלוה מלכה סעודה, ווען די חברים שוחטים און בעאַמטע פון דער אגודה, וועלכע האָבען ניט געקענט קומען שבת אין בראָנזוויל, זיינען געקומען שבת נאַכט און האָבען זיך משמח געווען מיט האַרציגע חסידישע נגונים.

צווישען די אנוועזענדע זיינען געווען דער זיידע און די באָבע מר. און מרס. אברהם בלום, רעוו. און מרס. ראָזענמאַן, רעוו. און מרס. באַשקאָוויץ, רעוו. און מרס. נאָוויגראָדסקי, הרב און מרס. מ. מ. ראבינאָוויץ, רעוו. און מרס. מעלצער, רעוו. און מרס. בעלקין, רעוו. און מרס. גארדאן, און רעוו. יוסף גארדאן.

* * *

אונזער ברודער הרב און מרס. משה מאיר הכהן דאַבינאָוויץ שו"ב האָבען חתונה געמאַכט זייער געדאָטענעם זוהן ישראל, אַ גרויסער משכיל, אַ שטענדיגער מיטאַרבייטער אין די „נויאָרק אַמעריקאַן", צו זיין געראָטענע כלה הענע לאה, די געראָטענע געבילדעטע טאָכטער פון דעם חשוב׳ען איסט ניו־יאָרקער בעל הבית און בן תורה בנימין ביאלי, די חתונה האָט שטאַטגעפינדען דעם 12טען דעצעמבער מוצאי שבת קדש ח׳ חנוכה אין מאייבאַכס עמפּייער מענאר האָל, 70 טהאַטפאָרד עוו., ברוקלין. דער מסדר קדושין איז געווען הרב וואַרשאַווסקי, אַ מחותן פון דער כלה׳ס צד. פאַרטרעטער פון די אגודת השוחטים דנויאָרק רבתי, פון די שוחטים בענעוואַלענט אַסאָסיאַיישאָן, פון שוהלען און חברות, פון די איסט נויאָרקער הדסה, פון בושוויק דזשוניאָר הדסה און פיעלע פּראָמינענטע פּערזאָנען פון נויאָרק און איסט נויאָרק האָבען באַשיינט די שמחה. דער טאָכט מייסטער איז געווען קלמן שאַפּיראָ, און רעדעס זיינען געהאַלטען געוואָרען פון הרב וואַרשאַווסקי, רעוו. יעקב בלום פּרעזידענט פון די אגודת השוחטים און פון רבי מרדכי שאַפּיראָ, וועלכע האָבען שטאַרק געלויבט די חתן כלה און די חשוב׳ע מחותנים, איבערהויפּט אונזער ברודער הרב משה מאיר הכהן ראבינאָוויץ, וועלכער צייבענט זיך אויס אַלס גרויסער תלמיד חכם, מוסמך להוראה, און איז אַ בעל מדות טובות און אַ ירא שמים באמת.

* * *

אַ גרויסאַרטיגע פערלאָבונג איז געפייערט געוואָרען שבת אָווענד, חמשה עשר בשבט, אין שווארץ׳ס רעסטאָראַנט, ביי עוועניו „עי", נויאָרק, ביי די געראָטענע טאָכטער פון רעוו. און מרס. יוסף ישעיה קירשענבוים פון 3015 איסט 6טע סטריט, ברייטאָן ביטש, נויאָרק. זייער געראָטענע טאָכטער מיס פנינה קירשענבוים איז פערלאָבט געוואָרען צו מר. שמואל חיים ניימאַן אַ זוהן פון דעם בעוואוסטען איסט סיידער ביזנעסמאַן און חסיד ר׳ ברוך ניימאַן פון 164 עללען סט., נויאָרק. הרב הגאון ר׳ אַלטער שאול פעפער און הרב הג׳ ר׳ משה שאַפּיראָ דער רב פון אַטלאַנטיק סיטי האָבען דורכגעפיהרט די צערעמאָניע פון די תנאים אויף אַן עכט אידישען שטייגער ביי רייך געדעקטע טישען פון כל טוב. דער טאָסטמייסטער פון אָווענד איז געווען דער פּרעזידענט פון דער אגודת עזרת הגליל פון צפת, ארץ ישראל, און אַ שוחט אין נויאָרק פאַר די לעצטע 27 יאָהר און דער כלה׳ס אַן אָנקעל רעוו. פנחס מרגלית. געלונגענע רעדעס זיינען געהאַלטען געוואָרען ביי הרב הגאון פעפער, ביים פּרעזידענט פון די אגודת השוחטים רעוו. יעקב בלום און פון הרב הגאון ר, משה שאַפּיראָ, דער כלה׳ס אַן אָנקעל. דער כלה׳ס אַ ברודער דער באַוואוסטער קאָנצערטיסט און

(פאַרטזעצונג אויפ׳ן קאָווער זייט 3)

השומר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור
ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

מרכז רוחני

לרבנים, דרשנים, שובי"ם, מחנכים, ולכל העוסקים במלאכת הקודש

בשאתה אוחז ובודק בשעה זו, ברגע זה, את גליון „השומר" החדש, הגליון הראשון, שיצא זה עתה לאוד עולם, ואתה מעיין בו, והוא מעורר בך מחשבות ורגשות, צריך אתה, קורא נכבד, לעשות חשבון נפשך, להבין ולהרגיש, כי פרק גדול וחדש נפתח עתה על ידי ירחון חרדי זה, בדברי ימי היהודים החרדים הנאמנים לה' ולתורתו הקדושה. ירחון זה איננו חולוני, המוקדש רק לעניני ספרות ועניני חיים שאין בהם אהבת תורה ויראת שמים, הקוי זר לרוח האומה, כדרך שרגיים עושים, מה להם יש ירחון ספרותי אף לנו יש כבושם הזה, לא ולא! אלא ירחון זה בא לשמור את רוח האומה בטהרתה ובקדושתה, „השומר" הזה בא לשמור את חומת ישראל סבא, שלא יפרוצו בה ערלי לב, ושלא יערערו את יסודות הדת והאמונה, בנים משחיתים שעזבו את ה' ואנצו את קדוש ישראל, כופרים ופורקים, מתבוללים חדשים וחדישים מכל המינים ומכל הכוגים שונים ומשונים שפרצו לרבבות במחנה ישראל לאכול ולהשחית כל חלקה טובה בישראל סבא, לשום מתג ורסן בפיהם ובפי עטם כי שקר עשו עט סופרים, להכחיש באלקי ישראל ובתורתו שהיא תורת חיים, ויחד עם זה לשמור את כרם ישראל משועלים מחבלים כרם ה' צבאות, הני בריוני שנכנסו לעולם החנוך, קדשי קדשים של האומה הישראלית. יסוד היהדות, ועושים בו שמות, עוקרים אילנות, משחיתים ענפים, אוכלים ומהרסים שדשים, שרשי הדת והיהדות, ומכניסים שרץ במוחם של התלמידים הקטנים, אלה מזה הרסו הגשרים, אין להם עבר מזהיר, לא תורה, ולא קדושת החיים, ולא קדושת הלשון העברית. לא תרבות עתיקה שהדרת הקדושה והשיבה הופפת עליה, אלא מלמדים תינוקות של בית רבן את תורתו של שלום אש, ולא את תורת משה רבנו, ובאו מחנכים חדשים שבחדשים מהצפרדע שבמצרים שהולידה הרבה צפרדעים כאלה במחנה ישראל שמלמדים בבתי ספר שלהם את תורתו של לענין, ואת שפת הגלות, שפת ההמון, הקדישו והעריצו ועשו לשון בלולה זו ללשון האומה, וכל הכופר בה כאילו כופר בכל קדשי האומה, ובאו עברים עורים היודעים לפטפט עברית „ואיבריט" ואינם יודעים את תורת הלשון ודקדוקה כראוי, ואינם מעיינים בתורת ישראל, והשכו עיניהם מלראות את המאור שבתורת ישראל, והעמידו את חנוך הדור הצעיר רק על יכוד הלשון, ההיסטוריה והארץ, ואת ה' אלהי ישראל שכחו, ואינם יודעים ואינם מרגישים קטני מוח אלה כי בלי קדושת הדת אין טעם ללשון, לארץ ולהיסתוריה, מפני כי יש בהם חולין ולא קודש. הלשון היא קדושה — מפני שבה ועל ידה מובשרים להבין את תורתנו הקדושה, מאור פני התורה נתקדשה הלשון ונעשית לשון קודש. ארץ ישראל היא ארצנו הקדושה, וההיסטוריה העברית־עלובה זו נטמאה ונפגעה על ידי מגע של זרים, שהכניסו בה מה שהכניסו, אבל לא את נשמת האומה ורוח ה', ויש צורך בחנוך ובמחנכים שיש בהם קדושה עליונה.

„השומר" שהתחיל להופיע עתה, שואף להיות מרכז רוחני לרבנים, דרשנים שובי"ם, מורים בעלי דת וכל העוסקים במלאכת הקודש בכל מקום שהם. כלי מבטא לאנשי רוח ודת, לתלמידי חכמים, להוגי תורה, ולחושבי מחשבות ביהדות, אלה שלב להם ונפש להם ושואפים לרוחניות, למשא נפש נאצל, לדורשי אלקים, לבעלי רגש, אלה שיש להם געגועים לקדושת החיים, כל אלה וכיוצא בהם יש להם עכשיו בימה ספרותית להביע על ידה את מחשבותיהם, רגשותיהם, ופרי רוחם, ולהפיץ את דעותיהם ברבים.

„השומר" שואף גם כן לאחד את הרבנים, שהם הם נושאי דגל התורה והדת, יחד עם השובי"ם וכל העוסקים במלאכת הקודש לרבות את המוהלים, לאגודה אחת גדולה נהדרה ונאדרה במטרה כפולה — להטבת מצב התורה והדת ולהטבת מצב הרבנים והשובי"ם. המצב הוא כל כך מעציב, עד שאין מוצא ממנו רק על ידי התאחדותם של הרבנים והשובי"ם.

שערי „השומר" פתוחים לרוחה לפני כל אנשי הרוח שבמחנה ישראל, שמרו נא את „השומר", לחזוק הוא צריך, לתמיכה רוחניות ולהפצה ברבים „השומר" הוא שומר ישראל, יש לו צורך בכם, ויש לכם צורך בו, בשעה נוראה נולד, בשעה שעם ישראל טובע בים של צרות ויסורי גוף ונפש נוראים ומבוהלים עד מאוד, בתקופה נוראה זו בא „השומר" לעולם. והלואי שתהא הופעתו לברכה בקרב ישראל.

שמריהו ליב הורוויץ.

הלכות שחיטה ובדיקה

על פי רמז, דרוש, סוד ומוסר היהדות

א.

הכל שוחטין לכתחילה, אפילו נשים ועבדים, כולם הם בכלל גדר שחיטה, לזבוח את זבח היצר הרע שבקרב האדם פנימה, כי זהו עבודת האדם בעולמו, ובבאר היטב פירש ועבדים ר"ל משוחררים, היינו; שהוא משוחרר מתחת יד יצר הרע, מתאוות גסות ונמבזות, ואותם האנשים שהם בבחינת נוקבא, יש אומרים שאין להניח נשים לשחוט, שכבר נהגו שלא לשחוט, ומימלא סר צלם מהם, ואיך יתכן להם לשחוט? כי עיקר השחיטה הוא בתמונת שם ה'י'ה המאיר על הפנים כמבואר ליודעי סוד, ולהיות כי כן, על כן מצוה על כל אחד ואחד מישראל בראותו שהוא הולך בחושך ואין נוגה לו והוא משוקע בתאוות ואין ידו משגת ליתן עצות לנפשו באיזה אופן ילחום מלחמותיו נגד יצרו, ילך לחכם, ע"ד מאן דכאיב ליה ליזל לאסיא, לרפא את נגעו, אמנם כן דרכו של היצה"ר הרל להשכיל להיטיב, ואפילו כשרוצה לילך ולכתת רגליו לאחד מן חכמים, מוצא כמה חסרונות בהחכם, לאמור כמוני כמוך, ועדיין הוא עצמו אינו מיחזק לשחוט היצה"ר שלו ומראה לו ק"ן פנים לטומאה בת"ח זה בכמה וכמה ספיקות, וכיון שלא תיקן את שלו, איך יתקן אצל אחרים, ולזה רמזו בשו"ע וכל אדם אפילו אין מכירים אותו שמוחזק לשחוט שלא יתעלף, וגם אין יודעין בו שהוא מומחה ויודע הלכות שחיטה מותר ליתן לו לכתחילה לשחוט, שרוב הרגילין לשחוט מומחים הם ומוחזקים, והכלל הוא מפתוי היצה"ר שרוצה לדחותו מלפני יתברך, ומסיק בשו"ע כ"ז בדיעבד, אבל לכתחילה אין לסמוך על החזקה במקום שיכולין לברר, היינו לדעת אם הוא מצד פתוי היצה"ר, או אפשר כי האמת אתו, וכ"ז מיירי באחרים שאינן בקיאין ויודעין במעשיו, אבל השוחט בעצמו לא ישחוט אפילו שיודע הלכות שחיטה ומומחה, עד ששחט שלוש פעמים בפני חכם ומומחה בהלכות שחיטה שיודע שהוא רגיל וזריז שלא יתעלף, מכאן אזהרה גדולה לכל אחד מישראל הרוצה לגשת אל עבודת הבורא ב"ה, כמה צריך זריזות וחריצות, לדעת מה מעשהו בעוה"ז, ובאיזה אופן יקום קדם מלכא להשיב לשולחו דבר שנשלח בעוה"ז רק לשחוט את היצה"ר, ואין להשען על בינתו.

וכאשר שנו חכמים במשנה. עשה לך רב וקנה לך חבר, כי לפעמים הולך האדם בעולמו בטעות כל שבעים שנה שלו, וכאשר בא כן ילך, ומאומה אין בידו, ונמצא להבל ולריק בלה ימיו ושנותיו, ולא די שלא גרם במעשיו לשחוט את היצה"ר המוטל עליו לעשות בעוה"ז, עוד זאת שנתן החרב ביד שונאו לשחוט אותו בסכין פגום כאשר נבאר סוד הדברים אי"ה בהמאמרים הבאים, ולזה בא הרמז שאינו רשאי לסכוך על עצמו ובינתו, כי אם עד ששחט שלוש פעמים לפני חכם, והחכם עיניו בראשו ומבין מדעתו לדעת כל אנשי כעשהו אם הולך בדרך מלכי של עולם וראוי לעשות כמעשהו ולא יתעלף, להיות מנוצח ח"ו מצד שכנגד, ולזה צריך שלוש פעמים הוי חזקה, היינו; ג' בחינות מחשבות אדם, אהבה, יראה, התפארות בחינת חג"ת, לקנות בעצמו אהבתו ויראתו ותפארתו, ואם יהיה תמים בשלשה אלה, מסתמא כל מעשהו באמונה, מתוקנים ולא מקולקלים, וגם הרמז בג' פעמים על שלשה דברים שהעולם עומד עליהם, תורה, עבודה וגמ"ח, כ"ז צריך להראות לפני חכם הכולל אם עבודתו בהם בשלימות, ואין מלאכתו מלאכת ה' בידו רמיה ח"ו ולכן נוהגין שאין שוחט אא"כ נוטל קבלה לפני חכם, ואם לאו ידע נאמנה שכל מעשיו מקולקלים, ולא דרך ולא פסע עדיין אפילו פסיעה אחת בעבודת ב"ה באמת, ואין חכם נותן לו קבלה עד שיודע בו שהוא יודע הלכות שחיטה ובקי בידי, ע"ד אין מוסרים ס"ת אלא לחכם ומבין מדעתו ויראת ה' לנגד פניו תמיד, ואם לאו אסור לגלות לו ס"ת, כי למה לו מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין להכניס התורה והמדע שמקבל מרבו לבחינת עובדא, וזהו שנרמז עד שיודע הלכות שחיטה ובקי בידי כלומר שמכניס הדעת לידים בבחינת עובדות ממש, מעשים טובים.

ונוהגין להחמיר עוד, דהמקבל נוטל בכתב מן החכם לראיה שנת; לו קבלה, והכוונה; להורות כי כן דרכי הצדיקים האמתיים, כל דבריהם היוצאים מן הלב נכנסים בלב השומעים, ובכל מקום שנותנים עיניהם ומסתכלים בתורה, נראה ונדמה להם זה הדבר אשר נשמע מהצדיק שהורה להם דרכי העבודה, וזה אות ומופת על המוזרים כזוהר הרקיע, ותורתם אמת בפיהם, ואל יפרוש את עצמו אפילו שעה אחת מבית מדרשם, וזהו בחינת הכתב שנוטל לראיה, היינו; כתב התורה כנ"ל.

(המשך יבא).

אות ברית

תולדות המילה בישראל מימי אברהם אבינו עד היום הזה (קטעים ופרקים מתוך ספרו הנדול).
מאת שמואל כהן, רופא חולים וכוהל

א.

המילה על פי כתבי הקודש

המקור הראשון ע"ד המילה הוא ספר תורת משה (בראשית י"ז), כל המקורים האחרים, בספרי הנביאים, בתלמוד או בישאר הספרים, הם אך מלואים למקור הראשון הזה. אברהם היה בן תשעים ותשע שנה וישמעאל בנו היה בן שלש עשרה שנה בהמילו ואת יצחק בנו מל בן שמונת ימים כישאר צוה אותו אלהים. אופן המילה ומכשיריה לא נזכרו במקום הזה, כן לא נזכר אם מל אברהם את בניו אשר נולדו לו אחרי מות שרה אשתו מפלגשו קטורה, יען כי כזרים נחשבו לו, ככתוב; "ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק" (בראשית כ"ה) או אולי מל גם אותם ולא נזכר זה מטעם פשוט, כי כבר נחשבה המילה לחק, כמו שלא נזכרה המילה אצל יעקב ובני יעקב, אף כי היו נמולים.

בספר בראשית (ל"ב) הננו מוצאים ספור ע"ד דינה בת לאה, וישכם בן חמור; כאשר בקש חמור את יעקב ואת בניו לתת את דינה בתו לישכם בנו לאשה, השיבו בני יעקב; "לא נוכל לתת את אחותינו לאיש, אשר לו ערלה, כי חרפה היא לנו, אך בזאת נאות לכם, אם תהיו כמונו להמול לכם כל זכר".

בספר שמות הננו מוצאים עוד הפעם ספור ע"ד המילה; "ותקח צפורה צר ותכרת את ערלת בנה, ותאמר חתן דמים למולת" (את המבטא "חתן דמים" הננו מוצאים אצל רבים מעמי המזרח ובפרט אצל המחמדים, החוגגים את ברית המילה במשתה ושמחה והנמול נקרא אצלם "חתן דמים", גם בהמשנה (נדה פ' ה') הננו מוצאים את המבטא "חתן" להנמול; תינוק בן יום א' מטמא בזיבה וכו' וההורגו חייב והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו ב"חתן" שלם. התוי"ט כותב במקום הזה; להקטן הנמול קרינן חתן, וקמל"ן דאע"ג דעדיין לא נכנס לברית מתאבלין עליו ומשום הנהינין ליומל לקטן שמת ולא נימול, קרי להנימול לשמונה חתן שלם "כי התן דמים אתה לי, צא וראה מי קרוי חתן הוי אומר זה התינוק" (נדרים ל"ב א'). והר"ן ז"ל שם מפרש שנעשה חתן על ידי ברית, בכתוב הזה מוכרת לנו התורה אחד ממכשירי המילה "צר", כי העמים הקדמונים לא השתמשו עוד בעת ההיא בברזל, כי אם באבן, כן השתמשו המצרים, למרות מדרגת השכלתם הגבוהה בעת ההיא, באבן לנתוח החנוטים, ולא יפלא איפוא, כי השתמשה גם צפרה בצר ולא בברזל לנתוח המילה, וכזאת הננו קוראים גם ביהושע ה', ויעש לו יהושע חרבות צורים.

כאות לאומי, הננו מוצאים את המילה בספר שמות (י"ב מ"ח) אצל קרבן הפסח. כי בחג הלאומי הראשון והכי נכבד יוכלו לקחת חלק אך הנמולים. (בויקרא מ"ב) הננו מוצאים עוד הפעם זכר למילה, אולם בספר דברים, אשר בו נשנו כל החוקים ואשר בו ידובר ברחבה על דבר קרבן הפסח ולא נמצא אף דבר ע"ד המילה, ובאמת נפלא הוא הדבר עד מאד, ויש לפפל בזה הרבה.

בספר יהושע (ה') כתוב; "בעת ההיא אמר ה' אל יהושע, עשה לך חרבות צרים ושוב מל את בני ישראל שנית וכו' ויאמר ה' אל יהושע היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם, גם פה הננו רואים, כי הביטו על המילה בעל אות לאומי; טרם שנכנסו לארץ צוה ה'.

במקומות רבים בכתבי הקודש הננו רואים, כי העברים הביטו על הערלים בעיני בוז וחרפה, וכעל אויבי ה' ועמו, ובדברים ע"ד הפלשתים. האויבים היותר נוראים להם, מכנים אותם בשם "ערלים", ולא לבד העם בכלל, אלא גם מלכיהם וגבוריהם בזום וינאצום, (שופטים י"ד) ויאמר לו (לשמשון) האין בבנות אחיך ובכל עמי אשה, כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים? וכן קרא שמשון אל ה' "ועתה אמות בצמא ונפלתי בידי הערלים", (שמואל א' י"ד), ויאמר יהונתן אל הנער נושא כליו לכה ונעברה אל מצב הערלים האלה, ובשמואל א' י"ז, כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלהים חיים? גם את הארי ואת הדוב הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם, כי חרף מערכות אלהים חיים, ובשמואל א' א' נ"ח, ויאמר שאול כה תאמרו לדוד אין חפץ למלך במהר, כי במאה ערלות פלשתים להנקם מאויבי המלך, "ויבא דוד את ערלותיהם", ובשמואל ב' א' אל תגידו בגת, אל תבשרו בחוצות אשקלון, פן תשמחנה בנות פלשתים תעלוזנה בנות הערלים, ובישעיהו נ"ד א', עורו עורי לבשי עוזך, ציון, לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקודש, כי לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא. הנביא ירמיהו, (ט' כ"ד) מנבא; הנה ימים באים נאום ה' ופקדתי על כל מול בערלה, על מצרים ועל יהודה ועל אדום ועל בני עמון ועל מואב ועל כל קצוצי פאה, היושבים במדבר, כי כל הגוים ערלים, וכל בית ישראל ערלי לב". הנביא מחלק את העמים לנמולים ולערלים, ואומר כי גם הנמולים הם ערלי לב, וע"כ השיגתם חמת ה', הנביא יחזקאל מנבא על פרעה מלך מצרים לאמר והורדת אל ארץ תחתית, בתוך ערלים תשכב, את חללי חרב, יחזקאל ל"א י"ח, מזה הננו רואים, כי מלכי מצרים היו נמולים, לולא זאת מדוע מאים הנביא על פרעה כי ישכב בתוך ערלים? והנה עזרא הבדיל מתוך הערה את כל הערלים, כי המילה היא אות ברית קודש בין ה' ועמו הקדוש.

(המשך יבא).

מעשה בשוחט שנתגלה

שוחט היה בכפר דוראוזיץ, הסמוך לעיר פרעמיסלא, אשר בגאליציה המרינה, ור' יצחק אייזיק שמו, אשר איש לא ידע את דרכי חייו; ורבים החזיקו אותו לבור ולמטומרף קצת, רחמנא לצלן. נסתר היה האיש כל ימי חייו, וכל דרכיו דרכי אדם גם; אך לפרקים גלה גם לאחרים מה שראו עיני רוחו. כל אדם לא יכול לעמוד על טיבו. גם הרב הצדיק רבי אהרן הגדול מקרלין, שחכיר בטוב כל איש ואיש בראיה בעלמא, לא יכול לעמוד על טיבו של אותו שו"ב ומנהגי חייו. פעם עבר ר' אהרן דרך אותו הכפר, וערב שבת היה, ופנאי לא היה אז להגיע לאיזו עיר, והתאכסן בבית הקטן של אותו שו"ב, ובעל הבית לא היה בבית באותה שעה, רק בעלת הבית לבדה, ויצו לשאול אותה; איה בעלה? והשיבה, שהוא איננו כעת בבית, אך ישוב לעת ערב עם הדלקת הנרות. הרב הקדוש הביט בבית אל כל אשר סביבו, וירא והנה בישר מונח על השולחן, והרגיש ששכינת השבת עליו, ויישאל את בעלת הבית אם אפשר לו ולמשמישו לשבות את שבתם בביתם, והשיבה לו; אפשר. לפנות ערב, בשעת הדלקת הנרות, בא האיש מדרכו, מלובש במלבוש שאינו נאה לו ויכנס הביתה, ובראותו את הרב הצדיק רבי אהרן אורה ביתו הוסיף עוד להסתיר את עצמו מפניו. קבל רבי אהרן את השבת בהתלהבות גדולה בשעת התפלה, כדרכו בקודש; והשוחט התפלל כאחד האנשים הפשוטים, הרגיש הצדיק מקרלין קדושה יתרה בבית, בדק בכל פנה ופנה והסתכל בעין פקוחה בבעל הבית, אך לא ראה בו מאומה. אחרי התפלה קדש הצדיק הקרליני על היין בהתלהבות, והוא קדש במהירות ובחפזון, כדרך האנשים הפשוטים, כדי להסתיר את עצמו הסתר גמור, ויאכלו יחד, ורבי אהרן הרגיש בטעימתו את המאכלים קדושה רבה, וכשהביט עליו לא ראה בו מאומה, ויהי הדבר לפלא בעיניו, כן היה בכל יום השבת. במוצאי יום שבת קודש רצה רבי אהרן לשלם את מחיר הסעודות ולנסוע לדרכו, והשו"ב וזוגתו אינם; שניהם נמלטו מהבית תיכף אחרי ההבדלה. הכה להם רבי אהרן ושמישו עד חצות הלילה ולא שבו עוד, ויסעו לדרכם בלי ברכת הפרידה.

ועוד מספרים עליו, שפעם בא אליו אחר ויבקש ממנו שילמד אותו הלכות שחיטה ומלאכתה. "איני רוצה ללמדך אומנות זו" ענה ואמר שוחט הכפר. "ומדוע? — שאל האברך — הן רוצה אני לעבוד עבודת קודש זו בכל כחי ונפשי". לא ענה השוחט כלום, אך אחז את האברך השואל בידו ויוציאהו החוצה, ונענע בכף ידו לעיני האברך ויאמר אליו; "שא עיניך וראה"! האברך נשא את עיניו וירא, והנה על ראש הגג מלמעלה עומד איש אחד וסכין בידו, ובה הוא חותך את ורידי צוארו, והדם הולך ושותת, הולך ושותת... כשנתמצה כל דמו, נזדקר האיש מלוא קומתו וגפל ארצה, ואחרי רגעים מספר הוא עומד שוב על ראש הגג ושוחט את עצמו עוד הפעם, וכן הדבר חוזר חלילה. "רואה אתה מה שלפניך"? שאל את האברך, ואחר הוסיף לדבר אליו; "להי יהוע לך, שהאיש הזה היה שו"ב בחייו, ובאחר שנפטר והי עגישו, מפני שקבל עליו עבודת הקודש שלא היה ראוי לה". האברך הקשיב לדבריו וישיניו דא לדא נקשן, הבין את כוונתם וילך לו.

ככה חי השוחט בדוראוזיץ את חייו, חיי נפתה, ויהי לפלא בעיני כל יודעיו ומכיריו.

ימים מספר אחרי התארחותו של רבי אהרן הגדול מקרלין בבית השוחט שלח השוחט את זוגתו העירה, להודיע להחברה קדישה כי בעלה נוטה למות, וכי ישלחו אליו תיכף את השמשים מחבורתם לעמוד על מטתו בשעת יציאת הנשמה, וגם יעשו לו את כל צרכיו להביאו העירה לקבורה. הלכה האשה לעשות את דברי בעלה. ויבאו השמשים הכפרה ויסורו אל בית השוחט, ולא מצאו אותו בבית, וישאלו את אשתו, היכן בעלך? הלא אמרת שנופל הוא, שכיב מרע לפני יציאת נשמה? השיבה להם האשה, בעלי הלך, ומן הסתם ישוב תיכף, ואותי שלח להודיע להחברה קדישה כי קצו בא, התחילו השמשים לחרף אותה וישפכו עליה בוז וקלון, באמרם; את משוגעת ובעלך משוגע! אמרת שבעלך שלחך להביא את השמשים, כי הוא נוטה למות, ולבסוף נראה הדבר שהוא בריא ושלם, ולמה הטרחת אותנו חנם? ויהי בדברם ככה, והנה בא בעלה והוא מחזיק בשתי ידיו מעט תבן ופניו כלפידי אש, ויבהלו השמשים מפניו מאד. ויאמר אליהם: רבותי! שמעו נא מה שפי מדבר אליכם; הנה קרבו ימי למות, כל ימי חייתי חיי נסתר והסתרתי את מנהגי בעיני הבריות. בעת, כאשר הגיע קצי, רצוני שתודיעו תיכף ומיד, אחר יציאת נשמתי, בעיר שנפטרתי, ויבאו אנשים ובידיהם ג י ר ו ד י ו ויעתיקו כתבי המונחים בתיבה הזאת, וידפיסום אחרי כן, והעתקה זו תעשה ב פ נ י, על כן יעבדו האנשים החם את ה ע ב ו ד ה ה ז א ת כ ל ז מ ן ש א ה י ה מ ו ט ל ע ל ה א ר ץ ט ר ם י ל ב י ש ו נ י ה ת כ ר י כ י ם.

אחרי הדברים האלה לא דבר עוד מאומה, רק הניח את מעט התבן אשר בידיו על הקרקע וישטחהו היטב, אחר כך השכיב את כל גופו עליו אפרקדן, פשט את ידיו ואת רגליו, פניו בערו כלפידי אש, והחושי מרחשן שפתותיו, וכך נסתלק אותו צדיק מן העולם, ונשמתו יצאה בקדושה וטהרה. מיד הודיעו שמשי החברא קדישה את דבר מותו לישובי העיר, גם את צוואתו האחרונה שצוה לפני יציאת נשמתו הודיעו לראשי החברה, ותיכף נסעו כל אנשי העיר, אנשים ונשים וטף אל הכפר וביניהם

מכתבי ברכה ועדוד

א.

מאת הנשיא הנכבד של אגודת הרבנים באמעריקע וקנדה

בעה"י ו' עש"ק תרומה תרצ"ב, נויארק.

כבוד ידידי ורב חביבי הרב הג' המפורסם חריף ובקי, חכם וסופר, מוכתר בנימוסים, משכיל ביראת ה', אשכול המעלות וכו', כש"ת ר' שמריהו ליב הורוויץ שליט"א.

שלום וברכה! את יקרתו קבלתי. האמת אגיד לכבוד ידידי כת"ה, שאעפ"י שאני מיגה ידידים רבים בין השוחטי־עופות של נויארק רבתי, אנשים נאמנים לה' ולתורתו וירא ה' באמת, בכל זאת היתה קשה עלי כתיבת מכתב זה, כי נפוצה שמועה בין רבני נויארק, כי חסרים אותם היחסים הרצויים וראוים, יחסים קרובים, שהיו צריכים להיות בין רבנים ושוחטים. בטח האשם בזה אינו תלוי רק בשוב"ם, אלא שאי הסדר ואי המשטר ששורר בארץ זו בשדה היהדות גרם הרבה לזה, בין כך ובך הסרים אותם היחסים היסודיים לטובת היהדות התורנית. אך בשמעי מהרבה שוחטים שהם שואפים להביא סדרים בנידון זה, והעיקר בידעי היטב את כת"ר המתעסק לבנין היהדות המסורתית ולהחזקתה, וגם להרמת כבוד הרבנות בארצנו, ופעל הרבה בענין זה הן בדבור, הן בכתב, מיקוה אנכי שעל ידי עריכת כת"ר את העתון החדש „שוחטים שטימע", ושבהשפעתו הכבירה והעמוקה, יקרב את הלבבות ויעזור להביא את אותה האחדות ואותו הארגון שנתקיים תמיד בין רבני ישראל ושוחטיו.

ובזה אני בא בברכתי היוצאת מקרב לבבי; יצליח ה' את דרכו בקודש, דרך התורה והמצוה, וקול „השוחטים שטימע" ישמע במחנה ישראל, ותבנה יהדות חרדית מסורתית כראוי. — חזק ואמץ!

ידידו הנאמן, המצפה להרמת קרן התורה וישועת ה' בקרוב,

ישראל הלוי ראזענבערג.

ב.

מאת הרב הגאון ר' רפאל מרדכי בארישאנסקי

ב"ה, יום א' להדש כסלו, תרצ"ב.

לראשי אגודת שוחטי עופות בנויארק רבתי, ובראשם לנשיא האגודה הנכבד ר' י ע ק ב ב ל ו ם נ"י.

שלום לו ולכל חברי האגודה!

אחרה"ש כיאות!

קבלתי החלטתכם להוציא לאור עתון אורטודוקסי בשם „שוחטים שטימע", ובי ידידי החשוב ה ר ב ר' ש מ ר י ה ו ל י ב ה ו ר ו ו י ץ המומחה לאותו דבר יערכנו, מה אומר לכם? מצד אחד אני שמח, כי לזה אני מצפה מיום שבאתי לכאן, אחרי שנחוץ עד מאד עתון אורטודוקסי נקי וטהור מ„בלאף" ו„פוליטיקה" מזויפה, כי בעת אין אתה חפשי כלל במדינה זו, ברצונך או שלא ברצונך אתה מוכרח לקרב לקול החליל שביד מנהלי הפוליטיקה, בשעה שרוצים ירימו לשמי שמים איזו חברה שבאמת אינה שוה כלום, או איזה איש שאין בו לא תורה ולא חכמה, ולהיפך, אם אין אתה מוצא חן בעיני הסופר, או גם אם ישפכו עליך קתון של רותחין, כמאה תלמידי חכמים וביהיהם ניר ודיו, וישבו תלמידי החכמים ויעתיקו לפני המת, בשעה שהיה מוטל עוד על הארץ, את הכתבים הקדושים הנמצאים בתיבה אשר לפניהם, בשעת העתקתם את הכתב נראתה פתאום השתנות בפני המת והתיבה אשר בה היו הכתבים נסגרה מאליה טרם גמירו להעתיק את כולם... אז טהרו את נופו, הלבישו אותו הכריכים ויעשו לו את הכבוד האחרון כראוי לו והספידוהו כהלכה.

אחרי הסתלקותו של השוחט נסע הרב הקדוש רבי אהרן דרך העיר פערמיסלא, ויספרו לו אנשי העיר על הסתלקותו של אותו הצדיק ואת הדברים שצוה לפני מותו, ויתאונן הרב מאד על שלא זכה להכירו היטב ולהתבשם מקדושתו, אף על פי ששכן בארבע אמותיו שבת אחת, ויתמרמר מאד מאד על הדבר הזה, ויגמור בלבו לנסוע דרך הכפר ההוא, כדי לדבר עם זוגתו הקדושה ולהיות על כל פנים בתוך כתלי בית הצדיק אחרי מותו. ויסע לכפר דוראוויץ, ויבא לבית הצדיק, וידבר עליו עם זוגתו ויחפץ לדעת את דרכי חייו הנפתרים, אך היא לא גלתה לו מאומה, באמרה, שבעלה הקדוש לא נתן לה רשות לגלות את דרכי קדושתו, אך דבר אחד אגלה לכבודו, אמרה אליו, והוליכה אותו אל החלון, ושם עמדו שתי מנורות קטנות ובתוכן שתי חתיכות נר, והראתה בידה עליה ותאמר: בעת שנשאתי לאיש הקדוש היו לי שתי המנורות הקטנות האלו ובתוכן שתי חתיכות נר אלו, והם היו דולקים כל ימי חייו, ועכשיו שנסתלק ונר נשמתו ככה, כבו גם הנרות....

(קהל חסידים החדש, פשעמישל 1902; ספר מעשיות למרדכי בן יחזקאל הוצאת „דביר")

אין לך מקום להראות צדקתך ולהגן על כבודך, וגם אם תשתחוה ותתרפס לא תועיל, אם רק דבריך אינם מוצאים חן בעיני שונאיך ומנדיך הקשורים בעבותות הפוליטיקה להסופה, להערוך או להמוציא לאור. אך מצד שני מתירא אני מחשם המיוחד די שוחטים שטימע, כי מה יועיל אם העתון יהא נערך אפילו בידי וו"ב העורך שהוא משכיל ומומחה בזה, אחרי שהעתון הוא רק בעל גון אחד, ודן רק מה שנוגע לחוג השוחטים, ולא יקוף את כל מה שנוגע לחיי האורטודוקסיה בכל הפרטים ופרטי פרטים? אז הרי שכחתי היא שמחת שוא, ודעו לכם אחים, אם לא תפתחו שערי עתונכם לכל המתרחש בחיי האומה, ותתכנסו בחוג צר של שוחטים בלבד לא תצליחו, והעתון לא יאריך ימים. והנני מבקש מכם, אחים, שתאחו מקום בעתונכם לכל השאלות, העניינים וההשקפות הנוגעות לכל עמינו, וגם הכניסו את יפיפותו של יפת באהלי שם, ואז תזכו שהעתון שהוא באמת עתון יאריך ימים לשמחת לב המצפים לזה, ויהי נועם ה' עליכם ועל הרב העורך הנכבד אשר לכם, לכו נא בדרך שאתם הולכים בה, ושמכם יהא לשם ולתפארת, כברכת ידידכם באמת, דו"ש והצלחתכם,

רפאל מרדכי באריאנסקי, חופ"ק.

בגליון הבא נפרסם בע"ה עוד מכתבי ברכה מאת רבנים, גאונים ומפורסמים בישראל.

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ספר המדרש והמשנה, חלק ראשון, על משניות ברכות, מאת הרב אב"ד לעדת ישראל ו"ת בית אברהם בבראנקס, **אברהם נפתלי גאלאנטי**.

הרב גאלאנטי ידוע ומפורסם בעולם הדרוש על ידי ספריו הטובים במקצוע הדרוש והטפה שזכו לשם טוב, וספריו נתפשטו ונתקבלו אצל הרבנים הדרשנים די בכל אתר ואתר ורבים נהנים מדברי דרוש שלו, עכשיו הו"ל ספר חדש במינו; דברי דרוש ומוסר על משניות, זהו ספר חדש במינו ונחוץ לרבנים דרשנים ולאלה שמקריאים שעור במשנה ברבים. דבריו הם כעין טל תחיה לאלה הזקנים שבאים לשמוע פרק במשנה, ורוב מגידי השעורים מתחשבים עם מלים ופשט ולא עם נשמת המשנה, מוסרה ורוחה, מעכשיו יפיחו רוח חיים בדברי המשנה, יתבלו מיסר השכל ביראת ה' וכל מדה נכונה בדברי המשנה הקדושים והמחוכמים.

הרב המחבר הנכבד מתבל את דבריו בדברי חכמה ומדע ומעיר דרך אגב הערות מושכלות, כגון מה ששמע משמו של החכם הכולל ר' נתן בירענבוים בדברו על דבר המדה של צביעות והתחפשות, אמר שמנהג ישראל תורה היא הכינהו הוא להתחפש בפורים, יען שנהפכו הימי אבל ליום טוב, ומדוע זה לא נתחפש גם בחנוכה, להזכיר לנגאי את המתחפשים, אותם ההעלעניסטים המתיונים שפישטו את צורתם היהודית כדי ללבוש צורת יון? והתירוץ הוא, שהחילוק בין פורים לחנוכה הוא בזה: שפורים אנו חוגגים רק יום אחד, ולהופיע כמתחפש ביום אחד אין סכנה, מה שאין כן בחנוכה, — הן החנוכה אנו חוגגים שמונת ימים, ואם אנו נוסיף להתחפש במשך שמונה ימים, יכולים אנו להתרגל לחיות חיי מתחפש, וזו רעה חולה מאד, וד"ל. יש בו נ"כ דברי הלכה נאמינו באופן הגיוני, והרי הוא ספר רב ערך במינו!

ספר שערי רצון, כולל חדושים ובאורים, דברים נעלים בפלפול ובהלכה ובאגדה מאת מנחם הכהן ריזיקאוו, רב ואב"ד בברוקלין.

הרב ריזיקאוו חבר הרבה ספרים בהלכה, בפלפול ובדברי אגדה שנונים, והגאון המובהק ר' אברהם יצחק הכהן קוק ראש הרבנים בארץ ישראל, והגאונים הגדולים המפורסמים ר' אברהם דובער הכהן שאפירא הגאב"ד דקאוונא ור' צבי הירש מהריפ"ת הגאב"ד דווילקאווישקי, ור' משה מרדכי עפשטיין שליטא אב"ד וריש מתיבתא דסלאבאדקע וכעת בירושלים, ור' מאיר שאפירא אב"ד ור"מ דפיעטרקוב, ור' מאיר דן פלאצקי זצ"ל הגאונים והצדיקים האלה מפליגים בשבחו של המחבר הגאון שליט"א ובשבח ספרו, ספר גדול בכמות ואיכות, מלא וגדוש בחדושי תורה עמוקים ובפלפולא דאורייתא. ובדברי טעם ודעת קדושים. ויש בו גם כן הספד על הפרעות שהיו בירושלים ובחברון ובצפת בחודש אב שנת תרפ"ט, ודברי אגדה חשובים לדרשנים ומאמרים קצרים על ענינים נדולים וחשובים, וכל המכניס ספר זה אל תוך ביתו, ברכה הוא מכנים בביתו ומקרב בזה ת"ח גדול ויקיים בזה מה שכתוב „תן לחכם ויחכם עוד", וד"ל.

בן דוב.

אין קומענדען נומער וועט געדרוקט ווערען א גרויסע וויכטיגע ערצעהלונג פון דעם באריהמטען שריפטשטעלער **אברהם שוער** אונטער דעם טיטול „אין א פרעמדער וועלט". עס וועלען אויך אייניגע פיירט ווערען נייע אינטערעסאנטע פיטשורס פאסיגע פאר אונזער זשורנאל

רעדאקציע.

אין אונזער אייגען ווינקעל

(פאָרטזעצונג פון זייט 10)

ראדיאָ זינגער שאול קירשענבוים האָט אַמוזירט דעם עולם מיט שירה וזמרה און איז אַקאָמפּאַנירט געוואָרען ביי זיין כלה מיט בוירטע קאָפּמאַן. מען האָט פאַרבראַכט ביז שפּעט ביינאַכט און מיט די געזאַנג פון התקוה האָט זיך געשלאָסען די גרויסאַרטיגע פייערונג.

* * *

זעהר אַ שעהנע און איידרוקספולע בר מצוה איז געפּראַוועט געוואָרען, שבת פ' נח ביי מר. און מרס. טשאַרלס הערבערט. וועלכער איז דער איבערגעגעבענער ביזנעס אַגענט פון דער שוחטים יוניאָן, ביי זייער גערעטענעם זוהן שלמה אליהו הערבערט. אין דער גרויסער „בני ישראל" שוהל אויף בעדפאָרד עיועניו, וואו אַ גרויסע צאָהל שוחטים זיינען געקומען אין שוהל צו דער בר מצוה. דער בר מצוה בחור האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין לייענען אין דער תורה און אין דער הפטורה, ווי אויך מיט זיין בריליאַנטענער דרשה. נאָכ'ן דאַווענען זיינען אַלע געסט אַרונטער אונטען אין שוהל און זיך משמח געווען ביי רייך געדעקטע טישען מכל טוב. מר. הערבערט האָט מנדב געווען 100 דאָלאַר פאַר דער שוהל, און עופות פאַר דער ישיבה „מתיבתא" און אויך הינער און אייער פאַר די „אַסאָשיאייט היברו דעי נוירסערי" פון 273 איסט 17-טע סטריט, ניו יאָרק.

די גאַנצע שוחטים יוניאָן ווינשען די עלטערען זיי זאָלען האָבען פיעל נחת פון זייער זוהן.

* * *

דעוו. יוסף ראזענמאַן דער סעקרעטאַר פון די שוחטים יוניאָן איז ערוועהלט געוואָרען אַלס דירעקטאָר פון דער גרויסע בראַנזווילער תלמוד תורה „תפארת הגר"א", 425 האַוואַרד עוועניו, ברוקלין.

יעדער איד

ואָס איז רעליגיעז געזאָנען דאַרף ווערען אַ סובסקרייבער פון אונזער זשורנאַל.

„די שוחטים שטימע", וועט זיין געווידמעט נישט נאָר בלויז צו די אינטערעסען פון די שוחטים אַליין, נאָר וועט אויך באַהאַנדלען פראַגען וואָס האָבען אַ שייכות צו דעם אידישען ארטאָדאָקסישען לעבען אין אַלגעמיין.

„די שוחטים שטימע" וועט זיך באַמיהען צו באַקענען אייך אויף וויפיעל עס וועט נאָר מעגליך זיין מיט אַלע פּראָבלעמען פון אונזער אידישען טראַדיציאָנעלען לעבען דאָ אין לאַנד.

לעגט נישט אָפּ אויף שפּעטער, שיקט גלייך אַריין אייער סובסקריפּשאָן, (3 דאָלאַר פאַר אַ גאַנץ יאָהר), כדי אונזער צייטונג זאָל צו אייך גרייכען רעגעלמעסיג.

מיט דרך ארץ,

די פאַרוואַלטונג.

ווענדעט זיך צו אונז לויט פאָלגענדען אַדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

229 East Broadway,

New York, N. Y.

Telephone: ORchard 4—1938—4602

סופרים ומחברים

המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית דאמריקה וקנדה, שהדפיסו את ספריהם בבית הדפוס הידוע

אַריאַם פּרעס

יעידו שאין כמוהו לדייקנות, ליישרנות ולמלאכה יפה ונקיה

הסדרנים שלנו הנם בקיאים במלאכתם והמגיה שלנו הנהו חרוץ, מהיר, בעל-תורה ובקי בספרותנו העתיקה והחדשה בכל המקצועות.

מדפיסים אנו גם באותיות רש"י יפות ובהירות

פנו אלינו על פי הכתובת:

ORIOM PRESS, Inc.

42 West 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHelsea 3—8164

„נחלת השבים"

איז א אציע פון שוחטים, וועלכע ווילען זיך פערזאָרגען מיט אַ
זיכער ט אויף די עלטערע יאָהרען און ניט צו זיין אבהענגיג
אין גאנצען אויף שחיטה.

מי ליינע וועכענטליכע איינצאָלונג קאַנט איהר
זיך גען מיט אַ זיכערע איינקונפט פון $25
ואָך פאַר דעם גאַנצען לעבען

ווע ין די נחלת השבים, וועלכע געהען פלאַנצען
א פ פאַר איהרע חברים, וואָס דאָס איז היינט צו טאָג דער
זיכערס בעסטער אינוועסטמענט אויף דער גאַנצער וועלט.

פאַר איינצעלהייטען ווענדען זיך צו:

רעוו. יעקב בלום
פרעזידענט שוחטים יוניאָן,
229 איסט בראדוויי, ניו יאָרק

REV. JACOB BLOOM
President, Schochtim Union
229 East Broadway, New York

ORIOM PRESS, Inc., 42 W. 18th St., New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-8164

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, אַרויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. Telephone: Orchard 4—1938 — 9605

Vol. I. No. 2. **APRIL 1932.** ערשטער יאָהרגאנג, נומער 2 ב"ה ניו יאָרק, ניסן, תרצ"ב

אינהאַלט:

עדיטאָריעלס:

פסח — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

אין אַ פרעמדער וועלט — — — — — — — — — — — — — — — — אברהם שוער

הד יחלק (פעליעטאָן) — — — — — — — — — — — — — — — — — — לץ בן לץ

אַ באַזוך אין דער שוחטים יוניאָן — — — — — — — — — — — — — מ. שעפטעלזאָן

מה נשתנה — — — — — — — — — — — — — — — — — — — רעוו. יעקב בלום

השומר

זמן הרותנו — — — — — — — — — — — — — — — — הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק

הג"מ ר' יוסף זאָנענפעלד ז"ל — — — — — — — — — — — — — הרב ר' אליהו לאנדא

הג"מ ר' יחזקאל ליפשיץ ז"ל — — — — — — — — — — — — — — ש. ל. ה.

הלכות שחיטה ובדיקה — — — — — — — — — — — — — — — — על פי פרד"ס

אות ברית — — — — — — — — — — — — — — — — — — — דר. שמואל כהן

מכתבי ברכה ועדוד

ספרים חדשים — — — — — — — — — — — — — — — — — — — בן דוב

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאָן 3 דאָלאר אַ יאָהר.

Entered as second-class matter, April 7th, 1932, under the Act of March 3, 1897.

אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי באַשליסט צו העלפען די ישיבות און צדקה אַנשטאַלטען

די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי האָט אָפּגע־האַלטען דעם מאָנאַטליכען מיטינג דעם לעצטען מאָנטאָג אין גרייט סענטראל פּאַלאַס, 96 קלינטאָן סט. נויאָרק.

דער פּרעזידענט פון דער אגודה, רעוו. י ע ק ב ב ל ו ם ערעפענט דעם מיטינג און שטעלט פאָר די צוויי ארץ ישראל געסט א י ת מ ר ב ן א ב י און מ. בונים, וועלכע האָבען באַגייסטער די 300 שוחטים מיט־גליעדער פון די שוחטים יוניאָן מיט וואונדערבאַרע שעהנע העברעאישע רעדעס מיט די חברה הספרדית, וועגען די וויכטיגקייט פון אויפלעבען צוריק אונזער היילינע לאַנד. די צוויי חשוב'ע געסט האָבען נאַכהער פאַרלאָזען דעם מיטינג מיט אַ האַרציגער ברכה און מיט דעם געזאַנג נעלה לארצנו ברינה.

דער פּרעזידענט ר' י ע ק ב ב ל ו ם ערקלעהרט דאָס דערהויפּט צוועק פון היינטיגען מיטינג איז וועגען אונזער זשורנאַל „די שוחטים שטימע", וועלכע האָט גע־מאַכט זעהר אַ גוטען איינדרוק אויף די רבנים און שוחטים פון דער וועלט, „די שוחטים שטימע" ווערט געשיקט צו אַלע רבנים און צו אַלע שוחטים פון אַמעריקא, קאַנאַדא, ארץ ישראל און אַנדערע לענדער, עס קומט אָן אין אָפּיס פון דער רעדאַקציע גאַנצע פּעק מיט בריעף פון רבנים, שוחטים און באַוואוסטע כלל טוער, מען לויבט „די שוחטים שטימע" און מען פאָדערט שיקען צו מעהרערע שוחטים און בעלי בתים פאָרשטעהער פון שוהלען, דער־פאַר ליגט אַ היילינער חוב אויף יעדען ברודער שוחט צו שאַפען נייע סובסקרייבער פאַר אונזער צייטונג, אום מיט זאָלען האָבען די מעגליכקייט צו אַרויסגעבען די „שוחטים שטימע" אַלס וועכענטליכע צייטונג.

דער פּרעזידענט נעמט דאָן אויף די פראַגע פון די ישיבות וועלכע געפינען זיך יעצט אין אַ שרעקליכע פי־נאַנציעלע לאַגע, און די ישיבות ווענדען זיך צו די שוחטים יוניאָן נאָך שטיצע און אַזוי ווי אין טרעזשורי איז קיין געלט ניטאָ, וואָס זאָל מען טאָן? עס ענטוויקעלט זיך אַן אינטערעסאַנטע דעבאַטע אין וועלכע די ברודער שוחטים נעמען אַן אַנטהייל און אַ פאָרשלאַג איז געמאַכט געוואָרען ביי רבי ווייס אונטערשטיצט ביי ברודער רעוו. דוד מענ־דער צו נעמען פון דעם פאָנד פאַר די אונבאַשעפטיגטע שוחטים $500 און דאַמיט העלפען די ישיבות און צדקה אַנשטאַלטען. דער פאָרשלאַג איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען. דער ווייס פּרעזידענט ברודער מעלצער ער־קלעהרט דעם מיטינג געזעצליך געשלאָסען.

י. באַשקאַוויץ, רעק. סעקרעטאַר.

וויכטיגע היילינע תקנות וועגען כשרות אָנגענומען ביי די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי

באַ דעם לעצטען מיטינג פון דער אגודת שוחטי עופות זיינען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע צוויי זעהר וויכ־טיגע רעזאָלוציעס:

1) ווען דער שוחט איז זיכער אַז די עוף וועלכע איז געקוילעט געוואָרען דורך איהם איז טריף, און אום זי זאָל ניט פערקויפט ווע־רען אַלס כשר'ע און ניט מכשיל זיין אידען אין טרפות ח"ו, האָבען די אגודת שוחטי עופות באַשלאָסען צו צוברעכען די פאָלקע פן די עוף מארכובה ולמעלה, און ווען אַ פרוי וועט קומען צו אַ רב מיט אַ שאלה אויף אַזאַ עוף און דער רב וועט זעהן אַט דיזען סימן דאַרף ער וויסען, אַז דאָס איז אַ סימן מובהק געמאַכט פון דעם שוחט אַז די עוף איז אַ טרפה.

2) יעדער שוחט איז מהויב אַנזאָגען דעם מאַרקעט מאַן ערב פסח בעפאַר ער געהט אַהיים, אַז מען זאָל פסח ניט קאָרמענען די עופות מיט חמץ, און ווען ער וועט קומען חול המועד פסח שעכטען און וועט געפינען חמץ אין די האַלדז פון עוף, וועט ער פאַזיטיוו ניט אַרויסנעמען דעם חלף צום שעכטען.

אַלע יאָהרען פלעגען די שוחטים געפינען פיעל חמץ פסח אין די מאַרקעטס, די חלפים פלעגען פסח אָנגעפילט ווערען מיט חמץ פון די העלדזער פון די געשאָכטענע עופות, רבנים פלעגען פאַר פסח אַרויסגעבען אַ שטרענגע אזהרה וועגען דעם, אָבער עס פלעגט גאָר ניט העלפען, פאַר איאָהרען אָבער האָט די שוחטים יוניאָן מיט דעם שטאַרקען כח פון אַ יוניאָן דורכגעפיהרט אָט די תקנה, שטרענג און ריכטיג, און היינטיגען יאָהר האָט די שוחטים יוניאָן ווידער באַשלאָסען דאָס יעדער ברודער שוחט פון גרייטער ניו יאָרק זאָל אַזוי ווי לעצטען יאָהר חול המועד פסח ניט אַרויסנעהמען דעם חלף צו שעכטען אויב די עופות וועלען געשפּייזט ווערען מיט חמץ. די שוחטים זאָלען דאָס באַקאַנט מאַכען ערב פסח צו די מאַרקעט לייטע, און דאָס זאָל דורכגעפיהרט ווערען אַזוי שטרענג ווי מעגליך לטובת הכשרות.

די שוחטים שטימע

ניסן, תרצ"ב

ערשטער יאהרגאנג. נומער 2

פסח

די נרעסטע און וויכטיגסטע פאסירונג אין דער אידישער געשיכטע, וועלכע איז רייך מיט איבערראשענדע פאקטן, איז אהן צווייפעל די געשיכטע פון יציאת מצרים. דאס וואס די אידן האבן צובראכן די קייטן פון שקלאפערי און פון א פאלק וועלכע האבן געקנאטן ליים און ציגעל און זייערע געווען פארשקלאפט קערפערלעך אין גייסטיג, איז דאס געווארן אן עם בגולה, אן אתה בחרתנו פאלק, א גוי קדוש, א פאלק וואס האט א הויליגע תורה. וועלכע האט אוועקגעשטעלט די אידן העכער פון דער גאנצער וועלט גייסטיג, מאראליש און קולטורעל, א פאלק וועלכע איז געווארן דער וועג־וויייזער און דער לעהרער פון אלע נאציאנען פון דער וועלט, אין די לעהרע פון מאנאטעאיזם (אחדות אלקות), מאראל, יושר און נעכטיגקייט. אזא וועלט באריכטע הויליגע היסטארישע פאסירונג האט צו זיך קיין נלייכען ניט אין דער נעשיכטע פון דער גאנצער ציוויליזירטער מענשהייט. און מיט רעכט בייערן מיר דעם שהנעם הויליגען יום טוב פסח, דער יום טוב פון פרייהייט, זמן חרותנו! די נשמה פרייהייט פון א הויליגען אייבינגן קולטורעלן פאלק, מיט נרויס פראכט און נלאנץ ווי עס פאסט פאר אזא אויסערנעווענליכען הויליגען פרייהייט יום טוב, ווי פסח איז.

און ווען אידען זייענן נעשטאנען אויפ'ן בארג סיני און האבען נעהערט פון נאט ברוך הוא די עשרת הדברות, וועלכע זייענן דער פונדאמענט פון מענשליכקייט און די העכסטע נערעכטיגקייט פון דער וועלט, האט זיך אנגעפאנגען די עשרת הדברות ניט מיט קיין אנדער זאך, ווי אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. איך בין נאט, דיין נאט, וועלכער האט דיך ארויסגענומען פון א לאנד פון פינסטערניש, טומאה און שקלאפערי, נרויזאמקייט און בארבארייזם, ער האט ניט נעוואנט, איך בין דער נאט וועלכער האט באשאפען די וועלט, נאר איך בין דער נאט וועלכער האט דיך באפרייט פון דער שקלאפערי און די אפיסיליאציע פון מצרים, וויל אט די פאסירונג פון יציאת מצרים איז דער נרונד פרינציפ פון אונזער רעליניאן נעווארן. דאס באשטעטיגט אונז, אז עס איז דא אן אלמעכטיגער נאט, וועלכער האט די וועלט באשאפען און איז דער סימבאל פון די אידישע קדושה און אייבינקייט. פופציג מאל וועדט דערמאנט אין דער תורה די פאסירונג פון יציאת מצרים, דאס באוויזט אונז די וויכטיגקייט פון אט יענער וועלט בארימטער היסטארישער פאסירונג.

און ניט אומזיסט זאגען מיר אין דער הגדה וועו מיר זיצען פסח ביי נאכט צו די סדרים, אז וועו נאט באפרייט אונז ניט פון מצרים וואלטען מיר אין די צוקונפטיגע דורות נעווען נאך יעצט פארשקלאפט און אסימילירט אין די טומאה פון מצרים, און וועו ניט אט יענע נרויסע וועלטבארימטע פאסירונג, וואלט קיין אידיש פאלק שוין לאנג אויף דער וועלט ניט נעווען, און די נאנצע וועלטנעשיכטע און די נאנצע מענשהייט וואלט ניט נעהאט דעם פנים וואס זי האט איצט. עס איז שרעקליך צו טראכטען אפילו וועגען דעם ווי די וועלט וואלט אויסגעקוקט אהן דער נעשיכטע פון יציאת מצרים.

אין וועו די נאציאנען פון דער וועלט האבען אונז נעוואלט געבען פרייהייט און גלויק נאר דערפאר, מיר זאלען ניט האבען די אייגענע אריגינעלע נ ש מ ה פ ר י ר י ט וואס די תורה גיט אונז, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, האבען מיר צווויי טויזענד יאהר נאכאנאנד געשפרוננגען אין פייער און וואסער, מיר זיינען נעגאנגען צום טויט על קדוש השם מיט שמע ישראל אויף די ליפען, אונזער הויליגע פארנאסענע בלוט האט פארפלייצט די נאנצע וועלט, מיר האבען זיך געלאזט ברענען אין פייער לעבעדיגערהייט, און די פרייהייט פון דער אידישער נשמה, פון דעם אידישען גייסט האבען מיר אויסגעלייזט מיט אונזער בלוט און מארך, מיט דורות פון קדושים און הויליגע מארטירער. וויל נור וועו מען איז פארשקלאפט צו נאט און צו די העכסטע הויליגסטע אידעאלען פון דער אייבינער הויליגער תורה, נור דאן קען מען פיהלען אמת'ע גייסטיגע אינערליכע פרייהייט, די העכסטע און הויליגסטע פרייהייט וואס דער מענש קען פארמאגען.

און טאקע דערפאר פאנגען מיר אן אום פסח צעהלען ספירה, כען צעהלט די טעג פון פסח ביז שבועות, יעדער טאג איז ביי אונז טייער, מיר קענען זיך ניט דערווארטען, מיר וואלטען וועלען עס זאל קומען וואס פריהער, וואס ניכער דער יום טוב שבועות, דער יום טוב פון קבלת התורה, וויל פסח איז צוליב שבועות, פסח פרייהייט „איז נור דאן הויליג וועו מען איז דורכגעדרונגען מיט די גייסטיגע מאראלישע אידעאלען פון דער תורה, און דאס האט נעוואנט נאט צו משה רבנו, וועו דו וויסט ארויסנעמען די אידען פון מצרים, וועט „איהר דינען נאט און וועט נעמען א תורה אויף דעם בארג סיני", אזוי אז יציאת מצרים און קבלת התורה זיינען צוואמען נעשמאלצען, וויל פרייהייט אהן תורה איז א נעפאהר פאר דער מענשהייט.

און וועו די תלמוד תורה'ס און ישיבות פון אמעריקא נעפינען זיך אין א שרעקליכער פינאנציעלער לאנע, און זיי האלטען זיך כמעט אלע ביים צושלישען זיך, און וועו 8 ישיבות אין נרויס נויארק האבען זיך צוגעשלאסען און

האבען זיך צוריק געעפענט ג י ט מיט דער הילף פון די אידען פון נויארק, נאר מיט די שוואבע פלייצעם פון די הונגעריגע מלמדים, און וועלן די תלמוד תורה'ס פון גרוים נויארק וועלען זיך מ ו ז ע ן צושלייסען און 60 טויזענד אידישע קינדער וועלען וועלן ג א ס ן ק י נ ד ע ר. הפקר קינדער, און דער נייער אידישער דור פון אמעריקא איז אין געפאהר פון נייסטיגען שמד און אסי־מילאציע, און די גרעסטע אידישע קהלה פון דער גאנצער וועלט איז גלייכגילטיג, זעהען דעם נייסטיגען טויט פאר די אויגען, קוקען דעם טויט פון אידישקייט גלייך אין פנים אריין און וועלען ניט פאדציטערט, דאן כוזען מיר אויסרייען מיט דעם גרעסטען און טיפסטען וועהטאג פון אונזערע נשמות ניט עברים היינו, נאר עבדים הננו, מיר זיינען פארשקלאפטע אידען, ניט קיין פרייע זעלבסט־שטענדיגע אידען. דער טויט פון אונזער פאלק, פון אונזערע זערע הייליגטימער שוועבט פאר אונזערע אויגען, און מיר שווייגען, מיר שלאפען. אט דאם איז געווארען פון די אייניקלעך פון רבי עקיבה, פון רבי הנינא בן תרדיון, פון די קדושים און הייליגע צדיקים. אה, נאט, וי שרעקליך דאם איז!...

פסח ביי נאכט צום סדר נעמען מיר א כום ווין אין האנד און מיר זאגען, דאם אין יעדען דור וויל מען אונז אומבריינגען פון דער וועלט, די נאכצע וועלט איז געגען אונז, נוד — והיא שעמדה לאבותינו ולנו, דער כום ווין, וואם מיר טרינקען ניט קיין ווין מיט אנדערע פעלקער, וואם זייער ווין איז ביי אונז טריף, יין נסך, אט דאם וואם מיר זיינען אפגעזונדערט פון די פעלקער! אט דאם וואם מיר אסימילירען זיך ניט מיט זיי, אט דאם איז אונז בייגעשטאנען אז שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם. אז מיר וועלען שרעקליך פארפאלגט ווין צוויי טויזענד יאהר און דאך עקזיסטירען מיר.

ווען אבער דער נייער אידישער דור וועט ניט געניסען קיין גוטע גרינדליכע רעליגיעז־נאציאנאלע אידישע ערצי־הונג, ווען מיר וועלען ניט ראטעווען אונזערע תלמוד־תורה'ס און ישיבות, דאן זיינען מיר אין געפאהר פון אונ־טערגאנג. און דאם טאר ניט דערלאזען וועהרען. זאל דער הייליגער יום טוב פסח באפרייען אונזערע נשמות פון נייסטיגע שקלאפערי און אסימילאציע. דאן וועלען מיר באפרייען אונזערע קינדער, דעם נייעם אידישען דור אין אמעריקא, פון ניט אידישען אויפלום, מיר וועלען העל־פען אונזערע תלמוד תורה'ס און ישיבות אוועקשטעלען ווי אויף א געזונטען זיכערען באזיס, און מיר וועלען העלפען בויען אונזער אלטע נייע הייליגע לאנד — ארץ ישראל, השתא עבדי, היינט זיינען מיר פארשקלאפט, וויל השתא חכא, וויל מיר זיינען דא, אין גלות, אבער לשנה הבאה בני חורין, קומענדען יאהר וועלען מיר זיין פרוי, וויל — לשנה הבאה בארץ ישראל.

שמריהו ליב הורוויץ

אין א פרעמדער וועלט

(א בילד פון ווירקליכען לעבען אין אמעריקא) פון אברהם שוער

מר. בעלדמאן פיהלט זיך ניט מיט אלעמען.

„פיהלען זיך" — איז ניט גוט.

אן ארבייטער טאר זיך נישט פיהלען, דארף זיך נישט פיהלען, פיהלט ער יא, — איז עס שוין גאר ניט קיין גוטער סימן...

פיהלט ער תמיד א קעלט אין די בייצער, גיט איהם אפט א שוידער, לויפט דורך ווי א פרעסטעל איבער'ן לייב און כאפט איהם ארום — און באותה שעה שלאגט איהם אוים א שווייס ארום די לענדען, נעהנטער צום גארטעל צו, שווערצט און פיהלט קאלט...

און אלע ווייל שטיקט איהם אזא מין הוסט מיט א שטעבעניש אין א זייט, — ס'איז א בזיון אין שאפ צו הוסטען.

אין דרוסען איז זומער. כיעניען, ווען דער אבען ציייט און ביזומן אביסעל, פאהרען צום ים, אין קאונטרי — און איהם איז קאלט...

— ווייזט אוים, — טראכט ביי זיך מר. בעלדמאן איג'ם הארצען, — אז מען דארף נעהמען דאם פעקעלע... אלט...

אויפ'ן בלאק זיינעם רופט מען איהם שוין: דער אלטער בעלדמאן, די קינדער, די ווייב — יענע רופען איהם שוין לאנג: דהי אלד מען.

„זיינע" קינדער האבען איהם שוין פאר יאהרען און יאהרען פארלאזען, אפגעפרעמדט זיך פון איהם און צו־גאנגען זיך, די „איהרע" קינדער — האבען זיך אפילו נישט געדארפט „אפפרעמדען", — זיי זיינען איהם פון אלע מאל געווען פרעמדע, — קינדער פון א פרעמדער ווייב.

די צווייטע ווייב איז א פרעמדע ווייב.

פרעמד איז ער צו אלעמען, פרעמד זיינען אלע צו איהם, פרעמד איז צו איהם דאם לאנד, פרעמד איז ער צו זיך אליין.

פינה און צוואנציג יאהר איז ער אינ'ם לאנד און קאן

זיך נישט צופאסן צום לעבן, צו מענשן, צום קלימאט, צו אלעם און צו אלעמען!

האט ער קיין נליק נישט נעהאט? אפשר קיין שכל נישט נעהאט? איז ער נערעכט? איז ער אומנערעכט? וווי עס זאל נישט זיין, נעבליבן איז ער פרעמד אין דער פרעמד!

מיט פינף און צוואנציג יאהר צורוק איז ער נעקומען אהער פון זיין לומדיש און השכלה'שער ליטווויש שטעדטעל, — ער, מיכל פעלדמאן, אין זיינע יונגע קרעפטען פון א הייסיג יאהרינען באזעצטען מאן — און פאר'ן מישך יאהרען זינט ער איז נעקומען אהער קאן ער זיך נישט פארנעסען וואס ער איז נעווען און וואס ער איז נעווארען.

מיכל פעלדמאן...

דער שענער מיוחס'דיגער למדן און מישכיל און — תקיפער, כמעט, דער נגיד פון שטעדטעל.

וועי האט נישט נעקענט, נישט נערעכענט זיך מיט מיכל פעלדמאן? און ביי וועמען האט מען נעקענט א גיבען העברעאישען בוך לייענן אויב נישט ביי אים? און וער פלענט אויפשרייבען דעם „חשלוח" פאר א גאנצען יאהר אין פאראוים? אין וועי פלענט אלײן אהן שותפים אויפשרייבען דעם „המליץ", די „הצפירה"? און וועי האט נעמוען אויפשרייבען דעם „הצופה"?...

איז ער נעווען דער „מורשה" פון שטעדטעל, איז ער נעווען דער עלטסטער פון די „חובבים", האט ישאל פינחס האבינאוויץ צו אים נעשריבען בריף וועגען הערצלען, אין וועי האט נעוואלט פון אחד העם און פארשטאנען אים, אויב נים ער?

איז אין זיין הויז אויסגעשטאנען דער קאמעניצער מגיד, איז צו אים ארויסגעפאהרען דער באריהמטער מטיף לאומי — ניסענבוים? זיין הויז איז נעווען א בית ועד למשכילים, אין זיין הויז האט זיך נעגרינדעט די חברה: דורשי שפת עבר, און נאר ער האט פארן פון מנחה ומעריב נעזאגט „פסוק" מיט'ן „ביאור", און אז מען האט נעמאכט דעם „חדר מתוקן" אין זייער שטעדטעל, איז ער נעווען דער ערשטער „דירעקטאר" פון'ם חדר מתוקן...

און אט האט זיך די „רעדעלע" א דרעה נעטאן, — מענשען פון נאר דער וועלט האבען נעמומען פאהרען אין דער גאלדענער מדינה — מיט'ן שטראם איז ער אויך נעקומען אהער מיט זיין רחל'ען און מיט זייערע צוויי עופה'לער.

נעמומען זיך צו „כל המלאכות", — באדינען ברויט פאר וויב און קינד, און אלץ און אלע איז גוט נעווען אין דעמט נעווען, נאר ברויט פארדינען.

אט איז ער מוחל נעווארען אין א שניידער, אין א פרעסער, אין א באטענהאל מאכער, אין א... וואספרע מלאכות האט ער ניט נעטאן? וואספרע עבודת־פרך איז ער נישט אויסנעשטאנען?

נעשטארבען איז אים רחל פון פיין אן פון צער, — נעבליבען צוויי קליינע קינדער אויפ'ן האנט, — אונטער־נעווארפן זיך „זי", מיענשען האבען זיך אריינגעמישט, נע־וואלט א שידוך, נעשטעלט א חופה — נייע קינדער זיינען נעקומען...

אונטערנעוואקבען זיינען רחל'ס קינדער פרעמדע אין הויז, אהן אן אויג פון א מוטער, אהן אן איג פון א פא־

ח ד ו ח ל ק

וועגען פסח'דיגע הכשרים (פעליעטאן) פון לין בן לין

אמר לין בן בנו של לין, די פסח'דיגע הכשרים אין אמעריקע מאכען נור אויף היינזוקן, ועדען פסח קומען צו ניוע פרישע הכשרים, היינטיגען פסח וועט מען נעבען א הכשר אויף — מיעפע אויף וואס? אויף ברויט, יע, לאכט ניט, איך בעט אייך, אויף ברויט, עס וועט זיך נעווינען נעפיענען עפעס א „פויך" רב, וואס וועט אזוי נעשען הכשרים אויף פרישע תמצ'דיגע ברויט, עס וועט זיין אנגעקלעפט אויף די ברויט א נעדרוקטער הכשר אזן דאס וועט זיין נעדרוקט שוואך אויף וויוס כהאי לישנא „פרישע ברויט כשר לפסח" בהכשר הרב המאון בלאה בן בלאה, דער גרעסטער דובר שקרים וואס אידען אין אמעריקא פארמאגען. האט פרויסנעבעטען א הכשר אויף תמצ'דיגע ברויט, וואס דורך דעם הכשר וועלען אלע אידען פון אמעריקא קענען עסען פרישע קארעטע ברויט כשר לפסח כשר למהדרין מן המהדרין. „יאכלו עניים וישבעו".

לאכט ניט, איך פארזיכער אייך אז אלין קען פאסירען אין אמעריקא, אויב נאר דער „פארוועלטס" וועט מכבים זיין דער־צו, וועט דאס זיין „אלרייט". טאמער גלויבט אוהר ניט, גיט נאר א טראכט וואס איז געווארען פון דעם יעד הכשרות אין אלבאני. די „אגודת הרבנים", דער „ועד הרבנים", דער „דגל הרבנים" האבען געזאגט אז מען מוז אפשאפען חסקרות, עס מוז ווערען א שטאדטישער ריבבינער ועד הכשרות? רבנים האבען געגעבען א הכשר אויף דעם ועד הכשרות, דער חיליגער „פאר־ווערטס" האט ניט אנערקענט דעם הכשר פון דעם ראבינאט אין אמעריקע, האט אלבאני געפאלגט דעם „פארווערטס" אזן די אלע תמאתים ווילבע עס לויבט זיי ניט אז עס זאל זיין א קאנטראל ביי אידען פאר אידען, אזן דער ביל פון ועד הכשרות איז טודעט. פרעג איך אייך, רבותי, איז דא א דעת הקהל אין אמעריקא? ניין, טויזענד מאל ניין, עס איז דא א ק ה ל אהן דעת, ניט קיין דעת הקהל.

א שאד כ'לעבען, וואס שוחטים האבען ניט צו טאן מיט הכשרים, ווען ניט וואלט מען אדווערטייזט אין די ציימונגען

טער, — אויסגעוואקסען שטיל, פאנאנדער געגאנגען זיך שטיל — און ניטאָ זיי!

וואקסען זיך אומבאמערקט „איהרע" קינדער, ווערען גרויסע, — קען ער זיי אפילו ניט, טוען וואָס זיי ווילען — און אזוי לעבט ער פרעמד אין דער פרעמד אין זיין אייגען פרעמדען הויז.

צו פיערציג יאָהר איז ער שוין גרוי געוואָרען, ווייס ווי טויב, אַלע רופען איהם: אלטער, ער ווייסט נישט אפילו ווי און וואָס ער איז.

איינמאָהל זיך אינ'ם שפּיגעל דערזעהן — אַ שרעק איז איהם באַפעלען: אַן אַלטער מאַן קוקט אויף איהם, — זיך אַליין האָט ער ניט דערקענט!

און אָט די שאַפּ־מענשען, זיינע מיטאַרבייטער גיבען זיך אַ זאָג צו איהם אין האַלבען שפּאַס און העלבען ערנסט: צייט, מר. פעלדמאַן, אָפּצורוהען זיך, אנדערע גיבען איהם „עצות טובות".

מעהר פאַר אַלעמען אָבער „עצה'ט" איהם דער פאָרמאַן ביי יעדעס מאָהל פון דער פיידע אויסטהיילען, זאָגט איהם, אַז פאַר איהם איז בעסער אַן אנדער דזשאַב צו קריגען, אַ מעהר צוגעפּאַסטען פאַר זיינע כחות.

און איינמאָל אין אַ שווערען זומער שטיקענדען הייסען טאָג, ווען דער הוסט זיינער האָט ניט נאָר איהם אַליין נאָר אויך נערווירט אַלע אַרבייטער אין שאַפּ איז צוגעגאַנגען צו איהם דער פאָרמאַן און עטליכע מינוט געשטאַנען שטילשווייגענדיג און באַטראכט איהם און מיט אַ רחמנות פריינדליכקייט ווייך צו איהם געזאָגט: נישט פאַר אייערע כחות דער שאַפּ, נישט פאַר אייך איז דער שער און אייזען אַרבייט, ליבער מיסטער פעלדמאַן.

פאָהרענדיג אַהיים אין דער פון מענשען פולער סאָבוויי, הייגענדיג אויפ'ן סטראַפּ, שטיקענדיג זיך פונ'ם הוסט האָט זיך די עצה פונ'ם פאָרמאַן שטאַרק גענומען באָמבלען אין קאָפּ: צי איז עס טאַקע ניט גענוג? און ביז וואַנען איז עס אַ שיעור צו ארבייטען אין אַ שאַפּ? און צי איז שוין אויך נישט צייט ווען אין אַ שוהל אַריינגעהן? היטען אַמאָל אַ שבת? אַ קוק טאָן אַמאָל אין אַ אידישען ספר?

און אָט — גענומען זיך צו פעדלען מיט מלמדות...

ניו יאָרק איז אַ שטאָט פון פעדלער. מיט וואָס פעדעלט נישט ניו יאָרק? בעיקר די אידישע ניו יאָרק? מען פעדעלט מיט עפּעל און קארטאָפעל, מיט להבדיל תפלין און מזוזות, מיט ווילדע קרייטעכער און שאַר ירקות פון אַלערליי געמויזעכצען, מיט תורה, מיט חכמה, מיט גטין און קדושין, מיט הכשרים און פרומקייט און מיט—מלמדות...

אויף איין בלאָק טאַקע גופא האָט ער געפינען קינדער פאַר זיין „פעדלעריי", קיין יקרן איז ער ניט; מאַכט עס אויך שנעל און האָרי־אָפּעדיג; פופצעהן מינוט לערענט ער מיט אייבי'ן עברי, צעהן מינוט לערענט ער ווילע'ן ניט נאָר עברי, נאָר אויך לייענען דעם פאָרווערטס, מילטאָן לערענט גאַנצע דרייסיג מינוט, ער ווערט אין צוויי יאָהר אַרום בר־מצוה...

און אָהן „זייטיגע סחורה" קומט ער נישט אויס. האָט ער אויף זיין „וואָגען" נאָך פעדעל אַרטיקלען: זאָגט ער קדיש נאָך איינעם אַ נפטר, וועמעס קינדער האָבען נישט קיין צייט, אַמאָהל באַשטעלט מען איהם זאָגען אַ קאַפּיטעל תהלים פאַר אַ קראַנקען, וועלכען מען דאַרף מאַכען אַן אפּעריישאָן, מאַכט זיך אַמאָל פאַר אַ מקשה לילד צו זאָגען, און — איז ער אויך אַ בעל תוקע אַמאָהל, טרעפט אַז ער דאַווענט אַ שחרית'ל אינ'ם בייסמענט פונ'ם שוהל, צי ער „פּראַוועט" מוספים אין אַ טאַנץ־זאַל ימים נוראים...

און אין שטוב ביי זיך זעהט ער זיך נישט אָן. די קינדער רופען איהם ניט „טאַטע" און ניט „דעדי", ווייל זיי ריידען מיט איהם קיינמאָהל נישט און ער מיידט זיי

אַז עס איז דאָ צו פאַרקויפען הלפים נייע, גוטע, שטאַרקע און ביליגע, וועלכע קענען קיין מאָל ניט זיין חד וחלק.

אין אַ הפקר לעבען, אַ אידישער לעבען וועלכער איז ניט אָרגאַניזירט, קען ניט זיין ח ד ו ח ל ק, עס קען זיין חלק, גלאַט, אָבער ניט חד, ניט שאַרף, דאָרט וואו עס איז שאַרף איז ניט גלאַט, דאָרט וואו עס איז גלאַט קען מען ניט פאַרטראָגען שאַרף...

ווען אָבער אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קענעדע וואָלטען פאַרשטאַנען ווי נויטיג עס איז פאַר זיי צו זיין אָרגאַניזירט צוזאַמען, דאַן וואָלטען אונזערע בהמות געפיהלט דעם טעם פון חד וחלק, אונזערע אָקסען מיט זייערע הערנער וואָלטען דאַן פאַרזוכט דעם טעם פון אַן אמת'ע כשרה שחיטה, און אַלץ וואָלט געווען חד וחלק!...

און ווען דער רעדאַקטאָר פון „די שוחטים שטימע" האָט מורא אַז מען וועט מיך ניט גוט פאַרשטעהן, און מען וועט אַריינלעגען שלעכטע רעיונות אין מיינע פעליטאָניסטישע דבורים, וואָס דאָס קען שאַדען די שוחטים, וויל איך איהם באַרוהיגען און זאָגען צו איהם, פּאַני רעדאַקטאָר, איך מיין דערמיט צו זאָגען אַז שחיטה מיינט קוילען דעם יצר הרע פון פאַלשע הכשרים, פון פאַלשע כשרות, פון פאַלשען יודענטהום, ניט קיין שולחן ערוך יודענטהום, פון פאַלשע פרומקייט, פון בהמות און אָקסען וואָס ווילען ניט קיין ריכטיגען יודענטהום, וואָס ווילען חלק און ניט חד, אָדער חד און ניט חלק, פאַרשטאַנען פּאַני רעדאַקטאָר?!..

און אַז איך רעד שוין וועגען פסח'דיגע הכשרים וויל איך אַלס לין בן לין דערלאַנגען אַ שטאָך מיט אַ פסח'דיגע נאָדעל, עס זאָל גוט וועה טהאָן, די אַלע וואָס גיבען אונז עסען כשר אַ גאַנץ יאָהר און איבערהויפּט יעצט פאַר פסח, וועלכע זאָרגען כלומרשט פאַר אַ כ ש ר ' ע ן מ אָ ג ע ן און זיי אַרט ניט אַז 60 טויזענד אידישע קינדער אין ניו יאָרק זאָלען ניט האָבען קיין ברעקעל אידישע ערציהונג און זאָלען זיך אויפהאָדעווען מיט כשר'ע וואורשט און טרפה נשמות!...

די אַלע וועלכע פאַרזאָרגען אונז מיט כשר'ע שפּייז פאַר'ן גוף, האָבען געדאַרפט און געקענט לייגען אַ ר ע ל י ג י ע ז נ אַ צ י אָ נ אַ ל ע ן ט ע ק ס אויף אַלעס וואָס איז כשר און די געלד זאָל געהן אויף ישיבות און תלמוד תורה'ס, דאָס

אויך אויס, הינטער די אויגען איז ער: דהי אָלד־מען און „זי", — זיקעהרט נישט פאַר איהם און האָט קיינמאָל נישט געקעהרט.

און וואָס אַרט איהם? ער איז דאָך אַ פרעמדער אין אַ פרעמדע וועלט, אַ דורכגעהער איז ער...

ער געהט דורך... וואָס? און אַ וואו אהין?... ער געהט אָהן אַ ציעל, אָהן אַ ברעג, אָהן אַ תכלית.

ער איז אַ דוב שכול!

אַ דוב שכול בשדה... געהאַט האָט ער אַ בער מאָל אַ בערלאָגע אין וואַלד, קינדער בערעלאַך געהאַט. יעגער האָבען איהם פונ'ם בערלאָגע אַרויסגעהויבען, נישט געלאָזט הויערען אויף זיינע קינדער, צונענומען... דערשאָסען די קינדער... לויפט ער אַרום אַ פאַרפראָרענער אינ'ם פעלד, בייז, פרעמד, פאַרפאָלגט.

ער איז אַ דוב שכול אינ'ם גרויסען פעלד, אינ'ם וויס־טען, אין ניו יאָרק!..

און ווען ער פיהלט זיך ניט מיט אַלעמען ווערט דאָס שכול'קייט, דער ווילדער געפיהל פונ'ם פאַרוואָרפענעם בער שרעקליכער און שטאַרקער אין זיין האַרצען; ער געהט אַרום פול מיט מורא און מיט פחד, און וואָס ערגער — מיט אַ טיפען, פיינליכען האַס!

— דו בינסט איבעריג דאָ — זאָגט איהם יעדע אויג, — דו ביסט איבעריג דאָ, — שרייט צו איהם די גאַנצע וועלט, — דו ביסט איבעריג דאָ, — כמורען זיך אויף איהם די ווענט פון זיין דירה.

און בכלל איז ניו יאָרק אפילו פאַר אַנדערע סאָרטען מענשען, ווי ער, — דוכט זיך איהם, — איז אַ שטאָדט פון פרעמדקייט. דאָס אַרט לעבען, די איינפיהרונג אין הויז און אין גאַס האָט קיין קביעות'דיגקייט נישט, קיין שורש, קיין וואָרצעל אינ'ם לעבען. דיין הויז וואו דו וואוינסט איז נישט דיינע, די מעבעל אין הויז איז אויך נישט דיינע, קליידער אפילו, — אַלץ אויף אויסצאָהלונג, אַלץ קען מען צונעהמען ביי דיר, אפילו דעם „מגלימא דעל כתפאי"...

און דאַרף דיר דיין ווייב אַפילו אַ קינד האָבען האָסטו פאַר איהר קיין צימערל נישט אין דיין הויז, — זי געבוירט דיר די קינדער דיינע אינ'ם פרעמדען האָספיטאַל, ווערסטו קראַנק — ניטאָ קיין היים, קריינק אין דער פרעמד, קיין אייגענעם „ערש־דוי" האָט דאָך ניט אַ מענש אין ניו יאָרק!

און שטאַרבען...

ניטאָ דאָ דיין בעט, קענסט נישט מאסף את רגליך זיין על המטה, אויף דיין בעט, — שטאַרבט מען נישט אין ניו יאָרק; און וואו זיינען די קברות „אבותיך" דיינע? אין ניו־יאָרק זאַמעלט מען זיך ניט צו די עלטערען, פרעמד איז אויך דער בית־עלמין דאָ, אינ'ם פרעמדען קבר לייגט מען דעם „דוב שכול" אינ'ם ווילדען פרעמדען וואַלד, אויף דעם אַזוי גערופענעם פרעמדען נאָמען: סעמעטערי!...

ליגט ער שוין פון עטליכע וואָכען ערגעץ אין אַ האָס־פיטאַל, — די ווייב האָט זיך שוין פאַסטאַרעט פאַר איהם..

גענומען האָט איהם פיבערען שטאַרק קומענדיג אהיים פון זיין פעדלען מיט'ן סידור'ל; עס האָט איהם געכאַפט אַ שטעכעניש אין די זייטען, אַ האַרטער הוסט און אַ ברען אין קאָפּ, — די ווייב האָט געבראַכט אַן אַמבאַלאַנס — און אָט... ער ליגט אינ'ם האָספיטאַל.

געיאָגט האָט זיך דער יעגער, זיין בייז מזל, נאָך איהם, „דעם פאַרוואָרפענעם בער", געיאָגט זיך טעג און נעכט און — געכאַפט...

ליגט ער אינ'ם „וואָרד" אויף אַ בעט, ליגט בהרחבה, — הוסט זיך הויך און הילכיג, שרייט און אָיקעט פריי,

---

וואַלט געמיינט אויך כשר'ע שפייז פאַר די נשמות פון אונזער צוקופטיגען דור, כשר פאַר'ן גוף און אויך כשרות פאַר די נשמה.

די „שוחטים שטימע" געהט שאַפען אַן אָרגאַניזאציע פון שוחטים ובודקים, בודק זיין אַלע אָקסען מיט די גרויסע הער־גער, אַרויסגעמען פון זיי אַלעס וואָס איז טריף, אַלעס וואָס איז פאַלש, אַלעס וואָס איז ניט אידיש ניט על פי רוח התורה. און אויפהענגען פאַר דער ליכטיגער זון, די וועלט זאָל זעהן אונזערע בהמות און אָקסען ווי זיי זיינען פאַר די וועלט, און וואָס עס טוט זיך ביי זיי אינווייניג.. דאָרט וואו קיינער זעהט ניט, מען דאַרף האָבען אַ ריכטיגע בדיקת פנים... ניט נאָר בדיקת חוץ.. ווייל עס איז דאָ גענוג אַרבייט אי כלפי חוץ, אי כלפי פנים!...

און עס וואָלט נויטיג געווען איבערהויפט יעצט פאַר פסח צו שאַפען אַ ספעציעלע קאָמיטע וועלכע זאָל געבען השגחה אויף די משגיחים פון כשרות, וועלכע זאָל דאַרפען געבען אַ הכשר אויף די הכשרים געבער. אוי איז דאָס נויטיג, נויטיג ווי לעבען, וועט דאָס דער „פאָרווערטס" וועלען?!.. וועלען דאָס געוויסע מאַנופעקטשורערס פון כשרות וועלען? וועלען דאָס געוויסע „בוטשערס" וועלכע האָבען כשר'ע „סיינס" מיט גאַנץ כשר'ע „ווינדאָוס" נאָר ניט קיין כשר'ע פלייש, וועלען זיי דאָס וועלען? הא? אה, רבונו של עולם, וואו נעמט מען אַ כשר'ן חלף פאַר'ן צופוילטען אידישען לעבען? ער זאָל זיין חד און חלק...

דער רעדאַקטאָר פון די „שוחטים שטימע" וויל ניט דרוקען דיזען פעליטאַן מיינעס, ער האָט מורא אַז דאָס וועט אויפ־רייצען די גענז... בעט איך איהם, האָט רחמנות הערט קיינעם ניט, האָט ניט מורא פאַר קיינעם, לאָזט מיך זאָגען דעם אמת! דער אמת שאַדט ניט, דער אמת איז געזונט, און ווען די שוחטים זאָלען ניט זאָגען דעם אמת, ווער דען זאָל זאָגען?!

און איך האָב אַ גוטען פראקטישען פאָרשלאַג פאַר די אי־דישע פרעסע און פאַר אונזערע קהל'שע טוער (וואו זיינען זיי יעצט?...) אַז מען זאָל זאָפאָרט ערוועהלען אַ שטאָדטישע קאָ־מיטע פון בעלי בתים, רבנים און מחנכים און אָט די קאָמיטע זאָל אַרומגעהן אין אונזערע שוהלען, קהל'שע אינסטיטוציעס און אין יעדער אידישען עפענטליכען פלאַץ און דאָרטען — בודק חמץ זיין. „נעווער מיינד", זייער אַרבייט וועט ניט זיין אַרויסגעוואָרפען, זאָלען זיי, דרך אגב, אַ שמעק

ווען סע נעהמט איהם דאָס שטעכעניש אין זייט, קיינער קוקט נישט קרום, קיינעם איז ער נישט שווער, — קיינעם נעהמט עס ניט צום הארצען, — אַ פרייע וועלט אַ פרעמדע...

קאַלט, רוהיג, פרעמד.

ווערט איהם דער אָטעם קורץ — קומט צו אַ נוירס אינ'ם קאַלטען פרעמדען ווייס און מיט אַ געניטע פרעמדע גלייכגילטיגע באַציהונג, גיט זי אַ פּאָרק דאָ, אַ קנייטש דאָרטן, אַ קלאַפּ אין רוקען, אַ פּאָכע איבער'ן ברוסט און דער אָטעם כאַפּט זיך ווידער אָפּ; גיט איהם אַמאָהל אַ נעהם שטיל פאַר'ן דופק, גיט אַ פּיל צי אַ טראָפּען — און רוהיג, קאַלט, שטיל און ערענסט געהט זי אַטענדען אַן אַנדערען.

האָט איהם איינמאָל דער דאָקטאָר אַ זאָג געטהאָן: עס וואָלט גוט געווען פאַר זיין קראַנקהייט אַ פאָהר טהאָן קיין... פאַרגעסען שוין דעם נאָמען פון יענעם אָרט, — קיין נפקא מינה ניט, — מען דאַרף דערצו האָבען געלט.

געלט... יאָהרען געהאָרעוועט, געפּראַצעוועט און נישט צונויפּגעשלאָגען אַ פּאָר דאָלער צו ראַטעווען דאָס שטיקעל לעבען.

לעבען... און וואָס איז לעבען? און ווער דאַרף עס?

און עס ציהען זיך לאַנגע טעג, נודנע וואָכען, ציהען זיך פּאַמעלאַך שווער, קומט אַמאָהל דאָס ווייב פון יוצא וועגן, קומען אַמאָהל די קינדער און ווילען זיך, — זיינען אַלע גערן אַז די שעה פאַר די וויזיטאָרס איז צום ענדע און דער גלעקעל קלינגט.

ער דאַרף זיי ניט.

ער וועט אין גיכען שטאַרבען, אַרט עס איהם אויך ניט.

אויב איהם אַרט וואָס, איז עס דאָס שטאַרבען אַ פרעמדער. דוכט זיך איהם אַז אפילו דער יום המיתה איז אויך נישט זיינער, קיין אייגענער, אַ מין פרעמדער שטאַרבען!

ער וועט שטאַרבען אין וואָס פאַר אַ שעה עס וועט נישט זיין, — איינער אַליין אָהן אַן אייגענעם ביים בעט זוכען וועט זיין האַלב־טויטע האַנט אַן אייגענע ווארעמע האַנט דעם לעצטען דריק צו טהאָן און וועט געפינען אַ פרעמדע קאַלטע, גלייכגילטיגע האַנט — און אפשר אויך דאָס ניט. זיין האַלב פאַרלאָשענע אויג וועט קוקען, זוכען אַן אייגעם פּנים, דעם לעצטען קוק צו טהאָן און אַ פרעמד אויג וועט קוקען אויף איהם מיט אַ געמאַכטען רחמנות — און אפשר דאָס אויך ניט.

און מען וועט לאָזען וויסען אַוואו אַהין מ'דאַרף און עס וועלען קומען גלייכגילטיגע פרעמדע מענשען און ווער לען נעהמען טהאָן זייער פליכט מיט יענעם אַמעריקאַנישען האָרי־האָפּיגען טועכץ: אַ ביסעל אַ וואַש, אַ שלעפּ אַרויף, אַ שלעפּ אַראָפּ, דעם „צניף" אויפ'ן קאָפּ, די „כתונת־בד", דעם „אבנט" — שנעל... שנעל... און אָט — פרעמדע גויים גראָבען דעם פרעמדען קבר אינ'ם ווילד־פרעמדען אָרט, — פאַשאָטען דעם גולל, — און אַ פרעמדער איד זאָגט מיט זיינע צו איהם פאַרפרעמדעטע קינדער פרעמדע פאַר זיי מאָדנע ווילדע ווערטער: יתגדל ויתקדש שמיה רבה, — און דידאָזיגע ווילדע ווערטער זיינען פאַר זיי די ערשטע און די לעצטע פרעמדע ווערטער נאָכ'ן פרעמדען טאַטען...

אַ גאַנץ לעבען געאַרבייט פאַר פרעמדע, צווישען פרעמדע, גענייט, געפּרעסט פרעמדע קליידער, געלערענט מיט פרעמדע קינדער פרעמדע פאַר זיי, פרעמדע פאַר זיך ווייטע־ווייטע ווערטער, — נישט אַמאָל פאַר זיך אַ בגד געמאַכט, נישט אַמאָל אַן אייגען קינד געלערענט...

טהאָן דאַרט וואו מען פאַרקויפט פּ ס ה'ד י ג ע ק י י ק, כשר לפּסח, וועלכער איז על פּי רוב המץ גמור, און אויב זיי וועלען דאָרט געפינען אַ הכשר זאָלען זיי דרוקען דעם הכשר אין „פאַרווערטס" צוזאַמען מיט די אַלע הכשרים וועגן „פּסח'דיגע קענדי" וכדומה אַזעלכע זאַכען. און די אַלע הכשרים צוזאַמען מיט דעם קהל'שען המץ וועט מען מוזען נוצען גוטע חלפים, וועלכע זיינען באמת חד וחלק...

האָט קיין פאַראיבעל ניט, רבותי, פאַר דערלאַנגען אַ שטאָך אין אייער נשמה און זאָגען דעם ביטערען אמת, אימיצער דאַרף דאָך אַ מאָל אין אַ יובל זאָגען אַן אמת וואָרט, מיר ווערען דאָך דערטרונקען אין אַ ים פון שקר אָדער ווי מען רופט דאָס אין אַמעריקא „בלאָף", ווי לאַנג קען דאָס אַזוי אָנגעהן? מען קען דאָך משוגע ווערען, מען קען דאָך דערשטיקט ווערען אין אַ וועלט פון שקר און צביעות, דער אמת שאַדט ניט, דער אמת איז געזונט, און אויב די שוחטים זאָלען ניט זאָגען דעם אמת, ווער דען זאָל זאָגען?!..

דער אמת דאַרף קיין הכשר ניט האָבען, הכשרים זוכט טען אויף דאָס וואָס איז ניט אמת... וואָס מער און וואָס גרעסער דער שקר אַלץ גרעסערע הכשרים דאַרף מען האָבען!..

רעפאָרמירטע רבנים זוכען אַ הכשר אויף תורת משה, אויף דאָס אידענטהום, זיי ווילען אַז די מאָדערנע וויסענשאַפּט צוזאַמען מיט גאַנץ אַמעריקא זאָלען געבען אַ הכשר אויף אונזער תורה, מיר אָבער דאַרפען קיין הכשרים ניט אויף אידישקייט, ווייל דער אמת דאַרף ניט קיין הסכמות און קיין הכשרים.

און ווען איהר, רבותי, האָט מורא זאָגען דעם אמת, און איהר זוכט אַ הכשר, קום איך לץ בן לץ, דער לץ פון די „שוחטים שטימע" און זאָג אייך דעם אמת, און טוט מיר עפּעס!

און דעם ריינעם ביטערען און הייליגען אמת וועט איהר ערשט הערען פון מיר, דאָס איז נאָר אַן אָנפאַנג און — כל התחלות קשות.

און די אַלע אונזערע קהל'שע קליאַמקעס, וועלכע זיינען עוסקים בצרכי צבור נ י ט ב א מ ו נ ה וועלען מיך מ ו ז ע ן הערען, און איך בין זיי אסור מקנא. זייט גרייט פאַר'ן קאַנטשיק!

דער אמת, מוזט איהר וויסען זיין, איז אַ שופט צדק, און וועה וועט זיין צו די וועלכע טרעטען דעם אמת מיט די פיס.

זייט גרייט צום יום הדין!..

שטיל, אוועקן, טונקעל, ברענט אן עלעקטרישער לעמפּל אינ'ם טופּיט פונ'ם וואַרד.

די שוועדע קראנקע וואַרפען זיך אינ'ם קראַנקען שלאָף, די לייכטע קראנקע שלאָפען שטיל, פונ'ם עטוואָס אפּגענעם פון אויבען פענסטער גנב'עט זיך א שטיל פריהלינג וויגעל אן טראָגט דעם ריח פון קאַרשען בליטהען...

אלע שלאָפען — ער נאָר אייגער ליגט וואַך.

ליגט וואַך און טראַכט...

נעהן איהם אויף אלטע וועגען עראינערונגען, וועלכע פאַרגעסענע טעג, וויי שיטערע האַלבע הלומות, אפּגעריבענע, אפּגעהאַקטע אין מיטען אהן אן אנהויב, אנדערע — אהן א סוף.

וועדט ער מיד פון זיי, — ווילט זיך איהם וואָס טהאָן, עפּעס טהאָן. עפּעס טהאָן פאר זיך... פאר זיך אליין טאָקע.

ער'ט נאָר מתפּלל זיין... פאר זיך בעטען נאט... פאר דער נשמה זיינער, פאר'ן גוף, פאר זיינעם...

ער'ט זאָגען תהלים פאר זיך, פאר זיך אליין...

שטיל באפּט ער עם ארויס פון אונטער'ן קישען, „גנב'עט" דאָס תהלים'ל. — ער האָט ער נאָך פון דער אלטער טיב, — א רעשט פון זיינע ספרים, פון די השלוח'ם, הצפירה'ם אין הצופה'ם, א קליין „ציהה לדרך"-סידור'ל, קלייניקע אותיות'לאָך, — פינטעלאָך...

— מיטמיר לדיוד... בברחי מפני אבישלום בנו...

אייך אין דער פרעמד געווען... אנטלאָפען פונ'ם אייגענעם־פרעמדען זהן...

ואביך כהום שכול בישדה... דערמאָנט זיך איהם די ווערטער פון חושי הארכי...

פרעמדע מזמורים...

און ער פליסטערט שטיל דעם תהלים. עם טראָגען זיך, יאָגען זיך, קלאָגען זיך ווערטער...

פרעמדע ווערטער... ווייטע ווערטער... לאַנג פארגעסענע ווערטער, לאַנג פארלאָרענע, פארלאָזענע, אנגעוואָרענע...

פרעמדע ריחרען איהם נישט דאָס האַרץ.

פעהלט יענע פרעמדע אמונה, פעהלט יענע אלטע־יונגע תכיפות, פעהלט אפילו די פרומע־אפּיקורסישע געדאַנקען זיינע, די אמאָליגע דער דוב־שבול האָט שוין לאַנג קיין בעלאָנגן...

אדום און ארום ליגען מענשען פרעמדע, ער ליגט אין א פרעמדע בעט.

איז ער דאָך אייגען כאָטש צו זיך, — אוואו איז זיין „איך"? אין וואו איז „ער"... ער, דער גאָט, זיין גאָט, זיין אייגענער גאָט, אוואו איז ער, דער הייליגער? דער אייגענער?

וואו איז יענער הייסישער גוטער גאָט, דער נאָהענטער צו א יעדען רופער צו איהם?

פאר די גאַנצע פינף און צוואַנציג יאָהר האָט ער „איהם" אפילו אין די שוהלען ניט געזוהן, און די סאַמע הייליגסטע טעג.

אן אינ'ם שטעדטעל... אין אפילו זיינע אפּיקורסישע יאָהרען איז נאָט איהם אזוי נאָהענט געווען.

אפשר...

אפשר אז מענשען זיינען דיר נאָהענט איז דער „קרוב לכל קוראיו" אויך נאָהענט דיר, וועלכסטו ווייט פון דיינע מיטמענשען, וועדט אויך גאָט ווייט פון דיר?...

פאָלט אויף איהם א מאָדנע אימה, נעהמט איהם ארום א פּחד, האָט קיינמאָל זיך נישט נעפיהלט אזוי עלענט אזוי „דוב־שכול'דיג" ווי איצט, — גאָט איז פון איהם ווייט, ווייל ער איז ווייט פון אלעמען!

און אפען ליגט פאר איהם דאָס תהלים, שוואַרצלען זיך די אותיות'לאָך—פינטעלאָך.

ער'ט נעהמען וועדען נאָהענטער צו די מענשען, ער וועט זיך נעהמען דערנעהענטערען צו זיי.

עם ליגט פאר איהם דאָס תהלים'ל; ארום און ארום ארעמע קראַנקע מענשען, ליידענדע... נישט פאר זיך, — פאר זיי וועט ער גאט בעטען, פאר זיי וועט ער תהלים זאָגען, רחמים רופען...

ניט פאר זיך... פאר דידאָזיגע אלע פרעמדע, וועלכע ער קען נישט, ווייסט נישט, וויסען איהם נישט, קענען איהם נישט, — פאר זיי וועט ער זאָגען, פאר זיי פרעמדע תפלות אויף א פרעמדע שפּראך צו א פרעמדען צו זיי גאט.

און אויפ'ן קישען עטוואָס העכער גיט ער זיך א רוק ארויף און האַלט דעם סידור'ל הויך צו די אויגען אויסמערקירענדיג, אז דאָס ליכט פונ'ם עלעקטרישען לעמפּל זאָל באַלייכטען די קליינע אותיות'לאך און זאָגט...

שטיל סודות'דיג טראָגען זיך פרעמדע מאָדנע ווערטער, יאָגען זיך למנצח'ם נאָך למנצח'ם און פלאַטערען אין דער לופטען פונ'ם אינ'ם טונקעלען פארהילטען וואָרד פונ'ם האַספּיטאַל, און טראָגט זיך דער ניגון אנגעזאַפט מיט טרערען פון ווייטע — ווייטע דורות, פרעמדע פאר קראַנקע פרעמדע אין הויבען זיך און פליהען... און פלוצלונג ער זעהט:

א האַל... ער דאַוועט פאר'ן עמוד. ער זאָגט הויך מיט'ן סקאַרבאָווען יום־כּורים'דיגען ניגון יום־כּפור'דיגע שמונה עשרה און אט — ער האָט דערזעהן פאר זיינע אויגען אויפ'ן וואַנט קעגען איבער איהם היינגט א פאר געפענער פארטרעטעל אינ'ם דאָס פון א טעכצערין, זי וואַרפט פארשויט מיט איהרע פיס, עס פאלדעוועט זיך איהר קורצע קלייד'על...

ער איז געווען א בעל תפלה, נעראַוועגט פאר נעלט פאר פרעמדע, ווי ער, צו גאט אידען, פרעמדע היילינע ווערטער אין אן אומריינעם הויז...

דאָס תהלים'ל גליטשט זיך פארשהמט ארוים פון צוויישען זיינע פינגער און פאלט אויפ'ן בעט אויף דער צעפאלדעוועטער נעלער האַספּיטאַל קאלדרע. — — —

— פליהען אריין ווייסע קארשען בליטהען אינ'ם צימער, פליהען ווי ווייסע פויגעלאך און שטיל לאָזען זיך ארונ־טער אויפ'ן דיל.

שטיל מיט האלב פארכמארעטע אויגען ליגט פעלדמאן, עס פיבערט איהם... פיהלט יענעם אונאנגענעהמען שווייס, וועלכער כאפט איהם אזוי אָפט ארום צום גארטעל צו, ארום די לענדען. שווערט איהם דער קאָפּ אזוי, — וואָלט ער אזוי וועלען אימיצער זאָל שטעהן לעבען איהם...

פון ווייטענס זיצט די נוירס אויף א שטול און דרעמעלט.

שטיקט איהם דער הוסט... שטיקט און הערט אויף. דוכט זיך איהם: עס ווערט איהם לייכטער, — אפשר וועט ער א דרעמעל טהאָן, מען דארף נישט טראכטען גאָר נישט טראכטען, ליגען...

ער מאכט צו די אויגען און זעהט:

העכער צו צום סופיט וואָס איבער'ן ווייסען טיר גלייך קעגענאיבער איהם וואָלקענט זיך... וואָלקענס אויף וואָלקענס... און אָט ער איז א קליין, קליין אינגעל קוקט אויף די וואָלקענס און טראכט און וואָס ער וויל וועט ווערען פון די וואָלקענס, — און ער טראכט פונ'ם דוכ שכול, דעם פארוואָרפענעם בער...

און אָט, —דער בער געהט!...

ער זעהט דעם בייזען בער, דעם אויפגעהויבענעם פון זיין בערלאָגע געהט מיט שווערע טריט אינ'ם לופטען און געהט צו איהם... צו איהם... ער זעהט זיינע ברענענדע מיט שנאה האָס אויגען... ער איז נאָהענט... נאָהענט... ער שטיקט איהם... ער הויכט אויף איהם מיט זיין אָפענעם גרויסען שרעקליכען מיט די שאַררפע ציינער מויל... און א ברום... א שרעקליך בייזער ברום, — און שטיל...

אויסגעצויגען, פארגליווערט ליגט דער מענש אויפ'ן בעט אונטער דער קאָלדרע מיט ווייט־ווייט אָפענע פאַר־שטיינערטע אויגען אינ'ם פרעמדען חלל פונ'ם האָספיטאַל ברייטען צימער. אַלס ארום איהם שלאָפט שטיל, רוהיג, קאַלט און טויט פרעמד.

אַ באזוך אין דער שוחטים יוניאָן

(סצענעס און בילדער) פון מ. שעפטעלזאָן

עס איז ארום דריי בייטאָג און איך לאָז זיך געהן צו א פארזאמלונג פון דער שוחטים־יוניאָן.

איך געה אהין מיט געמישטע געפיהלען. אייגענטליך איז די שוחטים־יוניאָן מיר ניט פרעמד איך בין שוין גע־ווען עטלאכע מאָהל אויף איהרע פארזאמלונגען פון דעם אָדער יענעם כאַראַקטער. אינטערעסאנט איז אָבער דער פאַקט, אַז יעדען מאָהל האָב איך געפינען ביי זיי עפּעס נייעס. יעדען מאָהל האָב איך זיך אָנגעשטויסען אויף זאַכען וואָס האָבען ארויסגערופען ביי מיר א שטיקעל איבעראַשונג.

האָב איך, געהענדיג דאָס מאָהל צו דער פארזאמלונג, גע־טראכט צו זיך: „און וואָס וועט איצט פאָרקומען ביי די שוחטים? וואָס פאַר א נייעס וועל איך דאָרטען זעהן? וואָס קומט איצט פאָר אין דעם אייגענאַרטיגען און פאַר־ביגען שוחטים־וועלטעל?

און אָט מיט די מחשבות בין איך געקומען צו דער געביידע פון דער „יאָנג איזראעל" אויף איסט בראָדוויי, וואו עס געפינט זיך דער אָפיס פון דער שוחטים־יוניאָן, האָב ארויפגעקלעטערט די עטלאכע שטאָק און דערזעהן זיך אין דעם גרויסען פאָדערצימער. דער פאָדערצימער איז ברייט, רחבות'דיג, און מען קען דאָרטען אָפּהאַלטען א גרויסע פארזאמלונג. דאָס מאָהל האָבען זיך דאָרטען געפינען עטליכע צענדליגע שוחטים, וועלכע זיינען געזע־סען און פארבראכט צווישען זיך אין א געמיטליכען שמועס.

איידער איך בין אריינגעגאַנגען אין אָפיס פון מנהל רעוורענד ראָזענמאַן בין איך פאַרבליבען א וויילע אין אָט דעם פאָדערצימער. איך האָב עס געטאָן מיט אַן אבזיכט. איך האָב געוואָלט זיך איינהערען אין די שמו־עסען וואָס די שוחטים פיהרען צווישען זיך און אויך באַ־טראכטען די טיפען וואָס האָבען זיך דאָרטען געפינען. איך האָב עס געטון צוליעב דעם ווייל אַלס א ערפארענער זשורנאַליסט ווייס איך, אַז אויב מען וויל אויסגעפינען וועגען די געפיהלען און סענטימענטען פון א געוויסער גרו־פע מענשען און שאַפען זיך א באַגריף פון דעם וואָס זיי דענקען און צו וואָס זיי שטרעבען, זאָל מען זיך איינהערען אין די רייד וואָס די מענשען פיהרען צווישען זיך. ניט אומזיסט האָבען אונזערע תלמודיסטען געגעבען די קלוגע עצה וואָס דריקט זיך אויס מיט די ווערטער „געה ארויס און זעה און הער וואָס דאָס פאָלק רעדט", וואָרים די רייד פון פאָלק זיינען דער שפּיגעל פון דער נשמה פון פאָלק, דורך די רייד פון פאָלק קענען מיר געפינען דעם שליסעל צום הארצען פון פאָלק.

בין איך געזעסען און זיך איינגעהערט אין די שמועסען וואָס זיינען אָנגעגנגען ארום מיר. דער טאָג איז געווען א גרויער און א מאָגער ליכט האָט איינגעהילט דאָס צימער. איך בין געזעסען אין א ווינקעל און מען האָט מיך אזוי גוט ווי ניט באַמערקט. צו מיינע אויערען האָט דערגרייכט פאָלגענדער שמועס:

„איז וואָס הערט זיך אין אייער מאַרקעט"? האָט

איין שוחט א פּרעג געטון ביים צווייטען.

„וואָס זאָל זיך הערען?" — האָט דער צווייטער געענטפערט מיט א פּראָגע אויף א פּראָגע וויי דער אידישער שטיגער איז.—„מען ארבייט, דער בעל הבית פון מאָקעס האָט זיך אפילו מיט א פּאָר וואכען צוריק געזומען בריקען, ער האָט געוואָלט איין שוחט אוועקשיקען, אבער אונזער יונגען זאָל לעבען, — איך האָב אנגעקלונגען צו אונזער מנהל ראזענמאן און ער האָט שוין געטון דאָס אי־בערגיג. איז וואָס זאָל איך אייך בריין האָט דער שוחט פּארענדיגט, דער בעל הבית איז געווארען בעסער."

"און אין מיין פּלאַץ האָט אויך געטראָפען אזא מעשה מיט א פּאָר וואכען צורוק" — האָט דער צווייטער שוחט א זאָג געטאָן — "ביי אונז ארבייטן פיער שוחטים, האָט דער בעל הבית מיט אמאָל באשלאָסען, אז דרייי איז אויך גענוג. ער האָט א פּנים פּארגעסען אז מיר האָבען א יונגען וואָס רענוירט אזעלכע זאכען און אז עס איז ניט אמאָליגע צייטען, הפקר פּעטרישקע, און מען קען טאָן מיט דעם שוחט וואָס מען וויל. האָט מען איינגעלאדען דעם בעל הבית צו אונזער עקזעקוטיוו און איהם געגעבען צי פּארשטעהן, אז „לא זה הדרך" און ער האָט קיין ברירה ניט געהאט און נעמוזט לאזען שטעהן דעם שוחט ווי נעזונען".

„עך, דו זאָגסט אמאָליגע צייטען", האָט א דריטער, שוין אן עלטערער שוחט, זיך אפּגערופען, און א זיפץ געטון. „דו זאָגסט אמאָליגע צייטען! וואָס וווייסטו פון דעם, דו ביזט נאָך אזוי צו זאָגען א גרינער, ערשט א יאָהר צעהן־צוועלף אין לאנד. דו פּרעג ביי מיר ברודערקע וועל איך דיר דערצעהלען פון אמאָליגע צייטען, אייידער אונזער יונגען איז געבוירען געוואָרען, מיר געהט דורך א סקרוך איבער'ן לייב וועז איך דערמאָן זיך אין יענע צייטען... עך, ווי מיר האָבען געשקלאָפט, און ווי מען האָט זיך געבאדען אין אונזער בלוט... מיר האָבען אפטמאָל מקנא געווען די שוואַרצע וואָס האָבען געארבייט אין די מאַרקעטס... אָט איז אבער געקומען אונזער יונגען און עס האָט זיך אנגעהויבען א נייע, ליכטיגע צייט... יא..."

אין אן אנדער ווינקעל האָבען די שוחטים געהערט צווישען זיך וועגען דער נייער ארגאניזאציע „אגודת השבים". און איין שוחט אין מיטעלע יאָהרען האָט אויסגערופען מיט א מאָל מיט באגייסטערונג:

„איך זאָג אייך, מיינע פריינד, אז די „אגדת השבים" איז דער גרעסטער אויפטו פון אונזער יונגען. דאָס איז א גרויסע אידעאָליסטישע און צו הערזעלבער צייט פּראַקטישע אונטערנעמונג. שטעלט אייך פּאָר: אָט נעמט טאָקע מיך אליין, איך האָב מיין גאנצען לעבען געחלום'ט פון ארץ ישראל, דאָס איז געווען דער שענסטער חלום וואָס איך האָב פּארמאָגט. אבער מען איז געקומען קיין אמעריקע און זיך אנגעהויבען דאָ פּלאָנען. די ערשטע יאָהרען איז געווען שווער און ביטער און מען די יונגען איז נעקומען איז נעווארען בעסער און מען מאכט א לעבען בהרחבה. מען טראכט אבער פון דעסטוועגען וועגען דער נשמה אויך. די נשמה האָט דאָך איהרע בענקענישען. חוץ דעם הויבט מען אן זוערען עלטער און מען נעמט זאָרגען וואָס וועט זיין?... איז טאָקע דער בעסטער ענטפער „נחלת השבים". איך וועל זיין דער גליקליכסטער מענש אין דער וועלט וען איך וועל זיך אויסצאָלען א נחלה אין ארץ ישראל, א פּרדס, און זיך פּארברענגען רוהיג אויף די עלטערע יאָהרען. איך וועל זיך אויך פיהלען גליקליך דערמיט וואָס איך וועל זיין אין מיין אייגענער סביבה, צווישען שוחטים־פריינד מיט וועלכע איך האָב אזוי פיעל יאָהרען מיטגעארבייט... און דערפּאר טאָקע זאָג איך אייך, מיינע פריינד, אז די „נחלת השבים" איז דער גרעסטער אויפטו פון אונזער ארגאניזאציע, און לאנג־לעבען זאָלען די יענינע וואָס האָבען אונטערנומען אָט דעם וואנדערבאַרען פּלאָן".

„איהר האָט רעכט! איהר האָט רעכט!" האָבען עטליכע אויסגערופען.

איך בין דערנאָך אריין אָפּיס וואו עס איז אָנגענאָגען א זיצונג פון דער עקזעקוטיוו. מיך האָבען אויפגענומען מיט וואַרעמער פּריינדליכקייט דער פּרעזידענט פון דער „שוחטים יוניאָן" רעווערענד בלום און דער מנהל רעווערענד ראָזענמאן און זיי האָבען מיך פּארגעשטעלט פאָר די אנדערע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיוו. מען האָט מיך געבעטען זיצען און מען איז דערווייל אָנגענאָגען מיט די פּארהאנדלונגען.

די פּארהאנדלונגען האָבען זיך געדרעהט אָרום יוניאָן־פּראָגען וואָס ריהרען אָן די עקאָנאָמישע לאָגע פון די שוחטים. עס האָט זיך נעהאנדעלט וועגען א מארקעט מאָן וואָס האָט נעוואָלט אוועקשיקען א שוחט און וואָס דאָס האָט נעמיינט, אז ערשטענס זאָל דער שוחט פּארלירען זיין ברויט און צווייטענס זאָל די ארבייט פּאַלען שווערער אויף די אקסלען פון די אנדערע צוויי שוחטים וואָס זייענן דאָרטען אָנגעשטעלט. רעזולטאט דאָזענמאן האָט איבערגענעבען אייניגע פאקטען אין פּארבינדונג מיט דער דאָזיגער געשיכטע. דער פּרעזידענט האָט נעשטעלט א פּאָר פראָגען. די אנדערע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיוו האָבען נענומען א וואָרט. די נאָכצע אנגעלעגענהייט איז פּארהאנדעלט געוואָרען בכובד ראש, און ענדליך איז באשלאָסען געוואָרען, אז די יוניאָן זאָל פּאָר קיין פּאַל ניט דערלאָזען, אז דער מארקעט מאָן זאָל דורכפיהרען זיין בייזען פּלאָן.

איך האָב באַוואונדערט די גאנצע צייט דעם טיפען ערנסט פון די פּארהאנדלונגען און די איבערגעבענהייט וואָס די פיהרער פון דער שוחטים־יוניאָן האָבען אָרויסגעוויזען צו די מיטגלידער פון דער ארגאניזאציע. עס איז געווען קענטיג, אז דאָ זיצען מענשען וואָס האָבען נאָר הענט צום הארצען די אינטערעסען פון יעדען שוחט אוז אז זיי זיינען גריים צו פּארטיידיגען איהם און באשיצען איהם, אז מען זאָל איהם ניט באַליידיגען און עקאָנאָמיש אונטערדריקען. עס איז אויך געווען קענטיג, אז מען האָט דאָ צו טאָן מיט אן ארגאניזאציע וואָס איז שטאַרק באַפעסטיגט, דיסציפּליניירט און וואו סיי די פיהרער און סיי די מיטגלידער וווייסען, אז די ערשטע זאָך וואָס עס פּא־

מ ה נ ש ת נ ה ?

פון רעוו. יעקב בלום

הא, פאטער, וואהרום ?

מה נשתנה ?

מה נשתנה ? פארוואס איז אנדערש דאס אידישע פאלק פון אלע בעלקער פון דער וועלט ? וואהרום נאר מיר זיינען צוויי און צושפרייט ? וואהרום באגעגענט מען אונז מיט שימפ־וועדטער איבעראל אין יעדען לאנד ? וואהרום זיינען מיר ווי די שלאכט־שאף פריי פאר יעדען אייגעם ? וואהרום נאר אונז טרייבט מען ארוים פון אונזערע הייסען אין מיר מוזען וואנדערן ? וואהרום איז דער נאמען איד געוואהרען צו שאנד און שפאט, וואס וועדט ניט דערמאנט צווישען אנשטענדיגע מענשען ? וואהרום נאר אויף אונז קוקט מען ווי אויף פארברעכער וואס די נעריגסטע קריימינעל־ארט פון אויסראטען ? וואהרום זיצען אלע בעלקער פון דער רוהיגע אויף זייער לאנד און לעבען אין פארגעניגען נאר מיר וואנדערן ארום צווישען די בעלקער און האבען ניט קיין שטיקעל ארט וואו אפצוראהען אונזער מידען קאפ ? איז דאס ריכטיג, אז מיר זיינען נידעריגער פון אלע בעלקער אויף גאט'ס ערד ?

דערט זיך פון אן ארגאניזאציע איז אייניגקייט, און א פאר־שטענדניס פאר די איינציגע אויפגאבען.

און אט האט פלוצים אויגער פון די אנוועזענדע א וואנ געטון :

„רבותי, מען דארף דאוועגען מנחה !"

דער עולם האט זיך באלד אויפגעהויבען און מען האט זיך געשטעלט דאוועגען. מען האט פארגעסען אין אלע יוניאן־עפקים. עס זיינען פארשווינדען די אייגענע עקאנאמישע אינטערעסען און מען האט זיך איבערגעטראגען אויף א וויילע אין העכערע וועלטען, אין וועלטען פון האר־ציגער תפילה.

איך האב באטראכט דעם עולם און דערזעהן פאר זיך מיט אמאהל דאס בילד פון די אמאליגע שוחטים אין דער אלטער היים. איך האב געטראכט צו זיך „עס איז טאקע אמעריקע וואו די באדינגונגען זיינען אנדערש און וואס דאס גאנצע אידישע לעבען האט אנגענומען אן אנדער פארם. די שוחטים זיינען אבער נאך אלץ אונזער כלי־קודש אויך דא אין דער נייער וועלט ווי אין דער אלטער. זיי זיינען נאך אלץ אין דער פאטאגראיע פון רעליגיעזע פארשטעהער. זיי וויסען, אז זיי האבען אויף זיך א הויכע מיסיע און זיי זיינען אויך דא אין אמעריקע בערופען צו טראגען מיט ווירדע די „עטרת השחיטה" ווי דאס איז נעווען אין די אייראפעאישע לענדער."

איך האב פארלאזען די פארזאמלונג מיט א געפיהל פון גייסטיגער באפרידיגונג.

הא, פאטער, הא ? ענטפער !

מה נשתנה ? מה נשתנה ?

מה נשתנה דאס אידישע פאלק פון אלע בעלקער אויף דער וועלט ? וואהרום נאר איהם יאגט מען ארום און זיין לעבען האט קיין וועדט ניט ? וואו איז דא נאך א פאלק, וואס זאל אזוי ליידען ווי דאס אידישע ? וואהרום איז צי אלין פאראן אן ענדע נאר צו זייגע צרות איז קיין ענדע ניטא ? וואהרום נאר אין זיין קערפער שלאגט מען טשוע־קעם און זייגע קינדער וועדען דורך די פענסטער געוואהרפען צום זיבערן טויט ? וואהרום איז דאס, אז אויך די פארט־געשריטענע און געלערנטע פון דער וועלט לעגען־צו האלץ צום פייער, צו דעם פייער פון שנאה וואס ברענט נעגען אונז ? איז דאס ריכטיג, אז אונזער פארברעכען איז אזוי גרוים ?

הא, פאטער, הא ? ענטפער !

מה נשתנה ? מה נשתנה ?

מה נשתנה דאס אידישע פאלק פון אלע בעלקער ? וואהרום איז עס, אז אנדערע שלאגען זיך און מיר קריגען די קלעפ ? וואהרום נאר אונז טרעט מען מיט פים, זאגענ־דיג דאס מיר זיינען די קוועלען פון אלע שלעכטס, און אונזערע פרעסער און אונטערדריקער פארמעהרען זיך מיט יעדען טאג ? הא ? וואהרום געפינט זיך ניט וועד עס זאל זיך דערבארמען איבער אונז און באשיצען דעם בארוב־טען פון די רוייבער ? וואהרום זיינען מיר אזוי אומגליקליך, אז אונזער בלוט פארגיסט מען ווי וואסער אהן אן אורזאך ? וואהרום נאר אויף אונז וואהרפט מען ארויף בלומלים, אויס־געטראכטע פאלישקייטען, צו פארגרעסערען די שנאה צו אונז ? וואהרום קענען מיר ניט געפינען איין רוהיגען ארט פאר אונזער ערשיטערטען געמיט.

ענטפער, פאטער, ענטפער !

מה נשתנה ? מה נשתנה ?

דער אלטער פאטער זיצט און הערט זיך צו צו זיין זוהנ'ס בראגען און מיט ציטערנדע הענט גלעט ער זיין קינד'ס לאקען און מיט פיעל ליעבע קוקט ער אין זיין זוהנ'ס אויגען וואס פרעגען דעם מה נשתנה ?

און א שווערער זיפץ רייסט זיך ארוים פון דעם אלטען'ס ברוסט ; און צוויי בלישטשענדע, הייסע טרע־רען ציגען זיך אין זייגע אויגען, קייקלען זיך ארונטער אייגער נאז'ן אנדערען אויף די ערד באקען, און דאס קינד זיצט און ווארט אויף אן ענטפער, אויף זיין מה נשתנה ?

עבדים היינו ! קנעכט זיינען מיר געווען ! — שלוכטצט־אויס דער אלטער — און אויך קנעכט זיינען מיר איצט...

ה ש ו מ ר

ירהון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הנרוויץ, העורך.

זמן חרותנו

רעיונות עמוקים ורגשי קדש על דבר הג הפסח, מאת הגאון המובהק, ראש הרבנים בארץ ישראל מרן הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א

בטוגע לחג הקדוש והנהדר זמן חרותנו, הנה המחשבה הכללית ע"ד התפשטותם של הרגשות הנאצלים של קדושת הזמן — מחוץ לזמנן, כהמשכת קדושת שבת ביתי המעשה, היא צריכה תמיד לבא בהחברה הפנימית שהקדש העליון חבוי הוא בכל, האידיאליות האלהית חיה היא במילואה בכל פנה ונקודה של חיים זמן ומקום וסיקודיהם ותולדותיהם ואין תכלית בגדול ובקטן, תוכן החיה איננו כי אם מסוה המסתיר, הפועל תעלומה על כל זהרי האורה של החיים הנחמדים והחביבים, שבנעם ה' המה מפעים והוכים במלא — עולמים, במלא נשמות ובמלא חיינו פנימה, הקדש בא במיעדו ומסיר את הציעיף, מעלה את פני הלוט, והאורה הקדושה בכל חמודותיה, הנה נראה, מלבבת היא אותנו, בנעימות — שיחיה מרוה אותנו נחת משד תענוגיה, והנגו מתענגים על ה' ועל טובו, ולבבנו מתמלא רום ועדן ברווי תענוגים „אז התענג על ה'", ובאים אנו מרוב שקיקת חדות דודים להשתעשע במיצותיו אשר אהבנו אהבת נפש לעולמים, אשר אהבנו פלה ממקור נשמותינו מדאש צורים ועד אחרית כל ימי עולמים ודורי דורים, „אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבוזו לו".

ובליל התקדש חג, יהגנו מלאי גאולה מלאי ח ר ו ת ע ל י ג ה, וחרותנו משחררת את רוחנו ורוח כל היקום, מעלה את האשר הצפון בנו פנימה, כי רוח אל חי העולמים בנו חי „בקרבך קדוש", והחיים כלם באים למעמדם ורוחנו רואה את יקרת ערכם, את גודל שוויים ואת רומיות תשוקת תקותם, אשר תבא בטח „בטחו בה' עדי עד, כי ביה ה' צור עולמים".

ומתוך מיקרא הקדוש אשר לחג הקדוש, הננו עומדים על המצפה ונחזה את רוח החרות החולך ונגאל, העולה בעלותיו מתוך כל עצמת הסבוכים, ומתוך המאפליות נראה נהורים, ונפשנו תגיל בה' תשיש בישועתו וכל עצמותינו תאמרנה; ה' מי כמוך! וגאולתנו גאולת עולמים היא, חודרת היא בכל מרומים ובכל מעמקים, דעיונו העליון, הרחב מכל מרחבי מרומים, שבכלי העבדות של הנות רוח בן אדם תולעה וחכמותיו הזעירות חפצים הם בני אדם, מלכי ארץ והגיון לאומים, לאסור אותו בהם, מראה הוא בימי חג חרותנו, וביותר בכל גדל בליל הזה „בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך", את חרותנו המוחלטה, נצחנו והנגו מנצחים את כל, וההוד והנצח עמנו לנצח עוד ערי־ער, שרינו עם אלהים ועם אנשים ויכולנו, והנגו עדים חיים וקיימים, שהיה בעולם נשמת עם כואת שאין קצה לתעלומותיה, שטלפי כל אורות — עדנים היותר עליונים מרוים הם אותה, ולרגעים ישקוה, ויחידי הסגולה העוסקים בתורת ה' ודבקים באהבת נצח במצותיו, המלאות לרויה עדני עדנים משמי שמי קדם, הם הם הצנורות, אשר על ידם תשוקה נשמת הגוי כלו מפלגי קדשי קדשים אלה היוצאים מנחל היוצא מבית ה', המרוה את כל החיים, שעתיד הוא להשקות גם את נחל השטים ולהעלות גם עליו כל עץ נחמד וכל עלה תעלה ותרופה, ומלאכת שמים זו בירינו היא מפורה, מה מאוד תעלוזה בליותינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלהיו! וגדולה היא ערובתנו, שאור חדש הולך ומאיר מתוך מחשכים ופליאות עולמים עתידות להופיע, בתוך מסבות החיים וממעל להם וגם במעמקי מחשבותם ורוח טהר, רוח קודש מלא תעצומה יופיע בכנסת ישראל, וצמאון חי מלא גבודה והוד לשוב אל מקום אהלנו, לבחר את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהבנו סלה, ברוח מלא אור ה' ומטרת גבורת קודש, בזרע אדם וזרע בהמה גם יהה, יופיף לפעם בכפלי כחות בבירים במהרה בימינו, אמן כה יאמר ה' המדבר טוב על ישראל מתוך מחשבותיו המלאות שלום וברכה לכל יצוריו (אגרות ראיה, קל"א).

מודעה רבה לאודיותא!

בגליון הבא נדפיס אי"ה תשובות בדיני הריאה מאת הגאון הקדוש ר' שניאור זלמן מלאדי זצ"ל.

התשובות האלו היו מונחים בכתב־יד תחת ידי שו"ב מובהק וחסיד מפורסם באירופא, ונמסרו במתנה לידי הרב המובהק ר' יצחק בונין שליט"א, אב"ד בברוקלין, והוא הואיל בטובו למסור את התשובות יקרי המציאות הללו לידינו.

ה מ ע ר כ ת.

הג"מ ר' יוסף חיים זאנענפעלד ז"ל

ידעתי את הרב הגאון הצדיק הזה, כי הייתי שכן קרוב בדיורו של בתי מחסה על הר ציון, שישב שם כל ימי חייו. אין לשער ולספר את מדותיו ומעשיו בקיום פור מרע ועשה טוב, והיה מקיים מצוות ה, בכל פרטיהן ודקדוקיהן באש קודש שלהבת יה, ובמקום שאחז"ל על איזו מצוה בלשון חיב היה מקיים מצוה זו במסירת נפש ממש.

מנהגו היה שבכל מועדי ה' ושלש רגלים לקיים בכתוב נ"פ בשנה יראה וכו' והיה הולך להתפלל תפלת מוסף בחצרות בית ה' לפני כותל המערבי, ומחיל אל חיל הלך לקיים את המצוה חיב אדם להקביל פני רבו ברגל. את הני תרי צנתרי דרהבא בירושלים דההבא את מרן הגאון הקדוש מוהר"ל דיסקין זצ"ל ואת מרן הגאון הצדיק מוהר"ש סאלאנט זצ"ל והמה קבלוהו ברוב חבה כאהבת אב את בנו*) וגם את פני הגאון הקדוש ר' שניאור זלמן מלובלין זצ"ל.

פעם אחת קרה שהג"מ ר' יוסף חיים זאנגענפעלד היה חולה גדול עד מאוד מוטל על ערש דוי במחלת חום עזה בחג השבועות, אחרי חצות היום הרגיש ונזכר שלא קיים עוד את מצותו להתפלל במקום הקדוש אצל כותל המערבי שלא זזה שכינה משם וגם לא קבל עדיין את פני רבותיו ברגל, ורד וקפץ ממטתו, התגבר כארי והלביש א"ע בבגדי שבת ויו"ט שלו וקם ללכת ברגליו ולא יכול מרוב חולשתו, וביחוד אחזהו אז מחלת השביץ באופן נורא, אמר; שזהו מעשה שטן ומצוה להתגבר עליו, ולקח את בניו הגדולים לסמוך עליהם בהליכתו, וכששאלו אותו; אבינו, עטרת ראשינו, כיון שהנך מצטער וחולה אין לך להכנים את עצמך בסכנה, ענה ואמר להם בזה"ל; רבנו מרן הגר"א מוילנא פוסק שבכ"מ שאחז"ל חיב אז החוב אף במסירת נפש, והלך ברוב עוז ושמחה לקיים את שתי המצוות, ושליחי מצוה אינן נזוקין לא בהליכתו ולא בחזירתן. הוא גר בבתי מחסה על הר ציון חמשים שנה רצופות ובשום אופן לא רצה להעתיק את מעונו למקום אחר, מפני — כי חלונות ביתו היו לנוכח הר הבית!... כל ימי חייו לא עבר עליו חצות לילה בשינה, אלא היה מתגבר אז בעבודת הבורא בקדושה ובטהרה, וכל ימי חייו התפלל כותיקין, וחכמת הנסתר היה לומד באישון לילה. בעל גימטריא גדול ונפלא היה כמעט במדרגת בעל הטורים ז"ל, אף כי היה עני גדול בכ"ז היה בעל צדקה נפלא מאוד, וביחוד פזר נתן מכספו להחזקת בתי ספר לנערות, כי הוקיר מכל יקר את החנוך הישראלי הדתי והרגיש בנחיצת חנוך דתי לבנות ישראל, ידע לשונות שונות, והיה צדיק תמים וקדוש, היה נשיא להחברה קדישה נחש"א בירושלים, ממונה ומנהל הכולל פקיד ואמרכל של כולל אוננריא שומרי החומות בירושלים כמה וכמה שנים. היה בונה ומיסד ע"י השפעתו הקדושה עיירות ושכונות בארצנו הקדושה המתנוססות עד היום לפאר ותפארת לעמנו. יהי' זכרו ברוך.

ת.נ.צ.ב.ה.

הרב אליהו לאנדא, נכר הגר"א.

*) בש"ק ד' דחוהמ"ס י"ט תשרי, בנו יהידו של הגאון רש"ס ז"ל הרב ר' בנימין ב"ר יוסף שחל"ח, טרם קבורתו שלח לקרא את חביבו הג"מ ר' יוסף חיים זאנגענפעלד, ובאשר בא לפניו אמר לו בזה"ל; ר' יוסף חיים יקירי, עכשיו שבני יחידי מת, מעתה כבודו יהיה לי לבן, וכן היה, ששרת אותו בכל עניני הצטרכות כבן חביב עד יום פקודתו ועד בכלל.

הג"מ ר' יחזקאל ליפשיץ ז"ל

המות חטף מאתנו בשעה קשה ונוראה את מבחר בנינו, בעל המדרש והמעשה, בחיים ובספרות, בנו של אותו נאון וצדיק ר' הלל ארי"ה ליב הנאב"ד דלובלין.

הרב ר' יחזקאל ליפשיץ מי שהיה רב אב"ד בערי יוראבורג, בויסק, פלאצק, קאליש ונשיא ועד ההנהגה של אגודת הרבנים בפולין, היה מיחידי סגולה שבדור. הוא קנה לו שם עולם בישראל על ידי ספרו הנפלא "המדרש והמעשה" שנתפשט התפשטות מרובה בין רבני ישראל ודרשניו, רבים שתו ורבים ישתו מבאר תורתו וחכמתו, כמעט שאין לך רב ודרשן בישראל שלא השתמש בדברי "המדרש והמעשה" בדרשותיו מעל הבימה. בספר זה נזדמנו לפינדק אחד הגאון בהלכה והגאון בדרוש, שני גאונים שהם אחד, כשאנו קוראים עכשיו את הפרטי בל של האספה הכללית של אגודת הרבנים בפולין בשנת תרפ"ו, ואנו קוראים את דבריו שם, את השקפתו הבהירה והחדה על עניני החיים ועניני האומה, דברי הגיון וחכמה שלו, השפעתו העמוקה, אנו בוכים על הלקח מאתנו עכ"ז רוחני בדור עני שכזה, הוא היה בעל השכלה כללית, ובעל ידיעות רחבות ועמוקות בכל מקצוע שבתורה ובחכמת ישראל, שר התורה, גאון המחשבה, בעל שלטון השכל ושלטון הרגש, מושל במכמני הלשון העברית, בעל שפה וסגנון, מנהיג האומה, לא הניח תמורתו, צרור פרחים אנו מניחים בזה על קברו, בלב דוי קרוע ומרתח. יהי' זכרו ברוך ותורתו שמורה בלב בני הדורות הבאים.

ת.נ.צ.ב.ה.

ש. ל. ה.

הלכות שחיטה ובדיקה

על פי רמז, דרוש, סוד ומוסר היהדות

ב.

כי שרוצה לגשת אל העבודה הקדושה הפנימית הנראות בעצמות הלכות שחיטה, מלא קומתו, מראש עד עקב, העיקר הוא בנין הקומה הוא רמ"ח אברים ושס"ה הגידים המזרים מ"ע ול"ת, כי זה כל האדם, מלא קומת אדם מראש עד עקב, ובזה נאות לו לאדם להשרות עליו קומה עליונה, להיות מרכבה לשבינה, כפי אחיזת נשמתו באורות הרוחניים המזרים על רמ"ח מ"ע ושס"ה מצוות ל"ת, ונודע כי זה לעומת זה עשה אלקים, ובחיפך נעשה ח"ו מרכבה לקומת הטומאה, וזאת עבודת האדם בעוה"ז ללחום מלחמותיו, כי בשזה קם ונעשה מרכבה לקומת הקדושה, זה נופל נפילה נוראה, ובחיפך, ח"ו כשזה קם ישולט על מלא קומתו לעשות עם פרטי איבריו כרצונו, אז זה נופל למטה ח"ו, ע"כ החוב על האדם להראות בעצמות הלכות שחיטה, במה אפשר לו לזבוח זבחי אלהים ברוח נשברה, ובזה סוד נורא במה דאתא הקב"ה וישחט למלאך המות דשחט לשוחט דשחט לתורא וכו' חד גדיא חד גדיא.

בחד גדיא יש סודות נוראים עמוקים מאוד המרמזים על אחדותו יתברך כידוע למי שהאיר הקב"ה את עיניו בחכמת הקבלה, וכן בהרבור דזבין אבא, אב הרחמים, בתרי זוזי, רמז עמוק מאד למדות ומחשבות האדם באחדותו יתברך כידוע, ואתא שינרא בחינת השכחה ואכלה לגדיא, היינו אם האדם נוטה ח"ו לצד הרע משם יורש מדת השכחה בבורא יתברך, והולך כל ימי חייו לעבודתו הגשמיית ואינו ממשיך עליו השגחת אבא כי זה הרכו של היצה"ר להפריד בין הדבקים ומביאו לידי שכחה ברומיות אלהות, אמנם הקב"ה ברא התרופה קודם למכה, היינו התשובה שקדמה לבריאת עולם, וברצות ה' דרכי איש בתשובה ותפלה גם אויביו ישלים אתו יעובד את הקב"ה בשני יצרים, יצ"ט ויצה"ר, ונמצא היצה"ר הנקרא כלב הוא בעזרו, וזהו ואתא כלבא הוא היצה"ר הנקרא כלבא ונשך לשינרא דאכלא לגדיא ומונעו מהשגחת עינא פקיחא דאבא כידוע.

ואתא חוטרא והכה לכלבא, הכוונה; שיש בבחינת התעוררות לתשובה. א) מפני הרצועה בישא, לבלתי הכות הכסיל מאה. ב) תשובה באהבה עזה. וזהו ואתא חוטרא, הרצועה בישא המלקה ורודה בעם והכה לכלבא דנשך לשינרא, כי תקנתו היא לקנות אהבתו ית"ש לעובדו באהבה והתלהבות באש בוערת בקרב לבו, וזהו ואתא נורא ושרף לחוטרא וד"ל, ואי אפשר לבא לאהבת הבורא ב"ה כי אם ע"י התורה הקדושה, ונודע כי זכה התורה היא לו כם חיים ואם לא זכה נעשה לו סם המות ח"ו, ולעומת מיים חיים יש מים הזידונים כידוע וצריך לזה מסירת נפש ממש, וזהו ואתא מיא וכבה לנורא, אם נוטה ח"ו מדרך השכל העליון תורתו נעשית לו סם המות ח"ו מים הזידונים וכבה לנורא, אש התלהבותו, ע"כ צריך האדם לעפוק בתורה בכל רגע ורגע מימי חייו ולא להתרפות מד"ת וכמ"ש ויסעו מרפידים, שנסעו מאת המקום בסבת רפיון ידים מלימוד התורה הקדושה, והכתוב מכריז ואומר ורב תבואות בכח שור, וכמאמרם ז"ל ספי ליה כתורא, וזהו ואתא תורא ושתא למיא, כלומר: אם השיג התורה, להרבות התורה בכח שור ולא ברפיון ידים, אז כחו מרב תבואות בכח שור שתה למים, מים הזידונים, בשביל להעמידו על דרך האמת, אבל יש שלומד הרבה תורה ואין לו המאור שבתורה ומדותיו אינן מדות טובות ונכונות, חושב כי שחט את היצה"ר ע"י התורה, ואינו יודע כי עיקר שחיטת היצה"ר הוא רק בהכנעה ובשפלות ולא על ידי גאוה כי זבחי אלהים ברוח נשברה, וזהו ואתא השוחט הנזכר שנדמה לו ששחט את היצה"ר וכבשו תחת סטרא דימינא, ושחט לתורא, לא די שלא פעל כלום עם היצה"ר לכבוש אותו תחתיו אלא עוד זאת ושחט לתורא מה שקבץ כל ימי חייו תבואתו בכח שור גם זה אבד ממנו ונתן ליצה"ר לשוחטו בסכין פגום, וזהו ואתא מלאך המות הוא היצה"ר ושחט לשוחט הנ"ל על כח תורתו של עצמו שנתן כח בזה לעומת זה, כן הוא התנהגות העולם מדור דור עד ישקיה ממרום ה' וירחם את עמו וישחוט את היצ"ה בעצמו וכבודו וכדין יתקיים בלע המות לנצח, יתגבר סטרא דימינא על שמאלא כדברי הזוהר על אל נשא ידיך, ויוציא בחינת הקדושה מהטומאה, היינו שם הקדוש א"ל ונשאר ס"ם, וזהו ואתא הקב"ה ושחט לשוחט למ"ה הוא הסמא"ל הוא היצה"ר דשחט וכו' וכו' והשוחט צריך שידע עכ"פ (לדברי הגהות מיימוניות) ששה יות מצטרפות, כלומר שאסור לשהות עצמו בטעותו ויעלה עצמו ויעשה תשובה ואם הוא מסתפק ושואל לחכם רופא הנפשות קרינן בו שפיר יודע הלכות שחיטה... וד"ל.

בגליון הבא נפרסם בע"ה עוד מכתבי ברכה מאת רבנים, גאונים ומפורסמים בישראל.

אות ברית

תולדות המילה בישראל מימי אברהם אבינו עד היום הזה (קטעים ופרקים מתוך ספרו הגדול).
מאת שמואל כהן, רופא חולים ומוהל

ב.

גזירות על המילה

פעמים רבות השתדלו מלכים ערציים לבטל את המילה. הראשון אנטיוכוס הרשע, ככתיב בספר החשמונאים; „ויצו לבלתי המול להם כל זכר" (חשמונאים א' א' מ"ז) וכל איש אשר ימרה את פי המלך מות יומת „והנשים אשר מלו את בניהן הוכתו עפ"י המלך". וימולו את היהודים אשר לא נמול בשר ערלתם, „ויהי ביום אנטיוכוס מלך יון בשנת עשרים ושלש שנים למלכו הוא שנת מאתים ושלש עשרה לבנין הבית, בא אנטיוכוס לירושלים ובוגרוב מישנהו עמו וגזר עליהם שלא יעשו שבת ומילה, אבל ישראל מסרו נפשם ומלו את בניהם, ובהיות דבר המלך נחפז מצאו איש אשר כל את בנו והביאו האיש ואת אשתו ויתלו אותם כנגד הילד, וגם אשה אחת אשר ילדה בן אחרי מות בעלה ותכל אותו לח' ימים ותעל על חומת ירושלים ובנה מהול בידה ותען ותאמר, לכו ואמרתם לבוגרוב הרשע; ברית אבותינו לא נבטל ותפל את בנה לארץ ותפול אחריו ויומתו שניהם" (מגילת אנטיוכוס, תענית י"ח א', ב"ב ס' ב'), אך היהודים מרשיעי ברית המתיונים ומתבוללים מישכו את בשר ערלתם, עד העת ההיא, עד ימי אנטיוכוס, לא נשבתה מצות מילה מימות אברהם והלאה, מלבד דור המדבר מפני ענוי הדרך (לפי רז"ל) וגם עשרת השבטים החזיקו בה. בתוכחות הנביאים לא מצינו כל רמז שיוכיחו על מצות מילה מלבד יחידים בגלות בבל. וכל הכתות אשר קמו בישראל, כמי חשמונים, הצדוקים ועוד ועוד, לא ערבו את לבבם לבטל מצות מילה.

אחרי חורבן בית שני גזרו אחדים מטלכי רומא גזרות על המילה. קיסרי רומא אספסינוס וטיטוס שמו ים על היהודים לבית יוסיטר הקאפיטולי, ומלבד הים הזה לא נמצא כי הבדילו אז את היהודים לרעה, אבל הרשע דומיציאנוס הרע עשה; את היהודים אשר חבלו תחבולות להעביר את המכס, אשר שמו על ראשם. בהעלימם את אמונתם ולאומם, הפיטיר פקידי רומא את בגדיהם מעליהם ויעמידום ערומים בחוץ לבדקם אם נמולים או ערלים הם, וסופר אחד, סופר דברי ימי התקופה ההיא יספר, כי בעיניו ראה, באשר הפשיטו ערום איש זקן בן שמונים שנה לבדוק אותו, אם יהודי או בן עם נכר הוא. ואם שנא דומיציאנוס את היהודים, הנה עוד הרבה לישנוא מהם את הגרים מבני רומא, נטית בני רומא לדת ישראל נחשבה בעיניו לבונד במלכות רומא והרמת יד במלכות הקיסרים, ובימים ההם כבר נמצאו גדולי רומא וקרובים למלכות, אשר נהו אחרי דת ישראל בגלוי או בסתר, ואותם הועיד דומיציאנוס למישפט ונידונו לגלות או למיתה, גם המקור העברי יספר על גר צדק ממשפחת הקיסר ושמו ק ל ו נ י ם, אשר נהרג בידי רבי הטבחים, ברומא, וכן כתבו חז"ל (ר"ה י"ט) גזרה המלכות שלא יעסקו בתורה ו ש ל א ל מ ו ל ו ולחלל שבת, ובדברים רבה פ' ב' יסופר; מעשה שהיו רבותינו ברומי וכו' גזרו סנקליטין של מלך לאמר מיכאן ועד שלשים יום לא יהיה בכל העולם יהודי וכו' נכנסה לתוך הקיטון והוציא להם קופסא שהיתה המילה בתוכה וכמדטיטין מלאים דם נתונים עליה וכו' ויש בזה אגדה יפה עד מאוד.

(המשך יבא)

פרפראות לחג המצות

המנהג בתפוצות ישראל להכין זמן רב לפני הפסח מחמצת הנקרא בפי ההמון „שטעלען בארשט", בוודאי יש טעם הגון במנהג ישראל זה, והנה אפשר הדבר כי המקור הוא, כי הקראים פירשו את הכתוב כל מחמצת לא תאכלו, דהוא כל מיני דברים המוצים שבעולם, ולאו דוקא לחם, ולכן להוציא מלב ישראל דעת הקראים להראות שאיננו מסכימים אתם ח"ו בדעותיהם, אנו מכינים שבועות אחדים לפני הג הפסח את המחמצת הנקרא בארשט, ויש בזה משום בטול דעת הקראים.

⁂

עושים סימנים לסדר של פסח קדש ורחץ כרפס וכו', כידוע, הטעם הוא, מפני כי בימים הראשונים ספרים נדפסים לא היו במציאות כלל, כי מלאכת הדפוס עדיין לא נתגלה בעולם, וממילא לא היו סדורים נדפסים בידי כל אחד מישראל שעל פיהם אפשר היה לדעת ביצד להתנהג בליל פסח, והיו עושים הכל על פה, והיו צריכים לזכור הרבה דברים הנוהגים בלילה הזה, ולכן עשו את הסימנים, ועל ידי הסימנים נקל היה להם לזכור את סדר הלילה.

מכתבי ברכה ועדוד

יו"ר מנהלי אגודת שוחטי עופות הנכבדים, ובראשם נשיאם הנעלה הוא ניהו ידידי יקר רוח ורב פעלים וכו' רבי יעקב בלום הי"ו, שלו' רב.

בחפץ לב ובאהבה נאמנה הנני שולח לכם ברכה להצלחת שאיפתכם ורצונכם לערוך ולהוציא לאור עתון חדשי אשר ישמש כלי־מבטאה של חברתכם הנכבדה, ובתקוה להביע השקפתכם ודעתכם אתם על הדרכים המובילים „לחזוק הדת, ולהטבת מצב השוחטים ועניני השחיטה עפ"י דת תורתנו הקדושה", — ברכתי זו תפלתי מעין תפלת ש"ץ הידועה: יהי רצון שיהא „לקול השוחטים" הוא ירהונכם, „ושליח צבורכם" זה קול נעים ומקובל לא יכשל בלשונו ואל יאמר פיו דבר שלא ברצון ה' ואל ימות לפני זמנו. ואני אקוה שכשם שהוננתם ב„סיעתא דשמיא" עד כה, וחפצכם הטהור ללכת בדרכי ה' לאחוז במדותיו ולעשות כמעשיו הצליח בידכם, ומה הוא „זוקף כפופים" כן גם אתם „זקפתם כפופים", עמלתם להדים ראשי מאות שוחטים, אנשים יראים ויקרים מתחת עול אדונים קשים ולישר את גביהם הכפופים תחת רגלי שועלים קטנים וגדולים אשר הלכו פסעו רמסו ודרסו עליהם — ועלתה בידכם, וכשם שזכיתם עוד לסדר עבודת מלאכת הקודש שבידכם באופן יאות ורצוי והנותן ליעף להחליף כח כן תזכו עתה „לפקוח עורים", ומי עור כעבד ה'? הרבים מאד לצערנו דאמעריקא, לא „עבדי ה'" אמתים והגונים מלומדי תורה ויודעי דרכיו ואמונת חכמים נטועה בלבותם אשר הנאה לעולם מהם, לא כן דרך כעבדי ה', כונתם אולי רצויה; אבל לא כן מעשיהם ודבורם, ויען כי ידיעת התורה בל אתם ואמונה בחכמים עקורה מלכבם, רק יחפשו חסרונות הם ומטילים מום אף בקדשים תמימים, ואני מקוה שבדברי חכמים שבנחת בעתונכם יהיו נשמעים, תפקחו עיני רבים לראות נכוחה, ויהיה זה לכם לזכות גדול.

מוקירכם ומכבדכם,

הרב אלי' אינזעלבוך, ברוקלין, נ. י.

לכבוד אגודת השוחטים דנויארק.

שמועה טובה שמעתי כי נכונים ומזומנים אתם להפיץ עתון על פני תבל בשם „קול אגודת השוחטים" ורצונכם בזה לאגד את כל בני ישראל החרדים לטובת היהדות, אשריכם וטוב חלקכם כי באתם עד כה, לא אמנע מלהגיד לכם כי מעשיכם רצוים ובזה תפיקו רצון מאת ד' וישראל, וד' הטוב יצליח את מעשיכם ותעלו מעלה מעלה על במתי הצלחה ותעשו חיל.

דברי ידידכם המברך אתכם בגדיא טבא,

מנהם מענדיל גוזיק, חופ"ק.

לכבוד הנשיא הנכבד של אגודת השוחטים השו"ב המופלג בתורה ויראה, הרבני מ"ר ר' יעקב בלום נ"י לנצח.

איתא בחולין דף י"ז ע"ב במערבא בדקי לה בשימשא, בנהרדעא בדקי לה במיא, רב ששת בדק לה בריש לישניה, רב אחא בר יעקב בדק לה בחוט השערה, ליבע ברידער שוחטים, אונזערע הייליגע חכמים האבען מיט זייער רוח הקודש אנגעמאסטען וועגען אונזער אידישן מצב אין אמעריקע און וועגען אייך שוחטים, מכהנים במלאכת הקודש בפרט. במערבא בדקי לה בשימשא אין מערב דאס מיינט אמעריקע, וואס די זון פון אידישקייט איז אונטערגעגאנגען; ווי וועט זיך א שוחט אויפפיהרען? אויך מיינט שימשא ווען אייער זון וועט שיינען אזוי ווי יעצט וואס איהר נעהמט גרויסע שכירות און קורצע ארבייטס שטונדען אין מענשליכע באהאנדלונגען, ווי וועט איהר זיך פיהרען? צי וועט איהר בלייבען געטריי אייער תורה ויראת שמים?

בנהרדעא אין אייער גלות שטאנד, ווען איהר זענט געוועזען בשפל המצב, פארשקלאפט צום מארקעטמאן, און געליטען דחקות און נויט, בדקי במיא האט די השגחה אייך בודק געווען במיא, למה נמשל התורה למים, מה מים הולכים במקום נמוך (תענית דף ז') דאך זענט איהר שוחטים בייגעשטאנען דעם נסיון העוני, הש"י זאל אייך שטארקען בייצושטעהן אויך דעם נסיון העושר און בלייבען יראים ושלמים. רב ששת בדק בריש לישניה, אייער שפיץ צונג, אייער ארגאן „די שטימע פון שוחטים" זאל לאזען הערען איהר שטימע פון תורה ויראת שמים, להשמיע במרום קולכם, צו שטארקען אונזער הייליגען דת און גלויבען, וואס בעו"ה מושפלת עד לעפר, רב אחא בר יעקב בדק בחוט השערה, אייערע ברידער שוחטים מיט דעם אידישען הדרת פנים דיוקנא דמלכא זקן אהרן, דער חוט השערה, דער טראדיאציאנעלער טיפ שוחט מיט דעם פייינעם בארד, זאל געשעצט ווערען אין דער צוקונפט אזוי ווי אין דער פארגאנגענהייט. בזכות זה וועט איהר שעכטען און זיין שוחטים אין בית המקדש, שחיטה כשרה בזר, און איהר וועט מעלה ומתקן זיין דעם חי צו בחינת מדבר און מדבר צו בחינת מלאכי השרת, עס וועט אויך מקוים ווערען זבחו זבחי צדק ובטחו אל ה'.

כחפץ ידידכם המברך אתכם בברכה המשולשת פורש כפיו בתפלה וארשת.

בנימין בינוש ב"ר יעקב שלמה הכהן פליישער,

בע"ה הראב"ד דבית המדרש הגדול דניו יארק

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ספר „התורה והמדע" כולל שלשה חלקים: א) עניני הלכה ושאלות ותשובות בעניינים זמניים; ב) דרשות לפרשיות ומועדי השנה; ג) מאמרי מדע בעניני חכמת ישראל מאת הרב יעקב לעווינזאן.

הספר החדש הזה כולל שלשה חלקים, חלק א' בעניני הלכה דן בדבר ישוב ארץ ישראל חליפת מכתבים בזה עם ראש הרבנים בארץ ישראל הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ועל דבר זכות בחירת הנשים, קונטרס יפה שהדפיס המחבר בשנת תר"פ על דבר זכות בחירת נשים בארץ ישראל שהיתה אז שאלה בוערה ודן על זה מנקודת ההלכה והדפיס בספרו זה עוד הפעם קונטרס זה בהוספות חדשות והערות חשובות. עניני ההלכה שבספר זה מצטיינים בזה שהם דנים בשאלות הזמן כמו, לדוגמא, על דבר המנהג החדש שנהגו עשירים לקבור את מתיהם בארונות של מתכת ולא בארון של עץ, וע"ד שני בני מצוה ששניהם חפצים דוקא להיות נקראים למפטיר ויש בזה חשש ברכה שאינה צריכה, וכדומה. הרב המחבר איננו מטפס ומרקיע לשחקים בפלפול של הבל, אלא הוא בעל הניון ובעל סברה ישרה, ונחית לעומקא דדינא. החלק השני כולל דרשות לפרשיות ומועדי השנה, הדרשות — קצרות, והן לפי רוח הזמן, נכתבות בלשון עברית יפה ובסגנון רענן ויש בהן דברות של חיים. החלק השלישי כולל מאמרי מדע בעניני חכמת ישראל ויש בהם דברי חכמה הגונים, טוב טעם ושכל טוב, כתובים ברוח התורה והאומה, והננו מתעשרים בספר חשוב חדש שברכה בו לספרותנו. הרב יעקב לעווינזאן חבר את הספר הידוע „מחקרי אבות" על פרקי אבות, ספר דרושי מדע, ו„דעיונות וחומר לדרוש" על פרשיות השנה, ויחד עם ספרו החדש „התורה והמדע" קבע לו מדור ספרותי הגון באוצר הרוח של עם הספר. אוהבי תורה וחכמה ודרשני ישראל ימצאו בספריו חומר הגון, כי ברכה בהם.

ספר זכרון שמואל, שני חלקים, דעיונות ביהדות ובאורים להרבה פרשיות התורה, חבר מאת ש מ ו א ל מנחם הלוי פיין, רב בעיר דעטראיט, מישיגען.

יש מטרה קדושה להרב המחבר הנכבד להראות גלוי לכל „שהד קולות החיים בתקופות שונות מימי חיינו, יש להם מקום בתורה ובדברי חז"ל, ומי שהוא נגד התורה הוא גם כן נגד החיים", ועכשיו „אמונה נכרתה, נתקררו הלבבות, נתטשטשו הצורות, הגבה השפילו, והשפל הגביהו, מהפכה גדולה באה ועקרה הכל כישורש, עתה ההברח לגלות נלוי להדור הצעיר ולכל אלה שברחו ממערכות התורה, כי דוקא על ידי שמירת התורה זוכה האדם אף לחיי העולם הזה, לחיי אושר והצלחה, שזהו כל מגמתם ומטרתם להתענג בחיים". הדרשות נסדרו, נערכו ונכתבו במטרה קדושה, ויש בהן אוצר של אהבת קדישי האומה, נכתבו בלשון צחה וסגנון ספרותי, הדרשות קצרות ויפות, הודרות אל הלב והנפש, הדרשנים ומטיפים ימצאו בו חומר לדרשותיהם והרצאותיהם. הספר בכלל עושה רושם טוב על לב הקורא בו.

פסח א זאמלונג פון אינטערעסאנטע דערצעהלונגען און באלקם מעשה'לאך וועגען דעם היילינען יום טוב פסח, צוואמענגעשטעלט פון הרב שמריהו לידר הורוויץ, און ארויסגעגעבען ביי דער גרויסער בראנזוויללער תלמוד תורה תפארת הנר"א (425 האוועריר עוועניו, ברוקלין, ניו יארק.)

בספר זה נקבצו ובאו אגדות יפות עד מאוד, ספורים מעניינים ומלבבים, ואגדות עם שהוד השיבה והדת הקדושה חופפת עליהן, ספורים ע"ד ר' ישראל סלנטר, ר' יאשע בער בריסקער, ר' יונתן מפראג, ר' זונדל מאלאנטער, הנציב מוואלאזשין, ר' נפתלי ראפשיצער, ר' לוי יצחק מבארדיטשעוו, ר' יוסף שאול נאטאנזאהן, ר' עקיבא איגר, ר' יחיאל מיכל בעל „ערוך השלחן" ועוד. ספר נחמד מאוד להורים ומורים ולכל אדם כישראל.

די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא באשלאסען לעהרנען צוואמען גמרא, משניות און יורה דעה

דער וועד הפועל פון די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי האבען באשלאסען אויפצופאדערען די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא לעהרנען צוואמען יעדען טאג א בלאט גמרא, א פרק משניות און שלחן ערוך, און ווען מען וועט מאכען א סיום, זאל דער סיום געפייערט ווערען צי זאמען ביי א צוואמענפאהר פון אלע שוחטים פון לאנד און בא א סעודה של מצוה זאל אויך פארהאנדעלט ווערען אלע ינינים פון חזוק הדת בכלל און די ענינים פון שחיטה און שוחטים בפרט.

דף יומי

בש"ק פ' מצורע — חולין דף א'

פרקא דיומא

בש"ק פ' מצורע — ברכות פרק א'

הלכה יומית יורה דעה

בש"ק פ' מצורע — הלכות שחיטה סימן א'

נחלת השבים

NACHLATH HASHOVIM

Office: 229 EAST BROADWAY
NEW YORK

Telephone ORchard 4-9602

הכר נכבד ·

האָט איהר אַמאָהל זיך גענומען די מיהע צו בעט־אַכטען וואָס איז געוואָרען פון אַלע אַייערע אינוועסט־מענטס אין דיזען לאַנד ? אויב איהר האָט געקויפט אַ הו"ז אָדער ווערטה־פאַפּירען, ווייסט איהר גאַנץ גוט וואָס דער סך הכל איז געוואָרען דערפון. עס איז כמעט ווי אַוועק מיט'ן רויך. אויב איהר זייט אַ שוחט וועלכער מאַכט אַ לעבען פון אַייערע שכירות, וואָס וועט זיין מיט אייך אין 5 אָדער 10 יאָהר שפּעטער ווען איהר וועט שוין מעהר ניט זיין דער יונגער און שנעלער שוחט ? און דאַן ערשט צו דער עלטער צו פאַנגט זיך אָן די אמת גרויסע טראַגעדיע, וואָס דער אַלטער שוחט מוז פאַלען אַ קרבן פון דעם נאַטירליכען פּראָצעס וואָס מיר מוזען און וועלען אי"ה אַלט ווערען.

נעהמענדיג דאָס אין אַמבעטראַכט, האָבען מיר זיך געשטעלט די פראַגע : **וואָס קענען מיר טאָהן כדי זיך צו פאַרזאָרגען מיט אַ זיכערען אַיינקונפט אויף דער עלטער, אַז מיר זאָלען ניט זיין אַ לאַסט אויף זיך און אויף יענעם, און קענען האָבען אַ בכבוד'טע אַיינגאַהמע אויף די עלטערע יאָהרען ?**

כדי דאָס צו פערענטפערען, האָבען מיר גע־גרינדעט די **נחלת השבים**, וועלכע קויפט לאַנד אין ארץ ישראל און פלאַנצט פרדסים פאַר איהרע חברים. דאָס איז אַ פעסטע און זיכערע אינוועסט־מענט, פאַר אַ אידען וואָס האָט אַ ווייטערען בליק, אויף צו קריגען די פרוכט פון זיין געלד אין עטליכע יאָהר שפּעטער ; פאַר אידען וואָס ווילען זיך באַזעצען אין ארץ ישראל און צו האָבען אַ קוואַל פון חיונה, אָדער פאַר אידען וואָס ווילען פאַרבלייבען אין גלות־לאַנד און האָבען אַ שטענ־דיגע הכנסה.

דערום רעקאָמענדירען מיר צו יעדען שוחט אין לאַנד, אָדער צו יעדען אָרטאָדאָקסישען אידען וואָס איז אַ שומר דת און וויל מאַכען ארץ ישראל פאַר זיין היים און אויך האָבען די מעגליכקייט צו מקיים זיין די מצוה פון גאולת הארץ, און דערביי געניסען פון זיינע פרוכטען. רעקאָמענדירען מיר אַיינצושאַפען זיך איינעם אָדער מעהרערע יוניטס אין נחלת השבים, דאָס וועט געבען אַ זיכערען קוואַל פון הכנסה לויט דעם שעהנעם אידישען אויסדרוק : איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו.

פאַרנאַכלעסיגט ניט דעם הייליגען מאָמענט און שליסט זיך אָן אַלס חבר אין נחלת השבים.

בשם **נחלת השבים**,

יעקב בלום, טשערמאן

די פּרייז און סיסטעם פון צאהלונגען פאר איין יוניט פון צען דונאם

5 יאהר פלאן פאר 1 יוניט פון 10 דונאם

דעפאזיט

ביים אונטערשרייבן דעם קאנטראקט $ 500.00

ערשטער יאהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $250.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 250.00
דריטער קוואַרטעל — — — 225.00
פערטער קוואַרטעל — — — 225.00
ס"ה — — — $ 950.00

צווייטער יאהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $195.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 195.00
דריטער קוואַרטעל — — — 195.00
פערטער קוואַרטעל — — — 195.00
ס"ה — — — $ 780.00

דריטער יאהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $120.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 120.00
דריטער קוואַרטעל — — — 120.00
פערטער קוואַרטעל — — — 120.00
ס"ה — — — $ 480.00

פערטער יאהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $105.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 105.00
דריטער קוואַרטעל — — — 105.00
פערטער קוואַרטעל — — — 100.00
ס"ה — — — $ 415.00

פינפטער יאהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $100.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 100.00
דריטער קוואַרטעל — — — 100.00
פערטער קוואַרטעל — — — 75.00
ס"ה — — — $ 375.00

ס"ה — — — — $3500.00

נאך די ענדע פון 5 יאהר קריגט דער אינוועסטאר 10 דונאם געפלאנצטען פרדס.

איהר קענט קויפען מעהר ווי איין יוניט אונטער דעם זעלבען סיסטעם פון דיזע צאהלונגען פון דעם 5 יאהר פלאן.

דעפאזיט

ביים אונטערשרייבן דעם קאָנטראַקט $ 400.00

ערשטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

צווייטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

דריטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

פערטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

פינפטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

זעקסטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

זיבעטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

אַכטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — 62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

נייענטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $25.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 25.00
דריטער קוואַרטעל — — — 25.00
פערטער קוואַרטעל — — — 25.00
ס"ה — — — $ 100.00
$2500.00 — — — ס"ה

דאָס מאַכט אויס אַ צאָהלונג פון 5 דאָלאַר אַ וואָך. נאָך די ענדע פון 10 יאָהר קריגט דער אינוועסטאָר 10 דונאַם גע-פלאַנצטען פרדס.

איהר קענט קויפען מעהר ווי איין יוניט אונטער דעם זעלבען סיסטעם פון דיזע צאָהלונגען פון דעם 10 יאָהר פלאַן.

פֿאר מעהרערע איינצעלהייטען וועגדען זיך צו :

נחלת השבים

229 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק, נ. י.

טעלעפֿאָן אָרטשאָרד 4 - 1908, 9602

Nachlath Hashovim, 229 East Broadway, New York

שוחטים פּראיניגט זיך!

די שוחטים פון גאַנץ אַמעריקא און קאַנעדע מוזען זיך פאַראיניגען אין אַיין גרויסער, שטאַרקער מעכטיגער אַרגאַניזאַציע. זייער פאַראייניגונג וועט זיי אַ גליק און אַ ברכה פאַרן יודענטום ווי אויך פאַר זיי אַליין.

די שוחטי עיפות פון גרויס נויאָרק זיינען פאַראיניגט אין אַ גרויסער שטאַרקער שוחטים יוניאָן, — 300 שוחטים מופלגי תורה יראים ושלמים האָבען אַ שטאַרקע מעכטיגע אַרגאַניזאַציע — זיי זיינען דערפאַר שטאַרק און זעלבסטשטענדיג און האָבען די מעגליכקייט צו באַשאַרגען דיבטיג די עניני הכשרות.

וואָרום זאָלען אַלע שוחטים פון גאַנצען לאַנד ניט נאָכטאָן דעם גוטען ביישפּיל פון די שוחטים יוניאָן פון גרייטער נויאָרק ? !

אין פאַראיניגונג ליגט שטאַרקייט. די שוחטים יוניאָן פון נויאָרק איז גרייט צו העלפען אַלע שוחטים פון לאַנד צו אַרגאַניזירען זיך. שרייבט אונז אַלעם וואָס קומט פאַר ביי אייך אין אייערע קהלות: וועגען אייער לאַגע, וועגען דעם מצב פון שחיטה און פון שוחטים, מיט וואָס קענען מיר און דערפען מיר אייך העלפען ? שיקט אונז צו אייערע אַדרעסען, וועט איהר וועט דערפען אונזער הילף וועלען מיר אייך שיקען אונזערע בעסטע און פעהיגסטע רעדנער און אַרגאַניזירער צו העלפען אייך. מיר ווילען אייך העלפן מאַראַליש, מיר ווילען זעהען אַ פאַראייניגטע שוחטים יוניאָן איבערן גאַנצען לאַנד.

די שוחטים פון לאַנד מוזען זיך פאַראיניגט. וועז דער שוחט באַלאַנגט ניט צו קיין שטאַרקע שוחטים יוניאָן איז ער שוואַך און הילפלאָז, קען גאָר ניט טאָן, גיט פאַר זיך און ניט פאַר כשרות. וועז ער באַלאַנגט אַבער צו אַ שטאַרקע שוחטים יוניאָן איז ער שטאַרק ניט נאָר פינאַנציעל, נאָר אויך גייסטיג.

אין פאַראיניגונג ליגט אייער צוקונפט. אייער גליק ווי אויך די צוקונפט פון דיבטיגע כשרות אין אַמעריקא.

שיקט אונז אַריין אייערע אַדרעסען און לאָזט אונז ווייסען פון אַלעם וואָס ביי אייך קומט פאַר, מיר ווילען אייך העלפען, וויל דאָס איז אונזער ציעל און אויך אונזער הייליגע פליכט צו שחיטה, וועלכע איז א מלאכת חקדש און צו אונזערע ברידער שוחטים בכל תפוצות ישראל.

וועגדעט זיך לויט פאַלגענדען אדרעס:

SCHOCHTIM STIMME

229 EAST BROADWAY,

NEW YORK, N. Y.

„נחלת השבים"

איז אן ארגאניזאציע פון שוחטים, וועלכע ווילען זיך פארזארגען מיט א זיכערען אינקונפט אויף די עלטערע יאהרען און ניט צו זיין אבהענגיג אין גאנצען אויף שחיטה.

מיט א קליינע וועכענטליכע אויסצאלונג קאנט איהר זיך פארזארגען מיט א זיכערע אינקונפט פון $25 א וואך פאר דעם גאנצען לעבען

וועדט א מיטגליד אין די נ ח ל ת ה ש ב י ם, וועלכע געהען פלאנצען א פ ר ד ס אין א"י פאר איהרע חברים, וואס דאס איז היינט צו טאג דער זיכערסטער און בעסטער אינוועסטמענט אויף דער גאנצער וועלט.

פאר איינצעלהייטען ווענדען זיך צו:

REV. JACOB BLOOM
President, Schochtim Union
229 East Broadway, New York

הרעוו. יעקב בלום
פרעזידענט שוחטים יוניאן,
229 איסט בראדווי, ניו יארק

RABBI S. L. HURWITZ. *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, ארויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. **Telephone: Orchard 4—1938 — 9605**

Vol. I. No. 3. **MAY, 1932.** ערשטער יאהרגאנג, נומער 3. ב"ה ניו יארק, אייר, תרצ"ב

אינהאלט:

עדיטאריעלס:

א. אן אלריועלטליכע שוחטים ארגאניזאציע.

ב. דער מצב פון שוחטים און שחיטה אין דעטראיט, מיש.

ג. די „אגודת השוחטים" פון פוילען באגריסען אונז.

דער מצב פון שוחטים אין ניו יארק — — — — — — — — — — — רעוו. יוסף דאזענמאן

הד יחלק (פעליעטאן) — — — — — — — — — — — — — — — — — לץ בן לץ

ספירה (שיר) — — — — — — — — — — — — — — — — הרב דלל יעקב הורוויץ

צאתכם לשלום — חברים יקרים — באגריסונג.

השומר

ספירה — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

תא שמע (זכרונות) — — — — — — — — — — — — — — — — יהושע נוביגרודסקי

שאלות ותשובות בדיני הריאה — — — — — — — — — הקדוש ר' שניאור זלמן מלאדי

אבל גדול לאחד מיהודי סגולה — — — — — — — — — — — — — הר"י קומין

מכתבי ברכה ועדוד

„גלילי זהב" — — — — — — — — — — — — — — — — הרב מנחם הכהן ריזיקאוו

ספרים הדשים — — — — — — — — — — — — — — — — — — — בן דוב

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאן 3 דאלאר א יאהר.

Application for second-class matter is pending.

באַגייסטערטער מיטינג פון „נחלת השבים"
ערוועהלט בעאמטע

די „נחלת השבים" האבען אפגעהאלטען א גוט באזוכטען מיטינג אין אפים פון די שוחטים יונקאן 229 איבם בי"הוזיי.

פ"העזידענט חבר בלום ערעפענט דעם מיטינג.

כעקרעטער, חבר זוילענער לעזט פאר פארהאנדלונגען פון דער לעצטער פארזאמלונג אין פון די ארץ איינגעצאהלטע נערטער, אזן מיט גרויס באגייסטערונג ווערט עם בייַ די חברים גוטגעהייסבען.

פרעזידענט חבר בלום באריכטעט זויגען זיין אויפגאבע צו עפענען אן אקאונט מיט א בייזיק פאר די „נחלת השבים". דאס ער אזן דער טרעזשידער חבר קרולאוויטש האבען דאס פינקטליך דורכגעפירט אזן האבען נעעפענט דעם אקאונט מיט די גאראנטי טראכט קאמפאני, וועלבע האט א בראנטש אין תל אביב, די בארקלי בייגק, אין דערפאר וועלען אונזערע געלט טראנזאקטשאנס קענען זיין דירעקט דורך די בייגק.

אלס קאמיטע צו פאהרען קיין ארץ ישראל קוים לאנד פאר די „נחלת השבים", ווערען ערוועהלט פרעזידענט חבר בלום אזן חבר זוילבערמאן.

דאן קומט פאר אינבייאיישאן פאר די עשטע נעזעלליך ערווייטע בעאמטע פון די נחלת השבים. חבר באבקאוויטש ווערט נעלאדען אינסטאלירען דעם פרעזידענט. ער נעמט עם אן מיט בארגענוגען, אזן אינסטאלירט חבר בלום אלס פרעזידענט פאר די נחלת השבים, ווינשט איהם נעזונד אזן גלוק. אויך ווינשען אלע חבורים אז דער פרעזידענט אזן מיר אלע צוזאמען זאלען זוכה זיין פרייען זיך אין אונזער הייליג לאנד ארץ ישראל. חבר בלום נעמט איבער דעם אמט פון פרעזידענט אין אינסטאלירט די אלע אנדערע ערווהלטע בעאמטע; אלס 1-טער ווייס פרזעידענט, חבר בוקסבוים (2-טער ווייס פרעזידענט, חבר באבקאוויטש; טרעזשורער, חבר קרולאוויטש, אזן אלס סעקרעטאר, חבר זוילענער.

פרעזידענט חבר בלום האלט זעהר א נעלונגענע פייערדינג חארצינג רעדע, אויך טרעזשורער חבר קרולאוויטש אזן אלע אנדערע בעאמטע, באדאנקען די חברים פאר דעם כבוד וואס מען האט זיי צוגעטהיילט. אלע חברים שטעלען זיך אויף אזן זינגען התקוה, וועלבעם האט בייַ פיל חברים אריינגעדרופען דמיעות של שמחה.

אין אלגעמיין איז דער אוועגד נעווען דורכגעפיהרט מיט נרוים ענטוזיאזם, א אוועגד וואס ווען זיך קיין מאל גיט לאזען פארגעסען. עס האט בולט ארויסגעצייגט וו אלע נישמות פון די חברים זיינען פערקערפערט אין אייגייבער וועלבער שטרעבט צו מאבען דעם לעבען שענער, הייליגער אין אלע פרטים, הן אין רוחניות הן אין גשמיות, אזן ערווארטען א שענערע גליקליבע צוקונפט.

פאלגענדע חברים האבען נעקויפט נחלה בייַ די „נחלת השבים" אזן האבען איינגעצאהלט זייער עשטע איינצאהלונג.

פנחס פרייד עד — 10 דונאם; שלמה פרייד עד — 10 דונאם; מידבי ברוקס — 30 דונאם; יישכר בערלי — 100 דונאם; שלמה ווערניק — 20 דונאם; יעקב נאלהוואסער — 10 דונאם; עזריאל טאבאטשניק — 10 דונאם; צבי שיף — 20 דונאם; אברהם שיאן — 10 דונאם; חיים ראובן בערענקאפ — 10 דונאם; יעקב גלייזער — 10 דונאם; אלתר זיבערמאן — 10 דונאם; משה חיים ביעל — 10 דונאם; יעקב בלום — 50 דונאם; יוסף האזענמאן — 25 דונאם; שמואל קרוינוויטש — 20 דונאם; זלמן רוישמאן — 15 דונאם; משה צבי זוילענער — 15 דונאם; יעקב קוויה — 20 דונאם; ח. מארגאריס — 10 דונאם; חיים נאחאן — 10 דונאם; ישראל באבקאוויטש 10 ד. מ. זוילענער, סעקרעטאר פון „נחלת השבים".

וויכטיג פאר שוחטים

אין וואַרשא (פוילען) עדשיינט א מאגאזין ליבער הנדש אַרגאן א. נ. „די שוחטים שטימע" (המער יאהרגאנג) וועלבער איז געווידמעט אלע שוחטים אינטערעסען.

אין „די שוחטים שטימע" געפינט זיך אן אבטיילונג א. נ. „תורת הזבח" וואו שוחטים שמועסען זיך אדורך וועגען ענייני שחיטות וטריפות.

דער פרייז פאר אמעריקא א. א. לענדער איז $1 א יאהר.

ביי די רעדאקציע „די שוחטים שטימע" איז אויך צו באקומען ע כ ט ע ב ע ל ג י ש ע ג ר א ב ע ם אזן ג ר י נ ע ש ט י י נ ע ר. די שטיינער ווערען אויסגעקליבען דורך שוחטים מבינים, אזן אזא שטיין גיט יעדען שוחט די מעגליבקייט אבצושטעלען א חלק אין פארלויף פון עטליבע מינוט.

ביי די רעדאקציע איז אויך צו באקומען ח ל פ י ם אין אלע גרויסען אזן פון די בעסטע מארטען, אויך ש י י ד ע ן קונסטליך אזן פרעכטיג אויסגעארבייט אין אלע גרויסען, עם איז א ציהרונג פאר א שוחט צו האבען אין זיי א חלק.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע איז:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME
Warszawa, Muranowska 4, m. 30, Poland

די שוחטים שטימע

אייר, תרצ"ב

ערשטער יאָהרגאַנג. נומער 3

אַן אַלוועלטליכע שוחטים אָרגאַניזאַציע

אין אַ באַזונדער פּלאַץ אין דיזען נומער פון אונזער אָרגאַן „די שוחטים שטימע", וועט דער לעזער געפינען אַ האַרציגע באַגריסונג צו אונזער אָרגאַן, פון די אגודת השוחטים אין פּוילען און פון זייער אָרגאַן „די שוחטים שטימע", וועלכער ערשיינט מאָנאַטליך אין ווארשא.

דער השוב'ער ענערגישער רעדאַקטאָר פון די וואַרשעווער „שוחטים שטימע" אין זיין באַגריסונג צו אונזער אָרגאַן, באַמערקט צווישען אַנדערש, אַז „יעדער אָרגאַניזאַציע פּרואוו, באַזונדערס יעדע נייע צייטונג, געווידמעט די שוחטים אינטערעסען, דערפיהרט צו דעם גרויסען און ערדאַבענעם מאָמענט. ווען פון אַלע שוחטים אָרגאַניזאַציעס אין די באַזונדערע לענדער וועט געשאַפען ווערען אַן אַלוועלטליכע שוחטים אָרגאַניזאַציע, וואָס וועט זיך געגענזייטיג העלפען מיט אַלעם נויטיגען, כדי צו פאַרלייכטערען דאָס לעבען פון די שוחטים בכל מקומות מושבותיהם".

די שוחטים פון אַלע פערשידענע לענדער אין דער גאַנצער וועלט זיינען דאָך פאַראייניגט, דער שוחט פון אַמעריקא און דער שוחט פון פּוילען, ארץ ישראל, אַפריקא און מצרים, וואו נאָר עס געפינט זיך אין אַ ווינקעל פון דער וועלט אַ אידישע קהלה מיט אַ שוחט וואָס טוט זיין מלאכת הקודש, טוט אָט יענער שוחט די זעלבע נוצליכע הייליגע אַרבייט וואָס זיין ברודער שוחט טוט אין אַן אַנדער טהייל פון דער וועלט. אַלע שוחטים פון דער וועלט לעהרנען די זעלבע דינים פון שחיטה, אַלע האָבען די זעלבע פליכט, אַלע שוחטים פון דער וועלט שטעהען אונטער איין און דעם זעלבען קאָנטראָל, אונטער דעם קאָנטראָל פון אונזער הייליגען שלחן ערוך. די שוחטים פון דער גאַנצער וועלט זיינען פאַראייניגט.

די שוחטים זיינען פאַראייניגט גייסטיג, נשמה'דיג. זיי לעבען אַלע אין די זעלבע גייסטיגע און מאָראַלישע וועלט. דער אומגליק אָבער איז וואָס זיי זיינען ניט פאַראייניגט אַלע צוזאַמען ווי ברידער און חברים פון איין הייליגע אַרבייט, אום צו פאַרטיידיגען זייערע עקאָנאָמישע אינטערעסען, און צו פאַרשטאַרקען דעם מצב הכשרות און דעם מצב פון אידישקייט אין דער גאַנצער וועלט.

און עס מוז פאַרשטאַנען ווערען, עס מוז קלאָר ווערען פאַר יעדען וועמעס הארץ קלאַפּט פאַר'ן יודענטהום, פאַר קדושה, פאַר ריכטיגע כשרות, וועלכעס איז דער געזונטער יסוד פון אידישקייט, פאַר שוחטים, רבנים, אָדער פאַר יעדען אמת'ען פרומען איד, אַז דאָרט וואו דער שוחט איז ניט זיכער מיט זיין פרנסה, דאָרט וואו ער ליידט, קען ניט זיין קיין ריכטיגע כשרות, דער שוחט מוז האָבען אַ רוהיגע קאָפּ, כדי אויף זיין חלף זאָל קיין פּגימה ניט זיין, כדי זיין שחיטה זאָל זיין אמת כשר, און ווען דער שוחט איז ניט פאַרזאָרגט, ווען אים פעהלט פּרנסה צו ערנערען זיינע קינדער, ווען ער ווערט באַליידיגט און ערנידעריגט ביי זיינע בעלי בתים, דאַן איז דאָ די גרויסע געפאַהר אַז די יסודות פון כשרות ווערען שטאַרק אָנגעגריפען און די אידישע נשמה אין איהר שורש און מקור זאָל אויפגעטרייסעלט ווערען פון שרעקליכע פּגימות ניט נור אויף דעם שוחט'ס חלף נור אויף די נשמה פון יעדען כשר'ען אידען.

עס ליגט דערפאַר אַ הייליגע פליכט אויף יעדען שוחט וואו ער זאָל ניט זיין, ער זאָל זיך אָנשליסען אין די אגודת השוחטים, וועלכע עקזיסטירט, און ווען אַזאַ אָרגאַניזאַציע עקזיסטירט ניט, איז די פליכט פון יעדען שוחט צו שאַפען אַ שוחטים אָרגאַניזאַציע אין זיין לאַנד אָדער אין זיין קהלה. יעדער שוחט מוז אַרבייטען מיט מסירת נפש פאַר די אויפהאַלטונג פון אַ שוחטים אָרגאַן ווי „די שוחטים שטימע" פון ניו יאָרק און פון ווארשע און פאַרשפּרייטען זיין צייטונג צווישען די מיטגלידער פון זיין קהלה, און ווען יעדע לאַנד וועט האָבען אַן אמת'ע ריכטיגע שוחטים יוניאָן אַזוי ווי עס האָבען געשאַפען אין ניו יאָרק די אגודת שוחטי עופות און די שוחטים אין פּוילען, דאַן וועט זיין מעגליך און אויך נויטיג צו שאַפען אַן אַלוועלטליכע שוחטים אָרגאַניזאַציע, וועלכע זאָל פאַרטרעטען פאַר דער גאַנצער אידישער וועלט די אינטערעסען פון שחיטה און שוחטים, און אויפהויבען דעם פּרעסטיזש און דעם כבוד פון דעם שוחט אויף דער גאַנצער וועלט, און דורכדעם פאַרזאָרגען די ענינים פון ריכטיגע און אמת'ע כשרות על פי דת תורתנו הקדושה.

די לאַגע פון די שוחטים איז שרעקליך און זעהר ביטער. די לאַגע פון אונזערע רבנים שליט"אַ איז אויך אַ שרעקליכע און אַ פאַרצווייפעלטע, דער שרעקליכער עקאָנאָמישער קריזיס פון דער גאַנצער וועלט, און וואָס נאָך ערגער, דער שרעקליכער גייסטיגער קריזיס, צוטרייסעלט יעצט און מאַכט חרוב די יסודות פון יודענטהום, אונזער הייליגע אמונה געפינט זיך יעצט אין דער גרעסטער געפאַהר, און צוזאַמען מיט איהר אויך די טרעגער און אונטערשטיצער פון אונזער אמונה ודת; די רבנים און די שוחטים. עס איז ניטאָ קיין אַנדער וועג יעצט נור אַז די רבנים און די שוחטים מוזען זיך פראייניגען און מיט געמיינשאַפטליכע קרעפטען קעמפען קעגען די הפקרות פון דער אידישער גאַס, געגען פיהרער פאַרפיהרער, אָבער צו ערשט מוז קומען די פאַראיינגונג פון אַלע שוחטים, אַפריהער מיזען זיך פאַראייניגען די שוחטים פון יעדע לאַנד באַזונדער,

און דאן וועט מוזען קומען אן אלוועלטליכע שוחטים ארגאניזאציע.

עס וואָלט דערפאַר געווען נויטיג צו רופען אַ שוחטים קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון דער גאַנצער וועלט. אויף יענע גרויסע הייליגע שוחטים קאָנווענשאָן זאָל גע־לעגט ווערען דער יסוד פאַר אַן אלוועלטליכע שוחטים ארגאניזאציע, וואו אַלע שוחטים פון דער גאַנצער וועלט זאָלען זיך פאַראייניגען.

מיר וואָלטען וועלען הערען וועגען דעם די מייננג פון אַנזערע ברידער שחטים אין דער גאַנצער וועלט בכלל, און פון די ברידער שוחטים אין אַמעריקא און קאַנאדא בפרט.

אונזער חודש זשורנאַל „די שוחטים שטימע" איז אָפען פאַר די שוחטים פון דער גאַנצער וועלט. מיר וועלען דרוקען די מיינונגען פון אַלע שוחטים וועגען דער וויכטיגער פראַגע פון פאַראייניגונג בכלל און וועגען דעם מצב השוחטים און שחיטה בכל מקומות מושבותיהם בפרט.

דער מצב פון שוחטים און שחיטה אין דעטראָיט, מישיגאן

מען שרייבט אונז פון דעטראָיט, מישיגאן, אַז די לאַגע פון די שוחטים און שחיטת עופות דאָרט איז שרעקליך. די רבנים פון דאָרט האָבען פיעל מאָל געוואָלט פאַר־אייניגען די שוחטים, אָבער עס האָט זיך זיי ניט איינגע־געבען, ווייל יעדען מאָל האָבען זיך געפינען שוחטים, וועלכע האָבען געשטערט די פאַראייניגונג. שחיטת עופות איז דאָרט כמעט ווי הפקר. ווער עס וויל קומט און ווערט אַ שוחט. די קאָנקורענץ איז גרויס, גע'אסר'טע שוחטים שטייען און שעכטען און זיינען מאַכיל נבלות און טרפות. דער מאַטעריעלער מצב פון די שוחטים איז זעהר שלעכט.

דעטראָיט מישיגען האָט חשוב'ע רבנים, אויך אונזער פריינד דער באַוואוסטער רב הרב ר' שמואל מנחם הלוי פיין וואָלט געוויס געהאָלפען ארגאניזירען די שוחטים ווי געהעריג איז, געבענשט זאָלען זיין די הענד וועלכע וועלען ארגאניזירען די שוחטים פון דעטראָיט. זאָלען יענע שוחטים נעמען אַ גוטען ביי־שפּיעל פון די שוחטי עופות פון ניו יאָרק, וועלכע האָט אַ שטאַרקע יוניאָן, און די חברים שוחטים זיינען דערפאַר געזיכערט מיט זייער פרנסה, און דורכדעם איז אויך כשרות געזיכערט. ברידער שוחטים! פאַראייניגט זיך, קענען מיר אייך העלפען? שרייבט אונז, מיט וואָס קענען מיר אייך העלפען?

די „אגודת השוחטים" פון פּוילען און זייער ארגאַן די „שוחטים שטימע" פון וואַרשא, באַגריסען די „שוחטים שטימע" פון ניו יאָרק

אין דעם מאָנאַטליכען זשורנאַל „די שוחטים שטימע" פון וואַרשא (פּוילען) לייענען מיר פאָלגענדעס: אַ נייער שוחטים ארגאַן אין ניו יאָרק.

„דער געדאַנק צו ארגאניזירען די שוחטים אין דער גאַנצער וועלט, וועלכער איז געוואָרפען געוואָרען מיט אַ שטאַרקען אימפּעט דורך אונזער ארגאַן „די שוחטים שטימע", האָט אין אַלע אידישע קבוצים אַרויסגערופען גרויס באַגייסטערונג און אַ התעוררות ביי די שוחטים, צו ארגאניזירען זיך ווי אויך אַרויסצוגעבען אייניגע שוחטים ארגאַנען. אין אַלע לענדער פיהלען זיך די שוחטים פאַר־איינזאַמט און בעדראָהט אין זייער עקזיסטענץ און זיי קומען צו דער איבערצייגונג, אַז דער איינציגער רעטונגס וועג איז צו ארגאניזירען זיך אין איין קערפּערשאַפט, וועלכע זאָל פאַרטיידיגען די אינטערעסען פון די שוחטים.

און מערקווירדיג: איבעראַל פאַרשטעהט מען צו פאַר־בינדען די ארגאניזאציע מיט אַן אייגענעם שוחטים ארגאַן. דאָס איז איבעריגענס גאַנץ פאַרשטענדליך, ווייל אויסער די אויסגאַבען פון אַזאַ ארגאַן כלפי חוץ צו פאַרטיידיגען די שוחטים אינטערעסען, איז אַזאַ ארגאַן דער איינציגער פאַרבינדונגס פונקט פאַר די שוחטים וואָס זיינען צוזייט און צעשפּרייט איבער פאַר־שיעדענע שטחים און אַ פערזענליכע פאַרבינדונג איז פאַר זיי כמעט אוממעגליך.

לעצטענס האָבען מיר ערהאַלטען פון ניו יאָרק דעם ערשטען נומער פון אַ נייעם שוחטים ארגאַן, וואָס ווערט אַרויסגעגעבען פון „אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי", אונטער דעם נאָמען „די שוחטים שטימע".

מיר באַגריסען אונזערע ניו יאָרקער שוחטים חברים צום ערשיינען פון זייער ארגאַן, מיר האַלטען, אַז יעדער ארגאניזאציע פרוב, באַזונדערס יעדע נייע צייטונג געוויס מעט די שוחטים אינטערעסען, דערפיהרט צו דעם גרויסען און ערהאָבענעם מאָמענט, ווען פון אַלע שוחטים ארגאניזאציעס אין די באַזונדערע לענדער וועט געשאַפען ווערען אַן אלוועלטליכע שוחטים ארגאניזאציע, וואָס וועט זיך געגענזייטיג העלפען מיט אַלעם נויטיגען, כדי צו פאַר־לייכטערען דאָס לעבען פון די שוחטים בכל מקומות מושבותיהם.

די צייטונג האָט אויך אַ ביילאַגע אויף לשון הקודש אונטער דעם נאָמען „השומר". בכלל איז די צייטונג שעהן אַרויסגעגעבען און מאַכט זעהר אַ גוטען איינדרוק.

מיר ווינשען אונזער ברודער ארגאַן אין ניו יאָרק אריכת ימים און אַ גרויסען טיראַזש, און מיר ווילען האָפען אויף אַ פריינדליכער צוזאַמענאַרבייט אַזוי, אַז אונזער ארגאַן „די שוחטים שטימע" ווי אויך דער ניו יאָרקער ארגאַן „די שוחטים שטימע" און „השומר" אין בכלל אַלע שוחטים אויסגאַבען צוזאַמען וועלען לייסטען ממשות'דיגע מעשים לטובת הרמת קרן השוחטים בכל תפוצות ישראל".

די שוחטים פון ניו יאָרק מיט זייער ארגאַן „די שוחטים שטימע" שטרעקען אויס אַ פריינדליכע ברודער האַנד צו די חברים שוחטים פון פּוילען. מיר זיינען גרייט אַרבייטען צוזאַמען: ניו יאָרק און וואַרשא האָבען זיך פאַראייניגט!! און זאָל אונזער פאַראייניגונג זיין אַ גליק און אַ ברכה צו די שוחטים ווי אויך צו כשרות און חזוק התורה והדת!

דער מצב פון שוחטים אין ניו יאָרק

(די לאָגע אמאָל אין די לאָגע היינט צו טאָג) פון רעוו. יוסף ראָזענמאן, פעס- פון דער אגודת השוחטים

די גרויסע שרעקליכע העפרעסיע וואָס האָט אַרומגענומען די גאַנצע וועלט, האָט אויך ניט דורכגעלאָזן די שוחטים יוניאָן, וועלכע איז קלייַן אין איהר גאָר מיטגלידער, אָבער גרויס און מיעכטיג אין איהרע אייגענהענדע, ווייַל זי האָט באַוויזען דורכצופיהרען פון דער צייט ווען זי האָט צוזאַמענגעבראכט און אָרגאַניזירט אלע ניו יאָרקער שוחטים אונטער איין פאָרבאַנד, אונטער דעם נאָמען „אגודת השוחטים הכני יאָרק רבתי" לאָמאָל 440 אין עס איז יעדערלייך געקומען די צייט אז ניו יאָרקער אידן זאָלען ווייסען כאטש עפעס פון די פאַרצווייגטע שיעדע אייגאבען וואָס די שוחטים יוניאָן האָט געהאט פאר זיך. אים צו העלפן געבען היינט צו אלע מיטגלידער, וי איך אפשאפען דעם הפקר צושטאנד וואָס עס האָט געהערשט אין דעם בעלד פון שחיטת עופות. דער שוחט איז אלעמאָ געווען הפקר, מען האָט געצאָפט זיין בלוט וי ייאבער, וויייל ער האָט ניט געהאט וואר עס זאָל זיך פאר אים אנגענומען, וויייל די שוחטים זייענען ניט געווען פאראיינט, אין דאָם האָט געבראכט דערצו, דאָם יעדער איינער האָט געמאכטען דעם שוחט מיט די פיס, מיט די גרעכטע באַלייַדיגונגען. און ווען א שוחט האָט געפיכט זיך פארטיידיגען און געהאָבט דעם שמיצות שבישמיניות נאוה וואָס א תלמיד חכם דארף באַויצען, האָט ער גלייך דערפילט זיין טעות, און אָך און וועה איז צו איהם באַלד געוואָרען. מען האָט איהם גלייך ארויסגעשטעלט פון זיין מיארקעט, כאטש ער האָט באצאָלט גוטע געלד דעם מיארקעט מאן פאר זיין ארבייט, און א צוויייטער שוחט א מיטיג גבול (א סקעב), האָט גלייך פארנומען זיין פלאץ אין מיארקעט. דער שוחט האָט נעבאך גלייך אויסגעוואָגן אז ער איז באַצאָלענען א טעות מיט זיין שטעלען זיך נעענען זיין בעל הבית, פאר ניט לאָזען זיך באַלייַדיגען פון איהם, און האָט גלייך הרטה געקראָגען, און נעטרייעט גלייך לויפען איבערבעטען זיין באָב און זאָגען איהם „אהבתי את אדוני!" איך וועל שיין זיין געהארכזאם, פאָלגען אין העלפען דעם באָם, א חוץ שחיטה, העלפען אויסקערען דעם מיארקעט, קענוועפען פאַבטימערס, אייניידען קוגים אז ער האָט די בעכטע טשיקענס, אין זיי זאָלען נאר קויפען אין זיין מיארקעט זייער פחורה, וויייל אויב דער מיארקעט מאן וועט נישט האָבען קיין קאָבטימערס, וועט דאָך דער שוחט ניט האָבען פאר וועמען צו שעבטען, און פרנכה דארף מען דאָך האָבען, מען האָט דאָך א פרוי מיט קליינע קינדער וואָס בעטען עסען, אין מען דארף צאָלען דעם מלמד שכר לימוד, און אז מען פארליירט דעם „דזשאָב"

ח ד ו ח ל ק

(פעליעטאָן) פון לין בן לץ

אמר לץ בן לץ, איך בין א איד קאמארי ווילכער האָב באי זיכ די גאַנצע וועלט, בין געווען בטעח אין אלע אידישע קהלות פון דער גאַנצער וועלט, אין איך האָב ערגען ניט גערָאָטען אזוי פיעל בשרות וזי אין אמעריקא. עס איז פשוט הויכער, ערד און בשרות. וואו מען שמעהט, וואו מען גטהט, אזוי יעדען שיום אין טיים וואו אידען וואָהנען טרעפט איהר גרויסע פייערדיגע בוטשאבען, וועלכע שרייען צו אויך כשר! כשר! כשר!

די פענסער פון די קצבים זייענען כשר (די פליוש? ווער ווייס? מען זאָגט אז ניט... אָבער ווער דארף די פליוש? אבי די פענסער זייענען כשר, איז דאס אלל!...) די שטיינער פון אָרום א מארקעט זייענען — כשר! אטאמאביליען, טראָקס, אויך זיי א גרויסער אופשרעפט כשר! כשר! אפילו זאלץ און וואסער האָבען א הכשר, און זייענען כשר למהדרין מן המהדרין, בידוע! אין ניט נור עסענווארג, שפּייז, זייענען כשר, נור אויך מעשענען אין אינסטיטוציעס זייענען כשר. עס גלעפינט זיך אין בראנזוויל אזן אין ניו יאָרק — כ ש ר'ע בארבערס... פרוסע

קען מען קיין צווייטען ניט באקומען, ווייל שוחטים זיינען דאך אין דעם זינען געווען דאמאלסט ערגער פון יעדער בעל מלאכה וואס האט געהאט מעהר אדער ווינציגער א יוניאן צו וועמען זיך צו ווענדען, איימיצער זאל זיך אנ־נעמען פאר זיין עולה וואס מען באגעהט געגען אים. אבער שוחטים זיינען ניט געווען ארגאניזירט און דארום זיינען זיי געווען הפקר.

אמת עס איז פילע מאל געשאפען געוואָרען אין גע־וויסע טיילען פון שטאדט קליינע אגודות פון שוחטים, אבער ליידער אהן ערפאלג, ווייל דער סיסטעם פון שחיטות עופות איז געווען אין יעדער טייל פון שטאדט אנדערש, און די שוחטים זיינען געווען פשוט געגנער איינער דעם אנדערען אהן א פארוואס, ביז ענדליך מיט עטלעכע יאהר צוריק, שוחטים האבען אויפגעוואכט פון זייער לעטאר־גישען שלאף, האבען מעהר ניט געקענט אויסהאלטען דעם גייסטיגען און מאטעריעלען דרוק, און פילע אלטע שוחטים פיאנערען זיינען זיך צוזאמענגעקומען אין אן ענגען קרייז, און גענומען זיך אריינטראכטען מיט קאפ, וואס וועט זיין דער סוף פון אונז־שוחטים? און באלד טאקע פארשטאנען, אז „אם אין אני לי מי לי"? און אנגעפאנגען רופען מיטינ־גען, ווי אויך אגיטירען פאר א פאראייניגטער שוחטים יוניאן פון גרייטער ניו יארק, מיט א צענטראלער קערפער־שאפט, אויף דעם שטייגער פון אלע יוניאנס.

אבער דא פאנגען זיך ערשט אן אונזערע צרות, ווייל יעדער באָרא האט זיך געהאט באזונדערע שחיטה קאנדי־ציאנען, דהיינו, אין יארקוויל, הארלעם און בראנקס האבען די שוחטים געארבייט פאר „ווייידזשעס", קריגענדיג באצאלט דירעקט פון מארקעט מאן פאר זייער ארבייט. אין דער איסט סייד און בראנזוויל איז אנגעגאנגען א שקלאפען סיסטעם, דאס הייסט, קאנטראקטינג ביזנעס, איין שוחטהאט געהאט א קאנטראקט מיט דעם מארקעט מאן, באצאלט גרויסע רענט צום מארקעט מאן פאר דער פריווילעגיע צו זיין ביי איהם דער באס שוחט, און דער שוחט האט קאלעקטעט איין סענט פון יעדען טשיקען וואס ער האט קעשחט'ען פון דעם בוטשער דירעקט, דאס הייסט דער מארקעט מאן האט גאר ניט געצאלט צום שוחט, און דאס נאטירליך איז געווען א גרויסער שטער, עס האט צוליעב דעם געהערשט גרויס שקלאפעריי, שוחטים האבען געשקלאפט ביי זייערע אייגענע ברידער די קאנטראקטארס פאר א קליינעם געהאלט, פון 3 ביז 5 דאלאר א וואך, נאטירליך האט דאס געשטערט צו דער פאראייניגונג.

אמת מיט 12 יאהר צוריק האט א ביסעל א שיין געטהאן די זוהן פאר די שוחטים, וועלכע האבען געמיינט, אז די גאולה קומט שוין. עס האט זיך געפונען א רייכער איד מיט דעם נאמען טראוויס, וועלכער האט זיך געלאזט קאסטען ארום 40 ביז 50 טויזענד דאלער אפצושאפען דעם הפקר צושטאנד פון כשרות און האט אנגעפאנגען מיט די שוחטים, זיי צו ארגאניזירען. ער האט געעפענט אין 5־טע עוועניו אן אפיס, געצאלט די שוחטים וועכענטליכע שכירות, אן דער שפיצע איז דאן געשטאנען די אגודת הרבנים מיט איינפלוס רייכע בעלי בתים, ליידער האט דאס ניט גע־האט קיין לאנגע יאהרען, און דעם חלום וואס שוחטים

לייט, זיינען גוואלדיגע שומרי שבת, ווי עס קומט נור דער ליבער זומער וואַרטען זיי אפ שבת אין דערפריה אויף די פלייש וואס ווערט געבראכט צו זיי אויף פארקויפען, (ווען אידען געהען שבת אין דער פריה אין שוהל דאן זעהט מען ארום יעדען בוטשער שאפ טראקס פון פלייש וואס ווערט דע־ליווערט אום שבת, צ ו א ל ע בוטשערס...) פארטיג גע־וואָרען מיט באזאָרגען די פלייש, פאהרען זיי אוועק שבת פריה אין קאני איילענד, צו לעבען דארט א גוטען טאג, ווייל זיי זיינען דאך „כשר'ע" בוטשערס, שומרי שבת, ווילען זיי מקיים זיין דעם פסוק פון דער תורה „וקראת לשבת עונג", פאהרען זיי אין קוני איילענד, אדער ערגעץ אנדערש נעבען ים, אדער אין די בערג, צו האבען א עונג שבת דורך חלול שבת. זיי ווייסען מסתמא וואס זיי טוען, ווייל זיי ווילען אז מען זאל זיי האלטען פאר כשר'ע בוטשערס... און אידישע פרויען געהן צו זיי קויפען כשר'ע פלייש, ביי זיי איז ניט זעהר טייער אויך, און די ווייבער זאגען „אז מען רופט איהם מענדעל, מעג מען עסען פון זיין פענדעל" און דאט'ס אלל...

פאראן אבער סטריקטלי כשר'ע בוטשערס, און אין אמעריקא זאלט איהר וויסען רבותי, דארף מען זיין קלאר, מען דארף וויסען וואס עס מיינט כשר, און וואס עס מיינט „סטריקטלי" כשר. אט וועל איך אייך דערצעהלען, רבותי, א שעהן מעשה'לע וואס עס האט פאסירט לעצטען זומער מיט מיר אליין. איך, אייער שטענדיגער לץ פון „די שוחטים שטימע" האב געפונען פאר נויטיג פאהרען אין די בערג צו נעמען וואקיישאן, אפרוהען זיך א ביסעל, ווייל די הארץ האט מיר געזאגט אז איך וועל דארפען ווערען דער שטענדיגער לץ פון „די שוחטים שטימע" און דאס איז ניט אזוי לייכט ווי איהר דענקט, מען דארף חנפ'ענען דעם רעדאקטאר וועלכער האלט זיך פאר א רב א גאון, און גאט ווייס און איך ווייס אז ער איז ווייט פון גאונות ווי איך פון מאכען א לעבען (ווען איהר פרעגט מיסעס לץ וואלט זי אייך קלאר געמאכט מיינע גליקען...) מען דארף לעבען גוט מיט די בעאמטע פון די שוחטים יוניאן וועלכע ווילען פון מיר פטור ווערען, ווייל — זאגען זיי איך שטעך זיך צופיל, איך האב א גאטור אנצוטרעטען אויף יענעמס הינער אויגען... איך זאג צופיעל דעם אמת, צו פיעל און צו שארף, און שוחטים זיינען נאך אלעמען כלי קודש, דארפען לעבען גוט מיט דער גאנצער וועלט, איבערהויפט מיט רבנים, „יו־נאו", וכדומה , און איך דארף זיך אויך היטען פון לאיער לעטערס פאר זאגען צופיעל דעם אמת... און טאקי דערפאר האב איך געוואלט זיך גוט אויסרוהען בעפאר איך ווער דער לץ פון די „שוחטים שטימע". אגב וועל איך דארט אין די בערג, טרעפען זיך מיט רבנים און „גוטע אידען" וועלכע האבען דארט אויף וואקיישאן רוהיגע קעפ און זיינען פארזארגט מיט עסען און טרינקען, ניט ווי אין ניו יארק... בקיצור, איך פאהר מיט מיינע קינדער צוזאמען אין זייערע אטאמאבילס אין די בערג, זוכען א כשר'ען האטעל. „קינדערלאך — זאג איך שטאלץ צו

האָבען נע"חלום'ט פאַר פילע יאָהרען צו ווערען באַפרייט פון זייערע ברויט געבער, איז גענצליך אַוועקגעפלויגען. זייערע האָפענונגען זיינען צורונען געוואָרען, ווייל אין גאָר אַ קורצער צייט האָט אויסגעבראָכען אַ מחלוקת צעווישען פאַרשידענע רבנישע פראַקציעס, און מסיגי גבול (סקעבס) האָבען פאַרנומען די פלעצער פון די אַלטע שוחטים, וואָס זיינען שוין געשטאַנען און געאַרבייט אין זייערע מאַר־קעטס מעהר ווי אַ צענדליג יאָהרען, און דער גאַנצער בנין איז צובראָכען געוואָרען, די שוחטים זיינען ווידער געוואָ־רען שקלאַפען און הפקר.

אָבער דער געדאַנק פון צו האָבען אַ גרויסע פאַראייניגטע יוניאָן ראָזט נישט די אַלטע שוחטים רוהען, און מען נעמט ווייטער אָרגאַניזירען, אַגיטירען, רופען און ערקלערען, אַז דער כח פון פאַראייניגונג ליגט אין אונזערע אייגענע הענד, און שטאַרקער דערפילען מיר די באַדייטונג פון דעם „אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני", און די שוחטים וואָס זיינען געשטאַנען אויף ווידזשעס אין די אויבענדער־מאָנטע טיילען פון שטאָדט אָרגאַניזירען זיך אין אַ לאָקאַל יוניאָן פון די א. פ. אָף ל. און זייער לאַגע ווערט באַלד פיל פאַרבעסערט. אין די באָראָס אָבער וואו עס איז אָנ־געגאַנגען קאָנטראַקטינג ביזנעס, ווערט די לאַגע אויך בעסער, אָבער ניט פאַר אַלע שוחטים נאָר פאַר די קאָנ־טראַקטאָרס. און דער סיסטעם פון שקלאַפעריי נייט ווייטער אָן.

נאַטירליך די יעניגע שוחטים וואָס האָבען שוין אַפילו אויסגעבעסערט זייער לאַגע מאַטעריעליש, אָבער גייסטליך צו אַ גרויסער שטופע האָט מען ניט געקענט דערגרייכען, ביזוואנען מיר האָבען געצוואונגענערהייט אינגאַנצען אָפ־געשאַפט די קאָנטראַקטינג סיסטעם, און אַלע שוחטים פון גרייטער ניו יאָרק האָבען זיך אָרגאַניזירט. דער צוועק איז געווען, ערשטענס, אַוועקצושטעלען דעם שוחט מיט רעס־פעקט, וויפיל דער שוחט איז באַרעכטיגט, ווי אויך זעהן צו קענען מאַכען אַ לעבען בכבוד, און מען קען זאָגען, אַז די אגודת השוחטים ווען זי איז געוואָרען אַ יוניאָן האָט דערגרייכט איהר ציעל. די לאַגע איז פון יעדען שוחט געוואָרען אַ 100 פּראָצענט פאַרבעסערט, סיי גייסטיג און סיי מאַטעריעליש. מען באַציט זיך צו איהם מעהר מענש־ליך, שוחטים אַרבייטען קורצערע שטונדען, און מאַכען אַן אַנשטענדיגען לעבען, און דאָס אַליין בריינגט צו ריכטיגע כשרות.

און מיט דעם וואָס מען אַרבייט קורצערע שטונדען האָט די יוניאָן איינגעפירט מיט דער צייט אַז מען האָט געקענט נאָך אָנשטעלען צענדליגע נייע שוחטים צו דער אַרבייט, די לאַגע האָט זיך פיעל פאַרבעסערט, מען באַציהט זיך צום שוחט מיט כבוד ווי עס פאַסט און ווי עס האָט זיך געפירט אין יעדער אידישער קהלה, און אַנשטאַט וואָס דער שוחט האָט געדאַרפט מיט יאָהרען צוריק אויך טהאָן אַנ־דערע אַרבייט אויסער די שחיטה, וואָס האָט ערנידערינט די מלאכת הקודש, ניט דער שוחט יעצט אָפּ זיין גאַנצע צייט ווען ער שטעהט אין מאַרקעט נאָר צו שחיטה, און מיט אַלעס וואָס האָט צו טהאָן מיט כשרות: דהיינו, שטעלען דעם חלף און בודק זיין לויט דעם דין און אויך ניט טהאָן

מיינע יענקעוואטע קינדער — איהר באַזאָרגס מיך מיט אַן אָטאָמאָביל צו פאָהרען אין די בערג, און דערפאַר וועל איך אייך בעזאָרגען מיט כשרות, ריכטיגע כשרות, יו־נאָו!.."

פאָהרען מיר אין די בערג, און מיינע פרומע כשר'ע אייניקלאַך זינגען אַן אַמעריקאַנער ליעד, „וואָס דהי העל דו ווי קער?..." איך רייד צו זיי וועגען כשרות... חזוק הדת... ארץ־ישראל, וויל זיי זאָלען באַלאַנגען צו די אגודת ישראל... איך וויל זיי זאָלען אַכטונג געבען אויף די פרומקייט פון הרב קוק... השגהה געבען צו טראָגען ציצית, צו קענען לערנען... כדי זיי זאָלען זיין פרומער פון הרב קוק... אָט כדומה למשל, ווי די אגודה'ניקעס... און זיי, מיינע אַמעריקאַנער חברה שרייען „וואָס דהי העל דו ווי קער?!.." אָה גאָט, קלעהר איך זיך, וואוהין געהט די אַמעריקאַנער יוגענד?! און, פלוצים די מאַשין שטעלט זיך אָפּ אַרום אַ פּראַכטפאָלען האָטעל, אַ גאָל־דענע סיין „כ ש ר" גיט מיר אַ בליץ גלייך אין די אויגען אַריין, איך זעה זיך מיט דעם אייגענטימער פונ'ם האָטעל און פרעג איהם: „איז ביי אייך 100 פּראָצענט כשר?" „ניט הונ־דערט — ענטפערט ער מיר, נור 90 פּראָצענט כשר". „מיט וועלכע צעהן פּראָצענט איז ניט כשר?" — פרעג איך איהם. „מיט דערמיט וואָס מיר זיינען ניט „פּראָטיקלע" מיר קאָכען פליישיגס מיט מילכיגס צוזאַמען, אַזוי אָבער איז 90 פּראָצענט כשר..."

מיר פאָהרען ווייטער און מיר זעהען אַ וואונדערבאַרען האָטעל און — כ ש ר! איך רייד מיט דעם אייגענטימער פונ'ם האָטעל וועגען די כשרות און ער דערצעהלט מיר דאָס ער האָט אַן אַלטען פאָטער וועלכער איז אַ „געפעהרליכער ארטאָדאָקס", און דאָך איז ער געווען אין זיין האָטעל אַ גאַנצען זומער. „וואָס פלעגט ער עסען?" — פרעג איך איהם. „וועל — ענט־פערט ער מיר, „ער איז אַ „פאָני גאי", ער האָט געגעסען נור מילכיגס און פרוכט, און האָט געהאַט מיט זיך זיין אייגענעם טעפּעל אויף צו קאָכען.."

און ווען נאָך אַ טאָג זוכעניש בין איך ענדליך געקומען צו באמת אַ פּראַכטפאָלען האָטעל, וואו אַ סיין כ ש ר האָט פאַר־נומען אַ חשוב'ען פּלאַץ, און דער אייגענטימער פון האָטעל פאַרזיכערט מיר אַז ביי איהם איז געוויס כשר, ער האַלט, זאָגט ער, זייער שטאַרק פון כשרות, זיין פרוי איז פאַר כשרות, אַפילו זיין שוויגער האַלט אויך פון כשרות. בין איך שוין כמעט באַרוהיגט, און איך הער די „בעל" רינגט, מען רופט דעם עולם צו דער אכילה און דער האָטעל־קיפּער גיט מיר אַ גוטע עצה, בלייבט דאָ צום דינער, וועט איהר זיך אַליין איבער־צייגען אַז דאָ איז כשר און גוט, און פיינע געסט האָבען מיר דאָ, זעהר אינטעליגענטע מענשען. פאָלג איך איהם. „איך עס ניט יעצט" — זאָג איך איהם, „ווייל איך האָב יאָהרצייט נאָך מיין שוויגער, פאַסט איך היינט, איך וועל אָבער זעהן ווי אַנ־דערע עסען", און איך זעה טאַקע — מען סערווירט פלייש, טשיקען, סטייקס מיט — פ ו ט ע ר. ווער איך דאָך אַ פאַר־

מעהר אַרבייט וויפיעל אַ שוחט דאַרף און קען טהאָן לויט דעם דין, און דאַרום קענען מיר באַשטימט זאָגען אַז די כשרות וואָס אנבאַלאַנגט צום שוחט איז מיט הונדערט פּראָצענט פאַרבעסערט געוואָרען. קיין מאַרקעט מאַן וואַגט ניט מעהר צו טרייבען דעם שוחט מיט דעם אַמעריקאַנער האָדי אָפּ אַז ער זאָל ניט קענען אָפּהיטען די דינים פון כשרות.

נאַטירליך וואָלט דאָס אַלעס שוין געווען גוט, אָבער ליידער האָבען מיר פילע אומזיסטע שונאים וואָס פאַרגינען נישט אונזער ערפאָלג אָהן אַ שום אורזאַכע. פילע שוחטים פון די קאַנטרים אויסגעפינענדיג אַז דער מצב השוחטים האָט זיך אין ניו יאָרק פאַרבעסערט, האָבען זיי פאַרלאָזען זייערע שטעלעס און געקומען נאָך ניו יאָרקער שחיטה מזלזל מקח זיין, אַרויסרייסען פון אונז דעם ביסען ברויט, אויך סתם אידען האָבען זיך גענומען צום לערנען שחיטה, נישט דעכענענדיג זיך מיט דעם פאַקט, אַז שעכטען אין ניו יאָרקער מאַרקעטס פאָדערט זיך אַ שוחט אַ גרויסער אומן יד, אום צו קענען נאָכקומען די פאָדערונגען פון שחיטת עופות אין ניו יאָרק, און אין דערזעלבער צייט איז אגב די שחיטת עופות אין ניו יאָרקער מאַרקעט אויך באַדייטענד פאַרקלענערט געוואָרען, פילע מאַרקעטס האָבען זיך צוגעמאַכט דורך די האַלז שניידעריי וואָס עס גייט אָן אין די פּאולטרי ביזנעס, וואו איינער קאָנקורירט מיט דעם צווייטען, אום איהם אַרויסצוטרייבען פון די ביזנעס, און צוליב דער אַלגעמיינער דעפּרעסיע וואָס האָט אַרומגענומען דאָס גאַנצע לאַנד זיינען, נאַטירליך, מיר שוחטים אַלס אַ טייל אין די פּאָלטרי אינדוסטרי אויך פיעל געטראָפען גע־וואָרען פון דעם קריזיס, עס האָט אונז געשאַדטאויך דאַמיט וואָס מיר האָבען געקראָגען אַרבייטסלאָזע, אָבער דאָך שטעהט די יוניאָן על המשמר און פאַרטיידיגט מיט אַלע איהרע כחות מיט דער הילף פון אונזער פּרעזידענט, עקזע־קוטיוו באָארד, און ביזנעס איידזשענט, וועלכע זיינען איבערגעגעבען מיט זייער לייב און לעבען פאַר דעם בענע פיט פון די שוחטים יוניאָן. מיר האָבען פילע אָרדענונגען געשאַפען וועלכעס האָט געפאָדערט אַ וועלט מיט כחות. דהיינו איין זמן שחיטה פאַר גרייטער ניו יאָרק, ווען אָנצו־פאַנגען שעכטען און ווען צו ענדיגען שעכטען. איינגעפירט קורצערע שטונדען, אַז דער שוחט זאָל זיין אויסגעריהט, ער זאָל האָבען די געהעריגע הרגשה. מיר האָבען אויך אַ פאָנד וואָס שטיצט די שוחטים וואָס האָבען פאַרלוירען זייערע שטעלעס ביז מיר שאַפען נייע אַרבייט פאַרזיי. מיר האָבען אַ רעקאָרד פון 10־ער טויזענדער דאָלער וואָס מיר האָבען שוין אויסגעצאָלט צו אַרבעטסלאָזע שוחטים. אויך האָבען מיר אַ רעקאָרד פון טויזענדער דאָלערס וואָס מיר האָבען אויסגעצאָלט צו תלמוד תורות, ישיבות און אַנדערע ווי־טיגע אינסטיטוציעס, און מיר טיילען זיך כמעט מיט דעם ביסען ברויט מיט אונזערע אַרבייטסלאָזע, וועלכע זיינען געווען שוחטים אין ניו יאָרק, פאַרטראָטען שטעלעס אין קענען נאָך פאַרטרעטען שטעלעס און זיינען באַרעכטיגט צו אַ טייל פון דער שחיטה. דערפאַר אַנערקענען די שוחטים די יוניאָן מיט רעספּעקט צו זייערע פירערס, און זיינען אימער גרייט אַלע צוזאַמען פעסט און שטאַרק צו קעמפען

ציטערטער און שריי צום האָטעל אייגענטימער, איך שריי ניט מיט מיין קול, — „גוואלד! איהר האָט דאָך מיר פאַרזיכערט אַז ביי אייך איז כשר, כשר איז ביי אייך, הא? איז דאָס כשר?!...“

און ער עפענט אויף אויף מיר אַ פּאַר אויגען, קוקט מיך אָן ווי אַ משוגענער, און זאָגט צו מיר כהאי לישנא, „מיסטער, איהר זענט משוגע צו חסר דעה זענט איהר? וואָס שרייט איהר, וואָס? כשר? אוודאי איז ביי מיר כשר, איך האָב קיין ליגען ניט געזאָגט, זאָל מיר גאט אַזוי העלפען ווי ביי מיר איז כשר“.

ווער איך שיער משוגע פון כעס, כאַפּ איהם פאַר די הענד, שלעפּ איהם צום טיש און ווייז איהם, „ס ט ע י ק מ י ט פּ ו ט ע ר א י ז כ ש ר?! הא?“

„אַזאַ יאָהר אויף מיר ווי עס איז כשר“ — ענטפערט ער מיר פילאַזאָפיש קאַלט און געלאסען — „די פלייש איז כשר, די פּוטער איז אויך כשר, איך קען דאָס אייך איבערצייגען.“

„אָבער פ ל י י ש מ י ט פּ ו ט ע ר צ ו ז אַ מ ע ן — שריי איך — איז דאָס כשר, הא? כשר? כשר?“

„אָח,“ באַרוהיגט זיך דער האָטעל אייגענטימער, און זאָגט צו מיר אַזוי, „איך פאַרשטעה אייך יעצט, יעצט פאַרשטעה איך, איהר מיינט ס ט ר י ק ט ל י כשר? סטריקטלי כשר איז ביי מיר ניט, — ניט עסען פלייש מיט פּוטער צוזאַמען, דאָס איז דאָך ס ט ר י ק ט ל י כשר, דאָס ניט! וואָס אמת איז אמת! לייענט איבער מיין סיין פון האָטעל וועט איהר זעהען אַז עס שטעהט כ ש ר אָבער ניט ס ט ר י ק ט ל י כ ש ר, ווייל סטריקטלי כשר איז ביי מיר ניט, דאָס איז דער ריינער אמת, ביי מיר קאָכט מען אום שבת און מען סערווירט פלייש־שיגס מיט מילכיגס צוזאַמען, עס איז ניט סטריקטלי כשר, אָבער עס איז דאָך כ ש ר!...“

פאָהרען מיר ווייטער, די מאַשין לויפט, אַ רעגען געהט, און עס איז ערב שבת, גוואַלד, וואָס טוט מען? און איך זעה אַ איד מיט הדרת פנים געהט צופיס אין דעם שלאַקס רעגען. איך נעם איהם אַריין אין דער מאַשין כאַפּ מיט איהם אַ שמועס, און דערוויס זיך, אַז ער איז דער שוחט פון דעם געגענד, און ער זאָגט מיר: „וואו כשרות? ווען כשרות? זיי קאָכען דאָך אַלע אום שבת! פאַרברענטע חטאתים! אויב איהר ווילט אמת'ע כשרות זיצט אין דער היים, מיסטער לעבען, אָדער נעמט אַ צימער פאַר זיך אַליין און היט אייער נשמה, עס איז פאַראַן כשר'ע האָטעלס אויך, דאָס איז אמת, אָבער ס ט ר י ק ט ל י כשר'ע זיינען זעהר וועניג, אַזוי ווי ביי אייך אין ניו יאָרק זיינען פאַראַן זעהר וועניג ס ט ר י ק ט ל י כ ש ר'ע ב ו ט ש ע ר ס.“

און וועגען אונזערע „סטריקטלי“ כשר'ע בוטשערס, וועל איך כאַפּען מיט אייך אַ שמועס אַן אַנדערש מאָל, אפשר אין דעם קומענדען נומער פון „די שוחטים שטימע“. און דערווייל, ווי זאָגט דער מאָדערנער העברייער; שאלאם אובראכא, וואָס דאָס מיינט שלום וברכה! צום ווידערזעהן!...

אלע זוי אייגער פאר די קאנדיציאנען וואס מיר האבען זיך עהואלבען, דורך אזוי פיל שיוערע כחות.

מיר וועלען אין קיין פאל ניט אפטרעטען פון אונזער פאזיציע, מיר זיינען די יעניגע שוחטים, וועלכע האבען זיך געפלאגט אין אריבערנעטראגען די שרעקליכסטע לויטען און צרות. מיר זיינען די שוחטים וואס שטעלען צוזאמען די גרויסע שוחטים יוניאן אונטער דעם נאמען א ג ו ד ת ה ש ו ח ט י ם ד נ י ו י א ר ק רבתי לאקאל 440, זיינען מיר דערפאר פאלקאם בארעכטיגט צו געניסען די פרוכט פון אונזער ארבייט לטובתנו ולטובת הכישרות.

ס פ י ר ה

פון חרב הלל יעקב הורוויץ (הללי"ה) (נעווידמעט צו די „נחלת השבים" פון די שוחטים)

פון פסח ביז שבועות, די נאטור איז א גבירה,
עס יאקבען די גראז, עס בליהען די בוימער.
עס קלינגט אין דער לופטען א הערליכע שירה,
די נאטור בענישט: על ספירת העומר.

וואס טרויערט דער חזן, וואס ציטערט זיין שירה,
וואס קלאגט עד דער אידישער בעטלער?
— פון פסח ביז שבועות, דער איד ציילט דאן ספירה
אין זויגט אויף די שיינהייט פון וועטער.

פון פסח ביז שבועות, לא לנו, לא לנו!
ניט פאר אונז דאך עס בליהען די בלומען,
ניט מיר געניסען די שענע מתנה,
מען האט עס פון אונז צוגענומען...

פון פסח ביז שבועות, וועט זיין ביי אונז פרייהען,
מיר וועלען דאן זינגען און טאנצען,
וען דורך „אונז" וועט ב ת צ י ו ן זיך הערליך באקלייהען,
און „מיר" וועלען דארט זייען און פלאנצען...

צאתכם לשלום! חברים יקרים!

א גליקליכע רייזע צום פרעזידענט פון די אגודת השוחטים דנויארק רבתי, זוי אויך פרעזידענט פון די „נחלת השבים" רעוו. ר' י ע ק ב ב ל ו ם, און צו אונזער חבר ר ע ו ו. ז י ל ב ע ר מ א ן, וועלכע פאהרען יעצט אין ארץ ישראל אין א הויליגע שליחות; צו קויפען לאנד און גרינדען א קאלאניע פון שוחטים אונטער'ן נאמען „נחלת השבים".

„שליחי מצוה אינם נזוקים לא בהליכתן ולא בחזירתן", פאהרט געווענטערהייט, זייט מצליח אין אייער הויליגע שליחות און קומט צוריק געזונטערהייט.

א גליקליכע רייזע צום פעהינגן ענערגישען פיהרער און סעקרעטער פון די שוחטים יוניאן פון גרויס ניו יארק, רעוו ר' י ו ס ף ר א ז ע נ מ א ן, וועלכער פאהרט יעצט אין פוילען באזוכען זיין משפחה און פון דארט נאך ארץ ישראל.

חבר יוסף ראזענמאן! פאהרט געזונט און קומט צוריק געזונטערהייט.

די שוחטים יוניאן פון ניו יארק.
„ די שוחטים שטימע".
„נחלת השבים".

צו די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדע!

די צייטונג איז א י י ע ר צייטונג, אייער פליכט איז צו שאפען סובסקרייבער פאר אייער צייטונג, זאל יעדער שוחט שאפען לפחות איין סובסקרייבער. שרייבט אונז פון אייער מצב און פון דעם מצב השחיטה אין אייער קהלה און מיר וועלען דאס פארשפענטליכען.

שרייבט אויף דעם פאלגענדען אדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME
229 East Broadway New York City

ה ש ו מ ר

ירהון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לביהר
ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאמונה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

ספירה

מאת הרב שמריהו ליב הורוויץ

וידבר ה' אל משה לאמור; דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן. (ויקרא כ"ג, ט' י').

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה; עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום (ויקרא כ"ג, ט"ו).

שבעה שבועות תספר לך, מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות; ועשית חג שבועות לה' אלהיך (דברים ט"ז ט').

תניא, א"ר יהודה מישום ר' עקיבא, מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח, מפני שהפסח זמן תבואה הוא, אמר הקב"ה, הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואות שבשדות (ר"ה דף ט"ז ע"א).

תספרו חמשים יום — אמר אביי, מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי, מצוה למימני יומי, דכתיב תספרו חמשים יום, ומצוה למימני שבועי, דכתיב (פ' ראה) שבעה שבועות תספר לך (חגיגה י"ז ע"ב).

„ביון שראה מרדכי את הון בא כנגדו והכופ בידו, אמר; דומה אני שרישע זה בא להרגני, והון תלמידיו יתבי תניין קמיו, אמר להם; עמדו וברחו, שמא תכוו בגחלתו, אמרו לו; בין ליקטול בין לחיי אנן עכך ולא נשבקך, מה עשה? נתעטף בטליתו ועמד בתפלה לפני הקב"ה, ותלמידיו יתבון ותניין, אמר להם הכן במה אתם עוסקים? אמרו לו; ב מ צ ו ת ה ע ו מ ר שהיו ישראל מקריבין במקדש ביום הזה. אמר להון; הדין עמרא במאי חוה דדהב או דכספ? אמרו לו; דשעורין! אמר להון ובמה הזה טימי (שויו) דידיה. בעשרה קונטרין? אמרו לו סגין בעשרה מנין, אמר להון; קומו דנצחו עשרת מנכון לעשרת אלפיא קנטריא דכספא וכו' (ויק"ר, פכ"ח, ו') — אם הדור הצעיר מקבל חנוך עברי דתי מלא וישלם על ידי מורה כמרדכי היהודי, אם מיתנך בקדושת התורה, חבת הארץ, ומתפרנס מן העבר הרחוק היפה והמלא הד קדושה אלהית, אז אין מיה ליירא מהמן וכיכל המישטינים והמיקטרינים, כי הדור הצעיר שנתחנך בקדושת התורה ינצח הכל, ור"ל.

וז"ל ה ר מ ב "ם ז"ל (הלכות תמידין ומוספין, פרק ז', הלכה י"א) עומר זה מן השעורים הוא בא, ודבר זה הלכה ממשה רבינו, וכיצד היה נעשה? מערב יום טוב יוצאין שלוחי בית דין ועושין אותו כריכות במחובר לקרקע כדי שיהא נוח לקצור, כל העיירות הסמיוכות לשם מתכנסות כדי שיהיה נקצר בעסק גדול, וקוצרין שלש סאין שעורין בשלשה אנשים, ובשלש קופות, ובשלשה מגלות, כיון שחשכה אומר להם הקוצר לכל העומדים שם: בא השמש? אומרין לו הין, בא השמש? אומרין לו הין, בא השמש? אומרין לו הין, מגל זה? אומרין לו הין, מגל זה? אומרין לו הין, קופה זו? אומרין לו הין, קופה זו? אומרין לו הין, קופה זו? אומרין לו הין, ואם היה שבת אומר להן שבת היום? אומרין לו הין, שבת היום? אומרין לו הין, ואחר כך אומר להן אקצור? והן אומרין לו קצור, אקציר? והם אומרים לו קצור, אקצור? והם אומרים לו קצור. שלש פעמים על כל דבר ודבר, וכל כך למה? מפני אלו הטועים שיצאו מכלל ישראל בבית שני, שהן אומרין שזה שנאמר בתורה מימחרת השבת הוא — שבת בראשית, ומפי השמועה למדו שאינה שבת אלא יום טוב, וכן ראו תמיד הנביאים והסנהדרין בכל דור ודור שהיו מניפין את העומר בששה עשר בניסן בין בחול בין בשבת, והרי נאמר בתורה ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה, ונאמר ויאכלו מיעבור הארץ מימחרת הפסח מצות וקלי, ואם תאמר שאותו הפסח בשבת אירע כמו שדמו הטפשים, היאך תלה הכתוב היתר אכילתם לחדש בדבר שאינו העיקר ולא הסיבה אלא נקרה נקרה, אלא מאחר שתלה הדבר במחרת הפסח הדבר ברור שמחרת הפסח היא העילה המיתרת את החדש ואין מישניחין על איזה יום הוא מיכי השביע".

שם הלכה י"ב, קצרוהו ונתנוהו בקופות, והביאוהו לעזרה וחבטוהו, וזורין וכוררין, ולוקחין את השעורין ומהבחבין אותו באור, באבוב מנוקב, כדי שיהיה האש שולט בכולן, שנאמר אביב קלוי באש גרש כרמל, מפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא במנחת העומר בלבה, ואחר שקולין אותו שוטחין אותו בעזרה והרוח מנשבת בו, ונותנין אותו לריחים של גרוסות וטוחנין את השלש כאין ומוציאין מן הכל עשרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה, ולוקחין זה העשרון של סולת השעורים ובוללין אותו בלוג שמן בששה עשר בניסן ונותנין עליו קומץ לבונה בשאר המנחות, ומניפו במזרח, מוליך ומביא מעלה ומוריד ומגישו כנגד חודה של קרן מערבית דרומית כשאר המנחות, וקומץ ומקטיר (שם הלכה י"ג) אסור לקצור בארץ ישראל מין מחמשת מיני תבואה קודם לקצירת העומר שנאמר ר א ש י ת קצירכם, שיהיה תחילה לכל הנקצרים ועיין (מנחות ע', ע"א, ס"ו, ע"ה, ס"ח, ס ב ר ה מ צ ו ו ת להרמב"ם מ"ע קס"א, סמ"ג עשין ד', או"ח סימן תפ"ט, סמ"ק סימן קמ"ה).

ביום הראשון של ימי הספירה בזמן שבית המקדש היה קים גדולה היתה באותו יום שמחת הקציר של היבול הראשון, ועכשיו בהיותנו פזורים בארצות הגולה, אין לנו

לא בית המקדש ולא עומר, ואנו יוצאים ידי חובתנו בזה שאנו סופרים אותם ימים שהיו מביאים בהם את העומר, אנו סופרים לשם זכר הבאת העומר והקרבתו, בשבת בני ישראל על אדמתם הקדושה.

ימי הספירה ביניהם הם ימי אבל לנו, כי בין פסח לשבועות מתו תלמידיו של ר' עקיבא במגפה רעה מיפני כי לא הלקו כבוד איש לרעהו (יבמות ס"ב ע"ב) או מיפני כי חביבו בעין קנאה אחד על חשבו, לא התגדרו באהבת התורה ולא כבדו נושאי דגל התורה (ב"ר ס"א) ור' עקיבא זה הלוחם והחולם הקדוש הגדול אסף עוד הפעם תחת דגלו תלמידים חדשים וירבו תורה ברבים, ומאז אלף שבע עבדו, וימי הספירה אלה, בין פסח לעצרת, ביחוד בארץ אשכנז, הרגו נוספי הצלב ביהודים שישבו על גדות נהר הריינוס אלפים ורבבות, שקדשו את שם ה', והקריבו את חייהם בגלל האמונה הקדושה, ופשטו את צוארם תחת המאכלת וקדשו את שם אלקי ישראל, מסרו את נפשם עד נטף הדם האחרון (גזירת תתנ"ו), לפיכך ימי הספירה הם ימי אבל לכל ישראל, ועלינו להבין לכבד ולהזקיר בכל יקר את תכסיי התורה וגם להזכיר לכל בן ובת בישראל, כי בימים ההם מתו אבותינו, מותי גבורים, מותי ישרים וקדושים, ויהיו מופת לדבים למסירת נפש וקדוש השם, ועלינו לחנך את בנינו, הדור הבא אחרינו, בקדושת התורה ובשלש אהבות, אהבת הקדוש ברוך הוא, אהבת התורה ואהבת ישראל, ביום ל"ג בעומר נעצרה המגפה אשר באה על תלמידי ר' עקיבא, ולפיכך היום הזה הוא יום שמחה לנו ובני ישראל ישמחו באותו יום, בערכם חגיגות וטיולים. תלמידי החדרים ובתי הת"ת הפטורים ביום זה מלמודיהם, יקבו היערה לטייל בלוית מוריהם, ישתעשו שם, יקפצו, ירקדו ויזמרו. היום הזה יום שמחה הוא ביחוד לתלמידים, כי בו נעצרה המגפה בתלמידי ר' עקיבא ולאחר ל"ג בעומר עד שבועות ישובו להתאבל, כי המגפה שבה להפיל חללים בתלמידי ר' עקיבא שנשארו עוד בחיים.

ולהלכה אין אומרים שהחיינו על ספירת העומר, שלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו הנאה או שמחה, כמו הלולב וכמו תקיעת שופר לזכרון בין ישראל לאביהם, ובדיון הבן שיצא מכלל נפל. וספירת העומר אין בזה שום זכר הנאה, הרשב"א סי' קכ"ו, תמים דעים סי' כ"ט אבודרהם בתחילת ספרו שער ג', הר"ן סוף מסכת סוכה, בן איש חי סימן ס"ב, הרדב"ז חלק א' סי' רנ"ו, כנה"ג על הגהות הטור סימן תפ"ט) וכתב הרדב"ז סי' הנ"ל כל מצוה שהיא הכנה למצוה אחרת תקנו שיברך שהחיינו על העקרית, הלכך ספירת העומר היא הכנה לעצרת, ומברך על השבועות ועולה לכאן ולכאן, מאחר שנגמרה המצוה היא סוף ותשלום הספירה, ועיין (בדב"ש סי' נ"ט ופי' ס"ב, מהרי"ל דף כ"ו ע"ב) ובפירוש מהר"ר גא"ל על שו"ע או"ח פי' תפ"ט אות ג' וז"ל ואין אומרים זמן על ספירת העומר לפי שמצוה זו היא זכר לחורבן ויש בה עגמת נפש. כך כתב בעל „כפתור ופרח"

פ' נ"ח בשם הר"ן והרשב"א סימן קכ"ג, כוכה וגבן חביב" סימן ס"ב.

הכותב אגרת לחברו וכתב ביום ארבעה או חמישה לעומר וכו' כנהוג, והיה אז בין השמשות, אם יכול לספור אח"כ בברכה? נראה דחייב, כי הרהור לאו כדבור דמי, וא"ת דבענין חיוב ברכת התורה בשו"ע או"ח כי' מ"ז נאמר דהלומד על ידי הרהור פטור מכה"ת אבל הלומד על ידי כתיבה חייב? אפשר דהתם הוא כי הכתיבה נעשה על הרוב ע"י אמירה בלמוד אבל בשאר מילי לא.

ולענין תספורת ושלא לישא אשה ש"ע או"ח סימן תצ"ג משם הרדב"ז כ"ו תשובה אלף תתקל"ה כתב הרב בעל שתי ידות דף נ"א ע"ב שנשאל על מה שנהגו להסתפר בר"ח אייר אם הוא מנהג הגון או לא? והשיב שהוא היה מסתפר בכל חודש ניסן ור"ח כיון שהם אפורים בהספד ותענית אין מנהג אבל זה נוהג בהם ותולק על הב"י שכתב שהוא מנהג בטעות ולהדעתו הוא מנהג מטועץ, וכיון שעיקר האיסור אינו אלא מינהג, אתי מנהג ומבטל מנהג בטעמא כל דהו ע"ש ותו איבא טעמא שיש צער בגידול השער למי שרגיל להסתפר, ולא עדיף האי מינהגא מי"ע של סוכה, דקיל"ן מיצטער פטור מן הסוכה וב"ג יום רבי טפי והאדם מיצטער. וכתב שם וז"ל ובר מן דין אני ראיתי כמה קהלות שלא נהגו מנהג זה כלל ומסתפרים בכל שבוע כמנהגם לכבוד שבת וכיון שאין זה קבוע בכל ישראל אעפ"י שאותו מינהג שנהגו להסתפר בר"ח אייר לא יהיה מנהג כלל נקטינן כוותיה דהוה מנהג ממוצע ומיניה לא תזוז, וכן מה שנהגו שלא לישא נשים עד ל"ג בעומר, בזמן שיש לו שם סבה וטעם לא חיישינן למנהגו, כגון שלא קיים מצות פו"ר או שאין לו מי שישמשנו וכיוצא בזה, ובתנאי שלא ירבה בשמחה, שטעם המנהג הוא מפני השמחה דלא עדיף מנהג זה מאבלות של שלשים יום, וברור הוא.

ובלקט הקמח א"ח דף מ"ב ע"א ובהלק"ט חלק א' תשובה ל"ג, שכנה"ג סי' תצ"ג ס"ק ח' מתיר לאבי הבן ולסנדק להסתפר בעומר ביום המילה עצמו דוקא כי יו"ט שלהם הוא, אך אם המילה בשבת יוכל להסתפר יום ו', ועל המוהל נסתפק ולא מלאו לבו להתיר אבל כתב דנהגו להסתפר, ועיין (מטה משה אות תרפ"ו ובתשובת רשד"ם סימן א' וכנה"ג על הגהות הטור סימן תפ"ט ומהרש"ל סימן י"ג, רוקח בסימן דצ"ד ופר"ח שם ד"ה ומ"ש, הר"ם טראני סימן ק"פ).

והאברבנאל ז"ל (פ' אמור) כתב דברים יפים ונפלאים באמרו; העומר היה הבכורים מראשית קציר השעורים שהיה בא ביום הראשון מתג הפסח כפי טבע ארץ ישראל שהיו התבואות ממהרות לבא, ולפי שישראל בצאתם ממצרים היו כבהמות מבלי תורה ודעת, צוה יתברך שיקריבו אז עומר השעורים (מאכל בהמה) ובחג השבועות שקבלו את התורה ונעשו בעלי שכל ומביני מדע, צוה שיקריבו מנחה חדשה, כמו שהיה בהם אז רוח חדשה, ושהמנחה תהיה שתי הלחם, מאכל בני אדם החכמים והנבונים,

ולכך היתה הספירה מחג הפסח עד חג שבועות, לאמר; מתי יבא יום ה' לדבר עמנו, כי האדם כשיכסוף דבר מאד, ויקוה ביאתו, יספור הימים עד בואו, עכ"ל.

ובעל עוללות אפרים" כתב; אם הרוצים ימי יושבי חלד ומספר ימיהם מעט ורעים, הנה המשכיל החי יתן אל לבו שלא להוציא הזמן הקצר לבטלה, ועל זה בא ההערה ב ס פ י ר ה זו, שכל משכיל יהיו עיניו פקוחות על ימי חלדו, כי כל יום ויום הוא דבר חשוב, ויכול לקנות בו הרבה מן השלימות, עד שאמרו יש קונה עולמו בשעה אחת, ולזה בא הרמז בספירה שהמשכיל ימנה ימי חלדו וישמור את הרגעים מכל יקר, כי אין אבדה כאבדת הזמן היקר מכל יקר.

והנה אחרי ספירת העומר אנו שופכים את נפשנו לפני ה' בתפלה נשגבה רבש"ע אתה צויתנו ע"י משה עבדך לספור ספירת העומר וכו', יהי רצון מלפניך שבזכות ספירת העומר שספרתי היום יתוקן מה ש פ ג מ ת י ב ס פ י ר ה. והנה ענין ה ס פ י ר ו ת הוא ענין עמוק חשוב גדול וקדוש עד מאד בעיני כל בעלי הסוד, והן אחד מעיקרי חכמת הקבלה (עזרת ה'), הספירות הן הכלים או הצנורות שברא הקב"ה, ושעל ידיהן משפיע שפע קודש בכל העולמות, ועל ידיהן מתגלות פעולותיו וכמו שאמר רמ"ח לוצאטו „כל ספירה היא מדה אחת מן המדות של אין סוף ב"ה, אשר ברא בם את העולמות ומנהג אותם" (קל"ח פתחי חכמה, פתח ו') והספירות תופסות מקום גדול בספר י צ י ר ה (משנה א' ט') ובמשנה (אבות פ"ה, א') בעשרה מאמרות נברא העולם (ראה מ ע ר כ ת אלהות פ"ו דף פ"ב ובספר, וכוח על חכמת הקבלה" לשד"ל עמוד 78 בהערה, רמ"ק, שיעור קומה סי' י"א).

לדעת המקובל רבי ע ז ר י א ל ז"ל נגזרה מלת „ספירה" מן הפעל „ספר", נקרא ס פ י ר ו ת שהם כח לכל מצוי הנגדר בגדר מ ס פ ר (עזרת ה' דף ב' ע"ב) ר"מ א ב ן ג ב א י מונה שלש הוראות להשם ספירה מלשון, ספור, ספר, וספיר (דרך אמונה) המספר עשר שבספירות הוא לפי דעת המקובלים לא פחות ולא יותר „עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה" (ספר יצירה, משנה ד') והמספר הזה מורה לסודות נסתרים (ברית מנוחה, דרך א') „סוד המספר אינו כי אם בעשרה... ולהם סוד חתום למה עמד החשבון על עשרה לא פחות ולא יותר" (כוזרי, מאמר ד', כ"ה).

הספירות נקראות כפי בעלי הקבלה בשמות מיוחדים; כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, והשל"ה ז"ל נותן טעם לכל שם משמות הספירה (עשרה מאמרות, מאמר ד') שלש הראשונות הן בעולם האצילות, והאחרונות — מעולם הבריאה ולמטה, ויש להן עוד שמות (עיין אולימה, מעין א' חמר ו', קונטרס כללי חכמת האמת, פ"א, אוצרות חיים שער א', ובתורה אור תולדות ד"ה להבין ביאור הדברים) ודברים עמוקים כזה תמצא (מספר הזוהר, ויקרא רפ"ח, עץ חיים, שער אבי"ע פ"א, אוצ"ח, שער א' פרדס, סדר האצילות, תקונים תקון כ"ב, של"ה בהקדמתו, ובדברי ה ג א ו ן מ ו ו י ל נ א ז"ל בספרא דצניעותא, בלקוטים, לקוטי תורה, בחקותי אות ג', קונטרס כללי חכמת האמת, פ"ה, לקוטי תורה ואתחנן שו"ת הריב"ש סימן קנ"ז, שו"ת הרשב"ש סימן קפ"ח, בסיף התשובה, מערכת אלהות, פ"ב, תורה אור, תולדות, דרך אמונה להמקובל ר"מ אבן גבאי פ"א סי' ב').

הרחמן יזכנו להבין את גוף התורה יחד עם נשמתה ורוחה, והוא יזכני למה שהבטיחנו; אז תפקחנה עיני עורים ואזני חרשים תפתחנה, העם ההולכים בחשך ראו אור גדול, יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם.

תא שמע*)

זכרונות מאת יהושע נוביגרודסקי

זכורני וילד הייתי אז. שבתי הביתה מבית הספר, בצהרים, ואבא איננו בבית. באתי בערב, חפשתיהו, ולא מצאתיהו.

„איה אבא? איה אבא?" שאלה זו נקרה במוחי בלי הרף. לשאול את אמא עוד הפעם לא העזתי ולא רציתי. הלא כבר שאלתיה בבקר, אולם תשובתה לא השביעתני רצון: „אבא ישוב בערב." צחוק קליל רפרפה על פניה. צחוק זה, מטרתה היתה לא לצערני ולא להפריעני מלמודי. אך לשוא צחקה אמא — צחוק מהול בבכי, שמחה מהולה בתוגה. האם אפשר היה לי לא להצטער ולא להזניח את למודי.

ביום המחרת שאלתי שוב: „איה אבא?"

— יש שביתה. השוחטים שובתים, אבא נואם לפניהם.

— מה זאת שביתה?

— שביתה? פשוט השוחטים שובתים. שלש מאות משפחות סובלות על יד זה. השוחטים, בעלי המשפחות האלו, אינם עובדים.

— ולמה אינם עובדים, אמא?

— כי ישנם ואינם נותנים להם לעבוד. השוחטים רוצים לעשות את מלאכתם באמונה, ואינם נותנים להם. הם חפצים להעמיד את השחיטה ואת הכשרות על בסיס נאמן, ומפריעים בידם.

— מי הם המפריעים, אמא?

*) כותב המאמר הזה הוא צעיר בן כ"ב שנולד באמריקה. חניך ישיבת ר' יעקב יוסף. מורה בבי"ס אנגלי גבוה, מסור לכל היקר והקדוש לעמנו, בנו של השוחט המפורסם רעוו. נוביגרודסקי, אחד ממנהיגי אגודת השוחטים בנויארק רבתי.

שאלות ותשובות בדיני הריאה

מאת הגאון הקדוש אדמו"ר ר' שניאור זלמן מלאדי זצוק"ל

מורינו ורבנו נרו יאיר לנצח ויתרומם קרנו למעלה למעלה אמן.

א. נידון ריאה שנמצא עליה קרום והוא כעין בשר בלוי ומן הדין צריכין לקלוף אותו מעל הריאה לראות אם תחתיו שלם ויפה ולפעמים כשקולפין אותו הקרום יוצא מן הריאה דם, דהיינו שמזיע מעט מעט כמו זיעת הפנים וכשבודקין אותו במי פושרין אינו מבצבץ והוא במעט שכיח בבהמות שלנו ולפע"ד נוטה לצד היתר, כי ריבא דרובא יש על אותו האומה תחת אותו הקרום שורייקא סומקי, ואפשר באו אותו הדם מן השורייקי סומקי מחמת שנקבל השורייקי ממשמוש ידי דטבחא ואפשר הוא רק ליחות הריאה מבין שני הקרומים, כי השורייקי המה הקרום העליון ואנו רואין בבדיקת הפושרין כי לא נקבו שני הקרומין, ואפשר י"ל כי הבדיקה בפושרין היא לחומרא כי אין אנו בקיאין בבדיקה.

ועוד יש צד להתיר כי בשפולי הריאה יש דלדולים וא"צ להכיר אותם כי הכי רבתייהו ואך כשקולפין אותם יוצא נ"ב דם מהריאה, לכן בקשתי ממורנו ורבנו הרה"ק שי' שיורנו איך להתנהג כי זה הקרום כמעט שכיח בבהמות שלנו.

ב. והשנית בנידון אם נמצא סרכא על ריאה ועיברת ע"י מעוך ומשמוש ונקרע מעט מן קרום הריאה במקום הסרכא אם מהני בדיקה על מקום השלם הנשאר רוב ממקום הסרכא וזה המקום אינו מבצבץ ועל מקום הקרע נידון אותו כנאבדה הריאה מחמת שהבדיקה אינו אלא לחומרא כי הסרכא עברה ע"י מעוך ומשמוש או אפשר להיפך כי נאמר שבמקום נקב נקרע הריאה וא"א להיות שם בדיקה.

ג. שנמצא לפעמים קרום על האומה באמצע עורו כמין נידין לבנים ותחת אותו הקרום נגלד קרום העליון מעל הריאה ולפעמים נמצא כנגד אותו הקרום נשבר הצלע וכשקולפין אותו הקרום מן הריאה נשאר תחתיו כמין נגלד קרום העליון עם שפת סביבות הגלידה ואינו מבצבץ בבדיקת פושרין. יורנו מורנו נרו יאיר לנצח איך לדין אותו כדין קרום שעלה מחמת מכה בריאה ואין מועיל שום בדיקה או כדין שארי דלדולים וקרומים שעל הריאה שצריכים לראות אם תחתיו שלם ויפה ונלע"ד כי אינו ריעותא כ"כ כי אפי' בדיקה א"צ.

ד. אם נמצא מורנא על נקב הריאה תחת הסרכא איך להתנהג בבדיקת הפושרין, לכן נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי למלאות שאלתי וריקם אל ישיבני ודרך אמת ינחני ואורח חיים יודיעני הכו"ד עבדו ותלמיד תלמידו המתאבק תחת כפות רגליו לשתות בצמא את דרכיו דא"ה.

יעקב בן רחל שו"ב, ממאהאליב.

תשובה

שאלה הראשונה והשלישית יש להתיר בפשטות ושאלה השניה אם נקרע מן קרום הריאה , וכן שאלה הרביעית הנה אם היה מיעוך ומשמוש הנהוג עכשיו כמיעוך ומשמוש שכתב רמ"א ט"ז וש"ך היה הדבר פשוט להתיר כשאירע שא"א לבדוק מחמת הקרע או נקב המורנא משום דהבדיקה אינו רק לכתחילה בראפשר לבדוק כת"ש, אך

— רשעים. אנשים שאינם אנשים. יהודים שאינם יהודים. אם עדיין אינך מבין, חכה עד שתגדל ואז תבין היטב.

מתוך שנתי נדמה לי ששמעתי קול. אמנם ככה. קול צרוד ומלא תוגה — הייתי רוצה לאמר יאוש, אולם עכשיו יודע אני שבמקום יאוש היתה החלטה גמורה — קול צרוד ומלא תוגה הקיצני. מי זה המדבר בקול צרוד כל כך? אה! יודע אני! אבא נאם לפני השוחטים, וזה עכשיו שב הביתה וקולו צרוד. לאכול לא היו לו די כוחות ולכן שתה לו כוס חלב חם.

עברו עוד ימים אחדים, והשביתה שבתה — עברה ובטלה מן העולם. השעה לא היה מוכשרת עוד לשביתה — אדישות מצד הקהל, חוסר כסף, חוסר נסיון, השוחטים נוצחו, אך לא לעולם, זמני רק היה הנצחון הזה.

* * *

חלפו שנים. מלחמת העולם חדלה, ומלחמת השוחטים החלה שוב — מלחמה לשכלל את מצב השוחטים ואת מצב השחיטה, מלחמה להטבת מצבם הכלכלי יחד עם מצבם הרוחני. הכחות וההשפעות שפעלו בעד השביתה הראשונה לא הומתו. אלו הכחות וההשפעות הודתו רק, גרעינים אינם צומחים אלא באדמה מוכשרה.

השוחטים פועלים הם. יש פועלים סתם, ויש פועלים במלאכת הקדש. ומנין לך שהאחרונים גרועים מהראשונים? לאלו יש אישיות ולאלו יש אישיות ואם אסור להחניק את האישיות של הפועלים סתם, זו של הפועלים במלאכת הקדש על אחת כמה וכמה אם מציקים לאלו האחרונים, הם נעשים עבדים, ועבד, כיצד יכול הוא לשרת בקדש?

כל הנסיונות לשעבד את השוחטים שוב לא תעולנה. הרי אי אפשר להתעקש כנגד רוח הזמן. השוחטים רוצים להיות מאוחדים. הם רוצים לעזור לאחרים, להשתדל לטובת הכלל. אולם... השוחטים אנשים הם, בעלי אישיות, ואנשים בעלי אישיות לא יחפצו להיות משועבדים.

באמת מו"מ שלנו אינו כשלהם כלל וכלל, כי בימיהם היו מגלגלין הסרכא חרבה באצבעות במקום אחד מהסרכא עד שנימוחה כליחה בין האצבעות מחמת רכותה ונפסקה באמצעה דכאן שנימוחה ע"י גלגול מחמת רכותה דהוא הפשטת ליחה בעלמא לפי"ז לא היו צריכים כלל להסיר הסרכא מעל הריאה כלל, וכש"כ הדלדולים דק לפי שנהגו לדיסיף חומרא להצריך לבדוק בפושרין החמירו בדורות האחרונים שאחרי ט"ז והש"ך להסיר הסרכא ודלדולים מעל הריאה ולבדוק גם שם אבל בימי הש"ך והט"ז היו בודקין בפושרין רק במקום תלוית הסרכא לבד כמו שהיא בריאה אחר שנימוחה ונפסקה באמצעה סמוך לריאה או מיפלג קצת ממנה, וכ"ז כשנימוחה בין האצבעות ממש כליחה מחמת רכותה אך בדורות הללו קילקלו הבודקים מעשיהם ופרשו פירוש משובש בלשון מיעוך ומשמוש שברמ"א, וש"פ לומר דהיינו שע"י גלגול באצעות הסרכא הולכת ועוברת ומתקלפת מעל הריאה אף שאינה נמוחה כלל במקום אצבעות כליחה, והנה בזה עיקר ההיתר הבדיקה שאח"כ ואין להקל כלל כשאירע שא"א לבדוק באיזה מקום אפי' משהי שא"א לבדוק טריפה אב לא שיש עוד צד להקל גם בלי מו"מ כלל כגון שקצה השני שלה הסרכא דביק למקום שאין הנקב פוסל כגון לשומן הלב וכה"ג או לצלעות דכל כה"ג איכא למ"ד דתלינן שהסרכא יוצא מאותו מקום שאין הנקב פוסל בו ופגעה בריאה ונסרכא בה ולא להיפך אבל אם שני ראשי הסרכא דבוקים בריאה והיא שלא כסדרן בענין שום צד להקל רק מחמת מו"מ שלנו לבד הנה בזה הבדיקה מעכבת בודאי ואף גם בבדיקה יפה שומר נפשו ירחק ממנה, רק שקשה מאד לבטל המנהג שנתרבה ע"י הבודקים ומקצת חכמים בעיניהם מחכמי הדורות. ה' הטוב יכפר בעדם. והנה הטעמים והראיות על פרטי חילוקיהם חיל נשיא במכתב וע"ב יהי' דברי אלו לבדוק ולא לזרוק וד' הטוב ימלא חסרונך וישלח לך עזרה מקודש כנפשך ונפש אוהבך דו"ש מלונ"ח.

שניאור זלמן.

אבל גדול לאחד מיחידי סגולה

מאת הר"י קומין מנהל ועד הישיבה חפץ־חיים מראדין

ר' יוסף שטערן ז"ל
למלאת שלשים לפטירתו

והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.
(דניאל י"ב)

ביום א' פ' ויקרא נאסף על עמיו האדם היקר ומאד נעלה, הגדול בתורה וכל מדה טהורה ר' יוסף שטערן בברונזוויל.

עודנו צעיר כבן עשרים ושלש בא לאמריקא מלא וגדוש בתלמוד חניך הישיבות „חפץ חיים" מרדין, וישיבת גרובין של הגה"צ ר' שמחה זיסל מקעלם ז"ל, עדין נפש בטבעו, ומחונך ברוח מוסרית, מצא פה עולם זר לנפשו, סביבה רחוקה לרוחו, זרם חיים אחרים לגמרי, בתקופה ההיא ההפקרות שלטה אז שלטת בכל ענפי החיים. כל דאלים גבר, וחטוף ואכול, היו השטות היותר מקובלות ברחוב, ואז היה ר"י שטערן מתחיל לבנות העתיד של חייו בארץ הלזו.

בשנים אלו היו הרבה אנשי מעלה שבאים לכאן מעבר לים משתנים בעל כרחם במהלך רוחם והרגלם התדירי, תנאי החיים הקשים. נסיונות היהדות, שמירת השבת, והמכשולים שהיו פונשים על כל צעד הכריחם להסתיר במעט את מהותם, ואם שהיה מכאיב להם הדבר להגדיר ולחסום על רגשותיהם רגשי קודש אשר היו כאש עצורה בקרבם, יד הזמן ומלחמת החיים הכבדה עשו את שלהם, וקימעא קימעא שנו את דרך חייהם ונימוסיהם הישנים, והנטיה במקצת מדרך הישר והסלול אם כי היתה רק למראית עין הבריות ולעצמם למורת רוח מראש, פעלה בהדרגה והשפיעה על מבט עולם הרוחני שלהם שינטה הצדה וכל צורתם הרוחנית קבלה פגימות הרבה, פושטים צורה ולובשים צורה.

סבה נוספת להפרוצם הזה היתה גידול הבנים והבנות בארץ זו, שהחנוך העברי טרם נשרש אז בארץ החדשה, והילדים שנתגדלו ונתחנכו בבתי ספר הכלליים, ספגו לתוכם מבט חיים חדש, ופסיכולוגיה אחרת משל האבות וכל הקנינים הרוחניים שרכשו שם לא היה בהם אף ריח של יהדות ונעשו לנוטרים את הכרמים של אחרים, וכרמם שלהם עזבו לגמרי, וכה היו שני הדורות אלו הזקן והצעיר בבית אחד תחת תקרה אחת מתרוצצים ומתאבקים זה עם זה, אין מבינים איש „שפת רעהו" ונתקיים הפתגם אלו זכינו היינו קוראים „מה טובו אהליך יעקב", עכשיו שלא זכינו אנו קוראים „נחלתינו נהפכה לזרים בתינו לנכרים", ובתי ישראל נמלאו ריב ומצה, אבל סוף סוף היה הנצחון רגיל ובא לצד הצעיר, ורב יעבוד צעיר, ויד הבנים גברה והאבות השתדלו להשביע רצון הבנים ולהתרפס לפניהם ברוחם, בזה שהתחילו להתדמות ולחקות את דרכי חייהם, וכה היה רוח ישראל סבא הולך וכלה באהלי יעקב.

לא כן היה הנפטר היקר הזה, אוירא דאמריקא לא

פערה עליו שים שיכוי, לא נחלה במחלת כיסול חיש וקיים על עצמו „הוי עז בעמך העשות רצון אביך שבשמים". לא התבייש בפני בני אדם המלעיגים, ואדרבה הצלוח רחשפיע על זולתי מוכחותיו אלו ולבנוף ביתי מספר תנמישבים אחריו ולברוא בבית רוחנית שלי תמיכים ואנשי מעשה, יראים וישלמים. גם שאלת חינוך הבנים נפתרה אצלו לטוב ובעצמו קיים „וישננתם לבניך" וזכה לראות שני בנים שהם הפארת אבותם וברכה לרבים.

ניפוח מיוחד בכיוני חיה במדיותיו ובדרכיו, לא חיה מפירכם ב"ב ברחים, אבל כל בני עליה ידעו אותו ויחידי עיר מוצאי הכיוחד, היא חיה פקח אמיתי, יודע ומכיר חיטב הזמן והוויות העולם, מיעורב עם הבריות, אם כי חיה חי בידד בעולמו המיוחד. מי שיודע את החפיד חיים שליט"א ראה וחכיר בו הרבה מידותיו אשר רבש לו בראה בחתיפפו בצלו בישבת תחכמוני ביישיבת הדין, שמירת חדיבור, התרחקות מכבוד, יהם שלילי לקנייני הרוקבים, היה מתדחק מן הכבוד ומיפרסום האי נחוץ בתכריח תריחוק ולא היה איכפת לו אם אפילו אחרים יקבלו תכבוד ותחכרה החברותית על שמם בעד מפעליו הטובים, שבתי היתה להציא הדבר הטוב אל הפועל, ומאי נפקא מינה מי יכירו הטובה? בחטיבה בפני עצמה, בישמן על דברים היה שח בים חחיים הסואנים דאמריקא, ובחספדי נישאתי עליו הקינה הזאת, „וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וכו' ויחנטו אותו וכו'", ובמ"ר מי חנטו? אמר ר' פנחס אחיו חנטו אותו, לכאורה תמוה מדוע אחיו ולא הרופאים כמו ביעקב אביו שנאמר „ויחנטו אותו הרופאים"? אלא כנראה יוסף לא היה מיפורסם לצדיק כמו יעקב שהיו הכצדים רואים ניליום עולה לקראתן ויוסף בתור מושל היו לו מתנגדים, ולכן העם ובעלי הדעת לא רצו לתת לו כבוד מלכים, כי החניטה מיסמנת גדולה וכבוד שהיה ניתן ליחידי סגולה, (עיין ספורנו על הכתוב „ויחנטו הרופאים את ישראל" לרמז כי החניטה ניתן לאדם המיעלה „ישראל" ולא ליעקב), ולכן חנטו אותו אחיו, כי הם הכירו את חסידותיו, צדקותיו חמרובים שרק יחידי עולם הגיעו למדרגה זו וחלקו לו הדרת הכבוד הזה.

גם בארץ זו ישנם יחידים יקרים שנכתרים הם לחקהל הגדול, שמם אינו מופיע בפומבי ואין נודע בשערים, מיצניעי לכת הפה, מעשיהם הטובים ידועים רק לחוג צר של סביבתם והסביבה שנשפעים מחאיש הטוב מברת ומיערכת את המישפיע, ולא העולם.

איש צדיק וישר בזה היה ר' יוסף שטערן ז"ל, ולהכפידו באו לא עם המון רב, אלא מי שבאו היו מסלתה ומישמנה של נויארק שחלקו לו הכבוד האחרון ברגשי קודש והדרת הכבוד הראוי לו.

מן הנכון להזכיר כי הנפטר עמל כל ימיו ועמד על המישמר להיטיב לאדמו"ר חפץ חיים וישיבתו הק'.

חבל על האי שופרא דבלי בארעא!

חבל על האבדין ולא מישתכחין!

תנצב"ה.

מכתבי ברכה ועדוד

מאת הרבנים המפורסמים באמריקה

שלום כבוד וברכה להוד כבודם ה"ה הרבנים המיופלגים הנספחים לאגודת השותפים של המיטרפולין של ניו יארק ואנפי' ד' עליהם יחי'.

ראיתי כי יצאה חוברת מיאגודתם ובשם „שותפים שטימע" ו„השומר" יכונה והנני מיברכם בברכה שלמה שיה' בהצלחה להגדיל הדת ולהאדירה.

הנה בביתינו שמעבר לים אכלנו מפת אחד, וזהו שגרם קירוב הדעת, אבל פה במדינה זו אנו כאבסנאים, שכל אחד ואחד אוכל מפתו וזהו גורם ריחוק.

אבל לאשרנו אנו משתתפים ומסובין כלנו כאחת ואוכלין אנו מיזון רוחני על שלחן אחד המלא כל מיני מגדים חדשים וגם ישנים, ופרחי חמד הנותנים ריח טוב למרחוק וכלנו יחד אנו נזונים מזה. הלא הוא „השלחן הטהור והקדוש" שערך לנו רבינו הקדוש מרן הבית יוסף בשלחנו הטהור.

ואם ינש אל שלחננו הטהור איש אשר לא טהור וידיו לא שטף במים וירצה לקריב לחם אלהי' אשר לא לנו, או אם ירצה לתקנו וליפותו כאות נפשו, נאחז כלנו יחד בהשלחן הטהור ונאמר בקול גדול הזהרו שלא תגעו בשלחן שלא תטמאהו, כי הוא שארית הפליטה לנו מכל כלי חמדתינו, ואנו נהרנים ונטבחים על אשר אין אנו רוצים לאכול בשר פיגולים על שלחנות אחרים ואנו בישארות כחנו נחזקנו ולא נעזבנו, ויהא רעוא מן שמיא שבנינו יהי' סועדים על שלחן המלך, מאן מלכי וכו', ולא יחליפו ולא ימירו אל שלחנות אחרים אשר הברק החיצוני יעור עיניהם ובתוכו מילא סחי ומאום, כ"א יהי' נזונים מיזון רוחני הנותן ריח טוב למרחוק.

ואסיים בברכה שלמה שפעולתם הקודש, ישגשג ויפרח להרים הדת על תילה ולרומם את כבוד התורה ומשמשיה בטהרה בארץ החפשית.

ממני ידידכם המברככם בכל אלה,

הרב אלי' גאַרדאַן רב בבראנקס ומקודם רב בעיר ווילנא — מחבר הספרים „דברי אליהו", „ישראל בעמים", „דמעת העשוקים", „מערכת ישראל", „הדר הכרמל", „סדר אליהו על יו"ד".

ודבר חשוב קובע ברכה לעצמו הלא הוא הוד כבוד

ידידי הרב הג' איש האשכלות חובר חיבורים מחוכמים חכם וסופר מו"ה שמרי' ליב הורוויץ שליט"א, העורך והמסדר של הירחון. הנני מברך את כתר"ה והמסעיים אותו בברכה שלמה והצלחה וחפץ ד' בידו יצליח.

כנפש ידידו הרב אלי' גאַרדאַן, רב בבראנקס.

לכבוד אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי,

שלום וברכה!

שמועה טובה שמעתי כי אתם מוציאים לאור ירחון „די שוחטים שטימע" בארצנו זאת שלחלק גדול מאחב"י שי' פה זר ורחוק המאור שבמצוות מעשיות שבתורה ואף גם במצוה שהחזיקו בה ביותר — „בשר כשר" לדאבוננו העורבים מביאים להם בשר, ובהעתונים האור־תודוכסיים היומיים אין מקום להאיר השאלות במלואן ובלי שום ספק ירחון למטרה זאת רצוי למאד, ויש מקום לקות שהצד הכספיי לא יידט הדרך ולא יחסרו האמצעים להסתדרות חזקה וגדולה כאגודת השוחטים פה, כן ירבו אי"ה, והירחון יאריך ימים.

לפי השם והתוכן של הירחון, דבר מובן מאליו שמוכרח יהי' לבאר באורך וברוחב כל ענין הכשרות, כי עצם השחיטה אף ע"י שוחטים אומנים וי"ש, כן ירבו, עוד איננה פותרת השאלה ובלתי השגחה ראויה מרבנים מובהקים עפ"י דעת מורינו מאורנו בעלי השו"ע ז"ל, שנתפשטה ההלכה כמותם בכל תפו"י, כשרות הבשר עדיין רופפת ואיננה עומדת בשום אופן על הגובה שלה הדרושה. כן בשערי ענפי התורה והחיים, שחיי מאות משפחות שוחטים ת"ח וי"ש תלוים בהם, ואמת ברור הוא שלא הפרחים ויופי המליצה הוא העיקר אך השרשים, התקוה שבודאי הירחון ילך בדרך הסלולה לפניו ולא יטה ימין ומכש"כ שמאל בדרך צד חברותיי (פאַרטייני).

בכל לבי הנני מברך אתכם שיהא רעוא שהירחון יולד בעת מוצלחת ויזכו לגדלו להנכו ולחכמו ויעלה ויפרח ויביא פרי טוב ובימיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכין לבטח ובא לציון גואל כנפשם ונפש תדרשם לטובה תבה"י.

בכבוד גמור,

הרב מנחם מענדל לאַקשין

רב ואב"ד לקהלות המאוחדות „אגודת החכירים"

וביהכ"נ ליובאוויץ — צמח צדק.

"גלילי זהב"

מאת הרב מנחם הכהן ריזיקאַוו, רב ואב"ד בברוקלין

א. איך מצינו השוחט צריך דוקא שלא לבדוק הסכין קודם השחיטה ואז מותר לו לשחוט?

ב. איך מצינו ששחט עוף בסכין כשר וגם השני סימנים במקומן ואפ"ה אין זה נקרא שחיטה?

ג. צעב"ח הוי דאורייתא ואיך מצינו שצריכים דוקא לעשות צעב"ח בידים?

ד. איך מצינו ששחטו ה"ב סימנים בעוף והוא טרפה אבל אם שחטו רק סימן אחד כשרה?

ה. איך מצינו אם נמצא נקב בעוף אז הוא כשר ואם לאו טרפה?

ו. איזה אבר מצינו בעוף שיש בו שני מיני טריפות, אחד משום עתיד ואחד ממפרע?

ז. איך מצינו באם שחט הקנה בעוף והוי טרפה?

ח. איך מצינו דעוף חמיר מבהמה?

ט. איזה מקום שבעוף הוי עצם ובבהמה הוי עור?

י. איך מצינו שבדיקה צריך סמיכה?

יא. איך מצינו שהבדיקה הוא רק אחר שני מראות?

יב. איך מצינו אפילו קרע העור ויצא דם אפ"ה כשרה?

יג. איזה מוסר יש ללמוד מסכין של שחיטה?

יד. איך מצינו שריקן טוב יותר ממלא והוא בהפס"מ?

טו. איך מצינו שאפילו שחט יותר מרוב ואפ"ה טרפה?

טז. איך מצינו ששחיטה צריכה דוקא תיכף ואף ששחיטה הדין שצריך במתינות?

יז. איך מצינו מקום שנקב בו כשר ואם שחטו בו טרפה?

יח. איזה חילוק נמצא לבין שחיטת עוף לשחיטת בהמה לבד הסימנים?

יט. איך מצינו הרבה ואין זה רק יחיד?

כ. קללות שקילל משה בתוכחה איך הוא נמצא בשוחטים?

כא. איך מצינו ששחט עוף בידו ובסכין והיא טרפה מטעם שנשחטה שלא ע"י אדם?

כב. איך מצינו איסור שהיה גם בעוף בקנה?

כג. איך מצינו שהבדיקה על הסכין הוא על האופן שלא יהא נמצא בו פגימה חילוף מכל הבדיקות?

כד. נמצא באותו ענין קיל מבנמצא בענין אחר, אבל איך מצינו בשחיטה כזאת?

כה. איך מצינו עשה מפורש בתורה ונכללת גם ברמז במ"ע אחרת אפ"ה אינו מחויב להשתדל אחריה?

תשובות

א. כגון שהכין סכין בעיו"ט לשחוט ביו"ט אם יהא נצרך לו, ואח"כ ביו"ט אם צריך לשחוט אין לו לבדוק

את הסכין כדי שיכול לסמוך על חזקת כשרות הסכין מעיו"ט, אבל אם יבדוק הסכין ביו"ט קודם השחיטה יש חשש פן ימצא פגימה ואז אסור לו לתקן הסכין מדינא ולא יכול לשחוט.

ב. כגון ששבר הקליפה והוציא האפרוח ושחטו. (יו"ד סט"ו ובכרו"פ ובשמ"ח).

ג. כגון נשבר הגף סמוך לגוף יש חשש שמא הוי שמוט וינקוב את הריאה ולכן מהני לשבור תיכף הגף לגמרי שלא ינקוב הריאה.

ד. כגון שהיה בין הסימנים בשר בלוי כמו גיעל וכדומה ולפעמים נמצא כזאת בעוף ואם שחטו הב' סימנים הוי טרפה משום שהייה אבל אם שחט רק סימן אחד ושחט ג"כ הבשר בלוי כשרה דאין כאן שהייה דאפילו אם יחתוך כל היום כשרה.

ה. כגון אם נמצא דבר בחלל גוף העוף אז אם נמצא נקב בזפק יש לתלות בהפס"מ שנכנס בחלל הגוף דרך הזפק אף דאין דרך שאפשר שיוצא מן נקב הזפק ומטעם זה כשר נקב בזפק אבל בהפס"מ יש להקל ובשעהד"ח.

ו. זהו גף העוף והוא, באם נמצא שמוט יש בו חשש נקיבת הריאה שנקבה בשעת השמוטה ואם נמצא נשבר בזה יש חשש על אח"כ.

ז. כגון ששחט בר אוזא ולבר אוזא יש שני קנים והוא שחט רק קנה אחד אף שניכר שזהו הקנה שהולך ישר והשני הטפל אפ"ה טרפה.

ח. כגון ניטל האם כשר בבהמה אבל בעוף יש דעות דסברי דהוי טרפה.

ט. כגון בבהמה יש כרס הפנימי וכרס החיצון אבל בעוף יש במקום הזה עצם ונקרא עצם הבוליג.

י. כגון שאינו מרגיש בפגימה בבדיקה באצבע אחד וצריך לסמוך באצבע אחרת הסמיכה לה, למשל שטבעו להרגיש באצבע ומוכרח לסמוך באצבע הקמיצה מותר לו אף לכתחילה להסמיך הקמיצה ולבדוק באצבעו האמה וכן בכל האצבעות שמרגיש בסמיכת האצבע הסמיכה לה.

יא. זהו על חוד הסכין והוא על נקודת מראה לבן או על מראה שחור, אבל על הריאה יש ד' מראות.

יב. אם תלש צמר מצואר הכבש מפני שאין שם חשש נקיבת הושט.

יג. כגון איסור גאוה דאם יש רושם על הסכין ואם האותיות הם שקועים הוי ריעותא אבל מ"מ מותר לשחוט בו, אבל אם האותיות הם בולטים אסור לשחוט בו וזהו מדת גאוה כיון שהוא בולט ויוצא לחוץ אפילו בדיעבד אסור מן הדין לשחוט בו. וכן ג"כ האדם צריך להתרחק מגאוה. וכן הוא יתרת מגבה על הריאה טרפה כן הוא מוסר על האדם דאם הוא יתר ומתנשא הוי טרפה.

יד. כגון אם נמצא בחלל העוף כיס מלא מים כשרה רק בהפס"ק ובכיס ריקן כשרה אף בלא הפס"מ.

טו. כגון ששחט שני חצאי סימנים וא"כ הוי יותר מרוב אפ"ה טרפה דצריך דוקא סימן אחד או רוב אחד.

טז. זה כששחט רק רוב סימן אחד בעוף (אף הקנה) צריך תיכף להיות במ"ע שיש בו רוב אבל לא במדידה.

יז. כגון על סוף מקום השחיטה בושט בעוף ושם תחלת הזפק ונקב בזפק הדין דכשר שם, אבל אם נשחט שם טרפה משום איסור גרמא וצריך לשחוט כשעדיין אדום. וסימן לזה הוא כך הושט הוא אדום והזפק הוא לבן, וכיון שמתחיל הלבנות הוי סימן שמתחיל שם הזפק. עוד סימן יש, הושט יש לו שני עורות והזפק יש לו רק עור אחד.

יח. בשחיטת עופות צריכים להשגיח שיחתוך גם הוורידין שיוצא דם מפני שרגילין לצלותו שלם, אבל להכשיר השחיטה אין זה שייך כלל.

יט. כגון ששחט בלילה נגד הרבה חוטים והם מחופים בחלב או בשעוה אסור לשחוט בפניהם שצריכים להיות דוקא קלועים ואז דינם כאבוקה, אבל אם אינם קלועים יש להם דין נר יחיד (פרמ"ג ולא כפרמ"ג).

כ. כגון בתוכחה קלל משה צ"ח קללות, וכן בשוחטים יש קללה זו והוא דמותר לשחוט עד בן פ' שנים, ונער עד אחר י"ח שנים וביחד הם צ"ח שנים.

כא. כגון שנדנד העוף בידו בעת השחיטה יש לחוש שמא נגמר השחיטה ע"י הנדנוד והוי שלא ע"י אדם, רק אם השוחט אומר בריא לי שלא הגיע הנדנוד להשחיטה יש לסמוך עליו ודוקא אם ידע בעת השחיטה.

כב. אף דחצי קנה פגום כשר ובשנעשה רוב הוי גמר שחיטה וכשרה, אפ"ה צריך הרוב שיהא רוב הנראה לעינים ואף שההוספה הוי רק מיעוט אבל בזה המיעוט גופא אם פסק מלשחוט ושחט אח"כ הוי שחיטה דלית שיעור בזה.

כג. כגון ששכח עיו"ט מלבדוק וע"י הדחק צריך לבדוק ביו"ט; תכלית מבדיקה זו הוי שלא ימצא פגימה, דאפשר דיתרמי שלא ימצא בו פגימה.

כד. ע"כ דחמיר וכגון בענין שמוטה דאם נשמט סימן אחד אחר ששחט סימן הראשון והעוף עדיין חי כשר בהפס"מ (יו"ד סט"ו ושמ"ח ס"כ ובספרו שערי זבח), אבל אם הוא עדיין בעת השחיטה שלא פסק עדיין מלשחוט הוי נבלה. ובדרך זה הוא בכל חמש ה"ש. אבל בשאר ענינים אם הוא עומד עדיין באותו ענין כגון לענין ברכה ועוד ועוד ואכמ"ל.

כה. כגון מצות כיסוי הדם דכתיב (בפ' אחרי) ושפך את דמו וכסהו בעפר וגם הוא מרומז במצוה של וזבחת שהיא הכשרת אכילה בלכתחלה. וכיון שהוציא הכתוב בלשון ושפך ולא בלשון ושחט לאשמועינן דאף שלא שחטו לאכילה רק לצורך הדם ג"כ חייב בכיסוי ולזה הוי כיסוי הדין חובת הגוף ולא חובת קרקע אפ"ה אינו מוטל על השוחט להוציא את הדם בשחטו את העוף כדי שיהא לו אפשר לקיים המצות עשה מן כה"ד, וכן שנינו במשנה בחולין (ד' ל"ג) השוחט את הבהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם כשרים, אבל מ"מ מונח חיוב גדול על השוחט שיקיים את מצות מן כיסוי הדם ולא בלבד שמונח על השוחט אלא שמונח על כל ישראל חוב מן המצוה זו, אלא השוחט קודם.

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ששה סדרי משנה, מנוקדים ומפורשים על ידי ח. נ. ביאליק, בכרך הראשון, זרעים. הוצאת „דביר", תל אביב.

המישורר הגדול ח. נ. ביאליק שב אלינו אחרי נדודים הרבה בביתנה המישבילים והמישוררים, ותשורה בידו, פירוש על ששה סדרי משנה. בראש הספר נותן לנו הקדמה זו, והיא — מעשי ידי כופר אכן. בהקדמה זו שנכתבה בסגנונו המיוחד של ביאליק, מבאר הוא את תכניות של הוצאת ספרי המשנה מנוקדים ומפורשים לפי דרכו, והוא מודיע לנו כי „הפירוש הקצר שלו לא בא בשום פנים להתחרות עם הפירושים הקודמים, או להתגדר בחידושים משלו. אדרבה, רובו ככולו נסמך על דברי הפירושים שקדמוהו, ישנים וחדשים, כל עיקר חדושו אינו אלא בצורה ובאופן ההרצאה וכו' להקל על יודעי ספר משנתנו את הבנת המשניות לפי פשוטה במקומה ומגופה וכלי הקדוקים יתרים, והשתדל בכל כחו להשמר מעודף וחוסר, והפירוש — לפי דעתו של ביאליק — הוא ברור ושלם ומכסיק די הצורך להבנת דברי המשנה על בורים במקומם ומתוכם ולפני כל מסכת ומסכת הוקדם מבוא קטן מיוחד לה. בענינה. במבוא זה מתבארים בקצרה, בראשי דברים, עיקרי הענינים הנדונים במסכת הסמוכה לו, לפי סדר בואם בפרקיה ובראש כל מבוא הובאו בתובי התורה המישמשים יסוד לעניני אותה המסכת, למען שמור את הקשר שבין התורה שבכתב לתורהשבעל פה. ודרך אגב הוא מעיר על הערך החנוכי שבלימוד המישנה ומרמז על הלקוים והפגימיות שבחנוך העברי „הלאומי" וכי יש צורך גדול בלימוד מתוך המקור הראשון.

אין ספק כי דבר גדול מאד עשה המישורר ביאליק בעבודה רוחנית זו, עבודה פוריה ונהדרה בקודש, ואם יזכה לגמור את עבודתו על ששה סדרי מישנה, ישאר שמו לברכה ולמזכרת נצח בספרות ישראל המקורית. אבל מתגנב הוא היאוש בתוך הלב העברי מנקר ומחטט שם וישואל: המישורר שקדמהו שאל „למי אני עמל"? ביאליק אינו שואל למי אני עמל? חושב הוא כי עמלו לא לשוא, עמל הוא בעד „העברים", אלה שהטפו את „ספר האגדה" שלו, הם יחטפו גם את ששה סדרי מישנה עם פירושי, הלואי! אבל מסופקני מאד. „העברים" שלנו בדורנו מתרחקים מן המקור, אינם יודעים אפילו את התנ"ך. הם יקראו את „ההקדמה" של ביאליק לששה סדרי מישנה, בהיותה יצירה ספרותית הנונה, אבל לא ילמדו את המישנה. „העברים" שלנו קוראים הם ולא לומדים. קריאה ולא למוד, שטחיות ולא העמקה, ובזה חלקם ונחלתם, ואלה שלומדים מישנה בכל יום מימי חייהם, להם יש צורך בדברי מפרשי המישנה המקובלים באומה, רש"י, ברטנורא, תוספות יו"ט, ומהם יש שמביאים לעיין בדברי הרמב"ם על המישנה, מלאכת שלמה, הגר"א, תפארת ישראל, בני יחת, הרידב"ז ואחרים הרבה נהנים ומועילים, ולהם פירושו של ביאליק שהשקיע בו הרבה עבודה וכשרון איננו פירוש מספיק די הצורך להבנת דברי המישנה לפיטעם. אבל מודים אנו כי עבודה גדולה מאד ונחוצה למוג ידוע של קוראים היא עבודתו הפוריה של ביאליק, וכי יודע, אפשר כי הספר יתפשט ויהיה לברכה ובלי שהרת להפצת דברי המשנה בין יודעי ספר בישראל.

ואולי ישפיע בזה ביאליק על המורים והמחנכים העברים „החדישים" שישימו לב ללמוד המישנה במקום ללמוד מתוך ספרי קריאה וללמוד ישאין להם פרי כי אם פרחים, ולפעמים הפרחים נובלים. הרבה השפיע ביאליק לחבב עליהם את האגדה על ידי ספרו „ספר האגדה", הנואי שיצליח להשפיע ולחבב עליהם את המישנה, שזיא היא התורה שבעל פה, ואם יצליח בזה הרי אין קץ להברכה המרובה ולנכסי הרוח של האומה שיכנסו במחנה קוראי עברית ובין יודעי ספר בישראל. וכשם שזכה להתחיל בסדר זרעים כן יזכה לגמור את עבודתו הפוריה על ששה סדרי מישנה בהצלחה מרובה.

ספר המדרש וההגיון, דרשות למועדי השנה ולכל מקצעות החיים, גם הדרנים על ששה סדרי משנה, מאתי אפרים בלא"א ר' אברהם דוד בערמאן, רב דביהכנ"ם בית אהרן בית שלום, בהוקלין נ. י. תרצ"ב.

„המדרש וההגיון" הוא שם הספר החדש הזה, וכשמי כן הוא, בכל מאמר ומאמר ובכל דרוש ודרוש שבו אתה מוצא הגיון, רעיונות דקים ונפלאים, ובמדרש שבו יש גם כן הגיון, הרמוניה ומזיגה נפלאה של דרוש והגיון, הדרשות הן קצרות, יפות, חודרות אל חדרי הלב והנפש, ויש בהן משום ברנסת המיוח והלב, השכל והרגש, הדרשות הן לראש השנה, לשבת שובה, לעשרת ימי תשובה, ליום כפור, לפסח, לשבועות, לשבת נחמו, לשבת נחמו, להספר, לבר מצוה והדרנים ומישנה, וגם דרשות לפרשות: בראשית, נח, לך, וירא, ויחי, שמיני, ועוד. הדרשנים והמטיפים ימצאו בו חמר רב לדרשותיהם מעל הבימה.

בן דוד.

בגליון הבא נפרסם בע"ה עוד מכתבי ברכה מאת רבנים, נאונים ומפורסמים בישראל.

צו אונזערע לעזער!

מיר שיקען אייך אינזער מאנאטליכען זשורנאל, „די שחטים שטימע" אין אידיש אין דעם „חשומר" אין חעברעאיש. יעמעס פרייז אין בלויז 3 דאלאר א יאהר, אין $1.50 פאר א האלב יאהר אבן מיר בעטען אייך צו אפשיקען אייער בוכסקרייבשאן פרייז. אזוי שנעל ווי מעגליך, אים מיר זאלען ניט זיין נעצווונגען צו אויפהערען שיקען אייך די ציישונג.

„די שחטים שטימע" איז געווידמעט פאר די אינטערעסען פון אידעאלישע כברי אבן פאר די אינטערעסען פון רבנים אין שחטים בפרט. ווי אויך פאר יעדען באזאנדערען ארטאדאקסישען אידען.

„די שחטים שטימע" וועט הרוקען אין אידיש אבן אין העברעאיש ארטיקלען פון די גרעסטע רבנים אין ארטאדאקסישע שרייבער פון דער גאנצער וועלט. עס ווערען זיך הרוקען ארטיקלען בילדער, חדושי תורה בדרכ יאגד, ערצעהלונגען, לידער, דרשות, ווייטערשאפטבע ארטיקלען, בריף, חיכטארישע אראבשטעלען, שאלות ותשובות, פעליעטאנען, אבן פיעלע נייע אינטערעסאנטע אין באלעהענדע „פונקטען" ווערען אריינגעפירט וועלען אין דיזען זשורנאל.

„די שחטים שטימע" איז ניט נעדינדעט נעווארען צייטונג נעשעפט, צולוב פראפיטען, נאר צולוב די אינטערעסען פון אידישקייט אבן פאר די אינטערעסען פון רבנים אבן שחטים אבן אנדערע כלי קודש, אין יעדער פאל וואס וועלט צוגעשיקט נעהט נאר פאר די „שחטים שטימע", אבן מיר וויסען אין האפען אז די „שחטים שטימע" וועט פארנעפערט ווערען אבן וועט אין גיבען ערשיינען אלס וועכענטליכע צייטונג.

„די שחטים שטימע" וועט ניט אינטערעסאן, ווייל 300 שחטים יראים ושלמים, חברים פון די אגודת השחטים האבען זיך אלין בייגעשטייערט אבן מען קאן באווייזן די עקזיסטענץ פון די „שחטים שטימע" פאר א גאנצען יאהר, אזוי אז יעדער כובסקרייבער קען זיין זיכער אבן פאזיטיוו צו ערהאלטען דעם זשורנאל א גאנצען יאהר, אהן אן אפהאלט. די שחטים יוניאן, וועלכע איז א שטארקע אבן זיכערע יוניאן איז פאראנטוואדטליך פאר די געלד.

מיר לעבען ניט שיקען דעם זשורנאל נאר ווען מיר ערהאלטען דעם בוכסקרייבשאן פרייז, אבן ווען מען וועט אונז ניט שיקען די געלד, וועלען מיר ניט שיקען מעהר דעם זשורנאל צו יהיה מי שיהיה. „בעמפעל קאפיעס" קען מען שיקען נאר א פאר מאל אבן ניט שטענדיג, מיר מוזען צושטעלען צום פאסט אפיס א ליסט פון באצאלטע סובסקרייבערס.

בעטען מיר דאהם, שיקט אונז באלד, אזוי שנעל ווי מעגליך, דעם בוכסקריפשאן פרייז, אבן איר וועט ערהאלטען „די שחטים שטימע" אין צייט. איהר וועט האבען א נייעטיגען פערגענגען, אבן גלייכצייטיג וועט איהר העלפען אויפלעבען דאס שטארקע ארטאדאקסישע אידישע ווארט אין אמעריקע אבן אין קענעדע.

בברכת התורה והיהדות,

די פארוואלטונג.

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מהמשׁ־עשׂרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מיתחת מכבש הדפוס שלנו מאת המחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות חברית — וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

י ע ן כ י : —

א. בית הדפוס שלנו מישובלל הוא במכונות חכירחדישות וחבי טובות.

ב. מכדרי האותיות שלנו חנם יודעי תורה ובקיאים במלאכתם עד צד היותר טוב.

ג. יש לנו מבחר גדול של כל מיני אותיות מרובעות שונות וגם אותיות בכתב רש"י.

ד. המגיה שלנו הנהו אומן יד במקצוע שלו.

ה. הניר שלנו הנהו יפה ומישובח.

ו. חברימות היוצאות על ידינו אין בכוחן ליופי ולחידוד.

ז. המחירים שלנו חנם נמוכים וחתנאים נוחים.

ובכלל חננו מישתדלים, בכל האמצים האפשריים ועד חיכן שידינו מגעת, לחפיק רצון חמחברים, חעומדים אתנו בקשר מבחרי, על צד חיותר טוב וגאמן.

תעודות ובתבים חמעידים על אמיתת דבריגו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.

2 West 18th St. New York, N. Y.

חברה אחוות שוחטים דנויארק רבתי

די אויבענדערמאהנטע חברה האט זיך נעגרינדעט אויף דער איניציאטיוו פון שוחטים. נעמענדיג אין אנבאטראכט דאס עס איז בארען איהען אין ניו יארק, וועלבע זיינען באדאינטערעסירט, לאחר מאה שנה, צו זיין באוואנט מיט אחוות קבר. וועלבע זיינע שבנים זאלען אויך האבען נעזונען ביים לעבען בטריקטלי שומרי שבת, אבן די אויבענדערמאנטע חברה נעמט ארויין אלס מיטגלידער בערס, אידען יראים ושלמים, ניט דוקא שוחטים נאר שומרי שבת. אבן אויך בארקומיפען מיר אויפגעפאנגען קברים.

יעדער איד וועלבער וויל זיך אנשליסען אלס חבר, זאל זיך וועגדען צום פרעזידענט ברודער שרגא פייוויש, פאר אינפארמיישאן.

שרגא פייוויש חדש, פרעזידענט.

888 Faile Street

אברהם זאב שארפשטיין, סעק.

א הייליגער און פייערדיגער אויפרוף צו די שוחטים פון אמעריקא און קאַנאַדאַ

ברידער שוחטים!

עס איז געקומען די העכסטע צייט וואָס איר מוזט זיין אַלע פאַראייניגט, ווען איהר זענט ניט פאַראייניגט, ווערט איהר ערנידעריגט, באַליידיגט, איהר פאַרנעמט ניט אין אידישען לעבען דעם געהעריגען פלאַץ וואָס איהר זענט באַרעכטיגט צו פאַרנעמען. אייך פעלט פרנסה בכבוד. אייערע קינדער ווערען ניט ערצויגען אַזוי גוט ווי זיי האָבען געדאַרפט און געקענט ערצויגען ווערען. ווען אָבער איהר וועט זיך פאַראייניגען אין אַ שטאַרקען פאַרבאַנד פון שוחטים, אין אַ יוניאָן, וועט איהר זיין שטאַרק און מעכטיג. איהר וועט זיין זיכער מיט אייערע שטעלעס. איהר וועט האָבען פרנסה בכבוד, און איהר וועט רעספּעקטירט ווערען ווי עס דאַרפען רעספּעקטירט ווערען שוחטים, וועלכע זיינן זיך עוסק אין אַ מלאכת הקודש.

די עופות שוחטים פון נויאָרק, 300 שוחטים מופלגי תורה, יראים ושלמים, זיינען פאַראייניגט אין אַ שטאַרקע מעכטיגע שוחטים יוניאָן, און פיהלען זיך שטאַרק און גליקליך. מיר ווילען, ברידער שוחטים, איהר זאָלט נעמען אַ גוטען ביישפּיל פון אונז. פאַראייניגט זיך! שרייבט אונז און מיר וועלען אייך העלפען צו פאַראייניגען זיך. לאָזט אונז וויסען אייערע נעמען און אדרעסען, שרייבט אונז וועגען אייער לאַגע. אין פאַראייניגונג ליגט אייער גליק און אייער צוקונפט, ווי אויך די צוקונפט פון כשרות און אידישקייט אין אמעריקא און קאַנאַדאַ.

אגודת שוחטי עופות
דנויאָרק רבתי

ווענדעט זיך לויט פאָלגענדען אדרעס:

SCHOCHTIM STIMME

229 EAST BROADWAY,
NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, אַרויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. **Telephone: ORchard 4—1938 — 9602**

Vol. I. No. 4. **JUNE, 1932.** ב"ה ניו יאָרק, סיון, תרצ"ב ערשטער יאהרגאנג, נומער 4.

אינהאַלט:

עדיטאָריעלס:

א. וואָס די שוחטים פון אַמעריקא דאַרפען טאָן.

ב. אַלע תלמוד תורות און ישיבות אין געפאַהר.

ג. הגאון ר' אליהו קלאצקין, זצ"ל

צו דער פאַראייניגונג פון די שוחטים — — — — — — — — — — רעוו. אליהו מעלצער

הד יחלק (פעליעטאָן) — — — — — — — — — — — — — — — — — — — לץ בן לץ

בריעף פון שוחטים.

שמחות ביי שוחטים.

השומר

סיון — — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

ביקר על מפתן המטבח של עופות — — — — — — — — — — — — — א. פערעלבערג

הרבנים והשוחטים — — — — — — — — — — — — — — הרב מנחם שמואל הלוי פ"י

„דבר תורה" — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב מנחם הכהן ריזיקאָיו

מכתבי ברכה ועדוד

ספרים חדשים — בן דוב

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאָן 3 דאָלאר אַ יאָהר.

Application for second-class matter is pending.

די שוחטים יוניאָן פון ניו יאָרק גיט אַ האַרציגען צאתך לשלום צו זייערע בעאַמטע

די 300 שוחטים, וועלכע באַלאַנגען צו די אגודת שוחטי עופות דנוי יאָרק רבתי, האָבען לעצטען דינסטאָג אָווענט געגעבין אַ פּראָכטפאָלען האַרציגען „צאתך לשלום" צום פּרעזידענט פון דער אגודה רעוו. יעקב בלום און דעם סעקרעטאַר רעוו. יוסף ראָזענמאַן, און רעוו. זילבערמאַן, וועלכע זיינען געפאָהרען נאָך ארץ ישראל קויפען לאַנד און גרינדען אַ שוחטים קאָלאָניע אין ארץ ישראל אונטער דעם נאָמען „נחלת השבים"

הרב ר' זאב גאָלד, פּרעזידענט פון „מזרחי", איז געיוען דער הויפּט רעדנער, וועלכער האָט באַגייסטערט די שוחטים מיט זיין רעדע. עס האָבען אויך גערעדט די ברידער שוחטים מען האָט שטאַרק געלויבט די באַאַמטע פון דער יוניאָן פאַר זייער מסירת נפש אַרבייט לטובת די אָרגאַניזירטע שוחטים, מען האָט געזונגען חסידישע האַרציגע נגונים, עס איז געווען אויך אַ רקוד'על.

רעוו יעקב בלום דער פּרעזידענט פון דער אגודה, האָט באַדאַנקט אַלע ברידער שוחטים פאַר דעם כבוד וואָס זיי טיילען איהם צו. ער האָט ערקלערט, דאָס כאָטש איהם איז זעהר שווער צו שיידען זיך מיט זיינע ברידער, און די אינטערעסען פון דער שוחטים יוניאָן זיינען אימער נאָהענט צו זיין האַרצען, אָבער דער אידעאַל פון גרינדען אַ שוחטים קאָלאָניע אין ארץ ישראל צווינגט איהם צו פאַרלאָזען די יוניאָן אויף אַ קורצע צייט און פאָהרען דורכפיהרען זיין הייליגע שליחות אין ארץ ישראל. ער באַרוהיגט די ברידער דאָס די אינטערעסן פון די שוחטים יוניאָן וועלען ניט פאַרנאַכלעסיגט ווערען דורך זיין אבוועזענהייט, ווייל דער שטעל־פאַרטרעטער וועלכען רעוו. בלום לאָזט איבער אויף זיין פּלאַץ, דער ווייס פּרעזידענט פון דער אגודה חבר אליהו מעלצער דער טיכטיגער און איבערגעגעבענער ענערגישער טוער וועט געוויס דורכפיהרען אַלעס וואָס כ'איז נויטיג לטובת האגודה על צד היותר טוב

סעקרעטאַר און מנהל פון דער יוניאָן חבר יוסף ראָזענמאַן זעגענט זיך האַרציג מיט אַלע חברים און ברידער און ווינשט אַז זיי זאָלען אין גיכען האָבען די מעגליכקייט צו נאָכפאָלגען זיין ביישפּיעל, און ער מאַכט אויך באַקאַנט אַז ער לאָזט איבער אויף זיין פּלאַץ אונזער באַליבטען ווייס פּרעזידענט, וועלכער וועט טאָן בשלמות די נויטיגע אַרבייט. אויך חבר זילבערמאַן זעגענט זיך הערצליך מיט די ברידער שוחטים

צו דער ענדע מאַכט חבר יעקב בלום, דער פּרעזידענט אַ שטאַרקען אַפּיעל צו אַלע ברידער שוחטים, זיי זאָלען שאַפען סובסקרייבער פאַר דעם שוחטים אָרגאַן „די שוחטים שטימע". וועלכע ווערט יעצט פאַרשפּרייט צווישען די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדע ווי אויך אין אַנדערע לענדער און אויך צווישען רבנים פון דער וועלט, און די השפּעה פון אונזער „שוחטים שטימע" איז זעהר גרויס. ווען יעדער שוחט, זאָגט דער פּרעזידענט, וואָלט געשאַפען גענוג סובסקרייבער וואָלטען מיר געהאַט די מעגליכקייט צו פאַרגרעסערען און פאַרשענערען אונזער זשורנאַל וועלכער איז פון די גרעסטע וויכטיגקייט פאַר אונז אין יעצטיגען מאָמענט.

רעקאָרדינג סעקרעטאַר, חבר באַשקאַוויץ און ווייס פּרעזידענט חבר מעלצער, גיבען איבער אין נאָמען פון דער עקזעקוטיווע אַ האַרציגע ברכה צו די דריי חברים שוחטים וועלכע פאָהרען נאָך ארץ ישראל. די ברכה איז געווען אַזוי האַרץ־רירענד, מיט פייער און באַגייסטערונג, אַז אַלע ברידער זיינען געוואָרען געדיהט און זייערע הערצער זיינען אָנגעפילט געוואָרן מיט הייליגע געפיהלען צו די קדושת וחיבת הארץ און פון גרויס באַגייסטערונג האָבען אַלע חברים געזונגען „ברוך אלקינו" און „התקוה".

תפארת הגר"א תלמוד תורה געזעגענט זיך מיט איהר"ע דירעקטאָרען בעאַמטע פון דער „שוחטים יוניאָן"

די גרויסע בראַנזווילער תלמוד תורה „תפארת הגר"א", 425 האַוואַרד עוועניו, ברוקלין, האָט אויך אַראַנזשירט אַ צאתך לשלום אָווענד מיט אַ גרויסאַרטיגע מליה מלכה סעודה צו רעוו. יעקב בלום דירעקטאָר און טשערמאַן פון ועד החנוך פון תלמוד תורה און פאַר רעוו. יוסף ראָזענמאַן דירעקטאָר פון תלמוד תורה.

הרב שמריהו ליב הורוויץ דער רב און פיהרער פון תלמוד תורה און שוהל, ווי אויך דער רעדאַקטאָר פון די „שוחטים שטימע", דער באַוואוסטער בלל טוער יוסף חיים קאַפּלאַוויץ פּרעזידענט פון תלמוד תורה, רעוו. שמואל קרולעוויטש, טרעזשורער פון „נחלת השבים", הרב רייטער פון דער חברה משניות, דער רב פון „חברה ש"ס", דירעקטאָרען פון תלמוד תורה, ווי אויך די פּרעזידענטין פון די ליידיעס אקזיליארי און אפּרים זעלדין פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, האָבן געהאַלטען האַרציגע רעדעס לכבוד רעוו. יעקב בלום און רעוו. יוסף ראָזענמאַן. רעוו. מרדכי ברוקס, דער ווייס פּרעזידענט פון „נחלת השבים", וועלכער איז אַ באַריהמטער חזן און מנגן, האָט באַגייסטערט דעם עולם מיט שירה וזמרה. דער קינדער כאָר פון תלמוד תורה האָט געזונגען זמירות. אַס ענדע האָבן רעוו. יעקב בלום און רעוו. יוסף ראָזענמאַן געהאַלטען קורצע רעדעס אין וועלכע זיי האָבען זיך געזעגענט מיט אַלע פריינט, און מיט „התקוה" און „ברוך אלקינו" איז געשלאָסען געוואָרען דער צאתך לשלום אָווענד.

די שוחטים שטימע

סיון, תרצ"ב

ערשטער יאָהרגאַנג. נומער 4

וואָס די שוחטים פון אַמעריקא דאַרפען טאָן

די שוחטים פון אַמעריקא און קענעדע דאַרפען יעצט מער ווי אימער האָבען אַ חשבון הנפש, באַטראַכטען זייער לאַגע, די לאַגע פון זייערע פאַמיליעס, די לאַגע פון אידישקייט בכלל און כשרות בפרט, און דאַן וועלען זיי מוזען קומען צו דער איבערצייגונג אַז די איינציגע וועג וואָס קען פיהרען צו זייער גליק איז — פאַראייניגונג.

דער מצב פון אידישקייט דאָ אין לאַנד ווערט ערגער פון טאָג צו טאָג, מיר לעבען אין אַ שרעקליכע צייט, אַ צייט וואו נשמה, גייסט, קדושה, שפּילט זייער אַ קליינע ראָליע. די וועלט ווערט אַלץ מעהר מאַטעריאַליסטיש, מעהר פאַרגרעבט, מען הערט אויף גלויבען אין דעם בורא עולם, אין העכערע אידעאַלען, דער דאָלאַר און פיזישע קראַפט ווערט פאַרגעטערט, די וועלט האָט זיך אומגעקערט צוריק צו דער עבודה זרה עפּאָכע, מען דינט דעם אָלם, די פיזישע קראַפט, מען דינט צום דאָלער, דער עגל הזהב, די עקאָנאָמישע לאַגע ווערט ערגער פון טאָג צו טאָג. אין אַזאַ צייט איז דאָס אידענטום אין דער גרעסטער געפאַהר, און שחיטה מיט די שוחטים ווערען, פשוט, איבערוג, מען הערט אויף גלויבען אַז מען דאַרף האָבען שוחטים וועלכע שעכטען לויט דעם שולחן ערוך דוקא. אַ שוחט זאָגט זיינע בעלי בתים וועלכע באַלאַנגען צו אַן אַרטאָדאָקסישע שוהל ניט ווייט פון ניו יאָרק, אַז יענער שוחט האָט געמאַכט אַ שמוטה, לאַכען די פרומע בעלי בתים, שוהל מעמבערס, און זאָגען דעם שוחט; „זייט ניט קיין גרינער, אין אַמעריקא איז ניטאָ קיין פּלאַץ פאַר אַזוינע נאַרישקייט ווי שמוטה, דרסה און אַזוי ווייטער".

אין אַזאַ שרעקליכע עבודה זרה צייט געפינען זיך די טרעגער פון רעליגיאָן, רבנים און שוחטים, אין דער גרעסטער סכנה, און דער איינציגער מיטעל איז צו פאַראייניגען זיך אין אַ שטאַרקען שוחטים פאַרבאַנד, יעדע שטאָדט וועלכע האָט עטליכע שוחטים, דאַרפען די שוחטים גרינדען אַן אגודת השוחטים, נאַכהער ווען אַלע שטעדט פון לאַנד וועלען האָבען לאָקאַלע שוחטים אָרגאַניזאַציאָנען, דאַן וועלען מיר זעהען אָרגאַניזירען די אַלע שטאָדטישע שוחטים אָרגאַניזאַציעס, אין איין גרויסע שוחטים יוניאָן פון גאַנץ אַמעריקא און קענעדע.

אַלץ פאַראייניגט זיך איצט, אַפילו די באַנקירען, אין דער צייט פון פּראָספּעריטי האָבען זיי געגלויבט אין אינדיווידואַליזם, איצט אָבער האָבען זיי זיך פאַראייניגט אין אַ „רעקאָנסטראָקשאָן פאינענס קאָרפּאָריישאָן", די פאַרמער פון לאַנד פאַראייניגן זיך אויך אין קאָאָפּעראַטיוון, און אַפילו די דאָקטורים באַטראַכטען איצט פּלעכער פאַר אַ געוויסער פאָרמע פון געזעלשאַפטלאַכער מעדיצין. אַלעס ווערט יעצט פאַראייניגט, אַפילו די שמשים פון ניו יאָרקער שוהלען האָבען געפונען פאַר נויטיג צו פאַראייניגען זיך, און מען זאָגט, אַז זיי האָבען אַ שטאַרקע יוניאָן. פאַראיינען און יוניאָנס — דאָס איז דער איינציגער וועג ווי אַזוי צו באַקעמפען אָרימקייט און ערנידערונגען. די שוחטים פון לאַנד אויב זיי פאַרשטעהען זייער לאַגע און ווילען באַזאָרגען זייער צוקונפט און די צוקונפט פון כשרות אין אַמעריקא, מוזען זיי שאַפען שוחטים אָרגאַניזאַציעס אין יעדע אידישע קהלה. שטאַרקע שוחטים יוניאָנס — דאָס איז דער געבאָט פון דער שטונדע. ווי נאָר די שוחטים וועלען זיך אָנפאַנגען צו אָרגאַניזירען דאַן וועט נויטיג זיין צו רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים אָרגאַניזאַציעס פון אַמעריקא און קאַנאַדע.

שוחטים! פאַראייניגט זיך! אייער פאַראייניגונג וועט זיין אַ ברכה פאַר אייך און פאַר'ן אידענטום.

אַלע תלמוד תורה'ס און ישיבות פון גרויס ניו יאָרק אין געפאַהר

אַלע תלמוד תורה'ס און ישיבות פון גרייטער ניו יאָרק זיינען אין די גרעסטע סכנה. די לעהרער הונגערען, זיי האָבען שוין פאַר אַ גאַנץ לאַנגע צייט ניט געקראָגען זייער קלעגלעכען געהאַלט. די הייליגע ערציהונגס אַנשטאַלטען זיינען איינגעטונקען אין חובות און קענען ניט צאָהלען, זיי זיינען אַזוי גוט ווי באַנקראָט, ווייל דאָס ארטאָדאָקסישע אידענטום איז באַנקראָט. דער גרויסער טעגליכער „מאָרגען זשורנאַל" ווידמעט יעדען טאָג פייערדיגע אַרטיקלען צו די אידען פון אַמעריקא צו ראַטעווען די תלמוד תורה'ס און ישיבות פון אונטערגאַנג, און עס קומט אַרייז אונבאַדייטענדע סומען. דער עקאָנאָמישער קריזיס האָט גישאַפען אַ גייסטיגען קריזיס וועלכער איז פיעל שטאַרקער, ערגער און סכנה'דיגער ווי דער עקאָנאָמישער קריזיס. די „אגודת הרבנים", דער „ועד הרבנים" האָבען פאַרעפענטליכט אין דער אידישער פּרעסע הייליגע האַרציגע אויפרופען צו ראַטעווען די ישיבות און תלמוד תורה'ס, דער „דגל הרבנים" האָט געהאָט אַ שטורעמדיגען מיטינג וואו אַלע חברים רבנים האָבען געדונערט אַז מען מוז ראַטעווען אונזערע קינדער פון אַסימילאַציע, און אידען זיינען קאַלט ווי אייז.

איז חס ושלום געשטאָרבען די אידישע נשמה? האָט די אידישע האַרץ אויפגעהערט קלאַפען? פיהלען ניט די אידען פון אַמעריקא די גרויסע פאַראַנטוואָרטליכקייט וואָס די השגחה העליונה הייט אויף זיי יעצט אַרויפגעלייגט?

פאַר וועמען וועלען בלייבען די טויזענדער שוהלען

פון לאנד אויב מיר וועלען ניט ערציהען א נייעם דור וועלכער זאָל דאַרפן א שוחל? ווער וועט לייענען אין אונזער תורה פאַר וועלכע מיר האָבען פאַרגאָסען טייכען בלוט און געשפּרונגען אין פייער? ווען ניט די תלמוד תורה'ס און ישיבות, וועלען מיר דאָך בלייבען א פאָלק פון ציגיינער, דער „עם הספר" וועט בלייבען אַן עם „הפייפער", ער וועט לייענען אנשטאט א אידישען הייליגען ספר א אידישען „פייפער" און אַביסעל שפּעטער קיין אידישען „פייפער" אויך ניט דאַרפען, אויס אידישען לעבען, און מיר וועלען חס ושלום אונטערגעהן.

מיר דאַרפען זיך דערפאַר באַפרייען פונ'ם גייסטיגען קריזיס אַזוי שנעל ווי מעגליך. יעדער איד, אָרעם אָדער רייך, מוז זיך אָנשטרענגען, מוז א ביסעל מסירת נפש האָבען און העלפען ראַטעווען אונזערע הייליגע תלמוד תורה'ס און ישיבות.

מיר אַפּעלירען צו אַלע אונזערע לעזער בכלל, און צו אונזערע בדידער שוחטים בפרט בכל מקום שהם, אַז זיי זאָלען זיין די ערשטע צו אָפּרופען זיך אויף דעם קרעכץ פון די שכינה, אויף דעם עלבון התורה און קומען צו הילף אונזערע מוסדות התורה, די פעסטונג פון יודענטהום, ווי עס פאַסט פאַר שוחטים וועלכע זיינען יראים ושלמים און זיינען זיך עוסק במלאכת הקודש באמונה.

---

6 מאָנאַטען געפענגעניש פאַר איבער־טרעטען שחיטה פאַרבאָט

עס ווערט געמעלדעט פון בערלין דורך איטא, אַז זעקס חדשים געפענגעניש און גרויסע סומען געלד שטראָף דאַרפען באַקומען די וואָס וועלען אַריבערטרעטען דעם אַנטי־שחיטה געזעץ וואָס די נאַצ. פראקציע אין דייטשלאַנד האָט אַריינגעבראכט ניט לאַנג צוריק אין דעם פרייסישען לאַנד טאַג, לויט א פונקט אין דעם פאַרגעשלאָגענעם גע־זעץ. דער שחיטה פאַרבאָט באַציהט זיך ניט נאָר אויף שאָף נאָר אויך אויף עופות.

מיר האָבען שטאַרק מורא, אַז דער שחיטה פאַרבאָט אין דייטשלאַנד וועט ווירקען צו שלעכטען אויף אַלע אַנדערע לענדער, ווייל דייטשלאַנד איז דער פּראָבע־שטיין פון דער מערב ציוויליזאציע. דער ביישפּיעל פון אסר'ען שחיטה אין דייטשלאַנד, וועלכע איז דאָך פאַרדעכענט אַלס הויך קולטורעלע לאַנד, זאָל ווירקען זעהר שלעכט אויף די איבעריגע לענדער. עפּעס האָט געדאַרפט געטאָן ווערען וועגען דעם מצד די רבנים, שוחטים און אידישע בלל טוער פון דער גאַנצער וועלט. יעצט זעהען מיר ווי נויטיג עס איז צו האָבען אַן אַ ל ו ו ע ל ט ל י כ ע ש ו ח ט י ם אָ ר ג אַ נ י ז אַ צ י אָ ן, וועלכע זאָל שטעהן על המשמר און זאָל קענען עפּעס טאָן אין אַן עת צרה.

די פיהרער פון „צענטראל פאַראיין" אין בערלין האָבען ערקלעהרט אַז ביב היטלער וועט קומען צו דער מאַכט וועט אָהן צווייפעל אַרויסגעגעבען ווערען אַן אַל־געמיינער שחיטה פאַרבאָט אין דייטשלאַנד.

דער הפקר צושטאַנד פון שחיטה און שוחטים

מיר לייענען אין דער טעגליכער פּרעסע פאָלגענדעס: „די קאָנגרעגיישאָן בני אברהם פון איסטאָן, פא, זוכט א פאַסענדען מאַן פאַר די שטעלע פון חזן שוחט און בעל קורא, קיין סאלארי, בלויז הכנסה... קיין כהן דאַרף מעלדען.... (?!)"

ה ו ד ע ה ו א ז ה ר ה. — איך, דער שוחט פון איסטאָן, פא, מיט א פאַמיליע שיחיו, בעט אַז קיין שוחט זאָל קומען אַהער, ואסור הסגת גבול ידוע, ווער ח"ו עס וועט קומען, וועט גרעסער מאַכען די מחלוקת, און יועט זיכער דורכפאַלען

מ. קליין, שו"ב דפה.

* * *

„די א ג ו ד ת ה ש ו ב י"ם פ ו ן ד ע נ ו ו ע ר ק א ל א ר א ד א, מאַכט באַקאַנט אַז איינינע מענשען ווילען אָנמאַכען מחלוקת אין שטאָדט און זוכען נייע שוחטים, כדי צו טאָן שאָדען די עקזיסטירענדע שטאָדט טישע אגודת השובי"ם. מיר אַפּעלירען צו אַלע שוחטים פון אַמעריקא, ניט לאָזען זיך פאַרפיהרען פון די מחלוקת זוכער און ניט קומען אין דענווער שעכטען"...

מיר זיינען זיכער אַז קיין פאַראַנטוואָרטליכער שוחט וועט ניט פאָהרען אין דענווער, ווייל דערמיט וועט ער ברעכען די אגודת השובי"ם פון שטאָדט און וועט זיך אַליין צוברעכען!

הגאון ר' אליהו קלאצקין זצ"ל

אין עלטער פון 81 יאָהר איז נפטר געוואָרען אין ירושלים דער געוועזענער לובלינער רב, הגאון ר' אליהו קלאצקין זצ"ל.

די דאָזיגע טרויעריגע ידיעה וועגען דער פּטירה פון איינעם פון די גרעסטע גאונים פון היינטיגען דור, האָט אַרויסגערופען אין דער גאַנצער אידישער וועלט אַ גע־וואלדיגען טרויער.

נאָך אַלס קינד איז הגאון ר' אליהו קלאצקין זצ"ל געווען באַרימט אַלס גרויסער עילוי, חריף און בקי, אַלס יונגערמאַן נאָך ווערט ער רב אין איזאבעלין, נאָכדעם אין מאַריאמפּאל און פון דאָרט גלייך אין לובלין, וואו ער האָט פאַרנומען די כסא הרבנות אַ סך צענדליגער יאָהרען ביז'ן יאָהר תרפ"ה, ווען ער איז עולה קיין ירושלים עיר הקודש.

הגאון ר' אליהו קלאצקין איז געווען אַ גרויסער משיב אין הלכה, איבערהויפּט אין עניני עגונות. ער האָט מחבר געווען פיעל ספרים, ווי „אבן ראשה", „אמרי ספר", „דבר אליהו", „דבר הלכה" און אַנדערע. דער כלל ישראל האָט אין איהם פאַרלאָרען איינעם פון די לעצטע גאונים פון פריערדיגען דור. יהי זכרו ברוך.

ת'נ'צ'ב'ה'

צו דער פאראיינונג פון די שוחטים

פון רעד. אליהו מיללצער, וויסיפרעזידענט פון די אגודת השוחטים דניו־יארק רבתי.

זיכט „די שוחטים שטימע" איז אדוים מיט א קול קורא צו אלע שוחטים, דאס זיי זאלען זיך פאראיינigen, אום דאביט צו פארבעסערן דעם מיצב השוחטים אין אפשאפען די גוואלדיגע הפקרות וואס הערשט אין פעדר פון שחיטת אין כשרות, וועלכע כיר פארפליכטן מיט ברירה פון שוחטים פון איבער'ן נאנצען לאנד, וועלכע זיי נאטען אינו זוייפען אז זיי טראכטען זיך טיף אריין אין דער ביזנעס אנגעוואחטאנטער בראנש, און וואלטען וועלען עפעס טאן צו מאכען אן ענדע צו דער שרעקליכער לאנג פון שוחטים אין כשרות, אבער, לויידער, פיעלט פעלט מוטא אין ענערגיע אין אנדערע פעהלט ערפאהרונג, אבער זיי טאלען אין זייערע ביריף צו אונז, די לאנג מיט די שיואדציעס פארבונן וואס קאן נעבען. עס איז פשוט שווער שפיל! אוא שרעקליכע הפקרות זאל קענען הערשען נאר יעצט, וועו אין יעדער שטאדט נעפינען זיך נאר אמת'ע אידען, וואס וויסען און פארשטייען אז שחיטה און כשרות איז דער פונדאמענט פון די אידישע רעליגיאן פון יעצט און פון אלע צייטען, און מיט זייער גליייכגילטיקייט און נייטט נעמען קיין פעסטע שטעלונג צו פארבעסערן דעם מיצב, לאזען זיי דירעקט און אונדירעקט דעם פונדאמענט פון אונזער היילינע אמונה פאנאנדערפאלען, און איבערהויפט דא אין לאנד אין די קליינע שטעט. וועו ניט שחיטה און כשרות בלייבט דאס נאנצן ווינציג פון אונזער אמונה. די שוחטים וואס שרייבען די ברירה בעטען זיך מיר זאלען זיי קומען צו הילף מיט ראט און טהאט, און וועו מיר ענטפערען זיי ניט גלייך, וויל מיר זייגען יעצט אויסער געווהנליך באשעפטיגט, שרייבען זיי ווייטער מיט גרויס פארדרום. דאס צייגט אז די „שוחטים שטימע" האט אויפגעוועקט און ערמיכטערט די באוואוסטזיגע און די דענקענדע שוחטים פון לאנד.

אבער יעצט שטעלט זיך די פראגע, ליגט טאקע ביי אונז דער שליכעל צו לייזען די פיעל אנגעוועהטאנטע פראגע? און אויף ווייפעל קענען מיר העלפען צו פארבעסערן דעם מיצב השוחטים אין לאנד? און מיר די אגודת השוחטים דניו יארק פעלט ניט קיין ווינציגע אידעס, וואס זיי ווילען אין פראקטיזיי זעצן, אבער מיר ווילען אויך נישט אז מיר זאלען אלע מיט אונזערע אידעס אלם ביישפיעל.

שטעלט זיך פאר, חברים שוחטים, אוא שטארט וויי ניו יארק, וואס האט דעם נרעסטען אידישען קבוץ אין דער אידישער נעשיכטע, די נרעסטע אידישע קהלה פאר אנגעזעצט אויף זייער קאפ? וואהרום, זאגען זיי שרייבט מען ניט דעם אמת וועגען שוחטים, רבנים, קהל'שע קליאמקעס מכל המינים, וואהרום עפעס „ביזנט" מען זיך נאר צו די כשר'ע בוטשערס. דאס מוז זיין — אזוי שרייבען זיי — עפעס א נייער סארט רעקיפירונג ביזנעס, און מען וועט באלד בעמען פון זיי א דאלאר א וואך, אויב ניט וועט מען צומאכען זייערע בוטשער שעפער זונטאג מיט דער הילף פון פאליציי, און מען וועט זיי אנטאן נעזונד צרות.

דער רעדאקטאר שרייבט צו מיר: „גוטן, רוצח, פארדאמטער לין, זעהט וואס איהר האט אנגעטאכט, אויסהאט האט זיך פארטשעפעט מיט די כשר'ע בוטשערס, עס וועט אונז קיין צרות ניט פעלען. וויל איך איהם באהויהיגען און טעכה צו איהם, פאני רעדאקטאר," הרב „הגאון" הגדול! (ער האט א שוואכקייט צום מייטעל „הגאון", ווי אלע אמעריקאנער רבנים...) נאט איז מיט איהר, די כשר'ע בוטשערס האבען איהר קיין בריוף ניט געשריבען, וויל א כשר'ער בוטשער קען דאך קיין אידיש

ח ד ו ח ל ק

(פעליעטאן) פון לין בן לין

אמר לין בן לין, אין דעם פאריגען נומער פון די „שוחטים שטימע" האב איך הייליג פארשפראכען צו באשען א שמועס מיט די לעזער פון „די שוחטים שטימע" וועגען די „כטריקטלי" כשר'ע בוטשערס. איך האב דאן באמערקט אז אין דער אלטער הייט פלעגט דער הייסיגער קצב מיט די גרויסע שטיוועל שטעהן אין שוהל ארום טיר מיט א געוואלדיגען דרך ארץ פאר דעם שוחט און פאר'ן רב און דא אין אמעריקא האט זיך דער הייסיגער קצב ארויפגעארבייט און איז געווארען א „כשר'ער בוטשער" א מין בלי קודש רחמנא יצילנו. נו פרעגט שוין בעכער ניט, איך האב איצט גענוג צרות פון דעם רעדאקטאר. איך קום ארויין צו איהם, ווי געווהנליך, מיט א גוטמארגען אויף די ליפען, און ער בעט מיך אפילו ניט זיצען, איז ברוגז, דערלאנגט מיר א פעקעל בריוף פון בוטשערס, וואו מען שיט פעך און שוועבעל אויף מיין קאפ, אויפ'ן קאפ פונ'ם רעדאקטאר, און אויך אויף די שוחטים, וואהרום מען מישפטעט די כשר'ע הייליגע בוטשערס, וואס האט מען זיך

די לעצטע צווי טויזענד יאהר, וואו עס געפינען זיך אריבער דרייַ הונדערט עופות שוחטים אליין, שוחטים וואס זיינען נעקומען פון פארשידענע לענדער, וואס קאנען זיך זאגאר נישט גוט צוזאמענרעדען זיך און פארשטעהן זיך ווי געהעריג צוליעב די פארשיעדענע אויסשפראכען אין דיאלעקטען, א שטאדט וואס איז צוטיילט אין פיעלע נאכבארשאפטען, און יעדע נאכבארשאפט איז א שטאדט פאר זיך אליין, און אין יעדער נאכבארשאפט האט נעהערשט א גאנץ אנדער סיסטעם און הנהגה אין עניני שחיטה וכשרות, א שטאדט וואס האט קיין מאל ניט געהאט א גוט ארגאניזירטע אידישע קהלה־מאכט, וואס זאל האבען צו זאגען אין דער פראגע, און אפילו רבנים האבען געהאט גאנץ ווינציג צו זאגען אז מען זאל הערען זייער שטימע, שרעקליכע הפקרות אויף אלע געביטען — איז א וואונדער דאס עס האט נעהערשט א געוואלדיגע הפקרות אויפ'ן געביט פון שחיטה וכשרות? ! און וועד עס האט נאר געוואלט האט געקענט נעמען א חלף אין האנד און שעכטען, און וועד עס האט נאר געוואלט האט נעקאנט טאן מיט'ן שוחט וואס זיין הארץ גלוסט. דער שוחט איז געווען פארשקלאפט, און עס איז ניט געווען די אטאריטעט, וואס זאל קענען מאכען א סוף צו אזא שרעקליכע הפקרות.

אין אט אין אזא שרעקליכע פארצווייפעלטע לאגע, האבען זיך נעפונען עטליכע אידעאליסטישע שוחטים, איבערנעגעבען מיט מסירת נפש צו מאכען אן ענדע פון אזא הפקרות. זיי האבען ניט געוהט פאר צעהנדליגע יאהרען, זיי האבען געווכט דעם איינציגען מיטעל און די אמת'ע רפואה צו דער מכה, און דאס איז — די פארארבייטונג פון אלע שוחטים פון שטאדט, און וועלן איין אנדרה אדער יוכיח איז אוכטערנעגענגען, האט נישט נעקומען לאנד און אן אנדער אנדרה איז געשאפען געוואָרען, ווייל די שוחטים

גיט שרייבען, דאס האבען מיינע הברים ד ב י ם געפירט די ברוף מען זאל מויגען אז בשר'ע בומשערם האבען דאס געשריבען, אום צו שרעקען מיין קאריערע אלס דער זון פון דער „שוחטים שבויטע", זיי די לצים, ווילען צוגעמען מיין „דושאב", וואס טוט מען ניט היינטיגע צייטען צוליב א דושאב? ! פאניע רעדאקטאר לאכט זיך אויס פון זיי, תערט זיי ניט, האט ניט מורא פאר זאגען דעם אמת, דער אמת איז היילוג, איך וועל זיך אינגיבען נעמען צו די שוחטים, רבנים, תלמוד תורה און שוהלען פיהרער, צו אלע קהל'שע טוערי, צו אונזערע צייטונגען, צו די אידישע פרעסע, צו אונזערע לעהרער און פרופיסיאנאלס, האט קיין מורא ניט, עס וועט זיין לייהדום! אוי וועלען זיי זיך איבערשרעקען פאר'ן אמת. זיי אלע, גלויבט מיר, דארפען האבען א קאנטשיק, און וועד זאל זיי דערלאנגען אויב ניט א לץ? !"

דער רעדאקטאר האט זיך אביסעל באהוסט, און איך וואש די הענד און נעם זיך באלד צו די „בערוקבלי" בשר'ע בי משערם. א מ ת בשר'ע בומשערם איז דא אין ניו יארק — אזוי זאגט מען — ניט מער ווי פונק פראצענט, און זיי זייענן דאס די „בערוקבלי" בשר'ע בומשערם, איך קען זיי, וועמען קען ניט א לץ? און איך האב די ערלעך צו פארשטעלען אייך אייניגע פון זיי, טוט אן, איך בעט אייך, די ברילען און קוקט זיך גוט איין אין איהם, וועט איהר וועט איהם דערקענען, דאן זייט גוט צו טיר, שרייבט אן א פאר וועדטער, ציקט מיר, איך בעט אייך, א דאנק ברייוועלע, זאלען די שוחטים און דער רעדאקטאר וועהרען אז איך האב אויך גוטע פרייונד פאר זאגען פון ציים צו ציים דעם בומשערען און היילוגען אמת, וועלען זיי האבען אבוסעל רעספעקט פאר מיר.

אלזא, איך נעם זיך צו דער ארבייט, רבותי! איך שטעל אייך יעצט פאר א „בערוקבלי" בשר'ען בומשערי, ער האט אריינגעמופט פון דאון מאון אין א נייעם רייכען אידישען געגענד, וואו עס גיפינען זיך רייכע און פרומע בעלי בתים, און אידישע פרויען וועלכע ו י ל ע ן באמת בשרות, ער וועדט א מעמבער אין א נייער שוהל, גלאצט טוט די אויגען,

לעהרענט א בלאט גמרא הויך מיט א שטארקען אומשיינען נגון, אז די וויבער אין דער ווייבערשיער שוהל זאלען הערען זיי ער, דער עדוק, לעהרענט גמרא, ער דאוונט פאר'ן עמיר, וועדט באזואוסט אלס פרומער און „בערוקבלי" בשר'ער בומשער קיין שמויעכל אויף די ליפען קענט איהר ביי איהם קיין מאל ניט זעהען, נאר ער איז אין עם, איז א שרעקליכער עזות פנים, שרייט אויף די וויבער ווען לעכט קומען קוינטלייוויש, בייזערט זיך אויף זיי, רייסט שרעקליכע הויכע זען, און ווען א פרוי פראצענטירט פאר האלדז שניידעדע ווילדע פרייזען, שרייט ער מיט כעס, געהט צו די טישערס, געהט צו די „חצאתים" האלט איז בויגיג, ביי מיר קען ניט זיין בויגיג, ארויס פון דאכען, און ווען מער ער שרייט אויף די וויבער, אלץ מער לויפען זיי קוינטלייוויש „בערוקבלי" בשר'ע פלייוויש. עס איז א „בום" אויף „ויל עכטויט", ער קויפט היוזער, ווערט ריך, די פרויזען שמויגען אויף די „בערוקבלי" בשר'ע פלייוויש, רעכט האלט ער אין אין העכערען, שרייט אויף היינטיגע אפיקורסים, ינגאשטשע, טריפניאקעס, חצאתים, ער דאוונט ימים נוראים שהרומים פריי, א נדבה פאר דער שוהל, ער לעהרענט משניות, לצים זאגען, ער פארשטעהט ניט ווען ער לעהרענט, עס איז משניות, משניות, יא מעביע ניט זאגייעש, טי מעכיע ניט זאגייעש, ער זינגט גמרא ניט ער לעהרענט — דאס דארף מען דאך קענען — נאר ער ז י נ ג ט גמרא, און זינגט דוקא פון א גרויסע לאנג גמרא, אלע זאלן זעהן די גמרא, רייסט די פרויזען פון פלייוויש, און האלט אין איין העכערען רעכט אויף זייער היוזער, ביז דער געגענד ווערט חרוב, אידען צומופען זיך פון דארט, א קראך אין ריעל עסטייט, די היוזער אויף צרות, ער פארליירט גלייך אין וואל סטריט, יעצט זוכט ער א נייעם געגענד, וואו צו דאוונען פאר'ן עמוד, זינגען גמרא, עפענען א בומשער שאפ און צו נעמען „בערוקבלי" בשר'ע פרויזען. האט איהר פאר איהם א נייעם פלאן? לאזט מיר באלד וויסען!..

און איהר דארפט ניט פארגעסען, אז ווען מען ווייל ברענגען א מאלק אין בשרות, איז ער דער ערשטער נוט צו דער

האָבען אָנגעהויבען צו פאַרשטעהן בעסער זייער לאַגע און וויסען וואָס ס'איז גוט פאַר זיי, ביז נאָך זעהר פיעלע אַנשטרענגונגען איז געלונגען, שוין באַלד פינף יאָהר, צו פאַראייניגען און פאַרבינדען אַלע שוחטים אין א י י ן ג ר ו י ס ע ש ט אַ ר ק ע י ו נ י אָ ן, וואָס קיין שוחט קען ניט האַלטען אַ חלף אין האַנד, סיידען ער איז אַ מיטגליעד פון דער אגודה.

דאָס האָט געבראַכט צו דער אָפּשאַפונג פון הפקרות אין שחיטה און כשרות אין ניו יאָרק, דער מצב איז באַ־רייטענד פאַרבעסערט געוואָרען הן ברוחניות והן בגשמיות, און דער שוחט לעבט ווי אַ מענש ווי עס פּאַסט פאַר אַ כלי קודש, און די מלאכה גיפא האָט צוריקגעקראָגען דעם ריכטיגען נאָמען מ ל א כ ת ה ק ו ד ש, וואָס דאָס דאַרף דאָך זיין ד ע ר ע י ק ר.

יעצט זאָל יעדער באַוואוסטזיניגער שוחט אַריינטראַכ־טען זיך אַביסעל טיעפער און שטעלען זיך די פראַגע; אויב דאָס האָט געקענט באַשאַפען ווערען אין דער גרויסער וועלט שטאָט ניו יאָרק, וואָרום נישט אין אַ קלענערע שטאָדט, און געוויס אין אַ גאַנץ קליינע שטאָדט? ! אונ־זער ענטפער אויף אַלע בריעף וואָס מיר האָבען באַקומען וועגען דעם ענין איז קורץ און שאַרף, ש ו ח ט י ם פ אַ ר א י י נ י ג ט ז י ך!! עס מאַכט נישט אויס אין וואָס פאַר אַ פאָרעם איהר ווילט אַליין, אָבער זייט אַלע צוזאַמען בלב אחד ובנפש אחת, ווערט גלייך אייער מצב בעסער, און דאַן, ווען עס וועט געשאַפען ווערען אין אַ פאָר צעהנדליג שטעט אַזעלכע אגודות אָדער יוניאָנס, ו ו ע ל ע ן מ י ר ד אַ ן ר ו פ ע ן אַ ק אָ נ־ ו ו ע נ ש אָ ן פ ו ן אַ ל ע א ג ו ד ו ת, און מאַכען איין געמיינזאַמע פאַראייניגונג מיט אַ גוט אויסגעאַר־בייטען פּלאַן וואָס וועט ציעלען צו די פאַרבעסערונג פון דעם מצב השוחטים והכשרות אין יעדער קהלה בכלל ובפרט.

דאָזען, ווייל אויב איבעראַל וועט זיין כשר, וועט ער דאָך ווערען אויס יחסן, אויס כלי קודש, ער וועט ניט קענען נעמען הויכע משוגע'נע פרייזען, און דאָס אפשר מיינט די גמרא כ ש ר שבטבתים, דוקא דער כשר'ער בוטשער איז שותפו של עמלק.

איך ווייל אַז איהר זאָלט פאַרשטעהן, רבותי, אַז ניט אַלע כשר'ע בוטשערס זיינען אַזוי ווי דער וועלכען איך האָב אייך פאַרגעשטעלט, פאַראַן פרומע און גוטע אויך, אָבער זיי, די פרומע און די גוטע ווערען בטל ברוב. און יעצט האָף איך און ער־וואַרט צו קריגען וועגען דעם בריוולאַך אין דער רעדאַקציע פון „די שוחטים שטימע", ווייל די „סטריקטלי" כשר'ע בו־טשערס, גלויב איך, קענען יאָ שרייבען אידיש. געוועהנלאַך קענען זיי שרייבען בילם צו זייערע קאָסטאָמערס אַ סך בעסער ווי בריעף אין רעדאַקציע. דאָך אָבער וועלען זיי קענען אַנ־שרייבען אַ פּאַר ווערטער און וועלען פּראַטעסטירען קעגען דעם לץ פון דער רעדאַקציע וואָרום ער טשעפּעט זיך צו זיי פאַר גאַר נישט, און זיי זיינען באמת גאט די נשמה שולדיג. איך ערוואַרט זייערע בריעף און בין גרייט צו געבען זיי אַ תשובה כהלכה.

* * *

און איך האָב אַ שטאַרקע בקשה צו אַלע אידען פון אַמעריקא.

איך זוך אַ וויסטיגען אָדרעס, אפשר קענט איהר מיר זאָגען וואו דער אָדרעס איז? איך זוך דעם אָדרעס פון דעם ארטאָדאָק־סישען אידען פון אַמעריקא. ער, דער אַרטאָדאָקסישער איד איז פאַרפאַלען געוואָרען ערגעץ, איז פּשוט, נעלם געוואָרען, און מען ווייסט ניט וואו ער געפינט זיך. אַלע תלמוד תורה'ס און ישיבות פון גרויס ניו יאָרק האַלטען ביי צוזאַמענברעכען, 65 טויזענד אידישע קינדער זיינען אין דער גרעסטער גע־פאַהר צו ערצויגען ווערען אָהן תורה, אָהן מדות, אָהן יראת שמים, און דער ארטאָדאָקסישער „תורה טרייער איד" טוט גאַר ניט דערצו. וואו זיינען אַהינגעקומען אונזערע אידישע בעלי בתים, זיי שרייען כסדר וואו זיינען די רבנים, די שוחטים? וואָרום טוען זיי גאַר ניט פאַר אידישקייט און פרעגען ניט זיך אַליין וואו זיינען מיר? אַמאַליגע אידען האָבען געליטען פון קריזיס זייער גאַנצען לעבען, האָבען גע־לעבט אין אָרימקייט און דחקות, און דאָך האָבען, זיי דעם לעצטען ביסען פון מויל אַוועקגעגעבן דעם ישיבה בתור, היינ־טיגע בעלי בתים זאָגען דעות און טוען גאַר ניט און גיבען גאַר ניט „אַ דעה אָהן אַ מאה" איז ניט מענטשליך און ניט אידישליך. אויף היינטיגע אַמעריקאַנער „פרומע" בעלי־בתים פּאַסט דאָס וואָס דער קעלמער מגיד האָט אַמאָל געזאָגט. די וועלט דערציילט, אַז דער קעלמער מגיד איז אַמאָל געקומען אין אַ שטאָדט, איי־דער ער איז אַרויף אויפ'ן בימה, זעהט ער צווישען עולם אַ איד אַ גלות. פרעגט ער זיך נאָך אויף איהם, זאָגט מען איהם, אַז יענער איז אַ קל שבקלים, און דערצו נאָך אַ מורא'דיקער קמצן, גיט נישט אַ גראַשען צדקה. גייט דער קעלמער אַרויף אויפ'ן באַלעמער און זאָגט; רבותי, איך וועל אייך דער־צעהלען אַ מעשה:

איך בין אַמאָל געגאַנגען אין וועג, טרעפט מיך אָן אַן אָקס און זאָגט; גוט מאָרגען, קעלמער.

— דו אָקס איינער — פרעג איך איהם—וואָס פאַר אַ מחותן ביסטו מיט מיר?

— דו עסט מיין פלייש — זאָגט דער אָקס.

אַ טענה.

גיי איך ווייטער, טרעפט מיך אַ קוה

— גוט מאָרגען, קעלמער.

— וואָס פאַר אַ מחותן — פרעג איך זי — ביסטו מיט מיר?

— דו טרינקסט מיין מילך — זאָגט זי.

אַ טענה.

גיי איך ווייטער, טרעפט מיך אַן אַ באָק.

— גוט מאָרגען, קעלמער.

— וואָס פאַר א מחותן—פרעג איך איהם—ביזטו מיט מיר?

— איך האָב אַ באָרד — זאָגט ער — און דו האָסט אַ באַרד.

אויך אַ טענה.

— גיי איך נאָך ווייטער, טרעפט מיר אָן אַ דבר אחר, גוט מאָרגען, קעלמער. דאָ ווער איך שוין אין כעס; דו דבר אחר

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

להרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאָר פון „די שוחטים שטימע"

איך האָב געלייענט אייער וואונדערבאַרען עדיטאָריעל, מיין מיינונג איז, אַז עס איז נאָך ניט געקומען די צייט דאָס די רבנים און די שוחטים פון אַמעריקא זאָלען זיך פאַראייניגען, כאָטש דאָס איז די איינציגע וועג ווי צו פאַרבעסערען די לאַגע פון רבנים און די לאַגע פון שוחטים און ממילא פאַרבעסערען און פאַרשטאַרקען דאָס ריכטיגע טראַדיציאָנעלע אידישקייט.

ווייל די רבנים פון אַמעריקא ווי אויך די שוחטים זיינען נאָך צווישען זיך ניט פאַראייניגט. כל זמן עס וועלען זיין „אגודת הרבנים", „דגל הרבנים", „ועד הרבנים" און „כנסת הרבנים" וועלען די רבנים פון אַמעריקא ניט זיין פאַראייניגט. דאָס גלייכען שוחטים. די שוחטים פון ניו יאָרק זיינען פאַראייניגט, דערפאַר זיינען זיי באַזאָרגט מיט פרנסה בכבוד, אָבער די שוחטים פון גאַנץ אַמעריקע זיינען ניט פאַראייניגט.

דערפאַר מוזען אַלע רבנים פון לאַנד זיך פאַראייניגען ניט אויפ'ן פאַפּיר נאָר מיט אַן אמת. פון אַלע רבנישע אָרגאַניזאַציעס מוז ווערען איין גרויסע שטאַרקע רבנישע אָרגאַניזאַציע, און די שוחטים פון יעדער שטאָדט מוזען זיך פאַראייניגען, און נאָר דאַן ווען רבנים וועלען זיין פאַראייניגט און די שוחטים וועלען זיין פאַראייניגט צווישען זיך וועט מעגליך זיין אַ פאַראייניגונג פון רבנים און שוחטים.

מיר שוחטים, טאָרען ניט ווארטען ביז די אַלע רבנים וועלען זיך פאַראייניגען, ווייל עס וועט נעמען צו לאַנג צו ווארטען, נאָר די אַלע שוחטים פון אַמעריקא מוזען נאָכטאָן דעם גוטען ביישפּיעל פון די אגודת שוחטי עגפות דניו יאָרק רבתי און פאַראייניגען זיך. איבערהויפּט ווען מיר האָבען זוכה געווען צו האָבען אַן אייגענעם זשורנאַל פון שוחטים פאַר שוחטים די „שוחטים שטימע" אונטער די רעדאקציע פון דעם חשוב'ען רב און געלעהרנטען הרב רש"ל הורוויץ, וועט אונז לייכטער זיין צו פאַראייניגען זיך. לאָמיר אויסנוצען די גוטע געלעגענהייט וואָס מיר האָבען יעצט.

יוסף מנחם האָפמאַן, שו"ב.

איינער, נישט איך עס דיין פלייש, נישט איך טרינק דיין מילך, נישט דו האָסט אַ באַרד, וואָס פאַר אַ מחותן ביזטו מיט מיר?!...

אידען אָהן בערד, אָהן תורה ויראת שמים, גיבען ניט און העלפען ניט אויפהאַלטען אידישקייט, און זאָגען דעות אויף רבנים, שוחטים, לעהרער, וואָס פאַר אַ מחותנים זענט איהר מיט אונז?...

ווערטהער רעדאַקטאָר!

לעזענדיג אייער חשוב'ען און נוצליכען זשורנאַל די „שוחטים שטימע", אַז די רבנים און שוחטים מוזען זיך פאַראייניגען, און אַז די „שוחטים שטימע" איז אָפען פאַר די שוחטים פון דער גאַנצער וועלט, געוועהנליך איז גם אני בתוכם, דערפאַר ערלויב איך מיר צו שרייבען אַ פאָר ווערטער מענינא.

מיין מיינונג איז אַז ביז עס וועט ניט ווערען פאָלד שטענדיגע אחדות צווישען די פאַרשידענע רבנישע אָרגאַניזאַציעס צווישען זיך, איז ממש אונמעגליך אַז די אגודת השוחטים זאָל קענען טאָן בשותפ'ישע אַרבייט מיט די רבנים. כי מבשרי אחזה, אָט איז דאָ אַ שוחט וועלכער האָט זיך אַ נאָמען געגעבען „רב", און די גדולי הרבנים פון אַמעריקא הגאונים המפורסמים הרב ישראל ראָזענבערג, הרב ראזין, הרב כ"ץ סטאוויסקער רב, הרב גוט, והרב זעלצער, אָט די אַלע רבנים האָבען איהם על פי דין נאָך אַ גרינדליכע אונטערזוכונג גע'אסר'ט, לסוף הערט ער קיינעם ניט און איז ווי געווען ר ב, שוחט, מוהל ומסדר קדושין, נאָר דערפאַר וואָס שטילערהייט ווערט ער אונטערשטיצט און געשטאַרקט דורך אַן אַנדער רבנישע אָרגאַניזאַציע, און דורך דעם איז דאָ ביי אונז דער גאַנצער ענין פון שחיטה געוואָרען ללעג ולקלס לחרפה ולבוז. דאָס איז אַ פאַקט פון ווירקליכען לעבען. דערפאַר מיין איך אַז מיר שוחטים דאַרפען זיך דערוויילע ביז אַ געוויסע צייט אַליין גרופירען זיך אין פעסטע שוחטים אגודות.

און פאָרלויפיג דאַרף מען רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע ברידער שוחטים, וועלכע געפינען זיך אין אַמעריקא און קאַנאַדא, נאָכהער וועט מען קענען און באַדאַרפען רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון דער גאַנצער וועלט.

מיט ברידערליכען גערוס,

זלמן בער מאַגאַריק, שו"ב דפה וואודרידזש, נ. י.

לאגודת השוחטים דניו יאָרק רבתי!

שלום מרחוק לקרובים אקרא!

איהר פאָדערט אויף די שוחטים פון גאַנצען לאַנד צו שרייבען אייך וועגען דער לאַגע פון שחיטה און כשרות, טו איך דאָס, אָבער צוליעב געוויסע טעמים זאָלט איהר ניט פאַרעפענטליכען מיין נאָמען און דעם נאָמען פון מיין שטאָדט.

מיין שטאָדט וועלכע איז זעהר ווייט פון ניו יאָרק, פאַרמאָגט 10 טויזענט נפשות, מיר האָבען 3 שוהלען אשכנזישע, 3 שוהלען ספרדישע, דאָס הייסט פון טערקישע אידען און אַ רעפאָרמירטע שוהל מיט אַ ראַביי,

דאַצו האָבען מיר צוויי באַוואוסטע אַרטאָדאָקסישע רבנים וואָס עס איז ניטאָ קיין אחדות צווישען זיי... און שוחטים האָבען מיר דאָ אָהן אַ צאָל, אָפיציעלע און ניט אָפיציעלע..

צוויי שוחטים זיינען פאַראייניגט און זיי שעכטען אין אַ שלאַכט הויז שחיטת שני שוחטים, און זיי זיינען אונטער דער השגחה פון אַ באַוואוסטען רב, זיי שעכטען דריי מאָל אין וואָך דרות וגסות, די שלאַכט הויז צאָלט זיי 17 דאָלער אַ וואָך, און די 3 קצבים צאָלען זיי 44 דאָלער אַ וואָך פאַר שחיטת בשר ועופות, האָבען זיי סך הכל 61 דאָלער צו 30.50 דאָלער אַ וואָך, און דער מצב פון זייערע קצבים איז געדריקט, ווייל עס איז דאָ נאָך קצבים וואָס פאַרקויפען ביליגער מיט 5 סענט אַ פונט. זיי האָבען ניט קיין שום השגחה פון רבנים, און אפילו ניט פון זייערע שוחטים, און זיי זיינען זעהר ווייט פון כשרות... האָבען זיי אָבער גענומען דעם „טרייד" ווייל זיי פאַרקויפען אלעס ביליגער. זייערע קצבים האָבען דער־פאַר זיי אָנגעהויבען שניידען די שכירות. עס איז ביי אונז דאָ נאָך אַ שוחט וואָס האָט 5 קצבים, ער שעכט ניט טייער, און פליקט עופות, אַרבעט טאָג און נאַכט. אין אַז עס איז נאָר שווער האָט ער צוגענומען אַ מאַן אין לעהרענט איהם שחיטת עופות פאַר אַ פאָר מאָנאַט, העלפט ער איהם שוין און שעכט שוין אַליין אָהן אַן עומד על גבו ובלא קבלה מהרב... איין שוחט דאָ שעכט פאַר זיך אַליין, פריוואַט. ער האָט אַ בוטשער שאַפּ, ער מיט אַ זוהן, פאַרקויפען זיי פלייש און מאַכען וואורשט אָהן שום השגחה און מיר האָבען דאָ נאָך אַ שו"ב וואָס שעכט פאַר אַ ספרדישען קצב, ער פאַרקויפט זעהר פיעל פלייש אָהן השגחה, דערצו זיינען פאַראַן 2 ספרדישע שוחטים וואָס שעכטען עופות וועלכע ווערען אַריינגע־פיהרט פון קאונטרי און ווערען פאַרקויפט אין גאַס אָהן קיין שום קאָנטראָל, און איינער שעכט און איז כלל ניט ראוי צו זיין אַ שו"ב, ער איז פאַר לענגערע יאָהרען געווען אַ פעדלער, נאָר דער קריזיס האָט איהם געמאַכט פאַר אַ שוחט, ער און נאָך פיעלע ווי ער שעכטען יעדערער ביי זיך פריוואַט עופות... ממש אַ הפקר וועלט! און די רבנים פון שטאָדט קענען ניט סטאַפּען די שרעקליכע הפקרות, ווייל אין אונזער סטייט איז ניטאָ קיין „בשר כשר ביל", און אַזאַ הפקרות קומט פאַר אין אַ פיינע אידישע שטאָדט אין אַמעריקא, וואו עס זיצען רבנים און פיינע בעלי בתים, מען לעהרענט אין דער פריה בצבור אַ פרק משניות און בין מנחה למעריב אַ בלאַט גמרא, און אייניגע אָט פון די אידען קויפען פלייש דוקא דאָרט וואו מען האָט זיי פיעל מאָל מתרה געווען אַז דאָרטען איז ניט כשר, און מען איז ניט פאַראַנטוואָרטליך פאַר כשרות, מען מאָלט ניט כשר'ע פלייש פאַר אַלעמען אין די אויגען, און עס איז אַלעס ניט כדת, נאָר דערפאַר ווייל דאָרט איז ביליגער און זיי זאָגען אַז אויב זיי וועלען ניט קויפען פון דעם קצב, וועלען די קינדער אָנהויבען קויפען גאָר טרפה.

אָט דאָס איז די לאַגע פון שחיטה און כשרות ביי אונז אין שטאָדט.

צו דער רעדאַקציע פון דער „שוחטים שטימע"!

אדונים נכבדים!

אייער זש רנאַל ערהאַלטען מיט דאַנקבאַרקייט, מיר האָבען איהם געלעזען באַ דעם מיטינג פון אונזער אגודה, און מיר גראַטולירען אייך פאַר דעם גרויסען אידעאַל צו וועלכען איהר שטרעבט הן אין רוחניות, הן אין גשמיות, און אָהן קיין שום צווייפעל אַז איהר וועט דאָס אַוועקשטעלען על יתד נאמן אין וועט מאַכען דעם גרעסטען סוקסעס. אשריכם חברים, לכו והתחזקו איש את רעהו יאמר חזק ויהי ד' עמכם להצליח דרכיכם אשר תלכו בה.

און מיט דער גרעסטער צופרידענהייט וואָלטען מיר וועלען ווערען אַ צווייג אין אייערע ארזי הלבנון, דאָך אָבער איז ביי אונז פאַרגעבראַכט געוואָרען די פראַגע, אין וואָסערע הינזיכטען קענט איהר אונז מיטהעלפען. אין אַן עת צרה, פון אַזוי ווייט? איך וועל אייך געבען אַ קלאָרע ערקלערונג. ביי אונז דאָ אין לאָס אנדזשעלעס עקזיסטירט אַ אַגודת שוחטי עופות שוין צעהן יאָהר, וואָס צעהלט זיך ביי 40 חברים, כן ירבו. די שוחטי גסות ווילען ניט צושטעהן צו אונז, ווייל זיי זיינען ביי זיך גדול'דיק. געוועהנליך, וואָס דער אָקס איז גרעסער, איז אַלץ דער שוחט מעהר מיוחס. אָבוואָהל אין אונזער אגודה איז דאָ שוחטים וועלכע זיינען מוסמכים און משכילים, וואָס עס איז אַ שטאָלץ אין יעדער געזעלשאַפט, דאָך אָבער וואָלט דאָס אונז גאַנץ ווייניג געאַרט זייער יחוס. אבל על דא עקא, וואָס אָט די מיוחסים טוען אונז אַן שאָדען און זיי זיינען מקפח די פרנסה פון די שוחטי עופות. זיי זיינען ניט צופרידען מיט זייערע שכירות, וואָס דורכשניטליך מאַכען זיי 50 דאָלער אַ וואָך פון די שלאַכט־הייזער און אַז עס קומט דאָנערשטאָג זיינען זיי בודק בחורין ובסדקין וואו עס איז דאָ אַ בוטשער שאַפּ און אַ האָלסייל, צו שטיין דאָרטען דעם דאָנערשטאָג צו מאַכען נאָך עטליכע דאָלער, און מיט דעם האָבען זיי אונטערבראָכען דעם גאַנצען יסוד פון דער פרנסה פון דעם אָרעמען שוחט עופות, ווייל ווען אין די האָלסייל פלעצער ווערט אָפּגעשלאַכט טויזענדער טשיקענס, אַלזאָ בלייבט פאַר די ריטייל ביזנעס פון מוכרי עופות גאָר נישט, און זיי זיינען ניט אום שטאַנד צו האַלטען אַ שוחט. פיעלע ריטייל פלעצער האָבען זיך געשלאָסען און די וואָס האַלטען יאָ, איז דער שוחט ביי זיי משתכר אל צרור נקוב. וועט איהר געוויס פרעגען וואו איז יושר? מיר פרעגען דאָס אויך ביי די שוחטי גסות, און זייער ענטפער איז, אַז מען זאָל ווייזען דעם סימן אין יורה דעה, אַז אַ שוחט טאָר מער ניט האָבען ווי 50 דאָלער אַ וואָך, און יושר? כי אקח מועד אני משרים, זיי טייטשען פון דער וואָרט מעדו קרסולי, ווייטער פרעגט איר, נו, וואָס זאָגען אויף דעם די רבנים. דער תירוץ איז דיזעס, אַז אונזער לאָס אנ־זשעלעס האָט ג' געבענשט מיט רבנים, רבבה כצמח השדה און יעדער רב באַנוגענט זיך ניט מיט דעם טיטעל גאון אַליין, נאָר ער איז אַ מאור הגולה און יעדערער איז פאַר זיך אַליין. געוועהנליך אין אַזאַ צושפּאַלטונג האָט מען

ניט צו וועמען זיך צו קערען. אז עס מאכט זיך א סכסוך צווישען א שוחט מיט א בעה"ב און דער שוחט וואלט וועלען כטרייקען, איז באלד אויף זיין ארט דא אן אנ דער שוחט, מיט דעם חכשר פון אן אנדער רב. מיר זאלען ארא, אוכזער נאכצע אג דה אדוים אין א סטרייק, איז האס א נידובע רזיקע, וויל סקעבס איז דא נעטוג וואס וועלען באלד איבערנעמען די פלעצער. איהר פרעגט ווי קומט סקעבס, און פאר וואס נעמען מיר זיי אלע ניט אריין אין אוכזער אגודה? וויל ניט אלעמען וועלען מיר אריינעמען, וויל פיעל פון זיי זיינען עם הארצים, בורים גמורים, זיי ווייבען ניט גוט די ערשטע חכמה עקור רבי דמי? האס חייבט דער עיקר יוי אזוי מאכט מען נעלט? און זיי זיינען קוים הדכנעקראפען עפעס חמיש חכמות אין א זשארנאלישטן ספר. וויל דער אחד יצחק אין דער זכחי תמים זיינען נעשריבען אין ריש"י כתב און דאס איז שוין פאר זיי אביסעל צו שווערלעך, און חון דעם איז דא אועלבע וועלבע זיינען מחדחרי ריב, שאין רוח חכריות נוחה מהם, אלוא מיזען זיי שטעקן מחוז למחנה. סטרייקען איז פאר אונז אונמעגליך, וויל צו א סטרייק מיז מען זיין פארבאריטעט צו דורכן און צו מלחמה, און ביידע זאבען פארמאגען מיר ניט. אוכזער קאבע איז א פוכטע און פייטען זיך וויי אנדערע יוניאנס טוען זיינען שוחטים צו דעם ניט פאבריג צו נעהן שלאגען זיך, אלוא אוכזער לאגע איז א פארצווייפלטע.

חבר לאגודת שוחטי עופות בלאם אנדושעלאם.

צו דער שוחטים זוניאן אין ניו יארק!

זייענדיג אייער אבאניימענט פון דעם זשורנאל „די שוחטים שטימע", און לעזענדיג מיט פרייד די לעצטע נועכרונגען איירע צו ברידער שוחטים צו פאראיינינען זיך אין א שטארקע קערפערשאפט, וויל איך אינפארמירען איך פון אונזער לאגע דא מיר זיינען דא 8 שוחטים, 4 זיינען שוחטים חזנים, וועלבע קריגען די שחיטה דורך חזנות, (פון זיי 2 וועלבע זיינען שוין דא מיט א חזקה) 4 שוחטים זיינען בלויז אויף שחיטה, 2 פאר עופות, נסות ודקות און 2 בלויז אויף עופות.

מיר האפען צו פאראייניגען זיך אלע צוזאמען באגודה אחת.

אין נאמען פון אלע שוחטים,

רעזו. מיכאל בארען, פעטערסבורג נ. דזש.

שמחות ביי שוחטים

אונזער א חשוב'ער מעמבער, איינער פון די שוחטים מצוינים, החביד המופלג ר' מרדכי יוסף הורוויץ נ"י, האט לעצטען שבת הגדול געפייערט די שמחת בר מיצוה פ ן זיין אייניקעל יצחק אליהו, דער זוהן פון מר. שלמה און נאסי הורוויץ נ"י אין דער ספרדישער שולא אין הארלעם. דער בר מיצוה האט נעוואגט א שארפען פלפול. מיט א זעלטענער הסברה און טאלאנט האט ער ווי א אלטער למדן אויפנעפאלכטען שוועדע קשיות אין מסכת מנחות אין דער סוגיא פון תפילין אינן מעכבות זו את זו און מיט שארפזיניגע קשיות פון שאגת אר"י נאכ'ן דאוונען איז נענעבן נעוואהרן א קידושא רבא אן דער זיידע פון בר מיצוה המופלג ר' מרדכי יוסף הורוויץ נ"י הט מכבד געווען זיין פרייגר חשו"ב המפורסם ר' משה פינחס גאלדבערג נ"י ער זאל איהם מציא זיין מיט א רעדע, וועלכעם ער הט טאקי ריכטיג איבערטרעפליך ערפילט זיין פרוכט אין אדומריידען דעם פסוק פון די הפטורת שבת הגדול והשיב לב אבות על בנים, און אין אהנעה איז נענעבען געווארען אין עלכטער האל א בעדה מיצוה לכבוד דעם בר מיצוה. וואו א גרויסער עילם איז אנוועזענד נעווען אין ישו"ב המפורסם ר' משה פינחס גאלדבערג האט נעהאלטען א אייגלייטונגם רעדע צום בר מיצוה און דער באריבטער חזן ר' ברוך רויך האט נר' נעבען דעם עולם א טרייט מיט שירה וזימרה. און דעל חשוב'ער בר מיצוה האט נאך אמאל נעהאלטען א ניפי זיניגע רעדע אויף דער נמרא אין סוטה סח בין תפילה לתפירה און דער זיידע ר' מרדכי יוסף הורוויץ נ"י האט נעהאלטען א הארציגע וואדימע באגייסטערטע רעדע צום בר מיצוה. די מוטער פון בר מיצוה, די אמת'ע בת תלמיד חכם, האט באוויזען אז אמאל קענען פרויען מיצוה זיין מעגעה. און זי האט טאקי מוצלא געווען איהר מאן ר' שלמה הורוויץ מיט א פייערדיקע רעדע, און נאכדעל האט נערעדט נאך א בת תלמיד חכם מיטם חנה גאלדבערג, די שעהנע נעביידעטע טאכטער פון הישו"ב המפורסם ר' שלמה פינחס גאלדבערג און דער עולם האט זיך מישמח נעווען ברקידה, שירה וזמרה אונטער די מיוק קלאנגען פון שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית. וויל שענדיג די עלטערען זיי זאלען נחת האבען פון איהם.

מענדיל זעלניק, א אנקעל פון בר מצוה

למזל טוב

חברנו הכי חשוב מר מ' מענדיל דייווידסאן ורעיתו הנכבדה, הביאו לישמחת נישואין את בנם המצוין, מר שניאור זלמן עם בת זוגו המהוללה בת תלמיד חכם מית חנה פארפמאן. הקדושין נפסדרו על ידי הרב ה"ג החביד רבי שמעון מבארא פארק, וחברנו המנגן הנפלא מר ברוקס.

התתונה היתה ל"ג בעומר שעבר, בהאולם „ראיאל פאלאס" דבענסענהוירסט. אחרי רקודים ומחולות של אהר החופה כדרך חסידי חב"ד ישבו המחותנים על יד השלחנות המלאים כל טוב ויתענגו מהמאכלים הטובים. בתוך הסעודה, אבי החתן, הלהיב את לבות החתן־כלה, כשאמר להם שידעו תמיד את הצור שחוצבו ממנו כדי שילכו בדרך החיים אשר דרכו אבותיהם לפניהם, גם חברנו המשכיל מר ד. שאליט נאם, נאום אנגלי לבבי, לכבוד החתן והכלה, ואחרון חביב, הוא חברנו מר ברוקס ששימח את כל המחותנים בבדיחותיו הנעימות.

בשם כל משפחתם ומיודעיהם,

ז"ג גוטקין, חבר אגודת השוחטים.

השומר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא.

הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

סיון -:-

השקפה חדשית תורנית—ספרותית, הגיונות וסקירות, קורות ישראל בחדש הזה, פסירת גדולי חכמי ישראל, מאורעות, מעמי הדינים והמנהגים ומאמרים קצרים על ענינים גדולים.

מאת הרב שמריהו ליב הורוויץ

סיון הוא החודש השלישי מניסן והתשיעי מתשרי, ונזכר בכתובים (אסתר ח' ט'), מזלו ת א ו מ י ם, והוא מ ל א שלשים יום, וחל רק באחד מימי א' ג' ו', ולא בבה"ז (אי"ח סי' תכ"ח), באשורית נקרא ס י ו נ ו, ועניני עת לחט השמש, מן סיוריזיו, ובגמרא ס ו י לכה (כתובות ס"ב) שעניני קדח לבה. בסיון הוא זמן קצור חטים, וכו מקיימים את המצוות לקט שכחה ופאה, תרומות ומעשרות.

ל ק ט נקרא השבלים הנושרים מיד הקוצר בשעה שקוצר את התבואה, איזהו לקט? הנושר בשעת הקצירה (פאה, פ"ד, משנה י') והתורה אומרת על חיוב לקט שכחה ופאה „וברצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פ א ת שדך לקצור, ו ל ק ט קצירך לא תלקט, וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא ת ל ק ט, לעני ולגר תעזוב אותם", (ויקרא י"ט, ט', י') „כי תקצור קציר בשדך ו ש כ ח ת עומר בשדה לא תשוב לקחתו, לגר ליתום ולאלמנה יהיה וכו' כי תחבוט זיתך לא ת פ א ר אחריך" (דברים כ"ד, י"ט, י') וזהו פאה לאילן (חולין קל"א).

הבה נראה נא מה בפי חכמי התלמוד והפוסקים על דבר לקט שכחה ופאה, בירושלמי פאה פ"ב הלכה ה', תניא, את "קציר ארצכם" ולא קציר חו"ל, זהו מדאורייתא, כי זוהי מצוה התלויה בארץ, אבל בדרבנן נוהג אף בחו"ל (חולין קל"ז; ר מ ב ם מתנות עניים פ"א הלכה י"ד) באו הפוסקים האחרונים ואמרו כי לקט שכחה ופאה אינו נוהג בזמן הזה לא בא"י ולא בחו"ל מפני כי רוב המדינה בידי נכרים ואם יניחו ישראל לקט שכחה ופאה יבאו הם ויטלום (יורה דעה סי' של"ב) ובענין הלכה למעשה. יש להאריך בזה, ובפאה נאמר בתורה „לא תכלה פאת שדך לקצור", א"ר שמעון בשביל ד' דברים אמרה תורה להניח פאה בסוף שדהו, מפני גזלנים, ומפני בטול עניים, ומפני החשד, ומפני הרמאין (שבת כ"ג) ודוקא שבלים הנושרים אחת אחת או שתים שתים, אבל שלש אינו לקט, וכן בפרט ענבים, שלשה אינן פרט (ת"כ, פאה פ"ח, ירושלמי פאה פ"ו ד') והרוצה לעמוד על פרטי הענינים האלה יעיין נא היטב (בירושלמי פאה פ"ה ו', ז', סוטה מ"ה, ב"מ י"א, וירושלמי פאה פ"ד ה', ר מ ב ם הלכות מתנות עניים פ"ד י"ז, ופ"ד הלכה י"ח, עיי"ש).

מצות תרומה מפורשת בתורה, „וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם וכו' ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו" (דברים י"ח, ג', ד') תרומה גדולה לכהן ותרומת מעשר (מלוי) והחלה והבכורים כולן נקראו ת ר ו מ ה, בתרומת מעשר נאמר והרמותם ממנו תרומת ה' ואומר בתרומת גורן, ובחלה נאמר חלה תרימו תרומה, ונאמר לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך וכו' ותרומת ידך (ערלה פ"ב א', רמב"ם הלכות תרומות פט"ז כ') כל אחד מישראל עובד אדמתו היה מחויב לתת תרומה לכהן מתבואותיו ומעשר ללוי, וגם היה צריך לתת תרומה לכהן, זהו מ ע ש ר מ ן ה מ ע ש ר, תרומת הישראל לכהן לא נתפרש שיעורו בתורה, אבל החכמים נתנו השיעור; אחד מארבעים הוא עין יפה, בינוגו, נותן אחד מחמישים, והניתן אחד מששים הוא עין רעה (משנה תרומות פ"ב ב') הזר אסור לאכול תרומות שנאמר וכל זר לא יאכל קודש, ולוקה על אכילתו, כהן טמא אסור לאכול תרומה (רמב"ם שם פ"ז א') ועיין היטב (רמב"ם תרומות פ"ג א", פי"א ט', פ"ז א', סוף פט"ו, פ"א כ"ו, ובמסכת תרומות, כתובות כ"ד, ילקוט שמעוני ח"א שס"ג, ספרי סי' ק"י).

ו מ צ ו ת מ ע ש ר ג"כ מפורשת בתורה „כל מעשר מזרע הארץ מפרי העץ וכו' וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי" וכו' (ויקרא כ"ז, ל"ב) עשר תעשר (דברים י"ב כ"ב) בשתי מעשרות הכתוב מדבר, אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן (ר"ה ח', בכורות נ"ג, נ"ד) ומעשרין את המעשר פעם אחת בשנה (ירושלמי שבועות פ"ב ה') ויש עוד מעשר שיפרשו בני ישראל, קדש לה' להביא לירושלים לאכול שם והוא מ ע ש ר ש נ י (ויקרא שם) ועוד מעשר שלישי נקרא מ ע ש ר ע נ י שמפרישין מקצה שלש שנים מתבואות הזרע ונותנים ללוי לגר ויתום ולאלמנה (במדבר י"ח כ"ח, דברים כ"ו י"ב) והרוצה לרכוש לו ידיעה רחבה ועמוקה על עניני המעשר יעיין (יבמות פ"ו, מכות כ"ג, חולין קל"א, סוטה מ"ח, ברכות ל"ח, ב"מ פ"ז, פ"ח, אדר"נ פ"כ, שבת ל"ב, אבות פ"ג י"ג, פסחים קי"ג, ועיין ב"ח וט"ז ליו"ד פי' של"א, וספר יוסף אומץ דף קע"ו).

והנה המצוות לקט שכחה ופאה תרומות ומעשרות שהיו מקיימים בחודש סיון רוח אחד, מטרה אחת, ומגמה אחת לכולן כידוע, ולפיכך נקרא המזל של החודש הזה ת א ו מ י ם, ולרמז כי הבעל הבית הנותן והעני המקבל

הם קרובים ול"ו קרבת הנפש והרוח והם ת א ו מ י ם . . .
ובמ"ר שה"ש על הכ' שני שדיך כשני עפרים ת א ו מ י
צביה, אלו משה ואהרן, מאהרן — הכהנים, ומשה — הלוים, ובהדש סיון נותנים תרומה ומעשרות ומתנות לכהנים וללוים שהם — ת א ו מ י ם, מזל תאומים . .

ו ב ז ה ר (תזריע דף מ"ח ע"ב) תא חזי דהא ליואי דאתי מהאי סטרא דדינא לא מתדכאין עד דאתעברו מנהון שערא, דכתיב (בהעלותך ח') וכה תעשה להם לטהרם והעבירו תער וכו' ובגין דיתבסמון יתור, בעי כהנא דאתי מסטרא דחסד עיאה לארמה להן וכו' ובכן — הכהנים והלויים הם בענין קדוש זה גם כן ת א ו מ י ם .

מראש חודש עד ח' בו, אין אומרים תחנון ולא מתענין, באחד בסיון מתחילים ימי הקיץ בארץ ישראל, לר' יהודא (ב"מ ק"י ע"ב) בחודש סיון לכד אספסיינוס קיסר הרבה ערים מיהודה וגלילי בתוכם, ובר"ח סיון בקריאת ההלל קדשו קהל ווירמיזא במדינת אשכנז שנת ד"א תתנ"ו פעם שנית את השם ומפרו את נפשם להריגה על קדושת השם יתברך (קינות לתשעה באב, קינה מי יתן ראשי מים) ובג' סיון נהרגו קהל מגנצא ונחרבו שמה מקדשי מעט ונהרגו שם באלף ושלש מאות יהודים על קדוש השם בעת נוסעי הצלב ד"א תתנ"ו.

מי המה נוסעי הצלב? חילות נוצרים שהתנודדו בסוף המאה הי"א למיה"נ לעלות לירושלים לשחרר את העיר הקדושה וכל קברות קדושיהם מידי המהמדים מושבי הארץ, ובל אחד מהם הדביק שתי וערב של בד על מעילו בצד שכמו הימני, ולפיכך נקראו בשם נוסעי ה צ ל ב, והאפיפיור החדש אורבן השני הבטיח סליחה ומחילה גמורה מכל חטאת ופשע לכל נושאי הצלב, ויתאספו מכל הארצות פושעים ופוחזים מדלת העם ומאבירי אשכנז וצרפת, ומספרם עלה לרבבות, ויצאו הלוצים לגזול ולשפוך דם, וכשיצאו לדרכם מצפון צרפת אמרו "הנה אנו הולכים לבקש תרפתנו ולנקום נקמתנו מן הישמעאלים, הנה היהודים אשר הרגוהו ינקמה מהם תחלה ונכחידם מגוי" (הראב"ן) ויהרגו ביהודים הרג רב ונורא עד מאד, שפכו את דמם כמים, והרבה בחרו לשים בידיהם קץ לחייהם מנפול בידי בני עולה וחיתי טרף אלה, אבות שחטו את בניהם ואמות רחמניות את ילדיהן, ואלה אשר נ ט ב ל ו על כרחם בחרו אחרי כן במות מחייהם, קדשו או בני ישראל את השם ברבים, ובכל המקומות שעברו נוסעי הצלב באשכנז ובביהם ובשאר הארצות טבחו והחריבו לגמרי קהלות ישראל ולא חמלו אף על טף ויונק, וכל הנהרגים קדשו את השם ובלב שלם קבלו עליהם דין שמים ומתו בקריאת שמע ישראל (הראב"ן) ועיין (קונטרס גזירת תתנ"ו, לרבנו אליעזר בר' נתן הראב"ן, הוצאת יעלינעק, ליפסיא תרי"ד קונטרס וירמיזא, יעלינעק, ווינא, תר"ס, באריכטע איבער די יודענפערפאלגונגען, וועהרענד דער קרייציגע, הוצאת נייבויער, ברלין 1892, גראץ דברי ימי ישראל תרגום שפ"ר ציון ה', והרכבי שם). ובבי שבועות פרצו נוסעי הצלב בבית ר ב נ ו ת ם (ר' יעקב בר' מאיר) אחד מנדולי בעלי התוספות בצרפת, אחי הרשב"ם ז"ל ומהרי"ל בלקוטים בסוף הספר כתב "שמעידין על ר"ת כישהיה רוצה ללמוד תמצית מהלכה חמורה, היה נותן תל של זהובים לישיבה בהם ונתרחב לבו ולמד בכח, כי היה עשיר גדול ומקורב למלכות (ספר הישר סי' תקצ"ח), והיו לו תלמידים הרבה, ובפרק אחד למדו לפניו שמונים מבעלי התוספות, וכל אחד הגיע להוראה, וכתב הרא"ש ז"ל בתשובה (מובאה בהקדמת ים של שלמה לב"ק) שקבלה בידו שרבנו תם ור"י הצרפתים היו גדולים בחכמה ובמנין יותר מן הרמב"ם.

ו ה ר י ב"ש בתשובתו לר"ח בן גליפפה בתב (ישו"ת סי' שצ"ד) "כמוהו (ר"ת) בפלפול לא ראיתי מאחר שהתלמוד נחתם ותלמוד ערוך בפיו ושגור, סיני ועוקר הרים ושוחק זה בזה מפלפול ועומק שכלו ורוחב בינתו כל חכם לב הן גר יגור, וכל חכמי ישראל הנמצאים היום כלם מקליפת חיושם וכגרגיר שומשמין נגד אחד מתלמידיו הקטנים."

ונוסעי הצלב פרצו בסופה וסערה בבית ל ב י נ ו ת ם ויבזזו את כל רכושו וספר תורה קרעו לפניו לקרעים וחשבו להמיתו במיתה משונה ואכזרית, ויפצעו בו חמשה פצעים, סחבו אותו ברחובות העיר וכפסע היה בינו למות נורא לולא עמד שר אחד משרי החילים להצילו, כי הבטיח בערמה להרוצחים להביאו בברית דת הנוצרים או להשיבו לידם אם לא יקבל את דתם. ובבי סיון ד"א תתקל"ו היה יום צרה ליהודי צרפת כי נשרפו בעיר בלואיש שלשה צדיקים קדושים ותמימים על קדוש השם ובעלות הלהבה היו משוררים עלינו לשבח, ואותו היום קבלו כל יושבי צרפת ואנגליא ליום הספד ותענית עפ"י מאמרו של ר ב נ ו ת ם, וימים אחדים אח"כ נפטר לעולמו ותלמידו ר' חיים כהן היה אומר: אלמלא הייתי שם כשנפטר ר"ת הייתי מטמא לו, שאותו היום בטלה קדושת כהונה (תוס' כתובות ק"ג) ובכ"ב סיון שנת ת"ה הקאואקען ושר צבאם ח מ י ע ל נ י צ ק י ימ"ש באו על היהודים להרגם, כידוע למי שבקי בקורות האומה.

בסיון נולד ר' א ב ר ה ם ב ן ה ר מ ב "ם ז"ל ד"א תתקמ"ו בשנת נ"א לחיי הרמב"ם, ובו נפטר ר' י ש ר א ל ב ע ש "ט ז"ל.

וכשחלה הבעש"ט קודם פטירתו לא שכב במשכב, רק נעשה כחוש וקולו לקה והיה יושב לבדו בחדר התבודדותו, בליל שבועות, הלילה האחרון לחייו, נאספו אליו אנשי סגולתו ודרש לפניהם על ענין מתן תורה, בבקר שלח אחריהם שיתאספו כולם והורה להם איך שיתעסקו עמו אחר פטירתו, אח"כ צוה שיתנו לו הסידור ואמר; אשוחח עוד ביעט עם השם יתברך, אח"כ שמעו שהוא אומר; "אני מוחל לך, אותן שתי שעות אל תענה אותי", ושאלו אותו עם מי הוא מדבר, אמר להם: "אין אתם רואים את מלאך המות שהיה תמיד בורח ממני, ועכשיו שנתנו לו דישות עלי נתרחבו כתפיו ושמחה גדולה עליו", ואחר נכנסו כל אנשי העיר לקבל פניו ביום טוב ואמר לפניהם דברי תורה.

אח"כ, בעת הסעודה, צוה להמשרת, שיתן דבש בצלוחית ג ד ו ל ה ונתן ב ק ט נ ה, נענה ואמר; "אין שלטון ביום המות, אפילו הנבאי אינו מציית

לי". אח"כ אמר: „עד כאן גמלתי עמכם חסד ועכשיו תגמלו עמי חסד" ונתן להם סימן, שכאשר יפטור יעמדו שני השעונים שבבית.

רחץ ידיו ועמד השעון הגדול וסבבוהו אנשים שלא יראוהו, אמר להם „אין אני דואג על עצמי, כי יודע אני בבירור שאצא מפתח זה ותיכף אכנס כפתח אחר", וישב על מטתו וצוה שיעמדו מסביב ואמר להם דברי תורה, על עמוד שעולין מג"ע תחתון לג"ע עליון. וכן בכל עולם ועולם ובביאור על סדר עבודה, וצוה להם לאמר ויהי נועם, וישב וישב כמה פעמים וכיון בכונות עד שלא שמעו חיתוך אותיות, וצוה לכסות אותו בסדין והתחיל להזדעזע ולהרוד כמו בשמונה עשרה, ואח"ב נח מעט מעט, וראו שעמד השעון הקטן, והמתינו עד בוש וראו שנפטר ז"ל, נפטר שבועות תק"כ.

בב' דר"ח סיון תקמ"ח נפטר הצדיק רבי מ נ ח ם מ נ ד י ל מ ו ו י ט ב ס ק ז"ל. שעה אחת קודם פטירתו הזהיר להנצבים עליו: „סורו נא מעלי, כי ה' נצב עלי", וכמעט רגע חזרו אליו ונגשו ודבר כפעם בפעם עד שנפלו עליו הזיעה האחרונה, ושאלו בנו על הזיעה מהי והאיך מהותה, והשיב לו: „הם! באשר הוא סוף כל"! ומתוך אותם הדברים הלף — והלך לפניו צדקו.

הצדיק ר' י ש ר א ל א י י ז י ק מ ז י ד י ט ש ו ב נפטר ט' סיון תרל"ג, באחד מלילות חליו לן אצלו נכדו ר' בעדיש מיורצקי, ונגש אל מטתו על בהונות רגליו רגליו לראות אם הוא ישן, ומצאוהו בוכה וידו אוחזת בדיקנא קדישא שלו, שאל אותו על מה הוא בוכה, השיבו שהוא בוכה ומתפלל בעד כל אנשי שלומו קודם פטירתו, שיתקן כל אחד מהם מה שבא לתקן בזה העולם דלא ליעול בכסופא לעלמא דאתי.

לחג השבועות נתקבצו לזידיטשוב המון חסידים, אבל היום ההוא נהפך להם לאבל, תקפה מחלתו של רבנו. התפללו אמנם מספר קטן של חסידים בביתו והוא גם עלה לתורה וגם קרא עשרת הדברות בעצמו, אבל כשל כחו וקולו לא נשמע, געו כולם בבכיה למשמע קולו החלש שהיה בוקע תמיד דקיעים בשעה שקרא בתורה בחג השבועות.

ביום אסרו חג כשהניח תפלין אמר לבנו ר' אליהו; „אנחנו אמנם פטורים כבר היום מן התפלין ומן התפלה ואנו נפטרים מן העולם הגס הזה". כשרווח לו מעט, אמר לבניו, שדאבה נפשו עליו על כמה מאות מאנשי שלומו שכתתו רגליהם ובאו אליו מרחוק ומקרוב, וצוה להניח להם שיעברו אחד אחד לפני מטתו שיברכם, כה עברו לפניו בדמעה רוב החסידים והוא ברכם בנענוע ראשו, למחרת בתחילת הלילה אחרי תפלת מעריב הפך את פניו אל הקיר ונם שנתו וקול נחרתו נשמע בכל החדר. פתאם נפסק קול נשמת אפו וראו כי השיב את רוחו לקונו ויצאה נשמתו בטהרה (ספר ההסתלקות).

בחודש סיון נהרג הקדוש המקובל ר' ש מ ש ו ן מ א ס ט ר ו פ ו ל י בעמדו בביהכנ"ס מעוטף בציצית ותפילין (שה"ג סי' ק"פ) הוא היה רב בפודוליה וכאשר צרו הקוזקים על עיר פולנאה היה שם הרב ר' שמשון ועמו כשלש מאות יהודים, ובידעם כי יפלו בידי הערלים וסופם למות, לבשו תכריכין ויתעטפו בטלית ויניחו תפילין ויתאספו כלם בביהכנ"ס להתפלל ויחכו עד אשר באו הרוצחים ויהרגום נפש וכלם מתו על קדוש השם. (יון מצולה פרק גזירת דק"ק פולנאה, גורלאנד, לקורות הגזירות חלק ב' 25, ח"ד 60).

בכ"ו סיון נשרף ר' חנניה בן תרדיון וס"ת עמו (טוש"ע תק"פ) היה תנא בדור השלישי, עיין (ע"ז י"ז י"ח, ר"ה ר"ז, יומא ע"ח, מנחות נ"ר, תוספתא מקואות ח"ו ג') הוא היה אומר שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה שכינה ביניהם (אבות פ"ג ב') אתיוהו לר' חנניא אמרו ליה אמאי קא עסקת באורייתא? אמר להו „כאשר צוני אלהים", מיד גזרו עליו לשרפה ועל אשתו להריגה ועל בתו (ברוריה אשת ר' מאיר) לישב בקובה של זונות (ע"ז י"ז י"ח) ובכ"ז סיון מיתת ר' ש מ ע ו ן ב ן ג מ ל י א ל, תנא בדור הראשון ונשיא הסנהדרון כמו י"ח שנה לפני חורבן הבית. ור' ח נ י נ א ס ג ן ה כ ה נ י ם (טוש"ע או"ח סימן תק"פ) בשנת נ"א תתע"ח.

בז"ך בסיון הלך לעולמו הרב הגאון המפורסם ר' מ ר ד כ י בהרב ר' א ש ר ק ל א צ ק י הנקרא בשם ר' מ ר ד כ י מ ע ל צ ע ר זצ"ל נצר מגזע הגאון מ ה ר"ם פ א ד ו ו א ר"מ מ"מ ומ"צ בווילנא כשלשים שנה ואב"ד בקאלווארי י"ב שנה ובק"ק לידא תשע עשרה שנה.

ואומרים א ב ה ר ח מ י ם בשבת שמברכים סיון, כי תפלה זו היא באמת הזכרה לנשמות הקדושים שנהרגו בימי הגזרות והפרעות, תפלה זו לא נמצא בסדור הרמב"ם ובאבודרהם ובכל סדורי הספרדים, וכנראה נערכה ונתקנה תפלה זו באשכנז בימים הרעים של גזרות ה"א תתנ"ו ותתק"ו, מהרי"ל מביא מנהג מדינות ריינוס שאין אומרים אב הרחמים אלא בשבת שלפני שבועות כשמזכירין הקדושים מגזירות תתנ"ו, ומפני כי החודש סיון הוא נאד של דמעות ודם לעם ישראל, שבו נהרגו ונשחטו קדושי האומה לאלפים ולרבבות אומרים אב הרחמים, הזכרה לנשמותיהם.

בחודש סיון קבלו בני ישראל את התורה, זהו המעמד הגדול הקדוש והנהדר והנורא שאין כדמותו! בששה בסיון (ובארצות הגולה גם בשבעה) חג השבועות זמן מתן תורתנו. ביום ההוא ירד ה' בקולות וברקים על הר סיני לעיני כל קהל ישראל, וידבר ה' אלהים מתוך האש את עשרת הדברים ויתן להם תורת אמת ביד משה עבדו, ותהי תורת אל עולם לנשמת חיים לישראל ויהי ישראל ביום ההוא לעם עולם אשר לא ישבות עוד מהיות גוי כל הימים, „ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם".

לחג הקדוש הזה שלשה שמות ואלו הם; שבועות, זמן מתן תורתנו, וחג הבכורים. שבועות — כי למן ליל ראשן של פסח עד שבועות, זמן של שבעה שבועות; זמן

מתן תורתנו — כי ביום הזה נתן ה' לנו את עשרת הדברות; חג הבכורים — על שם הבאת הבכורים, הפירות שבוכרו ונתבשלו למנחה ביום זה בזמן שבית המקדש היה קיב. ובתלמיד נודע החג הזה רק בשם „עצרת" שהוא נעצר ונאסף לחגי העיקרי, כי באמת חג השבועות אינו חג לעצמו אלא הוא זקוק ונקשר לחג הפסח על ידי הספירה של חמשים יום. חג הפסח כולל החירות, ואין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה. ו כ ו ל ם ד ו ר י ם חייבים שבין פסח לשבועות, כלומר: מתי יגיע חג קבלת התורה, ונתנו לחיות נעורים כל הלילה בליל חג השבועות, בחיותם מוכנים לקבל את התורה דק בקדושה וטהרה. ונוהגים הקהות ד ו ת בשבועות כי רות נתעוררה ונכנסה תחת כנפי השכינה והוא יום מתן התורה, להודיעך כי השפעת התורה והיחדות היא גדולה ועמוקה עד מאד (עיין שערי תשובה לאו"ח תצ"ד).

ונוהגים להעמיד איילנות בביהכנ"ם ובבתים, כדי שיזכירו שבעמדת נדונין על פירות האילן ויתפללו עליהם (בע"א סי' תצ"ד וחק יעקב ס"ק ז') ונוהגין לשטוח עשבים בביהכנ"ם ובבית, לזכר שבמתן תורה היו אצל הר שילא עשבים, שנאמר גם הצאן והבקר אל ירעו, משמע שהיה שם מרעה (רבוש, שם) ועיין (במנהגי מהרי"ל הלכות שבועות, ובמשנה ברורה סימן תצ"ד ס"ק י', ובספר ארחות חיים סי' תצ"ד בשם שו"ת תריב"ש, ולקוטי הלוי צד 18). נהגו לאכול מאכלי חלב ביום הראשון של שבועות, כי בשעה שעמדו ישראל על הר סיני וקבלו את התורה וירדו לן הר לביתם לא מצאו מה לאכול תיכף כי אם מאכל חלב, כי לבשר צריך הכנה רבה לשחוט בסכין כדין וניקור הגידין ומליחה ולבשל בכלים בשרים, ע"כ בהרו להם לפי שעה מאכלי חלב, ועיין (בבל בו סי' ק"י, דבר יום ביומו סימן ס"ו ע"א, מנהגי מהר"י טירנא, ספר מטעמים 59, 60, מישנה ברורה, שם).

בחג שבועות אוכלים לבובות בעלי ש ל ש ה צלעים כימוראים בכשר, ראיתא בגמרא שכל מעשה אותו יום מישולש, ודרש ההוא גלילאה: בזריך רחמנא דיהב אורייתא תליתאי (תורה, נביאים וכתובים) לעם תליתאי (בהנים לוים וישראלים) על ידי תליתאי (משה שלישי לבנן אחרי מרים ואהרן) ביום תריתאי (שלישה ימי הגבלה) בירחא תליתאי (חדש סיון שלישי לחדשים, רש"י), (שבת פ"ח), (מנהגי ישורון דף ס"ג), ביום כ' דשבועות פנינת דוד חמיך ע"ה (בישנת כ"א תתקכ"ט), והמנהג לומר בו תחרים זוכר נשמתא, ואומרים א ת ה ד ו ת בא' דשבועות, והא פיוט בלשון ארמית, והוא שיר חבוד יתודתנו חקדושים, חברו ר' מ א י ר ב' י צ ח ק שלוה ציבור שחי בגרמייזא ומת קודם שנת ד"א התנ"ט, ולהוב קדושת הפיוט מפסיקין בקריאת התורה ומענין אקדמות אחר הפסוק הראשון של בחדש השלישי וכן היה המנהג במנצא (ספר מהרי"ל חלכות שבועות), והמנהג חיום בהדבה קהלות האמר אקדמות קודם ברכת יהקן, והרוצה לעמוד על ענין זה בישלומתי יעיין (בישו"ת עפר יעקב סי' יו"ד, ובשו"ת שבות יעקב חלק ב' דף נ"ט, ט"ז או"ח סי' תצ"ב).

שלשה ימים קודם חג השבועות נקראים „שלשת ימי הגבלה" ע"ש הפסוק, והיו נכונים ליום השלשי וכו', ו ה ג ב ל ת את העם סביב (שמות י"ט, י"א, י"ב) שלשה ימי הגבלה הם קצת יו"ט ואין נוהגים בהם אבילות של ספירת העומר.

ובבן — התודיש סיון כפג לתוכו אויר של קדושת זה. ויום קדושה אלהית, ושל קדושי האומה.

בקר על מפתן המטבח של עופות

מאת א. פערעלבערג

תרגנה רך
לבן וצחה.
נמלט מכלוב
ושט כברוב
לפתח לדרור מזימו
רק הפנך הכליאו
ויעמוד על המיפתן מישתאה,
לא טוב, לא יאה,
בעל הבית השונה לו ערבה
והעורה אל המלאכה לא קרבה,
חכי נחר מיצמא
בקרבי הקבה רעמה,
כל הלילה כבר כבר
חלמתי מפתי בר,
חזן מהולל במוני
אשר כל כחי בגרוני
האשב דום

ולפי אישים מחסום?
קו־קרי קו־קרא
להיוצר — אשר עולם ברא,
שמע ושיוב שועתי
שלח גואל לרוחתי,
ויאנח וידום,
כי בא הלום?
השוחט! מה שלום?
ויאמר גש אלי ידידי,
מעולם לא רעדתי
לראות פניך חביבי,
נוח לי אתה מאד
כי בא מועד
לספר לך את המאורעות
האכזריות ואת השערוריות
ראה! שם חדר לול

שם עומד אכום חלול
ואצלו עומד בעל הכרם
וחייבו באכזריות דורש,
כי בכשיל או בקופיין חלוט
וכי במערצה או באת חלוה,
יודע אני ברור
כי המים הרותחים בפרור
הנוצות שלנו מגלחים
בעוד נופינו מפרכסים,
אבל בך השוחט הרחמן
היודע ידיו להאמין
לא אמות מיתת הניקה
רק מיתה קלה, מיתת נשיקה,
נש אלי לאט לאט
קח את הסכין החד,
מרוט הנוצות מצוארי
ועל מקומו הל ף הדליל השני.

הרבנים והשוחטים

מאת הרב שמואל מנחם הלוי פיין רב בעיר דעטראיט

כשרות במלוא מובן המלה ובכל הקיפו בעניני אכילה שתיה והנאה, זהו אחד מהיסודות שכל בית ישראל נשען עליו. כשרות זהו התרים שמגין על ישראל בכל ארצות פזוריו, וזהו מחיצה של ברזל שמפסיק בין ישראל לאומות העולם, שלא ותבולל בהם. גזרו פתם משום שמנן, ושמנן משום ויגב, ויינם משום בנותיהן.

וע"כ מאז ומעולם היו זהירים מאוד בכל הפרטים, והדקדוקים, בכל עניני כשרות, וכל אחד ואחד מישראל לא היה מפגל ומטמא את נפשו במאכלות אסורות בעד כל הללא דעלמא. ויודעים אנו היטב את גודל מסירות נפשם של הקנטאניסטים בימי מלכות ניקולי הראשון מלך רוסיא, שסבלו כל מיני יסורים קשים ורעים, אך בכדי לחזור ממאכלות אסירות ושרפות, כמסופר בתולדות דברי הימים מהעת ההיא, (והפרק הזה הדות בלב ישראל בדם ובאש) ועוד מקדים הרבה כאלה בדברי ימי ישראל, בידוע.

והשוחטים שבידם מונח חלק גדול, רוב מנין ורוב בנין מכשרות, ע"כ רגילים אנו לראות אותם מימים ימימה בעדי פולין ולוטא ובשאר מקומות שישראל נחתים שמה בתיר אנשים של צורה, חשובים ומכובדים, שלומי אמוני ישראל, השוחטים היו במעלה שני' להרב מרא דאתרא בכל מקום ומקום, וכל הקהל הסתכל עליהם בכבוד ובדרך ארץ ובאמת היו השוחטים ראוים לזה, לכל הכבוד שרחשו להקהל להם. השוחט היה זהיר מאוד במלאכתו מלאכת הקודש. הוא נתן לבו לבדיקת הסכין והריאה, ושארי ענינים השייכים לשחיטה. בכל הדינים שהשולחן ערוך הטיל על השוחטים היו זהירים, ומסורים היו בדמ"ה אבריהם ושב"ה גידיהם. בכדי שלא יצא ח"ו מתחת ידם דבר שאינו מתוקן ולהכשיל את ישראל אף במנהג קל של פוסק אחרון. ותנאי מינויו והעמידו על מלאכתו מלאכת הקודש, נתנו בידו היכולת לשמור ולעשות הכל עפ"י דיני השו"ע, ועין שהשוחט היה ממונה מן הקהל וצבור, וכמו שמינו רב אב"ד כן מינו את השוחט, ובשום אופן לא היה מוכו של השוחט בידי הקצב או „ההאָלסיילער" וע"כ לא חת ולא פחד מהם ומהמונם. להיפך, הקצבים יראו מפני השוחט, ואחרי דברו לא שינו אף כמלא שערה, וקבלו את דעתו אף אם הטריף להם את השור היותר גדול וכבלו היזק הרבה, שמו יד לפה, ופה באמעריקא שעדורי' נהיתה בארץ, נגד הדין ונגד הנהוג מימות עולם ושנים קדמוניות, ואשר מזה להרבה תקלות תוצאות, ולגרום הרבה טרפות, ואוי לעינים שכך רואות ושכך עלתה בימינו, והוא: שהשוחטים מתמנים „מההאָלסיילער", מקצבים ומסוחרי עופות, ואף בערים המרובות באכלסי ישראל כן ירבו, נוהג כן הדבר, השוחט הוא בידי המפרנסו כחומר ביד היוצר, ויטנו לרצונו, ובתנאים כאלה מובן לכל כאור היום שהכשרות לקויה מאוד, כי אדם בהול על ממונו ומכש"כ אם כל פרנסתו ומחיתו תלויה בו, בידי הממנה אותו ומעמידו על מלאכתן. באמת אין הקולר תלוי בצאורי השוחטים בכל מכל כל, כי מה להם לעשות אחרת אם אין קהלות מסודרות שימנו אותם לשוחטים ? !

אבל לאידך גיסא, יש ויש ביד השוחטים בכל אתר ואתר לתקן בזה הרבה, והתיקון הוא בשנים, הן מה שנוגע לכשרות גופא והן מה שנוגע למצבם החומרי של השוחטים, והוא: שהשוחטים יתאגדו לאגודה אחת קימה וחזקה על יסוד התורה והדין ועל יסוד האנושית, תחת הנהגת והשגחת הרבנים שבעירם. והרבה טובות תצמחנה מזה, ראשית „שההאלסיילערס" והטבחים שהם נוגעים בדבר לא יהיו הם הבעב"ת על השוחטים אך הרבנים והקהל, ויגמדו וידונו בזה כפי דיני התורה, וענין הכשרות ירויח בזה הרבה, כי הרבנים והקהל אך לכשרות עיניהם, וכמו שנהג מקדמת דנא בכל הקהלות הגדולות והקטנות בישראל. ושנית, שהשכירות של השוחטים יהיה בטוח וקים ולא יחליפו אותם עשרת מונים, כאשר עד עתה כשנמנים מ„ההאָלסיילערס" והקצבים.

וזכרו נא, אחים, את אשר בידכם לעשות, אמצו והתחזקו לטובת הכשרות ולטובתכם, כי בנפשנו הוא.

על השוחטים בכל מקום שהם, להתאחד ולתאגד „באגודת השוחטים", השוחטים צריכים להיות מאוחדים יחד עם הרבנים ותחת השגחתם, וכבר הגיעה השעה, ואם לא עכשיו אימתי ? !...

צו די שוחטים פון אַמעריקא און קאנאדע !

די צייטונג איז אייער צייטונג, אייער פליכט איז צו שאַפען סובסקרייבער פאַר אייער צייטונג, זאָל יעדער שוחט שאַפען לפחות איין סובסקרייבער. שרייבט אונז פון אייער מצב און פון דעם מצב השחיטה אין אייער קהלה און מיר וועלען דאָס פאַרעפענטליכען.

שרייבט אויף דעם פאָלגענדען אַדרעס :

SCHOCHTIM SHTIMME

229 East Broadway New York City

"דבר תורה"

מאת הרב מנחם הכהן ריזיקאָוו, רב ואב"ד בברוקלין

בקונטרס „השומר" של העתון „שוחטים שטימע", מן חידש אייר תרצ"ב נדפסה תשובה יקרה מן רבינו הקדוש הגאון רש"ז זצ"ל, אשר אין ערך לדבריו הקדושים. ודעתו הגדולה והעמוקה מהים והיא נדפסה „מחמת רוב חביבות דברי קדשו" אבל היא נדפסה שלא בידיעתו בארץ החפשי הזאת אוהבי הקולות. והזינן שבשאלה הב' והד' היא מראה צדקתו ויראתו, לכן אקח לי מזה לימוד אף שגם על השאלה הראשונה והשלישית שכתב יש להתיר בפשטות ע"ש אבל דעתי העניה והפשוטה דעת כהן הדיוט כמוני אני אומר אמת כי דעת הגאון רבינו הק' אומר בפשטות זהו לפי דעתו הגדולה שפתוחים לו שערי התורה כנתינתה על הר סיני. אבל דעתי הקטנה צריך להבין שזהו ענין לאו פשוט כאנשים קטנים הדיוטים כמוני. ומה גם במדינה הנקרא האדי־אָפּ משונה מאייראפא המדקדקים במתינות־הבדיקה, כשיבא שאלה זו לפניו צריך לעיין בלב"ש סל"ט ס"ק ר"ג שאלה זו וכו' אף שאינה מבצבצה וכו'. וסיים שצריך שאלת הרופאים ע"ז ע"ש, אבל בשו"ת בית אפרים הגאון מרגליות המפורסם זצ"ל סי"ט חולק על הלב"ש ומסיק דהוי ודאי טרפה ע"ש דאם אין מכה קורט דם מניין. ועיין בסמ"ע שורש ד' ענף ג' סקי"ח ומסיק כהב"א דטרפה ע"ש. ועיין בד"ק סקפ"א ג"כ דטרפה ע"ש. ועיין בס' ערוגת הבושם על יו"ד מוביא הלב"ש ומסיים, מי שיש בידו כח למחות בהמקילין בזה מחויב למחות ע"ש, ועיין בשו"ת דברי חיים ס"ל שכתב בענין זיעה שהוא טרפה ע"ש. ועיין בראש יוסף שהדין הוא כהב"א שטרפה כי הוא איסור דאוריתא ע"ש. ועיין במנחת יוסף בקו"א ס"ל ומחמיר ע"ש. ובשו"ת בגדי ישע ס"ה כתב דהבהמה טרפה מדאוריתא ע"ש. ועיין בספר אדרת אליהו על יו"ד בי"א ס"ק ס"ח אות ט' מזה עיי"ש. הנה יש פוסקים גדולים דמטרפי בזה כמו בשו"ת שאילת שלום קסי"ט שכתב דכל המקיל בזה עתיד ליתן את הדין ע"ש. אבל להיפך יש גם ספרי שו"ת דמקילין בזה כמו בשו"ת ש"ש ומובא בס' אדרת אליהו ע"ש. אבל לאחר בדיקתו והמצאתו כעין המובא בשו"ת ש"ש ע"ש. ויש עוד שו"ת דמקילין בזה אבל הרוב הפוסקים מחמירין בזה. ורבנו הק' כתב תשובה זאת לעיר מאהיליב אבל מי יודע אם הסכים זאת לאמעריקא לכן כתבתי להבודקים דפה שאין ההפסד גדול כל כך יבינו את אשר לפניהם ודוקא בהפס"מ. וגם השואל השאלה בודאי היה איש יר"א, אבל ימחול לי שכתב בלשונו בשאלתו קרום כעין בשר בקוי ע"ש, אבל באמת הוי קרום גרע מב"ב אף לשיטת השמ"ה דב"ב הוי סתם ריעותא ולהלב"ש הוי ב"ב רק ריעותא כ"ד ע"ש, אבל קרום איתא בגמרא מפורש ששני קרומים הוי לריאה ע"ש, ולא שלשה קרומים. וגם שאין מזכיר דבריו איך היה הקרום אם היה פרוש על כל הריאה כעין מעשה דריינוס, או רק על מקצת מקום שיש חילוק בדין ע"ז.

וכן מה שרצה השואל להביא ראיה להתיר מדלדולים ע"ש, הלא בדלדולים אין בהם ריעותא כלל והוא תליי בעיני הבודקים וזכות הגאון יעמוד לנו וימחול לי אם יש עוקה בי וכונתי לטובה.

(המשך יבא)

וויכטיג פאַר שוחטים

אין ווארשא (פוילען) ערשיינט אַ מאַנאַט־ליכער חודש אַרגאַן א. נ. „די שוחטים שטימע" (5טער יאָהרגאַנג) וועלכער איז געווידמעט אַלע שוחטים אינטערעסען.

אין „די שוחטים שטימע" געפינט זיך אַן אבטיילונג א. נ. „תורת הזבח" וואו שוחטים שמועסען זיך אַדורך וועגען עניני שחיטות וטריפות.

דער פרייז פאַר אמעריקא א. א. לענדער איז $1 אַ יאָהר.

ביי די רעדאקציע „די שוחטים שטימע" איז אויך צו באַקומען עכטע בעלגישע גראבעס און גרינע שטיינער. די שטיינער ווערען אויסגעקליבען דורך שוחטים מבינים, און אַזאַ שטיין גיט יעדען שוחט די מעגליכקייט אַבצושטעלען אַ חלף אין פאַרלויף פון עטליכע מינוט.

ביי די רעדאקציע איז אויך צו באַקומען חלפים אין אַלע גרויסען און פון די בעסטע סאָרטען, אויך שיידען קונסטליך און פרעכטיג אויסגעארבייט אין אַלע גרויסען, עס איז אַ ציהרונג פאַר אַ שוחט צו האַלטען אין זיי אַ חלף.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע איז:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME
Warszawa, Muranowska 4, m. 30, Poland

מכתבי ברכה ועדוד

מאת הרבנים המפורסמים באמריקה

לכבוד ידידי הרב דג' חריף ובקי, דרשן מפואר וכו' בקש"ת ש מ ר י ה ו ל י ב ה ו ר ו ו י ץ שליט"א רב בני יאָרק.

אחדשה"ט באה"ר!

כאשר ראיתי את העתון „שוחטים שטימע", אשר כתר"ה הוא העורך, שמחתי מאד בזה, מפני שאקוה אשר העתון הזה יהי' לחזוק הדת והאמונה בארץ היאת אשר הדת רופפת ומאד נחוץ הוא להיות לנו עתון כזה, כדי לחזק את היהדות בכל מה שאפשר. ולכן אני מבקש מכבודו הרב להדפיס מכתבי זה בהעתון שלו, כי הוא דבר גדול לחזק הכשרות ושלא להרבות מחלוקת בישראל, כאשר קרה זה איזה פעמים בסביבתנו שאיש אחד הי' תופר בגדים או מוכר בשר ודגים כמה שנים ולעת זקנתו אשר אין בו כח לעבוד עבודתו יחפוץ ללמד מלאכת הקודש, מלאכת השחיטה להתפרנס מזה, וכאשר הרב דעירו יודע ומכיר את האיש הזה כי בשום אופן איננו ראוי והגון לכך מכמה טעמים, יסע לעיר אחרת וישיג קבלה מאיזה שו"ב ומרב יהי' מי שיהי', ואח"כ יבא לעירו וישחט בלא רשות הרב, ומלבד שמאכיל טרפות לישראל נתהוה מחלוקת בעיר, כי הרב מודיע לרבים כי אסור לאיש הזה להיות שו"ב, וכמה אנשים אשר לא ישמעו לדברי הרב, אחרי שיש לו קבלה, ולכן תתפרץ מחלוקה גדולה. לכן אחפוץ לבקש מכבוד הרב העורך שידפיס במ"ע שלו מודעה כזאת, שכל שו"ב ורב לא יתנו קבלה לשום איש אם אין לו קבלה מהרב דעירו, וישתדל שאגודת הרבנים יעשו ויסכימו להתקנה הזאת ויפרסמו הדבר לא רק במ"ע שלו אלא גם ביתר העתונים, ובזה תעשה תקנה גדולה לחזק הכשרות ולמעט מחלוקת בישראל, ואבקש שלא לדחות הדבר, רק יעשה זה תיכף. כי בכל יום ויום יקרו מעשים כאלה,

וכאשר מובטחני שימלא בקשתי אסים בברכה, ידידו המברכו שיצליח ד' דרכו בקודש ויחזיק חילו שיוכל תמיד לעמוד על המשמר כדי לחזק הדת, כחפצו וכחפץ ידידו המברכו מוקירו ומכבדו,

הרב יוסף דוב הורוויץ, הופ"ק סאנט פאול.

שלום וברכה להרב העורך של ה„שוחטים שטימע" ו„השומר".

אחדשה"ט כראוי הנני בזה לברך את א ג ו ד ת ש ו ח ט י ע ו פ ו ת ד נ ו י אָ ר ק ר ב ת י על שנגשו לעבודה פוריה וחשובה עד מאד שיש בה משום חזוק הדת והיהדות, וזהו: הוצאת ירחון הגון לטובת השוחטים והכשרות ולחזוק דת תוה"ק.

הירחן יהיה למאור דרך ונתיב בחיים של קדושה וטהרה, אהבת תורה ויראת שמים, ואני מברך אתחם בהצלחה רבה שקול ה„שוחטים שטימע" ישמע במחנה ישראל, ו„השומר" ישמור את כל היקר והקדוש לעמנו.

בברכת התורה והדת, ידידם בלב ונפש,

הרב ישראל מאוושאוויץ, בראנקס, ניו יאָרק.

ב"ה, כבוד מערכת „די שוחטים שטימע" בנויאָרק.

שלום!

בלב מלא רגש, קראתי שעל פי היזמה של אגודת שוחטי עופות בנויאָרק, מופיע בעת בעדיכתו של הרב הגאון פה מפיק מרגליות חכם וסופר ר' ש מ ר י ה ו ל י ב ה ו ר ו י ץ ש ל י ט"א, עתון חדשי בעד השוחטים עם מחלקה מיוהדה בשפתנו הקדושה.

בשורותי אלו חפץ אני לשלוח לכם ברכתי, ברכת רע נאמן שצעדכם החדש על מפתן ההסתדרות יביא תועלת לכם בפרט ולכל השוחטים בארצות הברית וקנדה; ויוכל להתקיים לאורך ימים לעבודה אינטסיבית ופוריה לבלנו.

תצליחו שהעתון הזה יהי' לבמה ספרותית והסתדרותית במלא מובן המלה, לארגן ולרכז סביב, כל העוסקים במלאכת הקודש — בארצנו פה — לחטיבה, שנשמע איש שפת רעהו, ולא נהי' כעלים בודדים הנופלים מהאילן מכל רוח מצויה, ומי יותר מאתנו יודעים את האמת המרה מהרוחות רעים הנושבים פה על כל צעד ושעל לעשות את מלאכתנו זאת למלאכה בזויה ושפלה.

תצליחו, לשפר ולשכלל את מצב השוחטים בארצות הללו שלא יהיו למרמס לכל ההולכים על גחון... להעמידם על בסים נאמן וחזק בלי להתמוטט.

תצליחו, ע"י העתון הזה להביע רגשי הקודש והדת על מצות השחיטה בישראל שלדאבוננו, בשנים האחרונות ע"י המחלוקת והתפוררות שנתהוו בערי ישראל פה, אבד כל רטט קודש והרדת הדת לכל הקדוש לנו.

תצליחו, לקומם הנהרסות בכל עיר ועירה ע"י אגודה כללית בארצות הברית וקנדה להביא סדר ומשטר בכל הנעשה תחת סוג מלאכה קדושה זו בכל הענינים הצריכים תקון וסיג, כאויר לנשמה.

ברגשי כבוד והוקרה,

יעקב יצחק וואָהלגעלערנטער

מחבר ספר „ביאורי יעקב", מזכיר הסתדרות השוחטים בטורונטו, קנדה.

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ספר הדר הכרמל — חלק שני, חלק מהדרושים שהדרשתי לפני עדת ישרים ותמימים, תוכם רצוף הגיוני קודש, אשיות הדת והאמונה מקימים מפיצים אור יקרות ומוסיפים נעם במאמרי חז"ל הנעימים על הדר הכרמל וחבת קדשי בני ישורין, לוית חן משימים. גם נלוו לו פרקים בהלכה, בפלפול ובסברא, מאתי הרב שלמה לעווין רב בבראנקס, שנת תרצ"ב.

הספר הזה כולל דרוש, הטפה מוסר ופלפול ביחד, ומעיד על מחברו ז"ל שנקטף מן העולם במבחר שנותיו, כי היה מלא וגדוש בתורה, ודרשן נפלא, יש בו דרוש לראש השנה, לתקיעת שופר ומדבר נשגבות על התורה שבכתב ושבעל פה, ולא רק תורה שבכתב אלא גם תורה שבל פה היא מפי הגבורה וזה מבואר בפסוק. משה (כל תלמיד חכם נקרא משה, עיין חולין ד"ג ורש"י שם) ידבר (בעתיד) והאלקים יעננו בקול, כי הכל מה', ומדבר ע"ד קדושת השבת והאדם שמחלל את השבת ועושה את עצמו לאלקים באמרו כחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה, וזהו המרומז בכתוב „אלקי מסכה לא תעשה לך", כלומר שלא תעשה לך בעצמך למסכה... ומבאר את הפסוק וראית את אחורי — הבט תמיד מאחריך, איך שהיית בחסד השם עד עתה, „ופני לא יראו" סגור העינים ואל תביט מלפניך, כי נורא לחשוב על העתיד איך יהיה ואיך יתקיים... וממתיק מאמר נפלא (בירושלמי ביצה פרק ה') ר"י ורשב"ל אמרו אנן לא זכינן לאורייתא אלא בגין דחמינן אצבע דרבי, עיין המאמר בכתובות (ק"ד) שר' יהודה הנשיא קודם פטירתו זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר: שלא נהנה מהעוה"ז אפילו באצבע קטנה, ולמוד זה למעט בתענוגי העולם למד רבי לתלמידיו וז"פ המאמר „אנן לא זכינן לאורייתא אלא בגין דחמינן אצבע דרבי" וד"ל. ומטיב לדבר ע"ד חנוך הבנים ומבאר בזה את הכתוב (בא) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך, למען תהיה תורת ה' בפיך, לא המדרש עיקר אלא שהוא בעצמו יעשה ויקיים את המצות בפועל ממש להיות מופת לבניו, וזהו „והיה לאות על ידיך ולזכרון בין עיניך". למען „תהיה" תורת ה' בפיך שתהא הויה, קיום, לתורת ה' שבפיך ושדבריך יעשו אז רושם על לב בניך. והעיקר הוא בחנוך בית עברי, בית אב, וזהו מליצת הירושלמי (פסחים פ"ז), „כל תורה שאין עמה בית אב אינה תורה" והמקונן צווח נחלתנו (נחלת ה' בנים) נהפכו לזרים (מפני כי) בתינו לנכרים... הבית נתנכר לאבינו שבשמים.. ועיקר הוא אם עבריה, כשהיתה עוברת על פסח בתי ע"ז עשו מפרכס לצאת, וכשהיתה עוברת על פתח בתי מדרשות יעקב מפרכס לצאת, אם האם עוברת על פתחי בתי ע"ז אז בנה הוא עשו... ואם האם עוברת על פתח בתי מדרשות אז בנה — יעקב.. ובזה מבאר הגמרא (יבמות ס"ג) עה"כ בניך ובנותיך נתונים לעם אחר, אל תקרא לעם אחר אלא לאם אחר... אם האם היא לא אם עבריה אז הבנים שלה נתונים לעם אחר... ובעשרת הדברות יש טעם עליון וטעם תחתון, להחמון — טעם תחתון לפילוסופי אלקים, לקדושים, טעם עליון...

כנסת ישראל — ירחון לתורה ודעת, יוצא לאור ע"י הסתדרות תלמידי סלובודקה באמריקה, ניו יארק, אייר, תרצ"ב, שנה ראשונה, חוברת א'.

ישיבת סלובודקה השפיעה שפע קדש על תלמידיה חניכיה. לא רק ללמוד אלא גם לחנוך במדה גדושה, נתנו מקום בישיבה קדושה זו, ולא זרעו על צחיח סלע, הנה באו תלמידי הישיבה באמריקה, ארץ הדולרים, מקום „שלטון החמר" ויסדו ירחון לתורה ודעת במטרה „להמשך ולחזק בין החברים את הרוח וההשפעה ששאבו בישיבה", ומגמתנו לפתוח לנו הלון שמבעדו תורה לנו שמשה של הישיבה באור תורה ודעת ה', ותלהיב נפשותינו באש קדש שלהבת יה, והמוציאים מבטיחים לנו להביא בירחונם זה חדושי תורה בעמק ההלכה מגדולי ובחירי הישיבה, ושיחות וביאורי עניני מוסר ודעת ה' ברוח ושיטת אדמו"ר הגה"צ מרן נתן צבי פינקל זצוק"ל ומאמרים ערוכים בטוב טעם ודעת בשאלת החנוך והנהגת הבית עפ"י התורה והמוסר, והערכה מהותה וערכה של הישיבה בחיי עמנו והשפעתה הגדולה על מהלך חיינו והערכות ורשימות בתולדות שיטת המוסר של הגר"יס ז"ל ושאר חכמי המוסר.

תכנו של ירחון זה מחברת א', שיחה מאדמו"ר הסבא זצ"ל ע"י הרב מרדכי שולמאן, שיחה מוסרית מאת ראש הישיבה הגאון ר' יצחק אייזיק שעהר שליט"א, דוב זוכבסקי, בענין לינה בקדשים, זלמן אידל קרבוז, בענין קדשים שמתו, יצחק הוטנר בענין בכור אינו נוטל במוקדשין, יצחק פרידמאן — לשנוי ערכין ביהדות האמריקאות ושיר להרב ראובן מילצקי ומכתב חוזר ע"ד הישיבה מאת הרב יהודא העשיל לעוועגבערג, יו"ר האקסקוטיבא, והרב משה דן שיינקאפ, מזכיר, ומאמר חשוב באידיש מאת הרב טוביה גאלאמבעק בשם „דער לעצטער מיטעל", וגם ידיעות חדשות ע"ד פעולות לטובת הישיבה.

זהו ירחון נחוץ שיש בו מטרה קדושה ושאיפה מוסרית רוחנית. הלואי שיתקיים ויאריך ימים!

בגליון הבא נפרסם בע"ה עוד מכתבי ברכה מאת רבנים, גאונים ומפורסמים בישראל.

די טשעכישע רעגירונג קעגען שחיטה פאַרבאָט

צוליב דעם וואָס אין אַ גאַנצע ריי שטעדט אין טשעכאָסלאוואקי איז דורך די זעלבסט פאַרוואלטונגען פאַרבאָטען געוואָרען די אידישע שחיטה, האָט דער אויבער ראַטה פון די אידישע קולטור געמיינדעס וועגען דעם אינטערוועניד ביי דער צענטראלער מאַכט אין פראג, אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אינטערוועניץ האָט די מאַכט צירקולאַריש פאַראָרדנט די אַלע באַצירקס אַמטען ניט צו דערלאָזען פאַרווירקליכען אין לעבען די אָנגענומענע דורך די שטאָדט־ראַטען שחיטה פאַרבאָטען, ווייל זיי זיינען אין סתירה מיט דער קאָנסטיטוציע, וועלכע גיט יעדער רעליגיע די פרייהייט פון אויסאיבען אירע דינים און מנהגים.

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מהמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת המחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית — וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

יען כי: —

א. בית הדפוס שלנו משוכלל הוא במכונות הכי־חדישות והכי טובות.

ב. מסדרי האותיות שלנו הנם יודעי תורה ובקיאים במלאכתם על צד היותר טוב.

ג. יש לנו מבחר גדול של כל מיני אותיות מרובעות שונות וגם אותיות בכתב רש"י.

ד. המגיה שלנו הנהו אומן יד במקצוע שלו.

ה. הניר שלנו הנהו יפה ומשובח.

ו. הכריכות היוצאות על ידינו אין כמוהו ליופי ולהידור.

ז. המחירים שלנו הנם נמוכים והתנאים נוחים.

ובכלל הננו משתדלים, בכל האמצעים האפשריים ועד היכן שידינו מגעת, להפיק רצון המחברים, העומדים אתנו בקשר מסחרי, על צד היותר טוב ונאמן.

תעודות ומכתבים המעידים על אמיתת דברינו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.

12 West 18th St. New York, N. Y.

חדשה בספרות הדרוש!

יצא לאור ונמצא למכירה הספר ה נ פ ל א

כ ר ם פ ת ח י ה

מאת הרב הגאון הדרשן המפורסם

מוה"ר פתחיה מענקין שליט"א

הספר מלא וגדוש באורים, מאמרים, רעיונות וחדושים בשטה חדשה ונפלאה במינה, חומר רב, עשיר ומגוון בשביל רבנים, דרשנים, רשבתות, מועדים ולכל עת וזמן. כל אלה כתובים בכגנון קל ויפה. גאון עוזנו ה ג א"י ק ו ק שליט"א כותב בהסכמתו על הספר „הספר חיקר והנחמד הזה יקנה לו לבבות רבות ויחשב בין הספרים רבי הערך שנתחבבו בדורנו". הספר נדפס בהדור רב ועל נייר יפה.

מחירו בכריכת בד שני דולרים

להשיגו עפ"י הכתובת:

מ. צ. מנקין, ירושלים.

M. S., P. O. BOX 10

Palestine

צו אונזערע לעזער בכלל אין ברידער שוחטים בפרט!

עס איז אייער חייליגע פליכט צו שאַפען סובסקרייבער פאַר א י י ע ר זשורנאַל, פאַר א י י ע ר אָרגאַן, זאָל דאָס זיין אייער חייליגע אויפגאַבע אין לעבען צו מאַכען אייערע פריינד און באַקאַנטע ווי אויך די מעמבערס פון שוחלען פאַר סובסקרייבער פאַר די „שוחטים שטימע" אין „השומר". דאַמיט וועט איהר געבען די מעגליכקייט די פאַרוואלטונג פון די „שוחטים שטימע" צו פאַרגרעסערען און פאַרשענערען די „שוחטים שטימע" און איינפיהרען נייע וויכטיגע און נוצליכע „פיטשורס" פאַר אייער איינענעם בענעפיט און פאַר'ן בענעפיט פון ארטאָדאָקסישען יודענטום.

שרייבט אונז יועגען דעם מצב פון שוחטים און כשרות פון אייער שטאָדט און שטעדטעל, איהר קענט זיך גאָר ניט פאָרשטעלען ווי נויטיג דאָס איז פאַר אייך, און ווי דאָס קען מיט דער צייט פיהרען צו לייזען וויכטיגע פראָבלעמען פון שחיטה און כשרות אין אַמעריקא. אום צו לייזען די פראגע פון שחיטה און כשרות מוז מען דאָך וויסען ד ע ם מ צ ב מיט אַלע איינצעלהייטען.

שרייבט אויף פאָלגענדען אַדרעס:

SCHOCHTIM SHTIME

229 East Broadway, New York, N. Y.

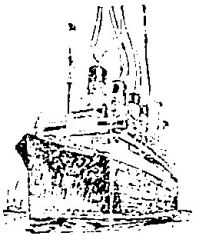

קלייבט אידר זיך נאכצוען א רייזע קיין

ארץ ישראל אדער איראפע ?

די אמעריקאנער פאלעסטינע טוריסט ביורא וועט אייך בעזארגען פאר דער רייזע אויף די בעסטע שיפען צו די מעסיגסטע פרייזען

אזוי שנעל ווי איהר בעשליסט צו נאכצוען א רייזע, צו וועלכען עם איז טהייל פון דער וועלט, שטעלט זיך אין פארבינדונג מיט דער ביורא און זי וועט אייך באזארגען מיט אלצדינג נויטיג פאר דער רייזע, א וויזא, די באגאזש, און די בעסטע קאבינעס וואס מען קען נאר קריגען.

טפעציעלע דירעקטע טורס קיין ארץ ישראל דורך איראפא און דירעקט, וועלען אראנזשירט פון צייט צו צייט.

די רייזע קיין גרין ישראל דויערט בלויז 11 טעג.

AMERICAN PALESTINE TOURIST BUREAU

38 Park Row, Suite 509, New York

Phone B.Arclay 7-0973

האט הנאה פון אייער וואקיישאן

באזוכט די

יפה חויז

THE JAFFE HOUSE

Glen Wild, N. Y.

Telephone Woodridge 57-R

א מאדערנע היז, הויכגעלעגן, וויכטע אין קאלטע לויפענדע וואסער אין יעדער חדר, אויך שאווערם, ווייטע אין קארטע טאג אין נאכט, גוטע שטאקע עסענס, ווינטריקע פונקטריך אפנעהיצט, אין אייגענעם טייך צום באדען אין שיפען זיך.

די פרייזען זיינען מעסיגע אין צוגיינגליך פאר אלעמען. סאארטס אין פארווילונגען אין אלע הינזיכטען, הן בדוחניות והן בגשמיות.

שמעון יפה שו"ב,

חבר דאגודת שוחטי עיפות

הגרוזארק רבתי -- אייגענטימער.

ברודער קלמן שאפירא

(חבר דאגודת שוחטי עיפות דנויארק רבתי)

האדעט אין אלע ברידער שוחטים מיט זייערע פאביליעס צו פארבייגען זייער וואקיישאן אין זיין

פוינדזיל מענאר האטעל

וועלכער איז אייגער פון די שענסטע האטעלען אין דעם גאנצען געגענט.

דער האטעל איז אויסגעשטאטעט מיט די מאדערנסטע אייגריכטונגען, ווי: הייסע אין קאלטע וואסער, בעסטען אין שאווערם, א וואנדערליכע קאביגא מיט פייגער מוזיק, אלערלייי ספארטס אין פארווילונגען. די פרייזען זיינען מעסיגע. קומט, איהר וועט נעווים הנאה האבען.

פאר מער איינצעלהייטען שרייבט אדער טעלעפאנירט צו:

REV. K. SHAPIRO

566 Bristol Street, Brooklyn, N. Y.

Tel., LOuisiana 9-3575

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאָנאטליכער זשורנאל, אַרויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. **Telephone: ORchard 4—1938 — 9602**

Vol. I. No. 5. **JULY, 1932.** ב"ה ניו יאָרק, תמוז, תרצ"ב ערשטער יאהרגאנג, נימער 5.

אינהאַלט:

עדיטאָריעלס:

א. רבנים און שוחטים.

ב. חלול שבת אין ווילנא און אין ניו יאָרק.

ג. פון אונזער ניט אָרגאַניזירטער וועלט.

ד. אלון בכות.

מאָדערנע רבי יוחנן בן זכאי'ס — — — — — — — — — — — הרב הלל יעקב הורוויץ

חד וחלק (פעליעטאָן) — לץ

אינזער דערגרייכונג — — — — — — — — — — — — — — — — רעוו. אליהו מעלצער

בריעף פון שוחטים.

די שוחטים און זייער „נחלת השבים" — — — — — — — — רעוו. שמואל קראָלעוויטץ

השומר

תמוז — הרב שמריהו ליב הורוויץ

מאכלות אסורות ותוצאותיהן — — — — — — — — — — — הרב שמואל מנחם הלוי פיין

הבנה בדברי חז"ל — — — — — — — — — — — — — — — שמואל ר. מהרשק שו"ב

מכתבי ברכה ועדוד

„דבר תורה" — — — — — — — — — — — — — — — — הרב מנחם הכהן ריזיקאָוו

ספרים חדשים — בן דוב

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאָן 3 דאָלאר אַ יאָהר.

Application for second-class matter is pending.

מופת לרבים

א באוואפטער חשוב'ער רב, איז געווען רב ביעלע יאהרען אין גרויסע קהלות אין אייראפא. יעצט איז ער רב אין דעטראיט מיש, זיין נאמען איז הרב חנאון ה, שמואל מנחם חלוי פיין שליט"א, ארבייט אונערמידליך צו שאפען סובסקרייבער אין פארשפריטען "די שוחטים שטיטע" צוויישען אלע זייגע באקאנטע.

זאל הרב פיין זיין א גוטער בויישפיעל פאר אלע אנדערע רבנים אין שוחטים פון לאנד, וועלכע קענען אין דאדפען העלפען פארשפרייטען "די שוחטים שטיטע" צוויישען אלע תלמידי חכמים און בני תורה איבערן גאנצען לאנד.

וואס א חברה ש"ס וועט אויפטאן

אויך א מיטינג וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין בית המדרש הגדול פון קענזעס סיטי, איז באשלאסען גער וואָרען צו גרינדען א חברה ש"ס הכללית פון גרייטער קענזעס סיטי אויפצופאסען אויף אלע ארטאָ דאקסישע ענינים פון שטאדט. לומדות איז די "קוואלי פיקאציע" אויף ארויסצוקומען אז האבען א דעה אין דער ארגאניזאציע.

דאס איז דעם ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקאנער יודענטום אז מיט "אלרייטניקעס" עמי האדצים זיינען די טאן געבאר און פיהרער פון אידישע אינטערעסען, פון אידישע קהלות, נאר אזוינע וואס קענען לעהרנען א בלאט גמרא, בעלי בתים לומדים און רבנים וועלען זיין די פיהרער און וועג וויזער...

כשרות אסאסיאישאן פון ניו יארק

ניט לאנג צוריק האט שטאטגעפונדען אין בראדווי בענטער האטעל א פארזאמלונג פון אריבער ציוי הונדערט באזואסטע רבנים פון ניו יארק, וועלכע האבען ערווייטלט פון זיך א קאמיטע פון פופציג רבנים, צווישען זיי הרב ר' ישראל חלוי ראזענבערג, הרב ר' ישראל דושאווויץ, הרב ר' שמחה סאלאוויציק, הרב ראי"ש פעפער, הרב נאר טענהויז, הרב בוראק, הרב קאפלאן, הרב נאלאנט, הרב ישר, הרב דאבאווין, הרב טעלושקין, הרב פרעדמעצער, הרב עבין, הרב גארפינקעל, הרב לעווענסאן, הרב גאלה, הרב מאיראוויץ, הרב ריש"ל הוהוויץ, רעדאקטאר פון "די שיחטים שטיטע", הרב העגקין, אין אנדערע חשוב'ע באזואסטע רבנים פון ניו יארק, וואי אויך איז ערווייטלט געווארען א קאמיטע פון פראמינענטע בעלי בתים. די רבנים און די בעלי בתים האבען ערווייטלט פון זיך אנטער דעם פארזיץ פון דעם פרעזידענט מר כעמיעל דאטטענגער פון דאס פאמיטע פון 22 פערזאן, וועלכע זאלען צוזאמען מיט דער האמיטע פון 50 פארזאלטען די בישרות פון גרוים ניו יארק.

הרבנים והמחברים

המפיצים בכל רחבי ארצות הברית דאמריקה וקנדה, שהדפיסו את ספריהם בבית הדפוס היחוד

אריאם פרעס

יעידו שאין כמוהו לדיוקנות, ליישרנות ולמלאכה יפה ונקיה

הסדרנים שלנו הנם בקיאים במלאכתם והמניה שלנו הנהו הרוין, מהיר, בעל-תורה ובקי בספרותנו העתיקה והחדשה בכל המקצועות.

מדפיסים אנו גם באותיות רש"י יפות ובהידות

פנו אלינו על פי הכתובת:

ORIOM PRESS, Inc.

42 West 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHelsea 3—8164

בשורה טובה לכל העוסקים בתורה וחכמת ישראל!

יצא לאור ספר השוב יחיד במינו

הלכות דעות לחרמב"ם

עם באור רחב מאת

הרב שמריהו ליב הורוויץ

יש בו מאמרים קצרים על ענינים גדולים בש"ס ופוסקים, שו"ת, קבלה, פילוסופיא דתית ומחקר וספרות הכיוסר.

מחירו — בכריכה נהדרה ויפה, דאלאר אחד.

לפנות אל הרב המחבר:

RABBI S. L. HURWITZ

1503 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y.

די שוחטים שטימע

תמוז, תרצ"ב

ערשטער יאהרגאנג. | נומער 5

רבנים און שוחטים

פון די זעהר פיעלע בריעף וואס מיר ערהאלטען טאג טעגליך פון די שוחטים פון אמעריקא און קאנאנא, ווייסען מיר, דאס די באציהונג פון רבנים צו שוחטים און פון שוחטים צו רבנים איז ניט אימער א פריינדליכע און הארצינע באציהונג, ווי עס האט געזאלט און געדארפט זיין. שולדיג אין דעם זיינען ניט די רבנים און ניט די שוחטים, שולדיג איז דער הפקר צושטאנד פונ'ם יודענטום בכלל, די שרעקליכע ניט נארמאלע לאגע פון רבנים און שוחטים, דאס ניט ארגאניזירטע יודענטום, אט די הפקרות העלפט שאפען א ניט פריינדליכע באציהונג צווישען רבנים און שוחטים אין דיזע לאנד.

אבער אזא לאגע איז ניט געזינט, און שאדט ביידען, אז די רבנים אי די שוחטים. געווינען דערפון געווינען ניר הפקר מענשען און ניט פאראנטוואָרטליכע פערזאנען. כשרות בכלל, רבנים און שוחטים בפרט מוזען ליידען פון איא ניט אידישע און ניט כשר'ע לאגע, און דערפאר איז ניטיג א שטארקע פאראייניגונג צווישען רבנים און שוחטים לטובת כשרות בכלל, און לטובת רבנים און שוחטים בפרט.

אויף אן אנדער פלאץ פון אונזער צייטונג אין היינטיגען נומער, וועט דער לעזער געפינען אן אינטערעסאנטען בריעף געשריבען אין העברעאיש פון א באסטאנער שוחט, אין וועלכען ער דערצעהלט אונז וואס עס האט פאסירט אין באסטאן מיט א שוחטים יוניאן, וועלכע איז צובראכען געוואָרען, און די שוחטים האבען זיך פאראייניגט מיט דעם „ועד הרבנים דמאסס." און ווי אזוי די השפעה פון די פאראייניגטע רבנים האט געשטארקט די דענד פון די שוחטים און זיי האבען געוואונען א מלחמה מיט בעלי בתים, און די גליקליכע און שטאלצע שוחטים האבען אנערקענט אז זייער זיעג איז צו פארדאנקען נור די שטארקע השפעה פון די רבנים, און — שרייבט אונז דער באסטאנער שוחט — עס איז געווען א צייט ווען מיר האבען געציוויפעלט אין דעם כח און השפעה פון די רבנים אין אמעריקא, אם ענדע האבען מיר זיך אבער אובערצייגט אז דער כח פון די רבנים אין אמעריקא איז גוואלדיג גרויס ווען זיי זיינען באמת פאראייניגט און קעמפען אונערשראקען מיט דעם כח פון אונזער הייליגער תורה.

מיר גלויבען אז עס איז געקומען די העכסטע צייט צו רופען א קאנווענשאן פון אלע שוחטים פון לאנד, אויף צו פארבעסערען די לאגע פון כשרות און די לאגע פון די שוחטים, און אט אויף יענע גרויסע שוחטים קאנווענשאן דארף אויך פארהאנדעלט ווערען די פראגע פון פאראייניגען זיך מיט די רבנים פון יעדער קהלה אום צו פארבעסערען די לאגע פון כשרות, פון שחיטה און שוחטים.

מיר וואלטען געוואלט דאס אלע שוחטים פון לאנד זאלען אונז לאזען וויסען אזוי שנעל ווי מעגליך זייער מיינונג וועגען דעם צי זאלען מיר רופען א שוחטים קאנווענשאן? ווען? און וואו?

די שוחטים פון לאנד זיינען אונז שולדיג א קלארען און גיכען ענטפער וועגען די שוחטים קאנווענשאן, וועלכע דארף גערופען ווערען, נאך אונזער מיינונג, אזוי שנעל ווי מעגליך. מיר עפענען וועגען דיזע פראגע די שפאלטען פון די „שוחטים שטימע" פאר אלע שוחטים פון לאנד.

שוחטים, וואס איז אייער מיינונג?!

חלול שבת אין ווילנא און אין ניו יארק

ווען מיר זיינען געקומען מיט פיעלע יאהרען צוריק נאך אמעריקא און האבען זיך דערוואוסט אז עס עקזיסטירען חברות פאר „שומרי שבת" און „תומכי שבת", האבען מיר זיך געוואונדערט; חברות פאר שמירת שבת?! אויב אזוי באדארף מען גרינדען א חברה „אוכלי לחם", יא א חברה פון ברויט עסערס. ווער וויים דען ניט, אז יעדער איד מוז א שומר שבת זיין? די צייטען בייטען זיך אבער און מיר בייטען זיך אויך, און יעצט האבען מיר שוין דערלעבט צו הערען וועגען חלול שבת אין ווילנא, די ירושלים דליטא, אין ווילנא זיינען אפען די געשעפטען אום שבת און חלול שבת בפרהסיא ווערט דארט פארשפרייט וואס ווייטער אלץ ערגער.

און אין ווילנא געפינט זיך יעצט א חברה „שומרי שבת", וועלכע האלט אפ איהרע שטענדיגע מיטינגען אין דעם לאקאל פון די „ועד הישיבות", און ניט לאנג צוריק האט זיך דארט געגרינדעט א נייע חברה אונטער דעם נאמען „מזהירי שבת" וועמעס מיטגלידער געהן ארום ערב שבת פארנאכט, צו ליכט בענשען און אויך א גאנצען טאג שבת און אגיטירען צווישען די אפענע געשעפטען אום שבת, פאר שמירת שבת, און אין „דאס וואָרט" פון ווילנא איז פארעפענטליכט געוואָרען א בריעף פון דעם באיואוסטען גאון פון אונזער דור ר' חיים עוזר גראדזענסקי שליט"א, וועגען שומרי שבת און מחללי שבת אין ווילנא, און מיר גיבען דא איבער דעם בריעף פון דעם גאון גראדזענסקי אין העברעאיש אזוי ווי ער האט איהם געשריבען:

„הלא למותר להזכיר לפני אחינו, גודל ערך קדושת השבת, יסוד כל התורה, ועונש מחלל שבת ובפרט מחלל שבת בפרהסיא אשר דינו כמומר.

ומה יראב הלב לראות הפרצה הגדולה בעירנו עיר ואם בישראל, אשר הפרצה מתגברת, החנויות נפתחים וחלול שבת בפרהסיא תגדל משבת לשבת.

ומה גדולה עבודת הנכבדים חברי „מזהירי שבת", העוסקים באמונה לסבב בערב שבת לפני השקיעה, וגם ביום השבת לדבר השכם ודבר ולהוכיח את השוגגים ואת המזידים. יאבקש מאד את הבע"ב הנכבדים שומרי תורה ומציה להשתתף בעבודת הקודש להיות מסייעים לזה ללכת ולסובב בעיר ולהמנות בין חברי מ ז ה י ר י ש ב ת ולעשות בפועל ולכתוב ידיהם לה', בעצה ובמעשה, וגם בהוצאות לכשיצטרך, ואשרי להמסייעים והמחזיקים בענין הגדול והקדוש הלזה, ומי שיש בידו למחות עליו למחות, ושברו יהיה כפיל, ויתברכו בנחלה בלי מצרים, כמשאלות הכותב והותם ו' עש"ק כ' סיון, תרצ"ב, ווילנא.

חיים עוזר גראדזענסקי

פירושים איז איבערינ, דער בריוו רעדט פאר זיך אליין, און רעדט זעהר פיעל!...

פון אונזער ניט אָרגאַניזירטער וועלט

אזהרה גדולה מועד הכשרות דאָלבאַני!

„בשם הרבנים הרב מ"ר שמואל מאוושאוויץ והרב ר' שבתי באום שליט"א. קיין שוחט זאָל זיך ניט דערוועגען קומען קיין אָלבאַני אַלס שוחט אין דער אָלבאַני שלאַכט הויז, אָהן דעם רשות פון ועד הכשרות והרבנים הנ"ל. לאָזט זיך ניט פאַרפיהרען פון קיינעם. הרב שמואל יעקב הלוי מאוושאָוויץ החופק"ק, הרב ר' שבתי באום החופק"ק, חיים ליבער, פרעזידענט, יצחק קליין, סעק."

ה ו ד ע ה! מהרב אברהם יעקב הורוויץ רב פון אָלבאַני, ניו יאָרק. „איך בעט אַז קיין שו"ב זאָל ניט נעמען אין אַכט די אזהרה פון ועד הכשרות דאָלבאַני, איך האָב זיי מתרה געווען לד"ת המרוצה לשני הצדדים, אָדער צו אונפאַרטייאישע בעלי בתים, און זיי האָבען „רעפיוזד" צו ענטפערען, דאַריבער האָט זייער אזהרה קיין מאַכט ניט. אברהם יעקב הורוויץ רב דאָלבאַני".

נאָך די צוויי אויבען דערמאָנטע מודעות אין „מאָרגען זשורנאַל" לייענען מיר אַזאַ סאָרט מודעה „ ל י י ט ע וועלכע ווילען לעהרנען הלכות שחיטה גרינדליך און קריגען קבלה, זאָלען זיך מעלדען שריפטליך צו רעוו. פלוני בן אלמוני...."

אין אַזאַ הפקר צושטאַנד ווי די שוחטים און שחיטה געפינט זיך יעצט, דאַרפען מיר ניט האָבען קיין נייע „לייטע" וועלכע זאָלען קריגען „קבלה". מיר האָבען אין לאַנד איבער גענוג שוחטים, זאָלען אַפריהער די פרי הערדיגע שוחטים ריכטיג אָרגאַניזירט ווערען און האָבען פרנסה בכבוד, און ווען עס וועלען אויספעלען שוחטים, וועלען מיר זוכען „לייטע וועלכע זאָלען קריגען קבלה" אין שיקען צו יענעם רעוורענד...

אַ נאַציאָנאַלע הלואה

די לאַזאַנער קאָנפערענץ אַרבייט אויף אַ פלאַן צו שאַפען הלואות צו אונגאַרען, רומעניען, עסטרייך, יוגאָ סלאוויע און בולגאַריע, וועלכע געפינען זיך אויף דעם שיועל פון פינאַנציעלען צוזאַמענברוך.

די ישיבות און תלמוד תורה'ס פון גרויס ניו יאָרק געפינען זיך יעצט אויך אויף דעם שוועל פון פינאַנציעלען צוזאַמענברוך, וואו זיינען אונזערע עסקנים, ווארום זיכט מען ניט שאַפען אַ נ א צ י אָ נ אַ ל ע ה ל ו א ה צו ראַטעווען די מוסדות התורה פון אַ זיכערען און שרעקלעכען טויט?!...

אלון בכות

די אגודת השוחטים דריקט אויס דעם טיעפסטען צער און עגמת נפש אויף דעם פלוצליגען און פריהצייטיגען טויט פון איינעם פון אונזערע בעסטע און נאָבעלסטע חברים ר' י ה ו ד א ל י ב ב ע ר מ א ן ז"ל, וועלכער איז געווען באַליבט און געאַכטעט ביי אַלע שוחטים פון ניו יאָרק.

אָבוואָהל ער איז געווען פון דער נאַטור זעהר אַ באַר שיידענער שטילער און געלאַסענער מענש, פונדעסטו וועגען האָט ער אַלעמאָל גענומען זעהר אַ טיכטיגען אין באַרייטענדען אַנטהייל אין יעדע באַוועגונג און פראַקטישע אַרבייט אויף צו פאַרבעסערען דעם מצב השוחטים, און ער איז מיט איינינגע יאָהר צוריק אויך געווען דער טרעזשורער פון די שוחטים יוניאָן לאָקאַל 440.

דער נפטר איז געווען אַ למדן און אַ משכיל ביראת ה' און האָט פיעל געלעהרענט אין זיין ליידיגע צייט. ער איז געקומען נאָך אַמעריקא פון ריגא מיט אַריבער 40 יאָהר צוריק, נאָך אַלס יונגער מאַן, און האָט זיך באַר שעפטיגט מיט די מלאכת הקודש פון שחיטה די גאַנצע צייט זייט ער איז דאָ, מיט כבוד און זעלבסט רעספעקט, געווינענדיג די אַכטונג פון אַלעמען.

ער לאָזט איבער אַ פרוי מיט 2 זיהן און 4 טעכטער, אַ חשוב'ע נאָבעלע אידישע פאַמיליע. די שוחטים יוניאָן באַדויערט זייער ד י א ב ד ה ש א י נ ה ח ו ז ר ת. מיר גיסען ווארימע טרערען אויף זיין פרישען קבר, מיר דריקען אויך אויס דעם צער און סימפאַטיע צו זיין פאַר מיליע, הקדוש ברך הוא זאָל זיי געבען כח זיי זאָלען קענען אַריבער טראָגען זייער גרויסען צער, און זיי זאָלען גער טרייסט ווערען בנחמת ציון וירושלים,

יהי זכרו ברוך, ת'נ'צ'ב'ה.

אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי.

מאָדערנע רבי יוחנן בן זכאי'ס

פון חרב הלל יעקב הורוויין גאָלוועסטאָן, טעקסאס.

ראכאי אייבערהעם שעכטער, אַ רב פון איינע פון די גרעסטע אַרטאָדאָקסישע שוהלען. און איינע פון די גרעסטע שטעט אין טעקסאס, איז אַרויס מיט אַן עדיטאָריעל אין דער אָרטיגער אידיש־ענגלישער וועכענטליכער ציטונג, מיט אַ זעהר קלוגער עצה געגען דער יעצטיגער געדריקטער לאַגע. אַן עצה וועלכע וועט העלפען די ישיבות אין עס וועט קיין געלד ניט קאָסטען. און נעמליך: די ישיבות זאָלען אויף אַ פאָר יאָהר זיך צוריקציהען פון אַרויסגעבען סמיכות צו ישיבה לייט, וועט דאָך ווערען אַ רוהק אויף רבנים, וועט מען אָנהויבען שרייען „הבה לי רבנים!" און דאַדורך וועט די ישועה קומען.

וואָס פאַר אַ טיפער לאַנטראַסט עס איז פון אַזעלכע סאָרט רבנים צו אַזעלכע ריעזען וואָס דאָס יודענטום האָט געדאַט אין זיינע פאַרגאַנגענע דורות. און עס ערשיינט פאַר מיר דאָס בילד פון ר' יוחנן בן זכאי, אין דער צייט ווען ירושלים איז באַלאַגערט, דאָס פאָלק ליידעט שרעקליך פון הונגער, דאָרשט און נויט און איז שרעקליך געפייניגט דורך די רוימישע לעגיאָנען. דאַן, דער שונא האָט אַרומגערינגעלט ירושלים פון אַלע זייטען און דאָס אידישע פאָלק האָט הונגער און דאָרשט געליטען, האָט זיך געראַנגעלט מיט די פינסטערע כחות פון פעסט און קראַנקהייט, האָבען יענע רבנים, אַשטייגער ווי ר' יוחנן בן זכאי, און געוויס לויט דעם סענטימענט פונ'ם דעת הקהל געזאָגט „תן לי יבנה וחכמיה", ניט דאָס שטעדטעל יבנה מיט איהרע דריי גידס סטאָרס, מיט איהרע קלאָרהיגע סטאָרס, מיט איהרע שעפער און פאַבריקען און דזשאַנק שאַפס, נאָר י ב נ ה ו ח כ מ י ה. די חכמים מיט די סמיכה אינסטיטוטאָנס. און אַזעלכע מסירות נפשות האָבען אַרויסגעצייגט ר' עקיבא, ר' חנינה בן תרדיון, ר' יהודה בן בבא, ר' אלעזר בן שמוע, א. אַ. וו., און נאָך פיעלע און פיעלע פון יענער אגודת הרבנים.

און היינט קומען רבנים און הייסען שליסען די יבנות, ווייל צו וואָס דאַרף מען ישיבות מיט רבנים ווען ס'איז ניטאָ קיין שטעלעס פאַר רבנים, ווען דאָס פאָלק דאַרף זיי ניט. (אמת ער זאָגט ניט צו שליסען די ישיבות, ער הייסט בלויז פאַרהאַלטען דאָס אַרויסגעבען סמיכות, אָבער דאָס איז בלשון סגי נהור, ס'איז אַביסעל איידעלער פאַרשלייערט).

שלמה המלך, דער גרעסטער חכם פון דער וועלט, האָט געזאָגט „כי טוב סחרה מכל סחורה ומפז ומפנינים יקרה", קומען מאָדערנע רבנים און לייקענען אָפּ שלמה המלך'ס באַשטעטיקונג. מוז איך זאָגען, אַז די מאָדערנע רבנים פאַרשטעהען ניט ריכטיג די ווערדע פון דער תורה און ווייסען ניט ווי צו פאָפּולאַריזירען דיזע טייערע סחורה, אַז עס זאָל צוריק קריגען איהר גלאַנץ און ווערדע, און דאַן, ניט נאָר יועט מען ניט דאַרפען שליסען ישיבות און ת"ת און פאַרהאַלטען דאָס אַרויסגעבען פון סמיכות און מאַכען אפּיעלס, נאָר עס וועלען זיך עפענען

חד וחלק

(פעליעטאָן) פון אַ לין

אמר הלץ הגדול והנורא, ווען מען באַטראַכט די הפקרות פון היגען אידישען לעבען, מוז מען אַ לץ ווערען, מען קען זיך ניט העלפען, מען מוז לאַכען אָדער וויינען, וויינען מיט בלוטיגע טרעהרען, אַזוי ווי איך בין אָבער פון דער נאַטור אַ לץ, האָלט איך ניט פון וויינען, זאָלען אַנדערע וויינען, איך — לאַך, אַזוי שטאַרק ווי מעגליך, איך טרייב ליצנות, פון מיין ליצנות דאַרפען און זאָלען גיסען טרעהרען אַנדערע, ווערמען איך טרעט אָן אויפ'ן גראָבען פינגער, איך גיב ניט אַ קרעכץ, ניט אַ זיפץ, נור אַ געלעכטער, אויף מיינע שונאים און אייערע שונאים צו להכעיס. לאַכען איז געזונט פאַר דעם וואָס לאַכט, עס איז אָבער אומגעזונט פאַר דעם יעניגען פון וועלכען מען לאַכט. אַלזאָ צום פונקט!

איהר ווייסט דאָך מסתמא וואָס אַ פרינסיפּאל פון אַ תלמוד תורה דאַרף זיין? אייב איהר ווייסט ניט, וועל איך אייך זאָגען. הערט זשע זיך איין, עס וועט אייך גוט צונוץ קומען. אַ פרינסיפּאל פון אַ תלמוד תורה דאַרף קענען גוט לעהרנען חומש, נביאים, דקדוק, העברעאיש, גמרא, אידישע געשיכטע דאַרף און מוז אויך קענען די לאַנדס שפּראַך, דאַרף זיין בעקאַנט מיט אַלגעמיינע וויסענשאַפט, און ועל כולם דאַרף ער זיין אַ גוטער פעדאַגאָג, ערציהער און אָרגאַניזירער און אַ בערימטע פערזענליכקייט, בעל מדות טובות און אַ גרויסער פייערדיגער איד. און אַ חזן פון אַ שוהל דאַרף האָבען אַ זיכע און שטאַרקע שטימע, דאַרף קענען דאַוונען מיט אַ כאָהר ווען נויטיג, מוז זיין אַ גוטער מנגן, דאַרף וויסען לכל הפחות פירוש המלות, און טאָקי אַ ירא שמים אויך. מען קען זיין אַ גוטער חזן און ניט קיין פרינסיפּאל. אַ חזן דאַרף האָבען דעם קאַמער טאָן, און אַ קאַמער טאָן מיט פעדאַגאָגיע, מיט אידישע ערציהונג האָט להלומין גאָר ניט צו טהאָן. מען קען

נייע און נייע תורה אנשטאלטען און די מוסמכים וועלען ניט זיין גענוג צו אויספילען די פאדערונג.

ניין! ניט די עקאנאמישע געדריקטע לאגע איז שולדיג, נאר דאס אידישע פאלק.

די היימישע איידאפייאישע שטעדט און שטעדטלעך פון דער נאחענטער פארגאנגענהייט זיינען ווירקלעך געווען ארעם אלע מאל און דאך האבען זיי געהאט ת"ת און ישיבות אויסער פריוואטע חדרים. און דאס פאלק האט שטאלצירט מיט זיינע מוסמכים און עס האט קיין שטעלעס פאר רבנים ניט אויסגעפעלט, און אויך דא די יעצטיגע עקאנאמישע לאגע איז זיכער ניט קיין ערגערע ווי עס איז געווען בעפאר דער מלחמה, דאך איז גאר אזא שרעקלעכע גייסטיגע ארעמקייט ניט געווען.

עס זיינען בעפאר די מלחמה יאחרען, ווייס איך, געגרינדעט געוואָרען אין ניו יארק די ישיבת ר' יצחק אלחנן, די ישיבה תורה ודעת, די מחזיקי ת"ת, די ישיבת ר' יעקב יוסף, די אפטאון ת"ת, די ר' ישראל סאלאנטער ת"ת, אויסער די פארשיידענע סאניטאריומס; די מושבי זקנים וזקנות, דער בית ישראל האספיטאל, דער בית דוד האספיטאל, דער לבנון האספיטאל, די מאנטיפיארע האב, א. א. יו. א. א. וו. אויסער די י. מ. ה. א., הכלל עס איז כסדר אנגעגאנגען א גייסטיגע טהעטיגקייט אהן שטארקע הבלי לידה.

טא וואו ליגט דא די צרה, פון וואנען האט זיך גענומען אזא רעאקציע? און עס איז דער אלטער כלל, פון „וישמן ישרון ויבעט", און שולדיג זיינען אפשר אין א גאנץ גרויסען טייל אט די זעלבע רבנים צו וועלכע ס'איז צוגעשטעלט די הויך קלינגענדע שמות התואר ווי: דר. D.D., B.A., M.A. א. א. וו., און זיי שטאלצירען מעהר מיט'ן סרך העודף, ד. ה. מיט'ן „זנב" ווי מיט'ן „ראש", ווייל אום צו ארויסצייגען זייער קענטשאפט אין דער שפראך פונקט ווי דאס וואלט געווען דער עיקר העיקרים פונ'ם יודענטום, האט מען אנגעהויבען איינגעפיהרען „פריידעי נאיט סוירוויסעס", מיט מענער און פרויען צוזאמען און פרויען זינגערינס און מיט חילול שבת ויו"ט, מיט „קארד פארטיעס" און מיט „סאנדעי סקולס" אנשטאט ריכטיגע ת"ת מיט „קאנפירמישאן סערעמאניעס", און אום אנצוהאלטען אזא סארט יודענטום, האבען זיי אנגעהויבען מוותר זיין זאגאר די מוסמכי ישיבות ר' י"א ובמל"ת, און אט די גייסטיגע ירידה האט אזוי דעמאראליזירט דעם יודענטום, דאס מאנכע רבנים האבען איינגעפיהרט „ריידיא בראדקעסטינג סוירוויסעס" פאר פרייטאג נאכט און שבת ויו"ט, און עס האלט שוין דערביי, אז די בראדקעסטינג סטיישאנס וועלען אנשטעלען בראדקעסטינג ראבאיס, וועלכע וועלען באזארגען טויזענדער קהילות מיט פרי לופט ראבאיס אהן טראבעל צו דארפען צאהלען שכירות צו א ראבאי.

זא לאנג דער אמעריקאנער איד איז געווען בבחינת יענעם רייכען ישובניק וואס האט געהאט בהמות, אקסען, צינען, הינער, הענער א. א. וו., באטש ער האט קיין טעכטער ניט געהאט, האט ער פונדעסטוועגען געקענט זיך פארגינען צו נעמען זיך אן איידעם אויף קעסט, אט זאל זיך האדעווען צוזאמען מיט די אנדערע באשעפער נישען אויך א איידעם אויף קעסט, ד. ה. זאל זיין א רב אויך - כאטש מען דארף איהם ניט. אבער דער רייכער ישובניק איז אביסעל פארארעמט געוואָרען און אביסעל קלינער אויך, איז צו וואס דארף ער יעצט דעם איידעם אויסהאלטען, אז ער האט גאר קיין טאכטער ניט, ד. ה. צו וואס דארף ער דעם רב אז קיין שאלות פרעגט ער ניט, קיין קינדער לערנט ער ניט, קיין דרשות דארף ער

אויך זיין אן אויסגעצייכענטער גוטער פעדאגאג און ניט קיין גוטער הזן. וואס פאר א שייכות האט א הזן צו א פרינסיפאל. פרינסיפאל און הזן זיינען צוויי באזונדערע וועלטען, וועלכע האבען ניט קיין שייכות איינע מיט די אנדערע, און ווען איינער איז ביידע זאכען, איז ער על פי רוב ביידע זאכען ניט, און דערפאר קען איך זיך ניט איינהאלטען און ניט לאכען ווען איך לייען אין די טעגליכע אידישע צייטונגען פון ניו יארק אזא באצאלטע מודעה „גוטער הזן און פרינסיפאל פארלאנגט צו א גרויסע שוהל און תלמוד תורה אין ברוקלין, דארף האבען — צעהן טויזענד דאלער..."

ווי געפעלט אייך די גרויסע שוהל און תלמוד תורה פון ברוקלין?! זיי ווילען א גוטען הזן און פרינסיפאל, און ער דארף האבען — ניט קיין תורה, ניט קיין חכמה, ניט קיין שטימע, נאר — צעהן טויזענד דאלער, וואָרום היינטיגע צייטען ווען מען האט צעהן טויזענד דאלער קען מען זינגען און זאגען און ערציהען — „מאני טאקס". עס איז נור א וואונדער א גרויסער וואונדער אויף „די גרויסע שוהל און תלמוד תורה פון ברוקלין" וואָרום זיי באנוגענען זיך מיט אזוי ווייניג, זיי זיינען מסתפקים במועט, א גוטער הזן און פרינסיפאל און צעהן טויזענד דאלער, איז דאט'ס אלל?!...

און איך, לץ, נעם זיך אונטער זיין א שדכן צווישען דעם „גוטען" הזן, פרינסיפאל און צעהן טויזענד דאלער פון איין זייט, און די „גרויסע שוהל און תלמוד תורה פון ברוקלין" פון דעם צווייטען צד, און „אלבעטשיו", אז זיי, די גרויסע קעפ און קלוגע פיהרער פון די „גרויסע" שוהל און תלמוד תורה, וועלען מסכים זיין צונעמען די צעהן טויזענד דאלער, און איבערלאזען פאר דער וועלט דעם הזן און פרינסיפאל. אדרבא, זאגט איהר, האט איהר א „גוטען" הזן, פרינסיפאל און צעהן טויזענד דאלאר דערצו?! אויב איהר ווייסט, פליעז, לאזט מיר וויסען, איר וועט האבען א גאלדענעם מעדאל וועלכער וועט געגעבען ווערען צו אייך פון די אגודת הלצים דניו יארק רבתי.

וואס? איהר האט קיין מאל ניט געוואוסט — זאגט איהר — אז אין ניו יארק עקזיסטירט אן ארגאניזאציע פון לצים?!... געהט, שוין, געהט, איך בעט איבער אייער כבוד, איהר זענט נאך גאר א גרינער, אט די אלע „אגודות" און א סך ארגאניזאציעס וועלכע עקזיסטירען אין ניו יארק, קאסטען אפ

ניט. קיין כישרות גוטע ער ניט, קיין מסדר קדושין בהויכע ער ניט. איז בכן חסל סדור כהלכתו, שלימט צו די שיבות, פֿאַרמאַכט די ת"ת, צוטרייבט די רבנים ושלום עלֿ ישראל.

זען אַבער די רבנים וואָלטען ניט געזונט קיינע מיטלים מיט"ן נאָמען „קאָנפֿערוואַטיוום" אָן וואָלטען ניט מחזי איפֿירט צעזונ, נאָר נעהאָלטען בייַ דעם "יקום דינן את החר" אין פֿאַרשפּרייטן פֿונ"ם יידענטום ניט פֿאַרשוועכונג, וואָלט די פֿאַרגונג פֿאַר רבנים נעזונ א באַאויסטויגע אָן א גוטגענרינע אָן מיט די אידישע באַפֿעלקערונג אין אמעריקע (4 מיליאָן כן ירבו) וואָלט נעזונ פֿונאַן פֿאַר אמוויניגסטענס 40 טויזענד רבנים, 40 טויזענד שוחטים, 40 טויזענד חזנים אָן איבער הונדערט טויזענד מלמדים, אויסער אנדערע משמשים בקודש.

עס זיינען דאָ אין אמעריקע הונדערטע שטעדט וואָס האָבען נאָכנ נישט אידישע ישובים, וואָס האָבען פֿלאַץ פֿאַר רבנים, פֿאַר שוחטים, פֿאַר מלמדים א. א. וו. אָן דאָך האָבען זיי היין זאָך ניט אָן קומערען זיך ניט דאָס זיי האָבען ניט היין אידישע־ציוויליזאַציע מיט"ן כיר ישראל. אוא ביצ. איז אויסער וואָס עס שווערט אם דאָס אידישע פֿאָלק הערפֿלעך דורך אכילהאצ"ן, איז עס וועדי שערלעך פֿאַר די אידישע אינסטיטוציעס אין פֿאַרן ציוניזם.

די אגודת הרבנים האָלטען אָפּ יעהרלעכע קאָנווענצ נאָכ אים הפּנים, אַרויבציען אייגער פֿאַרן צווייטען זייערע ליכדות אָן כה הדרוש והפּילפּול, קיינער ציוויי פֿעדט ניט תו"ש אין זייער לומדות, זיי מאָבען עטליכע דינגס א שטיינער, אָ א שוחט זאָל זיך ניט עלומיבען צו זיין רבי, אַדער תו"ש רב. דיינק איך, אָ ס'איז בעסֿער חשוב'ער אָז א שוחט רופט זיך רב אוידער ניען נוצט נאָר ניט קיין שוחט.

וואָס די רבנים דאַרפֿען וווירקליך פֿאַרהאַנדלען אויף די קאָנוועניאָנס אָן טאָקע אַרויסברייגען מן הכח אל הפּועל, איז צו פֿאַרשפּרייטען יהדנטום, לְהבדיל וווי די אומות העולם, ניט „רעזייוועל מיטינגס", אַרויסיציקען דייוענדע רבנים, יועלבע זאָלען פֿאַרען פֿון שטאָט צו שטאָט אָן זעהן, אָ שטעט וואָו ס'איז ניטא קיינע שוחטים זאָל מען נעמען שוחטים, וואָו עס פֿאַדערט זיך רבנים זאָל מען אָנגעמען רבנים, וואָו עס פֿאַדערט זיך מלמדים זאָל מען אויפֿנעמען מלמדים אָן רופען, אָן וועקען דאָס פֿאָלק להתחזק, אָן דאָס וועט העלפֿען. עס איז א פֿאַקט וואָס עס קען באַשטעטיגט ווערען, מעג עס זיין די קלענסטע שטעטעל ניט א נאָכן קלייגע צאָל אידען, קוים איז אַבער דאָרט פֿאַראן א שוחט פֿולבירט שוין דאָרט אין יענער שטעטעלע דאָס אידיש לעבען ניט אַלע זייגע גייסטיגע פֿארבינדונגען; זיט מען אָפּ כישרות, דערענט מען די קינדער, קומען דאָרט משוללים פֿון איינסטרושאָנס, טוט מען ציוניסטישע אַדרייס, אָן מען איז בעהיט פֿון אַסימילאַציאָן, די פֿרוען פֿון יענער שטעטעלע נעמען אָן אנמייל אין די אקוילערים פֿון דער קאָנגרעגייישאָן, מען פֿאַרמירט הרסה טשאפּטערס יונגע אין אלטע אָן אוים זאָגאָר מען מאַכט אמאָל א טענצער. הערט זיך אויך דער חלוים בכיהול בתוף ובכינור. האָנעגען אַבער שטעט ניט נאָכן הויבשע אידישע באַפֿעלקערונגען, קוים האָבען זיי ניט קיין שוחטים, ווילבער דינט זיי זאָגאָר אלם רב אדער חאָבאָ, זיינען זיי ערי הנדחות ד"ת, דאָרט איז קיין כישרות ניטאָ אין קיין פֿארבינדונג מיטין כלל ישראל אין זייגע גייסטיגע באזיונגען אין

א שרי טוב געדד, אָן בוזוקנדער אידען ווערען טוב פֿון זייער אפּיקס אָן „סובלימי" געשרייגען, אָ במעט זיי אלע, ווילען אנגעפּוהרט פֿון מיינע חברים, די לציים, אָן זייער ארבייט איז באמת — א ד י צ נ ו ת!

אין דערפֿאַר די יעקיגע נוצליכע אָן חיוליגע אַנשטאַלטען וואָ קיין ציט איז נישא, מוטשען זיי זיך צום טויט אָן האָלטען בייַ אונטערהאַלטן, אלע ישיבות אָן אלע תלמוד תורה'ס פֿון גרויס ניט ווערק האָלטען בייַם שטאַרבען, אָן קיינעם אַרט נים, קיינער וויל אפּילו ניט זיין בייַ וויאות נשמה, מען צוי לויפֿט זיך פֿשוט, אָן די לעהרער אָן פֿרוכטפּאלם בליבען איינאַם, הונגעריג, דערשלאָגען אָן ערבידערגעט. לציים אַוואו זעגט אויהר?!...

* * *

האָט דער רבונו של עולם צוגעשיקט די רפואה פֿאַר דער נכה. די תלמוד תורה'ס האָלטען בייַ צושליסען זיך, לעהרער הונגערען אָן עס איז נישא די ש ט א ר ק ע האָנד וועד עס זאָל זיי צושליסען אינגאַנצען, מיט אַן אמת. זיינען געקומען די „אגודת הסורים" אָן בעטען זיך בייַ די „אידישע גמוערק

צאָפּטען" האָט התכונות „גענאָפּטען", אָן מאַכט הרוב אינגאַנצען די תלמוד תורה'ס, צוטרייבט — מיר בעטען אייך — די בוטע אינערגעליבעטע תורה דירעקטאָרען, די נדבות געבער, אָ די אַלע שוהל אודען, אָ די זינסטרלונגע, צוטרייבט זיי אינ גאַנצען, גום זיי פֿארזוכען דעם טעם פֿון אָן אמת'ע וניזאָ, וועלען זיי צוליפֿען וואו ועד שווארצער פּעפּער וואָקסט, אָן דאָן וועלען די תלמוד תורה'ס פֿון ניו יארק בליבען אין די הענד פֿון די אידישע געווערקשאַפֿטען אונטער די ספּעציעלע השגחה פֿון דעם „פֿארוועבס הקדוש" אָן אויך אונטער די השגחה פֿון דעם „וועד הכשרות" פֿון די „בנסת הרבנים"...

שא! שטיל זאָל זיין! אויהר מעכט זיי מען לאָבבי? עס איז א שרעקליכער גלעלבטער, עס שניידט די נערוון, עס וועכט פֿארגליווערט די כלום פֿון אוא גלעלבטער, איהר זוייסט, רבותי, וועד האָבט דאָס? דער בייוועד! דער אשמדאי! צוואַמען מוס לויפֿן, זיי 'גמהען א שרים מאַכן, טופֿען מוס די צוס, קריגען מוס די ציינער, לאָבען א בייצעלמען גלעלבטער, חפקר פּעטרושקע! אוים תלמוד תורה'ס! אוים כשרות!... חפקר! חפקר! חפקר!...

נאציאָנאַלע שטרעבונגען, און אַסימילאציאָן ווערט דאָרט פאַרמערט.

איך וועל בריינגען אַ ביישפּיעל פון טעקסאס, וואו דער ווירדיגער אויבענדערמאָנטער, דר. שעכטער, ווייס עס אַזוי גוט ווי איך. אָט איז פאַראַן אין טעקסאס קליינע שטעטלעך מיט גאַנץ קליינע אידישע גע־מיינדעס, ווי צ. ב. ש. גאַלוועסטאָן, באומאנט, טייליער, קאַרסיקאנא, אָסטין, אָבער די אידען זיינען אידען, וועלכע האָבען ניט געוואָלט אָפּרייסען זיך פונ'ם טראַדיציאָנעלען אידענטום, האַלטען אָן אימער שוחטים, יענע שטעדטלעך זיינען אידישע שטעדט אין פולען זינען, מיט פאַרבינדונגען מיט אַלע אידישע אינסטיטוציעס. איינס פון די מוסטער שטעטלעך קען זיך רעכענען יוהאר־טאָן, זיי האָבען אינגאַנצען 12 אידישע פאַמיליעס, איז נאָך קיין מאָל געווען זיי זאָלען זיין אָהן אַ שוחט, און צאָלען אַ גאַנץ פיינע געהאַלט דעם שו"ב און קיין משולח לאָזט וואהרטאָן ניט דורך מיט ליידיגען, און דער ציוניזם געניסט פון די עטלעכע אידען מעהר ווי פון די גרויסע שטעדט, און די אַלע אידען זיינען ניט רייך עקאָנאָמיש, זיי זיינען אָבער גייסט רייך.

דאַגעגען קען איך אויסרעכענען אַ ליסט פון פיעלע שטעדט אין טעקסאס מיט אַ היפּשע צאָל אידען, ווי קאַר־פּוס, קרעסטי, בראַנזוויל, לאַריידא, מימסיאָן, מאַקאַלין, וויקטאָריא, גוס קריק, טעקסאַרקאנא, א. א. וו. זיי האָבען אָבער ניט קיינע שוחטים, ממילא ניט קיין רבנים און קיין פאַרבינדונג מיט'ן גייסטיגען יודענטום.

ניין, מיר האָבען ניט צופיעל רבנים, נאָר צו וויינוג ניט די עקאָנאָמישע לאַגע דריקט אונז, נאָר די גייסטיגע.

אונזער דערגרייכונג

פון רעוו. אליהו מעלצער, ווייס פּרעז. פון „אגודת שוחטי עופות" און סעקרעטאַר פון „שוחטים שטימע".

עס זיינען ביז איצט ערשיענען בלויז פינף נומערן פון אינזער זשורנאַל „שוחטים שטימע", און איך גלויב דאָס מיר קענען שוין מאַכען אַ סך הכל וואָס די „שוחטים שטימע" האָט אויפגעטהאָן, דורך דער קורצער צייט פון איהר עקזיסטענץ, פאַר יהדות בכלל און פאַר די שוחטים בפרט.

עס וועט נישט זיין איבערטריבען ווען איך וועל זאָגען, דאָס לויט די צאָל בריעף וואָס מיר באַקומען פון שוחטים איבער'ן לאַנד, אַז די „שוחטים שטימע" האָט אַרויסגע־רופען אַ געוואַלדיגען אינטערעס אין דעם זינען צו פאַר־בעסערען דעם מצב השוחטים והכשרות. די „שוחטים שטימע" האָט אַריינגעבלאָזען אַ רוח חיים ביי די יאוש'דיגע און האָפענונגלאָזע שוחטים, וואָס האָבען גע־דיינקט, אַז עס איז קיין אויסזיכט פאַראַן דאָס זייער מצב זאָל ווען עס איז פאַרבעסערט ווערען. עס איז פאַר זיי, נאָר פּשוט, אַ פונק פון האָפענונג ערשיענען. עס איז נור די פליכט פון יעדען שוחט צו זעהן דעם פונק וואָס מעהר פאַנאַנדערצובלאָזען, עס זאָל מיט דער צייט אין אַן אמת'ע גרויסע ליכט פאַרוואַנדעלט ווערען, וואָס זאָל בלייבען לדורות. מיר זעהן פון די פיעלע בריעף, אַז די „שוחטים שטימע" האָט זיי פּשוט מחיה געווען, און זיי לייגען זעהר גרויסע האָפענונגען אויפ'ן זשורנאַל.

אָבער די פאַרווירקליכונג פון די גרויסע האָפענונגען פון די שוחטים וואָס שטייען מיט אונז אין קאָנטאַקט, ווי אויך פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קענאַדא, ליגט אין די הענט פון די שוחטים גופא. עס איז אַ חוב אויף יעדען שוחט מיטצוהעלפען אַז דער אָרגאַן וואָס איז געשאַפען געוואָרען זאָל ווערען וואָס ווייטער שטאַרקער און שטאַרקער, מעהר איינפלוסרייכער, און אַז מיט דער צייט זאָל ער קענען ערשיינען וועכענטליך.

„די שוחטים שטימע" איז געשאַפען געוואָרען נישט צוליעב פינאַנציעלע פּראָפיטען. עס איז געשאַפען געוואָ־רען צוליעב אַ גרויסען אידעאַל; און דאָס איז צו דער־הויבען דעם מצב השחיטה עס זאָל צוריק באַקומען דעם רעספּעקט און כבוד וואָס דער נאָמען טראָגט „מלאכת הקודש", אויך פאַר דעם יהדות בכלל וועט די „שוחטים שטימע" קענען אַ סך אויפטהאָן, דאָס איז צו זעהן פון די אַרטיקלען וואָס ווערען געדרוקט וועגען חינוך און אַלעס וואָס האָט צו טהאָן מיט חזוק היהדות.

אַלזאָ דאָס איינציגע וואָס בלייבט צו טהאָן כדי די שוחטים פון אַמעריקע און קאַנאַדא זאָלען האָבען אַ איי־גענעם אָרגאַן וואָס זאָל זיי באַשיצען און פיהרען זייערע קאַמפען איז — אַז יעדער שוחט פון לאַנד זאָל ווערען אַ סובסקרייבער און זאָל זיך נישט באַנוגענען מיט דעם אַליין, נאָר זעהן פאַראינטערעסירען בעלי־בתים אויך צו ווערען סובסקרייבערס, דאַן וועלען מיר האָבען צו וועמען צו ריידען, דאַן וועט דער אָרגאַן קענען פאַרבינדען אַלע שוחטים אין איין גרויסע קערפּערשאַפט, וואָס יעדער קהלה וועט זיך מיט איהר מוזען רעכענען. עס וועט געוויס אָפּגעשאַפט ווערען די הפקרות אויף דעם פעלד פון שחיטה וכשרות; עס וועט נישט זיין מעגליך פאַר די נישט פאַסענדע פערזאָנען, וועלכע באַשמוצען דעם נאָמען שוחט, צו זיין שוחטים אין בריינגען הפקרות און צרות פאַר די שוחטים פון צעהנדליגער קהילות; עס איז גאָר נאָהענט די צייט, ווען עס וועט גערופען ווערען אַ קאָנ־ווענשאָן פון שוחטים פון דעם גאַנצען לאַנד צו לייגען דעם פונדאַמענט פאַר דעם גרויסען גייסטיגען בנין וואָס וועט זיין אַ ברכה הן פאַר רוחניות והן פאַר גשמיות. שוחטים! שטעלט זיך פאַר וואָס פאַר אַ רושם עס וועט מאַכען אין דער אידישער גאַס דער צוזאַמענקומען פון

שוחטים פון נאנץ אמעריקא וקענאדא : עס וועט געווייס ביינגען די געזונדשטע רעזולטאטען : עס וועט קומען א צייט דאס זיין שוחט וועט נישט קענען נעהמען א שטעלע פאר שחיטה נישט זייענדיג א חבר צו די גרויסע אגודת השוחטים דאמעריקא וקענעדא.

איך האף דאס מיינע ווערטער היוצאים פון הלב וועלן זיין נכבדים אר הרב און ווערען טיף אין אייערע נעשמאק אונ ווערען אייערדיינגען און יעדערער וועט געווים טהאן זיין חוב.

יעצט ווייל איך זאגען א פאר ווערטער צו אונזערע אייגענע חבריס פון דער שוחטים יניאן. עס איז אמת, דאס א גרויסע צאל שוחטים האבען נעטהאן זייער פליכט אן האבען ארייננעבראכט צו עטליכע סובסקרייבערס יעדערער, אבער עס איז נאך פארען א נאנץ גרויסער צאל וואס האבען נאך נאר נישט נעטהאן.

עס איז א פליכט אויף יעדען אייגעם עפעס צו טהאן צו שטארקען אונזער ארגאן. עס איז פאר אייער אייגענעם בענעפיט; דער בענעפיט פון אונזער יוניאן און פאר'ן בענעפיט פון די שוחטים פון נאנצען לאנד, וואס לייגען זייער ביצל האפענונג אויף אונז, און אז יעדערער וועט טהאן זיין פליכט און חוב וועט נעווים באשאפען ווערען א שוחטים ארגאן וואס וועט זיין לשם ולתפארת נישט נאר פאר די שוחטים, נאר אויך פארן יהדות בכלל.

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

ב"ה, באפטאן.

מערכת נכבדה!

הנני בזה למראות דרישתם הצודקת ולמסור למערכתכ בקיצור קצרה מטהלך מצב אגודת השוחטים דבאפטאן, מאסס. והסביבה. אגודתנו המונה ערך 30 חברים נתארגנה (בזמן עליית תנאי החיים וחשיבת הפועל ויוקר העבודה) בעת המלחמה העולמית, התקשרה עם הפועלים בשוק העיתים, לכניף יוניאן עם "הפעדעריישאן אף לייבאר", וכשה מהדעת מישברת מכשיות ויחס כבוד רצוי.

בזמן ירידת יחס הפועל, והבע"ב התאוננו בצדק על עזות ושפלות נפשות פועליהם בשוקי העופות, התאחדו הבע"ב ושברו בזרוע כח פועליהם ולהשוחטים הבטיחו לישאירם על מדרגתם. השוחטים הוכרחו אז להפרד מהפועלים ולהחלין מיחסות הפעדעריישאן, וכך נשארו השוחטים עומדים על מדרגת משכרתם במנוחה משך זמן ארוך.

לפני שתי שנים בערך בזמן קיץ תור הזהב והמשבר התחיל להראות אותות ביאתו, הרגישו השוחטים את מצבם רעוע ותפיסת הבע"ב לחזור למצב ההפקרות באותו הזמן הקדישה התפיסה, להתאחדות ועדות רבנים בכל עיר ועיר. הודות לזה התארגנו הרבנים דפה ל ו ע ד ה ר ב נ י ם ד מ א ס ס. ועמדו להנהיג השגחה רצוי' ותקנות מועילות לטובת הכשרות. השוחטים נתנו ידם לאחיעזר לועד הרבנים המאורגנים והשינו תחיפות ההחיבות בעלי השוקים והחניות מבשר כשר ועופות לעמוד תחת השגחת הרבנים ולמלאות פקודתם בנוגע לכשרות. גם השוחטים חתמו התחיבות לעמוד תחת השגחת הרבנים, והרבנים מצדם החליטו באספתם והצהירו בכתב להשוחטים, אשר עליהם להתיעץ תמיד עם השוחטים בהעמיד שוחט חדש, והכירו אשר מצב פרנסת השוחט וכבודו הוא אחת מיסודי תקנת הכשרות, ואשרי מהיום טענת חזקה להשוחטים על מקומותיהם.

עם מאורע חשוב זה של התארגנות הרבנים והתקשרות השוחטים אתם, נתחדשה ונתחזקה שוב אגודת השוחטים. ואת הפעם נישען על כח הרבנים.

היו זמנים אשר פקפקנו בכח זה בכלל, ובהתארגנות הרבנים אם יהי' קימא בפרט. לאחרונה נוכחנו לדעת כי כח חשוב הוא כח הרבנים אשר עליו נשענו, ע"י מאורע רציני במשפט בע"ב אחד אשר מתחילה סרב להתום התחיבות לעמוד תחת השגחת הרבנים, והפסיד אגב חלק מיפחרו ע"ז, ולאחרונה פרץ הגדר בקציצת משכרת השוחט באופן אכזרי, וכאשר יצא השוחט לשביתה נסה להעמיד שוחט שאינו הגון, ובכלל משך ע"ע חשר מכשיל הרבים ביד רמה.

השוחטים הגישו קובלנא להרבנים ודרשו בטחון כשרות המקום ובסיס חזקת מישכרת השוחט. הודות לעמדה החזקה של הרבנים ואמיץ לבם לא חתו ולא יראו מאיומיו של בעל השוק כי יעמידם למשפט, וחי' נעזר מכל בעלי השוקים, בכרי לשבר כח הרבנים והשוחטים, הם קימו לא תנורו והכריחוהו להכנע תחת השגחתם ולהנהיג במקומו סימני כשר על כל עוף, כיה שלא נהוג עדיין ביתר המקומות, ולהעמיד השוחט על חזקתו במשכרת הרצוי' עליו, וע"ז ראוים הרבנים לתהלה ולברכה, אשר הבענו להם במכתב מיוחד ערוך אליהם. מאורע חשוב זה ותכליתו יצא לפועל זה עתה בשבוע העבר, ווה הראה אותנו לדעת כח תורה"ק גם בארה"ב, וכמה גדול כח הרבנים אם רק יכירו בכחם וישתמשו בו למען האמת וחזוק דתוהה"ק, ועל משמרתם יעמדו להיות כנסי' מאוחדה ומאורגנה. כי אז גם מצבם הפרטי ייטב, ועם הטבת מצב נושאי התורה

יתרומם קרן תורתנו ודתנו בארץ גלותנו עדי נזכה לשוב פדיום לארצנו במהרה א"ס.

כן ארהיב להעיר שיטיבו לדדוש מהרבנים המובחקים שיתקדו עפ"י אופקי מקומותיהם, כמה מינוטין אחר השקיעה תנראית אלינו מתחיל זמן היתר מלאכה במוצש"ק, ויתנו מקום ברחונם להוז"ד רבנים מקומות שונים, לברר הענין היטב, זהו ענין נחוץ בכלל ולהשוחטים בפרט.

בכבוד ובברכת התורה,

אחד השוחטים בבאסטאן

ב"ה, קליוולאנד.

שלום רב, ברכה וכבוד, להרבנים המופלגים והשוחטים המושלמים, החדדים להדבר ד'. הנספחים לאגודת שוחטי עופות דעיר נויארק רבתי המיסדים והמאדנים ביסוד להשמיע בקהל ישראל את קול השוחטים: זהו חירחון "די שוחטים שטימע" "השומר". יהי רצון שיתקיים ויוציע לאורך ימים וישמיע קול קודא ומחריד לרבר ד', קול מיער התעשות אגודה אחת להיטיב את המצב הכלכלי של השוחטים למען יהיה לאל ידם לעבוד עבודת הקודש מתוך נחת ושים לבב, כי אם אין קמח אין תורה.

זה כבר בעפיותנו צפינו אנחנו השוחטים בתפוצות אמעריקא, בעינים בלות ומיחלות, לעת כי יבוא חזון לכבוש מעמד מוצק ומצב נכון בתוך עדת ישראל, ולהרבות איזה פנה ומקוצע ספרותית, פומבית, להשמיע לעם ישראל קול חוצב להבות אשדת מגדל מצות השחיטה, וגם מעניגים הכלכליים הנוגעים לחוקת מעמד השוחטים.

והנה עתה בהופעתו של חירחון "די שוחטים שטימע", מחויבים אנחנו השוחטים לברך ברכת שהחייני לזמן הזה, אשר השוחטים בנויארק בכשו להם מעמד ומצב חזק, יפה ומועיל להם, הן בכוסר והן בחומה. בהתארגנם לאגודה הזקה, ויש לאל ידם להוציא לאור ירחון אשר ישמיע קולם בכל תפוצות ישראל, ויבירו כל העם, וידעו את עזה מצות השחיטה, וגם יחזיר עטרת השוחטים ליושנה. הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. וגם אנחנו שוחטי תפוצות ארצות הברית מחויבים אנחנו להתמך בפרוטותינו את הירחון, להחתים עליו קוראים, כי יהחונם יהחונו הוא, אשר יתוה לנו את הדרך נלך בו אל הטוב והמוצלח בהדרכי המוסר והכלכלה, והבה נקוה כי כן יקום וכן יהי הירחון לעזון ולהתפארת לשוחטי ארצות הברית ואמריקה.

בברכת התורה והדת,

ש מ ו א ל ג ד י.

סגן יושב ראש לאגודת שוחטי עופות דקליוולאנד, אה

די גרינדונג פון אגודת שוחטי עופות אין דעטראיט

פון הרב שמואל מנחם חלוי פיין

שוין איינמע זאלבען זיי עם געהט אן א שטארק באוועגונג ביי די שוחטי עופות ביי אונז אין דעטראיט, צו גרינדען אן "אגודת השוחטים". עם וויינען שוין פאר געקומען איינגע מיטגינגען פון רובא דרובא שוחטי עופות, אין אלע זיינען באגייסטערט פאר דער גרינדונג פין א אגודת שוחטי עופות. די פראטאקאלען פין די מיטינגס וועלען בע"ה בארעפענטליכט ווערען אין די נעקסטע נומערן פון דער "שוחטים שטימע". בלויז איינמע שוחטים, וועלכע באשטייען נאך ניט די וויכטיגקייט פין דעם נאנצען ענין, זיינען ניט אינגאנצען מסכים צו דער גרינדונג פון אזא אגודה. אבער, די אויבען נעזאגט, זיי נען די רובא דרובא שוחטי עופות בעסט באשלאסען צו גרינדען די אגודה, און ווירקען אויף אלעמען אז זיי זאל נען צושטיין. די שטערער פון באראיינונג, ווערט וויערט נעמען באראפענטליכט ווערען אין דער "שוחטים שטימע", כדי מען זאל וויסען ווער עס זיינען די מחריבים אין די מחריבים.

דער ועד הרבנים פון דעטראיט פיהרט אן כיח דער ארביט, אין אין נאמען פון ועד הרבנים ווערען נעריכטעט די מיטינגען, און רבנים נעמען אן אנטייל אין די מיטינגען. זעהר פיעל האבען אויך נעווירקט די שטארקע אפיעלען פון דער "שוחטים שטימע", אז אלע שוחטים זאלען זיך באראיינינגען לטובת הכשרות ולטובת השוחטים בעצמם.

איך דריק אויס א נרויסען יישר כח צו דער "שוחטים שטימע" פאר די פרוכטבארע ארבייט, און עס איז צו האפען אז אלע שוחטים פון אמעריקע וועלען זיך ערוואכען פון זייער פארנאכלעסיגקייט און וועלען זיך באראיינינגען אין אגודות לטובתם ולטובת הכשרות, זאל נור דורך באראיינינטע קרעפטען וועט מען קענען לייזען די אנגעוועהטאנטע כישרות פראגע און אויסראטען די הפקרות וואס יעדער אידישע האנד בלוטעט צו וועהן אזא באזאם אין אזא הייליגען יסוד אין אידישקייט ווי כשרות.

צו די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדע!

די צייטונג איז א י נ ע ר צייטונג, אייער בליכט איז צו שאפען סובסקרייבער פאר אייער צייטונג, זאל יעדער שוחט שאפען לפחות אין סובסקרייבער. שרייבט אונז פון אייער מצב אין פון דעם מצב חיטיטה אין אייער קהלה און מיר וועלען דאס פארעפענטליכען.

שרייבט אויף דעם פאלגענדען אדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

229 East Broadway New York City

השומר

ירחון מוקדש להזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

תמוז

השקפה חדשית תורנית־ספרותית

מאת הרב שמריהו ליב הורוויץ

החודש ימולי — דברי ימי החודש, בקורות האומה — מהר"ם מרוטנבערג — בעל „תוספות יום טוב" — רבנו יעקב בעל הטורים — הפרושים והצדיקים — ר' חיים בן עטר — שבעה עשר בתמוז בעל „אפיקי יהודה" — ר' משה קורדובירו — פטירת צדיקים — רש"י —

חודש תמוז הוא החודש הרביעי בשנה מניסן, והעשירי מתשרי, עד החודש העשירי (בראשית ח' ה') תרגם יונתן י ר ח ת מ ו ז, תמוז הוא גם כן שם אליל הנקרא כפי הצורים והסורים בשם ת מ ו ז (באשירית: דומוזי) ולפי תרגום הבולגאטה הוא האליל א ד נ ו ת היוני. ובשנה החמישית לגלות יהויכין דאה הנביא יחזקאל בחזון הנבואה, והנה נשים מבני ישראל יושבות בפתח שער בית ה' אשר אל הצפונה, ומבכות את ה ת מ ו ז (יחזקאל ח' י"ד), מנהג יושבי ארץ הקדם גם היום שהנשים המתאבלות על מת יושבות בפתחי בתיקן יבוכות ומילקות על מתיהן, ונשי בני ישראל בימי יחזקאל הנביא חשבו את ת מ ו ז לאלהים ולכן ישבו בפתח שער בית ה' לבכות על מותו של האליל תמוז, כאשר עשו אז נשי עמים אחרים אשר סביבותיהן. ודבר נפרא ביד ב מ ו ר ה נ ב ו כ י ם להרמב"ם חלק ג' פרק כ"ט עיי"ש.

מזל חודש תמוז הוא ס ר ט ן, שרץ המים (קרעבסע). חכמי הטבע אומרים על סרטן זה שאוכל דגים קטנים ונמצא בנהרות ומקוה המים, ויש במזל של חודש זה רמז מוסרי לדברי הנביא (חבקוק א' י"ד) ותעשה אדם כ ד ג י הים, ובאבות (פ"ג י"ב) שאלמלא מוראה אייש את רעהו חיים בלעו, ואנו בני ישראל נמשלנו לדגי הים עפ"י המשל של רע"ק לפפוס בן יהודה (ברכות ס"א ע"ב) וכשאנו נמצאים במים, אין מים אלא תורה, אז על ידי קדושת התורה אנו קיימים ומתקדשים בקדושה עליונה, ויש בזה קיום האומה, כידוע למבינים.

החודש תמוז הוא לעולם חסר ואינו חל (ב' דר"ח) כ"א באחד ימי השבוע א', ג', ה', ו', תמוז, מהלכת החמה בישוב, כדי לבשל את הפירות (פסחים צ"ד) אכל בשר שוד בלפת ולן בלבנה בלילי י"ד או ט"ו בתקופת תמוז אחזתו אחולי (גיטין ע') חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה (שבת נ"ג) ר' יהושע דרש במעשה מרכבה בתקופת תמוז (הגיגה י"ד) בר"ח תמוז נולד יוסף הצדיק, ובו היה דבר ה' אל יחזקאל על נהר כבר (יחזקאל ג') תשעה בו הבקעה העיר ירושלים בראשונה על ידי נבוכדנאצר (ירמיה ל"ט ב') ונבקעה העיר בבית שני, בי"ז תמוז ואז בטל תענית של ט' תמוז ונקבע תענית חי"ז, „לפי דחורבן בית שני חמירא" (ט ו ר או"ח סי' תקמ"ט) וכתב המג"א ולא רצו לגזור תענית גם בט' בו, דאין מטריחין על הצבור יותר מדאי (רמב"ן).

באחד בתמוז מתחילין ימי הקיץ בארץ ישראל לר"ש (ב"מ ק"י ע"ב) ו ב ז ו ה ר החדש איכה עד אשר לא יבאו ימי הרעה, ימי הזקנה, ימי הדעה ממש, ואינון ת מ ו ז, אב, טבת, שבט. בא' בתמוז נפל מגדל אנטוניא ביד טיטוס ימ"ש ר"א תת"ל, ובתוספות לזוה"ק שמות (דף רע"ו ע"א) „תרין ירחין ואלין ת מ ו ז ואב וכו' זכאה איהו מאן דאשתזיב מינייהו"...

וכתב ה ת נ י א כי ביום הששי פ' חקת נהגו יחידים להתענות, מפני כי באיתו יום נשרפו עשרים קרנית מלאים ספרים בצרפת (שנת ה"א ת') ומתוך שאלת חכם נודע להם שיום הפרשה גורם גזירת התורה, זאת חקת התורה מתרגמינן דא גזירת אורייתא, ובו נפטר הרב הצדיק ר' קלונימוס קלמן מקראקא, בעל מח"ם „מאור ושמש" על התורה (תקפ"ז), בג' תמוז העמיד יהושע בן גון את השמש בגבעון וכו' (יהושע י' פי"ב, ס ד ר ע ו ל ם פי"א).

ביום ד' תמוז שנת ה"א מ"ו בנסוע ר' מאיו ב"ר ברוך מרוטנברג (מהר"ם מרוטנברג) פוסק ופייטן, מבעלי התוספות האשכנזים, נפל עליו שודד הבישוף מבאזיל בעזרת משומד אחד ומסרו לרודלפוס קיסר רומי אשר העליל עליו ויאסרהו תפוס במגדל עזוסהיים, ומת בתפיסה, כי הקיסר בקש מן הקהלות סך גדול פדיון נפשו, הקהלות רצו לפדותו ולא הניחם הרב, כי אמר אין פודין את השבוים יותר על כדי דמיהם, ושלא ליתן מקום להקיסר לאסור חכמי ישראל ולהכריח את הקהלות לפדות אותם. וגם בהיותו תפוס במגדל הרביץ תורה לתלמידים (הגהת סמ"ק סי' קמ"ו ובתשב"ץ סי' ר"ה) והשיב תשובות לשואליו (תשובות מיימוניות לס' נשים סי' ל') והשיב להרא"ש וסיים „ואם תמצא שהתוספות וספרי הפוסקים חולקים עלי בשום דבר, דעתי מבוטלת להם, כי מה לעני יודע שיושב חשך וצלמות ולא סדרים זה שלש שנים

ומחצה, העני הנשכח מכל טובה, אסקופה הנדרסת הנקרא בשכבר מאיר בר' ברוך זלה"ה. ומהרש"ל (ביש"ש יבמות פ"ד סי' י"ח) אומר: „כל היכא שחותם בסגנון זה היה בתפיסה במגדל", ותלמידו ר' שמשון ב"ר צדוק הבר שם המנהגים והדינים אשר קבל מפיו. והמהרש"ל (בהקדמתו לב"ק ולחולין) אומר עליו שהיה „איש עניו וטהור אשר אין באחרונים כמוהו" ועיין (מהר"י מטראני בתשובה חלק ב' ח"מ סי' קכ"ד) וגם בדורו לא היה כמוהו מופלג ובקי, וידע דעת כל הקדמונים (הנהגות מיימוני הל' חמץ ומצה פ"ח ב'). והרשב"א (בתשובה ח"א סי' תרכ"ט) אומר על הוראתו „כבר הורה זקן יושב בישיבה חכם עם איש שיבה".

מהר"ם מרוטנברג כתב הרבה ספרים ומהם תוספות ופירושים לכמה מסכתות ושו"ת למאות ולאלפים הלכות ופסקים והדושים וספר קבלה בשם „באר מים היים" על ספר יצירה וחבר הרבה פיוטים ובתוכם „שאלי שרופה באש" בקינות ויוצרות. ת'נ'צ'ב'ה.

בחודש זה גזירת טולטשין בשנת ת"ח ות"ט כמבואר בקונטרס „מגילת איכה" מהש"ך ז"ל, זבו פטירת הגה"צ ר' פנחס הלוי איש הורוויץ בעל ההפלאה (תקס"ה) ובעת גזירת חמלניצקי ימ"ש שרפו הקוזאקים את העיר ווילנא והרגו את היהודים בעיר וסביבותיה.

בה' תמוז עמד למשפט ר' יום טוב ליפמאן העליר מחבר תוספות יו"ט על משניות, כי הלשינו עליו אנשי בליעל לפני הקיסר פרדינאנד כי הוא נושא פנים לעשירים בהערכת מסים על הקהלות מטעם הממשלה, גם הלשינו על ספריו „מעדני מלך" ו„לחם חמודות" על הרא"ש, כי בשמות האלה הוא פוגע בכבוד המלך (במהדורא שניה הוסב שמם „מעדני יו"ט" ו„דברי חמודות") ויצא משפטו כי חייב מיתה, אך הקיסר משך לו חסד וישת עליו כופר נפשו י"ב אלפים טהאלער ואם לא ישלם הסכום הזה ילקו אותו מלקות בשערי פראג וישימו אותו בכלא, בהשתדלות הקהלות הקטינו את מכסת הכסף לעשרת אלפים פלורין ולשלם לפרקים. אחרי שישב במאסר ארבעים יום יצא לחפשי בר"ח אב, אך הממשלה גזרה עליו שלא ישא עוד משרת הרבנות בפראג, וגזר תענית על זרעו בכל ה' תמוז.

ובמס' כתובות (ס"א ע"א) ואמר רב יצחק בר חנינא אמר רב הונא, הכל משהין בפני השמש, חוץ מבשר ויין, אמר רב חסדא בשר שמן ויין ישן, אמר רבא; בשר שמן בל השנה כולה, יין ישן בתקופת תמוז (רש"י, שריחו חזק וחום היום מחרחר בו כארס).

בתמוז נהרגו בעיר אומאן ובערים הרבה בפולין על ידי הצורר גאנטו ימ"ש הרבה אלפים יהודים ה"א תקכ"ח (לוח זכרון) ובז' תמוז בשנת תתנ"ו התנפלו נוסעי הצלב על היהודים אשר בקאלן (קולוניא) ויהרגו בהם הרג רב נורא מאד.

בי"ב תמוז הובל לקבר רבנו יעקב בן אשר („בעל הטורים") פוסק מפורסם בישראל, שקבץ את כל הדינים מתלמוד בבלי וירושלמי ומכל דברי הגאונים והמפרשים והפוסקים שהיו לפניו ובפרט פסקי אביו הרא"ש ז"ל, וחלקם לארבעה טורים, וכל טור נחלק לכמה הלכות, וכל הלכה נחלקה לסימנים. טור אורח חיים — על דיני הברכות והתפלות והמועדים, הנהגות האדם מקומו עד שכבו בערב, דיני ערב שבת ושבת עם כל הדינים והמנהגים וסדר מוצאי שבת, סדר ראש חודש והרגלים והצומות כסדר כל השנה וכל דיניהם. טור יורה דעה — על המאכלים המותרים והאסורים, דיני עבודה זרה ורבית, הלכות בדיני שחיטות וטריפות ודיני איסור והיתר ושארי דינים הנוהגים בזמן הזה. טור אבן העזר — על דיני הנשואין והגטין והחליצה וכתובות. טור חשן משפט — בדינים שבין אדם לחברו ומשפטי הדיינים וכדומה.

רבנו יעקב הכניס בהטורים רק את הדינים הנוהגים בזמן הזה, והרבה מנהגים אשכנזים שהביא עמי אביו הרא"ש ז"ל נוסף על מנהגים ופסקים של הספרדים שלמד בבואו לספרד. ספרו נתקבל בתור פוסק בכל הארצות (עיין תשובת מהרשד"ם, תשובות תורת אמת סימן ק"ט, רשב"ץ חלק ג' סי' פ"ו, תשובת ר' אליהו מזרחי סימן ד') וגדולי חכמי ישראל עשו חבורים ובאורים עליו, הוא חבר גם כן דרשות על התורה בגימטריאות ונוטריקון, והן מעשה ידי חרוץ ואמן נפלא, פרפראות נעימות לבני תורה.

בי"ד תמוז נחלו הפרושים נצחון גדול על הצדוקים. כך כתוב במגילת תענית (פ"ד ו') בארבעה עשר בתמוז עדא ספר גזורתא (נתבטל ספר פסקי דינים לצדוקים) דלא למספר, מפני שהיה כתוב ומונח לצדוקין ספר גזירות, אלו שנסקלין, אלו שנשרפין, ואלו שנהרגין, ואלו שנחנקין, וכשהיו כותבין אדם שואל והולך ורואה בספר, אומר להם (השואל) מניין אתם יודעים שזה חייב סקילה וזה חייב שריפה וזה חייב הריגה וזה חייב חניקה?! (הלא הצדוקים אינם מאמינים אלא בתורה שבכתב, ודברים אלה אינם מפורשים בתורה שבכתב?...) לא היו יודעין להביא ראיה מן התורה אשר יורוך (תצא י"ז י"א) (יורוך משמע בעל פה) שאין כותבין הלכות בספר, ועוד שהיו בייתוסין אומרים עין תחת עין, שן תחת שן (משפטים כ"א כ"ד) הפיל אדם שינו של חברו וסמא את עינו, יהיו שוים כאחד (ולנו דמי שינו ודמי עינו) ופרשו השמלה (תצא כ"ב י"ה)) הדברים ככתבן (ולנו הרי זה משל, כלומר; מחוורים הדברים כשמלה) וירקה בפניו (תצא כ"ד ט') שתהא רוקקת בפניו (ולנו כנגד פניו, ע"ג קרקע) אמרו להם חכמים; והלא כתיב (משפטים כ"ד י"ב) והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם (הרי שהתורה שבע"פ נתנה להורות) וכתיב (וילך ל"א י"ט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה —זה מקרא — שימה בפיהם — אלו הלכות (הרי שההלכות המה בע"פ) ואותו היום שבטלוהו עשאוהו יו"ט, עכ"ל.

הפרושים הם בוני היהדות, חכמי התורה ומנהיגי

האומה, פרושים הם ג ב ד ל י ב, נבדלו מעם הארץ בשמרם בכל רבב ונפשם את כל דברי התורה והקבלה, ובפרט נזהרו ברוני טהרות ומתנות בהונה ולויה ובכל רחיצה, ומסרו את נפשם עד נטף הדם האחרון בימי חדריות והגזירות בעד אמונתם והתם. לא פרשו מן החיים, אלא השתדלו שרחיים ירוי חיים של קדושה ופרישה, ק ד ו ש ת ת ח י ב, וחיי האומה יהי' על פי התורה והמצוה. וגזראו ג"ב פ ר ו ש י ם כי הם נ פ ר ש י התורה עפ"י שיטה מיוחדת להם, התורה המסורה רני עתה בתרמיד היא תורת הפרושים זכרם רבכרם, ו ה ע ו ר ר י ם התנגדו להם ולא האמינו בתורה שבעל פה, כל המדות והדעות הטובות שכינו חכמי המיסרן מוסר, צניעות, שלום, למעט בהבלי הזמן ינעגועים, בכישת היצר ועוד, הן הן רמדות שהיו יקרות בעיני הפרישים חכמי התיסרן, ונאנו לשלום האומה וקיומה.

ת ל ד י ת י ב היו חברי כתה דתית בימי הבית השני ומהם אצילי הארץ עשירים ומקורבים למלכות נאצאי צ ד ו ק י ם יביתום תלמידי אנטיגנוס איש סוכו, דתנגדו לדרך שבע"פ ואלו האמונה בתחית המתים שאינה מפורשת בתורה. וכפרו בשכר ועונש לעה"ב, ובביאת המשיח, ושנאה כבושה היתה בלב הצדוקים לחכמי הפרושים, ומחלוקת היתה בין הצדוקים והפרושים, יש אומרים כי מרצדוקים יצאו ת ל ת ר א י ב עיין (פנהדרין צ"ב יומיפן, תרמוניות סי' י"ח ב"ב, ומיחמות ס"ב פ"ב, ירים פ"ד ה"ו, תוספתא שם, ירושלמי חגיגה, ברכות כ"ב, ב"ד פ"ב ה"ו, תוספתא שם, ירושלמי חגיגה, ברכות כ"ב, ד"ו חגיגה ט"ו, קדושין ס"ו, טבי ד"א פ"א, מגלת תענית פ"ח, ב"ב קט"ו).

בט"ו תמוז נפטר רבנו ח י י ם ב ן ע ט ר בעהמ"ח ספר "אור החיים" תק"ג, עניו ושקדן גדול בתורה חסידות וכבושים, לפעמים התענה ב' או ג' ימים רצופים, יסד ישיבה בירושלים ויצא לו שם גדול בין חכמי ישראל והחסידים ובכל ארצות תבל. הערינו את שמו. מת בירושלים בדי חניח זרע אחריו, אחד מתלמידיו היה הרב ח י ד ו "א הדפים חדושים על ש"ע יו"ד, חדושים על נפ"ת ולשינית הרטב"ם, על חמש מגילות ונביאים ראשונים ואהרונים ומישלי, וספרו "אור החיים" שנקדש בעיני העם.

ש ב ע ה ע ש ר ב ת מ ו ז — בשבעה עשר בתמוז הבקעה ירושלים לפני חורבן בית שני לפני טיטום הרשע הערין הרומי, ככל אשר הבקעה באחרית ימי הבית הראשון בחודש התוא לפני נבוכדנאצר מלך בבל.

וגבורי ישראל חרפו נפשם על ארצם ויכו אחור את חיל רומי הכבד מאד אשר צר על ירושלים, ולוא היה לבני ישראל לב אחד כי עתה שבה כל גבורת רומי ריקם, אך רוח רעה שלח ה' בין ראשי העם וילחמו איש באחיו ככל אשר נלחמו באויב הרומי האכזרי הבא בשערי ארצם, על כן לא יכלו לעמוד מפני אויב ותבקע לפניו העיר, ח ל ק ל ב ם ע ת ה י א ש מ ו. שם הצום הזה שבעה עשר בתמוז, והצום אשר צמו בחודש תמוז בימי גלות בכל לזכר יום הבקע העיר בימי חורבן הבית הראשון הוא צום הרביעי, יען כי בחודש הרביעי הוא.

אנו מתענים ביום הזה כי בו אירעו חמש צרות: א) נישתברו הלוחות, כשירד משה מן ההר, ב) נתבטל קרבן התמיד, ג) הובקעה העיר ירושלים בחורבן בית שני, ד) אפיקטומים הרשע שרף את התורה, ה) העמיד צלם בהיכל על ידי רשעי ישראל.

משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב שלשה שבועות שבין ה מ צ ר י ם הם, על שום שבימים אלה באו צרות החורבן, ואנו נוהגים קצת אבלות, ויש נזהרים בהם שלא לאכול בשר וישלא לשתות יין (תניא סי' נ"ח, ועיין ט ו ר א ו "ח סי' תקנ"א) מפני שבימים אלה בטל התמיד ונסוך המים לכן אין אוכלים בשר ואין שותים יין, ואין אוכלים פרי חדש ואינם לובשים בגד חדש, כדי שלא יצטרך לברך שהחיינו, (עיין נגיד ומצוה ק"ד ע"ב, ירושלמי פסחים פ"ד הלכה א', ס ד ו ר ח ש "ו סי' ת"ח, תשובות ה ר ש ב "א, ב"י לטור או"ח סי' תקנ"א, ר מ ב "ם תענית פ"ה הלכה ו' ומגיד משנה שם, ש ב ו ת י ע ק ב חלק ב' סי' ל"ה).

בי"ח תמוז פטירת הדרשן הגדול והנפלא ר' יהודה ליב מגיד מישרים בק"ק סלאנים, מחבר הספר "א פ י ק י י ה ו ד ה" (תקפ"ח) ספר דרוש נפלא שהיה שגור בפי הדרשנים והמגידים והורתו על לשונם. בכל תמוז יום צום ופדיון נפש לעדת ישראל בווילנא לזכר היהודים שנהרגו בעיר ההיא בשנת תקנ"ד במרד פוילין.

משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב אומרים בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות בארצנו הקדושה כדר תקון חצות בצבור, והרבה מיושבי ירושלים אומרים תפלות וקנות לפני הבותל המערבי, בכ"ג תמוז בשנת ד"א תתנ"ט כבשו נוספי הצלב את ירושלים מידי הישמעאלים ושחטו כחמשת אלפים יהודים בבתי התפלה שבעיר.

בכ"ג תמוז נפטר ר ב נ ו מ ש ה ק ו ר ד ו ב י ר ו בעל מיקובל מפורסם בצפת, תלמידו של מרן הבית יוסף, שיסד והחזיק בית מדרש לקבלה והעמיד תלמידים רבים, מהם ר' חיים ויטאל, ר' אברהם נאלאנטי ור' אליהו די וידאש (בעל "ראשית חכמה"), והיה חבר לאר"י הקדוש והרחיב את שיטתו של האר"י בכמה פרטים וחבר ספר "פרדס הרמונים", "אור נערב", "סדר עבודת ה'", "ספר גירושין", "ספר אלימה", "ספר תומר דבורה", "אור יקר" על הזוהר ורעיא מהימנא ואידרות וספרא דצנועותא וספר יצירה ותיקונין. הרמ"ק ז"ל אסף בספריו את כל ענפי הקבלה ושכלל את החכמה עפ"י תורת הנפש, וחבר עוד ספרים (שם הגדולים ח"ב ערך אור יקר).

בכ"ד תמוז בשנת ה"א תט"ו היו פרעות ביהודי ליטא ונמלטו יושבי ווילנא ובתוכם הג"מ ש ה ז ק ש בעל "באר הגולה", ובר"ח תמוז נפטר הגה"צ ר' משה טייטעלבוים מפרעמישלא אבד"ק אוהעל, בעמ"ס "ישמח משה".

בה' תמוז תרל"ח נפטר ר' מאיר, בנו של ר' אליעזר מדושיקוב, נפטר בהיותו יושב על כסאו וקנה מקטרתו

בפיו, פתח ואמר: — הנשמה לך והגוף פעלך, חוסה על עמלך, ובאשר פיים את הדברים האלה, יצאה נשמתו הטהורה.

ב"א תמוז תקצ"א נפטר ר ב נ ו צ ב י ח י ר ש ב ו ר ט ש ו ב, ביום עשירי בחודש תמוז תקפה עליו מחלתו ושאל לחתנו, אם מותר לו לאיניש למצוא בעצמו איזו מעלה טובה, וחתנו פסק לו עפ"י דין תורה שמותר, ויאמר: "בדקתי כל שנותי וחפשתי מכל צד ולא מצאתי בי שום מעלה רק מה שחשאתי ארבעים יתומים, ובכל פעם שחשאתי את אחד מיצאצאי הכנסתי גם כלה יתומה וספקתי לה נדוניה ומזונות על שולחני, אחרי עבור איזה שעות פתח ואמר: רבי שמעון בן יוחאי עם הזוהר, מי ילמוד אתכם במוני, לילות ויומים עלו למדום וקונגו עלי כי מי יתנני אתכם עוד במוני, ואה"כ אמר תורך ופירוש המדרש "בר דיך ר' אבהו אחוו ליה י"נ נחרי אפרכמון" ובאמצע הדרוש עלתה נשמתו השמימה.

בכ"ד תמוז תרמ"ה נפטר ר' י צ ח ק ו ו א ל מיקנטיקוזיוה, כמוך ליציאת נפשו קרא לבנו וצוה להלבישו תפילין דרש"י, והתחיל להתפלל בדעה צלולה ומיושבת ובפנים שוחקות, ואחרי שסיים שמונה עשרה אמר: בני חלוץ לי התפלין, כי אין פנאי, לאחר שחלצו את התפלין פשט ידיו ורגליו וצוה לכסות כל גופו בטלן וקטין שתי עיניו, וברגע אחד מסר נפשו לחי עולמים.

ביום ה' כ"ט תמוז ה"א ס"ה פטירת רבנו ר ש"י (ר' שלמה יצחקי) מפרש התורה והתלמוד, היותר מקובל ומפורסם באומה (בעל "צדה לדרך") אומר עליו "פנינו לא קם כמוהו מורה הדרך ומאיר נתיבות ים התלמיד בפירושו בלשון צח וקצר, ואלמלא הוא נשתכח דרך התלמוד מישראל". ר' ב צ ל א ל א ש ב נ ו ו בתשובותיו (סי' ר"ה) כותב "אביהן ורבן של ישראל היה רש"י ז"ל, הוא המגלה לנו כל סתרים, ובלעדו היה הגמרא בספר החתום". ר' מישה דאנן אמר: "כל פיוטי צרפתה חשלך לאשפתה, חוץ מפרשנדתא (רש"י, מפרש חדת) יבן פורתא (נכד רש"י ר יוסף טוב עלם)" כל דברי רש"י ז"ל שקורים, ברי תוספות וברי מגרעת אף מלה אחת, ובזה אחד הוא ואין שני לו, ורמזו חרבה חדישים נפראים בשינוי אות אחת (שה"ג בערבו) ובאריי ופירושיו עה"ת וגביאים וכתובים הם בלת שמן משחת קודש, קדושת בתבי הקודש חרה על פירוש רש"י ויריש בעוני כל העם, והרבה פירושים נעשו על פירוש רש"י, וחבר עוד בספרים רבי עקך מאה, יחי זכרו ברוך, ותורתו שמורה בלב ישראל.

מאכלות אסורות ותוצאותיהן

מאת הרב שניאור מנחם הלוי פין, דעשראוי מוהי

כבר נתעוררה השאלה בעתונות היומית באמעריקא ואירופא, על החזיון המוזר והטראגי ביחד, שבשחיד פני ישראל בשורי קדרה, והוא: שגם במערכת עמנו בדורנו אנו נראתה על אופקו פה ושם גוללים והוצחים, הפושטים ידם, בחייהם, בגופם ובממונם של אחרים. עפק בוש ועניין רע שלא ידענו אותם עד ימינו אלה בעם ישראל, ולהיפך, שתמיד היינו מתפארים ומשתבחים בזה שעם ישראל ידיו נקיות מלשפוך דם נקי, וידיו לא שפכו הדם הזה, ובמדרש רבה תולדות, "וכיון שראה שמואל את דוד אדמוני דכתיב וישלח ויביאהו והוא אדמוני, נתיירא ואמר אף זה שופך דמים כשאול, א"ל הקב"ה עם יפה עינים, עשו מדעת עצמו הוא הורג, אבל זה מדעת הסנהדרין הוא הורג".

וזהו דמות דיוקנו של העם כולו שכל דבר ודבר שבנפש יסודו היה עושה עפ"י הסנהדרין, ו"בי"ד ההורגת אחת לשבעים שנה היתה נקראת קטלנית" (מכות ז').

ולדעתי אחת מהסבות היכולות הנוראה והקשה הזאת וישינוי הטבע בצעירים, שמירך הלבב ונפש ערינה נתהפכו לקשה כאבן ולנפש עבורה למעלה מעלה, ולידים מסואבות ומגואלות בדם האדם, הוא יען שאינם יודים בכשרות ובמלאכות המותרות עפ"י תורתנו הקדושה והחוקה, וזאת מישריש אצלם ומוליד בהם טבע רע, ואת הטבע הזאת מורישים לבניהם אחריהם. וע"כ באיסור דם בפ' ראה כותבת ומיוחדת התורה, לא תאכלנו למען יטב לך ולבניך אחריך, (עיין ברש"י על מקומו והוא מנסבת מכות דף ח') יען שאם האדם הוא זהיר מאכילה דם, וע"כ אינו מורייש לבנו את טבעו הרע שנולד אצלו מאכילת דם, ואז ייטב לו וגם לבניו אחריו, מה שאין כן בביבוד אב ואם וישיבה הקן בתים אך שם למען ייטב לך והארכת ימים ולא נזכר מבנין.

והנה אלה האנשים שאינם זהירים בטרפות ומאכלות אסורות, וגואלים ומואבים נפשם וגופם בפגול, וברבר טמא, בבשר חזיר השקץ והעכבר, ועוד שתים רעות עושות עצם העבירה של אכילת דברים אסורים, ועל כל כוית וכזית עוברים בלאו, עוד גורמים בזה רעה לבניהם אחריהם, שמוריד אצלם טבע רע ומורישים את הטבע הזה לבניהם אחריהם, כמו שכתבתי לעיל.

וישמעתי מיהרב ר' שאול זילבער נ"י מישיקאגא, שהמעשה בקין והבל, שקין הרג את הבל אחיו, קרה אחר שאדם אכל מעץ הדעת, וד' לא התירו לאכול ואכילתו היתה באיסור, וע"כ הישריש בבנו טבע רע ע"י אכילתו עד שהרג את אחיו, וע"כ ענין הכשרות במלוא הקיפו בכל הפרטים והדקדוקים. אין זה דבר פרטי, אך הוא ענין כללי וציבורי, מה ששייך לכל הכלל והציבור, כי מי שאינו זהיר בכשרות שדיה תוכליה במישפחתו, ומשפחתו בתוך מישפחות אחרות, וכה הולך ונמשך ומתפשט הקלקול יותר

ויותר, ומארס בארס צפעוני את כל כלל ישראל ואחריתה מי ישורנה. ולמה הדבר דומה לבני אדם שהיו יושבין בספינה נטל אחד מקדח והתחיל קודח תחתיו, אמרו לו חבריו מה אתה עושה, אמר להם מה איכפת לכם, לא תחתי אני קודח? אמרו לו שהמים עולים ומצפים עלינו את הספינה. (מדרש רבה ויקרא).

ועיקר זה לבד דו הוא שהשוחטים בכל מקום שהם, ותאחרו לאגודות ולחגן בכל כחם נפשם ומרצם על השחיטה שיהיה הכל כדת של תורה, ועיין ביורה דעה פ"א סעיף ז' ברמ"א, וכן לא תאכל המינקת אפילו ישראליה דברים האסירים, וכן התינוק בעצמו, כי כל זה מזיק לו בזקנותו, ועיין בש"ך ס"ק כ"ו וז"ל, אבל מ"מ יפרישו מפני שמזיק לו בזקנותו שמטמטם הלב וגורם לו טבע רע, ועיין בביאור הגר"א סעיף קטן ל"ג, ובמסכת גיטין ז' ע"א בתוספות השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם צדיקים לא כל שכן. אומר ר"ת דלא פריק אלא במידי דאכילה דגנאי הוא לצדיק לאכול דבר איסור, (ועיין בספרי זכרון שמואל חלק ב' לפ' שמיני) וכמו שביארתי יען שמוליד בו טבע רע ומורייש את טבעו גם לבניו אחריו וע"כ לא יביא הקב"ה תקלה לצדיק בזה.

הבנה בדברי חז"ל

מאת שמואל ד. מהרשק, שו"ב, ברומשסמר, ג. י.

אברהם תקן תפלת שחרית, שנאמר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. ואין עמידה אלא תפלה, שנאמר ויעמוד פנחס ויפלל (ברכות כ"ו ע"ב).

לכאורה קשה להבין את דברי בעל האגדה „ואין עמידה אלא תפלה", האם בכל מקום שנאמרה המלה „עמידה" הוראתה תפלה? הלא מלה זו אינה באה אלא כדי לציין את פעולתו של הנושא, כמו, ואתה פה עמוד עמדי (דברים ה' כ"ח) ויעמוד בין המתים ובין החיים (במדבר י"ג י"ז) ומינלן שעמידה זו גבי אברהם היא תפלה? ומדוע לא נתרגם גם פה את הכתוב כפשוטו, שאברהם השכים והלך אל אותו המקום שעמד שם אתמול?

וגם ראייתו שהביא מ„ויעמוד פנחס ויפלל", היא גם כן בלתי מובנת, הלא גם שם אנו יכולים לתרגם את הפסוק כצורתו, שפנחס עמד להתפלל והמגפה נעצרה, וא"כ מנ"ל שעמידה היא תפלה?

אך בזה הנני נותן תודה להשי"ת שהאיר את עיני בפירושה של אגדה זו, ולדעתי לא החטאתי את המטרה, ומצאתי פתרון נכון לדברי חז"ל הסתומים.

אחרי התבוננות ועיון רב מצאתי שלרוב במקום שהנושא מציין תפלה או בקשה, הוא בא במלת היחס „את" כמו, ויחל משה את פני ה' (שמות ל"ב י"א) את פניך ה' אבקש (תהלים כ"ז ה') ועוד בהרבה מקומות, ובמקום שהוא מציין רק את הפעולה של עמידה, הוא בא במלת היחס „לפני" כמו, הנני עומד לפניך, (שמות י"ז ו') ועמדת בהר לפני ה' (מלכים א' י"ט י"א) או במלת היחס „על", ויעמוד העם על משה (שמות י"ח י"ג), נצב עליו (בראשית כ"ח י"ג) וזהו מפני שהיחס „את" מציין למי הפעולה מכוונת, ויחל משה את מי? את פני ה', והיחס „לפני" או „על" מציין את מקומו של הפועל, ויעמוד העם, איה? על משה, הנני עומד, איה? לפניך.

וכאן אם נאמר שכוונתה של המלה „עמד" היא עמידה פשוטה, והכתוב בא רק לסמן את המקום שעמד שם אברהם הלא צריך להיות „לפניה" ולא „את פני", כי המלה „את" באה תמיד אחר פעל יוצא ולא אחר פעל עומד, לכן דייק בעל האגדה שעמידה זו, כלומר, זו העמידה הנאמרה בפסוק הזה, היא תפלה, שאברהם התפלל וחנן „את פני ה'".

וראיה לדבריו שלפעמים בא השם „עמד" בהוראת תפלה, הביא מהכתוב „ויעמוד פנחס ויפלל", משום שגם שם קשה לו, מדוע נאמר „ויפלל" שהוא פועל יוצא ולא „ויתפלל" שהוא פעל חוזר, כמו בכל מקום שנזכרה המלה הזאת במשמעותה של תפלה?

אלא ודאי, שהוראתה של המלה „ויפלל" אין משמעותה תפלה, כי אם היא על משקל „ויסקלהו" (ישעיהו ה' ב') שהוראתה שם, הסיר את האבנים מהכרם, וכן גם כאן ר"ל הסיר את הפלילים ומגפה נעצרה, ובמה הסיר את הפלילים? ב„ויעמוד פנחס", כלומר בעמידתו הסיר את הפלילים וישיבך חרון אף ה' על כרחך שגם עמידה זו היא תפלה.

מכתבי ברכה ועדוד

מאת הרבנים המפורסמים באמריקה

שלום וברכה לכבוד המנהלים הנכבדים דאגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי.

נעים לי לראות, כי אגודת השוחטים מוציאה לאור ירחון מוקדש לחזוק הדת ולהטבת מצב השוחטים ועניני השחיטה על פי דת תורתנו הק'.

ואמנם טוב ויפה הוא להשמיע לקהל עדת ישראל דנויארק ע"י ירחון כזה עניני יהדות תמימה לבצר ולקים את יסודות עקרי האמונה בארץ הזאת ע"י מאורי וגדולי הרבנים דפה, לחזק נפש האומה ע"י שמירת וזכירת יום השבת, לענג, לקדש ולכבד את נשמת היהדות, לרומם ולהטיב מצב הכשרות בכלל ולבאר להקהל פרטי ודקדוקי ושכר שמירת כשרות בפרט, לעורר את אחינו להכשיר ולהעמיד דור ישרים ע"י החזקת בתי החנוך בתי ת"ת וישיבות, ובראשם הישיבה המפוארה כתרה ותפארתה של היהדות ישיבת ר' יצחק אלחנן, לארגן את השבלים הבודדות לאלומות בכדי לפתור לטובה את חלומות עמנו. בצביונם הראוי, בעד קדשי עמנו וארץ חמדתנו, כי כל החלומות הולכים אחרי „הפה", אם מדברים, כותבים ומבארים את יסודות חיי עמנו להצבור, יתעוררו ויתחזקו לכל הקדוש לנו.

ואני אומר שלום וברכה לאגודת שוחטי עופות נושאי מלאכת הקודש, למנהליה ולהרב העירך הסופר המצוין הרב שמרי' ליב הורוויץ, תתברכו שהירחון יצליח לרכוש לא רק קוראים כי אם גם לבבות בעד חזוק הדת והאמונה.

ברגשי ברכה,

אהרן דוד בוראק,

הרב דביהכנ"ס אהל משה הברה תהלים, ברוקלין

בעזהית"ש.

לאגודת השוחטים בנויארק!

הגיעני הירחון „שוחטים שטימע", קול הדר של הברי אגודת השוחטים דנויארק רבתי הנערך ע"י מופלא שבערוכין חו"נ סופר ובלשן חשוב ומומחה מהרש"ל הורוויץ נ"י, רב בביהמד"ר ת"ת תפארת הגר"א בראנזוויל, ומצאתי בו ברכה שיסוד אחדותם בקיום, חבר אני לכל אשר יראוך ולשמור בו, לעמוד על המשמר להזהר ולהזהיר ממכשולים וכו' ויהי נועם ה' עליהם ומע"י יכונן לברכה.

לעשות רצונך א' חפצתי ותורתך בתוך מעי (תהלים מ' ט'), באור הדברים בשם ש"ב הג"מ ר' יצחק אלי' לנדא זל"ה מ"מ דווילנא, האדם מורכב משני כחות; א) כח הנפש, מאכלי מזונותיו ובריאותו מלחם שמים ענינים רוחנים תורה ומצות וכל תענוגי הזמן מתעב נפשו, ב) כח החומר נדון ממאכל ומשתה, לחם ובשר וכל תענוגי הזמן, אבל בכל תושיה יתגלע, לכן הפליא עצה הבוית"ש לשתף במזון הגוף ומחיתו הרבה מצות — במזון דלחם, בזריעה, קצירה, חרישה, ערלה, נטע רבעי, חלה, תרומה ומעשר. במזון הבשר, שחיטה, בדיקה, טריפות, מליחה והדחה, נקור, דם, חלב, בשר וחלב וכו' וזהו לעשות רצונך א' חפצתי — חפץ נפשי בשותף כח החומרי ותורתך בתוך מעי במצות התלויות גם בהם ודפח"ח.

ולפי הנ"ל עלינו להחזיק טובה להשובי"ם ועוזרים ולהודותם באשר מצות אלו שחיטה בדיקה וכו' המה שלוחי דידן לזכות אותנו בטהרת הנפש ולהצילנו מטומטם וזוהמא וכו' וע"י מלאכתם מלאכת הקודש שאנו מיכרים בידם המה גם שלוחי דרחמנא, ועלינו לתמוך בעתי „די שוחטים שטימע", ובמקום שאנו רואים כי נאמנים הם לשולחיהם, ושלוחי מצוה אינן נזקין.

נאמן הוא בעל השכר שישלם שכר לכל המנוים מסייעים ועוזרים להופעת העתון והפרחתו, לעורר על ידו את כל חברי אגודת השובי"ם ועוסקיהם ללכת הלאה בקודש להיות עם קודש שבזה נזכה כולנו לביאת הקודש בארץ הקודש בב"א.

אלי' לנדא, נכד הגר"א זל"ה, רב בביהמ"ד מדרש אליהו, 408 ווייאנא סט., ברוקלין

בגליון הבא נפרסם בע"ה עוד מכתבי ברכה מאת רבנים, גאונים ומפורסמים בישראל.

וויינבערג שחיטה מעטאָדען וועט איינגעפיהרט ווערען אין לאָנדאָן

די וויינבערג מעטאָדע צו וואַרפען בהמות פאַר'ן קוילענען, וועט באַלד איינגעפיהרט ווערען אין די לאָנדאָנער שלאַכט הייזער, וואו מען שעכט פיה פאַר בשר כשר.

עס ווערט ערוואַרטעט, אַז דאָס וועט מאַכען אַ סוף צו דער שטעלונג פון די צער בעלי חיים'ניקעס, וועלכע זיינען געגען די אידישע מעטאָדע פון שחיטה.

די וויינבערג מעטאָדע איז גוט געהייסען געוואָרען פון לאָנדאָנער ראַבינאַט און ועד השחיטה, און זי איז אויך אַנערקענט געוואָרען פון די אידישע הומאניטאָריער אַלס זעהר צופרידענשטעלענד.

"דבר תורה"

מאת הרב מנחם הכהן ריזיקאזי, רב ואב"ד בברוקלין

(בוקי מגליון הקודם)

ועל שאלה ה"ב

מ"ש [ש]יש"א משמע שהברכא בכר עברה מקודם ע"י מ"ט ת"ש שעריך הבחוק בבחינת הבצבוע, בזה הדין אם יודע בודאי שחוזר מיעוך בלא שום חוזק יד רק בנחת מטיב או ייש לחלק בקפס"י דבין דנקלפה בנחת ב"כ חוזי דהיא רק היד והא ברבא, אבל אם הוא מיסופק אם עבדי בנחת ומטיב"כ אם מיעך בחוזק או חוי חבדיקה דפישרי' דהיבא מדינא רבן א"א לחקל בנקרע בסיום דברבא מישום דחוי שני חיזות דחקל, דהמיעוך הוי קולא יבם דיחי במקום שא"א לבדוק ע"י חקרע והוי טרפה אף בקפס"מ דאין אומרים בזה דלא היתה מבצבצה, ועיין בפרמ"ג במשבוצות סק"ו וסקו"ב ע"ש. ועיין בשו"ת נבעת שאול, ועיין בשו"ת בנין עולם ע"ש. ועיין בפת"ש בל"י בשם חשבו"י והכ"י ע"ש. ועיין בשפ"ח מסל"ד עד ר"ט ע"ש, ובב"א מכ"ק קט"ז עד סקכ"ו ע"ש. והוקא בשו"ב אומן ומיחוק, וכן הוא תשובת אדמו"ר הגאון דקריש ע"ש.

ועל שאלה ה"ג

עיין בעצ"ל בל"ח בתב דזה חוי טרפה ודאי ע"ש, ועיין במנחת הובה בתר"ל אות ג' ס"ק ובעשרון סק"ד דהוא טרפה ואין שום ברוקה מועיל בו אף אם יקלוף הקרום בנחת ואף שאינו יבעבין דהוא קרום שעלה מחמת נשבר הצלע רק אם נודע בבירור שלא נשבר הצלע וכו' ע"ש. ועיין במנחת יוסף בל"ט ענף ט' ס"ח דכתב דבאם יש נשבר הצלע יש להחמיר אף בספק מכוון, דיש גם תשש מנקב והבריא ע"ש, ועיין בשו"ת טטו"ד ק' ס"ז ע"ש. ועיין בזה דאבמ"ל.

ועל שאלה ה"ד

בנמצא נקב מירנא תחת הסרכא איך להתנהג בבדיקת הפישרין ע"ש. הנה השואל לא ביאר שאלתו על איזה ברבא אם ברבא בסדרן מימטה ולחצאין או סרכא ממל"מ או על סרכא שלא בסדרן דיש בזה חילוק גדול דסרכא שלא בסדרן בכל עניו טרפה, ובסרכא בסדרן יש להחיר לצו"ב, ועיין בב"א ובר"א בק"ע ע"ש.

ובכה זה והנ"ל יש לי עוד לדבר ורק כתבתי בקיצור שהבודק יעיין בה כישיבא לידו להלכה, וגם לא כתבתי שיסמכו עלי בהלכה.

ממני מנחם הכהן ריזיקאזי, רב ואב"ד בברוקלין

מחן שדעתו יפה

ראיתי את העתון הנכבד היוצא באנודת "שוחטי עופות ניויארק בשם הנכבד "מי שוחטים שטיפע", והעורך הוא המפורסם הרה"ג הו"ב מישכיל, מליץ מפואר, ר' שפריה' ליב חלוי הורוויץ שי', וחזקתו שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן ולהיפך תבלין גדול ייש בו. וכנראה יפה עשו השוחטי עופות בזה כי טובה גדולה נישקפה שתעטייה לכם בזה, שיהן היזוק ועצמה להאגודה וגם למצבכם ישקוכם וישפע בין החיים.

ובזה ניתורין כי קושיא אחת: דקשה לכאורה, מדוע בתוכיש ויקרא חשיב בין העופות נאמר "רחם" ובישמע ישון זכי אבל בחוכיש דברים בפישנה תורה נאמר שם ישון "רחמה" מישמע לישון נקבה, ומהוע כן?

ונראה לענ"ד להתרין דעבי ויקרא ד"ל אם ייש לו בה הקריאה לדבר ולצעוק וליפחית וללחום בבה הקריאה, או הוא בגדר זכר, אבל אם הוא באלה הדברים בפישנה תורה בשתיקה וביסודין בן תורה בד' אמית של הלכה, או הוא בגדר נקבה — בן הוא אצלכם השוחטים, אם חייתם בגדר חשתיקה חיה מצבכם גדוע לא כן כאשר יצאתם בקול הקריאה תהיו לבני חיל.

ובזה ניהא הגמ' בפס' חולין (דס"ג) אר"י כיון שבא רחם בא רחמים לעולם ומיסיים שם הגמ' וגמירא דאי יתיב אארעא ועביד ישרקרק אתי מישחא ע"ש. העניו הוא דעופות אינם יושבים ורק תמיד הם עומדים כך הן בטבעו, לכן כשיושבים הוא פלא והוא סימן להנאולה. ומה שקורא ישרקרק איתא שם בהגמ' הכ"ל על שם הכתוב אשרקה וכו' ע"ש. אבל לדעתי אוכל לאמר כך לאגודת השוחטי עופות, העתון הנכבד שלכם יצא בקול קריאה ליסוד נחלה בשם "נחלת השבים" בארין ישראל ובקול קריאה זו נישמע הקול ישרקרק, ר"ל אמעריקא ר"ת עם ריקה. "שרקרק" בין בזמן שהייינו כהפקר בלא יוניאן, ובין בזמן שנמצאים אנו תחת צל וחסות של היוניאן, בין כך ובין כך הכל הוא "שרקרק". כלי קודש אנחנו, עובדים אנחנו, בגלות אנחנו, לכן טוב מאוד להתיישב אארעא דחלקא "נחלת השבים" בארין ישראל ונעשה מחרבנו "החליף" שלנו כנבואת הנביא בן אמוץ שחזה וכתתו חרבותם לאתים ולא ילמדו עוד מלחמה, בין אחים שוחטים ובין כל כלי הקודש שמבליעים וא"ז ויבא מישיח ע"י השלום, ויתיישב בזה הלישון בגמ' דיתיב על ארעא, ע"ש הכונה דהישיבה על כרקע בא"י הוי ישיבה בטוחה וחזקה דהוי נכסים שיש להם אחריות תחת חסות הקב"ה, אבל הישיבה מביזנעם ובישי"כ מהכלי הקודש נקראת נכסים שאין להם אחריות יתלייב בנם שלא להתבלע מחבירו. וד' הטוב ינאלנו בקריב לארצנו ע"י מישיח האמיתי, אמן.

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ספר התכלת דעות. חלק מספר המדע הרבנו משה כ"ר מימון הספרדי, עם באור החכ' בשם מ ד ו ת ו ד ע ו ת מאת ח ר ב ש ל מ ל ו מ ד י ה ו ל י ב ו ת ו ר ו ו ח, הוצאת "מצפה" תל אביב, תרצ"ב.

ראש הרבנים בארץ ישראל הגאון המובהק מרן ר' א ב ר ה ם י צ ח ק ה כ ה ן ק ו ק שליט"א, כותב בראש הספר כי כל ימי חייו היה משתוקק שיבא חכם רב שיוכל בעבודת התורה והמוסר לעשות ספר שכזה, והנה בא הרב רש"ל הורוויץ ועשה מלאכת זה, שהיא, לפי דעת הרב קוק ע ב ו ד ה ג ד ו ל ה ו ר ו ח ו, והספר הוא — כ פ ר י ק ר.

בפיו החריש של הרב הורוויץ מיאה מקור דברי הרמב"ם ז"ל בראשונים ואחרונים ויש בו מאמרים קצרים על אודות ענינים נזכרים בש"ס ופוסקים במהרשים ויראטים, חבלה והכזיות, פיזיופיא רתית, ספרות הפיסה, ספרי שו"ת.

תלכת דעות להרמב"ם יחד עם ספרו של הרב הורוויץ הוא אוצר של דעות ומדות, ספר שרש שכויר ת ו ר ת ה מ ד ו ת ו ת מ ו ס ר ב י ש ר א ל, ספר נחון מאד לכל מי שעוסק בתורה והכמת ישראל, ספר נחון מאד לדרשנים ומטיפים שימצאו בו הרבה חומר לדרשותיהם מעל הבמה. בראש הספר מבוא מועי שבו יש השקפה שלמה על הרמב"ם וספריו. בספרות ישראל נתעשרה בספר נדיש חשיב, יחיד במינו, חופעה הדישה בספרותנו. צריך היה יתרגם ספר הלכות דעות להרמב"ם יחד עם הבאור והמאמרים של הרב רש"ל הורוויץ באנגלית, להשקות את הצאן, צאן הקדשים שלנו, את הדור הצעיר, מתורת המוסר של גדולי חכמי ישראל. אבל גם בעברית הוא יחיד במינו, ומובטחני כי ספר זה יתפשט התפשטות מרובה בין קוראי עברית בחוצנו.

הספר נדפס בתל אביב, והדפוס יפה ונחדר, יש בו מישום קדושת הארץ ויפיה, כל המבנים ספר זה אל תוך ביתו, ברכה מרובה מספרי רוחם של גדולי חכמי ישראל הוא מבנים אל תוך ביתו.

מסכת אבות עם שני ביאורים, אחד רחב ומפורט נקרא בשם "מ א ו ר ה ב ב נ י ם" ואחד מקוצר בשם "מ ו ס ר ה י ה ד ו ת", חיברו מאתי א ר י ה מ ר ד כ י מ ר ו ו י ם ה ו ב "ק ר א ד י ן, ורישא, תרצ"ב.

בראש הספר הסכמות מאת הכבא קדישא הגאון הצדיק ר' י ש ר א ל מ א י ר ה ב ה ן מראדין, מחבר „חפץ חיים" ועוד, שמעיד על המחבר כי הוא „ר ב נ א ו ן ב ת ו ר ה ו י ר א ה, מ ש ר י ד י ד ו ר ת ו ת ו ש ב ע ל פ ה, ש ל מ ד ב ר ת ו ר ה ו ע ב ו ד ה ו ג מ י ל ו ת ח ס ד י ם, ו ה ת ס כ ל ה ו ת ו ר ה ו ע ו ז ר ל ת ל מ י ד י ם ר ב י ם, ת ע ו ר ו ת ו א ר ו ת, ד ר ו ש ו מ י פ ה, ו ד ב ר י ח פ ץ ה ק ר ב ה ן ע ו ר ר ל א ב י ה ם ש ב ש מ י ם.

ותכן ספר נפלא זה מיבאר ומכרר במאמרי התנאים ברחבה בענינים חשיבים לעיקרי הדת והאמונה וישוחותיהם ודעותיהם ביה ומחזק אותם בכתובים בכה"ק והנרי הו"ח בשני תרגומים ירמדרשים, ימבאר בשכר וחכמי נפראה את ערכן של המדות הטובות בחיי אדם מישראל ועד בסיס החותר מדות רעות, מלמה תמיסר הנפלא שבדברי התנאים יטפיה רוח חיים ויח מיבני בדורות האחרונים.

בכרי אפשר ראמר עה ספר זה כי היא א י צ ר ש ל מ ו ב ר ה ח י ה ד ו ת, כרי מחזק ברכה רדת ולמסה מדיות טיבד בספרות החדוש וחמיבה. ספר בן 208 עמודים מיא וגדוש בתורה ומיסר.

בן ד ו ב.

ווי̈כטיג פאר שוחטים

אין וואַרשא (פוילן) ערשיינט א מאַנאַט־ליכער הודש אַרגאַן א. נ. „די שוחטים שטימע" (הטער יאַהרגאַנג) ווילכער איז געווידמעט אַלץ שוחטים אינטערעסען.

אין „די שוחטים שטימע" געפינט זיך אַן אבטייליגג א. נ. „תורת הזבח" וואו שוחטים שמועסען זיך אַדורך וועגען עניני שחיטות וטריפות.

דער פריים פאר אמעריקא א. א. לענדער איז 1 $ אַ יאָהר.

ביי די רעדאקציע „די שוחטים שטימע" איז אויך צו באקומען ע כ ט ע ב ע ל ג י ש ע ג ר א ב ע ם און ג ר י נ ע ש ט ו י נ ע ר. די שטיינער וועלען איסגעקליבען דורך שוחטים מבינים, און אַזאַ שטיין גיט יעדען שוחט די מעגליכקייט אַבצושטעלען אַ חלק אין פאַרלויף פון עטליכע מינוט.

ביי די רעדאקציע איז אויך צו באקומען ח ל ק י ם אין אַלע גרויסען און פון די בעסטע סאָרטען, אויך ש י י ד ע ן קונסטליך אזוי פרעכטיג אויסגעארבייט אין אַלע גרויסען, עס איז אַ ציהרונג פאַר אַ שוחט צו האַלטען אין זיי אַ חלק.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע איז:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME
Warszawa, Muranowska 4, m. 30, Poland

די שוחטים און זייער נחלת השבים

פון רעפ. שמואל קראלעוויטש, טרעסזורער פון „נחלת השבים"

די שוחטים יוניאן האבען אויך דערהויבען זייער נאמען מיט דער גרינדונג פון דער „נחלת השבים", דאס מיינט צו פאנאנצן א שיחטים־פראקטיק אין ארץ ישראל. דאס איבערצייגט, אז שוחטים אין אמעריקע זיינען נאך נישט פארזונקען אין דעם תהום פון נואכערינען לעבען, פון נאר פיוויס אין מאטעריעלייש צו עקזיסטירען. זיי האבען זיך נישט פארלארן.

אמת, זיי האבען פארשטאנדיק זייער עהאנדישע לאגע אין צו א נעוויסע מדרגה זייער גייסטיגען כוצב אלס שיחטים. האבען זיי אבער אויך נענוסטען טראכטען וועגען זייער ציוקונפט דא אלס שוחטים אין אמעריקע אין די ציוקונפט וואס שטייט דא פאר פאר זייערע קינדער.

דער יונגערער פרעזידענט פון די שוחטים יוניאן ד ע ו ו . י ע ח ב ל ו ם , האט זיך אלע זיינע יאהרען איממיגרירטען מיט דעם אידעאל פון ארץ ישראל און האט ארטיקל נעזוכט א נעלעגנהייט זיין אידעאל צו פארווירקליכען, נישט נאר פאר זיך נאר אויך פאר זייגע חברים שוחטים. ער איז אייניג מיט אלע נעקומען אין באר־רירונג מיט מיר אין דער ב־אגע, און איך וועל אלעמאל נעדייניגן מעם ערשטען האנפערענץ אינזעדען ביי אינם אין היים. אך דאס נעפונגען פאר מיר א איד מיט א ארץ ישראל נישמה, א איד וואס אונטער אלע אומישטענדען פון זיין ערפארייכען אייניעבען זיך אין אמעריקע, פילט ער אז ער איז אין גלות, אין העבט נישט צופרידען, וועט קיין מאל נישט פיהלן ציפרידען דא אונטער די בעסטע אימיגרענדען ביז ארץ ישראל וועט זיין ציוקונפט זיין. און דאס איז נעזונג זיין אויסדרוק: „זיי קען א איד לעבען ציפרידען דא אין אמעריקע? בפרט א שוחט? ארץ ישראל דאדף זיין אונזער ציקונפט אין מיר דארפען ווכען א נעלענהייט צו פארוויכערעמידען אונזערע חברים שוחטים".

אין אזוי האט עם פאסירט, אז ד ע ו ו . י ע ק ב ב ל ו ם מיט זיין מאלאנט אין כח פון אן ארגאניזאטאר אין מיט דער הילף פון יחידים איז איהם נעלונגען צו ארגאניזירען די „נחלת השבים" — דורך א גרופע שוחטים פון אונזער יוניאן, אין ער האט נעפונען פאר זיין חיילינגען חוב אין זכיה צו זיין דער שליח, מיט דער באגלייטונג פון נאך ציוויי פין אונזערע חברים, פאהרען קיין ארץ ישראל קיפען לאנד פאר די „נחלת השבים".

פאהרענדיג אויף שיף האבען זיי צופעליג נעהאט די הצלחה צו באגענענען אויפן שיף דעם פרעזידענט פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע, נחום סאקאלאוו. זייער נעשפרעך איז נעווען אין לשון הקודש, אין זעהר איינדרוקספול איז נעווען זייער נעשפרעך און אויך זעהר פראקטיש. נחום סאקאלאוו האט זיי בעטאנט, אז פאר ארגענישעם און גרייף־פרוכט ווערט גרעסער דער מארקעט איבער דער נאציעל וועלט. און די מעלה פון ארץ ישראל ארגענישעם איז, וואס זיי דערגרייכן דעם וועלט מארקעט אין בעוואל, וואס דאס קען נישט פאסירען אין קיין אנדערע לענדער.

אויך איז פיעל וויכטיג איבערצוגעבען, וועז דער פרעזידענט פון דער אלגעמיינער ארגאניזאציע, נחום סאקאלאוו, איז נעקומען קיין פאריז און האט איבערגענעבען צו די פאריזער אידען אין א רערע דעם אייגדרוק פון אמעריקאנער אידען, וויא א כך אמעריקאנער אידען האבען נענוסטען טראכטען ערשטנס אין דער לעצטער צייט פון באזעצען זיך אין ארץ ישראל האט נחום סאקאלאוו נעבראכט באר א ביישפיעל די „ג ח ל ת ה ש ב י ם", אזן נע־מאלען באר זיי זיין באגעגענען זיך מיט די שוחטים דערנאצציע אויפן שיף. אזן ווי באגייסטערט ער איז נעווען פון דער באגענעניש, אזן דאס איז נעווען נדהוקט אין פאריזער „הייגט".

אונזער העלפאציע איז בשלום נעקומען קיין ארץ־ישראל, אזן דעם אייגדרוק וואס ארץ ישראל האט אויף זיי נעמאכט, דאס יועלען מיר תערען מונדליך בקרוב. וועז זיי וועלען בשלום קומען צוריק. אבער דער באקט, אז זיי האבען ערפילט זייער שליחות, זיי האבען א ב ג ע ק ו י פ ט א ש י ט ד ע ק ע פ ו ן 1000 ד ו נ א ם ל א נ ג ד , גוט באר פרדים. דאס איז דער באריכט פון די לעצטע טעלעגראמעם.

אזן יעצט קומענדיג אין באריכג מיט צייטונגם לייטע וועלבע זיינען נאהענט צו אונז אזן אזוי וויכטיג פער־זאנען באטאנען זיי אזן פרענען, צי מיר פילען די נרויס־קייט פון אונזער מיסיאן? זיי אלם זייטיג זעהן אזן תערען דעם גוואלדינען אייגדרוק וואס דאס האט נעמאכט אין דער ארטאדאקסישער וועלט. רבנים שאצען דאס אף אזן זיינען פשוט מקנא, מען קוקט אויף אונז, נישט נאר אלם א גוטע ארגאניזירטע קערפערשאפט אין עקס־נאמישען זינען, נאר אויך אלם שוחטים, וואס באנוענען זיך נישט מיט די יעצטיגע אומישטענדן; שוחטים וואס טראכטען וועגען ערעמטע פאלקס עניגים, שוחטים וואס טראכטען וועגען צוקונפט, א צוקונפט באר זיך, א צוקונפט באר שפעטערדיגע דורות, טראכטען אז מיר זאלען נאך קענען דערגרייכען דעם ציעל אלם א אידישע פאלק נישט אין קיין גלות: אין גלות ביי בעלקער, אין גלות ביי אונז אידען, דאן וועט אונזער שולחן עיוך, אונזער תורת וועדען אפגעשאצט נאך איהר וועדרע ביי אונז, אזן רעספעקטירט וועדען ביי אנדערע בעלקער. דאס קען נאר זיין וועז ארץ ישראל וועט נעהערען לעם ישראל.

אן אפענער בריף

צו די שוחטים פון אמעריקא און קענעדע

געשעצטע חברים במלאכת הקדש!

ענטפערט אונז, שרייבט אונז אזוי שנעל זוי מעגליך, צו:

1) זאלן מיר רופן א קאנווענשאן פון אלע שוחטים פון לאנד, אדער ניין?

2) וועו יא, ו ו א ו זאל זיין די קאנווענשאן? אין ו ו ע ן?

3) האט איר געשאפען סובסקרייבער פאר אייער ארגאן, „די שוחטים שטימע"? אויב איהר האט געשאפען סובסקרייבער, וויפלען מיר דרוקען אייער נאמען למובחת נצח אין דעם ע ה ר ע ן ל י ס ט פון די יעניגע וועלכע ארבייטען פאר די פארשפרייטונג פון די „שוחטים שטימע".

4) מיר דרוקען אין אונזער וושדנאל „ב ר י ף פ ו ן ש ו ח ט י ם", איהר וענט דאך א שוחט, וואו איז „א י י ע ר" ברוף? האט איהר גאר ניט צו זאגן? קענט איהר אונז און אלע שוחטים פון לאנד, אייערע ברידער און חברים, ניט דערצעהלען פון אייער מצב? ווארום ניט?! וועו דער מצב פון די שוחטים אין לאנד וועט גוט געשטודדט און ערקלעהרט וועדען, וועט דאן זיין לייכטער צו פארבעסערן אייער מצב ווי אויך דעם מצב פון די שוחטים בכלל.

5) ווילט איהר אז מען זאל גרינדען אן „אגודת השוחטים דאמעריקא וקאנאדא" אדן איהר זאלט זיך אנשליסען אלם חבר אין די לאנד אר־גאניזאציע פון שוחטים?

ווארום זאלט איהר אונז ניט שרייבען וועגען דעם, אדן טאקע לאזען אונז וויסען אייער מיינונג. מיר ווילען אז אלע שוחטים פון לאנד זאלען וועדען א י י ן ג ר ו י ס ע ש ט א ר ק ע מ ש פ ה ח, פארבונדען אדן פארזיכערט צווישען זיך מיט די שטארקע פעדים פון ברודערליבקייט, אמת'ע פרינדשאפט, חברים בלב ונפש. ווילט איהר באלאנגען צו די גרויסע משפחה פון די שוחטים פון אמעריקא? לאזט אונז וויסען אז איהר ווילט דאס, שרייבט אונז אייער נאמען, אדרעס, וו י לאנג וענט איהר שוחט? אין וועלכע קהלות? פון וועלכע רבנים האט איהר קבלה? אדן די טעטיגקייט אדן דער מצב, דער עקאנאמישער אדן גייסטיגער, פון אייער קהלת.

העלפט אונז, ברידער שוחטים, צו אויפבויען א שטארקע שוחטים ארגאניזאציע, אדן האבען אן אייגענע פרעסע, א גוט פארשפרייטע „שוחטים שטימע".

„וועו איהר ווילט, איז דאס ניט קיין לעגענדע".

מיר ווארטען אויף אייער ענטפער.

א ג ו ד ת ה ש ו ח ט י ם ד נ ו י א ר ק ר ב ת י

וועגדעם זיך לויט דעם אדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

229 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor*.

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, ארויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. I. No. 6. August, 1932. ערשטער יאהרגאנג, נומער 6. ב"ה ניו יארק, מנחם אב, תרצ"ב

אינהאלט:

עדיטאריעלס:

א. דער שוחט אין אמעריקא.

ב. הלכות שחיטה אין אידיש.

וואס אונזער יוניאן האט אויפגעטאן — — — — — — — — — רעוו. אליהו מעלצער

הד יהלק (פעליעטאן) — — — — — — — — — — — — — — — — — לץ

אנטיכעמיטיזם, עלילות דם און דער תלמוד — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

בריעף פון שוחטים.

מיין הלק"ם טענה (הלום בחקיץ) — — — — — — — — — — הרב הלל יעקב הורוויץ

שמחות ביי שוחטים.

די דערגרייכונג פון „נהלת השבים" — — — — — — — — — רעוו. שמואל קראלעוויטץ

השומר

השבון הנפש — — — — — — — — — — — — — — — — — — — ש. ל. ה.

מנחם אב — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

מכתבי ברכה ועדוד.

כל מי שיש בידו למחות — — — — — — — — — — — — הרב שמואל מנחם הלוי פוין

ספרים חדשים — — — — — — — — — — — — — — — — — — — בן דוב

שיר — א. פערעלבערג

קול קורא — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב אברהם יצחק הכהן קוק

ספרים חדשים — — — — — — — — — — — — — — — — — — — בן דוב

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאן 3 דאלאר א יאהר.

Application for second-class matter is pending.

די פיהרער פון די שוחטים יוניאן צוריק פון ארץ ישראל.

די הויפט פיהרער פון די „אגודת השוחטים הניו־יארק רבתי". דער באליבטער און חשוב'ער פרעזידענט פון דער אגודה רעוו. יעקב בלום, און דער ענערגישער בעקרעטער און פיהרער רעוו. יוסף ראזענמאן, זיינען געקומען בשלום צוריק פון זייער רייזע נאך ארץ ישראל.

די שוחטים פון גדוים גיו יארק האבען עריואַרטעט זייער צוריקקומען מיט אונגעדולד, וויל זיי ווייסען פון די געפערלישאפט אין מסירת נפש פון אונזען דערמאנטע פיהרער צו די אינטערעסען פון די שוחטים יוניאן אין פון זייער גרויסע נוצלעכע אין חיילונג ארבייט פאר די שוחטים, וועלכע באלאנגען צו די שוחטים יוניאן.

די שוחטים גרייטען זיך צו פייערען צוריקקומען מיט א גרייסארטיגען קבלת פנים. גרויסע נוצלעכע אין פרוכטבארע ארבייט רשות השוחטים וואלט אויך זיי!

בואכם לשלום, מיאמי חשלום!

יצא לאור ונמצא למכירה — ספר חשוב ויחיד במינו

חלבות דעות להרמב"ם

חלק מספר המדע לרבנו משה ב"ר מימון הספרדי עם באור הכתב בשם „מדות ודעות"

מאת

הרב שמריהו ליב הורוויץ

עם מבוא בראש הספר מאת ראש הרבנים בארץ ישראל הגאון מהרא"י קוק שליט"א שמפליג בשבח הספר כי הוא ספר יקר ועבודה גדולה וקדושה עם מכתבו השקפה על ספרי הרמב"ם ז"ל

הכיאור של הרב הורוויץ מראה מיקור דברי הרמב"ם ז"ל בתורת המיסר של ש"ס בבלי וירושלמי, תוספתא, ספרא, ספרי, מכילתא, מדרשים וילקוטים, קבלה וחסידות, פילוסופיא דתית, שו"ת וגדולי הפוסקים.

ספר נהדין לרבנים, דרשנים, ולכל העוסקים בתורה והכמת ישראל.

מחירו — דאלאר אחד.

לפנות אל הרב המחבר:

RABBI S. L. HURWITZ

1503 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y.

הודעה!

זה שלש שנים רצופות שמופיע יההן העיקרי המיוחד בטשעכאסלאוואקיי, מוציא לכל דברי דת ודעת תורה, הנקרא בשם

שערי תורה

בהשתתפות כל הגאונים והמאורים הגדולים בכל התבל.

דמי ההתימה:

שני דאלאר לשנה תמימה.

פניים בכל הארצות ובארצות חברית:

H. WOHLBERG, for "Shaare Orah"
313 E. 10th Street, New York, N. Y.
RABBI KAHN, for "Shaare Orah"
1233 N. Hoyne Avenue, Chicago, Ill.

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מחמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

בספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת המחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות חברית — וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

תעודות ומכתבים חמעידים על אמיתת דבריגו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.
42 West 18th Street New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—8164

די שוחטים שטימע

מנחם אב, תרצ"ב

ערשטער יאָהרגאַנג. נומער 6

דער שוחט אין אַמעריקע

די איינגעוואַנדערטע אידען פון דער גאַנצער וועלט, וועלכע געפינען זיך יעצט אין אַמעריקא, גלויבען באַמונה שלמה, אַז אַלץ וואָס כ'איז געווען אין אייראָפּא איז גוט, הייליג, אָרענטליך אין ריכטיג, און אַלץ וואָס עס איז דאָ אין אַמעריקא איז ניט גוט, ניט ריכטיג, און ניט ווי עס בעדאַרף צו זיין.

די היימישע רבנים און די היימישע שוחטים זיינען געווען גרויס און הייליג, די רבנים און שוחטים פון אַמעריקא זיינען ניט ווי עס בעדאַרף צו זיין. עפּעס פעלט זיי, זיי זיינען ניט ווי אין דער אַלטער היים.

דאָס איז אָבער אַ געוואַלדיגער טעות, אַמעריקא פאַרמאָגט איצט רבנים גאונים אין תורה, חכמה און יראת שמים, וועלט באַרימטע דרשנים, און אַמעריקע פאַרמאָגט שוחטים וועלכע וואָלטען געקענט זיין אַ ציערונג פאַר די גרעסטע און וויכטיגסטע אידישע קהלות פון דער אַלטער וועלט.

עס געפינען זיך יעצט אין אַמעריקע אַ גרויסע צאָל שוחטים וועלכע זיינען מוסמכים להוראה פון די גאוני הדור, שוחטים וועלכע ווייסען גוט ש"ס און פּוסקים, שוחטים וועלכע זיינען יראי שמים באמת, און שוחטים וועלכע זיינען עסקנים פאַר חנוך, ארץ ישראל, כשרות, טהרת המשפּחה, שמירת שבת א. ז. וו.

פיעלע אידישע קהלות אין אַמעריקע וואָלטען באַהיטע גאַט שוין לאַנג אַסימילירט געוואָרען, ווייל פיעלע פון זיי זיינען קליין, און ווייט פון אַ גרויסען געדיכטען אידישען ישוב, קיין רב איז דאָרט ניטאָ, און ווען זיי האַלטען יאָ אַ רב, איז דאָס ניט קיין רב נאָר אַ „ראַביי" וועלכער קאָרמעט זיי מיט דעם „קאָנסאַמפּשאָן" יודענטהום, דער „קאָנסערוואַטיווער" אָדער „ליבעראַלער" אָדער רעפאָרם יודענטהום, און ווען ניט דער שוחט פון שטעטל וואָלט דאָרט אין גאַנצען פאַרגעסען געוואָרען אַלעס וואָס ביי אונז איז הייליג און טייער. דער שוחט אָבער איז דער יעניגער וועלכער דינט אַלס שומר חומת ישראל, ער לאָזט ניט אינגאַנצען צעברעכען און פאַרניכטען די הייליגע אידישע פעסטונג, ער פאַרבינדט און פאַראייניגט די „שאָרית הפּלטה". די געבליבענע אידישע האַרץ און נשמה, און בלאָזט אַריין לעבען, אידישען לעבען, און די אידען פון די קליינע צעוואָרפענע אידישע ישובים אין אַמעריקע, דאָרט וואו אַ שוחט געפינט זיך, דאָרט איז דער אַדרעס פון שלחן ערוך יודענטהום, און די קליינינקע אידישע קהלה ווערט ניט אָפּגעריסען פון כלל ישראל.

די שוחטים פון אַמעריקע טאָרען אָבער ניט זיין צואוואַרפען, צוברעקעלט, זיי מוזען זיך אַלע פאַראייניגען, אין זייער פאַראייניגונג וועט זיין אַ גליק און אַ ברכה פאַר זיי אַליין ווי אויך פאַר כשרות און פאַר'ן יודענטהום בכלל ובפרט.

ווען די שוחטים וועלען זיך באמת פאַראייניגען אַלע צוזאַמען וועלען זיי דאַן ווערען אַ ק ר אַ פ ט אין אַמעריקאַנער יודענטהום, אַ בויענדע און שאַפענדע קראַפט, לחזוק התורה והיהדות דאָ אין לאַנד.

הלכות שחיטה אין אידיש

כמעט אין יעדען נומער פון די „שוחטים שטימע" ווערען געדרוקט „בריעף פון שוחטים", די בריעף זיינען על פי רוב זעהר איסטערעסאַנט און באַלערענד. לייענענדיג די בריעף ווערט מען גוט אינפאָרמירט און מען ווערט באמת גוט באַקאַנט מיט דער אמת'ער לאַגע פון שוחטים, כשרות, און מצב היהדות דאָ אין לאַנד. אין היינטיגען נומער וועט דער לעזער געפינען אַ בריעף פון אַ שוחט אין וועלכען ער מאַכט אַ פּראַקטישען פאָרשלאַג, אַז מען זאָל אָפּדרוקען אַ ספר אין א י ד י ש (ניט אין לשון קודש), וואו דאָרט זאָל ערקלעהרט ווערען די דינים פון שחיטה ובדיקה לויט די בעסטע און גרעסטע אידישע פּוסקים, ראשונים און אחרונים, פאַר די יעניגע שוחטים וועלכע זיי איז לייכטער צו פאַרשטעהן אַ גוטען ליטעראַרישען אידיש בעסער ווי לשון קודש.

מיר גלויבען ניט אַז עס זיינען דאָ זעהר פיעל שוחטים וועלכע פאַרשטעהן ניט קיין העברעאיש, על פי רוב איז יעדער שוחט, אויב ניט קיין גרויסער למדן, אָבער אַ בן תורה, אַ יודע ספר איז ער דאָך, אָבער ווען עס געפינען זיך יאָ אַזוינע שוחטים איז קיין צווייפעל ניט, אַז עס איז נויטיג און נוצליך דאָס אַ רב מובהק אָדער אַ שוחט וועלכער איז ראוי להוראה זאָל אָנשרייבען אַזאַ ספר אין אַ גוטען אידיש און אָפּדרוקען איהם בהסכמת הרבנים הגאונים פון היינטיגען דור.

די גרויסע פּוסקים ביי אידען אמאָל, און די פאַרצייטיגע גאונים (פון די תקופת הגאונים) האָבען געלאָזט דרוקען דינים און הלכה ברורה אין אַראַביש און אין אַנדערע אָריענטאַלישע שפּראַכען, וועלכע אידען פון יענער צייט האָבען גערעדט. זעהן מיר ניט איין וואָרום זאָל מען ניט לאָזען דרוקען דיני שחיטה וטרפות אויך אין אידיש, די שפּראַך אין וועלכע דער ו ו י ל נ ע ר ג א ו ן א ו ן ר' ש נ י א ו ר ז ל מ ן פון ליאדי האָבען געלערענט תורה און געטראַכט זייערע הייליגע מחשבות.

דערפאַר, אַ ספר וועלכער זאָל ענטהאַלטען דינים פאַר אַ שוחט אין אידיש איז נויטיג און נוצליך פאַר די יעניגע שוחטים וועלכע דאַרפען אַזאַ ספר. מיר זיינען אָבער ניט איינפאַרשטאַנען מיט דעם שוחט, דער שרייבער פונ'ם

וואָס אונזער יוניאָן האָט אויפגעטאָן

פון רעוו. אליהו מעלצער, וויס פרעז. פון „אגודת שוחטי ע״פות" און סעקרעטאַר פון „שוחטים שטימע".

אין „די שוחטים שטימע" איז ערשיענען חשוב׳ע ארטיקלען, וועלכע האָבען ערקלערט די גרויסע און וויכטיגע אויפטיאונגען וואָס די „יוניאָן" האָט אויפגעטאָן פאַר די שוחטים און פאַר כשרות, און ווי יוייט די יוניאָן האָט באַפרייט די שוחטים פון שרעקליכע שקלאַפעריי, אינטערדריקונג און רחקות, און האָט די שוחטים געמאַכט ועלבסטשטענדיג און באַוואוסטזיניג.

איך ווייל דא באַמערקען נור איין קליינע באַמערקונג, וועלכע וועט איבערצייגען די ברידער שוחטים בכל מקום שהם ווי אויך אַלע אידען פון אַמעריקא וועגען די וויכטיגקייט פון דער יוניאָן פאַר שוחטים און כשרות. איך וועל אייך איבערגעבען אין קורצען אַ פאַסירונג פון לעבען, אַ פאַקט, וואָס עס האָט פאַסירט, וואָס פילייכט ניט אַלע האָבען זיך אַריינגעטראַכט אין דעם, עס איז אָבער כדאי צו באַטראַכטען דאָס גרינדליך אַלס איד בכלל און אַלס שוחט בפרט.

תשעה באַב פון היינטיגען יאָהר ווי באַוואַסט, איז אויסגעפאַלען דאָנערשטאָג, וואָס די געוועהנליכע צייט פון שחיטה איז 12 שטונדען, פון 5 אוהר מאָרגענס ביז 5 אוהר נאָכמיטאָג, אָבער צוליעב תשעה באַב איז פאַרקלענערט געוואָרען דער זמן השחיטה אויף 5 שטונדען, ניט 12. כדי יעדער שוחט זאָל האָבען די מעגליכקייט געהן אין דער פריה אין שוהל זאָגען קינות בצבור, און נאַכהער דאַוונען מנחה בצבור, אָבער מיט יאָהרען צוריק, ווען די שוחטים האָבען ניט געהאַט קיין ריכטיגע יוניאָן, זיינען ניט געיוען פאַראייניגט צוזאַמען, האָבען די בעלי המאַרקעטס ניט געגעבען דעם שוחט די געלעגענהייט ער זאָל ווי אַלע אידען געהן תשעה באַב אין שוהל זאָגען קינות, אויסגיסען זיין ביטער האַרץ אויף חורבן הבית והמקדש. זיי האָט ניט געאַרט וואָס דער שוחט פיהלט זיך אומגליקליך און פאַרשקלאַפט אַז ער קען ניט ווי אַלע פרומע אידען קומען אין שוהל תשעה באַב און געבען אַ קרעכץ און אַ טרעהר אויף דעם גרויסען נאַציאָנאַלען אידישען חורבן, און די מאַרקעט לייט האָט ניט געאַרט וואָס דורך דעם ווערען די שוחטים ערנידעריגט און עס ווערען באַליידיגט זייערע הייליגע אידישע געפיהלען. יעצט אָבער ווען די שוחטים זיינען פאַראייניגט און זיינען אַ שטאַרקע יוניאָן האָבען זיי געקענט געהן אין שוהל ציזאַמען מיט אַלע שלומי אמוני ישראל און זאָגען קינות על חורבן הארץ והמקדש און דאַוונען בצבור.

דאָס צייגט, וואָס אַ פאַראייניגטע מאַכט פון שוחטים קען אויפטאָן לטובת היהדות בכלל און פאַר שוחטים בפרט. און דאָס וואָס די שוחטים באַלאַנגען צו דער פעדעריישאָן איז לייבאָר איז גאָר אַ טובה פאַר יהדות און כשרות בכלל און פאַר שוחטים בפרט, ווייל דער אמת איז אַז די פעדעריישאָן אָוו לייבאָר מיישט זיך גאָר ניט און האָט אבסאָלוט גאָר ניט צו זאָגען מיט עניני שחיטה, און האָט גאָר נישט צו זאָגען וועגען די אינערליכע הנהגה פון די שוחטים, אדרבה זי העלפט שוחטים און כשרות מיט אַלעס וואָס איז מעגליך, און דערפאַר שטאָלצירען מיר, שוחטים, מיט אונזער יוניאָן וועלכע העלפט אָפּשאַפען הפקרות און אויפהויבען דעם מצב השוחטים בגשמיות וברוחניות.

בריעף. אַז אַזאַ ספר זאָל אויך זיין אין אידיש פאַר פסקנ׳ען שאלות, ווייל אויב איינער איז אונפעהיג צו פאַרשטעהן אַ בלאַט גמרא, אַ סימן יורה דעה, יענער האָט קיין רעכט ניט צו ווערען אַ רב און פסקנ׳ען שאלות בשום אופן ניט. אַ שוחט איז ניט מחויב צו ווערען אַ רב, און אויב ער געפינט פאַר נויטיג לטובת הדת צו פסק׳נען שאלות אין איסור והיתר, דאַן מוז ער זיין קלאָר אין מסכת חולין, נדה, עבודה זרה, און וויסען דעם אלפס מיט דעם רא״ש ווי אויך דעם טור מיט דעם שלחן ערוך, יורה דעה און זיינע מפרשים, דאַן, נור דאַן וועט ער קענען גרינדליך פסקנ׳ען אַ שאלה פון שיסעל־לעפעל און דאָס גלייכען. פסקנ׳ען דינים פון אַ קיצור איז אַ געפאַר פאַר אַ אידען מיט אַ נשמה.

מיר וואָלטען וועלען הערען וועגען דעם די מיינונג פון אונזערע לעזער בכלל און פון שוחטים בפרט.

ברכות לראש השנה

שיקט אַריין אַזוי שנעל ווי מעגליך אייערע ברכות צום נייעם יאָהר, פאַר דעם קומענדען נומער פון „די שוחטים שטימע", וועלכער וועט זיין גע־דרוקט בעפאָר ראש השנה, און וועלכער וועט ענטהאַלטען חשוב׳ע אַרטיקלען וועגען ראש השנה, יום כפור, סוכות און אַנדערע וויכטיגע אַרטיקלען.

אַנטיסעמיטיזם, עלילת דם און דער תלמוד

פון הרב שמריהו ליב הורוויץ

ניט לאַנג צוריק האָט דער וויים פֿרעזידענט פון קאָנגרעס פֿאראייניגטע שפּעניטרעך די אידען אז זיי ניצען בלוט פון קריסטען. און האָט נעמאַרעטט דעם ריכטער יוערבער גלויבט ניט אין עלילת דם, אין גאָר אין גיבען זועט קומען צו א גרויסען חיסטאָריישען פֿאַר־ געס. יעדערער ייעס אייגענטלעך זיין א מ י ש פ ט א י־ ב ע ר ן ת ל מ ו ד. די קאָנגרעס אנטיסעמיטען האָבען באַהאַנט געמאַכט. אז זיי וועלען באַרעכטיגען וויער אנטי אידישען האַנטיפין אויפֿן נחיגה וואָס ד ע ר ת ל מ ו ד ע ר ל י ג ט א י ד ע ן צ ו מ א ר ד ע ן ד י ק ר י ס ט ע ן. אין צו אונטערצינדען אין באָ'גנב'ענען ייעדע פֿארטיפענס. וויי אייך אז א י ד ע ן ג י נ צ ע ן ק ר י ס ט ע ר י ך ב ל ו ט פֿ א ר ד ע ל י ג י ע ו ע ע ר ע ן. דער אידישער צד גדייט זיך צו אן ערעכ בטען פֿראצעס. זיי האָבען בדעה צו רופען עקספּערטען וועלכע וועלען אפֿליקענען אלע בלבולים וואָס די אנטי־ סעמיטען וועלען מאַכען אויפֿן תלמיד.

מען קען זיך ניט פֿארשטעלען אז אנטיסעמיטען פון פּייגען, רוסיענע און דייטשלאַנד וואָלען צו שרייבען מיט אזא בייזאַרטען העצעריישען מאַן וויי די שרייבער פון דער קאָנגרעס אנטיסעמיטישער באַנדע. מען קען זיך ניט פֿארשטעלען אז א „בפיקער" פון א פּייגישען פּעיס צו פון א רוסענישען פּאָליאַמענט וואָלט זיך ניט שעמען אַרויסצוקומען עפֿענטליך און באַהויפּטען אז ער גלויבט אין ריטועלען מאָרד וויי דאָס האָט געטאָן דער וויים פֿרע זידענט פון קאָנגרעס פֿארלאַמענט.

די אנטיסעמיטישע באַוועגונג, אידען האָס, איז נעד בוירען געוואָרען כמעט אין דער זעלבער צייט וויי דאָס אידיש באָלק איז נעבוירען געוואָרען. וועלן מיר עפֿענען דעם חומש לייענען מיר וויי די פּלישתים זאָגען צו אונזער באַטער יצחק, נעמ אוועק פון אונז! הו ביסט רייך נע־ וואָרען פון אינזער פֿראצע. דאָס איז געווען ד ע ר ע ר ־ ש ט ע ר א י ד י ש ע ר ג ר י ש. דער קעניג פון מצרים פֿראָקלאַמירט נאָך מיט טויזענדער יאָהרען צוריק א פֿראקלאַמאציע פון ניפטיגע שנאה צו אידען (שמית א' ח'), אין המן איז געווען אן אויפֿגעקלערטער אנטיסעמיט.

מען דאַרף שרייבען א גרויסען בוך אין פֿיעלע בענדער וועלען דער נעשיכטע פון אַנטיסעמיטיזם, אום מען זאָל ווייסען די קראפט פון אידען האָס, און ווי די שנאה צו אידען איז א ש ט ע נ ד י ג ע, אין א י ב י ג ע, וואָס קען קיין מאָל ניט אונטערגעהן, דאָס איז ווי דער העברייער זאָגט ש נ א ת ע ו ל ם ל ע ם ע ו ל ם, אן אייביגע שנאה צו אן אייביגע פֿאָלק, אין קיין כח אין דער וועלט קען ניט אונטערבריינגען די שוואַרצע פּיני בטערע בחות פון אידען האָס. עס איז דאָ „עפּעס" וואָס טיילט אָפּ דעם אידען פון דעם גוי, קרושה פון חולין, טהרה פון טומאה, אין אָט דער „עפּעס" לאָזט ניט צוגוים־

ח ד ו ח ל ק

(פעליעטאָן) פון א ל י ן

אמר הקדוש ברוך הוא, מיר אידען פון אַמעריקע האָבען קיין מזל ניט, א גאַנצען זומער קענוגט דער יצר הרע, ער העטשט איבער אַלעמען, ער געפינט זיך איבעראל־הויפּט אויף די בערג, אדום וס, וואו דאָרט וואַרפען אידען אַרויין זויערע תפוחים פון א גאַנצען יאָהר, וואַרטען ניט ביז חשלוך, נור ביז זיי איז חשלוך א גאַנצען זומער, יעדען טאָג פון יאָהר, וואַרפען זיי זיער אין וס, אפילו חטעה באט באָדט מען זיך אויך אנשיים, נשים ונפ אלע צוזאַמען. דערפאַר אָבער האָבט מען אלץ אָפ וועט קומען חודש אלול, דער שופר פֿאַנגט אן בלאָזען, עס וועט פֿאלען א שרעק אויף יעדען אידען, די אידישע פֿאַר'חלש'טע נשמה וועט זיך אויפּכאַפּען פון שלאָף, אָפ אַזוי איז איסער גענוגען ביי אידען, האָס מען דאַך געוואָגט אז אין אלול „א פּיש אין וואַסער ציטערט", און אַזוי אויגענטליך האָס געדאַרפט זיין, אָבער — אין מזל לישראל.

דוקא אום חודש אלול פֿאר דעם יום הדין ציוגט זיך אַרויס דער תורבן פון אידישקייט. וואו נאָר א גענוענער פֿאלען, א מוזוניג פוקמשור פלאַץ, א באַנק האַל, א טעאַטער, אן אונמאַראַלישער פֿלאַץ, דאָרט וועלט געמאַכט, צוליב געשעפֿט („ביזנעס") א שוהל צום דאוונען ימים נוראים, און אָס די שוועמלעך שוהלען קאָנקורירען מיט די ישיבות, תלמוד תורה'ס אין אמת'ע שוהלען, אזוי עס קומט אויס ומי שמיחדים בתי כנסיות לתפלה מי שמיחדים — דאָרט וואו מענער מיט פרויען זייענען זיך ס י ח ד א גאַנץ יאָהר, דאָרט וואו בתורים אין מיידלאך באַנעמען ניט מאַראַליש־ טעניק, דאָרט וועלט ימים נוראים געמאַכט „בתי כנסיות

שמעלצען איד און גוי צוזאַמען, זאָל דער איד זיין פאָל־שטענדיג אכימילירט, וועט דאָך דער גוי פיהלען אַז דער שורש נשמה פונ'ם אידען איז צו הייליג פאַר דעם וועמעס עלטערען זיינען ניט געשטאַנען אויפ'ן באַרג סיני. ו א ב ד י ל א ת כ ם מ ן ה ע מ י ם, ל ה י ו ת ל י . . . עס מוז אימער זיין אַן אונטערשייד, אַ פסיכאָ־לאָגישע נ ש מ ה א ו נ ט ע ר ש י י ד, פון איד און גוי, עס מוז זיין להבדיל!...

אין פון דאַנען די טיעפע שנאה צו אידען און דער שרעקליכער עקעלהאַפטער בלבול אַז אידען נוצען קריסט־ליך בלוט, וועלכעס איז פאַרשריבען אין דער אידישער גע־שיכטע מיט טייכען הייליגע בלוט און טרערען, באַקאַנט אונטער'ן נאָמען „עלילת דם" — ע ל י ל ת ד ם!! ווי פיעל שרעק און עקעל עס רופען אַרויס אָט די צוויי ווער־טער ביי דעם יעניגען וועלכער האָט געלערענט אידישע געשיכטע און ווייס ווי פיעל צרות און אומגליק דער עלילת דם האָט געבראַכט צום אידישען פאָלק. די גריכישע שרייבער מיט טויזענדער יאָהרען צוריק, ווען זיי האָבען געוואָלט רעכטפערטיגען די שרעקליכע ברוטאַלע אויפ־פיהרונג פון זייער קעניג א נ ט י ו כ ו ס וועלכער האָט געשענדעט דעם בית המקדש, האָבען זיי נאָך דאַן געלאָזט דרוקען און פעלשען די וועלט געשיכטע דורך אַ פאַרדאַמ־טען נאַרישען ליגען, אַז אנטיוכוס האָט געפונען אין בית המקדש ליגענדיג אויף אַ בעטעל אַ גריך און אַרום איהם שטעהט אַ טיש אויף וועלכען עס האָט זיך געפינען עסען און טרינקען מכל טוב, און דאָס האָט מען געשפייזט דעם אומגליקליכען גריך, אום צו דערמאָרדען איהם נאַכהער, ווייל אַזוי הייסט די אידישע רעליגיאָן.

און וואָס פאַר אַ שרעקליכע טראַגעדיע! אַלע אַלטע פאַרצייטיגע פעלקער פלעגען עסען בלוט, בלוט שאַפט אין דעם יעניגען וואָס עסט די בלוט געפיהלען פון רציחה, אַ ב ל ו ט ע ס ע ר א י ז אַ ב ל ו ט פ אַ ר ג י ס ע ר, און די תורה האָט געזאָגט אַזוי שטרענג ווי מעגליך אַז אידען טאָרען ניט עסען קיין בלוט, און פאַר עסען בלוט קומט די שטרענגסטע שטראָף וואָס קען געבען — כ ר ת! די נשמה פון דעם בלוט עסער ווערט אָפּגע־שניטען פונ'ם אידישען פאָלק! און אַ איד איז פאָרזיכטיג מיט די אָדערען וועלכע ענטהאַלטען בלוט, מען זאָלצט און מען שוויינקט די פלייש בעפאָר מען קאָכט, אום מען זאָל ניט פאַרזוכען דעם טעם פון בלוט, און ווען מען געפינט אַ בלוט'ס טראָפּען אין אַן איי וואַרפט מען אַרויס די איי, מען טאָר איהר ניט עסען צוליעב דעם טראָפּען בלוט. און אויף די איינציגע הייליגע פאָלק אין דער גאַנצער וועלט וועלכע אַנטלויפט פון בלוט, אויף אָט דיזע פאָלק האָט מען אויסגעטראַכט אַזאַ שרעקליכען עקעלהאַפטען בלבול פון עלילת דם?!...

ניט אין די אַמאָליגע פינסטערע מיטעל אַלטער צייט, נאָר ה י י נ ט, אין אַ וועלט פון פראָגרעס, קולטור און ציוויליזאַציע קומט אַ ווייס פרעזידענט פון קאַנאַדער פאַרלאַמענט און באַשולדיגט עפענטליך פאַר די גאַנצע „ציוויליזירטע" וועלט דאָס אידישע פאָלק אַלס פאָלק וואָס טרינקט קריסטליכע בלוט און מען געהט פאַרפיהרען אַ

לתפלה", שוהלען צום דאַוונען, איז דאָס ניט שרעקליך און עקעלהאַפט הא? וואָס זאָגט איר? אַז מ י ש מ י ה ד י ם, זאָלען מאַכען בתי כנסיות לתפלה?!

איך, לץ, גלויב מיט'ן גאַנצען האַרצען אַז די געשיכטע פון יונה הנביא וועלכע מיר ליינען יום כפור צו מפטיר יונה, שטעלט פאַר אַ שוועמעל שוהל נאָך אין יונה הנביא'ס צייט, יונה הנביא האָט געזעהען אַ קיקיון דיונה, וואָס בין לילה היה ובין לילה אבד, דער קיקיון דיונה איז געוויס געווען אַ שוועמעל שוהל, היינט איז דאָרט אַ שוהל און מאָרגען — אַן אונמאָראַלישער פּלאַץ.

און עס פרעגט זיך, ווי אַזוי קענען אַמעריקאַנער אידישע קינדער האָבען רעספּעקט פאַר זייערע עלטערען, וויסענדיג אַז די אידען פונ'ם אַלטען דור האָבען ניט קיין רעספּעקט פאַר זיך אַליין און פאַר אידישקייט, און צוליב אַ פּאָר דאָלער נוצען זיי אויס די הייליגקייט פון ימים נוראים פאַר אַ צוועק וועלכער בריינגט צו אַ חלול השם, און איר קענט זיכער זיין אַז איר וועט געבעטען ווערען קומען דאַוונען היינטיגען ימים נוראים אין אַ מואַווינג פּיקטשור „פּלאַץ", וואו אַ „אינגעלע" וועט דאַוונען, (דאָס „אינגעלע ביזנעס" איז אויך אַ גוטער חלול השם) און דערפאַר וועט מען אייך געבען אַ „טריט" אומזיסט, באַלד נאָך כל נדרי וועט איהר זעהן אַ מואַווינג פּיקטשור פריי... כל נדרי און מואַווינג פּיקטשור, די הייליגע עבודה און אַ טעאַטער, נעילה און אַ טאַנץ זאָל, טאַטע דו לאַכסט? אַז אָך און וועה צו אַזאַ געלעכטער!...

* * *

און ווען איך בין געקומען ניט לאַנג צוריק אין דער רעדאַקציע פון „די שוחטים שטימע", טרעף איך דעם רעדאַקטאָר מיט אַ שמייכעל אויף די ליפען, אַ זאַך וואָס פּאַסירט זעהר זעלטען, און ער דערלאַנגט מיר אַ פּעקעל מיט בריעף, וואו מען לויבט מיך אין הימעל אַריין פאַר זאָגען דעם אמת, פאַר מאַכען „אָפּעראַציעס", פאַר „נעמען דעם לעבער", האָב איך הנאה פון די בריעף און באַדאַנק האַרציג די בריעף שרייבער און פאַרזיכער זיי בהן צדקי, אַז איך וועל אימער זאָגען דעם אמת, דעם גאַנצען אמת, און נאָר דעם אמת צווישען יענע בריעף געפין איך אָבער אַ בריעף וועלכער טאַדעלט מיך שטאַרק, און איך גיב אייך איבער דעם לשון פונ'ם בריעף, ווי ער שטעהט און געהט, וואָרט ביי וואָרט, נאָט לייענט:

„לכבוד העורך הרב הג' ר' ש מ ר י ה ו ל י ב ה ו ר ו ו י ץ. עורך נכבד! אַזוי ווי איך לעז די „שוחטים שטימע" פון דעם ערשטען טאָג וואָס איז ערשיענען, בעט איך מיר ערלויבען צו פרעגען עפּעס אייער ווערטהען פעליעטאָניסט, דעם הלץ הגדול והנורא, אמת, אין מקשין על הלץ נור ווען ער כאַפּט איבער די מאָס מוז מען איהם באַמערקען. אין דעם לעצטען נומער „שוחטים שטימע" האָט זיך אייער פעליעטאָ־

פּראָצעס און איבערצייגען אז דער תלמוד ערלויבט אידען צו מאָרדען קריסטען.

א וויכטיגער אומגעלומפּערטער עקעלהאָפטער לינגען, וואָס נור אויגע נית נאָרמאָלע מענשען וויי אַנטיסעמיטען זיינען, קענען אויכטראכטען אזא בלבול אויפ'ן תלמוד, וועלכען מען האָט בייעל מאָל געברענט אויפן פייער צוואמען מיט'ן אידישען פאָלק, דורך ניפטיגע שנאה פון אַנטיסעמיטיזם אין אלע צייטען און אין אלע לענדער.

זעקס הונדערט יאָהר אידישער לעבען און שאפען לינט באהאלטען אין תלמוד. א איד אהן תלמוד איז קיין איד נית, די אידישע נשמה און דאָס אידישע נייסט לינט באהאלטען אין תלמוד. דער תלמוד איז אן אוצר פון דיגע הילינע מענשען לינבע, איר האָט נאָך נית אין קיין בוך און אין קיין ספר אין דער וועלט אזוי פיעל מאראלישע אין עטיק, מענשען לינבע אין גוטע מידות וויי עס געפינט זיך אין תלמוד. באַווכט די אלע פּלעצער וואו עס האלטען זיך אויף מערדער, רעקעטירער, נענגסטער, אלערליי פּאַרבריכער און איר קענט זיכער זיין אז זיי האָבען נית נעלערנט דעם תלמוד!...

וען נית דער תלמוד וואלטען אידען שוין לאָנג אויף דער וועלט נית נעווען, מיר וואלטען זיך אסימילירט און אינגאנצען אונטערגעגאנגען. דער תלמוד האָט אוכ נעהאלטען מאראליש און עטיש הויך, אלס א נייסטיגע פאָלק צווישען אמאליגע וויילדע באַרבארישע פעלקער, נית דער תלמיד ווען שטעהן צום כישפט, נור די אַנטיסעמיטען פון קאנאדא צוואמען מיט דעם וויים פרעזידענט פון דאר־טיגען פּארלאמענט, וועלען שטעהן צום משפט.

און זיי וועלען מוזען אָפּנעבען דין וחשבון פאר'ן אידישען פאָלק, און פאר דעם וועלט נעווייסען, וואָרום זיי האָבען נעוואנט ארויסקומען מיט א שרעקליכען עקעלהאפטען בלבול אויפ'ן אידישען פאָלק און אויף זיין הייליגען אוצר — דער תלמוד!

אהרה גדולה מאגודת השוחטים דפּעטערסאָן

די פאָלענדע אהרה איז צו אונז צוגעשיקט נעווארען פון פּעטערסאָן. די אהרה רעדט פאר זיך אליין און נויטיגט זיך נישט אין קיינע פּירושים.

„מיר די אגודת השוחטים דפּעטערסאָן, נית דושירזי, וועלכע שליסט איין אלע שוחטים אין פּעטערסאָן, זיינען מזהיר, אז קיין שוחט טאר נית קומען אין פּעטערסאָן מישג נבול זיין, וויל אפאר מחרהרי ריב וויללען צוברעכען די עקזיסטענץ פון די הינע שוחטים דורך מזלזל מקח זיין.

אויך ניבען מיר מית דעם אן אהרה צו חזנים, אז זיי זאלען נית קומען אויף פראָבע, וויל מען האָט נאָך נית נעפעטעלט מית דעם אלטען חזן אין עניני ממונות.

אגודת השוחטים דפּעטערסאָן, נית דזש.

מיר זיינען זיכער דאָס קיין שוחט וועט נית קומען נאָך פּעטערסאָן משוג נבול זיין די דאָרטיגע אגודת השוחטים, אן קיין שוחט וועט נית וואנען צו ברעכען די עקזיסטענץ פון די פּעטערסאָנער שוחטים דורך מזלזל מקח זיין.

נית שטארק צעווייפט אויף דעם תורכן פון אונזערע תלמוד תורה'ס און איז געקומען צום באשלוס אז מיט דעם וואָס די „אגודת השוחטים" האָט זיך אַנגעשלאָסען אין די אידישע געווערקשאפטען איז אוים תלמוד תורה'ס, און דער אידישער הונד וועט הרוב ונחרב ווערען, ווייל איך פּרעגען, ווערטהער דר. מיט וואָס איז די אמעריקאן פעדעריישאן אף לייכער כעכער ווי די אידישע געווערקשאפטען? איר וויסט געווים, אז די „אגודת השוחטים" איז אַנגעשלאָסען אן דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייכאר, איז דורך דעם די בשרות אין שחיטת עופות ערהיר געווארען? גראדע פאַרקערט; זינט דער שוחט איז אינדעפּענדענט און דארף נית שפעהן פאר זיין באס בעכדא קמי מרא, איז די שחיטה אין די מאַרקעטס פיעל כשר'ער און שענער ווי געווען, דאָס ועלבע וועט זיין ווען דער לעהרער וועט פיהלען אז ער דארף נית ליגען אונטער דעם אַנשטאָפּל פון יעדען דירעקטאר, סעקרעטאר פון ת"ת אדער זאָגאר שמש פון ת"ת. דאָס וואָס איהר שרעקט זיך אז דער „פּארוועדס" הקדוש וועט האָבען די השגחה איבער דעם חנוך, קען איך אייך פּארזיכערען, אז דער „פּארוועדס" וועט אזוי האָבען צו זאָגען וועגען חנוך וויפיעל ווי גרין אדער מעטיו וואָהל האָבען צוזאָגען וועגען שחיטת עופות. האָפּענדיג אז איהר וועט געבען פּלאַץ פאר דיזען ברייף אין דער „שוחטים סטיטע", פארבליב איך ברגשי כבוד אהרן פאפיש".

מיין עכפער אויף דיזען ברייף מוז זיין קורץ און שארף וויי מעגליך די שוחטים מוזען האָבען א יוניאָן, אוז די לעהרער בפירוש נית. וואורום? דער שוחט אַרבייט זיין מלאכת הקודש ביי א פרייוואט מאן, דער בשיקען מארקעט איז א פרייוואט ביזנעס אַנטעפיהרט פון א יחיד, וועלן די שוחטים האָבען נית געהאט קיין יוניאָן, זייענן זיי געווען הפקר און פאַרשקלאַפט צו א יחיד, וועלכער האָט געמאכט גלט דורך זייער ארבייט, אין די שחיטה האָט דערפאר נית געקענט זיין כשר וויי שוחטים האָבען געוואלט, די יוניאָן האָט דערפאר געהאלפען דירעקט און אונדירעקט צו פאַרבעסערען די לאגע פון דעם שוחט אוז אויך דעם מצב הכשרות, די העכרעישע לעהרער אבער האָבען נית צו טאָן מיט קיין יחיד וועלכער מאכט ביזנעס דורך זיי, די תלמוד תורה'ס זיינען נית קיין פרייוואט בשיקען מארקעטס נאר קהל'שע הויליגע אנשטאלטען וועלכע וועלען אויפגעהאלטען דורך די שוחל אידען וועלכע וועלען נית שטיצען תלמוד תורה'ס וועמען לעהרער האָבען צו טאָן מיט דעם „פּארוועדס" און מיט די געווערקשאפטען, פארשטאנען הער פאפיש?...

די גאנצע אידישע פרעסע, וויי אויך דער „פּארוועדס" האָבען זיך ארויסגעזאגט געגען אזא פארשיניגונג, וויל דער שדוך איז נית קיין גלייכער, און דער זיוג וועט נית עולה יפה זיין. הלואי, רבונו של עולם!....

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

ווערטהער רעדאַקטאָר!

ווי לאַנג וועלען מיר שוחטים שווייגען? עת לדבר! ס'איז געקומען די צייט צו רעדען און צו אויפטאָן ממשית'דיג פאַר די שוחטים פון לאַנד, מיין מיינונג איז, אַז מיר שוחטים פון די מאונטעינס דאַרפען תיכף נאָכ'ן סעזאָן רופען אַ מיטינג פון די אַלע מאונטעינס שוחטים אום צו מכין זיין זיך צו די גרויסע שוחטים קאָנווענשאָן, וועלכע מיר אַלע ערוואַרטען אַז עס זאָל גערופען ווערען ביי די נידיאָרקער אגודת השוחטים. אויף די אַלגעמיינע גרויסע שוחטים קאָנווענשאָן וועלען מיר דאַרפען קלאָר מאַכען די אַלע פראַגען און פראָבלעמען פון די שוחטים, וועלכע מען קען ניט שרייבען מיט אַלע איינצעלהייטען פאַר די עפענליכקייט. מיר וועלען פילייכט מוזען רופען גרויסע מאַס מיטינגען, אויפקלערען דעם ברייטען עולם און באַקענען די אידישע וועלט מיט אונזער שלעכטע לאַגע וועלכע ווערט ערגער פון טאָג צו טאָג. מיר מוזען צוזאַמען מיט די רבנים ברייגנען אָרדענונג אין כשרות, ניט ווי יעצט וואו אַ האָטעל קיפּער אַדווערטייזט אַז ביי איהם איז „סטריקטלי" כשר און באמת איז גאָר דער עסען פון באַרעל קאַטשקעס מיט טריפה ריפען און כדומה טריפות ונבלות, און מיר מוזען אויך ברייגנען אָרדענונג צווישען זיך אַליין, מיר דאַרפען וויסען ווער איז ווער? אויב אַ שוחט איז ניט ווי אַ שוחט בעדאַרף זיי, ער הערט ניט רבנים, איז ניט מקיים אַ פסק בית דין, איז מסיג גבול, איז ניט ראוי לאיצטלא זו, מאַכט אַ במה בפני עצמו, מאַכט זיך פאַר אַ רב, ווייזט קיינעם ניט דעם סכין של שחיטה, און טוט אָפּ מעשים תעתועים, דאַרף זיין שחיטתו אסורה.

און דערפאַר איז נויטיג צו רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד, צו גרינדען דאָרט אַ גרויסע שטאַרקע לאַנד אָרגאַניזאַציע, און ערשט דאַמאָלסט וועלען צו אונז צושטיין די אמת'ע רבנים, די גדולי הדור, וועלכע ווילען כשרות באמת, און דאַמאָלסט וועט אויפגעהויבען ווערען דער פּרעסטיזש פון די שוחטים און רבנים, אַז דער רב וועט ממלא זיין באמת דעם רצון הבורא, וועט דער שוחט ממלא זיין דעם רצון הרב, און די אידישע וועלט וועט דאַן רעספּעקטירען אי דעם רב אי דעם שוחט.

מיין מיינונג איז אַז די שוחטים פון די מאונטיינס זאָלען זיך פאַרזאַמלען באַלד נאָך לייבאָר דעי, אין ליבערטי אָדער וואודרידזש, פאַלסבוירג אָדער מאַנטיסעלאָ, זאָלען די שוחטים לאָזען גלייך וויסען דורך אונזער צייטונג „די שוחטים שטימע" וואו מיר זאָלען אָפּהאַלטען אונזער ערשטען מיטינג בעפאָר די גרויסע אַלגעמיינע קאָנווענשאָן.

באהבה ובחבה לחבירי השוחטים.

זלמן בער מאַגאַריק, שי"ב פה וואודרידזש, נ. י.

לאגודת השוחטים בנויאָרק רבתי — שלום שלום לרחוק ולקרוב!

איך בין פאָלשטענדיג איינשטימיג מיט אייך אַז עס איז זעהר נויטיג און וויכטיג צו רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדא. עס זאָל דאָרט געגרינדעט ווערען אַן אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה, ווייל נור דורך די פאַראייניגונג פון אַלע שוחטים צוזאַמען וועט מעגליך זיין צו פאַרבעסערען דעם מצב פון שוחטים און דעם מצב הכשרות.

און איך גלויב, אַז כל זמן איינער רופט זיך שוחט און האָט קבלה, איז ער אונזערער אַ ברודער, און ער קען אַריין אין דער אגודת השוחטים פון אַמעריקא, אין מיר שוחטים, מוזען פאַרשטיין אַז דער דין פון יורה דעה א' „ולכן נוהגין שאין אדם שוחט אלא אם כן נטל קבלה מחכם", מיינט ניט אַז דער „חכם" דאַרף דוקא זיין אַ רב אין יוראָפּ, אין ארץ ישראל, אָדער פון אגודת הרבנים, „דגל", „כנסת" אָדער אַנדערע רבנים. איך גלויב אַז יעדער רב מובהק האָט אַ רעכט צו געבען קבלה, געוועהנליך, איך שטים איין מיט דעם פאָרשלאָג פון הרב יוסף דוב הורוויץ פון סאַנט פאול „שכל שו"ב ורב לא יתנו קבלה לשום איש אם אין לו קבלה מהרב דעירו", דאָס איז ווירקליך גוט, כדי צו פאַרהיטען אַז אַ איד וואָס כל ימיו איז ער געווען אַ מחלל שבת, און פלוצים ווערט ער אַ שוחט אויף די עלטערע יאָהרען, אָבער ווען דער שוחט האָט אַ בריעף פון זיין שטאָדט רב קען יעדער רב געבען קבלה און עס מאַכט ניט אויס צו וואָס פאַר אַן אגודה ער באַלאַנגט אַבי נור ער איז אַ רב מובהק, און עס מאַכט אויך ניט אויס, לפי דעתי, דורך וואָס פאַר אַ ספר ער איז געוואָרען שוחט, צו דורך דעם יורה דעה אָדער „בית דוד", „אהל יצחק", אָדער גאָר אַזוי ווי איינער האָט זיך אויסגעדריקט אין „די שוחטים שטימע". אַז ס'איז פאַראַן שוחטים וואָס לערנען הלכות שחיטה פון זשאַרגאָנישע ספרים, אויב עס איז טאַקי פאַראַן אַזעלכע ספרים ווי יענער שרייבט, און זיי זיינען אַנערקענט ביי מורי הראות בישראל, ווארום ניט לערנען פון זיי? ווייל נאָך אַלעמען

געפינען מיר דאָך אין יורה דעה „אם הוא לפנינו צריך לבודקו אם הוא מומחה ויודע הלכות שחיטה", און עס מאַכט ניט אויס ווי אַזוי און פון וואָס ער ווייס הלכות שחיטה!

אן וואָס קומט אַרויס אַז אַ שוחט לערענט מסכת חולין מיט תוספות רא"ש, רמב"ם, אלפסי, טור און בית יוסף מיט יורה דעה און אחרונים, און קיין יראת שמים איז ניטאָ?! ווי מיר זעהען בעונותינו הרבים שוחטים וואָס „שייווען" זיך מיט „רייזערס" און נאָך אַזוינע זאַכען וואָס אַ פּראָסטער געוועהנליכער פרומער איד וועט דאָס בשום אופן ניט טאָן?!... לכן, ווען אַ שוחט האָט נאָר יראת שמים און האָט ניט אויף זיך קיין פסול ווי חלול שבת ח"ו וכדומה, און ווייס הלכות שחיטה קען ער גאַנץ גוט זיין אונזערער אַ ברודער און אַ חבר צו די אגודת שוחטים פון אַמעריקא.

דורך די שוחטים קאָנווענשאָן וועט באַשאַפען ווערען די געווינשטע פאַראייניגונג פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און עס וועט זיין שלום ביי אונז אַלעמען, אמן.

אייער ברודער,

מיכאל בן הרב ר' נחום שו"ב, יליד א"י.

ווערטהער רעדאַקטאָר!

מיין מיינונג איז אַז אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד מיז גערופען ווערען אַזוי שנעל ווי מעגליך אין ניו יאָרק, און ביי אָט די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן מיז געגרינדעט ווערען אַן אגודת השוחטים פאַר אַלע שוחטים פון לאַנד, און יעדער שוחט מובהק מיז באַלאַנגען צו דער גרויסער „אגודת השוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדע".

עס איז אויך זעהר נויטיג און וויכטיג, אַז עס זאָל אָפּגעדרוקט ווערען הלכות שחיטה אין אידיש, ניט בקיצור נור טאַקע מיט אַלע פרטים ופרטי פרטים פון די גרעסטע פוסקים ראשונים און אחרונים, כדי אַז אַפילו די יעניגע שוחטים וועלכע זיינען ניט קיין לומדים און פאַרשטעהען ניט גוט קיין לשון קודש זאָלען קענען לערנען הלכות שחיטה ובדיקה והלכות טריפות אַז אַפילו אַנדערע דינים פון איסור והיתר אַלעס אין אַ גוטען פאַרשטענדליכען אידיש, ווייל אין די קליינע קאונטריס פון אַמעריקא מוז דער שוחט אויך פסקנ'ען דינים, און אַ ספר אין אידיש וואָלט איהם זעהר גוט צונוץ געקומען.

מיט ברודער גרוס צו אַלע שוחטים

בכל מקום שהם

גדליה אברהם דווארקין

אַ באַזוך ביי אַ מיטינג פון די שוחטי עופות אין שיקאַגאָ

אין די אינטערעסען פון מיין „זכרון שמואל" האָב איך באַזוכט יוב ג' פ' אמור אַן אַלגעמיינעם מיטינג פון „אגודת שוחטי עופות".

און איך רעכען, אַז עס איז ווערטה דאָס צו פאַרצייכענען אין דער פרעסע דער פאַקט אַליין, אַז שוחטים קלייבען זיך צוזאַמען און פאַרהאַנדלען זייערע אייגענע אינטערעסען, וואָס דאָס מיינט אויך פאַרבעסערען עניני כשרות, איז זעהר און זעהר אַ דערפרעהענדע ערשיינונג אין דעם לעבען פון די העוסקים במלאכת הקודש. די פאַראייניגונג פון די שוחטים האָט שוין פון לאַנג געדאַרפט קומען, נאָר ווי דער שפּריכוואָרט זאָגט, בעסער שפּעטער ווי גאָרניט ווען עס איז. דער מיטינג איז געפירט געוואָרען כמתוקנים שבהם: אַ פּרעזידענט, אַ סעקרעטאַר און אָפּיסערס. דער פּרעזידענט עפענט דעם מיטינג, מען מעלדעט זיך צום וואָרט, און עס געהט אָן אַ לעבעדיגע דעבאַטע וועגען טאָג־טעגליכע פראַגעס אין דעם לעבען פון די שוחטי עופות.

עס איז אויך געווען אַ חזיון וואָס עס איז מרנין את הלב צו הערען און זעהן ווי די אגודה האָט זיך תיכף אָפּגערופען אויף דעם אפיל וואָס הרב אָלשוואַנגער נ"י האָט געמאַכט פאַר איינעם אַ תלמיד חכם, און האָט גלייך באַשטימט אַ באַדייטענדע סומע צו העלפען, באַגלייט מיט דברי פיוסים פון דעם פּרעזידענט מר בעסקין נ"י. אַלעס איז צוגעגאַנגען עדעל און שעהן, ווי עס פּאַסט פאַר מענשען וועלכע טראָגען אויף זיך דעם דגל הקודש. און זאָל די אגודת שוחטי עופות פון שיקאַגאָ זיין אַ מוסטער פאַר אַלע אַנדערע שטעדט אין אַמעריקע, אַז נאָר אחדות קען ראַטעווען די סיטואַציע פון שוחטים און אויך פון שחיטה זעלבסט. די צייט איז שוין לאַנג געקומען.

שמואל הלוי פיין, רב בדעטראיט.

חלול שבת בשוק העופות

ב"ה, ערב ר"ח אב.

לכבוד הרב הגאון ר' ש"ל הורוויץ, עורך „שוחטים שטימע" ו„השומר".

בהיותי אחד מבעלי שוק העופות, הקוראים את „קול השוחטים", ארהיב בנפשי עוז לפנות אל כבודך כלאחד מהרבנים העומדים על משמרתם, לעצור בעד נבלה אשר שמה קן לה במסחר העופות בנויאָרק רבתי.

במעט כל בעלי שוק העופות הנם יהודים שמחללים את השבת בפרהסיא, הם שוחטים את העופות ושמים אותם במים רותחים על האש, ומוכרים אותם לנכרים בכל יום השבת, ובערב, אחרי שקיעת החמה, סומכים על אנשים כאלה שהם בחזקת כשרות ולקנות מאתם עופות, על חזקתם שנשחטו כדין, שומו שמים! הלא דין מפורש הוא והלכה ברורה היא: כל המחלל את השבת בפרהסיא, הרי הוא כמומר לכל התורה כולה?!

ובהיות כת"ר עורך הירחון, חובה קדושה מוטלת עליו להציע את הדברים האלה לפני קהל קוראי העתון, שהם רבנים שובי"ם ובני תורה, ולך ולהם המשפט.

בברכת התורה והאמת, ז. א. ר.

מיין חלף׳ם טענה

פון הרב הלל יעקב הורוויץ גאלוועסטאן, טעקסאס.

(חלום בחקיון)

קומענדיג אין אמעריקא באדארף מיט אפעטונגען איף א גומער צוקונפט, האבענדיג די חיילונג פראפעסיאן פון א שו״ב מומחה ומוחזק, באזוצענדיג קבלות פון גרויסע אייראפעישע גאונים און אויך שטיצענדיג זיך אויף מיונע תלמודישע וויי אויך וועלטליכע קענטניסע, דאס אלעס האט מיר געגעבען האפענונג דאס איך וועל זיכער קריגען אנערקענונג און א גומע שטעלע. ליידער אבער נאך פוילע וואכען פראגענישט און זוכענישט, צווישען פארשידענע שלאבטויזער וויי אויך ביי רבנים, האט זיך פון מיונע האפענונגען גאר נישט אויסגעלאזט. איך בין געווארען פארבוטערט און שיעקריך עכטוישט. האב איך באשלאסען אויצוצופאקען מיינע חלפים מיט די קבלות, און אוועקלייגען ווי עד שיבא המשיח, און לערנען זיך א פשוטע מלאכה פון וועלכער איך זאל קענען מאכען א לעבען. האב איך זיך גענומען אפר מיונע חלפים אויף וועלכע איך האב אזוי פויל מוה געקאכט צו שארפען און גלעטען ווי, און האב אנגעהויבען אויספאקען און באר האלטען ווי לזכרון.

ערשט איך דערהער א טיפען זיפץ מיט א פארשטיקטען קוי „אוי!!״ איך קוק זיך ארום אין אלע זייטען צו הערען פון וואנען עס קומט דעם קרעכץ, אבער איך וועה קיינעם נישט. אפשר דובט זיך עס מיר, — טראכט איך, — דער „אוי״ קומט וואהרשיינליך פון מיין אייגענע הארץ, ער האט זיך אויסטיפקביזט אין ארויסגערופען. אבער א צוויייטער, מעהר דייטליכער קרעכץ באגלייט מיט א הארציויסענדיגער שניידענדער שטימע וואס זאגט:

— וואס קוקסטו זיך אזוי ארום? איך, דיין חלף קרעכץ, איך, דיין חלף רעד יעצט צו דיר, גלויבסטו אפשר נישט? דענקסטו אז א חלף קען נישט רעדען? דו גלויבסט דאך, אז א משקען קען ווערען א שלאנג, און פון א שלאנג א משקען. דו גלויבסט דאך, אז אויך א משקען קען איבער א נאכט אנוואקסען מאנדלען. דו גלויבסט דאך, אז אויך אן עזעל קען רעדען א שלאנג קען רעדען, איז אויב אזוי, טא וואהרום זאלסטו נישט גלויבען אז אויך א חלף קען רעדען?! אחא, נאך ווי אזוי קענען מיר חלפים רעדען! שארפער אין דייטליכער ווי די בעסטע רעדנער... אלזא הער זיך צו מיין פרייונד, וואהרף מיך נישט אונעק. דו האסט אויף מיר צופיעל מיה געלייגט, דו האסט מיט מיר גענוג גע׳שחט׳ן עופות, קאלבער, שעפסען, אקסען א. ז. ו., טא זאלט זיך ווידער מיט מיר, און וועסט איה״ש ווייטער שניידען. שאף אין רידער, אין אויב דו דענקסט אז ביי אן אנדער פראפעסיאן דארף מען נישט קיין חלפים האסטו, בכחילה א טעות: וועט דער ארבעטער נישט האלטען דעם חלף, וועט עס דער באס האלטען, און ער וועט שניידען מיט איהם לינקס און רעכטס, ער וועט שניידען די פרייזען, שניידען די שבירות, ער וועט שיידען די הויט. אויב די וויסטס פויל וויניג האבען ער פארא. ראט איך דיר: האלט זיך אן מיר און באזוך זיך מיט מיר ביי יעדע געלעגענהיים אין אין אלע ציוקען.

איבערראשט פון מיין חלף׳ם שארפע שניידענדע שטימע, האב איך דאך געענטפערט:

— ניין! האסט א טעות, די רעדסט דוים דיין קאלטע נאטור, נאך דייטע כרוטדרישטיגע גערייטען, אבער איך גלויב אין מענשליכקייט, אין שטולץ ווהונג, פרינדליכע אין פרוינדליכע באציהמונג פון מענש צו מענש.

— בא, בא, בא!! — האט זיך דער חלף שארף פארנאדערהעלאזט. — פרוינדליכע און פרוינדליכע מענשליכע באציהמונג? אם דערינען, מיין נאטוירליכע פרוינד לויגט דיין טעות. דערינען איז דיין שוואכקייט וואס די גלויבסט אין די תורה קרונגעדע וועדערע. און אויב די וויסטס זיך מיט מיר נישט באדינען וועסטו זאגאר אויף בפרוט אויך נישט טויגען... די גלויבסט אין מענשליכקייט, אין אידעאלע ברידערליכקייט, וואס אזעלכע אין מענשליכקייט אפראציאן איז עס אוממעגליך. זאגאר די תורה הקדושה, הייסט מאכען אן אפעראציאן איז דאס מענשליכע הארץ, אום דאס הארץ זאל ווערען גוט, וויזל זי זאגט: ו מ ל ח א ת ע ר ל ת ל ב ב ך, ד. ה זאלסט בעשניידען די פארשטאפונג פון דיין הארץ וועסטו נישט זיין אפהענגיג. וויסטו דען נישט די אורזאכע פון דעם הויך ציוויליזירטען פראגרעסיוון וועלט קריג. און יעדע קריג וואס איז געווען, איז, און וועט זיין, איז נישט מעהר ווי כורגרישע אפעראציאנען אויסצושניידען די אפענדיקסע אדער אי קאנסערס פארצוהרונג, וועלכע פארארזאכען גרויסע לוידע שמערצען און פארגיפטען דעם מענשליכען ארגאניזם, און מען מוז עס אויסשניידען און אויסרייניגען די באזילען א שטיגער ווי צארעזם, יונקערעזם, היסטעריעזם, באראנויזם, אמאקראטיזם, א. ז. ו. און אם דיזע צנועה׳דיגע, חיילוגע, ליבהאבעניגע בע׳צלם׳טע שוועסטער „מ ל ח מ ה״ וועט זאר פון אן אמת׳ען אלגעמיינעם דעמאקראטיזם, און ווער, דענקסט, וועט עס אלעם אויפטאן, אויב נישט איך, — איך מיט מיינע שטאלענע חבריס. די ביקסטן, די שווערדען, די שפיזען, די קאנאנען א. ז. ו.. דארום האלט זיך, מיין פרוינד, אן מיר!

— ניין! — האב איך אויסגעשריען, — דאס איז פאלש! איך האלט נישט פון אזא דעמאקראטי, וועלכעס וועדט דיקטירט מיט א הלף אין האנד. אוך האס אזא פרידען וואס וועדט אפרוסגעדינערט מיט הארמאטען שטומפן און פולט אן די לופט מיט גיפטיגע גאזען. ניין, א חלף איז נישט קיין מלאך השלום. די תורה הקדושה זאגט אן דאס זאגאר דער מובה האט געדארפט וועדען געבוים אן אייזען, און וועז מיר געהען בעגשטן מוז דער מעסער פון טיש אוועקגענומען וועדען, און דער נביא זאגט: לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה׳,

ניט מיט ארמיטן, ניט מיט פוזישע קראפט, נאר מיט געטרייקייט דאָרף געשאפן ווערן פרידן...

— יא, מעגליך, אז די וואלסט געווען געראכט, — חאָט מיר דער חבֿר געענטפערט, — ווען די וועלט וואלט אזוי געבויט, אבער מיר זעהן דאָס נעגאטיוו. דאָרף מען דען מאכן אן אפּראציאן ווען מען קען הייטן אָ קרענק דורך מעדיצין? דאָרף מען דען האָבן אָ בעסערן מיטעל צו שאפן אן אמת'ן פרידן אויף דער וועלט, ווי דער מיטעל וואָס דער געשלוכער גביא ישעיהו האָט געגעבן? נעמליך: „וכתתו הרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות, לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו מלחמה." ד. ה. ווען אלע פעלקער וועלען פאַרגיסן ווייץ מאַרד אינסטרומענטן, און אנשטאָט דאָס צו שאפן מעהר מעכטיגע קריגערלע געווייר, די וועלט לעהרט, די זעלבע אפּיראציאן פון עקאָנאָמיע, אום מען זאָל קענען אפּשיידן דעם הונגערטויט קריגס גאָט, וועלכער פאַרצערט בייזוכען האַלבע וואָס ווערט אַרויסגעוואָרפן פון די אַרימע מאסן. די בייזוכען האַלבע וואָס ווערען געאפּפערט אויפ'ן אלטאר פון דעם אָפּגאָט מארס, דער מאַדערנער מולך, וועלכער פארלאַנגט הינגער, נויט, דיזעז, קראנקהייטן, וואהנזין, קאַרעקע און זעלבסטמאָרד. די בייזוכען וועלכע פאַרוואנדלען די וועלט אין אָ גרויסען גהינום-אָפּפּיטאָל, האָבען זיי דאָך פעלנדע שאפן די וועלט צו זיין ווי א גן עדן, וואו יעדער מענש וואָלט אויסגעלעבט זייע יאָהרען, אין רוה אין פרידן, אבער ניין יעדר עס ניט טאָן, ווייל זיי גלויבען בעסער אין עש'ם בישה, אין דעם ועלד הרבה תהיה. אונזערע הערשער, אינזערע פיהרער און קאָפּ מענשען האָבען געמיינט די גאנצע ריכטע צען געבאָט, זיי האָבען די ל'ש אַראָפּגעוואָרפען און כ'איז געבליבען תרצה! תגאָ! תגנב! א. ג. וז. אין חפּצים אז די אהעמיינע מאסע איז אויפאַרשטאַנען מיט די מעדערגענגן.

אויב די ווילסט מיר ניט גלויבען, אָט שוועם זיך דורך אבסיצע מיט דער שיפּלע פון דייטע נאבעלע רעזונות אויף דעם נאָך ניט פאַרטריקענטן בלוט-יאם פון דייטע גפאלענע מיטמענשען. טראָג זיך מיט די נייע לופט שיפען איבער'ן אָרינעם, וואו האָם בלוט איז נאָך פרייש און וואַרעם און וואו די לופט איז אנגעפּילט מיט עקספלאָדירענדע שטאָפען, און פרעג די בלוט אשאמען, וואָם האָט זיי געטוואונגען צו זייער פאַרגיסונג, וועד האָט געטרוכען די באַזיצער פון יונגע שטאַרקע לעבעדע וועלכע האָבען געקענט זיין נוצלוכע לעבעדע מאַשינען, צו ליגען יעצט טויט, קופּפּע הרוגים, באַמיסטיגען די אויאזיטע פעלדער און וועלדער און זעטיגען די חיות, וועריס אין שלאָגען און פאַרפעסטען די לופט און שפּרייטען קיפּודעמיעס?

— די ביזע דאָך א שוחט, האָסטו דאָך געזאָהן, זיי א גרויסע כמאַרע אקסען, וואָס האָבט זיך, מיט אברוק פון די פיס קענען זיי צוטרעטען דעם שטאַרקסטען מענשען, מיט א שטאָך מיט די שארפע הערנער קענען זיי דורכלעכערען די עדערים פון גרעסטען רויז, און דאָך וועלען דיזע מאַסע אקסען געטרויען פון א קליין יונג פאַסטוכל, און זיי לויפען פאַר אוהם אין שרעק און צוטרעניש צום שלאַכט הויז, אָט אזא מסאַדע אקסען זייגען עס די מענשען, זיי באַזיצען קראפט און מאַכט צו שטעלען זיך געגען יעדען זאַגענאַנטען פאַסטוך און דאָך לאָזען זיי זיך טרייבען פון אוינצלנע קלויגע אָבער גרויסע תוצפה'דיגע מענשעלעך, וועלכע הייסען זיי זיך אליין שמוי־טען, רויסען, בויסען, שעכטען, ברעכטען, טויטען און פאַר־ניכטען, און די מאַסע, דער „עולם־גולם" פאַלגט, וויל א י ך ה ל ך ה ע ר ש. דייטע אויפגעקלערטע, דייטע פּרעדיגערס, דייטע ישעיה'ס, מיכה'ס א. ג. וז. די אָנע טרויסער פון מענשען לויבע, פון אחדות, דייטע מאַדערנע שלום פּרעדיגער און ערמוטיגער, וועלכע לערנען דיך צו קעמפען געגען דעסאַבזום און ניט שרעקען זיך פאַר קייטע באַהערשער, נאָר האַלטען זיך פעסט ביז דעם פרינציפּ, אָט די אַלע בראוזע לעהרער זייגען טויז האַנג מויט, געפאַלטע קרבנות פאַר זייערע אידעאַלען, און די וועלבע רעכטן נאָך לויפען און שרעק צו באַהאַלטען זיך פון די שוחטים מיט די הלפים, און סוף כל סוף וועלען זיי דאָך פאַלען קרבנות פון האוויצערס, פון גאזען, פון סאַבארינס און אַנדערע מלאכי חבלה. הומות, הלומות, מיין פרוינד, זייגען דייטע אידעאַלען, אז דורך אויפקלערונג, דורך ציוויי־ליזאציאן, דורך אסימילאציאן, דורך „גוד וויל", רבוילה דרשות וועט די מענשהייט אוועקוואַרפען אויהר ברוטאַליטעט. אדרבה, וואָס מעהר געבילדעט, איז מען מעהר בעסטיאַליש. אַמאָל האָט מען געקעמפט מיט פייל און בויגען, און מיטטיינס געוואָגט, וואָס האָט מען געקענט אויסטיניקט. הייט אָבער, איין שאָס דורך איין האוויצער, און טויזענדער פאַלען מיט צוקרוי־פעלט, שטעדט ווערען תרוב, פעלדער פארווויסט, און טאָמער איז וויניג, וואַרפט מען פון דער הויך מיט אין אַרטיללעריע, שוועמט מען אונטער'ן וואַסער, מאַכט מען אייך וויניגע, שפּרייט מען אויס דם נאָס ותמרות עשן הכלל עם לעבע די ציוויליזאציאן.

אין דאָרום האַלט זיך אָן מיר חלה, איך בין דער אלטער־שער, מיט מיר ווערסטו שטענדיג זיגען, באַגוין זיך מיט מיר אנשטאָט דרשות, „לא המדרש עיקר אלא המעשה", שנייד, און ווערסט זעהן אז דו ווערסט האַבען קראַפט, מען ווערט דיר רעס־פעקטירען, פאַרוואַרף מיך ניט, נעם ארויס די שארף־שטיינד־לאָך און שארף מיך אָן, טאָקע בדין. הד יחלק, און זיי גרייט צו שטיידען...

* * *

א קלאַפ אין מיין מיר האָט געשטערט דעם ווייטערדיגען געשפּרעך, ווייל איך האָב מיך אויפגעכאפט פון שלאָף און זעה מען האָט מיר געבראכט א ברייף, אייגלאדענדיג מיך צו פאַרנעמען א שטעלע אלס שוחט אין א שלאכט הויז...

יהי רצון שיהיו חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה!....

אונטערזוכען בשרות אין זומער האָטעלען

ניט לאַנג צוריק האָט א קאָמיטע פון דער „אגודת הרבנים" אפּגעהאַלטען ויצוננען אין וואדריזש און אויס־געהערט די שוחטים פון פיעלע נעגענדען אין די „כיאונטעינס". די קאָמיטע האָט נאָכהער באזוכט עטליכע שטעדט אין די קאונטרי פלעצער און אויסגעפונען אז די כשרות לאַגע איז דאָרט זעהר א כאָטישע, און מען האָט זאָגאר נעפּינען עטליכע פלעצער וואו מען גיט עסען טרפות.

שמחות ביי שוחטים

אַ גרויסאַרטיגע חתונה

ד' יהודה יואל ראָזען, אַ חשוב'ער מיטגליד פון די „אגודת שוחטי־עופות דניו־יאָרק" אַ באַ־וואוסטער שוחט און מוהל פון די בראנקס, האָט צוזאַמען מיט זיין פרוי הוה פייגע געפיהרט זייער ערשטע קינד, די געראָטענע שעהנע און חייך געבילדעטע טאָכטער חנה, צו דער חופה.

דער חתן איז מר. מיכאל בענדעס, אַ באַוואוסטער לאָיער, וועלכער האַלט אַ חויכע רעגירונגס שטעלע. ער שטאַמט פון אַ גרויסען רבנ'ישען יחוס. די חתונה איז פאָרגעקומען זונטאָג, דעם 14טען אויגוסט, אין שעהנעם טעמפעל פון עדת ישראל, אויף גרענד קאַנקאַרס און 169 סטריט. אַ קאָמיטע פון די שוחטים יוניאָן באַ־שטעהענד פון די פאָלגענדע חברים: רעוו. אליהו מעלצער וויים פרעז. רעוו. טוביה בעלקין עקזעקוטיוו מעמבער, רעוו. יאלעס און רעוו. חיים יהודה האָראָוויץ, זיינען געווען פאַרטראָטען.

רעוו. א. מעלצער האָט איבערגעגעבען אַ דרשה געשאַנק מתנה פון דער שוחטים יוניאָן צו דעם יונגען פאָרפאָלק און האָט זיי געוואונשען אין זיין נאָמען און אין נאָמען פון דער גאַנצער אגודה פיעל גליק, און אַז די עלטערען זאָלען האָבען פון זיי אַ סך נחת. אויך די „אגודת המוהלים" זיינען געווען פאַרטראָטען דורך זייער פרעז. רעוו. זיידמאַן.

מיר זוינשען זיי גליק, וה' יתן את ברכתו על הצמד הנחמד שנצמד ברצונו הטוב, ויאמר לדבק טוב הוא.

ב ר־מ צ ו ה

בשבת פרשת פנחס חגג חברנו הנכבד והנעלה מר אליעזר ניסן ראבינזאהן, את חגיגת בר מצוה של בנו המצוין יצחק יוסף נ"י, בבהכנ"ס „אנשי־חברה קדישא", 92 מאאר סט., ברוקלין. חבר מצוה קרא בטוב טעם ודעת את המפטיר וההפטרה, ואח"כ דרש פלפול עמוק בענין אם שבת ויו"ט זמן תפילין או לאו, ובא לידי מסקנא בי שבת ויו"ט לאו זמן תפילין יען כי הם בעצמם אות, אבל בימות החול צריכין אנו לעשות אות, ולכן מקבל עליו לעשות את האות של תפילין וגם לשמור האות של שבת כפי אשר הורוהו הוריו ומוריו.

אחר התפלה הוזמנו כל המתפללים לקידוש היום בבהכנ"ס, ואח"כ נהרו כמעט כל הקהל לבית הבעל שמחה, ועל שולחנות ערוכים במאכלי ערבות ומיני מטעמים ויינות מבושמים קראו לשבת עונג, ובינתים הרבו לבוא הרבה ממכיריו ומיודעיו אשר קטן הי' הבית מהכיל ועומדים צפופים ואוכלים ושותים רוחים. החסידים ואנשי מעשה נצחו בנגינות מזמורי שבת. ואחרי אשר אכלו משמנים ושתו ממתקים נפרדו בחיבה יתירה ובברכות מאליפות בי ירוה נחת מכל יוצ"ח מלא הפנים. והבר מצוה יהי' בן מסור למסורת אבותיו.

בשם כל המזומנים, ידידו לעד,

חיים אליעזר לוריא, שו"ב.
(איש ירושלים).

פראָפעסאָר מאַכט וועגען שחיטה און כשרות

פראָפעסאָר דר. י. מאַכט, פון באַלטימאָר, האָט ניט לאַנג צוריק אין אַ רעפעראט פאַר אַ קאָנפערענץ פון די אגודת הרבנים אין אַטלאַנטיק סיטי, איבערגעגעבען זיינע עקספערימענטאַלע ערפינדונגען. ער האָט דערקלעהרט, אַז ער האָט אויסגעפינען, אַז בהמות וואָס ווערען געהאַקט אין קאָפּ, ענטהאַלטען מעהר גיפט ווי די, וואָס ווערען געשאָכטען, און אויך, אַז די בלוטען ביי די ערשטע זיינען לענגער אין לעבען, און דאַדורך איז דער צער בעלי חיים מעהר ווי פון שחיטה. אויך האָט ער דערקלעהרט, אַז פלייש געקאָכט אין מילך האָט אַ געוויסען גיפט, און איז שעדליך פאַר געוויסע מענשען. בשר עוף בחלב ענט־האַלט אביסעל יועניגער גיפט, אָבער האָט עטוואָס, נור אין 60 מאָל אַזוי פיעל ווערט די גיפט בטל, פיש אין מילך האָט קיין גיפט.

פערזוך צו פאַרבאָטען שחיטה אין נאָטינג־העם, ענגלאַנד, פאַלט דורך

די שטאָרט פאַרוואַלטונג פון נאָטינגהעם, ענגלאַנד, האָט צוריקגעוויזען אַן אַמענדמענט צו איהר נייער פאַר־אָרדענונג וועגען באַטויבען בהמות, וועלכע האָט פאַר־לאַנגט אַז מען זאָל די אידישע פאָרם פון שחיטה אויס־שליסען פון דער פאַראָרדנונג און זי אינגאַנצען פאַרבאָ־טען, ווייל זי איז גרויזאַם.

די מוניציפאַליטעט האָט ערקלעהרט, אַז זי קען ניט פאַרבאָטען שחיטה, ווייל עס איז געגען געזעץ.

שיקט אַריין אייערע ברכות לראש השנה

השומר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור
ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. חרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

חשבון הנפש

עבר קצרה, כמעט שכרה קיץ, עשינו חשבון הגוף, האמידים ובעלי היכולת שבנו חשבינו לכרמים, רחצו את הגוף בים הגדול, שאפו רוח אויר טהור על ההרים הרמים תדת השמים, ובמקומות מרפא שונים, בלו את זמנם בהבלי ותענוגי הזמן והגוף. שקלו את בשרם למען דעת כמה „רטראית" בשר הוסיפו על הגוף בימי הקיץ, וסוד גלוי הוא בששוקלים את „בשרי" של ר' עקיבא אז יוצאה נשמתו... וכמה נורא הוא לראות את ר' עקיבא בשעת יציאת נשמתו, ו„שוקלים" את בשרו...

דבר עכשיו כשמגיע החודש אלול, שהוא כידוע, מזכירנו את חשבון הנפש, כאומר: די לכם לחשוב חשבוני של הגוף, התחילו לחשוב חשבון הנפש, כי „הנפש לך, והגוף שלך", „הנשמה לך והגוף פעלך". הבדל גדול ועמיר בין הנפש והגוף, הגוף הוא רק „פעל", אבל הנפש הוא „לך"... ובכן — החודש אלול הוא מזכיר עון לחתפש... אלול — אני לדודי ודודי לי, כידוע. על כן יאמרו המושלים על יצרם באו חשבון — באו ונחשוב חשבוני של עולם.

אשרי אדם החושב את דרכו, מונה את פסיעותיו בדרך החיים, יודע שבילי החיים ואינו תועה בדרכי החיים, אין לו לאיש שאיננו חושב את דרכו בחיים, חי בלי חשבון, גוף ולא נפש, בשר ולא רוח, „בעל גוף", הוא טפוס נורא ומשונה, ישמרנו האל מבן אדם שהוא בשר ולא רוח.

ובשם שחובה קדושה מוטלת על כל אחד ואחד מישראל לחשוב חשבונו ונפשו הוא, חשבון עולמו, כך חובה מוטלת על כל קהלה ועדה וקבוץ עברי, על כל חבר אנשים, אגודה, כנסיה, הסתדרות, לחשוב חשבון נפש הכלל, נפש האומה. לדעת להבין ולהתבונן במה שעבר, ולקחת לקח טוב מן העבר על העתיד, העתיד הקרוב והעתיד הרחוק.

הנה בעוד ימים אחדים השופר יבא ויתקע, ורמז גדול יש בו כלומר עורו ישנים משנתכם, „שופר" זה שמתחיל את עבודתו הקדושה בימי אלול ונומר את עבודתו במוצאי יום כפור, הוא — החלוץ העובר לפני העם, מעורר את העם לעבודה קדושה פוריה, כשבאים ההכנות לימים נוראים, ימי הדין והתשובה, הוא התוקע והמעורר את הלב והנפש, והוא מודיע במוצאי יום כפור — שובו לכם לעבודתכם הרגילה, אחרי שבמשך החודש אלול ותשרי התקדשתם והייתם קדושים וטהורים, עכשיו בתור קדושים וטהורים שובו אל החיים, ואז החיים יהיו חיים של קדושה וטהורה ויראת שמים טהורה וכל מדה נחונה.

ימי אלול הולכים ובאים, נשכח את חשבון הגוף, ונזכר את הנפש, ונעשה חשבון הנפש. בימי הקיץ היינו כל

בשם ה' אלקי ישראל! ברוכים הבאים!!

בואכם לשלום שלוחי השלום האמת והצדק!!

הנשיא הנכבד של אגודתנו, המופלג בתורה ויראת שמים טהורה וכל מדה נכונה ר' יעקב בלום, והמזכיר הנכבד של אגודתנו, החרוץ, הפקח והמנהיג הגדול ר' יוסף ראזענמאן.

בכליון עינים חכינו לכם, מנהיגים נכבדים והביבים, והננו מאחלים לכם ברכה מעומק הלב והנפש, בואכם לשלום! חברים ומנהיגים יקרים! והלואי שתזכו לאושר בלי קץ, ועבודה פוריה וקדושה לטובת היהדות ולבנין ארצנו הקדושה ולטובת אגודתנו היקרה.

בשם אגודת שוחטי עופות דניוארק רבתי, ובשם מערכת „השומר" ו„השוחטים שטימע",
אליהו מעלצער, סגן הנשיא ומזכיר הירחון.

ובשם נחלת השבים,

שמואל קראלעוויץ, גזבר של כספים.

מנחם אב

השקפה חדשית תורנית־ספרותית

מאת הרב שמריהו ליב הורוויץ

דברי ימי החודש — רמ"ע מפאנו — אר"י הקדוש — שאלת אריה — השעה באב — המשה עשר באב — כ"ב אב

חודש אב הוא החודש החמישי. מזלו א ר י ה, והוא בן שלשים יום. חודש אב הוא אחד מישה חדשים שבהם שליחי בית דין יצאו מירושלים בזמן הבית להודיע לבני הגולה מתי קדשו את החודש, ובאב — כדי שידעו בני הו"ל לקבוע התעניות בתשעה בו (ר"ה פ"א, ג') משנכנס אב ממעטין בשמחה (תענית פ"ד, י') אמר רב פפא הלכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי גוי לישתמיט מינה באב דרוע מזלה (שם כ"ט) ועל הדינים הנוהגים בחודש הזה מישום אבלות זכר לחורבן הבית עיין שו"ע או"ח סי' תקנ"א.

בחודש זה פטירת אהרן הכהן ע"ה, (במדבר ל"ג ל"ח) ועיין (סדר עולם רבה פ"ט, הערה י"ב. הוצאת ראטנער, וכטוש"ע או"ח סי' תק"פ, (ובישנת ה"א ק"ו היה בחודש הזה גזירת שמד על היהודים שבצרפת (סה"ד). ובכ' אב בשנת ג"א תת"ל העמיד טיטום הרשע ימ"ש את איל הברזל נגד האולם המערבי אשר לחצר המקדש ויהרסהו ששה ימים רצופים (ל"א). ובכ' אב פטירת המיקובל ר' מ נ ח ם ע ז ר י ה. (הרמ"ע) מפאנו ומנוחתו כבוד במאנטובה ש"ב.

ר' מנחם עזריה מפאנו היה רב פוסק ומקובל והיה תלמידו של המקובל ר' משה קורדיבארי ותלמיד ר' ישראל ברוך בקבלה, ותלמיד האר"י ז"ל. והחליף מכתבי אהבה וידידות עם מרן ח ב י ת י ו ם ף. שהרבים ספרו "כסף משנה" בעיר ויניציא מקום מגורו של ר' מנחם עזריה ובקש את ר' מנחם עזריה לישום עינו על הדפסת ספרו שיצא לאור הקובץ הראשון בשנת של"ד. הרמ"ע היה ראש וישיבה בעיר רינו ואח"כ היה רב במנטובה וחשיב שאלות רבות לשואלין במדינות שונות. הוא היה עניו מאד, וכאשר חשיב הר"ל באמונה על ספרו "ימין ה' רוממה" בדין הקפת הלולב, חשיב בזה הלשון; "שאלה מה אני מישיב על לישון מדברת גדולות ועצפופי עופות כנגד מה שנתפרסם בשמי על הקפת הלולב. תשובתי: אני אני הוא החתום בי רבנן מ נ ח ם ע ז ר י ה זה שמי מעביר עון וזה זכרי מיחד עלבון, וזו תשובה נצחה לכל מי שעתיד לכתוב נגד ימין ה' רוממה דיוקן, כי לא מראש לבבודי דברתי, ובמקום קנטוריא עת לחשות, כי האמת יורה דרכו לירא ה' ולחושבי שמו, אני שלום ובי אדבר לעשות רצון אבינו שבשמים, כל הנשמה תהלל יה הללויה". הוא חבר ערך שלשים ספרים בגולה ובנסתר.

בה' אב פטירת רבנו י צ ח ק ל ו ר י א אשכנזי ב"ר שלמה ה א ר "י ז"ל שיצר שיטה חדשה בחכמת הקבלה; נולד בירושלים בשנת רצ"ד ונפטר בעיר צפת שנת של"ב, בישהיה בן ט"ו שנים גבר בחכמתו ובפלפולו בגמרא על כל חבריו, ובהיותו בן כ"א שם כל מעינו בספר ה ז ו ה ר שנדפס אז בפעם ראשונה, והתבודד בקדושה ופרישות בבית מיוחד על נהר גילום, והיה בא לבית המיון בכל ערב שבת עם חשיכה, ולא היה מדבר עם שום איש רק בדרך קצרה בלשון הקודש, ובמוצאי שבת שב למקום התבודדותו, בהיותו בן שלשים ושש נגלה אליהו ז"ל ואמר לו כי בעוד שנתים יסתלק מן העולם, והגיעה השעה שיעלה לא"י להשיג קדושה עליונה ושפע קודש של חכמה אלהית, ושם ימצא את ר' ח י י ם ו י ט א ל וימסור לו את כל ספרי התורה שלמד, ויעלה ה א ר "י ז"ל לארץ ישראל הוא וביתו ויקבע מושבו בצפת, ור' חיים ויטאל אשר למד חכמת הקבלה מפי ר"י ק ו ר ד י ו ב י ר א בא אל האר"י לשמוע תורת חכמתו ותדבק נפשו בו ולא מיש מאהלו אפילו רגע אחד. בין החברים ותלמידי האר"י היו ה ר מ "ק, ר' ש ל מ ה א ל ק ב ץ מרן ר' י ו ס ף ק א ר ו, ר' מ ש ה א ל ש י ך, ר' אליהו די וידאש (בעל "ראשית חכמה"), ר' י ו ס ף ח ג י ז, ר' א ל י ש ע ג א ל ד ו א ור' מ ש ה ב א ס ו ל א, והם התחברו לאגודה אחת לשמוע תורה מפי האר"י הקדוש, והאר"י אשר היה במעין הנובע גלה להם חדושים נפלאים וסודות עמוקים ורובם בדברי הזוהר, והיה מנהגו להתאסף יחד בכל ערב שבת ולהתודות על חטאיהם, והלך עמהם לעיר מירון מקום קבר רשב"י ובנו אלעזר והושיב את תלמידיו במקומות שישבו תלמידי רשב"י ושמעו את האידרא רבה, והיה האר"י מישתטח על קבר רשב"י ומכוין ומיחד נשמתו עם כך עסוקים וטרודים בעניני הגוף, עד ששכחנו כי "הנשמה שנפחת בנו טהורה היא". נשוב ונזכור כי נפש יש לנו, נשמת ה', חלק אלוה ממעל, והנפש יש לה צורך במזון רוחני, בספוק הנפש, בתי הת"ת והישיבות שלנו כמעט שנחרבו, חורבן נפש נורא ואיום, חנוך הדור הצעיר נמצא בסכנת מות, ואנחנו מחישים?!... חלול שבת קודש על כל פסיעה ופסיעה, אוכלי טריפות, נבלה ושקץ מתרבים בנו ואין גודר גדר ועומד בפרץ. לא עת לחשות עתה, אנחנו בעצמנו עוזרים בזה לחרבן המקדש שלנו. עת לעשות היא, הבה נעשה חשבון הנפש, חשבון עולמנו, העולם הישראלי הקדוש שעומד על סף החרבן והכליה, נחשבה דרכינו ונשוב אל ה', ואל תקון נשמתינו, ולרפא את מיזבח ה' ההרום!...

שמריהו ליב הורוויץ.

נשמת התנא ומדבר עמו באשר ידבר איש אל רעהו, וישב"י היה מעלה רו רזין דרזין שלמד בישיבה של מעלה, בשבת קודש היה האר"י לבוש בגד לבן מיקופל ארבעה ויבוין בו השם של ארבע אותיות.

עיקר שיטת האר"י בנויה על ספר הזוהר וקבלה מעשיות, וגלה חדשות בסדר התפילות והשתלשלות אצילות העליונות העליונים והתחתונים מבוד הצמצום של אין סוף, ומהות עצמות הבפ"ר אומר עיין; ויהוכבם זה לזה, ר' אלעזר אזכרי אומר עיין; "הרב המקובל מיוהר"ר יצחק אשכנזי באשר הופיע עליו רוח הקודש, דשים רבים מעון, כי למדם גודל פגם כל עון בספירותיו של אדון יחיד, ולמד למשביליהם התיקון אשר יעשו לנפשם בכדי הצומות וזעקתם בסיפדם בסיפוקם ובכיותם הגדולה וחזקה על דרך האמת ע"י שמות הקודש" (ספר חרדים פ"ב) דרכי התשובה כלולים בנוטריקון של השם תשובה: תענית שק ואפר בכיה הספד (ראשית חכמה, שער התשובה, בשם האר"י) תלמידיו בנו שם רבם האר"י ז"ל האשכנזי ר' יצחק, או מפני כי היה "האדי" שבחבורה.

לדברי הרב חיד"א חבר האר"י שיטה על סב' יבחים, ונמצאה מימנו שאלה בדיני שותפות אשר שאל ממהר"ם בריט (שו"ת מהר"ם קל"ג) גם חבר שירי זמירות לשבת בלשון ארמית ע"ד הקבלה ושמו חתום עליהן, והן "אזמיר בשבחין", "אסדר לסעודתא בעפרא בשבתא", "בני היכלא" ועוד "יום זה דר בימומים" פיוט לשחרית ר"ח במחזור ספרד ועוד פיוטים, וחבר עוד: א) דרך אמת, הנהות על הזוהר, ב) זוהר חדש, הנהות, ג) זוהר הרקיע, פרושים, ד) כוונות האר"י ז"ל, סודות וכוונות על התפלות ע"ד קבלה, ה) כללות החכמה להאר"י ז"ל, ראשית יסודי הקבלה שלו על עליות העולמות, ו) לקוטי ש"ס, פירוש על מאמרי חז"ל ע"ד קבלה, ז) לקוטי האר"י ח) מבחר שבאבות, על פרקי אבות, ט) מעין החכמה, מפתח וכללים לחכמת הקבלה, י) מרפא נפש, תקוני הנפש ורפואתם, י"א) סדר לתקון קריאת שמע, י"ב) פירוש על ספר יצירה, י"ג) קול ברמה, פירוש על אזדרא רבה וספרא דצניעותא, י"ד) רעמים ורעשים, שתקן האר"י ז"ל לדעת עתידות, ט"ו) שולחן ערוך של האר"י ז"ל, דינים וכוונות וטעמים עפ"י סוד וקבלה כסדר שו"ע או"ח קראקא, ועוד.

באב נפטר הגדול בדורו ר' אריה ליב בר' אשר מחבר "שאגת אריה" (יש אומרים בחודש סיון). היה רב בפינסק ואח"כ ראש ישיבה במינסק, ואח"כ נתקבל לרב בסיון. רבני הדור אשר פנו אליו בשו"ת כנו אותו בשם אריה דבי עילאה, כי היה גדול בחריפות ובקיאות כאחד הראשונים. במיץ היה ג"כ ראש ישיבה והעמיד תלמידים הרבה. וביניהם ר' פאלי הכהן הרב באלטונא ור' חיים מוואלאזין (עין ההקדמה ב"נפש החיים"). בסוף ימיו כהו עיניו מראות, במותו הספידו בעל "חות יאיר" בספרו חלק "אוד יקר" דרוש כ'. הוא חבר "שאגת אריה" שו"ת ק"ח סימנים השייכים לש"ע, ועם הוספות ותשובות בשם חובת קיקע ודיני חדים, וספר "גבורת ארי" על מס' תענית, ו"טורי אבן" ו"אבני מלואים" חדושים על מס' ר"ה, חגיגה ומגילה ועוד, ותשובות בענין גט.

תשעה באב. אנחנו מתענים בתשעה באב, כי ביום זה חרבה ירושלים עיר קדשנו ותפארתנו ובית ה' אלהינו נשרף באש פעמים; ביומי נבוכדראצר מלך בבל בראשונה ובידי הערין הרומי האכזרי טיטוס הרשע בשניה. בית המקדש הראשון נבנה על ידי שלמה בן דוד מלך ישראל ועמד ארבע מאות ועשר שנים, ובית המקדש השני נבנה על ידי זרובבל ברשיון מלך פרס ועמד כארבע מאות ועשרים שנה.

בשנה השנית לצאת בני ישראל ממצרים שלח משה עבד ה' שנים עשר איש מן המדבר לתור את ארץ ישראל, וישובו האנשים מתור את הארץ בשמונה לחודש החמישי, ויוציאו האנשים דבת הארץ רעה מאד וישמעו העם ויבכו בלילה ההוא, וידבר משה על לב העם ויוכח להם כי שקר בפי דברי המרגלים וכי טובה הארץ מאד ולא האמינו לו וישובו ויבכו, ויקצוף ה' ויאמר; בכי חנם אתם בוכים בית ישראל, לכן ליל בכי יהי' הלילה הזה לדורותיכם, כי גלה תגלו מעל הארץ בעצם הלילה אשר מאסתם בה, וכאשר דבר ה' כן היתה, כי גם נבוכדראצר גם טיטוס הציתו אש בעקדש ה' וישרפו את עיר אלהינו ביום חמר והנמהר הזה, היום ההוא הוא יום החרבן לישראל, ראשון לכל ימי גלותינו ועניני אשר לא כלו ולא תמו עוד זה אלף ושמונה מאות שנה, כחמשים שנה אחרי חרבן הבית השני התקוממו גבורי בני ישראל לפרוק עול רומי מעל צואריהם, ויגפו בתשעה באב ויעברו לאלפים ולרבבות בחרב רומי האכזרית, וכאלף וארבע מאות שנה אחרי כן גורשו בעצם היום ההוא שלש מאות אלף נפש מישראל מארץ ספרד ולא נשארה מהם כי אם העשיריה.

יום חרבן הבית השני הוא היום הרע בכל ימי ישראל מיום היותנו עד היום הזה **יום עברה היום ההוא, יום צרה וצוקה, יום שואה ומשואה, יום הושך ואפלה, יום ענן וערפל.**

יום חורבן הבית הראשון אשר היה גם הוא בחודש החמישי נקרא בפי הנביאים — צום החמישי.

וחז"ל ברוח קדשם אמרו; מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו, ע"ז, גלוי ערוות, ושפיכות דמים. אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ומצות ובמעילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם (יומא ט').

חמשה עשר באב — חג יפה ונהדר בזמן בית שני, ולפי דברי רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וביום הכפורים, שבהן בנות ישראל יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו וכו' ובנות ישראל יוצאות במחולות בכרמים, (תענית פ"ד א', כ"ו) מקור היו"ט הוא במגילת תענית ונקרא "זמן אעי כהניא" (במשנה מגילה פ"א "זמן עצי כהנים") שבו הביאו קרבן עצים למערכת המזבח בזמן

בית שני, ואותו היום עשו יו"ט, דלא למספד ביה, מפני כשעלו בני הגולה בראשונה לא מצאו עצים בלשכה, התקינו נביאים שביניהם שאפילו לשכה מלאה עצים יהיו מתנדבים העם עצים ביום הזה, שנאמר „והגורלות הפלנו על קרבן העצים הכהנים והלוים והעם להביא לבית אלהינו לבית אבותינו לעתים מזומנים שנה בשנה לבער על מזבח ה' אלהינו ככתוב בתורה" (נחמיה י' ל"ה, תענית כ"ח), רבה ורב יוסף נתנו טעם להיו"ט בט"ו באב, שבו פסקו מלכרות עצים למערכה, וראיה לדברי ר' אלעזר הגדול שמט"ו באב ואילך תשש כחה של חמה והעצים הנכרתים אינם מתיבשים, ואותו היום קראו „תבר מגלא" לדברי ר' מנשיא, ועשוהו יו"ט להוציא מלבן של הצדוקים שהתנגדו לקרבן עצים מן הצבור, שאינו מפורש בתורה, ועוד כי יום ט"ו באב הוא יום שהותרו שבטים לבא זה בזה, ויום שהותר שבט בנימין לבא בקהל, אחרי אשר גזרו עליהם במצפה, ועוד הרבה טעמים.

כ"ד אב חג בזמן הבית השני, אחר שנצחו הפרושים את הצדוקים והקימו דין ישראל על מכונו, נגד כח הצדוקים שדנו כדיני היונים כדבר הירושה ואמרו „תירש הבת עם הבן" ודרשו ק"ו „מה בת בנו הבאה מכח בנו (הכח השני של האב) תירשנו, בתו הבאה מכחי לא כ"ש!" אבל ר' יוחנן בן זכאי השיב להם; „מה לבת בנו שכן יפה כחה במקום האחים (כגון בנות צלפחד) תאמר בבת שהורע כחה במקום האחים (ואינה יורשת בין אחיה) ירכן דין הוא שלא תירשנו." ואותו היום שבטלו דין היונים הסותר ד"ת עשאוהו יום טוב (מגילת תענית, פ"ח).

מכתבי ברכה ועדוד

מאת הרבנים המפורסמים באמריקה

לכבוד האלופים הנכבדים ראשי אגודת השוחטים דנויארק, עם כל קהל אגודתם יחיו, שלום!

נתכבדתי בעתונם הנכבד, „די שוחחטים שטימע", ו„השומר", ומאד עלץ לבי, לא אוכל לעצור בעדי מלתת לכם את ברכתי ברכת גדא טבא, ומי יתן כי תפקחנה עיני החרדים לראות נחוצת עתון כזה, וכי הוא דבר בעתו, ונחוץ הוא לנו כאויר לנשימה, יעתה, ידידים נכבדים, מזלכם גרם כי השכלתם לאגוד אגודתכם ולהעמידה על בסיס נכון, אקוה כי גם בעתונכם תצליחו להיות ממזכי הרבים, וקולכם ישמע בין כל שדרות האומה, וביחוד נוכל לסמוך בזה על ידידנו הרב הג' ר' שמריהו ליב הורוויץ שליט"א, כי ישתדל לשכללו ולעטרו בפרי הלולים כיד ה' הטובה עליו, והאמת והשלום יהיו מטרתכם, ואז יהא קולכם קול גדול ולא יסף.

כחפץ לבבם יכנפש המברכם בהצלחה, דו"ש ואשרם

יצחק בונין, החופק"ק ברוקלין.

להברי אגודת השוחטים. כולם יעמדו על הברכה בברכת חי וקים!

מאוד שמח לבי בראותי העתון הירחי „שוחטים שטימע" שיצא לאור וקול השובי"ם נשמע בארצנו ארצות הברית. הקול קול יעקב, ואי"ה יצא ממנו תועלת גדול לחזק היהדות בכלל והכשרות בפרט שהוא יסוד מוסד לכל אחד מישראל ובל יטה מן דרך התורה ולבבו יהי' פתוח להבין אמרי בינה של התורה, כדבר האמור בס' „תנא דבי אליהו", עד שאתה מבקש שיכנסו דברי תורה בפיך בקש שלא יכנסו אכילה ושתיה לתוך מעיך ע"כ. אשר הנראה לי בכונתו, עד הוא לשון טרם, ור"ל טרם שאתה מבקש שיכנסו ד"ת בפיך, קודם בקש שלא יכנסו אכילה ושתיה של איסור בתוך מעיך, כי אכילה ושתיה של איסור מטמטם את הלב מלהבין התוה"ק כדרשת חז"ל על פסוק ונטמתם בם, (ולדעתי אפשר לומר שזהו ג"כ כונת חז"ל שדרשו על פסוק למען תהיו תורת ה' בפיך מן המותר בפיך, ר"ל כדי שתהיו בך תורת ה' תשתדל מקודם שיהיו מן המותר, היינו מאכל היתר בלי שום חשש איסור בפיך) ואף גם מזאת שמח לבי כי מזריחת שמש ה"שוחטים שטימע" מתפוצצים קרני אור התקוה אשר בהמשך הזמן יתאחדו ויתקשרו השובי"ם והרבנים גם יחד ויטו שכם אחד לעבוד עבודת הכשרות בלי שום פניה כלל, ודגל הכשרות יתרומם ויתנשא בכל פנה ופנה מארצות הברית. ובעבור זה אני אומר לחברי האגודה, יישר ה' חילם ופעלם ירצה ויצליחו בכל דרכיהם דרך הקודש ויהי ה' עמם.

כחפץ הדורש שלומם וטובתם,

שמואל באאמו"ר הראב"ד מרבינו זללה"ה
המכונה מיראפאליר רבי

ברכו את קרוביכם ומיודעיכם מעל עמודי ירחוננו

כל מי שיש בידו למחות

כבר מוסכם ומקובל אצלנו, שכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נתפס באותו עון.

ובישהוא אומר מי שבידו למחות, איננו אומר דוקא על יחיד, אך הוא הדין על חבורה יחידים, אף כישבל אחד הוא לעצמו אינו יכול למחות, אבל אם היחידים הארו ואגדו ויתאחדו לאגודה אחת והתאגדות בידם היא, ואז יהיו ביכולתם למחות, יהתריע על המקלקל, הלא בוראי מחויבים הם לעשות כך, ואם לא יתאגדו ולא יתריעו על הקלקול, הרי יתכני אי חיובי תרוי בציאדב, ותמיד נתפסים בעון אותו דבר.

ומיתוך השקפה זאת, הנה התאגדות והתאחדות השוחטים מובחת לבוא, לא בבדי לחטים מעצם התמידי, ולא אך להעמיד את כל עניין השחיטה על מקומה הראויה כמי שמחויבה הנו מדיני הוד יכמי שבאמת צריך למחות ביסוד עתדי וחשוב בתוה"ק בכמו שחיטה ובישרות, בכלל ובפרט, אך אם ההתאחדות לא תבוא, ומטילא יישאר כל עניין השחיטה מקוקל וכמצב פרוע, אז הקולר תלוי בצואדם ח"ל, כי בידם להחטיב המצב ע"י כח ברלי כי הקיהור רבה הוא מאוד, אם בבתי המטבחים של גפות ודקות אשר בחברה מקומות השוחטים נמנים מהאקבריי דעים או מתעבחים בעצמם, ובאופן זה הנה כל טובו של השוחט מינה בידי השוכה אותו, והדבה הדבה מאוד סובב מזה ענין הכשרות בכובן לבא, וכבר רמזתי על זה בבאמרי "הדבנים וישוחטים" מחודש בינן.

וביחוד מצוי התקלקול אצל שוחטי עופות, וביחוד בזמן הזה בשעת מישבר כללי, שיש הרבה אנשים שאין להם מה לעשות, יאינם דואים למלאכת קודש זו, וחולבים יומדים מלאכת שחיטת עופות במשך שני חדשים או שלשה, ועומדים לשחוט בכל מקום אשר יקדה לפניהם, ומביאים גבול שוחטי עופות אחדים, אשר מלאכת קודש זו מיאבתם מיטים יטיטה, ואשר באמת הם שוחטים חשובים וגבבדים ואשר רוח הבריות נוחה מהם, וכבובן הנה הדבה תקלות צומחות מזה. ואל יטעון הקורא שגם בשאר עיקרי היהדות בכמו שבת ומקואות ועוד, גם שם הפרוץ מרובה על העומד והתקלקול רבה מאוד, אבל במיטותא מיניבא, בשאר עיקרי היהדות אין בידינו לתקן, אין בכחנו לעשות בזה דבר מטשי בבדי לחיטים את המצב, ואין לו להאדיך בדבר המפורסם וידוע לכל במדינת אמדיקה, אבל בענין מצב השחיטה יכולים השוחטים בעצמם תחת השגחת הרבנים לתקן בזה הדבה ולמנוע כל התקלות הישבותות עתה בשהשחיטה היא במיצב הפקרות, ע"י אגודת השוחטים בכל עיר בפרט, וע"י אגודת השוחטים באמעריקה וקאנאדא בכלל.

ובזה נא אחים את גודל האחריות המוטל בזה עליכם יע"י התאחדות והתאגדות הכחות המפוזרים לכח אחד בכללי, הנה אז אין לישער ואין לספר את רוב הטובות שיצמח מזה, ובבר הגיעה השעה — ועד מתי!

שמואל מנחם הלוי פיין,
רב בעיר דעטראיט, מישיגאן.

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

בפר „ג פ ש ח י ה", כולל הגהות, הערות וחדושי דינים לארבעת חלקי השלחן ערוך, ומימנם יסתעפו תקירות שונות בהרבה מקצעות התורה ובללי החלכה אשר חנן ה' אותו, צעיר התלמידים ראובן במיה"ר משה מרגליות ז"ל. חלק אורח חיים, לבוב, תרצ"ב, לפ"ק.

בראש הספר נדפס „חירטנותא דמלכי" כי „יזרח יזרח, ידין ידין" מאת הדבנים הגאונים מ א י ר א ר י ה אבד"ק בוטשאטש והגאון ר' מ י ש ה באב"ד הופק"ק לבוב והגלילי, ומבתב תלקה ועדוד מאת ראש הדבנים בארץ ישראל הגאון מ ה ר א "י ק ו ק שליט"א, ודברים קצרים מעין הקדמה, מאת המחבר החותם את שמו „ראובן בן מרים", והוא מודיע כי בתב את ספרו זה בעצם ימי התבערה, ימי מלחמת העולם, אחרי שובו מגלות פליטי גליציא בתיי מיבשר לצאת על שדה קטל, ובתנאים רעים גוראים ומישונים עד מאד בתב את ספרו זה.

והנה עונג רוחני הוא לקרא בדברי הדב המחבר, כי בעל חגיון ובעל מבריא הוא, והנה, להדגמא, באח"ם אות ב' ובשבבו על מישבבו מיער ואומה, יעוין ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"ז שאר"י ישנים הם קמעה בדי שתהא דעתו מיושבת וכו' ובות יובן נוסח ברבת המפיל שבברכות סוי ע"ב שתשכיבנו לשלום ותן חלקי בתורתך וכו' שלבאורה אין זה מיען ברבה זו, אבל הכוונה שתהא השינה להתבלית הנדצה שתהא דעתו מיושבת לתורה כן יתן לידידו שינה, עיין ט"ז אתע"ז סי' ב"ח סק"א, ויש לו דברים ע"ד הרמב"ם חפיסק וידיעותיו ברפואה סי' קע"ט. התענינות לקראים, חיי עצמו וחיי הברו, לימוד תורה לבברים, תוספות ורמב"ם חלכה בפי, ועניינים חשובים וחדושים נפלאים, בהרבה עניני חלכה.

ם פ ר א ה ב ת י ח ו נ ת ן, יפליא ת"י יפרש פירוש י"ח' (אחי' דבינה) נתן לב להבין דברי חכמים ותרותם בתרגום המיוחס אל יונתן בן עוזיאל על חמשה חומשי תורה אשר ה' נתן לעדת בני ישראל ביסין עוזו וזהוץ תפארתו, חובר מאת ב נ י מ י ן בן י ש ר א ל ש מ ע ל ע ד מקרית סטאניסלאב יצ"ו, חוברת ראשונה, ספר בראשית ת"ל בל חש"ת, בולגוריי, תרצ"ב.

המחבר הראה בחבורו זה על תרגום יונתן את בקיאותו בי"ם ומדרשים, ובפתח דבר של המחבר נותן לנו בקצור נמרין מאר בקירה על התרגומים, ממה שבבר נאמר בארוכה חקירות עמוקות בענין התרגומים מפי מחברים וחכמים שונים, עד שכמעט אין מה לחדש עבשיו בשדה חקירה זו.

ופירושו זה הוא באמת פירוש חשוב, נחוץ, יש בו משום פרנסת המיוח והלב של הקורא הותיק, ומי שלא טעם טעם החכמה שיש בתרגום יונתן, טעם טעם זה ע"י פירושו היקר של מחבר דנן, כי הוא מושיט לנו בעטו

דברי הכמה שבל וטעם ומאיר את העינים על ידי פירושו זה. ואולי יועיל בזה שתורנים ובני תורה יתחילו להבין ולהרגיש את ערך התרגומים, שיש בהם תורה וחכמה ועל ידם אפשר להבין את עומק הכוונה שבדברי התורה. הגיעה השעה להעמיק בדברי התרגומים וללמוד מהם הרבה. אוצר גדול של תורה וחכמה נמצא בדברי התרגומים, ועלינו להיות אסירי תודה להמחברים שמפרשים ומבארים את דברי התרגומים. וספר חדש וחשוב זה — הוא אחד מהם.

בן דוד.

א. פערעלבערג.

ש י ר

„לקבלת פנים" של שלוחי „נחלת השבים"

ברוכים הבאים שלוחי דיזן,
השבים אלינו מארץ, מארץ כנען.

א.

ספרו נא לנו מה נשמע שם,
מחיי ארצנו ומחיי העם.
ומה שלום אמנו האלמנה העזובה,
העוד היא יושבת בדד העלובה?

ברוכים הבאים...

ב.

ספרו נא לנו ממערת המכפלה,
ההרביתם שם תפלה בעד אחינו בגולה?
ומכותל המערבי העומד בגבור ולא זע,
הפנשתם את השועלים המבשרים: הנה הוא בא?

ברוכים הבאים...

ג.

ספרו נא לנו מהר הכרמל הרם,
ומקבר שמעון בן יחיא בכפר מרן,
ומחמי טבריה אשר מימיה לא יכזבו במעין,
ומאפיקי מי הירדן השולח גלוי בעין.

ברוכים הבאים...

ד.

ספרו נא מים המלח אשר בו אוצרות כרוכים,
ומשדמות וכרמים ומגנים ברובים,
ומפרותיהם אשר שמנם ויינם אגורים ככנאד,
ומאשבול ענבים אשר נשאוהו במוט.

ברוכים הבאים...

ה.

ספרו נא לנו מצלצלי המגלים והמזמרות,
ומשדדי האדמה והופרים בארות,
וממכבשי בית הבדים וממשקות היגבים,
ומה נשמע מנחלת השבים?

קול קורא!

מאת ראש הרבנים בארץ ישראל, הגאון המובהק,
אור ישראל, ר' אברהם יצחק הכהן
קוק שליט"א.

שלום וברכה בעיר קדשנו ותפארתנו לכל אוהבי תורה וחובבי ארץ חמדה המשתוקקים לראות אור ישועה מקדש, מהררי ציון וירושלים!

בכל לשון של בקשה ודרישה הנני כופל ומרבה את קריאתי הנדולה אליכם אחי ועמי בכל מקום שהם, לתת את ידכם עמנו, לעזרת מרכז התורה העולמי, המתנוסס להתפארת בעיר המטרופולין שלנו, „הישיבה המרכזית העולמית" תקדישה, בעיה"ק ירושלים ת"ו.

גדולים לאין ערוך הם תקוי"ת מיצערי התפתחותו והתגדלותו של מפעלנו הנדול והקדוש הזה, אורו הנדול מאיר ומתפשט בארץ ובתפוצות הנולה, ע"י הכתות הרבים והמעולים המיכוסים בתוכו, פרחי רבנן מצויינים עלויים מופלגים בוגרי הישיבות ומרכזי התורה המפורסמים שבארץ ובנולה, ההולכים ומתעלים בכל מקצועותיה של תורה והמחשבה הישראלית הקדושה, להיות אי"ה למאורות נדולים בישמי היהדות, מרימי קרנה תורה בהוד ותפארת ונושאי נס היהדות הנאמנה בנאון עז שם ד' ותחית עם קדשו וחבל סנולתו.

נוסף לכל פעולותיה הנדולות, העובדות בדום שלם התורה והיהדות, הוטל עכשיו על ישיבתנו המרכזית הע' תפקיד מיוחד: הצלת אחינו תופשי התורה ברוסיא הנתונים שם בסכנת נפש ונפש; מרכזנו המקודש, אשר עלית כחות התורה ורכוזם בארץ־קודש־חיינו, היא אחת מיטרותיו היסודיות מוכרח הוא להקדיש את ההתאמצות הראויה, לעליתם ורכוזם של מיטב צעירינו אלה המצפים לעזרת הצלה. ואמנם עלה כבר בידינו, בחסד ד', להמציא רישיונות עליה וכרטיסי אניה למספר השוב של צעירים יקרים ונעלים מיופלני תורה משם, אשר חלק מהם עלה כבר לארצנו ולישיבתנו הק' והמאמצים בכוון זה הולכים ונמשכים בעז"ה.

אחי ועמי! מימעקי לב דואב, הנני מתריע לפניכם על דחק מיצבה הכללי של ישיבתנו הקדושה, המועוע ומסכן חלילה את כל קיומה המפואר, המכאובים האיומים אשר חלו בנו במשך הזמן האחרון באה"ק, עם מסיבות החיים אשר עברו גם הם בחלק מימרכזי הנולה — כל זה השפיע על מיצבו של מרכזנו הקדוש באופן נורא ומהרוד כי אדי. ובך הגיעה ישיבתנו המרכזית הק' לידי מצב כלכלי חמור הכבד מנשוא, ודורש את השתתפות עזרתכם המזורזת.

בתקופה המורה זו, בישעה שאודות וצללים משמשים בערבוביא, נחוצה והכרחית עוד יותר התגלות אדירה של התעוררות רגישי האחריות, של כל כחות החיים של נצחיות ישראל, לבצורו וטפוחו של אור התורה והקדושה, אשר יחיה ויבהיק את כל מיחשכינו בעו"ה. ולמלוי חובה גדולה וקדושה זו, הנני קורא אליכם אחי ועמי היקרים והחביבים: התעוררו נא והושיטו לנו בהקדם את עזרתכם הרחבה, לבדק בית מקדש התורה שלנו אשר בירושלים, המכון היסודי והמרכזי לבצרונה של תורה וחיי הקודש בישראל ובארץ־ישראל. יתנייסו נא כל העסקנים המעולים שבנו, לעורר את שלהבת המעמקים לתורת חיים וארץ קודש, אשר בגנזי הנשמה של כל אדם מישראל, ולתבעם להצלתו וקיומיותו של מישכן התורה המרכזי באה"ק!

די דערגרייכונג פון "נחלת השבים"

פון ר' שמואל קראלעוויטין, טרעזשורער פון „נחלת השבים"

מיט גרויס פרייד ראטן מיר וויסען אונזערע חברים שוחטים, דאס אינזער אינטערנעמונג „נחלת השבים" הצלח נישא פרי געווען, אונזער הרים איז פארירדקליבט געוואָרן נאך מער אין בעסער ווי אונזער פאנטאזיע האט אונס געמאלן. אונזערע שלוחים האבען שוין ב"ה גער לייפט פאר אונס א נחת. ליידט זיי עקספערטען פרום־באדען, אין זיי האבען שוין, א קישאן (א דיד) געשראגען, יועלבעם דאס איז אין ארץ ישראל פון די שייערבטע זאבען אזוי שנעל צו דיינען. אויך זיינען געוויסע נעיואדען מגישים פאר אינזערע חברים.

חברים שוחטים! עס איז נעקומען די צייט וואס מיר דענען זיך ראטעווען מיט אונזער ביבעל אינזעבטר מענט. מיר דענען זיך הערפען אן שום רויזקע. דיינקט דאס איבער טייערע חברים. מיר גייען מיט'ן אמת, מיר וישען נישט קיין ביזנעס. די צייט איז נעקומען וועלבעם אידן, אן יועד רעדט ארטאראקבישע אידען, האבען גער נומען דערען דעם רוף פון ארץ ישראל צו אונס. אונז ליבע שוין ב"ה א ארץ ישראל זבת חלב ודבש, א ארץ ישראל וואס רופט דעם עם ישראל, מחמת קיין אנדער פארץ איז נישט נעזונט אומשטאנד צו בייזן זיך, פאר קיין אנדער פלאץ האט ארץ ישראל נישט נעזונלט נעבבען די ברכה, וי דאס נישט אנטפלערט איהרע לעבענס וואמען נאר פאר אירר פלאץ וואס מראגט איהר נאמען, אן דאס וויסט איהר אלע אזוי גוט וויי איך. דערפאר איז שוין צייט, אז מיר זאלען נעמען קוקען אויף דעם פראבלעם מיט קלארע אויגען, נישט לאזען באשטונקלען מיט שטו'ם פון קנאת אן מיט טונקעלע שטראלען פון שנאת. לאמיר אזוועקגיין פון גלות־זואקעלריגען לעבען, פון אומצוטרויען אייגער צום צוויטען. לאמיר טרייען ארייגקריגען אביסעל פון דעם אוירה דארץ ישראל, וואס טראגט א מער שטאלי צען לעבען, א לעבען פון מער אחדות, א לעבען פון פארי גינגן אייגער דעם צוויטען. פארוואס זאלען מיר נישט וועלען הערען דאס וואס די ארטאדאקבישע וועלט רעדט וועגען אונס. פילע רבנים וואס האבען שוין קאנפערירט מיט אונז אן האלטען זיך אין פארזיכיגען מיט אונזער אונטערנעמונג. וויליען זיך אנשליסען אלס חברים אין אונזער אגודה. פאר וואס זאלען מיר אוועקנעהן פון אונ זער כביכה אן נישט העלפען בויען א רעליגיעוע קאלאניע? פאר וואס זאלען מיר נישט העלפען פאר שטארקען, אז אונזער נייע ארץ ישראל זאל נאכפאלגען אונזער אלטע טראדיציאנעלע ארץ ישראל, אן דאס ראדען מיר יעצט טאן. חערט וואס די גרעסטע מיחות פון ארץ ישראל, זיי: חרב אי"ה קוק, חרב מאיר בערלין, חרב אראנסאן, חרב עזויאל, דיזענחאף ראש הערית בין תל אביב, הערט אן לייענט די דאקימענטען פון זיי וואס נעפינען זיך דא בא אונז אן אפים זיי אזוי זיי ווינען באגייסטערט פון אונזער אונטערנעמונג אן פון דעם רעי זולטאט פון אונזער אויפטהו אין ארץ ישראל. אונזערע פרעזענטאנטען אין ארץ ישראל אן זיי איהר זייסט אויך די טכתים אין דער יוניאן קומען שוין ב"ה צוריק דעם 25טען אינוסט, שבת פ' ראה פון ארץ ישראל, אן די „נחלת השבים" נרייט צו פאר זיי א קבלת פנים. מיר ווילען זיי צייגען אונזער דאנקבארקייט פאר זייער אפער פאר אונזער אלעמענס טובה וועגען.

איהר אלע חברים שוחטים זעלט אייגעלאדען צו אונזער אלעמענס שמחה, זיי איהר וועט הערען א ריבי טיגען גדום פון ארץ ישראל אן דעם איינדרוק וואס עם האט אויף זיי נעמאכט, זיי אויך א נעזונים באריבט וועי גען זייער גרויסען אופטו פאר די „נחלת השבים". די צייט אן דער פלאץ יועט אנאנכירט וועדען אין די טעליכע אידישע צייטונגען.

אן איך האף, אז אונזערע שלוחים, צו יועלבע מיר האבען דעם גרעסטען ציוטרוי און אכטונג, האבען אין זיך אויפגעוואקט ארץ ישראל היילינע נעפילען פון באגייסטע רונג, און אז זיי וועלען אויך אויף אונז קאנען משפיע זיין אן באלייבטען אונזערע הערצער אן מיחות מיט די היילינע שטראלען פון האפענונג וואס קומען פון דער ארץ ישראל וון אשר מרפא בכנפיה.

ימיא נא כל ארם מישראל את הוכתו הנדולה לתורת ה' ארצו וארץ הקדש! חציקו וכונגו את מרכז התורה בעירכם, רציקו את מיטב צעיריכם שבניי התורה המצפים רעדת הצלה! עזרו והתעודדו העורת ה' בגבורים, לחשתפיתכם בבנין המכון המרכזי של רומעות התורה בארץ חמודים בארץ חמדת אבות.

עניני נא אחים יקרים יפה שעה אחת קודם להצות המצב, יהייתם לברכת עולמית מאת ה' הבוחר בתורה בעם קדשו וגחלת בגילתו בהר ציון וירושלים.

בעתרת אתיכם הנאמן, מברככם מקדש,

אברהם יצחק הכהן קוק.

הדיטות וגדבות לישלוח על פי הכתבת דלמטה:

UNIVERSAL YEHIVAH
38 Park Row, New York, N. Y.

ח ו ב ה ק ד ו ש ה מוטלת על כל אחד מישראל ל ט ה ר וישלוח את תרומתו, תרומת קודש, לישיבה קדושה זו, כי ברכה בה לחנוך הדור הבא.

ה מ ע ר כ ת.

וויכטיגע בעקאַנטמאכונג!

צו אונזערע לעזער בכלל און צו אַלע רבנים
און שוחטים בפרט!

„די שוחטים שטימע" וועט דרוקען אין קומענדען נומער ברכות לראש השנה אין העברעאיש און אין אידיש, דער קומענדער נומער וועט ערשיינען בעפאָר ראש השנה און וועט זיין זעהר אַן אינטערעסאַנטער באַלעהרענדער נומער, וועלכער וועט ערהאַלטען דרשות און אַרטיקלען וועגען ראש השנה יום כפור, שבת תשובה, סוכות און אַנדערע וויכטיגע און אינטערעסאַנטע אַרטיקלען. די „שוחטים שטימע" ווערט געלייענט ביי חשוב'ע רבנים, שוחטים, חזנים, פיהרער פון אַנשטאַלטען און אַרגאַזאַציאָנען, שוחלען און ביי באַוואוסטע חשוב'ע בעלי בתים פון אַמעריקא און קאַנאַדא ווי אויך פון אַנדערע לענדער.

די ברכות לראש השנה וועלכע וועלען געדרוקט ווערען אין „די שוחטים שטימע" און „השומר", וועלען בלייבען לזכרון עולם, ווייל די „שוחטים שטימע" איז ניט אַ טעגליכע צייטונג וואָס לעבט נור איין טאָג און נאַכהער שטאַרבט זי אָפּ. די „שוחטים שטימע" איז אַ מאָנאַטליכער זשורנאַל וועלכער ווערט געבונדען סוף יאָהר אַלס וויכטיגער ספר, אין „די שוחטים שטימע" און „השומר" ווערט געדרוקט חדושי תורה און דאָרט געפינען זיך שמות הקדושים, אַזוי אַז מען טאָר דאָס ניט אַוועקוואַרפען, און אייער ברכה פאַר ראש השנה וועט בלייבען אין די „שוחטים שטימע" לזכרון עולם. עס קען אויך אַראַנזשירט ווערען אַז דער נומער פון די „שוחטים שטימע" וואו אייער ברכה צו אייערע פריינד וועט געדרוקט ווערען זאָל געשיקט ווערען אַלס אַ גרויסאַרטיגע לשנה טובה מתנה, צו אייערע פריינד און באַקאַנטע.

„די שוחטים שטימע" איז דאָס אייגענטהום פון אַלע שוחטים פון לאַנד, און אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדע און פון אַנדערע לענדער דאַרפען אריינשיקען זייערע ברכות לראש השנה צו זייערע פריינד דורך „די שוחטים שטימע". אונזערע לעזער בכלל און אַלע רבנים און שוחטים בפרט ווערען געבעטען ניט אָפּלייגען אויף שפּעטער, נור אַריינשיקען זייערע ברכות לראש השנה, באַלד, אַזוי שנעל ווי מעגליך.

זיך ווענדען צום סעקרעטער רעוו. אליהו מעלצער.

SCHOCHTIM SHTIMME

229 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל. ארויסגעגעבן ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. **Telephone: ORchard 4—1938 — 9602**

Vol. I. No. 7. September, 1932. עדישטער יאהרגאנג. נומער 7. ב"ה ניו יארק, אלול. תרצ"ב

אינהאלט:

עדיטאריעלס:

א. ראש השנה.

ב. די שוחטים און זייער „שטימע".

ג. די „מתיבתא" מוז עקזיסטירען.

וואס איך האב געזעהן און געפיהלט אין א"י — — — — — — — — רעזו. יצחק בלום

א מיש מאש (פעליעטאן) — — — — — — — — — — — — — — ישראל צרבינסקי

פון וואנען שטאמט דער מנהג פון „תשליך" — — — — — הרב שמואל מנחם הלוי פיין

די שוחטים פון די מאונטעינס

אגיהת שוחטי עופית דלאס אנדזשעלעס

ברייף פון שוחטים.

השומר

לקראת השנה החדשה — — — — — — — — — — — — — — — — ש. ל. ה.

הלכות שחיטה — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

לתקופת השנה... שיר... — — — — — — — — — — — — — — — רעזו. יחזקאל ראזען

אל תשתכח תורה מישראל — — — — — — — — — — — — — — הרב ניסן טעלושקין

הרב הירשענזן על „הקיצורים"

שיר — א. פערעלבערג

אות הטוכה — — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב ר' יצחק בונין

ספרים חדשים — — — — — — — — — — — — — — — — — — בן דוב

ברכות לראשית השנה

Subscription Price, $3.00 a year. סובסקריבשאן 3 דאלאר א יאהר.

Application for second-class matter is pending.

פייערדיגער באַגייסטערטער קבלת פנים פאַר די הויפט פיהרער פון די „אגודת השוחטים"

ניט לאַנג צוריק האָט שטאַטגעפינדען אַן אויסערגע־וועהנליכער באַגייסטערטער קבלת פנים פאַר דעם פרעזי־דענט פון די שוחטים יוניאָן יעקב בלום און פאַר דעם פעהיגען סעקרעטאַר און אָנפיהרער פון די שוחטים יוניאָן רעוו. יוסף ראָזענמאַן און רעוו. זילבערמאַן, די דעלעגאַציע פון די „נחלת השבים", וועלכע איז געקומען פון ארץ ישראל, וואו זיי האָבען גע־קויפט באָדען צו פלאַנצען פרדסים און גרינדען אַ קאָ־לאָניע פאַר שוחטים און ארטאָדאָק־סישע אידען און זיי באַזעצען אין ארץ ישראל.

די 300 שוחטים מיטגלידער פון די שוחטים יוניאָן ווי אויך רבנים און חשוב'ע פיהרער פון די שוחטים זיינען געקומען אָפּגעבען כבוד די פיהרער פון דער שוחטים יוניאָן און הערען זייער באַריכט פון ארץ ישראל. דער ווייס־פרעזידענט פון „נחלת השבים" רעוו. ישראל באַשקאָוויץ ערעפענט דעם מיטינג און האַלט אַ קירצע און קלוגע רעדע, און שטעלט פאָר אַלס פאָרזיצענ־דער פון אָווענד דעם טרעזשורער פון „נחלת השבים" רעוו. שמואל קראַלעוויץ, וועלכער ציינט טאַלאַנט און טאַקט מיט פאָרשטעלען יעדען רעדנער אויף אַ גע־לונגענעם און פּאַסיגען אופן. דער ערשטער רעדנער איז געווען דער בעוואוסטער ציוניסטישער רעדנער מ. א. זעלדין, פון דער ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע פון אַמעריקא. מר. זעלדין האַלט אַ פייערדיגע רעדע, אַטאַ־קירט שטאַרק די נייע מרגלים פון ארץ ישראל, אַפּעלירט צו אַלע שוחטים אָנשליסען זיך אַלס מיטגלידער אין די „נחלת השבים". דער גרויסער כאָר פון די ברידער שוחטים חזנים זינגען פּאַסיגע שירי ציון און באַגייסטע־רען דעם עולם מיט זייער טאַלאַנט און מתיקות.

הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ, דער רעדאַקטאָר פון „די שוחטים שטימע" און „השומר". ווי אויך דער רב און פיהרער פון דער גרויסער תלמוד תורה תפארת הגר"א אין ברוקלין האַלט אַ פייערדיגע באַלערענדע רעדע אין אידיש און העברעאיש, באַפּעפערט מיט מאַמרי חז"ל און געלונגענע איינפאַלען ווי עס פּאַסט צו זאָגען פאַר שוחטים לומדים. נאַכהער באַקומט דאָס וואָרט איינער פון די דעלעגאַציע פון „נחלת השבים" רעוו. זילבערמאַן, וועלכער רעדט קורץ און צום פונקט און גיט אָפּ אַ האַרציגען גערוס פון ארץ ישראל.

רעוו. יוסף ראָזענמאַן דער סעקרעטאַר פון די שוחטים יוניאָן רעדט נאָך איהם און נאָך מר אונגאַר, אַ חשוב'ער בעל הבית, וועלכער איז געפאָהרען מיט דער דעלעגאַציע נאָך ארץ ישראל. רעוו. ראָזענמאַן איז אַ געבוירענער פיהרער און ער רעדט האַרציג, קלוג, צום פונקט און מאַכט זעהר אַ שטאַרקען און טיפען איינ־דרוק אויף אַלע צוהערער. ער שטעלט פאָר בילדער פון ארץ ישראל וועלכע מאַכען אַ גרויסען איינדרוק.

רעוו. אליהו מעלצער, דער טיכטיגער אַרבייטער, ווייס פּרעזידענט פון די שוחטים יוניאָן, סעק־רעטאַר פון „די שוחטים שטימע", באַגריסט די דעלעגאַ־ציע אין נאָמען פון די שוחטים יוניאָן, ער זאָגט, אָביואָהל די שוחטים יוניאָן האָט ניט קיין דירעקטע שייכות מיט די נחלת השבים, איז אָבער די יוניאָן צופרידען וואָס די אונטערנעמונג איז אַן ערפאָלג, און מעמבערס פון נחלת השבים זיינען אַלע חברים פון די שוחטים יוניאָן. ער רעדט זעהר לאָגיש, וואַרעם, האַרציג און מאַכט אַ שטאַר־קען איינדרוק. און אחרון אחרון חביב, עס ווערט פאָר־געשטעלט דער פּרעזידענט פון די „שוחטים יוניאָן" אין „נחלת השבים" רעוו. יעקב בלום.

רעוו. יעקב בלום איז אַ גלענצענדער רעד־נער, אַ באַוואוסטער און באַרימטער מטיף, אַ גרויסער בעל משפיע און איז באַליבט ביי אַלע וואָס קענען איהם. ער האַלט אַ האַרציגע רעדע וועלכע צייכענט זיך אויס מיט נוצליכע אינפאָרמאַציע, לאָגיק און געזונטער מענשען פאַרשטאַנד. זיין רעדע מאַכט אַ שטאַרקען און טיעפען איינדרוק, און אַלע אנוועזענדע פיהלען די נויטיגקייט צו אָנשליסען זיך אין די „נחלת השבים" און קומען אל המנוחה ואל הנחלה אין ארץ ישראל.

לשנה טובה תכתבו!

ווערטהער פריינד:

מיר ווענדען זיך צו אייך מיט אַ דרינגענדען אפיעל, צו שיקען אייער „לשנה טובה" ביישטייערונג פאַר דעם גרויסען תורה צענטער פון ירושלים די „ישיבה מרכזית עולמית", וועלכע ווערט געפיהרט פון הגאון והצדיק מוהרא"י הכהן קוק שליט"א דער רב־הכולל פון א"י.

צוליעב דעם קריזיס איז די פינאַנציעלע לאַגע פון דער ישיבה קריטיש און עס איז פשוט אַ פראַגע פון פקוח נפש.

די בני הישיבה ליידען הונגער און נויט! עס ליגט אויף אונז אַ חוב קדוש צו ראַטעווען דעם מקדש התורה! דיזע רעטונגס־ארבייט טאָר ניט אָפּגעלעגט ווערען!

דארום ווענדען מיר זיך צו אייך מיט דעם הייליגען רוף:

שיקט זאָפאָרט אייער ראש השנה נדבה!

שיקט וועלכע סומע איהר קענט. יעדע סומע, קליין אָדער גרויס, וועט העלפען די בני הישיבה.

לאָזט אונז ניט ווארטען—שיקט באַלד אייער נדבה!

מיר ערוואַרטען אייער שנעלען ענטפער מיט אייער ביישטייערונג לויט אייער מעגליכקייט, און דער זכות התורה והצדקה זאָל אייך ביישטעהן, און מיר זאָלען האָבען אַ שנת חיים טובים, שנת ברכה והצלחה ושנת גאולה וישועה.

בברכת כתיבה והתימה טובה לכל ישראל.

הרב ר' דוב אריה הכהן לעווינטאהל, פּרעזידענט, הערי פישעל, טרעזשורער, הרב ר' משה זבולון מרגליות, הרב ר' ישראל הלוי ראָזענבערג, הרב ר' אליעזר זילבער, הרב ר' אהרן טייטעלבוים, הרב ר' זאב גאָלד, יוסף דאובער, דוד פרייבערגער, יוסף פאלשטיין, דזשאָרדזש אָטאָ ראָזאלסקי, סאמועל ראָטענבערג, מאיר וועזעל, פרץ וויערניק.

ביטע שיקט אייערע ביישטייערונגען לויט דעם פאָלגענדען אדרעס:

Universal Yeshivah, 38 Park Row, N. Y. City

די שוחטים שטימע

אלול, תרצ"ב

ערשטער יאהרגאנג. נומער 7

לשנה טובה תכתבו

א נייעם גליקליכען יאהר, ברהחניות ובגשמיות, צו אונזערע לעזער, שרייבער, פיהרער, באאמטע און מיטגליעדער פון די אגודת שוחטי עופות דנוי ארק רבתי. ווי אויך צו אלע שוחטים און רבנים בכל מקום שהם, צוזאמען מיט'ן כלל ישראל.

זאל דער נייער יאהר ברייננען גליק און פרייד צו יעדען אידען, והרמת קרן תודתנו הקדישה, גאולה לעמנו על ארצנו, אדמת קודש, ברוח התורה והאומה.

די שוחטים שטימע ו„השומר".

ראש השנה

מיר זענענען זיך יעצט מיט דעם אלטען יאהר תרצ"ב און מיר טרעטען אריין אין דעם נייעם יאהר תרצ"ג. מיר זוילען פטור ווערען פון דעם אלטען יאהר מיט'ן גאנצען הארצען, קיינאזאל האט נאך אזוי גוט ניט נעפאסט די הארצינע בקשה, תכלה שנה וקללותיה, דער אלטער יאהר מיט זייגע קללות זאל זיך ענדיגען ווי אם שנעלער, — זוי הייגטיגען יאהר. א ביטערער יאהר איז דאם געווען. די אידען פון דער גאנצער וועלט געפינען זיך הייגט אין א שרעקליכע פינסטערע לאגע, און אויך דער איד פון אמעריקא, „דער רייכער פעטער" פון דאם אידישע פאלק, איז אראם נעווארען, איז געווארען, נעבאך, א יורד.

די אידען פון דער רייכער אמעריקא לעבען יעצט איבער א שרעקליכע צייט, זיי ליידען פון אן עקאנאמישען קריזיס, און אויך פון א ניסטיגען קריזיס. און דער נייסטיגער קריזיס איז פיעל ערגער פון דעם עקאנאמישען קריזיס, דער יורד איז ניט נור א יורד אין פינאנציעלען און עקאנאמישען זין, נור — וואם פיעל ערגער — ער איז נעווארען א יורד אין גייסטיגען נשמה'דיגען זין. אלע ישיבות און אלע תלמוד תורה'ס פון לאנד זיינען אין א מצב פון גסיסה. ראשי ישיבות און לעהרער הונגערען, עלטערען האבען אויפגעהערט שיקען די קינדער לעהרנען אידישקייט, און ווען זיי שיקען ווילען זיי ניט צאלען שכר למוד. חלול שבת ווערט פארשפרייט ווי א פייער אין יעדע אידישע שכונה, עם וואקסט אויף א נייער דור וועלכער האט קיין מאל ניט נעזעהען א שבת'דיגען טיש, וועלכער האט קיין מאל ניט דורכגעלעבט די שעהנקייט און הייליגקייט פון שבת אין א אידישע הויז, אידען עסען טריפות, דער נייער דור האט טריפה רעסטאראנען אין יעדע אידישע סביבה, עם האט זיך נעגרינדעט א כשרות אסאסיאיישאן פון גרויס ניו יארק, וועמעס צוועק איז צו באזארגען די אידען פון ניו יארק מיט כשרות, איז זי נאך פארלויפיג ניט שטארק נעגונג און האט נאך ניט די פינאנציעלע מיטלען מיט וואס צו טאן נוצליכע ארבייט.

ראש השנה איז דער נייער יאהר און גלייכצייטיג א יום הדין, ראש השנה דארף יעדער איד טאן תשובה און האבען א ריכטיגען חשבון הנפש, און דיזען ראש השנה מוזען די אידען פון אמעריקא, פארזאמעלט אין די שוהלען פון לאנד, באשליסען צו שאפען א גרויסע באוועגונג פאר שמירת שבת, פאר א גוטע אידישע ערציהונג, פאר ריכטיגע כשרות, פאר טהרת המשפחה, און צו אפשאפען די הפקרות פון דער אידישער נאם, עס מוז זיין אן ארגאניזירטע יודענטהום, און די ערשטע ארבייט דארף זיך אנפאנגען ביי אונזערע רבנים, די גייסטיגע פיהרער פון פאלק, עס לינט א הייליגע פליכט אויף די „אגודת הרבנים" צו פארייניגען די אלע רבנישע קערפערשאפטען אין איין גרויסען שטארקען מעכטיגען רבנים פארבאנד, וויל נור דורך פארייניגונג קען געבויט און ארגאניזירט ווערען דאם יודענטהום, אין דער מצב הרבנים והרבנות זאל פארשמארקט ווערען.

ראש השנה דארפען די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא האבען א חשבון הנפש, פארשטעהן זייער לאגע, און דאן ווילען זיי מוזען קומען צו די אייניגע ווירקליכע איבערצייגונג, אז דער נליק פון די שוחטים און זייער צוקונפט לינט נור אין פארייניגונג, די שוחטים פון לאנד דארפען זיך פארייניגען אין א גרויסע שטארקע מעכטיגע שוחטים יוניאן, יעדער שוחט פון לאנד מוז זיך אנשליסען אלס מיטגליעד אין דער אגודת השוחטים דאמעריקא וקנאדא, א קאנוועגשאן פון אלע שוחטים פון לאנד מוז נערופען ווערען, און אויף אט יענע ערשטע גרויסע היסטארישע קאנוועגשאן, זאל נעליינט ווערען דער פונ-

דאמינט פון דעם גרויסען מעכטיגען היילינגען בנין „די שוחטים יוניאן פון אמעריקא און קאנאדא".

ווען די שוחטים פון לאנד זאלען זיך באמת פאראייניגען, וועלען זיי זיין א גרויסע נוצליכע קראפט, די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי האט נעוויזען די וועג, אין וועלכע אלע שוחטים פון לאנד דארפען גענהן, די וועג פיהרט צו זעלבסטשטענדיגקייט, שטאלץ, פרנסה בכבוד, און ריכטיגע בשרות. די פאראייניגונג פון די נויארקער שוחטי עופות דארף דינען אלס נוטער ביישפיעל צו אלע שוחטים בכל מקום שהם, ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצון הבורא בעבודת הקודש, בלב שלם.

דער שופר רופט און וועקט אלע שוחטים פון לאנד צו פאראייניגען זיך אלע צוזאמען אין א גרויסען שטארקען שוחטים פארבאנד.

די שוחטים און זייער „שטימע"

ס'איז צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אידען אין אמעריקא און קאנאדא, אז די שוחטים פון לאנד זאלען האבען אן איינעגעם ארגאן, וועלכער זאל דינען זייערע אינטערעסען, זאל קעמפען זייער קאמף — ווען אזא קאמף וועט זיין נויטיג — און זאל זיי וועקען צו פאראייניגונג, אן ארגאן וועלכער זאל זיין די אפיציעלע ש ט י מ ע פון די שוחטים כלפי פנים אין כלפי חוץ.

„די שוחטים שטימע" אין אידיש, און דער „השופר" אין לשון קודש, איז דער אפיציעלער ארגאן און דאס איינעגעטהום פון אלע שוחטים פון לאנד, אויב ניט אלע שוחטים פיהלען און פארשטעהן די נויטיגקייט און וויכטיגקייט פון צו האבען אן איינעגעם ארגאן, וועלען זיי דאס מוזען פיהלען אביסעל שפעטער, דער לעבען וועט זיי איבערצייגען די נויטיגקייט און די וויכטיגקייט פון די „שוחטים שטימע".

יעדע פארטי, יעדע לעבעדיגע נאציאנאלע ארגאניזאציע, זוכט צו האבען אן איינעגעם ארגאן, מען דארף זיי ניט ערקלערען די נויטיגקייט דערפון, וויל זיי וויסען און פיהלען דאס אליין, די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי, האבען דאס פארשטאנען און דערפאר האבען זיי נענרינדעט די „שוחטים שטימע" אין האבען איהר אוועקגעשטעלט אין דינסט צו אלע שוחטים פון לאנד.

די שוחטים פון פוילען און אנדערע לענדער זיינען סובסקרייבער פון „די שוחטים שטימע"; די שוחטים פון אמעריקא אבער זיינען ניט אלע פון זיי פעהיג צו אפשאצען די ארבייט און די גרויסע נוצען וואס „שוחטים שטימע" בריינגט צו זייער היילינג פראפעסיע און צום כבוד פון די שוחטים אין דיזע לאנד.

פיעלע הונדערטער שוחטים וועלכע וויסען ווי צו אפשאצען די נוצען פון זייער ארגאן, שיקען אונז דאגה בריעף, הארצינע בריעף, ווען זיי דאנקען די שוחטים יוניאן פון נוי יארק און די רעדאקציע פון „די שוחטים שטימע", שאפען סובסקרייבער פאר זייער „שטימע". זיי זוכען צו פארשפרייטען דעם שוחטים זשורנאל צווישען זייערע פריינט און באקאנטע. עס זיינען אבער דא הונדערטער שוחטים וועלכע שטעהן נאך פון וועיטען און נאר ניט פאר זייער זשורנאל, און דאס איז וירקליך א פארבראכען צו זיך אליין. זיי זיינען ניט באוואוסטזיניג נעניג, און פארשטעהען נעבאך נישט דעם נוצען וואס זיי קענען און וועלען האבען אין דער נאהענטער צוקונפט, ווען זיי וועלען שטארק מאכען זייער איינעגעם ארגאן.

די „שוחטים שטימע" וועט ניט אונטערגעהן, די שוחטים יוניאן פון נוי יארק איז נעניג פארנאטוארטליך דערפאר, די „שוחטים שטימע" איז באשאפען נעווארען צו בלייבען א תושב אין דער אידישער נאם פון אמעריקא, אבער וואו זיינען א ל ע ש ו ח ט י ם? וואו זיינען אלע שוחטים פון נאנצען לאנד? וואהרום העלפען זיי ניט די שוחטים יוניאן צו ארבייטען און פארשפרייטען די צייטונג אין אלע אידישע הייזער פון זייערע באקאנטע. צווישען זיערע בעלי בתים, צווישען די מעמבערס פון די ארטאדאקסישע שוהלען פון לאנד. עס איז דא ארבייט, זעהר ביעל ארבייט, און יעדער ברודער שוחט טאר זיך ניט באפרייען פון אזא נוצליכע היילינע ארבייט, און אדויפוואוארפען די נאנצע ארבייט נור אויף די אגודת שוחטי עופות פון נוי יארק, אין דער צייט וועו די צייטונג איז דאס אייגענטהום פון א ל ע שוחטים פון נאנצען לאנד.

די צייטונג האט געדארפט זיין פול מיט באריכטען פון די טויזענטער שוחטים פון לאנד פון אלעם וואס זיי קומט פאר, א נייע שטעלע, א פאמיליען שמחה, א חתונה, א בארלאבונג ביי א קינד, א בר מצוה וכדומה. די „שוחטים שטימע" האט געדארפט זיין די פ א מ י ל י ע צייטונג פון אלע שוחטים, וויל די „שוחטים שטימע" וועלט דאך נעלייענט ביי די שוחטים פון לאנד, ביי רבנים, און חשוב'ע בעלי בתים, וואהרום זאלען די שוחטים ניט וויסען פון אלעם וואס ס'קומט פאר ביי זייערע קאלעגען, חברים במלאכת הקדש, א טענליכע צייטונג לעבט נאר אין טאג און שטארבט אפ, די „שוחטים שטימע" אבער, וועט נעבונדען וועלען אם ענדע יאהר אלס יעהרליכער בוך, און די אלע פאסירונגען, ברכות, מזל טוב'ם וכדומה, וועט דאך בלייבען לזכרון עולם אין די „שוחטים שטימע".

ווען די טויזענדער שוחטים פון לאנד וואלטען אלע אריינגעשיקט זייערע ברכות, מזל טוב'ם, שמחה'ם וכדומה אין „די שוחטים שטימע", וואלט די צייטונג נעהאט די מעגליכקייט צו וועלען גרעסער, בעסער, און זי מוז וועלען א ו ע כ ע נ ט ל י כ ע צייטונג אנשטאט א מאנאטליכער זשורנאל.

און ווען די שוחטים פון לאנד וועלען ראש השנה האבען א חשבון הנפש, וועלען זיי מוזען באשליסען צו מאכען זייער ארגאן פאר א ו ע כ ע נ ט ל י כ ע צ י י ט ו נ נ, דורך שאפען נייע סובסקרייבערס, פאר־שפרייטען איהר צווייטען די בעלי בתים פון זייערע

וואָס איך האָב געזעהן און געפיהלט אין א"י

פון רעוו. יעקב בלום, פרעזידענט פון די „אגודת השוחטים" און פון די „נחלת השבים".

איך וועל קיינמאל אין מיין לעבען ניט פארגעסען יענע הייליגע מאמענטען וועו איך האָב אריבערגעטראָטען אויף דעם הייליגען באָדען פון ארץ ישראל, וואָס משה רביגו האָט דאָס ניט זוכה געזוען, איך האָב געפיהלט דאָס וואָס א קינד פיהלט וועו ער איז געבליבען עלטער, אליין, אהן זיין גוטע הארציגע מוטער. און ענדליך איז ער אריינגעפאלען צוריק אין דעם שוים פון זיין ליבע גוטע הארציגע מוטער, וועלכע דריקט איהם צום הארצען און וויינט פון פרייד. איך האָב געפיהלט אז איך האָב אימער נעלעבט אין א פ ר ע מ ד ע וועלט און יעצט בין איך געקומען א ה י י ם, צוריק אין ארץ ישראל. איך וועל ביי אן אנדער געלעגענהייט אפשר האָבען די מעגליכקייט צו רעידען און שרייבען באריכות וועגען מיין רייזע נאָך ארץ ישראל. איצט אָבער וועל איך זיך באנוגענען מיט טיילען זיך מיט די לעזער פון „די שוחטים שטימע" מיט מייגע ברידער שוחטים נור מיט איניגע עפיזאָדען און איינדרוקע בעת מיין זיין אין ארץ ישראל, נעשיקט פון די „נחלת השבים" וועמעס צוועק איז צו גרינדען אין ארץ ישראל א רעליגיעז נאציאָנאלע קאָלניע פון און פאר שוחטים און ארטאָדאָקסישע אידען שומרי תורה ומיצות.

⁂

און אט זיינען אייניגע קורצע פאסירונגען און פאקטען:

אן ארבישער עפענדי, וועו מען איז געקומען קויפען ביי איהם לאנד פאר א נייע קאָלאָניע און וועו די קויפער האָבען איהם געוואָגט אז ער בעט א צו טייערען פרייז, האָט ער געענטפערט: איך וועל אייך דערצעהלען וואָס עס האָט פאסירט. וועו אייער גאָט האָט אייך ארויסגעטריבען פון ארץ ישראל, האָט ער נעמומען זוכען וועמען זאָל ער איבערגעבען אייער לאנד, זי אפצוהיטען, ביז וואנען ער וועט אייך בריינגען צוריק. האָט ער געמומען נאָכזוכען אויף וועמען מען קען זיך פארלאָזען, האָט ער געפינען אז אויף אדום'ען אָדער שעיר, און אלע אנדערע פעלקער, אז ער וועט זיי געבען די לאנד זיינען זיי דאָך פעהיג און זיי וועלען איהר באארבייטען און מאכען איהר פאר א פרוכטבארע לאנד, און זיי וועלען איהר ניט וועלען אבגעבען צוריק צו אייך. איז איהם אייניגעפאלען, אז דער בעסטער איז די ארבער, זיי זיינען פויל און וועלען פון דער לאנד גארניט האָבען נאָר וועלען איהר אבהיטען פאר זיינע קינדער, האָט ער אונז דערפאר געמאכט פאר די שומרים פון ארץ ישראל, און מיר היטען שוין די לאנד פאר אייך שוין באלד 2000 יאהר, בין איך ניט בארעכטיגט צו דעם פרייז וואָס איך בעט פאר אזוי פיעל יאהרען שמירה?

דער אלטער ארבער איז פויל און וויל זיין לאנד פארקויפען, אבער מיר קענען פארשפעטיגען די געלעגענהייט, וויל דער יונגער דור ארבער איז שוין נאציאָנאל שאָוועניסטיש, און ער וועלט ציוויליזירט. ער וועט שוין זיין באדען ניט פארקויפען, וועו מיר וועלען זיך ניט צוהיילען צו קויפען אין די נעקסטע 10 יאהר.

ביאליק זאָגט מיר, אז אָדער אידען קומען אין ארץ ישראל, אָדער ח"ו זיי וועלען אומקומען, ער זאָגט צו מיר, זאָגט אייערע אמעריקאנער אידען, אז א ר ץ

שוהלען און חברות, באקומען אדווערטייזמענטס, און נאריכטען אין דער צייטונג פון אלעם וואָס ס'קומט פאר ביי זיי אין זייערע קהלות, אזוי אז די צייטונג זאָל קענען אפשפיגלען דעם ווירקליכען לעבען און זאָל ווערען א קראפט און א וועג ווייזער צו די אידען פון אמעריקא.

שוחטים! איהר האָט יעצט אן איינענע „שטימע", וואָס לאָזט זיך שטארק הערען אין דאָם אידישע וועלט און פארשאפט אייך כבוד און פרעסטיזש, פארלירט ניט אייער שטימע! צו דער ארבייט!! זאָל יעדער חבר שוחט וואו ער נעפינט זיך וועלען א נאָהענטער מיטארבייטער פון די „שוחטים שטימע" וועלכע איז און דאָרף כלייבען אויף אימער אייער איגענטהום.

און אין דעם י ו ם ה ז כ ר ו ן פארגעסט ניט אייער ארגאן, וועלכער דארף האָבען אייער מיטווירקונג, און וועלכער וועט דינען די אינטערעסען פון שוחטים בכלל און פון כשרות און יודענטהום בפרט.

די „מתיבתא" מוז עקזיסטירען

די „מתיבתא" איז א גרויסער נוצליכער הייליגער ערציהונגס אנשטאלט פאר העכערע לומדות און יראת שמים באמת, די בחורים וועלכע לעהרנען אין דער מתיבתא, געניסען אן אמת'ע הייליגע און גרינדליכע העכערע אידישע ערציהונג, אין דער „מתיבתא" איז דא בידע זאכען, אי למוד אי חנוך. עם איז א הייליגע פליכט אויף יעדען אידען צו שטיצען די „מתיבתא".

די „אגודת הרבנים", „ועד הרבנים", „דגל הרבנים" און „אגודת האדמורים" האָבען פארויבערט צו די רבנים די ראשי ישיבות אז וועו זיי וועלען זיך אומקערען צוריק צו זייער הייליגע און פרוכטבארע ארבייט וועלען זיי נעלעבט ווערען פון אלע רבנים און חובבי תורה פון לאנד.

יעדער רב, יעדער שוחט און יעדער איד ביי וועמען תורה איז טייער און הייליג מוז זאָפארט שטיצען די „מתיבתא". די מתיבתא דארף מוז עקזיסטירען.

ישראל טוט פאַר אידען מעהר ווי־פיעל אידען טוען פאַר ארץ ישראל. אידען האָבען דאָס גאָרניט פאַרדינט וואָס ארץ ישראל טהוט פאַר אַ אידען וואָס באַזעצט זיך דאָרטען.

שבת אין ארץ ישראל

ארץ ישראל קערט אום צום אידען זיין שבת קודש, ניט אַ גלות „גוט שבת" נור אַ „שבת שלום", אַ פרידליכען רוהיגען שבת מנוחה, שבת איז די שטאָדט תל אביב מיט איהרע 55 טויזענד איינוואָהנער אַ אמת'ער רוה טאָג. די אויטאָבאָסעס געהען ניט, דער פּאָסט און טעלעגראף אָפיסעס זיינען צוגעמאַכט. דער עולם שפּאַצירט געמיטליך אין די גאַסען. פרייטאָג פאַרנאַכט ווען דער שטאָדט שמש געהט אַרום אין די גאַסען מיט'ן טראָמפּייט און רופט צו צומאַכען די געשעפטען, איילען זיך יונגע מענער און פרויען, אַפילו אָרימע צו די בלומען סטענדס צו קויפען בלומען לכבוד שבת. דער תימנער שיך פּוצער הייסט מיר באַצאָלען פאַר פּוצען די שיך 1 פיאסטער אנשטאָדט וואָס אַלע טאָג נעמט ער ביי מיר נאָר ½ פיאסטער. ווען איך פרעג איהם מה יום מיומים? ענטפערט ער הלא ערב שבת היום! ער דאַרף דאָך מאַכען שבת. די קדושה פון שבת דרינגט דורך אַלעס און אַלעמען. די יוגנט שפּאַצירט פרייטאָג נאַכט און שבת נאַכט געשלאָסען די אָרעמס איינער אין אַנדערען און מען געהט אין מיטען נאַס, זינגען די שירים, וועלכע פילען אָן די לופט מיט לעבען און האָפענונג אין אונזער צוקונפט, און ווען זיי קומען צו אַ ליידיגען פּלאַץ טאַנצט מען ביז שפּעט אין דערנאַכט מיט התלהבות און געזאַנג. דאָ זעהט מען די אידען לאַכען מיט אַ נאַטירליכען געלעכטער, וועלכעס מען קען ניט זעהן אין די גלות לענדער.

היינט איז דער הימעל אין ארץ ישראל אַן אמת'ער שמים חדשים, אַזוי בלוי און קלאָר אַז עס דוכט זיך מען קען אַריינקוקען מיט די אויגען אין די הימלען און זעהן די געטליכקייט אַליין. קיינע וואָלקענס, די הימלען אין גלות זיינען פאַרוואָלקענט, אָבער דער הימעל אין ארץ ישראל קוקט מיט קלאָרקייט און ליבע אויף דעם אידען וואָס קומט אין ארץ ישראל מאַכען זיין היים. קוקענדיג אויף דעם ארץ ישראל הימעל האָב איך פאַרשטאַנען וואָס עס מיינט עיני ד' בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, און ביינאַכט הענגען די שטערען ווי אין דער לופטען, ווי בלישטשענדע דיימאָנדס און שיינען אין דעם קלאָרען אונענדליכקייט. אָנהויב חודש שיינט די לבנה אַזוי ליכטיג, אַז מען צינדט ניט אָן די לאָמפּען אין די גאַסען. עס איז אַזוי ליכטיק אַז מען קען לעזען אַ צייטונג אין גאַס.

די ארץ ישראל אידען

דער קלאַס אידען וואָס האָבען זיך באַזעצט אין ארץ ישראל זיינען די אינטעליגענץ פון אידישען פאָלק, וואָס האָט זיך אַרויסגעריסען פון אַלע גלות לענדער. דאָס איז דער אמת'ער, אחד מעיר ושנים ממשפּחה, דאָס איז דער שאירית הפּלטה פון אידישען פאָלק. אַ רוהיגען גליקליכען און צופרידענעם לעבען קען אַ איד לעבען נור אין

א מיש מאַש

(פעליעטאָן) פון ישראל צרבינסקי, ירושלים

געווידמעט צו מיין ערשטען בעסטען שיפס ברודער פון מיין ערשטער רייזע נאָך אמעריקא, דער שעהנער בעל בית אין די בראָנקס, ישראל שולמאן.

אַ רייזע מיט דער שיף, דער רעדאקטאָר בעצאָהלט, — 100 טויזענט דאָלאר דעם גרינעם'ס קוואָטא, אנעקדאָט אַ אמתען. ארץ ישראל'דיקער ים הגדול דער קליינער, אַמעריקאַנער אטלאַנטיק דער גרויסער.

כל מה שאתה ממשמש מוצא בהם טעם.

„האחאהא און האחאהא! — הער איך מיר די וואָך און יענע וואָך פאָהרענדיג צוזאַמען מיט חברה אין דער שיף „אַדריאַטיק". דער זעלבע „האחאהא" ווערט געהערט אין סליפינג רום, אין דייניגג רום, ווי אין דענסינג רום, און אין סמוקינג רום, מען הערט גאָר ניט אויף צו האַחאַחאָטשען...

איך אַלס איד, איינער פון כלל ישראל, וואָס ליידער בין נאָך ניט געבענשט געוואָרען מיט אַ לאַנגען נאָז, איהם אריינרוקען וואו מען דאַרף נישט, דאָס הייסט אוואו צוויי זיין אַ דריטער — דאָך בין איך געווען נייגעריג צו שטודירען יעדעס פּיטצעלע פון דער געשיכטע וואָס איז פאַרלאָפען אויף דער שיף, וואָס דאָס האָט אַרויסגערופען אַזאַ לאַנגען לאַכענדיגען געלעכטער, וועלכע מען לאַכט נאָך, מען האַחאָטשעט נאָך אפשר עד היום הזה...

ווען אַ לין וואָלט דאָס דערציילען, וואָס איז פאַרלאָפען אויף דער שיף, וואָלט מען געזאָגט דאָס איז אַן אנעקדאָט — אָדער אַן אויסגעטראַכטער ליגען — זיך מיט דעם אַביסעל פריילאָך צו מאַכען — דאָך צי איהר וועט מיר יאָ גלויבען, צי ניט — מיר איז דאָס גאַנץ עגאַל, דער רעדאקטאָר וואָס וועט דאָס זיכער דרוקען (אפילו אָדער לא כל שכן אַז דאָס איז אַ ליגען) וועט מיר סיי ווי בעצאָהלען פאַר יעדער שורה — אַז ניט שרייב איך ניט — אָדער ווי איהר לצים וועלען אפשר צוגעבען — אַז ניט טראַכט איך ניט אויס, איך בין דען טאַקע „משה מחויב" קומען אַזש פון ארץ ישראל פאַר אייך שרייבען, אָדער

ארץ ישראל. איך בין זיכער אז בלויז מיט 25 דאָלאַר אוזאָך אייננאַמע קען אַ איד לעבען אין ארץ ישראל בכבוד ווי מיט 75 דאָלער אַוואָך דאָ אין אַמעריקע.

זייענדיג אַפּאָר וואָכען אין ארץ ישראל האָב איך צוריק געקראָגען מיין אידישען איך, מיין אידישען זעלבסט באַוואוסטזיין, זיך פילענדיג אַז איך געפין זיך אין אַ אידיש לאַנד, פון דעם סיטי מעיאָר ביז דעם סטריט קלינער זיינען אַלע אידען. דער סטריט קלינער הויבט אויף אַ העברייאישע צייטונג פון גאַס און לייענט, היינט די עפליכקייט אויף די באָסעס, ווען אַלע סיטס זיינען שוין פאַרנומען, זאָגט דער שאָפער, ס ל י ח ה ג ב ר ת י א י ן מ ק ו ם!

און זעהענדיג ווי אידען אין ארץ ישראל לעבען אמת רוהיג, אַזאַ רוהיגקייט קען אַ איד אין אַמעריקא בשום אופן ניט האָבען, אַ גליקליכע רוהיגקייט וואָס מען מוז זיין אין ארץ ישראל און ד ו ר כ ל ע ב ע ן אַזאַ שטילע טיפע הייליגע רוהיגקייט, אום צו פ אַ ר ש ט ע ה ן וואָס עס מיינט מ נ ו ח ה נ כ ו נ ה, האָב איך דאַן אָנגעהויבען צו פאַרשטעהן און פיהלען די אמת'ע באַדייטונג פון דעם אויסדרוק א ל ה מ נ ו ח ה ו א ל ה נ ח ל ה. דער חלוץ וואָס אַרבייט פאַר 80 סענט אַ טאָג, דער קרעמער, דער קאָלאָניסט, דער באַנקיר, דער וואָס רייניגט די שמוץ פון גאַס, דער שוך פּוצער, אויף אַלעמען זעהט זיך אָן די אמת'ע מ נ ו ח ה, אַלעס ווערט געטאָן מיט און פון פאָלשטענדיגע רוהיגקייט, אַ מנוחה פּנימיות, ניטאָ דאָרט די ווילדע משוגע'נע לויפעניש, דער האָרי אָפּ לעבען, דער יאָגען זיך נאָך ווינד, די אומרוהיגקייט וואָס האָט זיך באַזעצט דאָ טיף אין אונזערע הערצער און נשמות. דער שטילער באַהאַלטענער טרויער, וועלכער מאַטערט אונז און לאָזט אונז ניט זיין אמת פרעהליך און גליקליך איז ניטאָ אין ארץ ישראל, דאָ אין אַמעריקע האָבען מיר נ ח ל ה אָבער ניט מ נ ו ח ה, אין ארץ ישראל אָבער האָבען דאָרט די ארץ ישראל אידען, מנוחה אויך.

און די אידען פון אַמעריקע ווען זיי וועלן פאַרשטיין און פיהלען אַז זייער גליק און זייער צוקונפט ליגט נור אין ארץ ישראל, און וועלען קויפען לאַנד, פלאַנצען פרדסים, וועלען קומען א ל ה מ נ ו ח ה ו א ל ה נ ח ל ה.

וועגען די „נחלת השבים" איז אונז בעז"ה געלונגען צו קויפען אַ טייל פון דזש. פ י ש ע ר באָדען וואָס איז ביי 7 קילאָמעטער פון נתניה און ביי 10 קילאָמעטער פון ים וואָס מאַכט אונז צו זיין פּראָטעקטעט פון די ים ווינטען. דער באָדען איז אונטערזוכט געוואָרען ביים באַוואוסטען רעגירונגס עקספּערט ס. צ מ ח און ביי אונזער עקספּערט ש. ק א צ פ ר ב ס ק י אַלס אַ 100-פּראָצענטיגען פרדס באָדען. אונזער אונטערנעמונג האָט אַרויסגערופען באַגייסטערונג אין ארץ ישראל ביי אַלע שיכטען וואָס האָבען ניט קיינע פּערזענליכע אינטערעסען. עס האָבען מיר צוגעשיקט בריף ה ר ב ק ו ק, די רבנים א ה ר נ ס א ן און ע ז י א ל פון תל אביב, מ א י ר ד י ז ע נ ג א ף, ה ר ב מ א י ר ב ע ר ל י ן, די מנהלים פון די בענק „קפת עם" און בנק מזרחי, וועלכע לויבען שטאַרק די אונטערנעהמונג, און די אָרגאַניזאַציע „השותל", וועלכע וועט האָבען די אויפגאַבע און אויפזיכט פון פלאַנצען פאַר אונז די פרדסים נאָך די נייסטע און סיסטעמאַטישע מעטאָדען דאָס אונזערע פרדסים זאָלען ניט זיין אַ פרדס אין נאָמען, נאָר זאָל בריינגען גוטע און זיכערע איינגאַמע, וועלכע וועט געפירט ווערען אויף קאָאָפּעראַטיווע יסודות, אַז אַ ל ע ס פ אַ ר אַ ל ע מ ע ן. און מיר האָבען זיך אַוועקגעשטעלט אַלס מאָטטאָ; ו ש ב ו ב נ י ם ל ג ב ו ל ם — ל ג ב ו ל א ש ר ג ב ל ו ר א ש ו נ י ם.

אַלע ארטאָדאָקסישע אידען בכלל און שוחטים בפרט דאַרפען זיך אָנשליסען אָן די „נחלת השבים, דאַמיט וועלען זיי צוברעכען די שווערע אייזערנע קייטען פון גלות, באַפרייען אונזערע נשמות פון פ ר ע מ ד ע איינפלוסען, און לעבען אַ הייליגען אידישען גייסטיגען לעבען אין ארץ ישראל. מיר וועלען דאַן קומען באמת א ל ה מ נ ו ח ה ו א ל ה נ ח ל ה, נ ח ל ת ה ש ו ב י"ם ה ש ב י ם.

פאַר אייך אויסטראַכטען און נאָך אין מיטען רעכטען ווינטער, זיך אַליין שטעלען אין געפאַהר פאַר אייער שטילינקען אַמעריקאַנישען אָקעאַנוסול? — נעבעך אַ שטילינקער, ער טשעפּעט ניט אפילו אַ פליג אויף דער וואַנט... פונדעסטוועגען מאַך איך נאָר מיין קוואָטע... וואָס איך האָב מיר זיך אוועקגעשטעלט... סך הכל נאָר די ערשטע הונדערט טויזענד דאָלאַר — אפילו באַלד די ערשטע וואָך — בין איך קיין איד ניט — אויב איך בלייב ביי אייך מעהר. און איך זאָג טאַקע אָן מיינע קינדער און קינדס קינדער, ניט מעהר מיט אייער שטילינקען אָקעאַנוסול זיך אָנצוהייבען. רופט איהם אטלאַנטיק אָדער גאָר אַ־אַנטיק, ווי איהר ווילט, אָבער איך וויל ניט מעהר... האָבען קיין משאָ ומתן מיט איהם, איהר ווייסט דען וועמען איהר האָט, און פערמאָגט — אַז איהר וועט ווערטה זיין — אָדער אַז איך וועל ווערען גוט בעצאָהלט, פּאַן רעדאַקטאָר, דאַן וועל איך אייך דערציילען וואָס פאַר אַ תכשיט אייער שטילינקער אטלאַנטיקל איז, ניט אומזיסט האָב איך געזאָגט און איך תזר דאָס נאָך אמאָל איבער — דען וואָס דערלייג איך דערצו. אדרבה דערווייל קומט דאָך צו מעהר שורות, כל המרבה הרי זה משובח. וואָס מעהר שורות איז מעהר דאָלאַרס — כדי איך זאָל קענען האַלטען מיין וואָרט: אַז ביי די ערשטע הונדערט טויזענד דאָלאַר אפילו דעם ערשטען טאָג פון מיין אראָפּגעהן אין עליס איילאַנד לאָז איך אייך אוועק. — ס'איז טאַקע נעבעך אויף אייך אַמעריקאַנער אַ רחמנות (אַזאַ רחמנות אויף די ארץ ישראל אידען געזאָגט געוואָרען) אָבער משה איז בילכער, איך וויל שוין מעהר אייער אטלאַנטיק ניט קענען — ביי מיר איז ליבער... מיין ארץ ישראל'דיגער ים הגדול דער קליינער... איידער אייער אטלאַנטיק דער גרויסער, קיין גוטער איד זאָל איהם ניט קענען, אַלע אידען זאָלען בעסער קענען... און טאַקע בקרוב דעם

פון וואַנען שטאַמט דער מנהג פון תשליך?

הרב שמואל מנחם הלוי, פיין, דעטראָיט, מיש.

אונטער אַזאַ קעפּעל איז ערשינען אַן אַרטיקעל אין „פאָרווערטס", דעם 22-טען סעפּטעמבער, 1930, פון י. קדיש. און דער שרייבער בריינגט פאַרשידענע מיינונגען וועגען תשליך. איך האָב געמאַכט באַמערקונגען וועגען דעם אויבענדערמאָנטען אַרטיקעל, און אויפמערקזאַם געמאַכט דעם שרייבער אַליין און אויך די לעזער, אַז די השערות וועגען תשליך וואָס ער שרייבט איז ניט קיין ריכטיגע, און איך האָב עס אַריינגעשיקט אין „פאָרווערטס" פאַריגען יאָהר צום דרוקען, אָבער ליידער איז עס ניט געדרוקט געוואָרען, און איך רעכען, אַז עס איז ראַטהזאַם צו דרוקען עס איז דער „שוחטים שטימע", און צו ערקלערען די באַדייטונג פון אונזערע הייליגע מנהגים.

דער שרייבער בריינגט נור צוויי טעמים פון ספרים וועגען דער מנהג פון תשליך, פון ווילנער גאון בשם המדרש צו דערמאָנען די עקדה, און אויך פון מהרי"ל, און עס לייענט זיך פאָלגענד אין דער אויבענדערמאָנטער צייטונג, דער מהרי"ל איז געווען דער גרעסטער פון די רבנים אין דייטשלאַנד ביים סוף פון 14-טען יאָהרהונדערט. אין זיין באַרימטען ספר „מנהגים", רעדט ער וועגען דעם מנהג פון תשליך און ער זאָגט שטרענג אָן אַז מ'זאָל ניט וואַרפען קיין ברעקלאַך ברויט צו די פיש ווען מען נייט ראש השנה צום טייך, אפילו ווען מען טרעפט ביים וואַסער אַ גוי, זאָגט ער אָן, זאָל מען אויך ניט נעמען פון אים קיין שטיקלאַך ברויט פאַר די פיש.

מיר לערנען אַלזאָ אַרויס צוויי זאַכען פון דעם, ערשטענס, אַז אין דער צייט פון דעם מהרי"ל, אין 14-טען יאָהר הונדערט, איז שוין ביי די אשכנזישע אידען געווען דער מנהג פון געהן צו „תשליך". צווייטענס, זעהען מיר דערפון אַז דער הויפּט שטריך פון דעם מנהג פון „תשליך" איז באַשטאַנען אין וואַרפען שטיקלאַך ברויט אין טייך, אַז מאַנכע אידען שאָקלען נאָך איצט אויס די קעשענעס צו „תשליך", האָב איך אַליין געזען אין מיין שטעטעל אין ליטע, געוועהנליך אָבער טוט מען עס ניט, עס ווייזט אָבער אויס, אַז לכתחילה האָבען עס אַלע געטאָן, אַז לכתחילה, איז שאָקלען ברעקלאַך פון די קעשענעס געווען דער עיקר פון דעם גאַנצען מנהג. מיר זעהען דאָ, אַז אין דעם מנהג פון „תשליך" ליגט די אַלטע פרימיטיווע פאָרשטעלונג פון געבען דעם טייוועל עפּעס אַ מתנה, כדי ער זאָל ניט שעדיגען, וואָרים אין טייכען, קוואַלען און ברונימער זיצען בייזע רוחות, ניט־גוטע, האָט מען פאַרצייטען געגלויבט, און איינער פון די בעסטע מיטלען זיך אָפּצוטשעפּען פון די ניט גוטע איז געווען זיי עפּעס צו געבען. — דאָס איז די ווערטער פון שרייבער אות באות, — אָבער אין אמת'ן איז פאַראַן נאָך טעמים אויף דעם מנהג פון „תשליך" און אַז מיר וועלען זיי דורך שטודירען וועט פאַרשוואונדען די אויבענדערמאָנטע השערה פון שרייבער.

1) דער באַוואוסטער שריפטשטעלער קלמן שולמאַן אין

ארץ ישראל ים — דער קליינער ים הגדול...

איהר וועט מיך אָנקוקען ווי אַ אידענע, איך רעד א סך... און איך האַלט נאָך ביים אָנהייב — ביי מה טובו... פון דער מעשה וואָס איז פאַרלאָפען אויף דער שיף וואָס מען לאַכט נאָך אפשר עד היום הזה, אויף דעם השבון מעגט איהר שוין אויך אָנהייבען צו לאַכען, איהר דאַרפט דען געהן וואו איינקויפען? בפרט אַז לאַכען איז געזונד, האָט געזאָגט שלום עליכם'ס דאָקטאָר.

מען דאַרף אייך ניט אריינשטעקען קיין פינגער אין מויל — איהר פאַרשטעהט מסתמא דאָס איך שרייב דאָס אויף דער שיף — דאַרף איך, שונאי ציון זאָלען משוגע ווערען לא עליכם דערמאָהנען דעם אַטלאַנטיק צווישען אונזער שמועס—נו, נו, נו, ער טשעפּעט זיך שוין פון מיר ניט אָפּ, ווי אַ קלעק, שוין 3 וואָכען ווי איך קריך נאָך אַלץ ניט אַרויס פון שיף, און ער טרייסעלט מיר, און לאָזט מיר ניט שרייבען אויף איהם קיין לשון הרע. אמת, די שיף טהוט זיך איהרס, זי קריכט... און דערקריכט אַלץ נעהנטער צו דעם גאָלדענעם לאַנד, צו מיינע ערשטע הונדערט טויזענד דאָלאַר. די שיף ווייטערס קעכלען מיר, מען גרייט מיר שעהנע טישען, 3 מאָל אַ טאָג אַזוי ווי צום סדר. מען שפּיעלט מיר אונטער מוזיק א פּאָר מאָל אין טאָג — ביז מען לייגט מיך אַוועק אין מיין קאַבינע שלאָפען, ווי אַ קיסר אין ווייסע בעטגעוואַנד — פון זייערט וועגען, ניט צו אייך ריידענדיג, שטעה ניט אויף, וועלען זיי פאַרשפּאַרען מיר געבען צו עסען — אמת ס'איז א גרויסע סברה, זאָגט מען, ווי ווייט ס'איז אמת ווייס איך ניט, אַז די ווייטערס וואָלטען גאָר ניט געווען אַזוי גוט. אַ סברה זאָגט מען דאָס יעדערער פון אונז אויף דער שיף — האָבען מיר דער קאַמפּאַני פון דער שיף פריער גוט בעצאָהלט, נאָר נאָך אַלע זיבען גליקען, נאָך דעם ווי מען קעכעלט מיך און מען פּאַשעט מיך אַזוי גוט (פאַר מיין געלד) דאָך בין איך מתפּלל שוין זוכה זיין דעם קומענדיגען מאָרגען ג' תרומה תרפ"ג בתוך כלל ישראל שיפּס ברידער, שוין אמאָל זיך אָפּטשעפּען פון אייער שטילינקען ניונינקע אַטלאַנטיקל און טאקע וואָס פריער מיט דעם רעכטען פוס ארויפטרעטען אויף אייער אונטערערדיגע אמעריקא און גלייך אָנשאַרען... אַ יאָ? אַ יאָ? ביי אייך שאַרט מען דאָך... און מען וואַרט נאָר אויף מיר איך זאָל העלפען אָנשאַרען — מיינע ערשטע הונדערט טויזענד דאָלאַר, וואָס איך האָב צו מיר זיך צוגעזאָגט — און גלייך נעם איך די פיס הענדי פּענדי צו

„המליץ" שנה ה' גליון 14, ברייגנט, אז יוסיפוס דער־מאָנט שוין דעם מנהג און עס איז אָנגעוואונקען אין נחמי', ויאספו כל העם כאיש אחד אל הרחוב אשר לפני שער המים וזה הי' בראש השנה (אוצר ישראל, חלק עשירי צד 317 מהדורה שניה תרפ"ד). 2) דער בית מאיר על אורח חיים שרייבט אַז דער עיקר מנהג פון „תשליך" איז פון דעם פסוק שמואל א' קפיטל ז', וישאבו מים וישפכו לפני ה', ופירש רש"י סימן הכנעה הרי אנו לפניך כמים הנשפכים (ספר שדי חמד מערכת ראש השנה סימן ב' סעיף קטן ב' בסופו.)

3) דער ווילנער גאון אין ביאורי הגר"א או"ח סימן תקפ"ג זאָגט דעם טעם כדי לזכר את העקדה, ווי דער שרייבער אַליין ברייגנט דעם מיינונג פון גאון.

4) דער לבוש (ר' מרדכי יפה) זאָגט אויך דעם טעם פון גאון, נאָר ער איז מוסיף, ורגילים לילך במקום שרואים שם דגים לזכור שאנו משולים כדגים חיים שנאחזים במצודה ומתוך כך נשוב בתשובה שלמה.

5) דער רמ"א אין ספר „תורת העולה" זאָגט אויך דעם זעלבען טעם און ער ברייגנט אַ רמז פון זהר.

6) דער של"ה הקדוש ברייגנט אויך דעם מנהג, און ער זאָגט אַז מען זאָל גיין צו אַ טייך וואָס איז פאַראַן פיש איבער דעם פריערדיגען טעם, און אויך לסימן שלא ישלוט בנו עין הרע כמו בדגים ונפרה ונרבה כדגים.

7) נאָך אַ טעם איז פאַראַן, כי לדגים אין גבינים ועיניהם פקוחות תמיד כדי להתעורר עינא פקיחא דלמעלה.

8) נאָך אַ טעם, מפני שאנו ממליכים היום את הקב"ה והדרך הוא למשוח את המלכים אצל הנהר לרמז שתמשיך מלכותו, (עיין בקיצור שולחן ערוך).

9) אין ספר מטעמים החדש, אין קפיטל „יום טוב וימים נוראים" ברייגנט ער נאָך צוויי טעמים וועגען „תשליך".

10) אין זעלבען ספר מטעמים אין קאַפיטל „ר"ה ויו"כ" ברייגנט ער נאָך אַ טעם אויף „תשליך", טעם למה הולכין לתשליך אל הנהר ששם דגים כי ר"ת דגים י"נ מכילין דרחמי וע"כ אנו אומרים שם אצל הנהר הי"נ מדות.

11) דער ספר „נגיד מצוה" און „יוסף אומץ", און דער ספר „מנהגים" ברייגנען אויך דעם מנהג פון תשליך און יעדערער גיט אַ טעם אויף דעם.

אַלזאָ זעט זיך דאָך קלאָר פון די טעמים אַז מען זאָל נאָר גיין צו אַ טייך וואו עס איז פאַראַן פיש, און פילע מאָל קען דאָך טרעפען, אַז די פיש זיינען ניטאָ ביים ברעג, וועט מען זיי וואַרפען שטיקלעך ברויט אָדער אַנ־דערע קערנער, אום זיי זאָלען קומען צו שווימען און באַ־פען די ברעקלעך ברויט. אויסהיטען פינקטליך דעם מנהג פון תשליך אין אַ טייך וואָס איז פאַראַן פיש, דאַריבער שרייבט דער מהרי"ל, אַז מען זאָל די פיש קיין זאַך ניט וואַרפען וואָרום עס קען קומען צו אַ איסור פון באַפען פיש אום יום טוב ראש השנה, און אַזוי איז דער דין אין שולחן ערוך הלכות יום טוב סימן תצ"ז סעיף ב', אויך נאָכ'ן סדר ווי דער שלחן ערוך איז מסדר און ער האָט אַריינגעשטעלט דעם מנהג פון תשליך אין סימן תקפ"ג, וואו אין דעם סימן ווערט דערמאָנט נאָך זאַכען וואָס מען טוט דאָס פון סימן וועגען, ווי עסען אַ קאָפ פון פיש לסימן

ריק צו מיין ים הגדול דעם קליינעם, און צו מיין ארץ ישראל (אז איהר ווילט איז ארץ ישראל אייערע אזוי ווי מיינע...) — די גרויסע...

ניט פאר געסט גאָר, איין קלייניגקייט, ווען איך האָב נאָר (ניט פאר אייך געדאכט — איהר ווארט דאָך אויף מיליאָנען... און פאר מיר איז דאָס גענוג) די הונדערט טויזענד פארשפּאָר איך דאָך ביי אייך אין דער אונטערערדיגער אַמעריקא צו זיין — ביי אייך ווייזט אויס איז שוין אַן אַלטער מנהג, פון קאָלאָמבוסען אַן, צו געהן מיט'ן קאָפ אַראָפ — איך ווי אַלע גרינע שטעלען זיך גאָר ניט פאָר אַנדערש. ווי־זשע דען? אז דער כדור האַרץ דער גלאָבוס איז רונד קיילעכדיג ווי הביצה שנולדה ביום טוב... און מען זאָגט, דאָס אמעריקע ליגט פון אונטען... בשלמא אין די הייזער און די שטובען, פארשטעה איך נאָך, פאר וואָס מען פאלט אליין ניט אום, און פאר וואָס די געלד פון קעשענע פאלט ניט ארויס — ווייל מען שפּאַרט זיך צו, מען האַלט זיך אַן ביי די ווענט, אָבער אין גאס, אין סטריט ווי איהר רופט דאָס — זאָל גאָט שומר ומציל זיין — אַלע געהען אָדער אַלע הענגען ווי די ליטוואקעס, איך מיין ווי די הערינג... מיט די פיס אַרויף און מיט דעם קאָפ אַראָפ. זיט־זשע דער גרעסטער גבור און פאלט־זשע ניט אַראָפ?

אמת, אַביסעל איז דאָס פאַר אונז גרינע — וואָס מיר זיינען נאָר געקומען אין אמעריקע אַנצושארען די דאָלארס — איז דאָס א גרויסע מעלה וואָס די אמעריקאנער מוזען געהן מיט דעם קאָפ אַראָפ — דורך דעם פאלט זיי אַרויס תמיד פון פּאַקעט, ווי זיי רופען די קעשענע — די שווערע דאָלארס, און מיר חכמים, די גרינע, שארען דאָס גלייך אַן. ערשט איז שוין מיר פארענטפערט געוואָרען די קשיה פון וואַנען נעמט זיך אַזוי פיעל געלד? פון די קעשענעס! און אין אמעריקע שאַרט מען גאָלד — מען דארף נאָר זיך אַביסעל איינבייגען צו דער ערד — דאָס הייסט ביי אונז אין ארץ ישראל, מיר שטעהען דאָך גלייך — הייסט דאָס זיך אַביסעל איינבויגען צום הימעל... ס'איז דאָך אזוי וואָס ביי אונז איז הימעל, איז ביי אייך ערד... אז אמעריקע ווי מיר האָבען געשמועסט איז אונטער דער ערד... און דאַן שאַרט מען שוין אַן די גאָלד. ס'איז גאָר קיין וואונ־דער ניט, וואָס איהר אמעריקאנער זענט אין די אויגען פון דער גאנצער וועלט ניט קלענער, ווי מיליאָנערען — אז מען הייגט געהענדיג און מען געהט הייגענדיג... מוז דאָך די געלד זיך וואַלגערען אין די גאַסען — און וויסענדיג דעם סוד בין איך טאַקע צו אייך געקומען, לאָמיך אויך ווערען אַ מיליאָנער ווי איהר... שאדע כ'לעבען וואָס איך האָב פון איילעניש פארגעסען דעם שופפעל, וועלכען איך האָב מיר צוגעגרייט נאָך אין ארץ ישראל איידער איך בין ארויף אויף די שיף, איך זאָל האָבען

שנהי' לראש ולא לזנב, אויך עסען מערען לסימן שירבו זכיותינו, איז גיין צו תשליך אויך מער ניט ווי א סימן, ותשליך במצולות ים כל חטאתינו.

אלזא, ווי איך דערקלער דא, פאלט אפ די השערה פון געעהרטען שרייבער אז וואַרפען ברעקלאך ברויט צי די פיש איז מקריב זיין וואָס פאַר דעם שטן, וואָס אזוינס איז געגען דעם אידישען גייסט בכלל, וועלכע גלויבען אין ג' ב"ה און השגחת פרטית.

און זעלבסטפאַרשטענדליך איז זייער לעכערליך וואָס דער שרייבער וויל צוזאַמענבריינגען דעם מנהג פון תשליך מיט דעם שעיר לעזאזל, ווי ער שרייבט אין זיין אַרטיקעל. אמת דער רמב"ן אויף חומש וויל זאָגען אָט דעם טעם, אָבער די גמרא אין יומא ס"ז און דער רמב"ם אין סוף הלכות מעילה שרייבען אז שעיר עזאזל איז א חוק אָהן א טעם, ווי פרה אדומה און נאָך מצות.

אויך וויל איך באַמערקען דעם שרייבער, וואָס ער וויל צוזאַמענבריינגען דעם מנהג פון עסען אויף א שלום זכר באָב, אַרבעס, לינזען, מיט דעם מנהג פון תשליך מקריב זיין וואָס פאַר דעם שטן, כדי ער זאָל קיין שלעכ־טעם ניט טאָן דעם קינד.

דער טעם איז ווי איך האָב געזען אין א ספר, אַזוי ווי בא דניאל און זיינע חברים, וועלכע האָבען זיך ניט געוואָלט מטמא זיין מיט מאכלות אסורות, נאָר זיי האָ־בען געגעסען זרעונים, און דאָך האָבען זיי אויסגעזעהן שענער פון אַלעמען, דאָס זעלבע איז א סימן פאַר דעם ניי געבאָרענעם קינד, אַז ער זאָל פירען א כשר'ען לעבען און א כשרה פרנסה, און דאָס וועט איהם אָבגליקען אַזוי ווי ביי דניאל'ן. מיר דוכט אז דער טעם איז מער פאַר־שטענדליך ווי עטוואָס אַנדערש.

הרב קוק קייבעלט נויט־אַפּיעל פאַר זיין ישיבה

הגאון אברהם יצחק הכהן קוק, דער רב הכולל פון ארץ ישראל האָט געשיקט פאָלגענדען טעלעגראפישען אפיעל צו די אַמעריקאַנער אידען צו העלפען דער „ישיבה מרכזית עולמית", וועלכע ער פאַרוואַלטעט אין ירושלים:

„אַמעריקאַנער אָפיס, ישיבה מרכזית, 38 פאַרק ראָו, ניו יאָרק.

„די פינאַנציעלע לאַגע פון ישיבה מרכזית אין קאַטאַסטראָפאַל, די בני ישיבה ליידען ממש הונ־גער. טייערע ברידער, פון מיין פאַרווייטאָגדיגען האַרץ שריי איך אויס צו אייך: ערוועקט זיך וואָס פריער מיט אייערע ברייטע מיטהילף צו ראַטעוען אונזער מקדש התורה אין ירושלים. איך ווינש אַלע מנדבים א כתיבה והתימה טובה.

אברהם יצחק הכהן קוק, הרב הראשי".

קריסטליכע בוטשערס פאַר אָפּשאַפען שחיטה פאַרבאָט אין בייערען

מינכען (בייערען). — דער „פאַרבאַנד פון בוטשערס אין בייערען" האָט צוגעשיקט א פעטיציע צום בייערישען פאַרלאַמענט, בעטענדיג אָפּצושאַפען דעם פאַרבאָט אויף אידישער שחיטה, וואָס איז אין קראַפט אין בייערען די לעצטע צוויי יאָהר.

די בוטשערס ערקלעהרען, אַז זינט דער פאַרבאָט איז די פלייש אינדוסטריע אין בייערען אין א קאַטאַסט־ראָפאַלער לאַגע. די פאַרמער האָבען שטאַרק געליטען ווייל די 170 אידישע קהלות אין בייערען פלעגען פאַר־ברויכען זעכציג טויזענד בהמות יעהרליך. איצט ברייגען די אידען כשר פלייש פון אַנדערע פּראָווינצען. זיי האָבען אויך איבערגעפיהרט די וואורשט אינדוסטריע פון בייע־רען אין אַן אַנדער פּראָווינץ.

מיט וואָס צו שאַרען די דאָלאַרס... צום ביישפּיל מיין שיף קומט מאָרגען אריין אין נעוו יאָרק, אָדער ווי איהר רופט דאָס ניו יאָרק — וואָס זאָל איך פריער טאָן? לויפען... (ביי אייך געהט מען ניט נאָר מען לויפט...) קויפען א שופפעל — אָדער א שאַדע די צייט און גלייך אָנהויבען צו שאַרען אפילו מיט די הענד, זיי צו געוואָהנען צו די דאָלאַרס? איך ווייס ניט וואָס פריער צו טאָן — אַדרבא ווי וואָלט איהר אַמעריקאַנער געטאָן אַז איהר וואָלט הלילה געווען גרינע... וואָס האָבען נאָך ניט געזעהן ווי א דאָלאַר קוקט אויס, וואָס פאַר א פּנים ער האָט? אָדער איידער איהר זענט געוואָרען מיליאָנערען וואָס וואָלט איהר געטאָן — צי איהר וואָלט געלאָפען פון שיף קויפען א שופפעל און אויסגעבען געלד? אָדער — טאַקע ארבייטען מיט די פיס און מיט די הענט צו מאַכען געלד? און גלייך הענדי פּענדי ווי איך געה מיר ארונטער מאָרגען פון שיף, אויף אייער אינטערערדיגע אַמעריקע, און זעה דאָס פון די משוגענע אַמע־ריקאַנער. (ביי אונז איז מען שוין גאָר ניט אַזוי משוגע צו געהן מיט דעם קאָפּ אַראָפּ... און ארויסווארפען... איבערפיהרען געלד...) פאַלט פון די פאַקעטס היינגענדיג... די געלד, נעהם איך זיך צו מיין ארבייט „מלאכה נקיה וקלה"... און שאַר אַן די גרינטשקע דאָלאַרלאך — און מאַך מיר מיינע ערשטע הונ־דערט טויזענד — און הענדי פּענדי צוריק אַהיים „דאָרט וואו די צעדער"... ווי זשע דען — אז ניט וואָס איז גאָר מיין גאַנצע פאָהרעניש צו אַמעריקא?

דערווייל פאַרגעסט ניט, דאָס איך האָב חלילה — אמת אויף דער שיף איז ניט קיין פּראָהיבישאָן, דאָך שיכור... בין איך ניט, צו פאַרגעסען וואָס איך האָב אָנגעהויבען. דער אַט־לאַנטיקל זאָל מיר מוהל זיין שווייגט ניט. ער טרייסעלט מיר אונטער אביסעל שרייבענדיג אויף איהם... איהם צו להכעיס וועל איך דאָך ניט פאַרגעסען די מעשה וואָס איך האָב אייך אָנ־געהויבען דערציילען, אייך מאַכען צו לאַכען און גאָר פאַר־קראַכען אין בויבעריק דאָס הייסט צו אייך אין אַמעריקע...

אַלזאָ הערט צו, נאָר מיט קאָפּ, „מעשה שהיה כך היה" און דוקא ניט קיין אויסטראַכטעניש.

(פאָרטזעצונג קומט)

אגודת שוחטי עופות אין לאָס אַנדזשעלאס, קאַליפאָרניע

כבוד חברים נכבדים חברי אגודת שוחטי עופות הנויאָרק רבתי.

שלום וברכה, ושנה טובה ומתוקה!

אין דעם נאָמען פון אונזער אגודת השוחטים דריקען מיר אויס אונזער הערצליכען דאַנק פאַר אייער דרוקען דעם בריף וואָס אונזער ווירדיגער סעקרעטאַר האָט אייך געשיקט. און אָבוואָהל קיין מאַטעריעלישע הילפע האָט אונז דאָס ווייניג געגעבען, אָבער מיר האָבען דאָס ניט ערוואַרטעט, ווייל מיר ווייסען גוט אַז איז אייער בעסטען ווילען קענט איהר אונז פון דערווייטען ניט העלפען, דאָך אָבער אין האָפענונג האָט אייער בריעף זעהר פיעל פרוכט געבראַכט, מיט דעם וואָס לעזענדיג אייער געשיכטע אַז כמוני כמוך, האָט איר אויך געליטען, אָבער איהר מיט אייער גרויסע עקשנות האָט איהר זיך ניט פאַרלאָרען און זיך ניט אונטערגעגעבען צו די פּגעי הזמן, און מיט אייער ענערגיע האָט איהר דורכגעבראָכען די שוואַרצע כחות וואָס זיינען געווען קעגען אייך. אָבוואָהל געוויס איז נאָך דאָ ביי אייך אויך נאָך פיעלע זאַכען אויף אויסצו־בעסערען, אָבער אויב ראשיתך מצער וועט זיין אחריתך ישגה מאד, ווייל אייער אגודה איז אַ שטאַרקע מאַכט, אין ספּעציעל ווען איר פאַרמאָגט ביי זיך אַזעלכע גייס־טיגע פירער, ועל כולם אייער ווירדיגער רעדאַקטאָר הגאון, פה מפיק מרגליות הרב שמריהו ליב הורוויץ, און אַלע אייערע אָפיסערס וועלכע זיינען אנשי שם, המפורסמים אינם צריכים ראיה. מיט אַזעלכע פירערס דאַרפט איהר זיין שטאָלץ, אַז געוויס וועלען זיי אייך בריינגען צו דער העכסטער שטופע פון רוחניות און גשמיות, און אָט דורכלעזענדיג אייער ווירדיגען זשורנאַל ביי אונזער מיטינג, האָט דאָס אין אונז אַריינגעבלאָזען אַ נייעם רוח החיים אין דער צייט וואָס מיר האָבען זיך אינגאַנצען מיאש געווען פון וואָס עס איז עפּעס צו טון, אָבער אַ ביישפּיעל פון אייך האָבען מיר גענומען, אַז מען דאַרף ניט פאַרלירען די האָפענונג און מיר האָבען זיך גענומען יעצט מיט מעהר לעבהייט, מיט טהאַט און ראַטה צו קעמפען קעגען די גלים השואפים לבלענו.

געוועהנליך מיט דער הילפע פון אונזערע חשוב'ע רבנים וואָס מיר פאַרמאָגען, וואָס מיר קענען זיי זעהר גוט אַז זיי וואָלטען אונז געוויס געוואָלט העלפען און ע"מ שלא לקבל פרס, נאָר דורך דעם וואָס השטן של מחלוקת מדקד ביניהם, וואָס טעמם עמדם, און מיר שוחטים קענען ניט דעכטפערטיגען איין רב געגען דעם צווייטען, און דערווייל ליידען מיר, אָבער מיר האָפען גם זה יעבור, עס וועט דאָך קומען צו אַן אויס־גלייכונג, און אַז די רבנים וועלען זיין פאַראייניגט, און דאַן הכל על מקומו יבא בשלום און דורך זייער שלום וועלען מיר אויך געהאָלפען ווערען.

ברגשי כבוד, **יונה פריעד**, שו"ב.

די שוחטים פון די מאונטיינס אָרגאַניזירען זיך

דער ערשטער וויכטיגער היסטאָרישער מיטינג פון די שוחטים אין די בערג האָט שטאַטגעפונדען דעם 18טען כעפּטעמבער. מיט דעם הייליגען צוועק צו גרינדען אַן „אגודת השוחטים" פון אַלע שוחטים פון די מאונטיינס. דער מיטינג האָט שטאַטגעפונען אין פאולסבורג, און ווייל די שוחטים זיינען קיין מאָל ניט געווען אָרגאַניזירט ווי געהעריג איז און האָבען דערפאַר דורכגעלעבט יאָהרען פון יאוש, דאָס האָט גורם געווען דאָס מאַנכע שוחטים זיינען ניט געקומען צום מיטינג, אָבער די שטענדיגע אגיטאַציע פון „די שוחטים שטימע" אַז די צוקונפט און גליק פון די שוחטים ליגט נור אין פאַראייניגונג, האָט פיעל געהאָל־פען דאָס די מאונטיין שוחטים זיינען געקומען צום מי־טינג. דער מיטינג איז געווען אַ באַגייסטערטער. עס איז ערוועהלט געוואָרען אַ צייטווייליגער טשערמאַן, וועל־כער זאָל וועקען און אָרגאַניזירען די חברים שוחטים, נאָר אַזוי ווי יעצט קומען אונטער די ימים נוראים און ימים טובים, וואו יעדערער איז אויסערגעוועהנליך באַשעפ־טיגט און עס איז דערפאַר אונמעגליך קומען צו מיטינגען און טאָן פּראַקטישע אָרגאַניזאַציאָנס אַרבייט, איז דערפאַר באַשלאָסען געוואָרען, אַז דער טשערמאַן זאָל רופען אַ ספּעציעלען מיטינג אויף זונטאַג פ' נח אין דער שוהל פון מאָנטיסעלאָ, און לאָזען וויסען אַלע חברים די שוחטים פון די מאונטיינס, אַז פון יאוש און עצבות, פון גאָר ניט טאָן, וועט גאָר נישט אַרויסקומען, אַז דער איינציגער וועג צו פאַרזיכערען זיך מיט פּרנסה און פּרעסטיזש און אויפהויבען דעם כבוד פון דעם שוחט און פאַרבעסערען דעם מצב הכשרות, איז נור דורך אַ שטאַרקע „אגודת השוחטים פון די מאונטיינס".

עס איז צו ערוואַרטען דאָס אַלע שוחטים פון די מאונטיינס וועלען פאַרשטיין די וויכטיגקייט פון שאַפען אַ שטענדיגע שוחטים אָרגאַניזאַציע פאַר די אינטערעסען פון די שוחטים, און זיי וועלען אַלע קומען צום ספּעציע־לען מיטינג וואָס וועט שטאַטפינדען פאַר דיזען צוועק יום א' פּרשה נח אין מאָנטיסעלאָ.

בברכת שנה טובה צו אַלע חברים שוחטים בכל מקום שהם,

דער צייטווייליגער טשערמאַן

זלמן בער מאַגאַריק, שו"ב דוואודרידזש, נ. י.

פון דער רעדאַקציע. מיר גיבען אָפּ אַ הערצליכען מזל טוב צו די שוחטים פון די מאונטיינס, מיר ווינשען זיי גליק אין זייער פאַרזוך צו אָרגאַניזירען זיך אַלס שטענדיגע שוחטים אָרגאַניזאַציע, „די שוחטים שטימע" און די שוחטים יוניאָן פון ניו יאָרק וועט מיט פערגעניגען זיי העלפען. זאָל דאָס פאָרקומען אין אַ גליק־ליכער שעה!

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

ווערטהער רעדאקטאָר!

אין דעם תמוז נומער פון דער „שוחטים שטימע", בעט איהר אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קענעדע אייך צו שרייבען, צי זאָלען מיר רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד אָדער ניין. געוויס איז אַ קאָנווענשאָן אַ פיינע זאַך, עס וועלען זיך צוזאַמענקומען עטליכע הונדערט שוחטים. מען וועט הערען פיינע באַגריסונג רע-דעס, דער נאָך אַ רעפּאָרט פון מצב אחינו בני ישראל בכלל און פון שוחטים בפרט, און צום סוף אַ באַנקעט כמנהג אַמעריקא, פאַרביסען מיט עטליכע זמר'לאַך, און מען וועט פאָרען צוריק באַגייסטערט פון דער קאָנווענ-שאָן, נאָר בעפאָר מען הייבט אָן ריידען וועגען אַ קאָנ-ווענשאָן, דאַרף געטאָן ווערען אַנדערע זאַכען וואָס איז זעהר וויכטיג פאַר כשרות. עס ווילט זיך מיר ניט זיין קיין שווארצער נביא און זאָגען אַז אין פילע טיילען פון לאַנד, איז שוין דער לעצטער דור וואָס האַלט כשרות, דער נעקסטער דור וועט שוין קיין שוחטים ניט ברויכען. אָט איז עטליכע ביישפּילען, אין גאַנצען סטייט ארקענסא איז ניטאָ מעהר ווי איין שוחט, און גרויסע און קליינע קאָמיוניטיס געפינען זיך אין דעם סטייט. אין גאַנץ לואיזיאנא איז מעהר ניטאָ ווי צוויי שטעדט וואָס האַלטען שוחטים, און אחינו בני ישראל געפינען זיך אין יעדער שטעטעל, און אָט איז באומאנט, טעקסאס, מיט 125 אָר-טאדאָקסישע פאַמיליעס און 25 פּראָצענט האַלטען כשרות, אָט איז פאָרט אַרטהור טעקסס מיט 50 אידישע פאַמי-ליעס און נאָר 5 פאַמיליעס קויפען בשר כשר, אָט איז גוז קריעק, טעטקטסאס, מיט 35 אידישע פאַמיליעס און נאָר 4 פאַמיליעס האַלטען כשרות. מ'פאָרט דורך צענדליגע שטעטלאַך אין טעקסאס, פון 15 ביז 40 פאַמיליעס אין יעדער שטעטעל, און קיין זכר פון אַ אידישען לעבען. הרב הורוויץ פון גאַלוועסטאָן איז גערעכט, וואָס ער שרייבט אַז אין אַ שטעטעל וואו עס איז דאָ אַ שו"ב איז דאָ אַ גייסטיגער אידישער לעבען, און דאָרט וואו עס איז ניטאָ קיין שוחט דאָרטען איז אַ טויטע קאָמיוניטי, אַ דיכטיגע עיר הנדחת. מיר איז בעקאַנט צוויי שטעטלאַך אין לואיזיאנא, אַלעקסאַנדרי און באַגאַלוסא, אין ביידע שטעט זיינען דאָ פיינע ארטאָדאָקסישע שוהלען, נאָר די שוהלען זיינען איינפאַך צוגעמאכט, ווייל זיי זיינען אַלע אַוועק צו טרפות, דאַגעגען מיין שטעטעל מיט 16 אידישע פאַמיליעס, האָבען מיר אַ גרעסערען מנין שבת ויו"ט, ווי אַ געוויסע שוהל אין טעקסאס, וואָס האָט 300 מעמבערס מיט אַ חזן פאַר עטליכע טויזענט דאָלאַר אַ יאָהר, מיר טוען אויף פאַר צרכי הדת וצרכי הכלל מעהר ווי די שוהלען אין די גרויסע שטעדט טוען אויף, ווייל דאָס איז אַ קאָמיוניטי וואָס האַלט כשרות. וואָס עס קען געטאָן ווערען אויף ווייטער פאַר כשרות אין די סאוט און אויך פאַר פיעלע אַנדערע טיילען פון לאַנד, איז נאָר צו נעבען קורצע און שטאַרקע אַרטיקלען אין דער אידישער און אין דער אידיש־ענגלישע פּרעסע פון לאַנד, וועגען די באַדיי-טונג פון כשרות פאַר אידען.

ברגשי כבוד, איש טעקסאס.

ווערטער רעדאַקטאָר!

בנוגע מיין מיינונג אין דער אנגעלעגענהייט פון אַ שוחטים קאָנווענשאָן, בין איך טיעף איבערצייגט אַז יעדער באַוואוסטזיניגער און רעכטדיינקענדער שוחט דאַרף מיט גרויס באַגייסטערונג און פרייד געבען זיין שטימע דאַפיר אַז די געפּלאַנטע שוחטים קאָנווענשאָן זאָל שטאַט-פינדען מכמה טעמים: 1) עס וואָלט געווען אַ ווירק-זאַמער מיטעל פאַר די פאַרבעסערונג פון עקאָנאָמישען מצב פון די ברידער שוחטים; 2) פון אומגעהויער וויכ-טיגקייט אַלס פאַקטאָר צו שאַפען ריכטיגען אחדות צווי-שען רבנים און שוחטים וואָס איז אַזוי דרינגענד נויטיג פאַר דעם וואוילזיין פון אידענטהום און פּערזענליכען וואוילזיין; 3) דער פּרעסטיזש פון די כלי קודש וואָלט פיעל געשטיגען אין די אויגען פון פאָלק און דאַן וואָלט דאָס אָרטאָדאָקסישע יודענטהום באַקומען אַן אַנדער פּנים פון חשיבות, און די באַמיהונגען להרמת התורה והיהדות וואָלטען געווען מעהר ערפאָלגרייך.

מיר האָבען ב"ה פילע אידעאַלע רבנים ושוחטים וועלכע שטרעבען מעמקי לבם צו לייסטען זייער בעסטעס פאַר'ן אידענטהום, אָבער אחדות איז ווי באַוואוסט די הויפּט וואפע, דער שטאַרקסטער מיטעל צו עררייכען דיזעס.

וואָס אָנבאַלאַנגט דעם פּלאַץ וואו די קאָנווענשאָן זאָל שטאַטפינדען, איז בלויז אַ פראַגע פון באַקוועמליכקייט פאַר די מיטגלידער צו קומען, זעלבסטפאַרשטענדליך איז פּראַקטיש צו פאַרופען די פאַרזאַמלונג אין דער שטאָדט וואו די מערסטע מעמבערס וואוינען.

די צייט ווען עס זאָל שטאַטפינדען, דיינק איך ווי אַמשנעלסטען, אַלענפאַלס ניט שפּעטער ווי תיכף נאָך סוכות אי"ה.

אַצינד אין באַצוג צום אַלגעמיינעם מצב השוחטים, דיינק איך אַז די חברי אגודת השוחטים קענען פיל לייס-טען אום צו פאַרבעסערען די לאַגע ווען מיר וועלען זיך באַמיהען אָפּצושאַפען די פאָלגענדע איבלען. אָבוואָהל איין טייל שוחטים האַלטען זיך מיט ווירדע ווי עס פּאַסט פאַר כלי קודש, דאַגעגען אָבער האָבען מיר אַן עלעמענט שוחטים וועלכע ערנידעריגען זיך זעלבסט און מאַכען צו שאַנד און שפּאָט דעם נאָמען שוחט, איבערהויפּט אין

פיעלע קאָנטרי שטעדט וואו אַ שוחט ווערט באַטיטעלט מיט'ן נאָמען (דהי טשיקען קילער), ערוואַרטענדיג אַ געפעלינקייט פון מאַנכע בעלי בתים איז רעכט אומלויפען כאַפּען טשיקענס, זאָגאַר פליקען די עופות, וואָס דאָס איז אויך נוגע אין דין, כידוע, אַז ווען אַ שוחט האָט מיעדע פאַר'חלש'טע הענד און טוט שחיטה אין אַזאַ צושטאַנד, און סתם דער אַרומפאָהרען און אַרומגעהן מבית לבית ומחצר לחצר, וואָס פאַר אַ באַציהונג קענען די קינדער תלמידים האָבען פאַר זייער רעוורענד? און די געמיינדע פאַר זייער פאָרשטייער איבערהויפּט וואו קיין רב איז ניט אָנגעשטעלט און ער איז דער איינציגער כלי קודש? און די רעזולטאַטען זיינען אַז זיי שעמען זיך מיט'ן רעוורענד, און דעם בענעפיט האָט דער רעפאָרם טעמפּעל. אין מאַנכע קאָנגרעגיישאָנס ברויכט דער שוחט זיין דער קצב און בוטשער אויך, און דאָס ערנידערונג איז אין פולען זינען פון וואָרט.

נאָך אַ וויכטיגער פאַקטאָר איז, אַז דער שוחט זאָל זיך ניט באַנוגענען מיט זיין פונקציאָנירונג אַלס שוחט נאָר אויך אַ טיכטיגען און אַקטיווען אַנטייל נעמען אין זיין געמיינדע; אין תלמוד תורה, ציוניזם און אין אַלע ענינים העומדים ברומו של היהדות, ער דאַרף זיין דער רוח החיה פון זיין געמיינדע, און וואו אַ רב איז אָנגעשטעלט, דאַרף דער שוחט אָדער שוחטים קאָאָפּערירען און זיין די רעכטע האַנד פון רב צו באַהילפיג זיין דעם רב אין זיינע שטרעבונגען להשבחת מצב התורה והיהדות. עס איז העכסט וויכטיג פאַר די חברי השוחטים צו באַגרייפען אַז דער הויפּט ערפאָלג סיי עקאָנאָמיש און סיי גייסטיג איז אחדות ניט בלויז פאַראייניגונג צווישען שוחטים זעלבסט נאָר אויך מיט אונזערע רבנים, איך מיין די אמת'ע, ניט די רע־בנים פון דעם קאָנסערוואַטיווען עלעמענט, די וועלכע אונטער דער מאַסקע פון מאָדערניזם זיינען אַ העכסט צושטערענדער פאַקטאָר פון טראַדיציאָנעלען יודענטהום און בריינגען רואינע און דעמאָראליזאַציע אין כשרות און במילא פאַרניכטען זיי דעם פאַרלאַנג זאָגאַר פאַר אַ שוחט אָדער רב און אַלעס וואָס אַטהעמט מיט אידישקייט.

ברידער שוחטים, העלפט פאַרשטאַרקען אונזער אָרגאַניזאַציע דורך נעמען אַן אַקטיווען אַנטהייל אין איהר. אַצינד איז די שעת הכשר, ואם לא עכשיו אימתי? מיט אמת'ע אידישע באַגייסטערונג קענען מיר פיעל אויפטאָן להרמת מצב היהדות ווי אויך פאַר אונז פּערזענליך.

הרב והשו"ב **חיים ליב שארפמאן,**

האַנטינגטאָן, וועסט ווירדזשיניע.

ווערטהער רעדאַקטאָר!

אין „שוחטים שטימע" פון מנחם אב, מאַכט מר. גדליה אברהם דווארקין אַ פאָרשלאַג, „אַז עס זאָל אָפּגעדרוקט ווערען הלכות שחיטה אין אידיש", און ניט נאָר הלכות שחיטה, נאָר אַפילו „הלכות איסור והיתר, כדי דער שוחט אין קאָונטרי זאָל קענען דאָרטען אויך פּסקנ'ען שאלות".

מיר איז ניט באַקאַנט דער שוחט גדליה אברהם דווארקין און איך ווייס ניט וואָס האָט איהם מיטגעבראַכט מאַכען אַזאַ פאָרשלאַג. מיר וואונדערט אָבער אויף דעם עדיטאָריעל שרייבער פון דעם זעלבען נומער, וועלכער רופט עס אָן „פּראַקטישער פאָרשלאַג" און זאָגט אַז „עס איז נייטיג און ניצליך אַזאַ ספר זאָל געשריבען ווערען" און בריינגט אַ ראיה „אַז די גרויסע פּוסקים ביי אידען און די פאַרצייטיגע גאונים האָבען געלאָזט דרוקען דינים און הלכה ברורה אין די שפּראַכען וועלכע די אידען האָבען אין יענער צייט גערעדט".

ערלויבט מיר צו זאָגען: אַז מיר טאָרען ניט זיין איינפאַרשטאַנען מיט אַזאַ מיינונג, און די זעלבע ווערטער מיט וועלכע דער עדיטאָריעל שרייבער ווענדעט זיך געגען דער צווייטער העלפט פון פאָרשלאַג און זאָגט, „אַז אויב איינער איז אונפעהיג צו פאַרשטעהן אַ בלאַט גמרא, אַ סימן יורה דעה, יענער האָט קיין רעכט ניט צו ווערען אַ רב און פּסק'ענען שאלות". דאָס זעלבע זאָגען מיר אויך: אַז יענער וואָס איז אַזוי פּראָסט און איז ניט פעהיג צו לערנען הלכות שחיטה, אפילו פון „אוהל יצחק", „בית דוד" אָדער אנדערע אַזעלכע קיצורים, אנו צריכים לבדוק אחריו, און ער טאָר קיין שוחט ניט זיין.

עס איז אַביסעל איבערגעטריבען, „אַז מען האָט אַמאָל געדרוקט דינים און הלכה ברורה אין די שפּראַכען וועלכע דער פּשוט'ער המון פאַרשטייט". דער רמב"ם האָט געשריבען דעם „מורה נבוכים" אין אַראַבישש, אָבער דעם „יד החזקה" האָט ער געשריבען אין העברייאיש. רבינו סעדיה גאון האָט אויך נאָר זיינע חקירה ספרים ווי דער „האמונות והדעות" געשריבען אין אנדערע שפּראַכען אָבער זיינע שו"ת וועגען הלכה לדינא האָט ער געשריבען נאָר אין העברייאיש, אַון אַזוי אויך אַנדערע פּוסקים פון די ראשונים ביז האחרון שבאחרונים.

דעם „קיצור שלחן ערוך" און דעם „חיי אדם" האָט מען טאַקע איבערגעזעצט אין אַ קורצער איבערזעצונג אין אידיש, ווייל דאָרטען זיינען אַזעלכע דינים וועלכע יעדער איד דאַרף זיי שטענדיג וויסען און קען ניט גיין אויף אַלעס פרעגען, אָבער דעם "חכמת אדם" טאָר מען ניט איבערזעצען אויף דער שפּראַך פון המון, „אין מוסרים דברי תורה לעם הארץ" מען טאָר ניט מאַכען אַז „כל הרוצה ליטול את השם בא ונוטל", גענוג ליידען מיר פון די בעל הבת'ישע רבנים וועלכע ווערען גאַנצע לומדים פון דעם איבערגעזעצטען „קיצור שלחן ערוך".

ואותו היום שיצא לאור תרגום השבעים, היה קשה לישראל „כיום שנעשה בו העגל", ווייל יענע רבנים און שוחטים וועלכע זיינען אַזעלכע עמי הארצים, אַז זיי זיינען ניט פעהיג צו באַקומען זייערע עלעמענטארע ידיעות פון אָריגינאַל נאָר פון אַ צווייטער כלי, זיינען ווייט צו פאַרשטיין דעם אמת'ען אידישען גייסט, אַריינצודרינגען טיעף אין דער פּראָבלעם פון יודענטהום, און מען קען זיך אויף זיי ניט פאַרלאָזען אין עניני כשרות.

שמואל ד. מהרשק, שו"ב בראַטשעסטער, נ. י.

ה ש ו מ ר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

לקראת השנה החדשה

עוד מעט והשנה החדשה, שנת תרצ"ג, תופיע בכל העולם כלו, ואנו מקדימים את פני השנה החדשה בסליחות על העבר ובתפלות על להבא, ואנו עומדים כלנו נבוכים, נדהמים, מוכי תמהון, כמתיאשים מתוך המצב החומרי והרוחני הנורא עד לבלתי נשוא, מ ש ב ר ו מ ס ג ר, הנה — נסגר בצאת השנה מוסד גדול וקדוש, בית אולפנא עליון לתורת ישראל, וליראת שמים טהורה "ה מ ת י ב ת א" של ישיבת תורה ודעת בברוקלין נסגרה על מכונה, שתי מאות תלמידים, אדזי אל, אדירים בתורה, ביראה ובטובר, ומהם ששה עשר שהיו ראוים וזמוכנים להיות רבנים בישראל על ידי סמיכת חכמים, תלמידים אלה נודדים בצל, קנם נהרסה, מקדשם נחרב, מרגישים בגלות השכינה, כיון שהם גלו גלתה שכינה עמהם, הכאב גדול ונורא עד מאד. ה מ ת י ב ת א נסגרה ואין איש שם על לב, בחורי התורה נפזרים לכל רוח ואין מבין ומרגיש בסבכה. הצפויה לנו ולכל היקר והקדוש לעמנו, גם י ש י ב ת ר' י צ ח ק א ל ח נ ן בסבכה, והלב לא יזדעזע כראוי, "היזדעזע המת"? ! וכתי הת"ת בנויארק שמתחנכים בהם כשש אלף תלמידים, ושהם בתי היוצר לנשמת האומה "עומדים עדיין פתוחים כלפי חוץ וכנורים כלפי פנים", המורים והמנהלים רעבים, ועד כמה אפשר יהיה להם להלחם עם הרעב והמחסור ודקדוקי עניות נוראים, ילחמו עד שיפלו שדודים במלחמת החיים, ואיך אפשר להם ללמוד תורה ולחנך את הדור החדש בשעה שלבם מר ושבור והנשמה קרועה ורצוצה, ולהם ילדים קטנים כולם אהובים, כולם גבורים לסבול רעב, כולם קדושים, וכולם פותחים את פיהם ואומרים אל אביהם המורה; אבא! תן לנו לחם לאכול! והלב מתבקע מיצער ומינון נורא, והקהלה הגדולה והקדושה, הקהלה הישראלית היותר גדולה בדברי ימי האומה, הקהלה הכי גדולה בכמותה מיום שנעשה ישראל לעם קדוש, ק ה ל ת נ ו י א ר ק ר ב ת י עומדת מנגד ואיננה מושיטה יד עזרה להדור החדש שנזוע מרעב, לא רעב ללחם כי אם לשמוע את דבר ה'.

והנה החליטו באי כח בתי הת"ת והזריעו את החלטתם בעתונות, כי ועדים צריכים לנוד ולנוע בליל סליחות בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות עם קופסות של צדקה בידיהם ולבקש נדבות להחזקת כתי הת"ת, ואלה שבאים בצאת השנה לבקש "סליחה" מאת בורא העולם ומנהיגו, בוראי יפזרו פרוטות אל תוך הקופסאות, ובזה, בפרוטות של "סליחות" יושיעו בתי הת"ת, ועוד לא הוציאו החלטתם זו מכח אל הפועל, והנה רעש גדול במחנה ישראל, קול קורא בעתונות מכריז ואומר; רבנים! מגידים! דרשנים! מטיפים! מוכיחים! ובעלי בתים! כלכם צריכים אתם יכחויבים אתם לבא ולהופיע בהדר גאון תורתכם והכמתכם אל אספה עמית גדולה וחשובה מאד לעכב עצה בטה לקדם את פני הרעה הגדולה והנוראה; סגירת הישיבות.

באו הרבנים המובהקים ה"גאונים" ובאו גם כן חכמי הגאים והדרוש, הדרשנים והמטיפים והחליטו — לבקש פרוטות בעד הישיבות אצל באי בתי הכנסיות בליל "סליחות". פרוטה זו שצריכה היתה לבא לעזרת בתי הת"ת יוציאו אותה כרישות בתי הת"ת ויכניסו אותה — אם אפשר יהיה להכנים — למלא את גזוי בתי הישיבות, ומפרוטות כאלה יושע החנוך העברי בנויארק? !... אני לאותה בושה ואוי לאותה כלמה, אמנם כן "אשמנו מכל עם בושנו מכל דור"...

אמנם כן, משבר גדול ונורא בעיתם, וכל אחד ואחד הוא קרבן המשבר, אבל לא זה העיקה, לו לא היה משבר בקדושת השבת, חגים ומועדים, לולא אכלו טרפות וגבלות שקצים ורמשים, לולא היו עוזבים את רוח התורה וקדושתה, היו מוסרים את נפשם על קדושת החנוך העברי, ולא היינו רואים את הקהלה הכי גדולה בעולם במצב נורא מיכא רוח ונפש שכזה, מפני כי אין ה' ב ק ר ב נ ו, מפני כי אין מי שירפא את מיכה ה' ההרוס, בא משבר גדול כספי, ה מ ש ב ר ה ר ו ח נ י נרם למשבר כספי במיסדות החנוך שלנו, והראשונים לשעבוד ולצרות — בתי הת"ת והישיבות, בתי הכנסיות, ואף ה ר ב נ י ם ו ה ש ו ח ט י ם בכלל. מיצב הרבנים והשוחטים באמריקה לא היה מזהיר אפילו בשנים היותר טובות, ובפרט בשנה זו, ש נ ו י י ס ו ד י בכל עניני הכשרות בנויארק רבתי צריך לבא בעזרת הרבנים והשוחטים, שמתוך שנוי זה תבא גאולה למוסדות התורה, למצב הכשרות ולמצב הרבנים והשוחטים.

ה"שומר" מוכן לשמוע את חוות דעתם של הרבנים והשוחטים וכל אלה שלבם לב עברי לב כ ו א ב ו א ו ה ב האומה וקדשיה, מה שיש להם להגיד בענין גדול וקדוש זה, שיש בו קיום האומה על פי רוח התורה והאומה.

רועי ישראל ושובי"ו ועוסקי במלאכת הקודש, הבו עצה מעל עמודי ה"שומר" במה לקדם את פני הרעה, וכיצד לשנות שנוי יסודי את כל מצב הכשרות והקהלה בכדי להעמיד את מצב בתי הת"ת והישיבות, מצב הכשרות, מצב הרבנים והשוחטים על יסוד נכון ומוצק לבל ימוט ויפול מכל רוח שאינה מצויה.

ושנה חדשה, שנת ברכה והצלחה, שנה של עבודה פוריה וגאולת ישראל תהי' לנו ולכל ישראל.

שמריהו ליב הלוי הורוויץ.

הערת המערכת, אחרי סגירת הגליון נודע לנו כי

הלכות שחיטה

עפ"י גדולי הפוסקים הראשונים והאחרונים, עמודי התורה, הלכות פסוקות הנכללות במסכת חולין, אספן וקבצן וחברן בלשון התלמוד, רבנו יצחק בר' יעקב אלפסי ז"ל, עם הלכות רבנו משה ב"ר מימון הספרדי ז"ל, עם הרא"ש, הטור ובית יוסף, ושלחן ערוך יורה דעה עם הערות והארות בעניני הלכה, נסדרו ונערכו ע"י הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ.

סדר הלמוד בפוסקים

(מעין הקדמה „להלכות שחיטה")

בספר „ראש הגבעה" להרב ר' פנחס ב"ר יהודה, מגיד מישרים בק"ק פלוצקי, שהיה מתלמידי הגר"א מווילנא, והגאון היה מחבב את ספריו, הספר נדפס בווילנא תק"פ, וישנית בירושלים תרנ"ח, אנו מוצאים בו סדר הלמוד של פוסקים בצואה לבניו, וז"ל, „סדר הלמוד בפוסקים, אם יזכך השם ללמוד המסכת תחלה עם תוספות והאשר"י ואח"כ הפוסקים הנמשכים אחריהם אין למעלה הימנו, אך אם אין לך לב רחב וכח הזוכר הזק, תלמוד תחלה בישניות ואח"כ תשים פוסק הרב אלפסי תחת למוד מכל הפוסקים, כי לכונה הזאת קראו תלמוד בבלי מתן — למי שאין לו לב רחב יעסוק בהלכותיו, והנהגות למודו קבלתי מהרב הגאון האביתי נ"י מו"ה אליהו מווילנא, וכך צוה לי בפיו הקדוש, ללמוד האלפסי תחלה עם פרש"י וללחזור אותו תמיד עד שיהיה שגור בפי ובשקידה רבה, ולנהוג כך שנה תמימה ויותר ואז יתראה התכלית והפעולה הנפלאה, ואם יזכה שיהיה בקי בו בפרש"י בשתי שנים, ללמוד אח"כ ספר הרמב"ם משלשה סדרים הנ"ל, הפנים בלי נושאי כליו, ואני ערב לך שיהיה קל עליך לחזור הפנים של הרמב"ם כדבר הלמוד כבר, ולפי כוונה זו קראו הרמב"ם „משנה תורה", שהיתה כוונתו שילמדו האדם כך תיכף אחר למוד המקרא, וא"כ מה נאמר אנחנו חסרי מדע וטרודי הזמן וחסרי הפרנסה בגלות הזה, ועל כל פנים תשים לך משמרת, בכל דין חדש אשר יזכירהו הרמב"ם ולא נודע לך טעמו מן האלפס, אז תעיין בבית יוסף (ספר „כסף משנה" שחבר הר"י קארו בעל „בית יוסף" על הרמב"ם) וב„מגיד משנה" ויאורו עיניך, ואח"כ כשתחזור הפנים של הרמב"ם תמיד של ג' סדרים הנ"ל תהיה בקי בו בשנה אחת בודאי, ואה"ב תלמוד הפנים של ה ט ו ר גם כן משלשה סדרים הנ"ל, ובכל דין חדש תעיין ב„בית יוסף" ויאורו עיניך, ועל זה אני ערב לך, שאם תלמוד השלחן ערוך, יהיה שכלך מהיר כל כך שתדע כל דברי האחרונים בהשקפה אחת, ותדע בפנים של השלחן ערוך כל הלכה והלכה דעת מי היא ולשונו ושיטתו של כי הוא, וזו היא ההצלחה האמתית לזכות בכתרה של תורה פי שנים מכל שאר ההנהגות, על דרך משל, מה שתיגע בלמודך בעשר שנים, אם תתנהג על דרך שאמרנו, תמצאנו יותר נקי ויותר ברור בחמש שנים, ואם ירצה מי להתחכם על דברי אלה, יעמוד בשלו, ואתה שמע בני בקולי, בקול מוסר אביך וייטב לך באחריתך. עכ"ל.

ועל פי סדר זה הגנו מסדרים ב„השומר" ה ל כ ו ת ש ח י ט ה לאלה השובי"ם הרוצים ללמוד הלכות שחיטה מן המקורים היותר ראשונים, כפי הסדר הנ"ל. בתקוה כי יגילו וישמחו בסדר למוד זה השובי"ם בכל תפוצות ישראל שדברי ה„שומר" מניע להם.

משנה — הכל שוחטין ושחיטתן כשרה, חוץ מחרש שוטה וקטן, שמא יקלקלו בשחיטתן, וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה, שחיטת העובד כוכבים נבלה ומטמאה במשא. השוחט בלילה, וכן סומא ששחט שחיטתו כשרה. השוחט בשבת וביום הכפורים אף על פי שמתחייב בנפשו, שחיטתו כשרה.

רש"י — ה כ ל ש ו ח ט י ן — כל היכא דתנינן הכל מיתי להו בשמעתא קמייתא דערכון לאיתויי מאי, והכל דמתניתין פלינו בה בגמרא לאיתויי מאי, איכא למאן דאמר לאיתויי טמא בחולין, ואיכא למאן דאמר לאיתויי מומר, ואיכא למ"ד ליתויי שאין מוחזקין, שלא שחטו לפנינו שתים או ג' פעמים לראות אם יש בהן כח שאין מתעלפין בשחיטה שיבאו לידי שהייה, או אם יודעין לאמן ידיהם, ואיכא למ"ד לאיתויי שאין מומחים, שאין יודע אם יודע הלכות שחיטה וכולם מפורשים בגמרא, בתלמודא, ש ח י ט ת ע ו ב ד כ ו כ ב י ם — אפילו שחט כהלכתו, ואפילו אחרים רואין אותו, נבלה.

גמרא — אמר רב יהודה אמר שמואל, כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו, ואלו הן הלכות שחיטה; שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה, ועקור, מאי קמל"ן? כלהו תנינהו? לא צריכא, אע"פ ששחט לפנינו שנים ושלשה פעמים ושחט שפיר, מהו דתימא הא

התקיימה אספה שבה השתתפו באי כח „אגודת הרבנים", „ועד הרבנים", „דגל הרבנים", „אגודת האדמורים" ונתקבלה החלטה קבועה ומסוימה, ש ל א ל ס ג ו ר א ת "ה מ ת י ב ת א", הרבנים, הגאונים ראשי הישיבה שמעו בקול ה„אגודות" והחליטו לשוב לעבודתם הקדושה והפוריה בתקוה שבל הרבנים ואוהבי תורה יתמכו ב„המתיבתא" שהיא עכשיו מוסד גדול וקדוש העומד ברשות עצמו וזקוק לתמיכה תיכף ומיד, חובה קדושה מוטלת על כל אחד ואחד מישראל להושיט יד עזרה במקדם היותר אפשרי. ה מ ת י ב ת א צריכה להתקיים בכבוד ובאורך ימים לתפארתה ולכבודה של היהדות האמריקאית, ולטובת הדור החדש, לטובת החנוך הישראלי השלם — החנוך שיש בו ת ו ר ה ו י ר א ת ש מ י ם.

אתחזק? קמל"ן דכיון דלא גמור זמנין דשהי ודרים ולא ידע.

רש"י — מאי קמ"ל כלהו תנינהו — שהייה תנן בהשוחט, אם שהה כדי שחיטת בהמה אחרת, היינו שהייה, שחט והתיז את הראש בבת אחת, שלא הוליך ולא הביא היינו — דרסה, שחט את הושט ופסק את הגרגרת, היינו — עיקור, או שהחליד את הסכין תחת הסמין השני ופסקו היינו — חלדה, כחולדה זו הנכנסת לחורים, השוחט מתוך הטבעת הוי הגרמה, והתם מפרש לה, ולשון הגרמה, שמכריע ידו לצאת חוץ למקום הכשר שחיטה, וכיון דאינו בקי בהן, פשיטא דאסור לאכול משחיטתו, ולא ידע — אינו יודע שאסור לעשות כן, ומאכילה לנו.

גמרא — ואמר רב יהודה אמר שמואל, הטבח צריך שיבדוק להסימנין לאחר שחיטה, לא בדק מאי? אמר רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר ב"ר ינאי, טרפה, במתניתא תנא נבלה ומטמאה במשא, דאמר רב הונא בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה, נשחטה הרי היא בחזקת היתר עד שיודע לך במה נטרפה, כלומר שכל זמן שהיא בחיים הרי היא אסורה משום אבר מן החי ואינה ניתרת אלא בשחיטה כשרה וכמו כן בסכין שאין בה פגם, הלכך אם לא נתברר שנשחטה שחיטה כראוי בין בסימנין בין בסכין יפה הרי היא בחזקת איסור עד שיודע לך במה נשחטה, ומטמאה במשא כנבלה, ואם נתברר לך שנשחטה שחיטה כשרה הרי היא בחזקת היתר, עד שיודע לך במה נטרפה, ואפילו בא זאב ונטל את בני מעיה והחזירן כשהן מנוקבין, לא חיישינן שמא במקום נקב נקב, אלא הרי היא בחזקת היתר ואין מטריפין בזה הנקב, וכן הלכה, וה"מ באיסורא, אבל בסכנתא, כגון שראה צפור מנקר בתאנה, ועכבר מנקר באבטיח, חיישינן שמא במקום נקב נקב ואסור משום סכנת נפשות.

רש"י — טרפה — ואינה מטמאה, כדאמרינן בהעור והרוטב וכי ימות מן הבהמה, מקצת בהמה מטמאה ובקצת בהמה אינה מטמאה, ואיזו? זו טרפה שנשחטה נבלה — דלאו בחזקת שחיטה מוקמינן לה, בחזקת איסור — שהיתה אסורה משום אבר מן החי לכך אם נולד ספק בשחיטה ובאת להעמידה על חזקתה שהיתה בתחלה, נמצאת שהבהמה זו אסורה, כי בחזקת איסור היתה תחלה, ומספק באת להתירה ולומר שמא כראוי נשחטה, אל תתיר אותה מספק עד שיודע לך שנשחטה כראוי, אבל אם נשחטה הרי היא בחזקת היתר — דרוב בהמות שנשחטו הרי הן בחזקת כשרות, לא חיישינן שמא במקום נקב — שהיה בו בתחלה אתרמי ליה השתא שהכניס בו שיניו דניקבו הדקין משמונה עשר טריפות הן, שראה צפור מנקר — לשון נוקב, חיישינן שמא במקום נקב — של הנחש נקב ואוסר.

רמב"ם — אין שחיטת החולין צריכה כוונה, אלא אפילו שחט כמתעסק או דרך שחוק, או שזרק סכין לנועצה בכותל ושחטה בהליכתה, הואיל והשחיטה כראוי במקומה ושיעורה הרי זו כשרה, לפיכך חרש או שוטה או קטן או שכור שנתבלבלה דעתו ומי שאחזתו רוח רעה ששחטו ואחרים רואין אותם שהשחיטה כתקונה הרי זו כשרה, אבל סכין שנפלה ושחטה, אעפ"י שהשחיטה כדרכה הרי זו פסולה, שנאמר וזבחת, עד שיהיה הזובח אדם ואעפ"י שאינו מתכוין לשחיטה (רמב"ם הלכות שחיטה פ"ב הלכה י"א, י"ב).

חמשה דברים מפסידין את השחיטה, ועיקר הלכות שחיטה להזהר בכל אחת מהן, ואלו הן; שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה, ועיקור.

שהייה כיצד? הרי שהתחיל לשחוט והגביה ידו קודם שיגמור השחיטה ושהה בין בשוגג בין במזיד בין באונס וחזר הוא או אחר וגמר את השחיטה, אם שהה כדי שיגביה את הבהמה וירביצנה וישחוט שחיטתו פסולה, ואם שהה פחות מכדי זה, שחיטתו כשרה.

היתה בהמה דקה, שיעור שהייתה כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט, ואם היתה גסה כדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט, ובעוף כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט.

שחט מעט ושהה מעט וחזר ושחט מעט ושהה מעט עד שגמר השחיטה ולא שהה בפעם אחת שיעור השהייה, אבל כשתחשוב כל זמן השהיות יצטרף מכולן שיעור שהייה הרי זו ספק נבלה. וכן אם שהה כדי שיגביהנה וירביצנה וכדי שישחוט כמו מיעוט הסימנין בלבד, לא כדי שישחוט שחיטה גמורה, הרי זו ספק נבלה (רמב"ם שם פרק ג').

חלדה כיצד? כגון שהכניס הסכין בין סימן לסימן, בין שפסק הסימן העליון למעלה, בין ששחט התחתון למטה, שהוא דרך שחיטה, הרי זו פסולה.

הכניס את הסכין תחת העור ושחט שני הסימנים כדרכן, או שהחליד את הסכין תחת צמר מסובך, או שפרס מטלית על הסכין ועל הצואר ושחט תחת המטלה, הואיל ואין הסכין גלויה הרי זו ספק נבלה, וכן אם שחט מיעוט הסימנים בהחלדה וגמר השחיטה שלא בהחלדה, הרי זו ספק נבלה.

דרסה כיצד? כגון שהכה בסכין על הצואר, כדרך שמכין בסייף, וחתך הסימנין בבת אחת, בלא הולכה ולא הובאה, או שהניח הסכין על הצואר ודחק והתך למטה כחותך צנון או קישות עד שחתך הסימנין הרי זו פסולה.

הגרמה כיצד? זה השוחט בקנה למעלה במקום שאינו ראוי לשחיטה, וכמו שני חטים יש בסוף הקנה למעלה בטבעת גדולה, שחט בתוך החטים, אם שייר מהן כל שהוא למעלה הרי זו כשרה, שהרי שחט משיפוי כובע ולמטה, והיא מן המקום הראוי לשחיטה, ואם לא שייר מהן כלום אלא שחט למעלה מהן, הרי זו מוגרמת ופסולה.

עיקור כיצד? כגון שנעקרה הגרגרת והיא הקנה או הושט ונשמט אחד מהן או שניהן קודם גמר שחיטה, אבל אם שחט אחד בעוף או רובו ואח"כ נשמט הסימן השני, שחיטתו כשרה.

כל מקום שאמרנו בשחיטה פסולה הרי זו — נבלה,

ואם אכל ממנה כזית לוקה משום אוכל נבלה, שאין מוציא מידי נבלה אלא שחיטה כשרה כאשר צוה משה רבינו ע"ה, וכל ספק בשחיטה הרי הוא ספק נבלה, והאוכל ממנה מכין אותו מכת מרדות (רמב"ם שם).

ישראל שאינו יודע חמשה דברים שמפסידין את השחיטה וכיוצא בהן מהלכות שחיטה שביארנו ושחט בינו לבין עצמו אסור לאכול משחיטתו, ולא הוא ולא אחרים, והרי זו קרובה לספק נבלה, והאוכל ממנה כזית מכין אותו מכת מרדות.

ואפילו שחט בפנינו ארבע וחמש פעמים שחיטה כשרה והרי שחיטה זו ששחט בינו לבין עצמו שחיטה נכונה ונמורה, אסור לאכול ממנה, הואיל ואינו יודע דברים המפסידים, אפשר שיפסיד השחיטה והוא אינו יודע, כגון שישהה או ידדוס או ישחוט בסכין פגומה וכיוצא באלו בלא כוונתו.

היודע הלכות שחיטה ושחט בפני הכם עד שנעשה רגיל, הוא הנקרא מ ו מ ח ה, וכל המומחין שוחטין לכתחלה בינו לבין עצמן, ואפילו נשים ועבדים אם היו מומחין הרי אלו שוחטין לכתחלה.

חרש שוטה וקטן ושבור שנתבלבלה דעתן ששחטו שחיטתן פסולה מפני שאין בהן דעת שמא יקלקלו, לפיכך אם שחטו בפני היודע וראה אותו ששחטו כהוגן שחיטתן כשרה (רמב"ם פרק ד').

עכו"ם ששחט אעפ"י ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה קטן, שחיטתו נבלה ולוקה על אכילתו מן התורה שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו אתה למד שזבחו אסור, ואינו דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה, ונדר גדול נדרו בדבר, שאפילו עכו"ם שאינו עובד ע"ז שחיטתו נבלה (שם הלכה י"א, י"ב).

„ודע שסבת היות שחיטת עובד כוכבים נבלה ואפילו היה חכם, ואפילו ישראל עומד על גביו, מפני שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים וכו' לפי שהעובדי כוכבים נחלקים לב' חלקים, האחד מהן היודעין לעשות אותה, ר"ל להביט אל המזלות הצומחין לצורך מלאכתם להוריד הרוחניות בהן ושאר אותן שטויות שמטנפין השכל, כמו שמאמינים בעלי האמונה ההוא וזאת עבודת כוכבים ממש, והחלק השני הן שעובדין לאותן הצורות הידועות כפי מה שלמדו מחכמיהם בלבד, וכן הם רוב עובדי כוכבים, והחלק הזה האחרון עליו אמרו חכמים הענין בלשון הזה, עכו"ם שבהוצה לארץ לאו עכו"ם הם אלא מעשה אבותיהם בידיהם ועל אלו אמר שחיטתן מטמא במשא בלבד ואינו אסור בהנאה" (פירוש המשנה להרמב"ם פ"א).

הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות, וכל העובר עליהן ואומר מריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי בכך, או איני מקפיד בכך, מכין אותו מכת מרדות.

ניקורי תאנים וענבים והקושואים והדילועין והאבטיחין והמלפפונות אפילו היו גדולים ביותר בין תלושין בין מחוברים, ואפילו היו בתוך הכלי, כל שיש בו ליחה ונמצא נשוך אסור, שמא נחש וכיוצא בו נשכו, ואפילו ראה צפור או עכבר יושב ומנקר, הרי אלו אסורין, שמא במקור נקב ניקב (רשב"ם, הלכות רוצח ושמירת נפש, פרק י"א הלכה ה', ופרק י"ב הלכה ב').

רבינו אשר — הכל שוחטין ושחיטתן כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו בשחיטתן, וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה, הא דלא תני אחד אנשים ואחד נשים כדקתנו בתמורה, התם איצטריך למתני נשים כדקתני התם משום דכל הפרשה בלשון זכר נאמרה, אבל הכא אין חדוש באשה יותר מבאיש, והא דתני בפ' כל הפסולים (דף ל"א) שהשחיטה כשרה בנשים, משום דשאר עבודות פסולות בנשים ואפילו כהנות אצטריך למימר בשחיטה דכשרה, ובהלכות ארץ ישראל כתב דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלות, ואין הש"ס שלנו סובר כן, מדאמר בפ' כל הפסולין ששחטו דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהו ושחט מלמד שהשחיטה כשרה בזר?! ומשני, הוא הדין דאפילו לכתחלה ומשום דבעי למיתני טמא דלכתחילה לא שמא יגע בבשר, תנא ששחטו, ואם איתא דנשים לא ישחטו לכתחלה, הוה ליה למימר מנשים דמתני ברישא (משום דבעי למתני נשים בלשון התוספות) ועוד דאפילו בחולין לא ישחטו לכתחלה, ואותו חכם שכתב הלכות א"י כתב חומרות מדעתו, והאגור כתב שאין להניח נשים לשחוט שכבד נ ה ג ו שלא לשחוט, ו מ נ ה ג מ ב ט ל ה ל כ ה, וכתב רמ"א שכן המנהג שאין הנשים שוחטות. („דברי חמודות").

(המשך יבא)

רעוו. יחזקאל ראזען.

לתקופת השנה

מגש לכבוד החברים החביבים
והצירים מנחלת השבים.

שנת תרצ"ב חלפה הלכה,
לחיי נצח הכינה פעמיה.
ריקה היתה מאושר וברכה,
עצב גם יגון השאירה אחריה.

אולם בכנפיה תקוה נשאה
שנה חדשה בצבעים נהדרת,
תמתיק חיינו, תיטב הרעה
תהיה לנו עטרת תפארת.

בה! נדחים מכל עברים
המפוזרים בכל פנה ועבר,
נערים וזקנים, נשים וגברים
כולם כנשרים יעלו אבר.

יעופו, ישכנו בערי אלהיהם
כבימי קדם ישובו הבית.
ישבו מאושרים על ארץ אבותיהם
תחת גפנם ועצי זית.

אל תשתכח תורה מישראל

מאת הרב ניסן טעלושקין

כשקראתי באחד הגליונות הקודמים של „השוחטים שטימע", בדבר התקנה של חובה שהטילו על עצמם שוחטי נויארק רבתי לקבוע שעורים במסכת חולין ויור"ד, וההודעה שבאה אחריו כי דף פלוני יקבע ליום פלוני, וסימן פלוני ליום פלוני, שמחתי לראות עד כמה מתקדמים המשמשים בקודש שלנו שבאמריקה בהכרת גודל אחריותם, זכותם וחובתם ספני המקום, לישראל ולעבודת הקודש המסורה בידם. הבנתי שכיון שראו השוחטים שלנו, שאם לא יקבעו (כלומר יגזלו) שעה קלה לכל הפחות בכל יום או אפילו שבוע ללמוד ושנון של אותן ההלכות הנוגעות למלאכתם סוף שחו"ש תשתכח תורתם מהם, הלכו ותקנו תקנה גדולה זו של שעורי קבע בהלכות שחיטה ובדיקה שתהיינה שגורות בפיהם ובמחם. נזכרתי, כי גם במינסק שבליטא, בבא השנים של שעת חירום וטרדת המוחין, קרא הגדול (המרא דאתרא) את השובי"ם והטיל חובה עליהם ללמוד בצותא חדא בכל יום חמישי בערב שעור קבוע בחולין וטוש"ע, והזהיר שמי שלא יבא לשעורים אלה יפקפק בחזקתו, ואם מינסק שהיתה מלאה חכמים וסופרים, ולא נתמנו בה שובי"ם אלא גדולי תורה, אם קהלה כזאת היתה זקוקה לתקנה זו, על אחת כמה וכמה בעיר כנויארק שחיי' הפזיזים הם תמיד בבחינת שעת חירום, והשחיטה בה אינה מן הקלות ביותר והטרדות מקיפות את המחות בחולניות היתירה שעלתה בה, בודאי, ובודאי שיש נחיצות בגדר זה שידעו השוחטים לגדור את עצמם בקביעות שעורים בלימודי דיני השו"ב ובחזירתם, לא רק הקצורים כ"א גם מן המקור בש"ס עד השמ"ח ועד בכלל.

ולא יחיד הייתי בברכת היישר כח שברכנו את האורגן של השוחטים שהעירם לדרך גדול שכזה. אולם מה נשתוממתי לקרא בגליון האחרון של „השוחטים שטימע" — שוחטים— סופרים במכתביהם והרב העורך עליהם מטפלים בשאלה של הוצאה ספר באידית עבור אותם השוחטים „וועלכע זיי איז לייכטער צו פארשטעהן א גוטען „ליטערארישען" אידיש בעסער ווי לשון קודש", ובספר הזה „זאָל ערקלעהרט ווערען די דינים פון שחיטה ובדיקה" וכו'.

ואני, למרות מה שאינני מחסידי האידישיזם, אינני דן על עצם הדבר אם מסוגלת השפה האידית והטירמי־נולוגי' שלה לברור הלכה, ואם כדאי הדבר בכלל, אני אדרבה סובר שבאופנים ידועים יש אפשרות לדבר שבודאי מן היושר שיהי' כל הדינים הנהוגים בכל יום נעתקים לאידית מובנת על דרך שנדפס ה„חיי אדם" וכדומה באידית שהיתה מובנת לאותו הדור, והלואי והי' עוסקים בהם האבות והבנים וכל שכן בנותיהם והלואי שיקראו ספרות כזו לדעת ההלכות הנחוצות וכמו שעסקו אמותינו ב„צאינה וראינה" ו„נופת צופים" וכדומה, שבכל אופן הביא העיון בספרים הללו תועלת רבה להן ועוד יותר להשפעתן על בניהן ובנותיהן. דבר שכזה אין צריך להסכמות.

אולם לשוחטים שלנו, אלה שכלל ישראל סומך עליהם לבלי להכשל בכל טריפה ונבלה לא תאכלו, אלה השומרים על נפשותיהם שלא יטמטמו, אלה שאנו בוהרים למסור בידם את מלאכת הקודש שלנו לקדשנו ולהפרישנו מאיסורים לאלה אתם אומרים ללמוד תורתם מתוך איזה „ביבעל" באידית. אם הגאונים בתקופתם הדפיסו דינים והלכה ברורה בערבית לא נתכונו כלל למורי הוראות או לשביי"ם כ"א להמון העם שלא למד ולא ידע שפה אחרת כ"א ערבית שדבר בה, ואלה בכל אופן לא הי' מכשילים את הרבים. ואפילו הרמב"ם ז"ל שכתב רובי ספריו ופירושיו בערבית ושאר לשונות לא כתב את היד החזקה כ"א בלשון הקודש צחה, והגאון מווילנא ז"ל ואדמו"ר הזקן בעל התניא נ"ע, אמנם „חשבו ודברו" באידית אבל את ספריהם להלכה כתבו בלשון קודש. ולא רק בשביל שהעברית קדושה היא לנו, אלא מפני שספרים כאלה בלשון המדוברת בשביל מורי הוראות או שובי"ם האחראים בידיעותיהם לפני הצבור, הוא פשוט אבסורד. השפה הרי איננה אלא לבוש ואמצעי להביע על ידה את הענין שלפנינו, ואם למשל אנו עסוקים בשו"ב שאינו מבין את הענין כשהוא כתוב בלשון הקודש מי יערב על ידינו שקבין את אותו הענין אם נתן לפניו בשפה המדוברת, כי האומנם יש צורך להסביר הדבר הפשוט ומובן לכל, כי לא כל מביני אנגלית יודעים להבין את התלמוד הנעתק לשפה זו, אם לא ידעו ללמוד בעיון הנחוץ, כמו שלא כל היודעים עברית יודעים להבין סוגיא בש"ס או הלכה ברמב"ם ובראשונים אם אין להם השגה בהם, ולא כל הקוראים עברית יודעים להבין את המורה נבוכים והכוזרי. והרי ממה נפשך: לפני מי אנו מציעים את ספר ההלכות באידית, אם לאלה שיש להם דבר הבנה בענינים אלה, הרי בודאי שכבר למדו אותם בספרים שבלשון הקודש ולמה להם האידית? ואם לאלה שאין להם כל מושג מעניני שו"ב, מפני שקשה למוחם להבין או לתפוס הענינים הרי גם האידית לא תועיל להם.

ולא עוד אלא שהגע בעצמך: שו"ב שאינו נזקק ללשון קודש כיצד? אם יודע פירוש התפלה, והפרשיות של תמיד וקטורת ומשניות וברייתות הבאות לפני התפילה, אם יודע להבין פירש"י על תנ"ך, אם יודע פרק במשנה וכ"ש בגמרא הרי זה כבר יודע השפה העברית ואינו נזקק לספרים בשפה אחרת, אלא שאנו באים לעזור

לאלה הרוצים להיות שובי"ם בישראל, כשאין יודעים פירוש המילות בתפלה ולא למדו פרש"י, ולא ראו מימיהם בישנה וגמרא, ואלה הם שבשבילם נוציא איזה „ביכל קל" (כי אדם כזה לא יבין אם לא יהי' „ביכל" ולא קל) בכדי שיאכילונו בישר בישר! אוי ואבוי הי' לנו אם היו המצוים אצל שחיטתנו מתמחים מתוך ספר שכזה, בשעה שגדולי הראשונים צווחו בכרוזיא על הלומדים מתוך הקצרים, ורבות העוברות של המכשולים שיצאו מיתוך אלה שרכשו להם קבלה מתוך הבלקים האחדים בהלכות שחיטה של החכמת אדם או מתוך קצור אהל יצחק, ואם עליהם אנו מצטערים כ"ש אם נגלגל עלינו מין של „אידיישיסטע שוחטים".

אלא שבאמת כל זה לא נכתב אלא בדרך „אלו נאמר קאמר", ולטעמו של הרב העורך, כי לאשרנו אין בינינו שוחטים באלה כלל, ואיני מאמין שאגודת השוחטים למשל, היו מקבלים לתוך חברתם איש שאינו יודע לתרגם פסוק רש"י כצורתו, ושהבנתו בספרים שנכתבו בלשון קודש לקויה כ"כ עד שנהיה זקוקים לכתוב בשבילו ספר הלכות מיוחד באידית, ואפילו אם לא יגלח זקנו בתער (דבר שעורר עליו סופר אחד במכתביו להמערכת, כאלו הספרים שבאידית הם סגולה לירא שמים).

ובוטב שיהא הרב העורך הנכבד ממשיך במרץ את עבודתו הפוריה שהתחיל לבסס ולהחדיר בין כל השדרות של השובי"ם את התקנה היפה והנחוצה של קביעת השעורים להגדיל התורה ולהאדירה.

הרב הערשענזאהן על „הקצורים"

אחד מגדולי הדור הרב ר' חיים הערשענזאהן שליט"א כותב אל ה ר ב ר ש"ל ה ו ר ו ו י ז, עורך „השומר" בנוגע לשאלת „הלכות שחיטה באידיש", וזה לשונו: אנכי מתנגד לספרי הקצורים בהלכות אשר אחרי ה„חכמת אדם" ו„החיי אדם", שכולם המה „קצור חיי האדם העליון" ויוצרים לנו „תלמידי חכמים בורים" ועמי הארץ לומדים כמלמד הבקר, ושרו עמי דארעא למהוי בהזניא, וחזניא כספריא, וספריא הולכים ודלים ובטל כבוד התורה, ה„חכמת אדם" ו„חיי אדם" מועילים לתלמידי חכמים, מפני הסדר והלקוט אשר בהם, שנעשים באמת עבור תלמידי חכמים בעת אשר קאי בהאי מסכתא וישואלים להם במסכת אחרת, הספר פתוח לפניהם כעין אנציקלופריא, אבל אלו קצורי הלכות שנעשו עבור העם הפשוט, השפילו כבוד התורה. עבור העם, צריכים לעשות ספרי מוסר, ספרי מדע פאפולרים, יסודי אמונה ודת במוכן פופלרי, יסודי לאומיות וחבת ציון, ולא קצורי דינים והלכות, ולוא הייתי בסנהדרין הייתי מציע לגזור שכל שוחט צריך ללמוד מסכתא חולין והרי"ף והר"ן והרא"ש והטור והרמב"ם". עכ"ל.

א. פֿערעלבערג.

שיר לשנה החדשה

מפי עליון לא תצא הרעות,
עוד היום באזנינו נשמעות,
כי מידך נתנו לכל טרף
תמיד בכל עת בלי הרף,
ואף כי תגזר מפיך שוכן מעונה
על אחד להותר בלי משעון ומשענה,
אנא, עמך ישראל בתוכם בל יהיה נמנה.

כשתנער בשטן פיך חפום,
לך תאמר לו אל תשב דום,
חרוק שניך על עוכרי ישראל וצורריהם.

השואפים לברות אותנו בשניהם,
שלוף חרבך וזרוק עליהם חי',
האומרים להטביע אותנו בבוץ,
הרם מעמדם ותשים עמם קץ.

כי תשב על כפאך לדון ארצות,
ובסקירה אחת דיניהם נחרצות,
על איזו לעלות עד לרקיע לרום,
ואיזו לרדת עד עמקי תהום —
זכור נא את הארץ אשר עיניך תמיד בה,
הנכונה לעמך אשר כצאן תעה,
ותאמרנה שפתותיך הנה שנת גאולי באה.

כי תשקול עוונותינו ופשעינו בפלס,
ראה פשעי עמים הנותנים אותנו לקלס,
גזלנים חמסנים הם רובם ככולם,
רודפי שלמונים וזה החלם
רבו רעתם מי יוכל נשא,
מושיטים לנו את ידיהם. ישראל בנה,
נמוליגו ישיבו טמא אתה צא.

אנא רחום שוכן מעונים,
עד מתי נשכן בסכות מלונים,
כשומרי פירות אבטיחים וקשואים,
אשר על קורי עכביש בתינו מנוים,
פוחדים ורועדים מקול עלה נדף,
כי מכמורות על דרכנו פרושות מכל צדיו,
התעשה כן לכל גוי? ההדר זאת לחסידיו,

חדש עלינו את השנה הבאה,
עמך ישראל תציל מכל רע,
כי לך לבד בטחנו ועינינו לי',
מעל צואריגו הסר את השנה הרעה,
המביאה לנו צרה וצוקה,
ועל מקומה תן שנה טובה ומתוקה,
עליכם אישים תפשי חבל וציונים נלהבים,
של אגודת שוחטי עופות ו„נחלת השבים",
יהי רצון שתשרה ברכה במעשי ידיכם.
לשנה טובה תכתבו ותחתמו, וכל ישראל כרצון אחיכם.

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

הפרדס, קובץ רבני חדשי, מופיע בשיקאגא, ישא מדברותיו להגדיל תורה ולהאדירה, בהשתתפות גאוני וגדולי דורנו שליט"א, אלול, תרצ"ב. העורך והמו"ל הרב שמואל אהרן הלוי פרדס, הקובץ מכיל הענינים החשובים האלה; קול השופר, יהדות ורבנות, לשאלת הכשרות, אורחים גדולים — המערכת. תשובה על האבק דזשאנקעט — הרב שמואל אהרן הלוי פרדס, עניני שליחות — הרב רש"נ קאטלער, שיר של היום, תפלת צבור — הרב רי"ל גרויבארט, עניני מעילה, מת ביו"כ — הרב אלחנן וואסערמאן, דיהוי אצל מצות — הרב משה זאב כהן, התיכה הראויה להתכבד — הרב צבי מאיר הכהן ראזענבלום, ענין ייאוש — הרב יהושע כהנא שפירא, עניני נדרים — מנחם צבי אייבענשטיין, שבת תשובה — הרב רי"ל גרויבארט, יום הזכרון — הרב שרגא הכהן ראזענבערג, חג הצבור — הרב רש"א פרדס, חג העבר והעתיד — הרב צבי נתן מאנועל, בעולם הרבנות, לתקנת עגונות, ספרים חדשים. קובץ חשוב נחוץ לרבנים ולמופלגי תורה בישראל.

ספר שופר ישראל — כולל מאמרים ודרושים על ימים הנוראים העוסקים בפרובלמות הדתיות והלאומיות, המקיפות את עמנו בארצות גליתו, והשקפה בהירה על חיי עמנו ברוח וחומר בעבר ובהוה, ומשובצים בהרבה מאמרי חכמנו ז"ל ושיחת חולין של תלמידי חכמים ע"ד הפשט וההגיון. וספר הדרת ישראל כולל פלפולים לסיומא של משנה וכמה מסכתות, ממני ישראל יעקב הכהן יפה חופק"ק מנשסתר, אנגליה, תרצ"א.

בפתיחת הספר אתה מוצא „הקדמה כעין מאמר" זוהי השקפה שלמה ומקיפה על הדרשנים והדרשנות בישראל, והוא אומר בין יתר דבריו כי חלק הדרוש נחשב לחצי תורה, ולפיכך נקבעה מקומה של מחצית התורה בין המלים „דרש דרש"(ואת שעיר החטאת דרש משה) דרש מכאן ודרש מכאן, כלומר דרוש הראשון שייך לחציו הראשון של תורה, ודרוש השני שייך לחציו השני של התורה. דרשותיו מפיצים אור בהיר על התפלות של ימים הנוראים וביחוד „מלכיות, זכרונות ושופרות" מביא מעשים נוראים שקרו בעמנו בכל תקופה ותקופה, משברים את הלב וגורמים את השומעים לשפוך דמעות כנחל". דבר חשוב לדרשנים בימים הנוראים, יש לו דרוש נפלא על „הנני העני ממעש" ודרוש על „בספר חיים ברכה ושלום", ודרוש שלם על מלכיות זכרונות ושופרות ועל תקיעת שופר בראש השנה, ועוד דרשות חשובות. הדרשנים והמטיפים ימצאו בו דרשות מן המוכן, והומר רב והגון לדרשותיהם מעל הבמה. זהו ספר רב הערך.

דרשות מהחיים והטבע — פאפולערע דרשות פון הרב אהרן ראובן טשארני, בעיאנער רב. זהו ספר דרוש נפלא במינו, כתוב בלשון העם (אידיש) והמחבר הוא אומן נפלא עד מאד במקצוע זה, כותב בלשון יפה ועשירה עד מאד ובסגנון נפלא, ביחוד מצטיינות הדרשות לימים נוראים ולתקיעת שופר, מטיף מוסר על „די הייליגע שוהלען און די מאשרום שוהלען" ודבריו כאש על חנוך הבנים באמריקא, ביחוד דרשתו שמלאה חיים ואש קודש „לכל נדרי", זהו ספר דרוש עממי, נחוץ לכל מי שמדבר אל הקהל בימים הנוראים, והוא גם כן ספר למוד ללמד את אלה שאינם יודעים לדבר אידיש באופן הגיוני וספרותי, והוא ג"כ ספר מוסר לעם. יגילו בו המטיפים וישמחו בו נואמי נאום.

בן דוב.

אות לטובה

מאת הרב ר' יצחק בונין

בתפלה אחרי תקיעת תש"ת אנו אומרים יהי רצון מלפניך שתקיעת תש"ת וכו' ויעשה עמנו „אות לטובה" ותמלא עלינו רחמים וכו'.

בגמ' שבת נ"ה, א"ל הקב"ה לגבריאל לך ורשום על מצחן של צדיקים תיו של דיו שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה ועל מצחן של רשעים תיו של דם שישלטו בהם מלאכי חבלה.

בזה נותנים לנו חז"ל ציור מוסרי, וערך המשפט בכלל דשני אותות יש בעת המשפט, אות של דיו לטובה ואות של דם הנרשם לא לטובה.

ונעים זמירות ישראל (תהילים ע"ד) קרא במר נפשו אותותינו לא ראינו וכו' כי אין אנו יכולים לראות האותות, כאו"א יוצא מביהכנ"ס ב"ה עם אות נרשם עליו מהשגחה העליונה כאמרם כבני אמרנא שנסקרין בסקרא, אך אין אנו רואים ואין אנו יודעים איזה אות נרשם, אם תיו של דיו שלא ישלטו מלאכי חבלה או ח"ו תיו של דם שישלטו מלאכי חבלה כאשר קרה ח"ו בשנה העברה לכמה וכמה משפחות אשר אוהביהם ומקרוביהם היו עמנו בביהכנ"ס בעת תקיעת שופר אך מה"ד פגעה בהם ונרשם עליהם אות של דם שלא לטובה ועתה כאשר אנו פונעים את השנה החדשה ועת הרשימות כעת באה לרשום לכאו"א „אות" על השנה החדשה אנו מבקשים יהי רצון וכו' שיעשה עמנו „אות" לטובה לברכנו בשנה חיים ושלום, וכן בקש דוד המלך ע"ה בעד כלל האומה, עשה עמנו אות לטובה ויראו שונאיו ויבושו כי באה „העת" שיתן „אות" לקבצנו מן הגוים ולהביאנו אל אה"ק בב"א.

ברכות לראשית השנה

בברכת כתיבה וחתימה טובה

הרינו מברכים את כל הרבנים הגאונים, את כל העוסקים במלאכת הקודש די בכל אתר ואתר, ואת כל אחינו בני ישראל המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית, בארצנו הקדושה ובשאר מדינות התבל, ואת כל בעלי ה„טשיקען מארקעטס" שאחינו השוחטים עוסקים שמה במלאכת הקודש.

ידי רצון שתתגשמנה כל שאיפותינו וימלאו כל משאלות לבנו לטובה.

אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי.

לשנה טובה ולחיים ושלום

יכתבו ויחתמו כל חברי אגודתנו. תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

בשם ועד הפועל של אגודת השוחטים,

הרב מ. מ. ראבינאוויטץ, הכהן,

טוביה מ. בלקין,

שמואל גארדאן,

מנדל גודמאן.

היו ברוכים

כל ידידי וחברי השוחטים דאגודתנו; כל קרובי ובני משפחתי בכל מקום שהם; כל המשתתפים בבנין חברת „נחלת השבים" וביחוד כל חברי בועד הפועל של אגודתנו שאתם יחד אנו נושאים על שכמנו את סבל משאת אגודתנו זה עידן ועדנים ישבסיועם בעזרתם, בהשתדלותם ובמסירת נפשם, עקה בידינו לבצר ולבסס את מצבנו במקצת ולהגיע למדרגתנו שהננו נמצאים בה כעת.

ואני תפלה לאל חי בורא עולם, שיחזק את רוחכם ותוסיפו גם להבא לעבוד שכם אחד לתועלת אגודתנו ולהטבת מצבנו החמרי והרוחני גם יחד, ושנזכה בעגלה ובזמן קרוב לראות בהגשמת כל שאיפותינו שאליהם אנו נושאים את נפשנו.

רעוו. יוסף ראזענמאן,

מנהל „אגודת השוחטים"

בשנה טובה ומאושרה ובכתיבה וחתימה טובה

אנו מברכים את כל חברי אגודתנו. הלואי שהשנה הבאה תהיה שנת נוחם ומרפא לעמנו וישוב ד' את שבות עמו ויושע ישראל תשועה חמרית ורוחנית.

בשם אגודת השוחטים דנויארק רבתי,

יעקב בלום, נשיא
אליהו מעלצער, סגן נשיא
יוסף ראזמאן, מנהל
שמעון נאוואגרודסקי, גזבר.
ישראל באשקאוויטץ, מזכיר.

ברכה חמה ולבבית

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו לטובה אנו שולחים לידידנו מר טשארלז הוירבערט עם רעיתו וב"ב. כולם יעמדו על הברכה ויתברכו מהאל הטוב בכל טוב.

אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי.

כשמוע קול שופר

יוחקו לחיים בספר החיים המנהיגים והחברים של אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי, והרבנים והשוחטים די בכל אתר ואתר, המנהיגים, החברים, המורים והתלמידים של ביהכנ"ם ובית הת"ת תפארת הגר"א, כל עסקני החנוך בכל מקום שהם, הקוראים והסופרים וההותמים של ה„שוחטים שטימע ו„השומר", המנהיגים והחברים של „נחלת השבים", השובי"ם השבים לארץ ישראל ואגודת מנהלי בתי הת"ת באמריקה, בית החולים הגדול „בית אל" בברונזבול ומזרח נויארק, המחברים והסופרים ברוח התורה והאומה בכל מקום שהם, יחד עם כל איש ישראל.

כלנו יחד נכתב ונחתם בספרן של צדיקים לאלתר לחיים. והלואי שנשוב לארצנו, ארץ האבות והבנים ונזכה לבנות את הארץ ברוח התורה והאומה, תכלה שנה וקללותיה ותחל שנה וברכותיה.

כברכת:

הרב שמריהו ליב הורוויץ.

את ידידי מאו הברי ורעי

הלוא חמה מר טשארלז הוירבערט ומר יוסף ווינער הם ונשיהם וביתם יתברכו בשנה טובה ומוצלחת.

בעתירת ידידכם הד"ש והצלחתכם כל היום.

רעוו. יוסף ראזענמאן.

יתברכו משוכן מרומים

בעלי ה„פיט סטריט לייון פאולטרי מארקעט" הנקובים בשמותיהם ה"ה: לואיס ווייסבערג ובנו ומשפחותיהם; יצחק אייזיק ליפשיץ וב"ב; שמריהו אייזעקסאן וב"ב; אברהם נאלדבערג וב"ב; ואת השוחטים העוסקים שמה במלאכתם מלאכת הקודש; ואת ידידי הרב הגאון ר' מ. לייטער שליט"א.

מי יתן והשנה החדשה הבע"ל תהיה שנת חיים יברכה לנו ולכל עם ישראל.

רעוו. יוסף ראזענמאן.

מרחוק אנו שולחים את ברכתנו העמוקה להרבנים הגאונים די בארעא דישראל: הרב הגאון ר' אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש הרבנים דארץ ישראל; הרב הגאון שלמה הכהן אהרונסון והרב הגאון בן ציון עוזיאל הרבנים הראשים למחוז יפו ותל אביב; הרב הגאון ר' מאיר ברלין, נשיא הסתדרות המזרחי העולמית, ולאגודת השובי"ם בארצנו הקדושה.

יהי רצון מהבוחר בירושלים שהשנה הבאה תהי' שנת נאולה לעמנו, לתורתנו ולארצנו ונזכה לראות בשוב ד' שבות עמו.

בשם „נחלת השבים",

יעקב בלום, נשיא.

שנה טובה ומבורכת

לידידינו הרבנים הגאונים ה"ה הרב זאב גולה, נשיא המזרחי בארצות הברית, הרב אהרן טייטעל־בוים, מנהל קרן המזרחי, והרב שמריהו ליב הורוויץ, עורך ה„שוחטים שטימע" וה„שומר". הלואי שיקויים בנו ושבו בנים לגבולם ונעלה לציון ברינה.

בשם „נחלת השבים",

יעקב בלום, נשיא.

לשנה טובה

את עורכנו החביב הרב רש"ל הורוויץ וביתו, את הותמי ה„שוחטים שטימע", את קוראיו ואת כל העוסקים בהפצתו — אנו מברכים בשנת חיים ושלום והצלחה מרובה בכל מעשיהם.

הנהלת ה„שוחטים שטימע"
אגודת השוחטים דנויארק רבתי.

בשנה טובה ומוצלחת

אנו מברכים את ידידינו הנשיא ר' יעקב בלום והסגן ר' אלי' מעלצער, והמזכיר ר' ישראל באש־קאוויץ, והסוכן ר' שמעון נאוואגראדסקי וכל משפחתם, את ר' משה מאיר ראבינאוויץ, ר' שמואל גארדאן, ר' מענדיל גודמאן ור' טוביה מ. בעלזן ומשפחתם, בשנת ברכה ופרנסה טובה.

רעוו. יוסף ראזענמאן ורעיתו.

ברכתי שלוחה

לכל קוראי ירחוננו ולכל העוסקים בהפצתו, וביחוד להרב העורך רש"ל הורוויץ שליט"א. מי יתן שנזכה בקרוב לראות את ירחוננו נפוץ בכל רחבי ארצות הברית ויחדור לכל בית עברי נאמן המסור לכל היקר והקדוש לעמנו.

רעוו. א. מעלצער.

מזכיר הירחון „שוחטים שטימע".

מקירות לבנו אנו מברכים בשנה טובה ומוצלחת את הנשיא ר' יעקב בלום ומשפחתו, והמנהל ר' יוסף ראזענמאן ומשפחתו, את מר טשארלז הויר־בערט ומשפחתו, את ר' ישראל באשקאוויץ ומשפחתו, את מר שמעון נאוואגראדסקי ומשפחתו, את כל חברי ועד הפועל, את כל חברי אגודת השוחטים, את כל ידידינו ומכיריו ואת כל הרבנים והשוחטים די בכל אתר ואתר. יהי רצון שבשנה זו ישמע קולנו בשמים ובארץ ויתרומם מצב השוחטים בכל מקום שהם, ותפרח ותרומם קרן היהדות המסורתית ותגיה אורה בכל רחבי ארצנו וארץ מולדתנו.

רעוו. א. מעלצער ורעיתו,
סגן דאגודת שוחטי עופות, דנויארק.

בברכת שנה טובה ומבורכה

אנו מברכים את כל חברי נ ח ל ת ה ש ב י ם. האל הטוב ישפיע מאורו עלינו ונזכה בקרוב להתישב בארצנו הקדושה ארץ האבות והבנים.

בשם „נחלת השבים",
יעקב בלום,
שמואל קראלאוויטין,
יוסף ראזענמאן,
ישראל באשקאוויטין.

קבלו נא את ברכתי הנובעת מעמקי לבתי — חברי באגודת השוחטים, ביחוד אני מברך את המנהלים והמנהיגים של אגודתנו העוסקים בצרכיה באמונה.

וכן גם יתברכו מאלפי הברכות כל חברי המישתתפים אתי יחד באגודת „נחלת השבים" ובפרט חברי בועד הפועל ה"ה: רעוו. יעקב בלום, רעוו. ישראל באסקאוויטין, רעוו. יוסף ראזענמאן, רעוו. מרדכי ברוקס.

כעתירת ידידכם אוהבכם לנצח,
רעוו. שמואל קראלאוויטין,
גזבר „נחלת השבים".

ברכות מאליפות ואחולים טובים

לידידי מר טשארלז הוירבערט ולידידי היקר מר יוסף ראזענמאן.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו.

רעוו. יעקב בלום.

שנת גאולה וישועה

לידידי הנאמן, המסור בכל לבו ונפשו לקדשי עמנו, העוסק בצרכי ציבור באמונה שלמה, ה"ה מר יוסף קאפלאוויטץ.

ויהא רעוא שנושע השנה תשועה עולמית בכלל ובפרט, ברוחניות ובגשמיות.

כעתירת ידידו לנצח,
יעקב בלום.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

שנה טובה ומבורכת, עושר ואושר, גאולה וישועה לכל חבר מהשוחטים העוסקים בעבודת הקודש ולכל הרבנים הנכבדים, ולכל מכירי ומיודעי ואנ"ש.

המברך מ. מ. קונין, שו"ב.

לשנה טובה ומתוקה

נברך לקראת השנה החדשה הבאה עלינו לטובה את הנשיא של אגודתנו ואת חברי ועד הפועל יחד עם מר טשארלז הוירבערט וב"ב עם כל חברי האגודה.

יהא רעוא מן שמיא שהשנה הבאה תביא ברכה בכנפיה לנו ולכל ישראל.

רעוו. מנדל גודמן ורעיתו
חבר ועד הפועל של אגודתנו.

מקירות לבי אברך את נשיא אגודתנו עם כל ועד הפועל וכל האגודה, ובפרט למר טשארלז הוירבערט עם זוג' וכל משפחתו. בברכת שנה טובה ומוצלחת ובכתיבה וחתימה טובה בכלל כל ישראל.

שמעון נאוואגרודסקי,
גזבר דאגודת שוחטי עופות
דניויארק רבתי.

יוטיב ד' הכתיבה והחתימה

לנשיא ולמנהלי אגודתנו ולחברי האהובים בועד הפועל, ולכל חברי אגותנו בכלל ולמר טשארלז הוירבערט ורעיתו בפרט, וכל אחי ורעי וקרובי, יעמדו כולם על הברכה.

חבר ועד הפועל וגזבר הירחון
„שוחטים שטימע".
שמואל גארדאן.

בשנת ברכה, עושר ואושר

אני מברך את חברי ועד הפועל של אגודת השוחטים ביחד עם כל חברי האגודה עם נשותיהם, בניהם ובנותיהם.

טשארלז הוירבערט ורעיתו.

בשנה טובה ומוצלחת בשנת ברכה ושלום

ווינש איך אלע רבנים און אלע שוחטים בכל אתר ואתר און בפרט מיינע חברים די שוחטים פון די מאונטיינס. זאל דער עוויגער געבען, אז אויף דעם נייעם יאהר זאל דערהויבען ווערען אונזער מצב הן בגשמיות והן ברוחניות, און עס זאל פארשוואונדען ווערען די הפקרות און איבעלעם וואס הערשט יעצט, וואס אונטערגראבט אונזער עקזיסטענץ און באשמוצט די מלאכת הקודש.

זלמן בער מאגאריק, שו"ב דוואודרידוש.

הנני מברך את כל החברים השובי"ם בשנת עושר ואושר והצלחה ובכתיבה וחתימה טובה.

עקיבא ראָסס, שו"ב בברוקלין.

להנהלת אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי ולכל חברי אגודתנו, למר טשארלז הערבערט ומשפחתו, להאחים האָבער ולמשפחתם ולפועליהם, למשפחת גולדבערג, לכל מכירינו וידידינו ולכל ישראל אנו שולחים את ברכתנו שיברכו בשנת חיים, עושר ואושר ובכתיבה וחתימה טובה.

רעוו. שמואל יצחק שוסחיים,
רעוו. צבי דוב פעדערבוש,
רעוו. דוד לעווין.

הרב מנחם הלוי פיין, מעיר דעטראָיט

מברך את כל ידידיו הרבנים הגאונים בכל מקום שהם ואת אגודת השוחטים דעיר דעטראָיט ואת אגודת השוחטים דנויאָרק רבתי בברכת כתיבה וחתימה טובה.

מברכים אנו את השוחטים חברי אגודתינו בכלל ואת מר טשארלז הוירבערט, בכתיבה וחתימה טובה בכלל כל ישראל, יהי רצון שהשנה הזאת תהא שנה מבורכת לנו ולכל ישראל.

רעוו. נפתלי חיים שניצלער ורעיתו.

יהודה יואל ראָזען ורעיתו

מברכים את כל חברי אגודת שוחטי עופות ביחד עם מנהיגיה ומנהליה וכן גם את אגודת המוהלים נויאָרק, בשנת ברכה והצלחה בעושר ואושר.

ממעקי לבבי אודה את ד' ואברך לשנה החדשה את בני ובנותי ואחי ואחותי עם ב"ב ועם כל יו"ח, ואת כל מכירי ומיודעי, ואת הרבנים והשוחטים דארצות הברית וקאנאדא, ואת כל הצדיקים והחסידים והישרים והתמימים די בכל אתר ואתר, הקרובים והרחוקים, כולם יעמדו על הברכה שישמרם השי"ת מכל צרה וצוקה, ויהי' להם שנה טובה ומתוקה, וישלח להם השי"ת ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם עם כל ישראל אחיהם.

כאוות נפשם וכנפש המברכם,

צבי האָרדער, שו"ב בדעטראָיט, מיש.

לשנה טובה יכתבו ויחתמו

כל חברי באגודת השוחטים, ביחד עם הנשיא וסגנו ועם המזכיר, וכן גם מר טשארלז הוירבערט וב"ב. כן יעמדו על הברכה: הרב וואקס והרב יעקב עוזר דאָבראָוו מוואָשינגטאָן הבירה.

רעוו. ליב הירשפעלד.

רעוו. שמואל רחלין ורעיתו צביה

מברכים בשנה טובה את חברי אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי, וראשי האגודה העוסקים באמונה, ובתוכם האברך טשארלז הוירבערט וב"ב. ואת ועד הרבנים בכלל ופרט.

והננו מברכים את בננו נטע ורעיתו רחל, בתנו רבקה עב"ג שמעון גאָלדוואסער ובנם זלמן משה, ובתנו חינה וב"ג צבי מארקאָוויץ ובתם איטקע, ואת חברי ביהכ"נ נוסח ספרד ציוני גאָליציע מוואָשינגטאָן עוועניו, בראנקס, ואת כל משפחתנו, ואת בני בתי היתומים אשר בעיר דעטראָיט, וכתיבה טובה לכל ישראל.

ברכות נאמנות לשנה החדשה

לבא כחנו מר טשרלז הרברט, לחברי העומדים בראש עתוננו „השוחטים שטימע", לחברי האגודה ולשובי"ם השבים לארצנו.

מי יתן ותהא שנת תרצ"ג שנה של עבודה לחברינו, שנת התגשמות תקוותינו ושנת שיבת בנים לגבולם.

ראובן הוכשטיין, שו"ב.

ברוכים יהיו לקראת השנה החדשה כל ידידי וחברי באגודת השוחטים ביחד עם המנהיגים המסורים לעבודתם בלב ונפש.

רעוו. יהודה מישקין ורעיתו.

בברכת שנה טובה

אברך את כל חברי השוחטים דאגודתנו ואת מנהיגינו; את מחותני דוד ראָזענבערג ומשפחתו; את יוסף בער לעוויט ומשפחתו; את ידידי מרדכי ווארשאווסקי ומשפחתו; את ידידי יוסף חיים ביגאייזען ומשפחתו; את ידידי יצחק ליב פיקארסקי שו"ב ומשפחתו ואת כל בני היקרים.

דוד הכהן שו"ב מענדער ורעיתו.

הנני שולח ברכתי למנה, לעת תקופת השנה,
לראשי ומנהלי אגודתנו, נשיאנו וסגננו ואיש סודינו
ולועד הפועל למפקח על עסקינו,
ולכל חברי אגודת שוחטי עופות פה עירנו.
יכתבו ויחתמו בחמשה כפרים,
בארבעים וארבעה נאמרים,
נעלה עליהם בן יוסף ונפתחו שערים,
וידרו נשמים בחיותם נעצרים.

מרדכי יוסף הלוי איש הורוזיין, שו"ב.

מקרות לבנו אנו מברכים את ראשי ומנהיגי דאגודת השוחטים וכל חברי דאגודתנו, וכל הרבנים והשוחטים דבכל אתר ואתר בשנה טובה ומצלחת, בשנת גאולה וישועה, חיים טובים ושלום.

רעוו. שמואל יעקב בעקערמאן
ורעיתו ומשפחתו.

בברכת שנה טובה

ברכה בלי מצרים לכל חברי השוחטים דלאקאל 440, לראשים ולמנהלים, לרבנים דגבולנו ובכל מקומות מושבתם.

יברך משה ראובן ברוין ומשפחתו.

רעוו יחזקאל ראזען ורעיתו

מברכים את כל קרוביהם ומיודעיהם מקרוב ומרחוק, ואת כל חברי אגודת שוחטי עופות דניואָרק רבתי, ואת כל ראשיה ומנהליה, ואת כל הרבנים ומשרתי בקודש די בכל אתר ואתר, ואת כל ישראל המפוזרים בארצות מושבותיהם.

בכתיבה וחתימה טובה.

בשנה טובה ומוצלחת

מברך אני את הנשיא דאגודת השוחטים ר' יעקב בלום וסגנו ר' א. מעלצער ומנהלו ר' יוסף ראזענמאן והועד הפועל וכל חברים דאגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי וכל הרבנים והשוחטים וכלל ישראל ומר טשארלס הוירבערט ומשפחתו.

אברהם יוסף בלום, שו"ב.

בשנה טובה ומתוקה

אנו מברכים את הנשיא דאגודתנו ר' יעקב בלום וסגנו ר' א. מעלצער ומנהלו ר' יוסף ראזענמאן, וכל החברים דאגודת השוחטים וכלל ישראל

רעוו. יונה פעשין ורעיתו.

בשנה טובה ומוצלחת

אנו מברכים את כל מנהיגי השוחטים יוניאן, את מר טשארלס הוירבערט ומשפחתו ואת כל החברים דאגודת השוחטים, וכלל ישראל.

יוסף קעסטין ורעיתו.

רעוו. אליעזר יעקב האלפערן ורעיתו

מברכים בשנה טובה ומוצלחת בתוך כלל ישראל את מנהיגי השוחטים יוניאן וכל חברי אגודתנו וכל הרבנים ואת כל ידידיהם ומכיריהם.

מברך אני את מנהיגי השוחטים יוניאן בפרט, ואת כל חברי אגודתנו בכלל ביחד עם כל אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר, ב ש נ ה ט ו ב ה ו מ ו צ ל ח ת.

חיים ריפקין.

בשנה טובה ומוצלחת

אנו מברכים את מנהיגי אגודתנו ואת מר טשארלס הוירבערט ורעיתו וב"ב, ואת הועד הפועל וכל חברי האגודה דשוחטי עופות וחברי אחוזת השוחטים וחברי דאגודת המהלים דניו יאָרק רבתי.

רעוו. ט. מ. בעלקין ורעיתו.

מקרב ולב עמוק הנני מברך בכתיבה וחתימה טובה לכל חברי אחוזת שוחטים אזו ניו יאָרק ובשם כל חברי אברך בכתיבה וחתימה טובה ומאושרה את כל חברינו דאגודת שוחטי עופות דניואָרק רבתי, וביחוד להנשיא ולהמזכיר ולכל ועד הפועל. השי"ת ישלח ברכה והצלחה במעשי ידיהם שתעלה אגודתנו מעלה מעלה.

פייפיש חדש,

נשיא דאחוזת השוחטים דניואָרק.

מיקרב ולב הנני מברך בכתיבה וחתימה טובה ומאושרה לכל חברי אגודתנו שוחטי עופות דנויארק רבתי, וביחוד להנציא ר"י בלום ולהמזכיר ר"א ראזענמאן, ר"א מעלצער, ור"ש נאוואגראדסקי, ולכל החברים דועד הפועל. כן אשלח ברכתי כתיבה וחתימה טובה ומאושרה לכל חברי אחוזת השוחטים דנויארק ובראשם ר' פייוויש חדש ברכה מיוחדת.

אברהם שארפשטיין.

תחל שנה וברכותיה לכל אחי ורעי די בכל אתר ואתר החוברים שלום בנו.

רעוו. דוד שטראוס ורעיתו.

לשנה טובה תכתבו, חיים וברכה, פרנסה והצלחה לשוחטי האגודה ובראשם הפרעז. רעוו. יעקב בלום, רעוו. יוסף ראזענמאן ולחברי רעוו. גודמאן.

רעוו. אליעזר מארכביין, שו"ב.

בשנת חיים וברכה, עושר ואושר ובהצלחה אמיתית, ברוחניות ובגשמיות למנהיגים ומנהלים ולכל חברי ועד הפועל, ולאגודתנו בכלל ובפרט, ולגאולה שלמה לנו ולכל ישראל, בברכת כהן ובציון וירושלים.

משה מאיר הכהן ראבינאוויין.
חבר ועד הפועל.

שנת ברכה וישועה בכל טוב — לפרט לאגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי ולכל קרובי ואוהבי

ממעיני ישע תתעזרו, ותשפיעו משפע מדע וחכמה, ששון ושמחה תשיגו מאת שוכן מעונה כמה"פ, השקיפה מציון קדשו וברך את עמך.

צדקה וחיים לעשות תרדפו לאורך ימים, בזכות צדקותיכם פי המסטין יסבר וגם יצוה אתכם את הברכה באסמים.

האבות והבנים יברכו מני עולמים, יפתח לכם את אוצרו הטוב כין השמים, רם ישרה שכינתו בתוכם, שפע ברכה והצלחה במעשה ידיכם.

משה צבי הירש ווילנער,
מזכיר „נחלת השבים".

בברכת שנה טובה ומוצלחת

אני מברך את כל ראשי ומנהלי האגודתנו וכל החברים בכלל, ובפרט למנהיגנו מיר טשארלם הירר בערט עם כל ב"ב, כן אברך את כל המנהלים והחברים ד„נחלת השבים", ונזכה לעלות לארצנו בעגלא ובזמן קריב ברינה ולשבת איש תחת גפנו ותחת תאנתו, כאות נפש מוקירכם בלב ונפש.

ישראל באשקאוויץ,
מזכיר האגודת שוחטי עופות
וסגן דנחלת השבים.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

חברי אגודת השוחטים דנויארק רבתי וכל מרנן ורבנן, ידידים וקוראי ה„שוחטים שטימע" בכל מקום שהם, וכל מיודעי ובני משפחתי, בתו"כ עמב"י.

רעוו. אלי' משה דעשאליט, שו"ב וב"ב.

אַ שנת חיים, ברכה והצלחה

ווינש איך מיינע פרייגד בכלל, און בפרט אלע בעאמטע פון אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי, איך אלע ברידער שוחטים, איך די חברה „אנשי ליבאוויץ" פון מאָאר סט., איך הרב לאקשין, איך די חברה „צמח צדק" פון באָרא פּאָרק, איך הרב סימפסאן, איך די „ישיבת הגר"א".

מנחם דייוואדסאן.

שנת „להצלחה טובה להשוחטים סלח"

מה טוב חלקינו ומה נעים גורלנו,
שזכינו להביע ברכה בירחונינו.
הנני מוצא על עצמי חובה,

פה לברך בכתיבה וחתימה טובה,
ניני ונכדי, וכל המשפחה,
חבירי השוחטים וכל הרבנים,
סמוכים ורחוקים מכל מערכה,

הידידים החדשים וגם הישנים,
רוח והצלה חיים טובים והצלחה,

זך שוכן מעונה יתן להם ככה.
המעתיר ומברך וקורא באהב,
בשנה חפצה משה פינחס הר זהב.

יעקב בראַנפמאַן

מאַנופעקטשורער פון אַלע סאָרטען כשר'ע פלייש פּראָדוקטען, ווינשט אַלע רבנים און אַלע שוחטים, ווי אויך דעם גאַנצען כלל ישראל.

אַ כתיבה וחתימה טובה

JACOB BRANFMAN

178 Delancey St. New York, N. Y.

דר. ש. נאוואגראדסקי

רופא שניים

מברך את כל ידידיו ומכיריו באגודה השוחטים ואת כלל ישראל.

בכתיבה וחתימה טובה

161 Clinton St., Cor. Grand St., N. Y. C.

Tel. DRy Dock 4-8286

די פירמע פון

באַרנעט בראַדי

וועלכע איז די איינציגע אין דעם ליין פון

כשר פלייש פּראָדוקטען

וואָס שטייט אונטער די משגחה פון דעם ועד הרבנים דניו יאָרק רבתי, ווינשט אַלע רבנים און שוחטים פון אמעריקע און קענעדע, ווי אויך אַלע אידען

אַ כתיבה וחתימה טובה

באַרנעט בראַדי

127 וואלטאן סטריט, ברוקלין, נ. י.

אַ שנה טובה ומוצלחת

ווינש איך מיינע שותפים מר. לואים און סעם ווייטבערג, שמעיה אייזיקסאָן, אברהם גאָלדבערג, סיימאָן לאָפאוו מיט זייערע פאַמיליעס.

אויך מיין שוואָגער מאַקס ראָזען און זיין פאַמיליע, אהרן האַלפּערן מיט זיין פאַמיליע, מיינע שוחטים מיט זייערע פאַמיליעס ובפרט רעוו. יוסף ראָזענמאַן, און מיין מחותן רעוו. שמעון נאוואפּראד־סקי מיט זייערע פאַמיליעס, מר. טשאַרלס הוירבערט מיט זיין פאַמיליע, אַלע מיינע קאָסטאָמערס, מיינע קינדער מיט זייערע פאַמיליעס און כלל ישראל. זאָל דער עוויגער געבען אַלעמען אַ שנת ברכה ופרנסה טובה.

יצחק אייזיק ליפשיטין.

גאַטליעבס כשר רעסטאָראנט

260 וועסט 38טע סטריט, ניו יאָרק

ווינשט אַלע רבנים, שוחטים און אַלע אידען וועלכע פאַטראָנייזען דעם רעסטאָראנט

אַ כתיבה וחתימה טובה

א שנת ברכה והצלחה, עושר ואושר, חיים ארוכים ופרנסה טובה לכל ישראל די בארעא הדין ודי בארעא דישראל.

מאיר וואָלאָזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק,

מאַנופעקטשורער פון וואָלענע און סילקענע טליתים, ווי אויך פרוכת'ן, מענטעלאַך, חופות א. ז. וו. ווינשט אַלע זיינע פאַרהערער און קאָסטאָמער, ווי אויך אַלע שוחטים, וועלכע קויפען ביי איהם די בעסטע מיללערס חלפים און שאַרפשטיינער,

אַ כתיבה וחתימה טובה.

M. WOLOZIN

50-52 Eldridge Street New York

It is our sincere wish that our firms
and neighbors enjoy a
PROSPEROUS and HAPPY
NEW YEAR

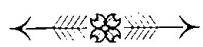

The Public National Bank & Trust Co.
of New York

לשנה טובה תכתבו

ברוכים אתם מלאכי מלאכת הקודש, ראשי וחברי אגודת שוחטי עיפות דנויארק רבתי.

ברוכים אתם גאולי תהיה ובוניה חברי „נחלת השבים".

ברוכים אתם מוציאי לאור ומשמיעי „קול השוחטים" ו„חשומר" עם העורך הכי־נכבד הרב שמריהו ליב הורוויץ.

בשנה טובה ומוצלחת, בגאולה שלמה, בשיבת בנים לגבולם יחד עם כל ישראל.

מאת ידידיכם המברכים אתכם,
יוסף חיים ובנו שבתי (סעם) קופלוביץ,
1800 שדרת פיטקין, כרונזוויל, נ. י.

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.*

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דאס שוחטים שטימעי

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, ארויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. I. No. 8. October, 1932. עדשטער יאהרגאנג. נומער א. ב"ה ניו יארק, תשרי. תרצ"ג.

אינהאלט:

עדיטאריעלם:

א. דער נייסטיגער „פאגראם" אויף די שוחטים פון ניו יארק.

ב. די לאגע פון די שוחטים אין אמעריקא פאדערט א קאנזועגשאן.

ג. וואס די שוחטים יוניאן טוט פאר כשרות.

די אורזאכע פון שלעכטען מצב חשיחטים — — — — — — — — רעזו. אליהו מיללצער

מיין ערשטע עליה — — — — — — — — — — — — — — רעזו. יוסף האזענמאן

פון אינזער אלטען היילגען קיזאל

די פרעסע — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמואל מנחם הלוי פיין

בריעף פון שוחטים.

תלמידישע זוערטלאך — — — — — — — — — — — — אחד השוחטים המרגישים

השומר

מלאכת שיש בה חכמה וקדושה — — — — — — — — — — — — ש. ל. ה.

הלכות שחיטה — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

כמי האשם? — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמואל ד. מהרשק

למצב הכלכלי של שוחטי גסות — — — — — — — — — הרב שמואל אהרן הלוי פרדב

Subscription Price, $3.00 a year.

סובסקריבשאן 3 דאלאר א יאהר.

Entered as second-class matter, August 15, 1932, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of SHOCHTIM SHTIMME, published monthly at New York, N. Y., for Oct. 1, 1932.

State of New York
County of Bronx ss.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Ely Meltzer, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the SHOCHTIM SHTIMME and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 411, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher: Poultry Shochtim Union, 229 East Broadway, New York, N. Y.

Editor: Rabbi S. L. Hurowitz, 1503 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y.

Managing Editor: None.

Business Manager: Ely Meltzer, 2709 Webb Ave., Bronx, N. Y.

2. That the owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding one per cent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a firm, company, or other unincorporated concern, its name and address, as well as those of each individual member, must be given.)

Poultry Schochtim Union, 229 East Broadway, New York, N. Y.

Rev. J. Bloom, President, 141 Tapscott St., Brooklyn, N. Y.; Rev. Ely Meltzer, Vice-President, 2709 Webb Ave., Bronx, N. Y.; Rev. S. Novogrudsky, Treasurer, 820 Manida St., Bronx, N. Y.; Rev. J. Rosenman, Secretary, 341 Riverdale Ave., Brooklyn, N. Y.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.)

None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is ——— (This information is required from daily publications only).

ELY MELTZER, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 13th day of October, 1932.

(Seal)

HYMAN KOSSAR,
Notary Public, Bronx County.

Bronx County Clerk's No. 36, Reg. No. 26K33.
Commission expires March 30, 1933.

ענטפערס צו די וואָס פרעגען

שו"ב ב. — וועז איר זעגט פרייַ געזאָגען, ניט קיין מאָטיוו, טאָרט איר ניט זיין קיין רב אָן ניט קיין שוחט, אָלס אַרעגטלייכער מעגש מוזט איהר דערפון אָנטלויפען, איהר זעגט דאָמיט אַ צבוע, אָן איהר זעט וועלען ניט דער צייט אינגאַנצען פאַרהאַרבעז. אייער נשמה וועט ניט דער צייט צוריסגען וועלען אָן דאָס וועט אויך מיזען ווידקען אויף אייער געזונט, אפשר קענט איהר אָנפאַנגען לעהרנען דעם "חובות הלבבות", 'בחורי', "מכלת ישרים" מיד גלויבען, אז דיזע ספרים וועלען זיין אַ גוטע נייס־טינג מעדיצין, וועלכע וועט קענען קורירען אייער קראַנקע צוריסענע נשמה.

להשו"ב ד. מ. — פאָלגט אונז אָן לעהרענט יעדען טאָג גמרא אָן פוסקים, ספרי מוסר, אָן דעם "תניא" פון רש"ז מלאדי, דאָן וועט איהר קענען פאָלטראַלירען צרות אָן ענמית נפש.

להשו"ב א. ז. ד. — דער רעדאַקטאָר האָט גאָר ניט צו טאָן מיט שיקען אָלטע נומערען פון צייטונג, אָן בכלל מיט שיקען די צייטונג צו סובסקרייבערס. דער רעדאַקטאָר האָט צו טאָן מיט דער אַדרעסיקטירען פון דער צייטונג, אָן ניט מיט די ביזנעס זייט פון דער צייטונג. יוענ־דעט זיך צום סעקרעטאָר פון "די שוחטים שטימע" רעזו. אלי הו מעלצער, ער וועט אייך שיקען די אָלע נומערען וועלכע זיינען בייַ אייך באַרפאַלען געוואָרען.

להשואל בענין — רשי"ם פאָטער איז געזונן רבי יצחק, רש"י מיינט ר' שלמה יצחק, זיין מוטער איז נע־וואָן די שוועסטער פון דעם גרויסען פייטן ר' שמעון בר יצחק, אַ תלמיד פון ר ב א ל פ ס, רשי"ם פאָטער איז געזונן אַ גרויסער תלמיד חכם אָן זיין זון רש"י ברייגגט דברי תורה פון איהם (זעה אין מס' ע"ז דף ע"ח ע"א, ער זאָגט דאָדט (וזהו לישון אבא מורי מנוחתו כבוד) ער האָט אָבער ניט נעמאַכט קיין לעבען פון תורה, נור ער האָט נעמאַכט אַ לעבען פון פאַרקויפען ווין (זעה דעם ס פ ר ה א ו ר ה פון רש"י ב' ק"ח) אָן אַ גרויסער יחסן, ער האָט נעשטאַמט פון הלל הזקן אין פון דוד המלך.

שו"ב מ. ז. — דער ש"ך (רבנו שבתי הכהן ז"ל) האָט נעדרוקט זיין ש"ך (שפתי כהן) אויף שלחן ערוך, יודה דעה וואָן ער איז אַלט געזונן 24 יאָהר, 81 רבנים נאָונים האָבען איהם דאָן הסכמות געגעבען אָן זיי האָבען באַ־וואָנדערט די גאָונות פון דעם 24 יעהרינען נאָון, וואָן ער איז אַלט געזונן 20 יאָהר איז ער נעזונן קלאָר אין ש"ס בבלי וירושלמי מיט אַלע מפרשים אָן אַלע פוסקים ראשונים אָן אחרונים. ער איז געזונן אַ גרויסער פוסק אָן אַ בעל מקובל אָן אָן אויך אַ פייטן אָן וואָנדערר־בארער מליץ, מחבר פון סליחות אָן שירים על פי דקדוק הלשון, אָן אויפן סוף פון זיין ספר אויף שלחן ערוך יורה דעה אָן שלחן ערוך חשן משפט איז געדרוקט דאָרט זייגע שירים. ער איז געזונן אַ מחבר פון פיעל וויכטיגע ספרים. נפטר נעוואָרען 41 יאָהר אַלט, זי"ע ועל כל ישראל.

די שוחטים שטימע

תשרי, תרצ"ג

דער גייסטיגער „פאגראם" אויף די שוחטים פון ניו יאָרק

אויף אן אנדער פּלאץ אין דיזער צייטונג וועט דער לעזער געפינען א בריף פון א שוחט אין וועלכען ער פּראָטעסטירט נעגען דעם „פאָרווערטס", וועלכער האָט נעלאָזט דרוקען אין ארטיקעל אין אונזערע די אנזעה שוחטי עופות רני יאָרק רבתי יעדט אנגעגריפען אין באַליידיגט אין יעדט באשולדיגט אין אַזוינס ווי אָם איז דורכאוים פאלש.

דער ארטיקעל פון דעם „פאָרווערטס" האָט נעמאַט וועהר א שלעכטע ווירקונג אויף אַלע שוחטים פון גרייטער ני יאָרק ווי איבעהאַפּט אז דער שרייבער פון יענעם ארטיקעל האָט, פּשוט, נעמאכט א מיאוסען און שרעקליכען בילד אויף די עיפות שוחטים פון ניו יאָרק, און אז אלעם וואָס ער האָט נעזאָגט וועגען דעם מצב השוחטים והשחיטה איז ביב ישרה, און דערפאר פּראָטעסטירען זיי נעגען דעם „פאָרווערטס".

זיי מענען ניט פאַרשטעהן ווי קען א צייטונג זיין אַזוי אינפאָרמאַציאָנעל־פּרייך, לאָזען דרוקען אין ארטיקעל וועגען 300 שוחטים, באשולדיגען זיי, ניט אויסגעפינען און ניט אינטערייסירן פריהער צי אָט די אַלע באשולדיגונגען זיינען אמת אדער ניט.

מיר גלויבען ניט אז די שוחטים זיינען נערעכט, און מיר האַלטען ניט אז מען דאַרף פּראָטעסטידען נעגען דעם „פאָרווערטס", מיר גלויבען אז דער „פאָרווערטס" איז פאַרשטענדיג נערעכט. דער „פאָרווערטס" וועלכער וועדט נעדרוקט שבת און יום טוב, וועמעס צווועק איז אימער נעזען ברעכען אלעם וואָס ביי אידען איז ליב, הייליג און טייער, וועלכער ביאכט פון „א בינטל ברוף" און פון „יאַצע קאלב" קונסט, הייליגע קונסט און די הייליגע אידישע צניעות וועלכע האָבען אויפנעהאלטען דעם קיום פון אידישען פאלק וועדט דורך דעם „פאָרווערטס" אינגאַנצען באַדרוינעט, אט דער „פאָרווערטס" ברעכט וואָס שוחטים בייגען, דער „פאָרווערטס" דאַרף און מוז באַליידיגען די נעפיהלען פון די שוחטים, אויסטראכטען אויף זיי כל דבר אפשר, זיין וואונש דאַרף נאָר זיין ברעכען זייער ארנאַנזאַציע, האָלט דען דער „פאָרווערטס" פון שחיטה, פון כשרות, פון קהושה? קענען מיר דען פאַרלאַנגען פון „פאָרווערטס" אז ער זאָל ארבעטען לטובת שוחטים, שחיטה און כשרות? דאָס וואָלט דאָך נעפּייניט אז דער „פאָרווערטס" ארבייט פאר באַפעסטיגען די אידישע רעליגיאָן, וועלכע ער האָט אימער נעזוכט צו ברעכען און ער־נידערגיגן. און מיר וויללען ניט אז שוחטים זאָלען האָבען טובות פון „פאָרווערטס", שוחטים דארפען און טארפן ניט זיין „נענאַסען", „פאָרווערטס" אידען, וויל דאן וואָלט ווירקליך נעווען אן ערנסטע פּראָצע צו מעגען נאָר אזוינע שוחטים טאָן זייער מלאכת הקודש.

ניט דער „פאָרווערטס" איז שולדיג, וויל דאָס איז דאָך זיין שטענדיגע צוישטערונגם ארבייט, וועלכע ער טוט די נאַנצע צייט פון זיין עקזיסטענץ. שולדיג זיינען די יענינע שוחטים מוסרים וועלכע שעמען זיך ניט נעהן צו א נעוועזענעם אידישען ריכטער, א „פאָרווערטס" נענאַסע, אן דערצעהלען איהם ניט נעשטויענע אן ניט נעפאַלזיפיצירטע זאכען, שקרים אן פאַרלויכונגען, דערפאר וויל זיי וועד רען ניט ארויסגענומען אלם מיטגלידער אין די שוחטים יניאָן פון גרוים נויאָרק. אט די מיט רעכט ארויסגעשטויסען סענע זוכען צו פארלויכדען די שוחטים יוניאָן אין האָבען נעמאכט שותפות מיט דעם הייליגען „פאָרווערטס".

כ'איז לחלוטין אונטערגלייך דאָם א שוחטים יוניאָן זאָל קענען אלעמען ארויסנעמען, אין אלעמען צופרידען שטעלען, עס איז בכלל נאָך ניט נעבוירען נעווארען דער מענש אדער די ארנאַניזאַציע, וועלכע זאָל קענען אלעמען צופרידען שטעלען, נאָר דער באַוואוסטער טפש אחשורש, וואָס די נמרא זאָגט אז ער איז נעווען א גרויסער טפש, האָט נעגלויבט אז מען קען אלעמען צופרידען שטעלען (לעשות כרצון איש ואיש) און אם ענדע האָט עד זיך נעמוזט איבערצייגען אז אלעמען צופרידען שטעלען איז אן אונמעגליכקייט.

ניט אלע שוחטים זיינען ראוי און פאסיג צו זיין מיטגלידער אין די אגודת השוחטים, און די ניט פאסיגע וועלכע א פארנטוואָרטליכע שוחטים ארגאַניזאַציע קען און טאר זיי ניט ארייננעמען אלם חברים, אט ענע זיינען דאָם די „פאָרווערטס" אידען וועלכע זוכען צו וואַרפען א פלעק אויף די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי און מאכען פארשידענע בלבולים אויף די שוחטים דימיטגלידער פון די אגודת השוחטים, און זוכען די הילף און די חברישאפט פון דעם סאציאליסטישען שבת'דיגען „פאָרווערטס".

די אגודת שוחטי עופות פון גרייטער נויאָרק האָט ניט מורא פאר'ן „פאָרווערטס", האָט אויך ניט מורא פאר מוסרים און פארלויכדער. וויל „קושטא קאי", דער אמת איז הייליג אין שטארק, די שוחטים יוניאָן נעהט אין דעם זועג פון אמת און נערעכטיגקייט, אין דעם זועג, וועלכען עם האָט אונז אנגעצייכענט און נעווייזען אונזער הייליגע תורה. **דער שלחן ערוך איז נעווען אן וועט אימער בלייבען אונזער שטענדיגער וועג־ווייזער.** דערפאר האָבען מיר פאר קיינעם קיין מורא ניט, ה' לי — לא אירא, מה יעשה אדם לי?! וועו דער בורא עולם איז מיט אונז, וואַרום דארפען מיר שרעקען זיך פאר מענשען? די שוחטים יוניאָן איז גרייט אין יעדער צייט איבערגעבען

דער גייסטיגער „פאָגראָם" אויף די שוחטים פון ניו יאָרק

אויף אן אנדער פּלאץ אין דיזער צייטונג וועט דער לעזער געפינען א בריף פון א שוחט אין וועלכען ער פּראָטעסטירט נעגען דעם „פאָרווערטס", וועלכער האָט נעלאָזט דרוקען אין ארטיקעל אין אונזערע די אנזעה שוחטי עופות רני יאָרק רבתי יעדט אנגעגריפען אין באַליידיגט אין יעדט באשולדיגט אין אַזוינס ווי אָם איז דורכאוים פאלש.

דער ארטיקעל פון דעם „פאָרווערטס" האָט נעמאַכט וועהר א שלעכטע ווירקונג אויף אַלע שוחטים פון גרייטער ני יאָרק ווי איבעהאַפּט אז דער שרייבער פון יענעם ארטיקעל האָט, פּשוט, נעמאכט א מיאוסען און שרעקליכען בילד אויף די עיפות שוחטים פון ניו יאָרק, און אז אלעם וואָס ער האָט נעזאָגט וועגען דעם מצב השוחטים והשחיטה איז ביב ישרה, און דערפאר פּראָטעסטירען זיי נעגען דעם „פאָרווערטס".

זיי מענען ניט פאַרשטעהן ווי קען א צייטונג זיין אַזוי אינפאָרמאַציאָנעל־פּרייך, לאָזען דרוקען אין ארטיקעל וועגען 300 שוחטים, באשולדיגען זיי, ניט אויסגעפינען און ניט אינטערייסירן פריהער צי אָט די אַלע באשולדיגונגען זיינען אמת אדער ניט.

מיר גלויבען ניט אז די שוחטים זיינען נערעכט, און מיר האַלטען ניט אז מען דאַרף פּראָטעסטידען נעגען דעם „פאָרווערטס", מיר גלויבען אז דער „פאָרווערטס" איז פאַרשטענדיג נערעכט. דער „פאָרווערטס" וועלכער וועדט נעדרוקט שבת און יום טוב, וועמעס צווועק איז אימער נעזען ברעכען אלעם וואָס ביי אידען איז ליב, הייליג און טייער, וועלכער ביאכט פון „א בינטל ברוף" און פון „יאַצע קאלב" קונסט, הייליגע קונסט און די הייליגע אידישע צניעות וועלכע האָבען אויפנעהאלטען דעם קיום פון אידישען פאלק וועדט דורך דעם „פאָרווערטס" אינגאַנצען באַדרוינעט, אט דער „פאָרווערטס" ברעכט וואָס שוחטים בייגען, דער „פאָרווערטס" דאַרף און מוז באַליידיגען די נעפיהלען פון די שוחטים, אויסטראכטען אויף זיי כל דבר אפשר, זיין וואונש דאַרף נאָר זיין ברעכען זייער ארנאַנזאַציע, האָלט דען דער „פאָרווערטס" פון שחיטה, פון כשרות, פון קהושה? קענען מיר דען פאַרלאַנגען פון „פאָרווערטס" אז ער זאָל ארבעטען לטובת שוחטים, שחיטה און כשרות? דאָס וואָלט דאָך נעפּייניט אז דער „פאָרווערטס" ארבייט פאר באַפעסטיגען די אידישע רעליגיאָן, וועלכע ער האָט אימער נעזוכט צו ברעכען און ער־נידערגיגן. און מיר וויללען ניט אז שוחטים זאָלען האָבען טובות פון „פאָרווערטס", שוחטים דארפען און טארפן ניט זיין „נענאַסען", „פאָרווערטס" אידען, וויל דאן וואָלט ווירקליך נעווען אן ערנסטע פּראָצע צו מעגען נאָר אזוינע שוחטים טאָן זייער מלאכת הקודש.

ניט דער „פאָרווערטס" איז שולדיג, וויל דאָס איז דאָך זיין שטענדיגע צוישטערונגם ארבייט, וועלכע ער טוט די נאַנצע צייט פון זיין עקזיסטענץ. שולדיג זיינען די יענינע שוחטים מוסרים וועלכע שעמען זיך ניט נעהן צו א נעוועזענעם אידישען ריכטער, א „פאָרווערטס" נענאַסע, אן דערצעהלען איהם ניט נעשטויענע אן ניט נעפאַלזיפיצירטע זאכען, שקרים אן פאַרלויכדען, דערפאר וויל זיי וועד רען ניט ארויסגענומען אלם מיטגלידער אין די שוחטים יוניאָן פון גרוים נויאָרק. אט די מיט רעכט ארויסגעשטויסען סענע זוכען צו פארלויכדען די שוחטים יוניאָן אין האָבען נעמאכט שותפות מיט דעם הייליגען „פאָרווערטס".

כ'איז לחלוטין אונטערגלייך דאָם א שוחטים יוניאָן זאָל קענען אלעמען ארויסנעמען, אין אלעמען צופרידען שטעלען, עס איז בכלל נאָך ניט נעבוירען נעווארען דער מענש אדער די ארנאַניזאַציע, וועלכע זאָל קענען אלעמען צופרידען שטעלען, נאָר דער באַוואוסטער טפש אחשורש, וואָס די נמרא זאָגט אז ער איז נעווען א גרויסער טפש, האָט נעגלויבט אז מען קען אלעמען צופרידען שטעלען (לעשות כרצון איש ואיש) און אם ענדע האָט עד זיך נעמוזט איבערצייגען אז אלעמען צופרידען שטעלען איז אן אונמעגליכקייט.

ניט אלע שוחטים זיינען ראוי און פאסיג צו זיין מיטגלידער אין די אגודת השוחטים, און די ניט פאסיגע וועלכע א פארנטוואָרטליכע שוחטים ארגאַניזאַציע קען און טאר זיי ניט ארייננעמען אלם חברים, אט ענע זיינען דאָם די „פאָרווערטס" אידען וועלכע זוכען צו וואַרפען א פלעק אויף די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי און מאכען פארשידענע בלבולים אויף די שוחטים דימיטגלידער פון די אגודת השוחטים, און זוכען די הילף און די חברישאפט פון דעם סאציאליסטישען שבת'דיגען „פאָרווערטס".

די אגודת שוחטי עופות פון גרייטער נויאָרק האָט ניט מורא פאר'ן „פאָרווערטס", האָט אויך ניט מורא פאר מוסרים און פארלויכדער. וויל „קושטא קאי", דער אמת איז הייליג אין שטארק, די שוחטים יוניאָן נעהט אין דעם זועג פון אמת און נערעכטיגקייט, אין דעם זועג, וועלכען עם האָט אונז אנגעצייכענט און נעווייזען אונזער הייליגע תורה. **דער שלחן ערוך איז נעווען אן וועט אימער בלייבען אונזער שטענדיגער וועג־ווייזער.** דערפאר האָבען מיר פאר קיינעם קיין מורא ניט, ה' לי — לא אירא, מה יעשה אדם לי?! וועו דער בורא עולם איז מיט אונז, וואַרום דארפען מיר שרעקען זיך פאר מענשען? די שוחטים יוניאָן איז גרייט אין יעדער צייט איבערגעבען

פאַקטען צו אַ פאַראַנטוואָרטליכע קאָמיטע פון רבנים און פאַרטרעטער פון דעם אָרגאַניזירטען יודענטום וועלכע וועלען איבערצייגען אז די שוחטים יוניאָן געהט אימער מיט דעם אמת און טוט דאָס וואָס די תורה הקדושה הייסט טאָן. און דאָס איז איהר שטאַרקייט, און דערפאַר וועלען איהרע שונאים גאָר ניט קענען טאָן, די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי וועט זיין שטאַרק און מעכטיג און טאָן ווי אימער גרויסע נוצליכע פרוכטבאַרע הייליגע אַרבייט לטובת השוחטים בכלל ולטובת היהדות בפרט.

די לאַגע פון די שוחטים אין אַמעריקא פאָדערט אַ קאָנווענשאָן

דער יעניגער וועלכער איז גוט בעקאַנט מיט די שלעכטע טרויעריגע לאַגע פון די שוחטים אין לאַנד, יענער ווייס אז אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד מוז גערופען ווערען אַזוי שנעל ווי מעגליך.

מיט יאָהרען און יאָהרען צוריק איז די עקאָנאָמישע לאַגע פון די רבנים אין אַמעריקא געווען זעהר אַ טרויעריגע, ערגער פון ערגער, פיעל ערגער ווי היינט אין דעם שרעקליכען קריזיס, דער פּרעסטיזש, דער כבוד פון אַ רב איז אויך ניט געווען געהויבען, דער ערשט אַריבערגעקומענער איד איז געווען צוטומעלט, ער האָט נאָך ניט געהאַט קיין פעסטען באָדען אונטער זיך, ער האָט געזוכט נאָר צו מאַכען אַ דאָלער, און דער העכסטער צוועק איז געווען צו — „מאַכען אַ לעבען". קיין ישיבות און רעכטע אמת'ע גוטע תלמוד תורות איז ניט געווען, דער מענשען מאַטעריאַל איז ניט געווען דורכאויס מן המובחר, גייסטיגע אינטערעסען האָבען ניט פאַרנומען קיין געהעריגען פּלאַץ אין דער אידישער גאַס, קיין וואונדער ניט אַז אין אַזאַ סביבה האָט דער רב קיין פּלאַץ ניט געהאַט. בפרט נאָך אַז פאַלשע רבנים זיינען ארויף געקראָכען און האָבען זיך אַוועקגעזעצט אויף דעם כסא הרבנות, און דער עולם האָט אין גאַנצען פאַרלאָרען דעם צוטרוי און רעספּעקט צו רבנות בכלל און צו אַ רב בפרט. געראַטעוועט דעם כבוד הרבנות האָבען די רבנישע אגודות דורך די יעהרליכע רבנישע קאָנווענשאָנס וועלכע פלעגען אָפּגעהאַלטען ווערען, און אויף וועלכע ברענענדע פראַגען פלעגען דיסקוטירט ווערען, און די אידישע פּרעסע ווידמעט ארטיקלען און באַריכטען וועגען די קאָנווענשאָנס. די קאָנווענשאָנס האָבען אויפגעהויבען דעם כבוד פון רבנות אין לאַנד.

און דאָס וואָס האָט פּאַסירט מיט די רבנים פון לאַנד מוז, זאָל און דאַרף אויך פּאַסירען מיט די שוחטים פון לאַנד, עס איז פון די העכסטע וויכטיגקייט אז עס זאָל גערופען ווערען אַזוי שנעל ווי מעגליך אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד, צו זוכען וועגען און מיטלען, שאַפען פּלענער ווי צו פאַרבעסערען די עקאָנאָמישע לאַגע ווי אויך דעם גייסטיגען מצב פון די שוחטים, שאַפען אַ שוחטים אָרגאַניזאַציע וועלכע זאָל קענען ריידען אין דעם נאָמען פון די טויזענדער אָרגאַניזירטע שוחטים פון גאַנצען לאַנד, די שוחטים אָרגאַניזאַציע זאָל קעמפען פאַר דעם כבוד און פּרנסה פון די שוחטים, דער שוחט זאָל ניט זיין הפקר, ער זאָל ניט ערנידעריגט ווערען ביי זיינע בעלי בתים, מען זאָל דעם עובד עבודת הקודש ווי געהעריג רעספּעקטירען.

די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי וועלכע איז אַ שטאַרקע שוחטים יוניאָן, מוז געבען דעם טאָן, און רופען די שוחטים פון לאַנד צו די גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן, זי וועט דאָס אָבער טאָן נור דאַן ווען אַלע לאָקאַלע שוחטים אָרגאַניזאַציעס און אַלע באַוואוסטזיניגע שוחטים וועלען איהר אויפפאָדערען צו רופען די קאָנווענשאָן. די שוחטים פון לאַנד דאַרפען צייגען אז זיי פיהלען און פאַרשטעהען די נויטווענדיגקייט פון אַ קאָנווענשאָן, זאָלען די שוחטים וועלען אַ קאָנווענשאָן, זאָלען זיי פאָדערען, דאַן וועלען זיי האָבען דעם פאַרגעניגען און דעם פולען נוצען וואָס אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדאַ וועט זיי געבען. די קאָנווענשאָן וועט אויפלעבען די הייליגע שוחטים פּראָפעסיאָן, וועט פאַרבינדען אַלע שוחטים אין איין גרויסען שטאַרקען מעכטיגען פאַרבאַנד. ס'וועט זיין אַ כח אין אַמעריקאַנער יודענטום.

וואָס די שוחטים יוניאָן טוט פאַר כשרות

1) ארבייטער און מאַרקעט־לייט פלעגען נבל'ען אין דער צייט ווען דער שוחט פלעגט אַוועקגעהן פון מאַרקעט, האָט די שוחטים יוניאָן אָפּגעמאַכט מיט די ארבייטער יוניאָן וואָס ארבייטען מיט די שוחטים אין די מאַרקעטס, אַז קיין ארבייטער טאָר נשט נבל'ען קיין טשיקען פאַר דעם כשר'ען „טרייד" נאָכדעם ווען דער שוחט געהט אַוועק פון מאַרקעט, זאָגאַר דער מאַרקעט־מאַן אליין טאָר ניט נבל'ען פאַר דעם כשר'ען „טרייד". און עס האָט פּאַסירט דאָס אין אַ געוויסען מאַרקעט האָט מען גע'נבל'ט פאַר אַ אידישען בוטשער, איז גלייך געפאָהרען אַהין אַ קאָמיטע פון די שוחטים יוניאָן, דער פּרעזידענט, סעקרעטער און דער „ביזנעס דעלעגאַט" און זיי האָבען ארונטערגענומען פון דאָרט די שוחטים, דער מאַרקעט־מאַן האָט געקלאָגט און געוויינט און האָט פאַרשפּראָכען אז נאָך אַמאָל וועט דאָס ביי איהם ניט פּאַסירען, אָבער די קאָמיטע פון דער שוחטים יוניאָן האָט איהם ניט געגלויבט אויפ'ן וואָרט. נאָר ער האָט געמוזט אונטערשרייבען און גאַראַנטירען, אַז מער וועט דאָס ביי איהם ניט פּאַסירען. און מען האָט איהם באַשטראָפט מיט געבען אַ געוויסע סומע געלד פאַר תלמוד תורה'ס.

2) ווען עס קומט צו כשרות, דאָס וואָס האָט צו טאָן דירעקט מיט דעם שוחט, וואָס עס געהט דורך דעם שוחט'ס האַנד, האָבען אויף דעם די „ביזנעס אַגענטען" פון דער שוחטים יוניאָן קיין מאָל קיין דעה ניט. די „יוניאָן" האָט גאָר ניט צו טאָן מיט שחיטה און כשרות. ווען די יוניאָן, אַלס „יוניאָן" האָט יאָ צו טאָן מיט שחיטה און כשרות, איז נור צו העלפען שחיטה און כשרות, עס זאָל זיין פונקט ווי דער שלחן ערוך וויל, אָבער ניט, חס ושלום, צו שטערען עפּעס בנוגע די דינים פון שחיטה.

3) ווען רבנים האָבען געמאַכט אויפמערקזאַם די שוחטים יוניאָן אויף אַ געוויסען שוחט, אַז ער פיהרט זיך

די אורזאַכע פון שלעכטען מצב השוחטים

פון רעוו. אליהו מעלצער,
סעקרעטער פון „די שוחטים שטימע"

אום צו באַקאָנען זיך גרינדליך מיט די הויפּט סבה וואָס האָט פאַראורזאַכט דעם נידעריגען און גאַנץ שלעכטען מצב פון די שוחטים און פון שחיטה דאָ אין לאַנד, מוז מען שטודירען גרינדליך און פאַרשטעהן דעם אונטערשייד פון דעם מצב השוחטים והשחיטה אין דער אַלטער וועלט, אין אייראָפּא, אין דעם מצב השוחטים והשחיטה דאָ אין אַמעריקא.

עס איז גוט באַקאַנט און באַוואוסט צו יעדען דאָס דער שוחט אין יוראָפּ האָט גיהאַט כבוד, איז געווען רעספּעקטירט ביי אַלעמען, זיין קהילה האָט זיך מיט איהם גערעכענט אין אַלע אידישע ענינים, ער האָט געשפּילט זעהר אַ בכבוד'יגע ראָלע, איז געווען די צווייטע האַנד פון רב אין שטאָדט, און דאָס אַלעס איז געשעהן נור דערפאַר ווייל דער שוחט האָט געוואוסט ווי כבוד צו געבען אין הייליג האַלטען זיין מלאכת הקודש, דער עיקר ביי איהם איז נישט געווען צו מאַכען טוידט דעם בעל חי, ווייל דאָס אַליין איז נישט אַזאַ אומנות וואָס פאַרדינט כבוד, איז ביי די אומות העולם קריגט אַזאַ פּערזאָן טאַקע שוחטים יוניאָן האָט איינגעפיהרט, וועלכע וועלען פאַרעפענטליכט ווערען גאָר אין גיכען.

גאַנץ ווענינ אַנערקענונג, ווייל קוילען אַ בעל חי קען יעדערער, ביי אונז אידען אָבער ווייל שחיטה איז פאַרבונדען מיט פיעל דינים, מיט אונזער הייליגער רעליגיאָן, מיט דעם גייסט און די מצוות פון אונזער הייליגע תורה, איז דער שוחט וואָס האַלט באמת הייליג זיין מלאכת השחיטה, איז ער אַ כלי קדש, און ווען ער לעבט און פיהרט זיך אויף ווי אַ שוחט דאַרף זיך אויפפיהרען, דאַן ווערט ער אַנערקענט ביים פאָלק אַלס אַ ריכטיגער „כלי קדש" און ער קריגט דעם כבוד וואָס עס קומט איהם באמת. און די שוחטים האָבען טאַקע אימער געזעהן ניט צו פאַרשוועכען חס ושלום און ניט צו מאַכען בוליג און וואָכעדיג זייער מלאכת הקדש.

פאַרצייטען אין דער אַלטער היים ווען איינער האָט זיך געוואָלט לעהרנען שחיטה, האָט מען איהם גוט בודק געווען צי ער איז ראוי צו זיין אַ שוחט ביי אידען, וועמען אידען זאָלען קענען גלויבען, אַז ער איז דער ריכטיגער פּערזאָן וועלכער וועט געוויס ארויסגעבען פון זיין האַנד כשר לויט דעם שלחן ערוך, ער האָט געמוזט זיין לפתות אַ יודע ספר, אַ ירא שמים, אַז מען זאָל איהם קענען אַנטרויען אַזאַ פאַראַנטוואָרטליכע הייליגע מלאכה. און געלעהרנט האָט ער זיך אַ 2-3 יאָהר. און אין דער צייט האָט ער זיך איינגעלעבט און האָט איינגעזאַפּט אין זיך די קדושת המלאכה, נישט נור די מלאכה אַליין, נאָר הויפּטזעכליך די קדושה פון מלאכת השחיטה, דערפאַר טאַקע איז די מלאכת השחיטה געשטאַנען אויף אַ געהעריגען הויכען מצב.

יעצט אָבער שטעלט זיך די פראַגע, ווי באַלד אַז כמעט 90 פּראָצענט שוחטים דאָ אין לאַנד זיינען אייראָפּעאישע שוחטים, וואָס האָבען אימער געוואוסט ווי אַזוי הייליג צו האַלטען די מלאכת השחיטה, ווארום — פרעגט זיך — איז דאָס דאָ אין לאַנד אַזוי וואָכעדיג געוואָרען, אַז אין מאַנכע שטעדט איז די לאַנע ממש שוידערליך. דער שוחט ווערט געהאַלטען אַלס דער נידעריגסטער אין דער געמיינדע, וועלכער האָט גאָר קיין ווערדע ניט. מען רופט איהם מיט אַזוינע נעמען ווי „קעטעל קילער" אָדער „טשיקען קילער" וכדומה. קיין כבוד, קיין אַנערקענונג. ווארום איז דאָס אַזוי? וואָס איז די אורזאַכע?

מיר גלויבען, אַז די הויפּט אורזאַכע פון אַלע צרות, דער אומגליק איז געקומען פון אָט די צעהן פּראָצענט וואָס האָבען זיך אויסגעלעהרענט שחיטה דאָ אין לאַנד, און

ניט אויף ווי עס פאַסט פאַר אַ שוחט, האָט איהם די שוחטים יוניאָן גלייך מעביר געווען פון שחיטה, און ביז היינטיגען טאָג קען ער מער קיין שוחט ניט זיין.

4) ווען דער שוחט ערקונדיגט זיך אַז אַן עוף איז טריף געוואָרען מוז ער לויט אַ באַשלוס פון די אגודת שוחטי עופות צובדעכן די פּאָלקע פון דעם עוף מאַרכובה ולמעלה, כדי אַז די עוף זאָל ניט קענען פאַרקויפּט ווערן אַלס כשר, און ווען אַ פרוי קומט צום רב פרעגען וועגען דעם אַ שאַלה, וועט דער רב זעהענדיג די צובראָכענע פּאָלקע וויסען, אַז דאָס איז אַ סימן מובהק פון דעם שוחט אַז די עוף איז טריף.

5) ערב פסח מוז יעדער שוחט אָנזאָגען דעם מאַרקעטמאַן בעפאָר ער געהט אַהיים, אַז מען זאָל פסח ניט קאָרמענען די עופות מיט חמץ, און אַז ווען ער וועט קומען חול המועד פסח שעכטען און וועט געפינען חמץ אין האַלז פון עוף, וועט ער פּאָזיטיוו ניט אַרויסנעמען דעם חלף צו שעכטען, רבנים פלעגען יעדען ערב פסח אַרויסגעבען וועגען דעם אַן אַזהרה, און עס פלעגט גאָר נישט העלפען, אָבער מיט דעם כח פון „יוניאָן" איז דער שרעקליכער מכשול אָפּגעשאַפט געוואָרען. די שוחטים יוניאָן טוט אימער וואָס די תורה הקדושה פאַרלאַנגט. און דוקא דורך די קראַפט און שטאַרקייט פון אַ „יוניאָן". עס זיינען דאָ גאָך פיעל תקנות בנוגע שחיטה און כשרות, וואָס די

ערשטענס, איז די לאנד פשוט ניט מסוגל ארויסגעבען ריכטיגע שוחטים לומדים און יראי שמים, און דא קען ניט געלעהרנט ווערען גרינדליך די מלאכת השחיטה, עס זיי האבען פאראורזאכט דעם שרעקליכען מצב. ווייל, איז דא, ווי באיואוסט, א האריאפ... ביזנעס... און דער רבי וואס לעהרנט שחיטה איז ניט מדקדק צו אויסגעפינען ווער איז דאס דער פערזאן וואס וויל זיך לעהרנען שחיטה, וואס איז געווען זיין פארגאנגענהייט, צי איז ער א ירא שמים באמת? נאר מען גלויבט יעדען וועלכער קען נאר באצאהלען א פאר דאלער, און די גאנצע מלאכה ווערט אויסגעלעהרנט העכסטענס אין 2-3 מאנאטען. איז מער ווי צו מאכען טוידט דעם בעל חי נישט געווען קיין צייט. און ווען אזא פערזאן איז געוואָרען שוחט, און איז געגאנגען זוכען א שטעלע, האט ער ניט געקוקט צו נעמען די שטעלע באיסור אדער בהיתר, און אויך ניט וויפיעל ער קריגט באצאהלט פאר זיין ארבייט, ווייל ער האט, פשוט, נישט געקענט אפשאצען די ווערדע דערפון, אויך האט ער זיך באשעפטיגט נאך די מלאכת השחיטה מיט אנדערע ארבייט וועלכע האט וואכעדיג געמאכט דעם כבוד פון שוחט און שחיטה, און דאס אלעס האט נישט געקענט ארויסרופען רעכפעקט און אנערקענונג מצד בעלי בתים פון קהלות, האבען זיי ניט געקענט דערפאר אנערקענט ווערען ביים פאלק, און האבען אריינגעבראכט גיפט, מאראלישען גיפט, וואס האט דא אינגאנצען פארגיפטעט דעם מצב השוחטים והשחיטה.

די אגודת השוחטים דנויארק רבתי, וויסענדיג פון וואנען עס האט זיך גענומען דער שרעקליכער איבעל, דער גיפט פון די שוחטים און שחיטה, האבען זיי דערפאר אנגענומען איינשטימיג מיט עטליכע יאהר צוריק א פעסטען באשלוס, **אינגאנצען אפצושאפען לעהרנען די מלאכת השחיטה, אפילו א פאטער טאר ניט לעהרנען שחיטה זיין קינד**, ווייל ערשטענס, האבען מיר דא אין לאנד איבער גענוג שוחטים, און צווייטענס איז **די לאנד נישט מסוגל ארויסצוגעבען אמת'ע שוחטים וואס זאלען וויכען ווי הייליג צו האלטען די מלאכת הקדש**, אבער דער באשלוס אין ניו יארק אליין איז נישט גענוג, עס מוז אנגענומען ווערען אט אזא באשלוס אין גאנצען לאנד, און עס ליגט א הייליגע פליכט אויף יעדען שוחט וואס וויל מאכען א בכבוד'ען לעבען, און האלטען טייער און הייליג זיין מלאכה, דעם באשלוס אויספיהרען הונדערט פראצענט און פארדאמען די יעניגע וואס ווילען נישט אויספאלגען דיזען באשלוס, וואס צוליב א פאר דאלער איז ביי זיי רעכט צו ברייגען אזוי פיעל אומגליק פאר שוחטים בכלל און פאר שחיטה בפרט.

עס ליגען ביי מיר בריף פון שוחטים אין וועלכע זיי זאגען דייטליך, אז זיי ליידען שרעקליך סיי אין פרנסה סיי אין כבוד, ווייל מענשען וואס האבען ניט געטארט האלטען א חלף אין האנד, האבען זיך אויסגעלעהרנט שחיטה, און פאראורזאכען גוואלדיגע הפקרות אין זייערע שטעדט, און אז דאס איז די ריכטיגע אורזאכע פון אלע הפקרות צייגט דער פאקט דאס **אפילו אין פוילען** איז געשאפען געוואָרען די זעלבע לאגע, און אויך דארטען איז מיט א הארבען איסור אנגענומען געוואָרען דער באשלוס אפצושטעלען דאס לעהרנען פון די מלאכת השחיטה, ווייל דאס ברייגט אומגליק צו די אלע שוחטים (זעה די „שוחטים שטימע" פון ווארשא) און ווען אין אמעריקע זאל מער ניט געלעהרנט ווערען צו קיינעם די מלאכת השחיטה, וועט מיט דער צייט אויפהערען די שרעקליכע איבלען אין שחיטה, די הפקרות וועט אפגעשאפט ווערען, די שוחטים וועלען מאכען א בכבוד'יגען לעבען, און וועלען צוריק קריגען די אמת'ע אנערקענונג פון דעם אידישען עולם.

וויפיעל חלול השם האט גורם געווען א באקאנטמאכונג אין „מארגען זשורנאל" פון א שוחט דאס ער האט א פעקטארי וואו מען לעהרנט אויס אין 2-3 וואכען צו ווערען א שוחט, וויפיעל אומגליק ברייגט אזא אונפארא אנטוואָרטליכע פערזאן צו שוחטים בכלל און שחיטה בפרט. ער פאראומרייניגט דאס הייליגסטע אין יודענטום. און דערפאר איז נויטיג דאס דער באשלוס ניט מער צו לעהרנען מלאכת השחיטה צו קיינעם דארף דורכגעפיהרט ווערען אין לעבען אזוי שטארק און אזוי שנעל ווי מעגליך, לטובת השוחטים והשחיטה, און דורכדעם וועט דערהויבען ווערען דער מצב השוחטים והכשרות, און דער כבוד פון די מלאכת הקדש.

פון דער רעדאקציע. דער ארטיקעל פון רעוו. א מ ע ל צ ע ר האט אנגעריהרט זעהר א וויכטיגע אין ערנסטע פראגע. עס איז דעם ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אידישען פאלק, וואס אט אזא פראגע ווערט אוועקגעשטעלט אין דער אידישער פרעסע, און ווייל די פראגע ריהרט אן אן ענין וועלכער איז פון גרויס וויכטיגקייט פאר שוחטים און שחיטה, פאר די יסודות הדת והיהדות, וואלטען מיר געוואלט אז די פראגע זאל גרינדליך דיסקוטירט ווערען אין די שפאלטען פון „די שוחטים שטימע", און די דעזער פון אונזער זשורנאל זאלען נעמען אנטייל אין די דיסקוסיאנען, זיי זאלען לאזען וויסען זייער מיינונג וועגען דיזער פראגע.

ברכת מזל טוב

לידידינו היקר חבר במלאכת הקדש ר' ישראל מיכל כ"ין שו"ב עם רעיתו וכל בני ביתו לרגלי נשואי בתו יחידתו לאהוב לבה ובן זוגה ר' דוב בנו של חברנו וידידנו ר' שמעון שיין שו"ב.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שהצמד הנחמד שנצמד ברצונו הטוב יעלו מעלה מעלה בהצלחה מרובה, ויאמר ה' לדבק טוב, וההורים השובי"ם ירוו נחת מצאצאיהם, ויבנו ביתם בקרוב על אדמת הקדש בארץ ישראל, כברכת

אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי

מיין ערשטע עליה

פון רעוו. יוסף ראזענמאן
סעקרעטער פון די אגודת השוחטים דנויארק

עס איז מערקווירדיג צו קאנסטאנטירען דעם דער־פרעהענדען פאקט, אז אין דער לעצטער צייט איז זייער פיעל געוואקסען די צאל פון אידען וואס פאהרען קיין ארץ ישראל פון ארבע פינות עולם. עס איז נישט וויכטיג וואס די אורזאכען פון דער גרויסער באוועגונג זיינען, צי דאס איז צוליעב דעם גרויסען וועלט קריזיס וואס האט ארומ־געכאפט אלע טיילען פון דער יועלט און אמעריקע אויך בתוכם, צי דאס איז צוליעב אנדערע נאציאנאלע אדער עקאנאמישע סיבות, דער פאקט בלייבט פאקט, אז דער אידישער באוואוסטזיין האט ערוואכט און די שטרעבונג קיין ארץ ישראל איז געוואָרען זייער גרויס.

און אט אין דעם שטראם פון נייגיר און הייליגען פארלאנג בין איך אויך פארכאפט געוואָרען. ווי א פייער האט אין מיר געטליעט דער פארלאנג צו באזוכען אונזער הייליג לאנד, ביז ענדליך איך האב געקראגען די געלעגענ־הייט, מיט א הייליגער מיסיע נאך דערצו, — איינצוקויפען באדען פאר דער ניי געגרינדעטער קאלאניע אין ארץ־ישראל „נחלת השביב", — איך האב די געלעגענהייט נישט דירכגעלאזען און געמאכט די לאנג ערווארטעטע רייזע קיין ארץ ישראל.

דעם גאנצען יועג האב איך ממש געברענט מיט נייגיר וואס גיכער צו באטרעטען דעם באדען פון אונזער ארמת קודש, איך געדענק די לעצטע נאכט פון אונזער נסיעה, שעה'ן לאנג בין איך געשטאנען אויף דעם דעק פון שיף און געקוקט אין דער דיכטונג פון ארץ ישראל, דערנאך האב איך זיך געלעגט אין מיין קאיוטע און בשום אופן נישט געקענט איינשלאפען, איך בין געלעגען מיט אפענע אויגען און זיך צוגעהערט ווי די כוואליעס פון ים וואשען די ווענט פון אונזער שיף. לאנג האט זיך געצוי־גען די נאכט. און ווען די ערשטע פריהמארגען גרויקייט האט זיך באוויזען בין איך אויפגעשפרונגען פון געלעגער און בין ארויף אויפ'ן דעק פון שיף.

פון ווייטען האבען זיך אלץ קלערער און קלערער אנ־געהויבען ארויסצושיילען זיך פון דער טונקעלניש די ברעגען פון דער שטאט יפו, און מיט דעם אויפגאנג פון דער זון האב איך דערזעהן די פלאכע דעכער פון די יפו'ער מויערען וואס קוקען אויס ווי זיי וואלטען געווען אנגע־וואָרפען איינער אויף די אנדערע. און ווען מען האט אנ־געשטריינגט דעם בליק אין דער ווייט האט מען געקענט זעהן די קלארע ווייסע הייזער פון תל אביב.

די שיף האט זיך אפגעשטעלט און מיר זיינען מיט קלענערע שיפלאך צוגעפארען צום ברעג פון יפו. ווען איך האב דעם ערשטען טראט מיינעם געטאן אויף דעם ארץ ישראל באדען איז מיין הארץ פארקלעמט געוואָרען, עס האט מיר אפגענומען דאס לשון. איך האב נישט גע־קענט קיינעם ענטפערען אויף די באגריסונגען. איך בין געווען איבערפילט מיט רגשות קודש וואס ענדליך, ענדליך האב איך זוכה געווען צו קריגען מיין ע ר ש ט ע ע ל י ה.

* * *

איידער איך בין געקומען קיין ארץ ישראל האב איך באזוכט איינינע אנדערע לענדער, אבער ווי אנדערש קוקט אויס ארץ ישראל, ווי אנדערש קוקען אויס די גאסען, וואס זיינען באגאסען מיט א גאלדיגען שיין פון דער העלער יום־טוב'דיגער ארץ ישראל זון. אויף דעם הארצען ווערט אזוי לייכט, אלעס ארום איז אזוי אידישלאך, די הייזער אידישע, אפילו די זונענשיין איז אידישער זונענשיין, און איך דערפיהל זיך מיטאמאל, ווי איך וואלט געקומען אין דעם הויז פון מיינע עלטערען, וועלכע איך האב שוין יאה־רען לאנג נישט באזוכט, און יעדער ווינקעל קוקט מיר אויס אזוי היימיש, גלייך ווי איך וואלט שוין דא געווען פון כמה וכמה יאהרען.

פארביי מיר פארט דורך אן ארבער אויף א קעמעל, איך בין זיכער, אז זיין עלטער עלטער זיידע האט דא גע־לעבט, קעמלען געטריבען, שאף געפאשעט, קינדער ערצוי־גען און דורות געשאפען.

און איך וואס בין ערשט היינט פון שיף ארונטער, פון א ווייטען פרעמדען לאנד געקומען, נאך אפילו קיין איין נאכט נישט איבערגעגעכטיגט, נאך קיין ריכטיגען מאל־צייט נישט געגעסען — און דאך האב איך געקוקט אויף דעם באדוויסען ארבער אויפ'ן קעמעל, ווי אויף א פרעמ־דען. ער איז א גר און איך בין דער תושב.

אט דאס איז דער כח פון ארץ ישראל! עס איז אונ־זערס און אונזער וועט דאס בלייבען לעולם ועד.

* * *

עס איז דארום קיין וואונדער נישט וואס דער רעלי־גיעזער לעבען אין ארץ ישראל איז אזוי נאטירליך אריינ־געוואקסען אין לעבען און במילא אזוי שעהן און וואונ־דערליך, דער שבת אין ארץ ישראל איז א פולער, א גאנצער און פארטרייבט לחלוטין די וואך, דעם חול. די קראמען געשלאסען, דער באס לויפט נישט, קיין אויטאמאבילען זעהט מען נישט, נישטא קיין זכר פון וואכעדיגקייט, עס איז נאטירליך צו היטען שבת, אפילו ראדיקאלען היטען זיך אפ פון חלול שבת בפרהסיא.

די קינדער פון די תלמוד תורה'ס, ישיבות און אפילו פון ראדיקאלע לעהר אנשטאלטען, פון זיי איז דאך שוין אפגערעדט, אז זיי פיהלען דעם שבת אין זייער בלוט. און עס איז אן אמת'ע דערהויבונג צו זעהן די יונגע ארץ ישראל אידעלאך, ווי זיי געהען סטאטעטשנע איבער די

גאַסען אום שבת, פוסעים פסיעה קטנה און ציהען זיך אין די בתי מדרשים און שוהלען און פיהרען דרך אגב געשפרעכען אין אַ קלינגענדען העברעאיש מיט דער ספרדישער הברה.

איך האָב אויך באַזוכט דעם כותל המערבי אין ירושלים אום שבת. עס איז פאר מיר אומעגליך אויסצודריקען אפילו טיילווייז די געפיהלען וואָס אונזערער אַ איד לעבט איבער אין אַזאַ מאָמענט, ווען ער דערגעענטערט זיך צום ערשטען מאָל צו דער וואנט פון בית המקדש. ווען איך האָב דערזעהן די מאַיעסטעטישע וואַנט מיט די ריזיגע שטיינער פארשריבען מיט אלערליי תפילות ותחנונים, בין איך ווי פארשטיינערט געוואָרען און די אויגען האָבען זיך אָנגעפילט מיט טרערען דמעות של שמחה, און מיינע ליפען האָבען אומבאַוואוסט אָנגעהויבען מורמלען אַ תפילה אין דער שטיל.

איך האָב אויך באַזוכט איינינע אידישע קאָלאָניעס און אומעטום האָב איך געפונען אַן אינטענסיווע איבערגעגעבענע ארבעט ממש מיט מסירות נפש. עס איז באמת אַ גרויסע פרייד צו זעהן די דערגרייכונגען וואָס די ארבעטער האָבען דערגרייכט אין ארץ ישראל, די טויזענטער פראַכטפולע בנינים וואָס זיינען פון זייערע ענערגישע הענט געבויט געוואָרען, און די פראַכטפולע גערטנער, בוימער און בלומען וואָס די טיכטיגע בויער האָבען פאַרפלאַנצט.

אַ לאַנד וואָס פארמאָגט אַזעלכע בויער מוז אויפגעבויט ווערען, מוז וואַקסען און בליהען.

* * *

און נאָך מעהר ווערט דאָס הארץ אָנגעפילט מיט פרייד ווען מען זעהט, אַז די גאַנצע פיבערהאַפטע טעטיגקייט פון בנין הארץ ווערט געטאָן מיט אזוי פיעל פאָרזיכטיגקייט, אויסגערעכענטקייט, ניכטערקייט און פלאַנמעסיגקייט. עס ווערען נישט פארלאָרען קיין אומזיסטע כחות, אלעס ווערט געטאָן לויט אַ פאָראויס באַשטימטען אויסגערעכענטען פלאַן מען זאָל חלילה נישט מאַכען קיין פעהלערען.

און ווען איך הויב אָן צו פארגלייכען דעם מצב פון אונזערע אידען אין אַנדערע לענדער וואָס איך האָב באַזוכט איידער איך בין געקומען קיין ארץ ישראל, למשל פוילען, דייטשלאַנד, רומעניע א. א., מיט דעם מצב פון די אידען אין ארץ ישראל — דערזעה איך ערשט דעם שוידערליכען קאָנטראַסט.

אין אַנדערע לענדער: ארבעטלאָזיגקייט, מרה שחורה, הונגער, נויט און פיין.

אין ארץ ישראל: ארבעט מיט דער פולער האַנט. עס פעהלען אויס ארבעטער, שטענדיגע פרייליכקייט, מען שאַפט, מען בויעט מיט אמת'ער חדוה, די חדוה פון יצירה.

אין אַנדערע לענדער: די יוגענט פארצווייפעלט, געהט אַוועק פון אונז, אַסימילירט זיך, בלאָנקען ארום ווי שאָטענס, אָהן אויסזיכטען אויף בעסערס.

אין ארץ ישראל: די יוגענט איז פול מיט האָפענונגען, האָבען ליב אידען און אידישקייט און בויען זייער צוקונפט אויף געזונטע יסודות.

עס איז היינט צו טאָג אַן אָפענער סוד וואָס אלע ווייסען, אַז ארץ ישראל איז דאָס איינציגע לאַנד וואו אינוועסטמענטס באַצאָלען זיך. דאָס לאַנד שטייט אויף געזונטע און פעסטע יסודות, אינדוסטריען ענטוויקלען זיך און פרישע קאַפיטאַלען און אינוועסטמענטס וועלען ברייגען אַ ברכה הן פאַר'ן לאַנד און הן פאַר'ן אינוועסטאַר.

* * *

מיט דער דאָזיגער טיפער איבערצייגונג האָב איך מיט פארגעניגען מיטגעהאָלפען אין דער קניה פון דעם באָדען פאַר דער „נחלת השבים", וואָס איז געגרינדעט געוואָרען דורך אַ גרופע שוחטי עופות, וועלכע זיינען אויך טהעטיג אין דער שוחטים יוניאָן, און איך בין זיכער, אַז יעדער וואָס וועט מאַכען אַן אינוועסטמענט אין ארץ ישראל, פלאַנצען אַ פרדס דורך דער נחלת השבים, וועט זיין אינוועסטמענט נושא פרי זיין און אין אַ קורצער צייט וועט ער קענען מאַכען אַ לעבען בהרחבה אין ארץ ישראל.

און פארלאָזענדיג ארץ ישראל און זאָגענדיג „להתראות בקרוב", האָב איך געפיהלט, אַז ווען אַ איד קומט קיין ארץ ישראל, איז דאָס פאַר איהם אַן עליה און ווען ער פאַרלאָזט ארץ ישראל איז דאָס פאַר איהם אַ ירידה.

גרויסארטיגע חתונה אין פאַר ראַקאַוויי

דינסטאַג, טוב אלול (12 סעפטעמבער) האָט אונזער ברודער ר' ישראל מיכל כ"ץ שו"ב מיט זיין פרוי חיינע זעלדע געפירט צו דער חופה זייער געראָטענע בת־יחיד חי' בתי' מיט א. דוב דער געראָטענער זוהן פון ר' שמעון שיין שו"ב. די חופה איז געווען אין דער גרויסער שול „ת"ת כנסת ישראל" ביי אַ עולם פון 400 מענשען כ"י זייער איינדרוקספאָל און שטריינג אָרטאָדאָקסיש.

די מסדרי־קדושין זיינען געווען הרב פאָרטמאַן, דער רב פון שול, הרב קעסלער, רב דראַקאַוויי, רעוו. גערמאַנסקי, חזן פון שול און דער שוואָגער רעוו. גאַנעלעס.

רעדעס ביי דער חופה זיינען געהאַלטען געוואָרען פון הרב פאָרטמאַן אין אידיש; רעוו. גערמאַנסקי, מיט אַ באַגריסונג פון דער אַגודת השוחטים אין ענגליש און רעוו. גאַנעלעס האָט געלייענט די כתובה.

נאָך דער חופה איז מען אראָפּ אין האָלל פון שול, וואו עס איז געווען געגרייט אַ פרעכטיגע סעודה פאַר 200 געסט.

נאָך אַ קורצער צייט פון מקיים זיין כיצד מרקדין מיט חסידישע טענץ, איז מען געגאַנגען צום סאַפער, וואו אלע האָבען זיך זעהר שיין אמוזירט ווייל אויסער די גוטע מאַכלים איז געהאַלטען געוואָרען באַגריסונגס רעדעס באַלויכטען מיט דברי תורה און מיט טרעפליכע תורה וויצען. עס האָבען באַגריסט הרב פאָרטמאַן, הרב קעסלער, הרב הערמאַן, פרעזידענט פון שול מר. סמיטה, לאָיער סעם קרעמער, דר. סאָהן, ר' חיים זלמן קרעמער, ר' יעקב יוסף הערמאַן און די עלטערען ר' ישראל מיכל כ"ץ און ר' שמעון שיין.

פון אונזער אלטען הייליגען קוואַל

געקליבענע פערעל פון אונזערע אַלטע אוצרות פון וויכטיגע אידישע ספרים, איינגעטיילט אויף די סדרות פון דער תורה.

בראשית

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ — אין דעם וואָרט „בראשית" איז מרומז די זעקס וויכטיגסטע עקרים, וועלכע זיינען נויטיג פאַר'ן מענשען, נעמליך: בטחון, רצון, אהבה, שתיקה, יראה, תורה.

(ווילנער גאון).

ויניחהו בגן עדן — אין דעם נוסח פון די „שבע ברכות" מיט וועלכע מען בענשט חתן כלה, ווערט געזאָגט: „שמח תשמח רעים אהובים כשמחך יצירך ב ג ן ע ד ן מקדם". דאָס איז אַ קלוגער וואונק צו די יונגע פאָרעל וועלכע שטעהען אונטער דער חופה, אַז זיי זאָלען זיך ליבען און בלייבען געטריי פונקט ווי עס זיינען זיך געווען טריי אדם וחוה אין גן עדן, ווען עס איז נאָך קיין פרעמדער מאַן און קיין פרעמדע פרוי אויף דער וועלט נישט געווען, און דאַן האָבען זיי דאָך זיכער איינער דעם צווייטען נישט פאַרראַטען... און דאָס איז ווירקליך אַ גוטע ברכה צו היינטיגע מאָדערנע יונגע פאָרלעך.

(לוח ארז).

אעשה לו עזר כנגדו — רבי ישעיה'לע פראגער האָט געהאַט אַ ווייב אַן ארורה, וועלכע האָט איהם תמיד דאָס לעבען פאַרביטערט, צו די אַלע צרות איז זי נאָך געווען גוואלדיג פרום און גאַנצע טעג האָט זי געהאַלטען אין איין דאַוונען, פלעגט רבי ישעיה'לע זאָגען, אַז דאָס, ווייזט אויס, איז די כוונה פונ'ם מאמר חז"ל, „זכה — נעשית לו עזר, לא זכה — כנגדו". דער פשט דערפון איז; איז דער מאַן זוכה און באַקומט אַ גוטע ווייב, ווערט זי איהם אַ העלפערין, ער, דער מאַן, זיצט און לעהרענט, און זי דערלאַנגט איהם אַ גלאָז טהע, ער דאַוונט, און זי גרייט איהם צו דערווייל דעם פרישטיק. האָט ער אָבער נישט זוכה געווען און געטראָפען אויף אַן אשה רעה, דאַן איז „כנגדו", ווערט זי זיינס אַ געגנערין, אַ קאָנקורענטין; ער דאַוועגט אין איין ווינקעל, זי—אין אַ צווייטען ווינקעל, ער זאָגט תהלים, זי —מעמדות, ער לעהרענט — זי זופט דעם מנורת המאור, שלעכט איז נעביך דעם מאַן — פלעגט ער זאָגען — וועלכער האָט אַ ווייב אַ מרשעת, אָבער נאָך ערגער איז, ווען זי איז דערצו אַ פ ר ו מ ע מרשעת...

היא נתנה לי מן העץ ואוכל — זאָגט דערויף דער בעל הטורים; „היא נתנה לי מן העץ — שהבתני בעץ עד ששמעתי לדבריה", זי האָט מיך, הייסט עס, געשלאָגען מיט אַ שטיק האָלץ, און איך האָב זי געמוזט פאָלגען...

נח

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו — אויף בדורותיו זאָגט רש"י, „יש דורשים אותו לגנאי", רש"י וויל אונז דערמיט לאָזען הערען, אַז פאַר מענשליכע מיילער איז קיינער, אַפילו דער גדול הדור, נישט באַוואָרענט, און אַז נישט שטענדיג דאַרף מען זיך רעכענען דערמיט וואָס „מענשען זאָגען", אָט האָבען זיך דאָך געפינען אַזעלכע, וועלכע האָבען אויך וועגען נח'ן גערעדט און געדרשנ'ט לגנאי, נישט קוקענדיג דארויף וואָס די תורה אַליין זאָגט אויף איהם עדות — „נח איש צדיק תמים היה"...

(רבי מאיר'ל פרימישלאַנער).

לך לך

לך לך מארצך — דער וואָס געהט קיין ארץ ישראל, געהט ער צ ו ז י ך, צו זיך אַליין...

(עיללות אפרים)

לך לך מארצך וכו' ואגדלה שמך — גרויס ווערען קען מען נור אין דער פרעמד, ווייל — „אין נביא בעירו".

(רבי משה חפץ).

אויף די ווערטער פון די חז"ל „לא אדו ראש", אַז ראש השנה קאָן ניט פאַלען אין די טעג פון „אדו" (יום א', יום ד', יום ו') פלעגט זאָגען רבי נ פ ת ל י ר א פ ש י צ ע ר בדרך הלצה, אַז אַ „דו", דאָרט וואו דער מענש איז היימיש און אַלע זיינען מיט איהם „פער דו", קאָן ער ניט ווערען קיין ראש...

אל נא תהי מריבה ביני ובינך... כי אנשים אחים אנחנו — ווען קרובים און פריינד צוקריגען זיך, איז די שנאה צווישען זיי פיעל טיעפער און שאַרפער, ווי צווישען גאַנץ פרעמדע, אַ קלאַפּ וואָס מען באַקומט פון אַ קרוב, אַ פריינד, טוט מער וועה ווי אַ קלאַפּ פון אַ פרעמדען, דאָס מיינט אויך דער פסוק „נאמנים פצעי אוהב", די „פצעי אוהב", די וואונדען פון אַ פריינד זיינען פיעל שאַרפער און פילבארער...

(הדרש והעיון).

וירא

אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר — ניט קיין צדיקים ביי זיך אין הויז, ניט קיין צדיקים אין שוהל און אין בית מדרש, נאָר — צדיקים ב ת ו ך ה ע י ר. אין שטאָדט, אין גאַס, צווישען מענשען, בין אדם לחברו...

(אהבת דוד ועוד).

ואנכי עפר ואפר — יעדער איד — פלעגט זאָגען רבי מענדעלע קאַצקער — דאַרף שטענדיג האָבען ביי זיך

צוויי קעשענעס, איין קעשענע מיט „אנכי עפר ואפר" און א צווייטע — מיט „בשבילי נברא העולם"...

ויבואו שני המלאכים סדומה — פאַרוואָס ווען די מלאכים זיינען געקומען צו אברהמ'ען האָבען זיי זיך פאַרשטעלט אַלס מענשען, און צו לוט'ן האָבען זיי זיך באַוויזען אין זייער ריכטיגען געשטאַלט?

ווייל אברהם, אַלס גרויסער מכנים אורח, האָט אַפילו פשוט'ע מענשען אויפגענומען בכבוד גדול; לוט אָבער, ווען ער וואָלט ניט זעהען פאַר זיך מלאכים, נור געוועהנ־ליכע מענשען — וואָלט ער זיי אויף דער שוועל ניט אַרויפגעלאָזען...

(רבי ליב שרה'ס).

והרבה ארבה את זרעך וכו' וכהול אשר על שפת הים — בשעת די שמד מגיפה אין רוסלאנד, ווען הונ־דערטער אידישע יונגע לייט פלעגען זיך שמד'ן צוליב „פראַוועס" און קאַריערעס, איז איין מאָל אַ אידישער יונגערמאַן געקומען צום לאַדזער פרעדיגער, ראַבינער דר' יעלסקי, זיך שואל עצה זיין, צי ער זאָל זיך שמד'ן. מיר ווייסען דאָך, הערר פרעדיגער — זאָגט דער יונגער מאַן — אַז דאָס ביסעל וואַסער (דאָס טויף וואַסער) איז גאָר נישט... קען איך דען ניט נאָכדעם בלייבען דער אייגענער איד, וואָס געווען?

איך וועל דיר זאָגען —ענטפערט איהם דר' יעלסקי — אויב דו האָסט אַמאָל געלערענט חומש, געדעקסטו דאָך אודאי דעם פסוק „וכהול אשר על שפת הים", אז אידען זיינען געגליכען צו זאַמד, פאַר וואָס עפעס צו זאַמד? — ווייל זאַמד האָט אַ טבע, אַז ווי מען זאָל עס ניט שליידערען און וואַרפען פון איין אָרט אויפ'ן אַנדערען, בלייבט עס אַלץ זאַמד, גיסט מען אָבער אַרויף דאַרויף וואַסער — ווערט דערפון בלאָטע...

די פרעסע

פון הרב שמואל מנחם הלוי פיין, דעטראָיט, מיש.

איינע פון די פראקטישע נויטווענדיגע מיטלען, וואָס עס איז אָנגענומען ביי דער היינטיגער מאָדערנער ביוויליזירטער קולטורעלער וועלט, צו אגיטירען, ערקלערען, פאַרשפרייטען אַ אידעע, אַ געדאנק, פאַראינטערעסירען פאַרשידענע מענשען אז זיי זאָלען זיך פאַראינטערעסירען אין דער באַוועגונג און אָנשליסען זיך אין איהר, איז די פ ר ע ס ע. די פרעסע איז בכח להוריד להעלות אויפהויבען די זאַך אָדער ערנידערען, ברעכען אָדער אויפבויען, שלאַף מאַכען אָדער שטאַרקען. די פרעסע איז אַ שאַרפער שווערד וואָס מען קען מיט איהר קעמפען און געווינען, יעכ"פ אטאקירען דעם געגנער און איהם אָפּשטויסען פון זיך. ספּעציעל זעהען מיר די קראַפט פון דער פרעסע דאָ אין אַמעריקא, וואו טויזענטער און צענדליגע טויזענטער בלעטער זיינען פאַרשפרייט אין אַלע טיילען פון דעם לאַנד. אָנהויבענדיג פון דער קלענסטער שטעטעלע און דאָרף, ביז די גרעסטע שטעט פון אַמעריקא, און די צאָהל רייכע בלעטער פאַראינטערעסירען יעדען מענשען פון אַלעס און וועגען אַלעס.

און אַ צווייענדיגע אויפגאַבע האָט די פרעסע: אַנ־טירען פאַר דעם געדאנק, פאַר דעם אידעאַל, פאַר דער פראָגראַמע, און אויך פאַראייניגען יענע איינצעלנע פער־זאָנען וואָס סימפאַטיזירען מיט דעם געדאנק אין איין קער־פערשאַפט. אָט פון דעם שטאַנדפונקט ליגט אַ מאָראַלי־שער חוב אויף יעדען איינעם וועלכער שטימט מיט דעם געדאנק אָדער פראָגראַמע וואָס די פרעסע וויל פאַר־שפרייטען, אז ער זאָל שטיצען און אונטערהאַלטען די יעניגע וועלכע זיינען פאַראינטערעסירט אין דער פרעסע, אום אז זיי זאָלען זיין בכח אָנגיין מיט זייער ארבייט און וואָס מעהרער און מעהרער, פאַרשפרייטען זייער אידעאַל וואָס דאָס איז אויך זיין אידעאַל.

און אויב דאָס איז גערעדט וועגען אַ געדאַנק אָדער פראָגראַמע, וואָס עס באַלאַנגט מעהר ניט ווי צו קערפער־ליכע מאַטעריעלע צילען. היינט וויפיעל דאַרף מען שוין זיך אָנשטריינגען און העלפען אזא סאָרט פרעסע, וואָס אויסער מאַטעריעלע ציעלען פאַרמאָגט זי נאָך אַ גרעסערען טייל גייסטיגע און נשמה'דיגע ציעלען.

ומתוך כך, ליגט אַ גרויסע פליכט אויף יעדען איי־נעם ביי וועמען אידישקייט איז ליעב און טייער, העלפען צו פאַרשפרייטען „די שוחטים שטימע" פון די אגודת שוחטי עופות אין ניו יאָרק, צווישען אַלע שלומי אמוני ישראל, און נאָך מעהר חוב ליגט אויף אַלע שוחטים אין יעדער שטאָט, צו פאַראינטערעסירען די ברייטע שיכטען פון פאָלק וועגען דער צייטונג, און זאָלען אַלע אידען וויסען וואָס עס קומט פאָר און וואָס עס גייט אָן אין שחיטה און כשרות, וואָס דיזעס איז אַ עיקר גדול אין יודענטום.

מען דאַרף זיין אזוי פיל פאַראינטערעסירט אין „דער שוחטים שטימע" און עס אזוי פיל העלפען און שטיצען, אז עס זאָל קענען ווערען אַ וועכענטליכער בלאַט, מיט נייעס און ארטיקלען וועגען אַלעס וואָס עס קומט פאָר אין אַלע צווייגען פון אידען און אידישקייט, און זאָלען די אידען וואָס ביי זיי איז ליעב און טייער תורה ומצות האָ־בען אַן אייגענעם אָרגאַן, און דאָרטען זיך אַרויסזאָגען אַלעס נאָך זייער מיינונג און פאַרשטאַנד. און ווי אויבען געזאָגט איז די פרעסע אַ גרויסער כח צו אגיטירען אַלעס נאָך איהר פראָגראַם און אידעאַל.

און אויב ביי דעם קריזיס איז שווער איינעם אַליין זיין אַ סובסקרייבער אויף דעם זשורנאַל, זאָלען זיך פאַר־איינינגען צוויי אָדער דריי מענשען און אויסשרייבען דעם בלאַט. ווי מיר האָבען געטאָן אַמאָל אין אונזערע אָרימע קליינע ליטווישע שטעטלאַך. און לאָמיר האָפען אז עס וועט טאַקע זיין אזוי. ועוד נזכה לראות בהרמת קרן התורה בישראל. עס איז אַ הייליגע פליכט צו שטיצען און פאַרשפרייטען „די שוחטים שטימע" צווישען די אי־דען פון אַמעריקא.

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

אגודת השובי"ם בארץ ישראל

אל בבוד אגודת השוחטים דנויארק רבתי באמריקה!

שלום לכם, שלום לכם, אחים נאמנים, מאת אחיכם השובי"ם אשר בארץ ישראל המה המאורגנים כ"כ באגידה אחת בכל ערי ארץ ישראל ומושבותיה.

אחרי בקורי נשיאכם הנכבד בעל מרץ ורב פעלים מר יעקב בלום וחברו מר זילברמן במשרדנו בהתאספות אגודתנו לכבודו, ואחרי הודענו טובת ומהות אגודתכם, גם קראנו את הירחון של אגודתכם הנקרא בשם "שוחטים שטימע" "השומר". מצא חן בעינינו מאוד, כי הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד בין בחומר ובין ברוח, ובזה מברכים אנחנו אתכם בשם אגודתנו בברכה נלהבה מעומק הלב שאגודתכם תשגשג ותעלה על במתי הצלחה וירוה ה' את נבולכם בפרנסה טובה בכפלי כפלים, ותהי' אגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים בכל מילי דכשרות ויראת שמים, ואז יבטל רצון אחרים מפני רצונכם, ויישחו לכם ברכה במעשה ידיכם, כי אין הברכה מצויה לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי, פי' שאם כל אחד מידד א"ע בבדה טובה ואת חברו במדה גרועה או מינה את מעלותיו נגד חסרונות חברו אז אין הברכה מצויה רק בדבר הכמוי מן העין, פי' שאין עינו צרה בחברו רק צופה ומביט מחסרונות של עצמו ואז עינו טובה בחברו, ובזה תקיימי ואהבת לרעך כמוך שזהו כלל גדול בתורה ושנוי בנביאים ומישולש בכתובים, מצינו בתורה שהקב"ה צוה למשה רבינו, נשא את ראש בני "קהת" ואח"כ "נשא את ראש בני גרשון גם הם", והקשו המפרשים הלא גרשון היה הבכור ולו ראוי ליטמנות תחלה. ותירוצם ידוע כי בני קהת נושאי הארון המה, אבל גם ע"ז קשה, למה לא נתנו לבני גרשון לישא את הארון, וגם ע"ז כבר פי' המפרשים שלא יאמרו שבשביל הבכורה ניתנה לו התורה שאינה ירושה לך, ועוד כאלה, אבל יש גם רמז בזה על ענין האיגוד והאיחוד כי טוב הוא מאד, כי "קהת" הוא לשון אסיפה, כמו "ולו יקחת עמים" נשיתאספו בני ישראל יחד אז יהיה להם נשיאת ראש. וזה מה שרמזה לנו התוה"ק נשא את ראש בני "קהת", ובזה תתנשא ראש בני "גרשון" גם הם, אלה שגרשו מאתנו ולא רצו להתאחד עמנו, אבל בראותם כי בני ק'ה'ת מנושאי הארון המה, כי כל התאחדותם היא עפ"י דת תוה"ק המונחת בארון אז גם הם יבואו ויתאגדו להמנות עם בני קהת באגודה אחת. וכן "ויהי בישורון מלך", מתי היה בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד עם שבטי ישראל. או מלך במשפט יעמיד ארץ. שנוי בנביאים, "חבור עצבים אפרים הנח לו" וק"ו ב"ב של ק"ו, בהתחברות באגודה אחת עפ"י דת תוה"ק למען שמו הגדול באהבה בודאי אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בנו. מישולש בכתובים, "לך כנוס את כל היהודים", כי צותה אסתר לעשות היפוך עצת המן הרשע שאמר "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד" שכ"א מופרד מחברו ובזה תוכל לו, לכן אמרה אסתר "לך כנוס את כל היהודים" ובזה יבטלו עצת המן. והיה מה שהיה, מכל הלין נראה, שהתחברות וההתאגדות בלב שלם ובפרט החרדים לדבר ה' אנשי קודש העוסקים בעבודת הקודש ביראת ה' על פניהם טובה האגודה מאד מאד, ויהי רעוא שאגודתכם תשגשג ותפרח ותעשה פרי טוב לגאון ולתפארת, וגם אנחנו ניתן לכם יד ונאמר תהי נא חלקנו עמכם. ונהי' לאגודה אחת ובטחוננו חזק כי עוד יבא יום וקרננו תרום למעלה, כל אחינו שבגולה ידעו ויבינו כי לא טוב להיות לפ"ל"א, פירוד לבבות אנשים, רק באחת יתקעו תקיעה פשוטה, פשוט לב אחד, בלב שלם ובנפש חפצה והיינו לאגודת השובי"ם אגודה עולמית, ובזה ישראל עם קדושים יעשו חיל.

ובקבלנו את הירחון "שוחטים שטימע" "השומר" מידי הודיש בחדשו נופיע במאמרנו בו בתוב מפורש בין בעניני השחיטה, במיפה, ובכלכלה, ובין במצב השובי"ם בארצנו ככל אשר יעלה ברוחנו.

דברי אוהבכם מרחוק מקרב לב ונפש, יום ב' לסדר "ואתם הדבקים בה' א' חיים כולכם היום", לפרט ע'ל'ו'ת ל'י'י'ן.

החותם בשם האגודה,
ועד אגודת השוחטים בארץ ישראל,
יושב ראש נחום מרדכי פרוס, שו"ב בתל אביב
מזכיר שמעון גלאכמן.

וועדטהער רעדאקטאר!

איך און אלע שוחטים וועלען אייך זעהר דאנקבאר זיין וואן איר וועט אין אונזער וועדטהער צייטונג איבער־געבען אונזער פראטעסט געגען דעם "פארווערטס" וואס האט געדרוקט זעהר א באליידיגענדען ארטיקעל געגען אונזער שוחטים יוניאן מיט אן עקעלהאפטען קעפעל אונ־טער'ן נאמען "איטאליענער נעמען צו די ביזנעס בייי שוחטים". עס איז שוידערליך צו גלויבען דאס א צייטונג זאל נישט האבען קיין פראנטוואורטליכקייט און שרייבען אלעס וואס אונפראנטוואורטליכע פערזאנען גיבען איבער. נישט קלעהרען — פילייכט איז דאס פאלש, ווארום ניט אונטערזוכען און אויסנעפינען דעם אמת בעפאר מען לאזט דרוקען אן עקעלהאפטען בלבול אויף שוחטים? איך און אלע שוחטים מיטגלידער פון דער שוחטים יוניאן לייקענען קאטעגאריש אפ יעדען ווארט וואס איז גע־

ווען געדרוקט אין „פאַרווערטס" בנוגע אונזער שוחטים יוניאָן, עס איז הונדערט פּראָצענט פאַלש. די פאַקטען וועלען צייגען דעם ריכטיגען צושטאַנד ביי די שוחטים יוניאָן.

דער שרייבער פון יענעם אַרטיקעל האָט זיך ניט גערעכענט מיט מענשליכע געפיהלען, ער האָט ניט פאַרשטאַנען אַז די ווערטער, „איטאַליענער העלפען אויס די שוחטים" האָבען באַליידיגט און וועה געטאָן די 300 שוחטים פון דער יוניאָן, שוחטים וועלכע האָבען אַוועקגעגעבען זייערע בעסטע יאָהרען פאַר שחיטה, און וועלכע ווייסען און פיהלען אַז דער יעצטיגער צושטאַנד פון שוחטים און שחיטה איז אַ הונדערט פּראָצענט בעסער ווי מיט עטליכע יאָהרען צוריק, ווען דער שוחט איז געווען געדריקט עקאָנאָמיש און אויך געליטען שרעקליכע גייסטיגע יסורים. ער איז געווען שרעקליך פאַרשקלאַפט און ערנידעריגט, און די גרעסטע אידישע געמיינדע אין דער וועלט מיט איהרע צוויי מיליאָן אידען (כן ירבו) האָבען גאָר נישט ניט געקענט טאָן פאַר איהרע שוחטים און פאַר אַ ריכטע כשר'ע שחיטה וואָס דאָס איז דאָך דער יסוד פון אידישקייט, און געלאָזען זיי פלאַגען זיך צעהנדליגע יאָהרען מיט יסורי הגוף והנפש, דחקות און שרעקליכע אָרעמקייט און שקלאַפעריי. קיין וואונדער ניט, דערפאַר וואָס די שוחטים זיינען איצט צופרידען מיט מיסטער טשארלי הוירבערט. ווייל אין זיין צייט זיינען די שוחטים באַפרייט געוואָרען פון שקלאַפעריי, און דורכדעם האָט זיך די כשרות באַדייטענד פאַרבעסערט, און ווען פאַר איין שוחט איז שווער צו אַטענדען די שחיטה, ווערט גלייך אָנגעשטעלט אַ צווייטער און אַ דריטער ווען נויטיג.

און צו באַהויפּטען אַז „איטאַליענער העלפען אויס דעם שוחט" דאָס איז אַן עקעלהאַפטער געמיינער בלבול. דאָס איז דער שוידערליכסטער ליגען וואָס דער גרעסטער אַנטיסעמיט וואָלט נישט געוואַגט צו מאַכען אַזאַ שרעקליכען און שעדליכען בלבול.

די שוחטים יוניאָן איז גרייט איבערגעבען אַלע פאַקטען צו אַ פאַראַנטוואָרטליכע קאָמיטע. פאַרשטעהער פון שוחלען, נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס, פון די אידישע צייטונגען, באַוואוסטע און אַנערקענטע כלל טוער, ווי אויך רבנים וועלכע זיינען דאָך די אמת'ע פאַרטרעטער פון פאָלק, די טרעגער פון דעם דגל התורה און דאַן זיינען מיר זיכער וועט דער אמת זיין אויף אונזער זייט. די שוחטים יוניאָן וועט אימער קענען איבערצייגען אַז אין אַ מאַרקעט, וואו מען שחט איבער 100 קופּעס שטייען אימער 2 שוחטים, און עס זיינען פאַראַן פּלעצער וואו עס שטייען 3 און 4 שוחטים אויך, זאָגאַר 6 שוחטים ווען די שחיטה איז אַ גרויסע.

עס האָט נאָך ניט געטראָפען אין דער היסטאָרי פון די שוחטים אין ניו יאָרק, אַפילו אין יענע צייטען ווען עס האָט געהערשט הפקרות אין די טשיקען מאַרקעטס פון ניו יאָרק, און דער שוחט איז געווען אינגאַנצען הילפלאָז, אַפילו דאַן האָט ניט געקענט פּאַסירען אַז דער שוחט זאָל מיט זיינע אויגען זעהען ווי דער וואָס איז ניט קיין שוחט מובהק זאָל נעמען אַ מעסער אין האַנד און שחט'ען, און דער שוחט זאָל שווייגען און דערלאָזען אַזאַ שרעקליכע נבלה בישראל. בפרט יעצט ווען דער שוחט שטעהט אונטער די שוץ פון אַ שטאַרקע שוחטים יוניאָן קען אַזאַ זאַך קיין מאָל אין לעבען ניט פאָרקומען.

און ווען עס פּאַסירט יאָ דאָס אין אַ „ריטייל מאַרקעט" וואו עס איז פאַראַן קריסטליכע קאָסטאָמערס, וואָס עס ווערט פאַר זיי באַזונדער געשחט'ען און געבריהט אין הייסע וואַסער די טשיקענס, האָט דאָס מיט'ן שוחט גאָר נישט צו טאָן, ניט דער שוחט איז פאַראַנטוואָרטליך דערפאַר, ניט דאָס האָט עפּעס צו טאָן מיט זיין כשר'ע אמת'ע שחיטה. ניט דאָס קען שאַדען די אמת'ע כשר'ע שחיטה וואָס ווערט גע'שחט'ען פאַר אידען, דאָס איז פּונקט ימשל, ווי אין אַ אידישע גאַס זאָל זיך געפינען אַ קירכע, די גאָס בלייבט אידיש, די אידען קענען זיין גוטע און פרומע אידען, כאָטש אין גאַס געפינט זיך אַ גואישע קירכע. די שוחטים טוען זייער מלאכת הקדש באַמונה, על פי דת תורתנו הקדושה, און יעדער וואָרט פון „פאָרווערטס" בנוגע די שוחטים איז כזב ושקר. דאָס קען איבערצייגט ווערען מיט פאַקטען צו אַ פאַראַנטוואָרטליכע קאָמיטע

בברכת התורה והדת

מ. א. שוחט.

תלמודישע ווערטלאַך

איבערזעצט און באַארבייט

דורך אחד השוחטים המרגישים

ווער ס'איז צו אַ פרעמדען טיש אויסגעשטעלט,
איז פאַר איהם פינסטער די וועלט.

(ביצה ל"ב)

דער פאַרלוסט פון אַ צדיק איז אַזוי גרויס,
ווי ס'וואָלט פאַרברענט געוואָרען גאָטס־הויז.

(סנהדרין ק"נ)

דער וואָס טוט מיטפיהלען דעם צדיק מיט הארץ און נשמה,
וועט זוכה זיין צו דער פאָלקס־נחמה.

(תענית נ"א)

אַ מענש דארף זיין פרוי רעספּעקטירען,
ווייל דורך איהר טוט די ברכה עקזיסטירען.

(בבא מציא נ"ט)

ווען דו דאַווענסט, כאַפּ נישט דעמאָלט קיין דרימעל,
נאָר זעה, זיי מכוון די הארץ צום הימעל.

(ברכות י"ז)

רבי מאיר האָט אַ מילגרוים געקראָגען,
די אינעוועניגסטע האָט ער אויפגעגעסען,
די שאָלעכץ — אויסגעשפּינען.

(חגינה ט"י)

ה ש ו מ ר

ירהון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שיחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

מלאכה שיש בה חכמה וקדושה

מלאכת השחיטה על פי דת תורתנו הקדושה, היא מלאכה שיש בה חכמה עליונה וקדושת התורה, הכל שוחטין, אבל לא הכל מוכשרים וראוים לשחוט עפ"י ד"ת רק אם מלאכתם היא מ ל א כ ת ה ק ד ש, ו א י ן ק ד ו ש ה ב ל י ק ד ו ש ת ה ת ו ר ה, ולפיכך כל אלה שעוסקים במלאכת השחיטה, מלאכת הקדש, צריכים ללמוד תורה בקדושה ובטהרה כל ימי חייהם. הרב בישראל צריך לשקוד על התורה ולהיות מוזן בידיעת התורה, ידיעה רחבה ועמוקה, בשביל להורות לעם ה' את תורת ה', חקי החיים, לדעת מ ה י ע ש ה י ש ר א ל, וחשו"ב בישראל צריך ללמוד תורה לא רק בשביל ל ד ע ת את התורה אלא בשביל להיות מושפע שפע קדש, ו ל ת ק ד י ש את מלאכתו, מלאכה שיש בה חכמה וקדושה, כי בלי קדושת התורה ורוחה אי אפשר רשי"ב בישראל לעילות עד שוחט דעלמא, חולוני, במאומה. יאב הוא דומה לסתם שוחט, לא שוחט מובהק ומופלג, אז מלאכתו פסולה, ועבודתו עבודת ע ב ד ב ג ו ף ו ב נ פ ש. השוחט בישראל צריך לשחוט את יצרו החילה, ורק אז שחיטתו היא שחיטה עליונה מעולה וקדושה, שיש בה משום „זבחו זבחי צדק", כי בלי קדושת התורה אין „צדק" בזבח, כי מדוע יש לו רשות לשחוט בעל החי ולשפוך את דמו? האם עולה הוא על בעל החי הנשחט בידיעת התורה, במידות, ביראת שמים טהורה?! בלי קדושת התורה הכל הבל, והשחיטה היא כעשה רצה, אבל כשישוחטים על פי התורה וקדושתה אז הזבח הוא זבחי צדק, וה"ל.

ותא חזי מה שאמרו חכמי הסוד, חכמי האמת והצדק, „אינון דמשתדלי באורייתא קיימי בדרגא עלאה יתיר מנביאי, ומאן דלעו באורייתא לא אצטריך לקרבנין ולא לעלוון, דהא אורייתא עדיף מכלא וקשורא דמהמנותא דכלא" (זוהר צו ל"ה עיי"ש, ועיין כ ו ז ר י מאמר א' פרק ב, ופרק פ"ז, מ ו ר ה נ ב ו כ י ם חלק ב' פל"ב, ת ש ו ב ת ה ר ש ב "א סי' תקמ"ח, ע ק י ד ה שער י"ט).

והגאון החוקר והמבקר מרן י ע ב "ץ ז"ל אומר (להם שמים, אבות פ"ג מ"ט) וז"ל ואמר הפילוסוף (בפ"ט משישי למדות) אי אפשר היות נבון מבלי טוב המדות, ואי אפשר להיות בעל מדות טובות אם אינו נבון, הוא דבר חז"ל אם אין יראה וכו', אמנם אלה אשר אין להם חלק ונחלה בחכמה האמתית והמה חכמים בידיעת האנושיות בלבד, המה אומנים נבונים יקראו בשמם, ואויליים מיוחדים קראם החוקר היוני הנ"ל (שם) בעלי מלאכה פועלים משכילים יחשבו, בחרש ונגר ובעלי חנות וסוחרי ארץ, ואפילו הלסטים והרוצחים ומנאפים וכל אלה הדומים להם בקיאים באלה, הלבעבור זה יהיו נחשבים חכמים אמתיים? אחר שהשם אלוה חכמה ולא חלק להם בכינה ולא זכרון בחלק השכל האלהי, עכ"ל יעב"ץ ז"ל.

והלא כה דברי הרמב"ם ז"ל (הלכות שחיטה פ"ה הי"ב י"נ) שאפילו נודע להפך היות טרפה זו חיה וזו אינה חיה, הרי הכתוב אומר על פי ה ת ו ר ה אשר יורוך עיי"ש, ואחד מגדולי הפוסקים אמר (תשובות הריב"ש סי' תמ"ו) שאין לנו לדון בדיני תורתנו ומצותיה על פי חכמי הטבע והרפואה, שאם נאמין לדבריהם אין תורה בין השמים חלילה וכו' ואנחנו על הכמינו נסמוך אפילו על ימין שהוא שמאל, שהם קבלו האמת וכו' עד מרע"ה עכ"ל, וכן כתב הרי"ל (פחד יצחק ערך ניקור) אפילו תימא שבעלי הנסיון היו מוכיחים להיפך בדרו"ל, לא תאבה להם ולא תשמע לקולם עכ"ל, ו ה ר א "ש ז"ל כתב (בתשובותיו כלל נ"ה) וז"ל „חכמת הפולוסופיה היא טבעית וחכמים נדולים היו והעמידו כל דבר על טבעו, ומדוב חכמתם העמיקו שחתו והוצרכו לכפור בתורת משה, לפי שאין כל התורה טבעית אלא קבלה, וע"ז נאמר תמים תהיה עם ה' אלקיך, כלומר, אפילו יבא לך הדבר חוץ מן הטבע אל תהרהר על הקבלה עכ"ל, (ועיין ב ס פ ר ה ב ד י ת חלק א' מאמר ב' פכ"ב).

וגם ב א ו ת י ו ת ה ת ו ר ה יש קדושה עליונה, וכבר אמרו בתדב"א שאפילו קרא בל היום פסוק ואחות לוטן תמנע הוא בן עוה"ב (עיין בדברי הגאון חיד"א ש ם ה ג ד ו ל י ם חלק א' אות י' סי' שכ"ג) כי האותיות מעוררות ר ו ח נ י ו ת ו א ו ר א ל ק י ם באוצר החיים. כידוע למי שלמד חכמת הקבלה והחסידות. ו ב ז ו ה ר אמרו (תולדות קמ"ה) ריב"ז הוה אמר ש' הלכות פסוקות ברזא דחכמתא עלאה בפסוק ושם אשתו מהט בא', והלא בה אמרו חז"ל (בפרי ח"ב פיסקא ש"ז) שאין לך פרשה בתורה שאין בה תחיית המתים, ובמדרש שוחר טוב (מזמור ג') אלפלי נתנו פרשיותיהן של תורה כסדרה, כל מי שהיה קורא בהן היה יכול לברא עולם ולהחיות מתים (עיין עוללות אפרים מאמר מ', ועיין בדרשת הרמב"ן ט"ו).

סוף דבר הכל נשמע, אעפ"י שחובה קדושה מוטלת על כל אחד מישראל לקבוע עתים לתורה בכל יום ויום מימי חייו, חובה כפולה ומכופלת מוטלת על השובי"ם בישראל ללמוד תורה; תנ"ך, משנה, גמרא, פוסקים וספרי מוסר, וללמוד יחד, זאת אומרת; כל השובי"ם שבכל תפוצות ישראל ילמדו בכל יום ויום דף גמרא, פרק במשניות, סימנים בפוסקים כלם יחד באותה מסכת בנאותו הפרק ובאותן ההלכות, וכשסיימו פרק או מסכת או חלק מיורה דעה, לעשות סיום משותף, וסעודה של מצוה במעמד חברים שוחטים של כל קהלה וקהלה.

יש צורך לקרא לועידה גדולה מכל השובי"ם שבארצות הברית וקנדה, להטבת מצב השובי"ם ומצב הכשרות,

הלכות שחיטה

עפ"י גדולי הפוסקים, הראשונים והאחרונים, עמודי ההוראה, הלכות פסוקות הנכללות במסכת חולין, אספן וקבצן וחברן בלשון ההלמוד, רבנו יצחק בר' יעקב אלפסי ז"ל, עם הלכות רבנו משה ב"ר מימון הספרדי ז"ל, עם הרא"ש, חמור ובית יוסף, ושלחן ערוך יורה דעה ש"ך וט"ז עם הערות והארות בעניני הלכה, נסדרו ונערכו ע"י הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ.

(המשך)

וכמו כן כתב שכח ולא בירך שחיטתו פסולה (הגהה; ולא אישתמיט לן בשום דוכתא דמשום הכי הוי שחיטה פסולה, פר"י מהרי"ח, והשוחט צריך לברך קודם השחיטה כר' יוחנן ולא היישינן שמא תתנבל השחיטה, מיהו אם לא בירך קודם השחיטה, יכול לברך אחר השחיטה ויוצא ידי חובתה, שכל מצוות שלא בירך עובר לעשייתן מברך אחר עשייתן כדפירש בברכות, מא"ז) וכן כתב הרמב"ם ז"ל (פ"ד בהלכות שחיטה ה"ד) דנשים ועבדים אם היו מומחין שוחטין.

שמא יקלקלו בשחיטתן — בגמרא (דף י"ב) דייק שמא קלקלו לא קתני אלא שמא יקלקלו, זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחילה, פירש רש"י אפילו אחרים רואים אותם. וקשה, דמוכולן ששחטו שמעינן דוקא בדיעבד? ופירש ר"ת דאין מוסרין להן חולין אפילו להשליכו לכלבים דלמא אתי למיכל משחיטתם שיטעו לומר כשרה היא מתוך שמוסרין להן לשחוט. כדפטרינן לקמן (דף פ"ו) שחיטתן מכסוי, דלמא אתי למימר שחיטה מעליא הוא.

וחרש שדברו חכמים בכל מקום שאינו שומע ואינו מדבר, כתב הרמב"ם ז"ל (פ"ד מהלכות שחיטה ה"ט) מומחה שנשתתק והוא מבין ושומע שוחט לכתחילה, וכן מי שאין שומע הרי זה שוחט, בנשתתק כתב שוחט לכתחלה, אבל באין שומע כתב הרי זה שוחט ולא כתב לכתחילה, לפי שאין שומע הברכה אין לו לשחוט לכתחילה כדתנא בריש תמורה, חרש המדבר ואין שומע לא יתרום, ואם תרם תרומתו תרומה, והכי אמר בברכות פרק היה קורא (דף ט"ו) אהא דתנן הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא, ר' יוסי אומר לא יצא, אמר רב יוסף מחלוקת בק"ש, אבל בשאר מצוות ד"ה יצא, ותניא, לא יברך אדם ברכת המזון בלבו, ואם בירך יצא, ודוקא בדיעבד, אבל לכתחלה לא.

שוטה, מפרש בחגיגה (דף ג') היוצא יחידי בלילה והלן בבית הקברות והמקרע כסותו, ותניא, איזהו שוטה? זה המאבד כל מה שנותנין לו. וקאמר ר' יוחנן אפילו באחד מהן, והוא דקעביד דרך שטות, וכן הלכה, וקטן דמתניתין שאין שוחט לכתחלה אפילו כשגדול עומד על גביו, היינו בקטן שלא הגיע לחנוך, וחינוך דשחיטה היינו שיודע לאמן את ידיו, אבל קטן מומחה ויודע לאמן את ידיו שוחט לכתחילה כשגדול עומד על גביו. כדאיתא בסוכה (דף מ"ב) קטן היודע לשמור תפלין אביו לוקח לו תפלין, היודע לשחוט מותר לאכול משחיטתו, אמר רב הונא והוא שגדול עומד על גביו, ולשון מותר משמע אפילו לכתחלה. כתב הרמב"ם ז"ל (שם ה"ה) דשכור שנתבללה דעתו שחיטתו פסולה, ומסתבר דמיידי כשהגיע לשכרותו של לוט, וכ"כ בעל העטור (והגהות מיימוני כתבו דכמ"ז כתב כשם ר' יהודאי גאון שאדם המשתכר אסור לשחוט, כי רוב דרסות מחמת שכרות הן).

שחיטת עכו"ם נבלה ומטמאה במשא, ואפילו ראו אחרים ששחטו יפה, ופירש ר"י הטעם משום דכתיב וזבחת ואכלת, אותו שהוא בר זביחה אכול מזבחו, והרמב"ם ז"ל פירש משום דכתיב וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו, אתה למד שזבחו אסור, ואינם דברים של טעם, שהתורה הזהירה כשיקרא לך שלא תאכל מזבחו ממה שזבח בתוך ביתו (ה ר א"ש).

והיכי דראה אחד ששחט ואזל ליה לעלמא ולא ידע אי גמור אי לא גמור, אותה שחיטה מותרת, דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן, דתניא, הרי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק, או שאמר לשליחו צא ושחוט לי, הלך ומצאו שחוט, חזקתו שחוט, אלמא אמרינן רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן, וכן הלכתא, ואיכא מרבוואתא דס"ל כרבינא דאמר בלישנא קמא אבל אם אין יודעין אם יודע הלכות שחיטה אם לאו לא ישחוט, ואם שחט בודקין אותו אם יודע הלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו, ואם לאו אסור, וקאמרי דהלכתא כרבינא משום דבתרא הוא ואנן לא סבירא לן הכי דקיימ"ל דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן הלכה היא, דהכין מסקנא דגמרא כלישנא בתרא דרבינא, ואי קשיא לך הא דאמר רב הונא, בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה וכו' דשמעת מינה דספק שחיטה לחומרא וקיל"ן דהלכתא הוא, התם כגון דאיתילידא ריעותא בסכין, אבל הכא כיון דקיל"ן דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן (כמאן דאיתיידע במה נשחטה היא) הלכך איתא להא ואיתא להא, ולא קשיאן אהדדי (ר ב אלפסי).

טור יורה דעה

הכל שוחטים לכתחילה, נשים ועבדים משוחררים וכל אדם אפילו אין מכירין אותו שמוחזק לשחוט שלא יתעלף,

---

ובאותה ועידה אפשר יהיה ליסד מוסד גדול וקדוש של למוד תורה בחבורה, חברה ש"ס של השובי"ם בכל תפוצות ישראל, וכן חברה משניות והוא הדין בכל מקצעות התורה, כי מלאכת השחיטה היא מלאכה שיש בה חכמה עליונה וקדושה, ואין קדושה אלא זו שבאה על ידי קדושת התורה ורוחה.

שמריהו הלוי הורוויץ.

וגם אין יודעין בו שהוא מומחה ויודע הלכות שחיטה, שרוב הרגילים לשחוט הם בחזקת מומחין ומיוחזקין, בד"א שאינו בפנינו אז מותר לאכול משחיטתו וסומכים על החזקה, אבל אם הוא לפנינו צריך לבודקו אם הוא מומחה, ולשואלו אם נתעלף, וכתב בספר"ג בשם ר"ת שאין צריך שידע כל הדינין, אלא אם אומר על דבר זה חייתי מסתפק ושואל קרינן ביה שפיר יודע, עד שיאמר על האבור מותר, ומיהו לכתחלה יכולין ליתן לו לשחוט על כמך שיבדקנו, ולא חיישינן שמא יאכלו משחיטתו בלא שיבדקנו וישאלנו, אבל מי שיודעין בו שאינו יודע הלכות שחיטה, אפילו שחט לפנינו ד' או ה' פעמים שחיטה הגונה וראויה ושחט אח"כ בינו לבין עצמו שחיטתו פסולה, אפילו שאלו לו עשית כך וכך? ומתוך תשובתו נראה ששחט כראוי, אין לסמוך עליו, ואפילו אמר בדי לי ששחטתי יפה, אבל כל כמה ששחט לפנינו כשר, ואפילו לכתחלה יכולים ליתן לו לשחוט כיון שאחר עומד על גביו, ובלבד שידאה אותו מתחלת השחיטה עד סופה, כעין העיבור כתב אי ידעינן ביה דגמור, אפילו לא אתחזק מיתר לשחוט לכתחלה, ואי לא ידעינן ביה אי גמור אי לא, לכתחלה לא ישחוט, ואם שחט שחיטתו כשרה ואין צריך לבודקו ואפילו הוא לפנינו, והרמב"ם חילק בין מומחה ומיוחזק לעניין לשואלו שכתב; היודע הלכות שחיטה הרי זה לא ישחוט בינו לבין עצמו בתחילה עד שישחוט בפני חכם פעמים רבות עד שיהיה רגיל וזריז, ואם שחט בינו לבין עצמו שחיטתו כשרה, ולא כתב שצריך לשואלו אם הוא מוחזק, ובמי שאין ידוע אם יודע הלכות שחיטה כתב שאם שחט בינו לבין עצמו שואלין אותו אם יודע הלכות שחיטה שחיטתי כשרה וא"א הרא"ש ז"ל לא חלק אלא אם הוא לפנינו בודקין אותו ושואלים אותו אם נתעלף, ואם אינו לפנינו סומכין על החזקה בשניהם, וכן היא סברת רבא ל פ ם, וכיון שרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן, המיצא בהמה שחוטה כראוי במקום שרוב ישראל מצוין — כשרה, ואפילו אם נגנבה ממנו ומצאה שחוטה אעפ"י שהוא חשוד על הגנבה אינו חשוד על השחיטה, וכתב הרמב"ם דוקא שמצאה בבית, אבל מצאה בשוק או באשפה שבבית אסורה, וא"א ז"ל התיר אפילו באשפה שבבית, ולא אסר באשפה שבשוק, וכן הרשב"א התיר אא"כ מצאה באשפה שבשוק.

בית יוסף

הכל שוחטין לכתחלה ואפילו כשרים — כ"כ התוספות בריש חולין, ודלא כהלכות ארץ ישראל שכתבו דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלה שמא יתעלפו, והפוסקים הכניסו לדעת הפוסקים, והאגור כתב שאף על פי שדעת הפוסקים כן, מנהג בכל גלות ישראל שלא ישחטו, ולעולם לא ראיתי נוהג לשפוט, ולכן אין להניחן לשחוט, כי המנהג מבטל הלכה, מנהג אבותינו תורה היא.

ואני אומר שאם היה אומר שהיו רוצות לשחוט ולא הניחום היה אפשר לומר שהיא ראיה, אך ראיות לא ראינו אינה ראיה, וכתב הכל בו הר יצחק, כתב שהנשים שוחטות לעצמן משמע שאין שוחטות לאחרים עכ"ל, ודבר תימה הוא, מה חילוק יש בין שוחט לעצמו לשוחט לאחרים? דכ"ב הכשר צריך לזה כמו לזה, ומ"ש רי לעצמן, היינו לומר; שהן לבדן שוחטות וא"צ שיעמוד אחר על גבן.

(המשך יבא)

במי האשם?

(למצבם האיקונומי של הרועים הרוחניים)

מאת הרב שמואל ד. מהרשק, סו"ב ברומשבסר, ג. י.

ת"ר מעשה בשני כהנים שהיו שוין ורצין ועולין בכבש, קדם אחד מהם לתוך ארבע אמות של חבירו, נטל סכין ונקר לו בלבו, עמד ר' צדוק על מעלות האולם ואמר: אחינו בית ישראל שמעו, הרי הוא אומר, כי ימצא חלל באדמה וגו' וצאו זקניך ושופטיך ומדדו וכו', אנו (בואו ונמדוד תוכפתא) על מי להביא עגלה ערופה, על העיר או על העזרות, נעמד כל העם בבכיה, בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר, אמר: הרי הוא כפרתכם, ועדיין בני מפרפר ולא נטמא הסכין, ללמדך שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיכת דמים, והא לא נודע מי הכהו כתיב וזה נודע מי הכהו? אלא כדי להרבות בבכיה (יומא כ"ג ע"א).

שוב מעשה, שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש ודחף אחד מהם את חבירו ונפל ונשברה רגלו (שם כ"ב ע"א).

כדי לרדת לתוך עומק רעיונו של ר' צדוק ולהבין את המוסר הנעלה שבדבריו אלה, עלינו להכיר ולדעת את מעשיהם של הכהנים בתוך העם איזו עמדה הם תופסים, אז צריכים לתפוס, בעבודת הקדש של האומה, ומה היא חובתם לעמם וחובת ויחס העם למו.

כלל נדול הוא, שכל עם מהעמים התרבותיים עומד ומתקיים על שני הדברים האלה, „על התורה ועל העבודה", הדבר השלישי גמ"ח ששמעון הצדיק מונה גם אותו בתוך שלשת הדברים שעליהם העולם עומד, הוא רק אחד מהתנאים ההכרחיים הנחוצים לחיים צבוריים המאגדים ומקשרים אנשים יחידים לקבוץ גדול עם תנאי חיים מיוחדים, כמו אלה שלשת הדברים שמונה גם רשב"ג „דין אמת ומשפט" שבלעדם אין שום אומה יכולה לעמוד ולהמשיך את קיומה.

אבל אותו החומר שממנו יבנה עם תרבותי אשר יש לו היכולת והאפשרות ליצור לו תנאים הכרחיים כמו אלה והמעורר בקרבו רצון ונטיה לפתח את בשרונותיו ולשכלל את מדותיו, הוא רק תורה ועבודה, כלומר, תרבות (קולטורה) עניינים רוחניים, ועבודת שדה או מלאכת בתי־

חדושת, ובהעדר אחד מהם, אז לא לבד שאין באפשרותו להחזיק מעמד במלחמת קיומו, כי אם גם שאין לכנותו בשם עם, אומה, קהל או צבור.

כשם שחבל אנשים הנקבצים למקום אחד, אם אין להם מושגים מוסריים הדדיים, אם אין להם שום יחס ושייכות אל איזה דבר רוחני וכל עמלם הוא רק לפיהם לאכול ולשבוע — הוא רק קבוץ אנשים פראים, שאין ביניהם ובין בהמות שדה וחיתו יער ולא כלום, וסופם שהם הולכים ומתדלדלים, עוברים ובטלים גופלים ואין להם תקומה.

ככה אין באפשרותו של עם להיות "בלו תורה", כלו חכמים מלומדים שאין להם דאגת אכילה ושתיה, ורק יושבים הם עם עטרותיהם בראשיהם, ספריהם בידיהם ונהנים מזיו החכמה והדעת, אומה שכל אנשיה כלם הם פרופיסורים בעלי המציאות הדשות בכל ענפי החיים ואין לה פועלים המוציאים לפועל את רוח המצאותיהם של הפרופיסורים והממציאים, גם היא תעבור ותבטל מן העולם בזמן קצר, כישום "שכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה" (אבות פ"ב).

אף רשב"י שאמר "אם אדם חורש בשעת חרישה, זורע בשעת זריעה, קוצר בשעת קצירה, דש בשעת דישה וזורה בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה?" (ברכות ל"ה ע"ב), ראי לא כיוון בזה שכל אחד ואחד מישראל יעזב את מלאכתו ועבודתו בבית ובשדה ויהיה יושב ועוסק בתורה, דהלא זהו רשב"י עצמו שאמר ר' יוחנן מישמי "שאם לא קרא אדם רק קריאת שמע שחרית וערבית, קיים בזה לא יגיש ספר התורה הזה מיפיך" (מנחות צ"ט ע"ב).

גם ר' נהוראי (סוף קדושין) שאמר "מניח אני את כל האומנות שמעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה", דעתו היא גם כן רק על בנו, שכחו היה יפה לתורה וחילו לאורייתא, אבל אם כל בני העם כלם יהיו עושים ומתנהגים על פי התורה הזאת היה העולם חוזר לתהו-ובהו רוחני וכל האנשים לנשמות ערטילאות, בבחינת "דרי מעלה", כי באין עוזר ותומך לצרכי החיים הגשמיים, גם רגש הסיוסרי היה נהרס מעט מעט ולא יוכל להחזיק מעמד.

וכבר היה מי שאמר בדרך הלצה "מי יתן" אם "כל עם ה' נביאים", מי יתן להם את צרכיהם ההכרחיים ומי יספיק דרישותיהם הגשמיות, ברם, הלצה נכונה היא זו הקולעת אל האמת, אי אפשר לשום עם לחיות רק על טל השמים לבדו בלא משמני הארץ, ההבדל בין עם ישראל לשאר האומות הוא רק בזה; שבברכתו ליעקב הקדים יצחק את טל השמים על משמני הארץ, "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ", ולעשו נתן את הבכורה למשמני הארץ, "הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל". אבל האמת היא, שגם ליעקב וגם לעשו הם שניהם צרכים הכרחיים עד שאין כל שום אפשרות לחיות ולהתקיים בלעדם, כישם ש"אם אין תורה אין קמח" כך "אם אין קמח אין תורה" ולא עוד, אלא שראב"ע הקדים את ה"אם אין קמח" (אבות פ"ג) לומר לך: שכאיש פרטי כן גם אומה שלמה, אם אין היא שבעה ובריאה, נשמתה גם כן היא חלשה ורפויה, רוחה שפלה ומדוכאת, ואין רוח הקדש שורה מתוך עצבות ומרירות.

כיון שעלה עטוד השחר נבנסו חכמי ישראל אצל דור המלך ואמרו לו, אדוננו המלך, עמך ישראל צריכין פרנסה (ברכות ב' ע"ב), מיד כשהאיר היום וכל היקום מתעורר לתחיה, או התנאי הראשון לקיום הוא "פרנסה", זה הוא המקור והיסוד להיותם כגשמיים ברוחניים.

ולא זו בלבד, שאין באפשרותה של אומה להתקיים אם כל בניה יפרקו מעליהן את עול החיים הגשמיים וכלם יהיו חכמים וגבונים שאין להם בעולם אלא ארבע אמות של תורה וחכמה בלבד, אלא גם, אם "תרבה עשו ברשע" ולא עלתה בידם", אם סכום הידים העובדות ימעט לעומת מספר אנשי רוח, גם דבר זה הוא בגדר הסכנה לאותה אומה לכחול נצחון במלחמת קיומה ושלא ליפול תחת כובד תנאי החיים הסובבים אותה.

רק יחידים ישנם בכל דור, אנשים גדולים שהותם אוכנתם והם הם הנושאים את דגלה של אותם, מפתחים את רוחה ומקיימים את נשמתה בזה שמעוררים בקרבה חשק ורצון ומעשים טובים, נוטעים בלבה מדות מוסריות, רחמנות, אהבה לצדקה וחסד, דאגה לצרכי צבור ועוד, על ידם פורחת תרבותה של האומה והם המה היוצרים ועושים את ההיסטוריה שלה.

אבל כשם שאלה הגדולים, חכמי הדור, הם נשמתה של האומה, הנושאים את האידיאל שלה, מכשירים אותה לחיים רוחניים וצבוריים ובלעדם היא רק מין תומר בהמי, קבוץ אנשים פראים בלי רוח חיים מוסריים ואידיאליים, כן גם היא, האומה, היא הגוף, הכסיס שממנו הנשמה יונקת את מזונה, ובלעדה היא נשמה ערטילאית שאין לה אחיזה בקרקע ושורש בחיים, וכמו באיש הפרטי הם, הגוף והנשמה, שנים שהם אחד, אחוזים ודבוקים זה בזה עד כישאתה בא להפריד ולחלקה ביניהם מיד הוא מת, כן גם באומה שלמה, נשמתה מחיה את גופה, משביעה אותו מיזון רוחני, וממנו גם היא יונקת את מזונה הגשמי, שומרים זה את זו וזו את זה מגינים ומפקחים זה על זה, עד שאין אתה רשאי לחלק ולהפריד ביניהם.

"אומה זו כגפן נמשלה, אשכולות שבה אלו תלמידי חכמים" הם פרי העץ ותכליתו "עלין שבה אלו עמי הארץ" (חולין צ"ב ע"א) מה העלים סובלים הרוד ימנינים על האשכולות שלא יכם שרב ושמש, כך עמי הארץ חורשים, זורעים וקוצרים מה שת"ח אוכלים (רש"י שב) אבל אם אלה העלים יסירו מעליהם את חובתם להאשכולות ולא יגינו עליהם, כי אז לעין כלו יאבד ערכו האמתי, ויישאר אילן סרק שאינו עושה פירות או ימות כלו "אלמלא עליא לא מתקיימין איתכליא" (שם).

כשיצאו בני יעקב ממצרים שבטים בודדים, אברים נפרדים, ומשה רבנו התחיל לאחדם, לאגדם ולעשותם גוי אחד ועם אחד, ועם בני ישראל היה הולך ונוצר, הולך ומתהווה "היום הזה נהיית לעם", אז הבדיל אלקי ישראל את שבט הלוי מעדת ישראל להקריב אותם אליו, לעבוד את עבודת משכן ה' ולעמוד לפני העדה לשרתם (במדבר ט"ז ט'), בחר בכהנים הלוים לשמור את משמרת הקדש,

להיות אחראים על „עוון כהונתם ולהסיר את הקצף מעל בני ישראל" (שם י"א א-ה) הכהנים הם נשמת האומה, מוריה ומדריכיה המפקחים על עבודת הקדש שלה ועל הרגש האלקי השוכן בקרבה „על כן אמרתי להם בתוך בנ"י לי ינחלו נחלה" (שם, שם כ"ד) אין לו לכהן להסיה דעתו מכהנתו, לעזוב את עבודתו הקדושה, להפסיק מלמודו וללכת לעבוד בשדה וכרם ולבקש שם חלקו בחיים, אני חלקך ונחלתך בתוך בנ"י (שם, שם כ') כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיו (מלאכי ב' ז'), עבודת הקדש עליך. חובתך היא להקדיש את חייך בעד העם, לשאת את דגלו בדמה ולשמור על רוחו מכל פגע רע ושטן משחית.

וללחם חוקיך והוצאת ביתך אין לך לדאג „בזמן שאתה עושה רצונו של מקום, מלאכתך תהי נעשית ע"י אחרים", בזמן שאתה עובד את עבודתה הרוחנית של האומה, הנה „חלף עבודתך נתתי לך מתנת כהנתך" כיון שאתה הוא המפקח והאחראי על חייהם הרוחניים של בני אומתך, הלא גם המה ערבים ואחראים על חייך אתה, לסדר ולפקח על צרכיך הגשמיים.

ולא מתנת חנם הם נותנים לך, כי אם „איש אשר יתן לכהן לו יהיה" (במדבר ה' י') כלומר, השכר ותועלת מתנתו הוא להנותן עצמו, משום שבזה הוא בורא את היכולת לנושאי דגל אומתו להיות מוכשרים ומסורים לעבודתם למלאות את תפקידם באמונה ודעת, ושיוכלו להקדיש את עתם אונם ומרצם להאידיאל הנעלה של כלל האומה.

אם אי אפשר לו לעם להיות עם של כהנים, כלם קדושים ואנשי רוח, ברם „ואתם תהיו לי ממלכת כהנים" ההנהגה הרוחנית של העם צריכה להיות בידי כהנים, אנשים בעלי חכמה ודעת, בעלי נימוס ודרך ארץ, והם ישמרו על טהרת נשמתו ועל סידור חייו הרוחניים.

ואם העם אינו ממלא את חובתו לכהניו, וההכרח מביא את אלה האחרונים לפשוע על פת לחם ולעשות מעשים היוצאים מגדר כהונתם כדי להשיג בזה טרפם לביתם; אז פלאים יורד גם העם יחד עם כהניו.

אחרי הקדמה זאת תתברר לנו כוונתו האמתית של ר' צדוק, בהספדו על הכהן שתקע לו חברו את סכינו בלבו.

אין אנו יכולים לעשות שקר בנפשנו ולהאמין, שאותו הכהן היה כל כך טרוד בעבודתו, להוט לקיים מצות ה', עד כדי לשבור רגלו של חברו או גם להמית אותו, הראיתם מימיכם איש הורג נפש כדי לקיים איזו מצוה? למה זה דומה, לאיש שממיר דתו אך כדי שיוכל לקנות אתרוג נאה בכסף שקבל מידי מסיתו מחיר תמורתו.

לא, לא נרמה את עצמנו להאמין בזה, אלא ודאי שאיזה גורם אחר אנו צריכים לבקש במאורע זה, איזו סבה אחרת הביאה את הכהן העומד על המזבח בבית ה' ומקריב קרבן, להרוג נפש ולשפוך דם נקי.

אין כל ספק שהכהן המקריב היה מקבל איזו טובת הנאה בעד הקרבתו את הקרבן, אם חלק בעור או איזה שכר מבעל הקרבן, וכל אחד מהכהנים שהיו בעזרה הזדרז להקדים את חברו כדי לזכות בשכר ההוא, ואם השני עמד לו לשטן על דרכו ורצה לגזול ממנו את שכרו, הלא הוא ירד לחייו, והיתה לו הזכות להסיר המכשול מלפניו בכל התחבולות והאמצעים שהיו בידו, כדי להשיג את מטרתו.

ור' צדוק בנאומו התחיל לנתח ניתוח פסיכולוגי את המאורע המעציב הזה, התחיל לחקור אחד סיבת הפשע ומי המה אלה האשמים האמתים במיתת הכהן הצעיר הזה? האם הכהנים המה חבורת אנשים חטאים הלהוטים לצבור הון ולהרבות עושר, עד שקל הוא להם גם הריגת נפש, אם אך יש בזה איזה ריווח של פרוטות אחדות, והעיר, כלומר, העם כלו, הוא באמת כבשה תמה הנותנת את חלבה, צמרה ובשרה לחולביה, גוזזיה ואוכליה, — המה אלה הכהנים רועי שקר, השמים על פניהם מסווה של קדושה וצדק, ובו הם מוצצים את לשד העם וחלבו, ובכן על העזרה להביא עגלה ערופה, חבר כהניה המסתופפים בה, המה אשמים בהריגת של אותו הכהן הצעיר?

או אפשר שאיזו סיבה אחרת הביאה את הכהנים לחלל את כהנתם במעשים נוראים כאלה, אולי ההכרח הביאם לידי כך, מצבם השפל ודלותם היתרה, המה העבירו אותם על דעתם והביאום לידי שערוריות כאלו, ואם כן לא המה אשמים בהריגתו שלזה ולא עליהם להביא קרבן אשם ולהתוודות על חטאם, כי אם העם כלו, הוא שפך את הדם ועליו להביא עגלה ערופה ולהתוודות על פשעיו, הוא האכזר שהביא את כהניו לידי מצב כזה, ודם זה ההרוג על ראשם יחול?

ואת דבריו של ר' צדוק מלא אחריו גם אבי החלל. במר נפשו פנה אל קהל הנאספים בדבריו שיצאו מלב נשבר ואמר „הרי הוא כפרתכם" אתם הבאתם את בני הרך לכפרה על חטאתכם, כתרנגול תמים זה שמביאים אותו בעיו"כ לכפרה על חטאת האדם ופשעיו, „לא נטמא הסכין" כלומר, לא חרב פיפיות הם הסכינים בידי הכהנים, לא רוצחים והורגי נפש המה אלה, הסכין כנשמתו של בני הוא טהור וכשר, רק מצבם הנורא של הכהנים מביא אותם לידיכם, בני היה „מפרפר" בכוחותיו האחרונים למצוא פת לחם להשקיט רעבונו ורעבון ביתו, וכמוהו כיתר הכהנים עניותם מעבירה אותם על דעתם ושוללת מהם את טעמם ושכלם, אם עליכם בני העם כבד ו„קשה לטהר את הכלים" במקדש שלא יהפכו לכלי משחית בידי הכהנים לשפוך דם מרוב עוני ודלות, לא באלה האחרונים הוא האשם, אתם הנכם הרוצחים וידיכם מגואלות בדם בני הרך.

ובזכרי את מצבם של אנשי הרוח שלנו, פה בארצות הברית, מצבם של הרבנים האורתודקסים, מורי העם ומדריכיו, אלה העומדים או צריכים לעמוד בראש העדה להורות להם את הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו, ובשמעי את התואנות החרפות והזלזולים שממטירים בני העדה על ראש הרבנים לנבל ולבזות את שמם וכבודם — עולה על זכרוני אותו המעשה בשני הכהנים ואותם הדברים שבהם הספיד ר' צדוק את הכהן ההרוג.

למצב הכלכלי של שוחטי גסות*)

מאת הרב ר' שמואל אהרן הלוי פרדם

בעצם התוהו והבהו של החיים הדתיים של היהדות האמריקאית, בתוך התפקרות הגדולה השוררת במחננו מצאה לה היהדות החרדית בארץ זו הנחמה האחת בעובדה המישמחת של הסדר הנפלא משחיטת גסות ודקות שעלה בידי היהדות האמריקאית לסדר על פי האופן היותר טוב ובתכלית בישרות נמידה שאפילו חיהודים באירופא היו תמיד מקנאים אותנו בזה, תחת אשר לפי תנאי החיים באירופא היה השוחט נדרש תחת חתיתו של הקצב בשעת השחיטה והבדיקה והיה נוטה הרבה פעמים להקל מישום הפסד מרובה (ולפעמים מחמת בעותיתא), הנה ב"ה פה באמריקא, הודות לזה שבמעט כל בתי המטבחיים מיכרים גם בשר טריפה, הבשר השחוטה היוצא מישם הוא בשר בתכלית הכשרות בלי שום פקפוק כלל, כי מפני שאי בזה מישום הפסד אנו מחמירים ומטריפים כל פירכה וכל דבר שיש בו אפילו רק ששה החישה דטרפות, חוץ מזה הנה כל בתי המטבחיים המה תחת השגחת הרבנים והשוחטים המה אנשים מומחים מובהקים והכל נעשה בסדר נפלא, שוחטים מיוחדים שוחטים, אחרים בודקים, ואחרים משחיזים ובודקים הסכינים, בלי שום ערבוביה, בנידון זה עולה מצב הכשרות באמריקא הרבה ייתר על זה של אירופא לשמחת לב היהדות האמריקאית.

אך לעומת זה אם נתבונן את הצורה השנית של המטבע אנו פוגשים בתמונה אחרת בלתי מרהיבה לגמרי, שב באירופא השוחט הוא בקיד הקהלה היהודית היודעת להעריך את ערכן הראוי של השוחט ואת התנאים שבהם יוכל למלאות את תפקידו באמונה, היהודים מיעולם לא תביעו על השוחט כעל בעל מלאכה פשוט כי אם כעל איש העומק במלאכת הקודש הטעונה אחריות גדולה שאין למעלה הימנה. היהודים תמיד ידעו והבינו כי בישרות השחיטה דורשת מלבד בקיאות ואומנות גם הרחבת הדעת גמורה והרבה ישוב הדעת להרגיש בפגימה אפי' דקה כן הדקה ועל כן השתדלה הקהלה לכל ראש לשחרר את השוחט מכל דאגת הפרנסה וישלמה לו משכרת הגונה שיוכל לפרנס את בני ביתו בריוח למען תהיה דעתו פנויה לגמרי מדאגת כלכלת בני ביתו ויוכל לעסוק במלאכתו, מלאכת הקודש, בהרחבת וישוב הדעת הדרוש; משכרת השוחט תמיד היתה גדולה מזו של יתר פקידי הקהלה, קהלות ישראל בכל קצוי התבל, אפילו העניות שבעניות מעולם לא עלה על דעתן לקמין במשכרת השוחט מיפני שידעו היטב כי עיקר הכשרות תלוי בזה.

מספרים על אדמו"ר הגאון הקדוש ר' שלמה הכהן אב"ד דרדאמסק, בעל ה„תפארת שלמה" זצ"ל: פעם אחת באו לפניו ראשי קהלתו בתלונה על השוחט דמתא שראו את תריסי חלונותיו מוגפים בכל יום השבת, משמע שהשוחט מבלה את כל יום הקדוש בישינה, כשמוע זאת הנה"ק ר' שלמה נהרו פניו משמחה, ויקרא להרבנית ויאמר אליה בזה הלשון: „מחיום והלאה אני מתיר לך לקנות לי בישר גם ביום הראשון". ראשי הקהלה השתוממו למישמע אזנם, ויבאר להם הנה"ק ר' שלמה, עד עכשיו החמרתי על עצמי לבלי לקנות בישר ביום הראשון בהשישי שמא מיפני שמחת השבת אין דעת השוחט מיושבת עליו כל צרכה למחרת השבת, אבל עכשיו ששמעתי שהשוחט שלנו מבלה את כל יום השבת במנוחה גמורה אין לי חישש ופקפוק כלל, כמותו ירבו בישראל. ככה התיחסו תמיד בכל קהלות ישראל אל השחיטה, הם ידעו כי הרחבת הדעת של השוחט היא תנאי הכרחי בבישרות חשחיטה ולכן לא קמיצו בכפף בכדי לתת לשוחט את הרחבת הדעת הזאת.

אך לדאבוננו כאן באמריקא נישתנו פני הדברים השוחטים פה נמצאים תחת מרותם של בעלי המטבחיים — רובם אינם יהודים — שבודאי אינם יודעים בין ימינם לשמאלם בהלכות שחיטה, הם הורידו את השוחט למדרגת פועל פשוט כישאר פועלי בתי המטבחיים, וכמובן מזונותיהם ופרנסת בני ביתם תלויות בחסד אדוני הבשר הללו אשר בל מעיניהם הוא רק להתעשר על חשבונם של השוחטים שאינם מרויחים די פרנסתם, ועל חשבון הלהל העברי, שוכחים המה אדוני הבשר הללו כי אנחנו היהודים החרדים משלמים מחיר כל כך גדול בעד בשר בשר — שעולה פי שלישה או פי ארבעה על המחיר הרגיל — אך ורק למען תת להם היכלת לישלם להשוחטים משכרת הגונה כיאות להם, למען היות להם הרחבת הדעת הדרושה, לבלי שיצדכו לדאוג לכלכלת בני ביתם; ולא להוריד את הכסף בכיסיהם עצמם, אבל מה עושים המה בעל בתי המטבחיים האלה? בה במידה שהמה מעלים את המחיר של בשר בשר המה מקצצים הלך וקצין במשכרת השוחטים עד שהורידו את פרנסתם למדרגת להם צר ומים לחץ, בעיני אדוני הבשר הללו השוחט הוא כמו אי איזה פועל כישי המיסתפק במועט שיכל לחיות על קב חרובין מערב שבת לערב שבת.

אנחנו היהודים האורתודוקסיים מוכרחים אנו למחות בכל תוקף נגד העול הזה מצד אדוני הבשר, כי איך יכולים אנו לצפות שחתיכת הבשר שאנו שמים לפינו היא כשרה בתכלית הכשרות בה בישעה שמוחו של השוחט הוא טרוד בבקשת תחבולות איך למלאות את החסרון בתקציב כלכלת בני ביתו, הגוזלת ממנו את כל ישוב הדעת הדרוש לו על פי דין. ידעו נא בעלי בתי המטבחיים כי בעד הכסף המלא שאנו משלמים בעד ליטרא בשר שחוטה יש לנו הרישות והחובה לדרוש מהם כשרות גמורה, מבלי שיהא לבנו נוקף. כשרות אנחנו דורשים מהם! דבר שהוא מן הנמנע אם יכריחו את השוחטים לעבוד בסיבה ריקה. ידעו נא, וישימו זאת על לב!

---

*) מאמר זה נדפס בירחון ה„פרדס", ובהיות לו ערך חשוב שמנו לו מקום ב„השומר" שלנו.

צו אַלע אונזערע שרייבער

מיר ערהאַלטען אַרטיקלען, בריעף, חדושי תורה פון רבנים, שוחטים, און אַרטאָדקסישע דענקער פון אַמעריקא, קאנאדא, ארץ ישראל און פוילען אין אַ גאַנץ גרויסער צאָל, און עס איז פשוט אונמעגליך צו דרוקען אַלע אַרטיקלען און בריעף אַזוי שנעל ווי זייערע פערפאַסער ווילען, ווייל די „שוחטים שטימע" איז דאָך דערווייל אַ מאָנאַטליכע צייט־שריפט. וואָלטען אַלע געהאָלפען פאַרשפּרייטען די „שוחטים שטימע" צווישען זייערע פריינד און בעקאַנטע, און שאַפען כובסקרייבער, וואָלטען מיר דאַן געהאַט די מעגליכקייט צו דרוקען די „שוחטים שטימע" יערע וואָך, וואָלטען מיר דאַן געקענט דרוקען שנעלער און אָפטער די אַרטיקלען, וועלכע ווערען אונז צוגעשיקט.

יעצט אָבער, ווען די „שטימע" דרוקט זיך בלויז איין מאָל אין מאָנאַט, מוזען די שרייבער האָבען געדולד און וואַרטען ביז עס וועט קומען זייער רייע, און די אַלע אַרטיקלען וועלכע זיינען דרוקפעהיג וועלען געוויס געדרוקט ווערען. די שרייבער מוזען האָבען געדולד און ניט שטודעמען די רעדאַקציע מיט בריעף וואָרום דרוקט מען ניט זייערע אַרטיקלען. גוטע נוצליכע אינטערעסאַנטע און באַלעהרענדע אַרטיקלען וועלען אימער האָבען פּלאַץ אין די „שוחטים שטימע". די רעדאַקציע.

יצא לאור ונמצא למכירה — ספר
חשוב ויחיד במינו

הלכות דעות להרמב"ם

חלק מספר המדע לרבנו משה ב"ר
מימון הספרדי עם באור רחב בשם
„מדות ודעות"

מאת

הרב שמריהו ליב הורוויץ

עם מכתב בראש הספר מאת ראש הרבנים
בארץ ישראל הגאון מהרא"י קוק
שליט"א שמפליג בשבח הספר כי הוא ספר
יקר ועבודה גדולה וקדושה עם מבוא
שבו השקפה על ספרי הרמב"ם ז"ל

הביאור של הרב הורוויץ מראה מקור דברי
הרמב"ם ז"ל בתורת המוכר של ש"ס בבלי
וירושלמי, תוספתא, ספרא, ספרי, מכילתא,
מדרשים וילקוטים, קבלה וחסידות, פילוסופיא
דתית, שו"ת וגדולי הפוסקים.

ספר נחוץ לרבנים, דרשנים, ולכל העוסקים
בתורה וחכמת ישראל.

מחירו — דאָלאַר אחד.

לפנות אל הרב המחבר:

RABBI S. L. HURWITZ

1503 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y.

מאיר וואַלאַזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511

מאַנופעקטשורער

פון וואַלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן,
מענטעלאָך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפּאָרטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאָר

פון אַלעהאַנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים"ס,
צייז"ן, יד"ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו.

די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס,
שאַרף און גלאַט שטיינער.

——— אַלעס צו שפּאַט ביליגע פרייזען ———

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מחמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה,
מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת המחברים
מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית —
וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.
תעודות ומכתבים המעידים על אמיתת דברינו
נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.

42 West 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHelsea 3—8164

קרבן תודה

העתיד הבא כד הקרבנות בטלין. קרבן תודה איני בטל. (מ"ר פ' צו)

די פארוואלטונג פון „די שוחטים שטימע" און „השומר" דרוקט אויס א הערצליכען דאנק צו די אלע וואס האבען אריינגעשיקט דרוקען וויערע לשנה טובה ברכות אין דעם לעצטען נומער פון „די שוחטים שטימע".

די ברכות וועלען געזוים בלייבען לזכרון עולם, וויל „די שוחטים שטימע" ווערט אם עגדע יאהר געבונדען אלס א וויכטיגער יעהרליכער ספר און ווערט געלייענט ביי רבנים, שוחטים, בעלי בתים בני תורה אויף דער גאנצער וועלט.

אבער ניט נור ברכות לראש השנה, עם דארף אויך געשיקט ווערען צו „די שוחטים שטימע" פארשידענע באגריסונגען צו פרייגד און באקאנטע וועגען וויערע שמחות, א ב ר י ת, א ב ו מ צ ו ה, א ח ת ו נ ה ובדומה, אויך וועז חלילה א פרייגד איז אין טרויער שיקט אוהם דורך „די שוחטים שטימע" אייער טרייסט ווארט, אייער סימפאטי, דאמיט וועט אוהר אויך העלפען „די שוחטים שטימע" וועלכע איז דער אייניציגער שוחטים זשורנאל אין גאנץ אמעריקא און קאנאדא, און וועלכער האט א שטארקע השפעה אויפן אמעריקאנער יודענטום בכלל און אויף שוחטים בפרט, און וועלכער גרייבט די פיעלע טויזענדער שוחטים, רבנים, בעלי בתים, שוחלען, אנשטאלטען, רעדאקציעס, לייבריעס אין אלע לענדער פון דער גאנצער וועלט.

ר ע ו. א. מעלצער, מ ו ב י ר

SCHOCHTIM SHTIMME

229 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, *Editor.* הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דער שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאגאזלינפעך ווידמנאל, ארויסגעגעבן ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. I. No. 9. November, 1932. עדשבעה יאהרגאנג, נומער 9. ב"ה ניו יארק, חשון תרצ"ג.

אינהאלט:

עדיטאריעל:

דער גייסטיגער צענטער פון די שוחטים אין אמעריקא.

צו דער פראיעקטירטער פון אלע שוחטים — — — — — — — — — — — — — — רעזו. יעקב בלום

לאבול מפרית ולשבוע מטובה — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב מאיר בהלין

תפלית על ידי הפונוגראף — — — — — — — — — — — — — — — — — — — הרב הלל יעקב הורוויץ

די ארטאדאקסישע אידען אין זייער פרעסע — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

גרויסער מאַסמיטינג פון די „אגודת שוחטי עופות"

עס איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אַ מאַסמיטינג פון די שוחטים יוניאָן, נאָוועמבער דעם 5־טען אין 96 קלינטאָן סטריט, וואו עס איז באַשפּראָכען געוואָרען זייער וויכטיגע פראגען.

צום ערשטען האָט דער ווירדיגער פּרעז. חבר י ע ק ב ב ל ו ם געגעבען אַ לענגערען איבערבליק אין אלגעמיין וועגען דעם צושטאַנד פון דער יוניאָן, נאָכהער האָט ער גערעדט וועגען די „שוחטים שטימע", און אויפגעצייגט מיט פאַקטען דאָס די „שוחטים שטימע" איז זייער וויכטיג פאַר שוחטים בכלל און די שוחטים יוניאָן בפרט. זי איבט אויס אַ געוואלדיגען מאָראלישען איינפלוס אין דער אידישער גאַס לטובת השוחטים והיהדות, און דאָס איז דער איינציגער אָרגאַן וואָס פאַרטיידיגט די אינטערעסען פון די שוחטים געגען זייערע אָנגרייפערס, און דאַרום פאָדערט ער אויף די שוחטים, אַז יעדערער זאָל זעהן מיטהעלפען און טרייען צו מאַכען וואָס מעהר סובסקרייבערס, אַז עס זאָל זיין אויך אַ פינאַנציעלער ערפאָלג, די שוחטים שטימע זאָל אַריינקומען נישט נאָר אין די הייזער פון כלי קודש נאָר אויך צו חשוב'ע בעלי בתים.

אַ צווייטע וויכטיגע פראגע איז אויפגענומען געוואָרען וועגען די כ ש ר ו ת אַ ס אָ ס י א י י ש אָ ן וואָס האָט זיך געגרינדעט אין ניו יאָרק, און וואָס פאַר אַ שטעלונג די שוחטים יוניאָן דאַרף נעהמען וועגען דעם. די פראגע רופט אַרויס אַ הייסע דעבאַטע און ענדליך איז מען געקומען צום שלום, אַזוי ווי די שוחטים יוניאָן האָט אַלע מאָל מיט מסירת נפש געאַרבעט צו פאַרבעסערען די כשרות אין די טשיקען מאַרקעטס און זיי איז זעהר פיעל געלונגען אין דיזער אַרבייט, דאַרום וועלען זיי מיט צופרידענהייט מיטהעלפען דיזען ועד הכשרות צו בריינגען מעהר אָרדענונג אין אַלעס וואָס אנבאַלאַנגט כ ש ר ו ת א י ן ד י ט ש י ק ע ן מ אַ ר ק ע ט ס, כל זמן אַז עס וועט נישט קומען אין צוזאַמענשטויס מיט זייערע עקאָנאָמישע אינטערעסען. אַ רעזאָלוציע איז געפאַסט געוואָרען אין דעם זין וואָס וועט איבערגעגעבען ווערען צו די כשרות אַסאָסיאיישאָן פון גרייטער ניו יאָרק.

די לעצטע פראגע, וואָס דאָס איז געווען גאָר פון די וויכטיגסטע, און דאָס איז וועגען דעם נייעם אַגרימענט וואָס דאַרף אַריין אין קראפט אָנפאַנג יאַנואַר, 1933. זעהר פיעל איז דעבאַטירט געוואָרען אין דיזער פראגע, עס האָבען איינטייל גענומען אַלע בעאַמטע דער פּרעז. חבר י ע ק ב ב ל ו ם, ווייס פּרעז. חבר א. מ ע ל צ ע ר, פינאַנס סעק. חבר י ו ס ף ר אָ ז ע נ מ א ן, טרעזשורער חבר ש. נ אָ ו ו אָ ג ר ו ד ס ק י און חבר י ש ר א ל ב א ש ק א ו ו י ץ, רעק. סעק. אויך מעהרערע ברידער פון פלאָר, און יעדער האָט אויפגעצייגט דאָס די שוחטים יוניאָן דאַרף און מוז זעהן מיט אַלע כחות צו קריגען דעם זעלבען אַגרימענט וואָס איז געווען אין קראפט די לעצטע 3 יאָהר. עס טאָר נישט געמאַכט ווערען קיין צוריק צוג, נאָר זעהן וואָס עס קען אויסגעבער סערט ווערען, אַז אויך די פיעלע שוחטים וואָס האָבען פאַרלאָרען זייערע פּלעצער זאָלען אויך קענען מאַכען אַ לעבען. דער ווייס פּרעז חבר א. מ ע ל צ ע ר שליסט דעם מיטינג אין בעסטען אָרדענונג און אין אַ געהויבענער שטימונג.

איבערגעגעבען געוואָרען פון א. מעלצער.

פון די „נחלת השבים" באַוועגונג

דינסטאָג אָווענד, דעם 1טען נאָוועמבער איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אַ זייער באַגייסטערטער מיטינג אין אונזער אָפיס פון די „נחלת השבים", 229 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק. נאָך דעם ווי דער נשיא, יעקב בלום האָט אָבגעגעבען זעהר אַ צופרידענעם באַריכט פון די אַרבייט וואָס ווערט זעהר ערפאָלגרייך דורכגעפירט אין ארץ ישראל אויף אונזער באָדען. אַזוי ווי דער ברונעם איז שיין קאָמפּליט פאַרטיג, און מען שטעלט זיך דיזען הודש פלאַנצען אונזערע פּרדסים. נאָכהער איז אויפגענומען געוואָרען די פראגע פון צוטיילען די חלקים. איז באַשטימט געוואָרען בפה אחד אַז על פי גורל תחלק הארץ. הרב ידמי' קאָן האָט געצויגען די גורלות, וואָס האָט באַשטימט יעדען זיין חלק. פון גרויס באַגייסטערונג האָבען זיך די חברים אויפגעהויבען פון זייערע פּלעצער און געזונגען התקוה, וואו אַלע האָבען זיך געוואונשען צו קומען אל המנוחה ואל הנחלה.

* * *

זונטאָג, דעם 20טען נאָוועמבער אום 5 אוהר אָווענד, אין די יאָנג איזראעל שוהל, אין 229 איסט בראָדוויי, האָט דער פּרעזידענט פון די אַמעריקאַנער מזרחי הרב גאָלד, אָבגעגעבען אַ גערוס צו די חברים פון „נחלת השבים" פון זיין באַזוך אויף אונזער באָדען. זיי רעדע האָט געמאַכט אַ שטאַרקען און טיפען איינדריק אויף אַלע צוהערער און אַלע האָבען פאַרשטאַנען די נויטיגקייט צו אָנשליסען זיך אַלס מעמבערס אין די „נחלת השבים".

ברכת מזל טוב

מיר ווינשען גליק וכל טוב צו אונזערע ליבע חברים במלאכת הקודש ח ב ר מ. ב ר א ו ן, וועלכער האָט ניט לאַנג צוריק געפיהרט צו דער חופה בשעה טובה ומוצלחת זיין ליבע געראָטענע טאָכטער, און חבר ה ל ל ג ר ש ו ן צו דער התונה פון זיין ליבען זוהן וואָס האָט שטאַטגעפינדען אין אַ גליקליכע שטונדע.

יצו ה' את ברכתו על הזוגות הנחמדים שנצמדים ברצונו הטוב, ויאמר ה' לדבק טוב הוא, ויבנו את ביתם בארץ האבות והבנים, ארץ ישראל.

אגודת שוחטי עופות דניויאָרק רבתי.

די שוחטים שטימע

חשון, תרצ"ג

ערשטער יאָהרגאַנג. נומער 9

דער גייסטיגער צענטער פון די שוחטים אין אַמעריקא

דער שוחט אין אַמעריקא אַ סך מעהר ווי דער דורכשניטליכער איד פיהלט אַ שרעקליכע עלענדקייט. אין אַ גרויסע וועלט וואו דער מאַטעריאַליזם באַהערשט אַלעס און אַלעמען, וואו גייסטיגע ענינים שפּילען אַן אונבאַדייטענדע ראָלע, וואו דער יודע ספר, דער איש הרוח פאַרנעמט קיין אָרט ניט אין דעם זודיגען קאָכעדיגען לעבען, אָט ביי אַזוינע אומשטענדען מוז דער שוחט וועלכער איז לויט זיין פּראָפעסיאָן אַ רעליגיעזער פאָרשטעהער, אַ מענש פון גייסט, צוגעבונדען צו אַן אַלטע הייליגע קולטור. ער מוז בטל ווערען אין דעם שטורעמדיגען וואָכעדיגען לעבען. אין אַ פאַרגרעבטע וואָכעדיגע מאַטעריאַליסטישע סביבה, איז ניטאָ קיין פּלאַץ פאַר אַ פערזאָן וועלכער מאַכט אַ לעבען פון אַ פּראָפעסיאָן וואָס איז פערהייליגט דורך דעם אייביגען גייסט פון דער אידישער תורה, און וועלכע איז ניט נויטיג, ניט „פּראָדוקטיוו" אין די אייגען פון דעם יעניגען וועלכער איז ווייט און פרעמד פון די קדושת התורה. ביי אַן עם הארץ, אַן אונוויסענדער, וועלכער איז ניט אידיש קולטורעל, און איז ווייט פון אַ גייסטיגען הייליגען לעבען, קען אַ שוחט ניט זיין אַ הויכער גייסטיגער מענש, אַ עובד עבודת הקודש, וועמען מען דאַרף ווירקליך רעספּעקטירען, נור ער איז ניט מער ווי — אַ „טשיקען קיללער", אַ פּאָגראָם מאַכער פון עופות. אַ נפש וואָס פאַרגיסט די בלוט פון אונשולדיגע בהמות און עופות, און בעט נאָך דערפאַר כבוד און געלד. דאָס איז די פּסיכאָלאָגיע פון אַן אונוויסענדען וואָכעדיגען מאַטעריאַליסטישען אידען בנוגע אונזערע שוחטים, און דער שוחט וועלכער איז אַ נפש היפה, דער יעניגער וועלכער איז צאַרט פיהלענדיג ער פ י ה ל ט אויף יעדען שריט און טראָט ווי זיין נשמה און זיינע געפיהלען ווערען באַליידיגט, און ער מ ו ז האָבען אַ גייסטיגען צענטער וואו ער זאָל קענען אָנווארימען די אידישע האַרץ און די אידישע נשמה וועלכע ווערען פאַרפראָרען אין די אייז קאַלטע ביליגע און וואָכעדיגע אידישע סביבה אין אַמעריקא, אַ גייסטיגער צענטער וואו ער זאָל טרעפען זיין גלייכן, חברים, פריינד, וועלכע קענען איהם פאַרשטעהן און מיטפיהלען, און וואו ער זאָל קענען ז י ך אַ ל י י ן ג ע פ י נ ע ן, און געפינען אַ ספּוק הנפש, אַ נשמה צופרידענהייט, אום ער זאָל כח האָבען אין זיין גרויסען קאַמף פאַר'ן כשר'ען אידישען לעבען אין וועלכען ער און זיינע קינדער דאַרפען געפינען אַ מקום מנוחה.

די שוחטים פון אַמעריקא זיינען אָבער צואוואָרפען אין אַלע ווינקעלאַך פון לאַנד, איינער ווייס ניט און קען ניט דעם צווייטען, מען איז זיך פרעמד, און דערפאַר איז די שרעקליכע עלענדקייט וועלכע דריקט אַזוי שטאַרק די בענקענדע אידישע נשמה, און פון וואָס דער לעבען פון דעם „כלי קודש" איז אַזוי פּוסט און אומעטיג, עס פעהלט די אמת'ע אינערליכע פרייד פון לעבען, און דערפאַר איז אַזוי נויטיג אַ „קלאָב", אַ חברותא פון אַלע שוחטים פון לאַנד, אַ גייסטיגער צענטער.

און דער גייסטיגער צענטער פון אַלע שוחטים פון לאַנד איז „די שוחטים שטימע", וועלכע ווערט אַרויסגעגעבען פון די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי און איז דאָס אייגענטהום פון אַלע שוחטים פון לאַנד, דאָרט טרעפט מען זיך צוזאַמען גייסטיג איין מאָל אין חודש און מען ווערט נעהענטער איינער צום צווייטען.

הרב פיין פון דעטראָיט און הרב קומין פון נויאָרק האָבען אָבער באַמערקט זייער ריכטיג אין זייערע אַרטיקלען אין דיזע צייטונג, אַז דער צענטער איז צו קליין, די טויזענדער שוחטים פון לאַנד (ביי אַ צעהן טויזענד שוחטים, כן ירבו) קענען און ראַרפען האָבען אַ ו ו ע כ ע נ ט ל י כ ע צייטשריפט וועלכע זאָל קענען דינען אָפטער, בעסער און שטאַרקער זייערע אינטערעסען וועלכע זיינען דאָך די אינטערעסען פון אונזער רעליגיאָן, און דאַצו איז אַ חודש זשורנאַל ניט גענוג, מען דאַרף און מען מוז האָבען אַ גרויסען וויכטיגען ו ו ע כ ע נ ט ל י כ ע ן ז ש ו ר נ אַ ל, וואו עס זאָל זיין פּלאַץ פאַר ברענענדע וויכטיגע טאַגעס פראַגען, אויך חדושי תורה און הלכה ואגדה, אַרטיקלען פון באַוואוסטע אָרטאָדאָקסישע דענקער, פון פרומע שריפטשטעלער און דיכטער, אַ וועכענטליכער אָרגאַן וועלכער זאָל קעמפען פאַר די אינטערעסען פון די שוחטים און זאָל זיין דער חבר, דער עצה געבער, און דער וועג ווייזער פון די שוחטים פון לאַנד, דער אמת'ער גייסטיגער צענטער און פריינד פון יעדען באַוואוסטזיניגען שוחט.

עס איז קיין ספק ניט, אַז ווען אַ ל ע שוחטים פון לאַנד וואָלטען פאַרשטאַנען זייער לאַגע, אַזוי ווי די ו ו אָ כ ע ד י ג ע אַרבעטער פון דער וועלט פאַרשטעהען ז י י ע ר לאַגע, וואָלטען מיר געהאַט אַ גרויסען שוחטים זשורנאַל וועלכער וואָלט ערשינען יעדע וואָך און וואָלט געווען אַ ברכה און אַ שטאָלץ פאַר יעדען שוחט פון לאַנד, און די שוחטים וואָלטען דאַן געווען די אמת'ע דעה זאָגער און טאָן געבער אין דעם אָרטאָדאָקסישען אידענטום, און זייער גייסטיגע און עקאָנאָמישע לאַגע וואָלט געווען ניט אין דעם ערך בעסער ווי יעצט. די שוחטים וואָלטען דאַן צוריק באַקומען זייער פּרעסטיזש און זייער בכבוד'ען פּלאַץ אין דער אידישער גאַס פון אַמעריקא, און כשרות

צו דער פאראייניגונג פון אלע שוחטים

פון רעוו. יעקב בלום, פרעזידענט פון די שוחטים יוניאן און „נחלת השבים".

מיט אייניגע וואָכען צוריק האָב איך געהאַט אַ זעהר אינטערעסאַנטע דיסקוסיע מיט אונזער חשוב'ן רעדאַקטאָר, הרב ש. ל. הורוויץ, וועגען אַלגעמיינע שוחט'ישע פראָבלעמען. אין פאַרלויף פון אונזער געשפּרעך, האָט ער מיר געשטעלט אַ דירעקטע פראַגע, „וואָס דענקט איהר, אַלס פרעזידענט און פירער פון די אגודת שוחטי עופות, מיט אַ סך ערפאַהרונג אין שוחט'ישען לעבען בכלל ובפרט, איז נישט געקומען די צייט אַז מען זאָל רופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון גאַנץ יונייטעד סטייטס און קענעדע, וועלכע זאָל נעהמען אויף זיך די אויפגאַבע צו באַשיצען שוחט'ישע אינטערעסען ברוח ובחמר?"

מיין ענטפער איז געווען אַ פאַזעטיווער יאָ!

ניט נאָר די צייט איז רייף פאַר אַ קאָנווענשאָן פון שוחטים, נאָר עס איז פון דאָס גרעסטע און וויכטיגסטע נויטווענדיגקייט צו רופען אַ קאָנווענשאָן וואָס שנעלער, ווייל עס איז געווען אַמאָל אַ צייט, און דאָס איז ניט זייער ווייט פון אונז, מיר געדענקען דאָס נאָך זייער גוט. ווען דער אינדיווידואליזם האָט באַהערשט די וועלט, יעדער יחיד האָט געקענט נאָך זיינע אייגענע פעהיגקייטען, מעהר אָדער ווייניגער, זיך באַפעסטיגען צו אַ מעמד, ווערען זעלבסטשטענדיג און ערווערבען זיך אַ פאַרמעגען, עס האָט זיך ניט געפאָדערט קיין אינטעליגענץ אָדער געלעהרזאַמקייט אַרויפצוקלעטערן אויפ'ן לייטער פון ערפאָלג. אייניגע האָבען זיך אפילו דערהויבען צו אַ שטופע פון ווערען משפּיעים אויף אַנדערע, דעה זאָגער און טאָן געבער.

היינט אָבער, נאָך די גרויסע וועלט קאַטאַסטראַפע, וואָס האָט אומגעוואָרפען אַלע אַלטע סיסטעמען פון לעבען, האָט עס געבראַכט דערצו, אַז דער פרט רעכענט זיך נאָר ניט, ער, דער פרט, ווערט אַרויסגעשטויסען און ניט צוגעלאָזען כדי צו קענען עפּעס ערווערבען אויף זיין אייגענעם רעכענונג. עס איז אַזוי אַרום פאַרבליבען פאַר דעם יחיד נאָר איין וועג, און דאָס איז — ערפאָלג דורך קאָלעקטיווע קערפּערשאַפטען, און ווי מיר באַמערקען און זעהן האָבען זיך אַלע צווייגען פון לעבען גענומען צו פאַראייניגען זיך אין גרויסע קאָלעקטיווע כוחות, וואו דער פרט איז נישט מעהר ווי אַ קליינער שרייפעלע און איז שוין ניט מעהר אַ קליינע מאַשין פאַר זיך. דאָס פאַרשטעהן היינט אַלע, אַז אום צו קענען עקזיסטירען, מוז יעדער פרט זיך באַהעפטען צום כלל, פון זיין ספּעציעלען קלאַס, און מיט פאַראייניגטע כוחות שטאַרקען און פאַרטיידיגען די אינטערעסען פון זיין פאַך און ממילא אויך בענעפיטירען און עסען די פרוכט וואָס אייניגקייט קען שאַפען פאַר יעדען וואָס איז פאַראייניגט מיט זיין קלאַס.

אָבער! מיר שוחטים, דוכט זיך אַ אינטעליגענטער, מעהר אָדער ווייניגער אַ געלעהרענטער קלאַס, האָבען אַפילו אין די גוטע צייטען זיך ניט געקאָנט פאַרזאָרגען מיט אַ פעסטע פאָזיציע אין לעבען, נאָר אַלע מאָל געווען אָנגעוויזען אויף דאָס וואָס אַ נ ד ע ר ע וועלען שאַפען און צוגרייטען פאַר אונז, וואָס צום באַדויערען זיינען די וואָס דאַרפען אונז פאַרזאָרגען ניט אַלע מאָל פון די איידעלסטע און נאָבעלסטע פון אונזער אָרטאָראָקסישען אידענטהום. און די דעה זאָגער איבער אונז האָבען אַלע מאָל געטאָן צו שאַפען סיסטעמען פאַר אונז ניט רעכענדיג זיך מיט אונזערע געפילען, אויך ניט מיט רעספּעקט צו אונזער פּראָפעסיע, נאָר מיט אַ דיקטאַטאָרישען כאַראַקטער, צו געבען אָרדערס ווי צו באַצאָלטע אָנגעשטעלטע שקלאַפען.

זייענדיג מושפּעים פון אַזאַ קלאַס משפּיעים, איז קיין וואונדער ניט וואָס זיי האָבען געבראַכט דערצו, אַז אַלע האָבען פאַרלאָרען יעדען רעספּעקט צו אונז, און מיר זיינען געוואָרען אַ קלאַס, וואָס מען קען טאָן מיט אונז וואָס מען וויל. מיר זיינען געוואָרען נכנעים צו יעדען וואָס ניט אונז עפּעס, און געווען געצוואונגען אויסצופאָלגען אָרדערס, ביז מיר זיינען געקומען צו אַ מדרגה פון פאַרלירען

וואָלט געווען הונדערט פּראָצענט בעסער און זיכערער ווי יעצט.

זאָל דערפאַר יעדער שוחט שאַפען נייע לעזער און נייע סובסקרייבער פאַר „די שוחטים שטימע", זאָל יעדער שוחט פיהלען און פאַרשטעהן אַז „די שוחטים שטימע" איז ז י י ן שטימע, זיין אייגענטום, און אויף יעדען שוחט ליגט די הייליגע פליכט צו פאַרגרעסערען און פאַרבעסערען ז י י ן צייטונג, דורך גרעסער מאַכען די משפּחה פון „די שוחטים שטימע" לעזער וועלען דאַן די שוחטים אַליין געניסען דעם פולען נוצען פון זייער פרוכטבאַרע אַרבייט.

מיר נויטיגען זיך יעצט אין ש ו ח ט י ם ח ל ו צ י ם. וועלכע זאָלען געבען אַ ביסעל צייט, באַזוכען זייערע פריינד און באַקאַנטע, און מאַכען זיי פאַר לעזער און סובסקרייבער פון „די שוחטים שטימע". אויף דער גרויסער היסטאָרישער קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון לאַנד וועלכע וועט אין גיכען מוזען שטאַטפינדען, וועלען בעקאַנט ווערען די נעמען פון ד י ש ו ח ט י ם חלוצים וועלכע העלפען צו שאַפען אַ שטאַרקע רעליגיעזע פּרעסע פון שוחטים, וועלכע זאָל זיין דער געזונטער יסוד פון אַ שטאַרקע שוחטים אָרגאַניזאַציע פון איין ברעג לאַנד צו דער צווייטער ברעג פון לאַנד.

ד י „ש ט י מ ע" פ ו ן ד י ש ו ח ט י ם מ ו ז א ו ן ד א ר ף נ ע ה ע ר ט ו ו ע ר ן!

דעם זעלבסט רעספּעקט, און פאַרשקלאַפּען זיך איינע צו אַנדערע דורך „קאָנטראַקטינג". און ווען אַפילו די איי־דעלסטע נשמות, מיט גוטע הערצער פון איינצעלנע רבנים, האָבען אונז געוואָלט העלפען, און מיט זייער בעסטען ווילען, האָבען זיי גאָר ניט געקאָנט טאָן, צוליב די צורי־סענקייט פון די רבנים צווישען זיך גופא, ווי אויך צוליעב די רייבונגען און רייסערייען פון איין רבני'שער אָרגאַני־זאַציע מיט דער אַנדערער, און מיר זיינען אַזוי אַרום נאָך מעהר אַרונטער געשטויסען געוואָרען צום אָבגרונד. דורך אַזעלכע רייסערייען און דער רבנ'ישער וועלט, איז געשאַ־פען געוואָרען דער תהו ובהו, אין וועלכען מיר, צוזאַמען מיט'ן גאַנצען אָרטאָדאָקסישען אידענטהום געפינען זיך.

ביי די אינגערע און מעהר פילענדע פון אונז איז די נשמות צוריסען געוואָרען פון צער, די הערצער האָבען געבלוטיגט צוזעהענדיג אַזאַ שפל המצב, און מיר האָבען רעוואָלטירט געגען אַזאַ לעבען. אויס רעספּעקט צו אונזער פּראָפעסיע, מלאכת הקודש, וועלכע פאַרלאַנגט פון אונז, אַז מיר זאָלען און מוזען זיין אונטער אַלע אומשטענ־דען פרייע און אינדעפּענדענט מענשען, מוזען מיר פריער פאַר אַלעס אַליין האָבען רעספּעקט און קריגען רעספּעקט פון אַנדערע צו די מלאכת הקודש. אום דאָס צו קריגען מוזען מיר ווערען אויס שקלאַפּען, אַרונטער וואַרפּען פון זיך די גייסטיגע און מאַטעריעלע שקלאַפּעריי, וואָס מען האָט אויף אונז אַרויפּגעצוואונגען, ווייל עס איז אַלעס איינס, אַ גייסטיגער אָדער קערפּערליכער שקלאַף, קיין פרייער מענש קען איהם ניט רעספּעקטירען. מען קוקט אויף איהם פון אויבען אַרונטער.

מיט אַלע אונזערע כחות האָבען מיר זיך אַריינגע־וואָרפּען אין דער אַרבייט, פון פאַראייניגען די שוחטים. געמאַכט קליינע אגודות אין פאַרשידענע טיילען פון שטאָט, ביז מיט דער צייט איז אונז געלונגען נאָך פאַר־שידענע גלגולים, צו שאַפען די גרעסטע און שטאַרקסטע שוחטים אָרגאַניזאַצע אין דער גאַנצער וועלט, באַוואוסט אונטער דעם נאָמען „אגודת שוחטי עופות דניואָרק, לאָקאַל 440" וועלכע ציילט 300 חברים אָן עין הרע. מיט אונזערע פאַראייניגטע כחות האָבען מיר אָפּגעשאַפט אַ סך איבלען, אויסגעבעסערט די מאַ־טעריעלע לאַגע, ווייניגער שטונדען אַרבייט, בכבוד'ע שכירות, פאַרבעסערט דעם מצב הכשרות, געוואונען אַכ־טונג און ליבע פון איינעם צום אַנדערען, און רעספּעקט ביי דער אויסערליכער אידישער וועלט.

נעהמענדיג דאָס אויבען דערמאָנטע אין אַנבאַטראַכט, קען מען זיך לייכט פאָרשטעלען וואָס אַ פאַראייניגונג פון אַלע שוחטים פון גאַנץ יונייטעד סטייטס און קענעדע, וואָלט קענען אויפטאָן פאַר שוחטים.

אַ פאַראייניגונג פון שוחטים איז בכח צו ווערען די טאָן געבער אין אונזער אָרטאָדאָקסישען לעבען, און משפּיע זיין אויפ'ן בעסטען אופן, אַז דער כאַאָס אין דער אידישער גאַס זאָל אויפהערען.

דאַרום דענק איך, אַז עס זאָל גערופען ווערען אַ קאָנ־ווענשאָן פון שוחטים, צו פאַרהאַנדלען און באַשטימען פאָלגענדע וויכטיגע זאַכען:

1. צו פאַראייניגען אַלע שוחטים אין איין אָרגאַ־ניזאַציע, „אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה".
2. צו פאַרבעסערען די גייסטיגע און מאַטעריעלע לאַגע פון שוחטים.
3. צו גרינדען אַ פאָנד פאַר קראַנקע שוחטים.
4. צו שאַפען אַ פאָנד פאַר שוחטים וואָס צוליב אַלטקייט מוזען זיי אויפגעבען שחיטה.
5. צו אַרויסגעבען „די שוחטים שטימע" אַלס ווע־כענטליכע צייטונג.
6. צו אָבשאַפען דעם איבעל פון לערנען ניט פאַסיגע מענשען שחיטה.

חברים שוחטים! הערט זיך צו, צו דעם ברודערליכען רוף. לאָמיר אַלע זיך פאַראייניגען אין איין אגודה.

נעשו ישראל אגודה אחת מיד התקינו עצמם לגאולה.

דאָס וועט זיין אַ תקון פאַר אונז, און פאַר'ן גאַנצען אידענטהום אין אַמעריקא.

אַנמערקונג פון דער רעדאַקציע

מיר גלויבען, אַז דער פּרעזידענט פון די שוחטים יוניאָן ר' יעקב בלום האָט דאָ אַרויסגעזאָגט אין זיין אַרטי־קעל דעם גרויסען פייערדיגען אמת פון די נויטיגקייט צו רופען אַ שוחטים קאָנווענשאָן אַזוי שנעל ווי מעגליך. עס איז געקומען די העכסטע צייט, אַז די שוחטים פון לאַנד זאָלען זיך פאַראייניגען באמת לטובתם ולטובת הכשרות והיהדות, די פראַגע איז ווען זאָל די קאָנווענשאָן גע־רופען ווערען? און וואו? מיר וואָלטען דערפאַר וועלען, אַז אַלע שוחטים זאָלען אונז לאָזען וויסען אַזוי שנעל ווי מעגליך זייער מיינונג וועגען דעם. די „שוחטים שטימע" וועט דרוקען די מיינונגען, און על פי רוב דעות יקום דבר.

נייער שחיטה ביל אין ענגלישן פאַרלאַמענט

אין גיכען וועט אין פאַרלאַמענט אַריינגעטראָגען ווע־רען אַ נייער געזעץ פּראָיעקט וועגען שחיטה, וועלכע וועט אויך באַריהרען די מעטאָדע פון געבען שוחטים קבלה אויף שחיטה.

די אָפיצילע אידישע קהילה פון לאָנדאָן און די אָרטאָ־דאָקסישע קאָנגרעגיישאָנס וועלען מאַכען באַזונדערע רעפּרעזענטאַציעס אין פאַרלאַמענט וועגען געזעץ פּראָ־יעקט, און דיזע אונאייניגקייט וועט געבען אַ געלעגענהייט די געגנער פון אידישע שחיטה אַרויסצוקומען אין פאַר־לאַמענט געגען שחיטה.

די געגנער פון שחיטה אויף דער גאַנצער וועלט ווע־רען שאַרפער, ביטערער און גרעסער פון טאָג צו טאָג. די שוחטים פון דער גאַנצער וועלט האָבען געדאַרפט שאַפען אַ וועלט פאַרבאַנד פון שוחטים כלפי פּנים און כלפי חוץ. מען קען קיינמאָל ניט וויסען וואָס מאָרגען קען פּאַסירען. מיר לעבען יעצט אין אַזאַ צייט וואו אַלס מוז זיין פאַראייניגט. די שוחטים מוזן זיין פאַראייניגט.

לאכול מפריה ולשבוע מטובה

פון הרב מאיר ברלין

אין דער אידישער וועלט זאָגט מען אַז אַ „סלקא דעתך" אין דער גמרא דאַרף מען אויך גוט פאַרשטעהן, מען זאָל ניט מיינען אַז ווי באַלד עס איז דאָך ניט מעהר ווי אַ סברא וואָס עס האָט געקענט זיין און זי באַשטעהט ניט מעהר, איז דער ווערט דערפון ניט וויכטיג. עס איז אָבער ניט אַזוי, ווי באַלד אַז עס האָט געקענט „אַרויף געהן אויפ'ן זינען" אַזאַ סברא, ליגט אין דעם אויך אַ שטיק אמת.

אין דעם נאָמען פון איינעם אַ באַריהמטען צדיק דער־צעהלט מען אַז ער איז געגאַנגען ווייטער. ער האָט געזאָגט, אַז אויב עס איז דאָ אַ „סלקא דעתך" אין אַ געוויסען דין אין הלכה, אַז אפילו אויב די מסקנא איז אַנדערש, דאַרף מען זוכען מקיים זיין אויך דעם „סלקא דעתך", אויב מען האָט געקענט מיינען אַז דער דין איז אַזוי, דאַרף מען דאָס אויך ניט מבטל זיין.

אויב מען קען געהן אין דעם צדיק'ס וועגען און מקיים זיין אַלע סלקא דעתך'ס פון די חז"ל—איז שווער צו ענט־פערען, עס קען זיין אַז דאָס קען פיהרען אַמאָל צו ווייט, אָבער איין סלקא דעתך דאַרף מען געוויס דורכ־פיהרען אין לעבען, מען דאַרף מען מוז און מען זאָל. דאָס איז דער „סלקא דעתך" וועגען דעם שטרעבען פון משה רבנו צו קומען אין אונזער הייליגער לאַנד, אין ארץ ישראל. און עס ווערט געפרעגט: „וכי לאכול מפריה ולשבוע מטובה הוא צריך?" געוויס, פאַר־שטעהן מיר אַלע אַז ווען דער „גדול הגדולים" האָט גע־בעטען פאַר'ן טויט „אעברה נא ואראה", איז געווען אין דעם מעהר, פיעל מעהר ווי דער יואונש צו האָבען הנאה, אַן ערדישען פאַרגעניגען, אַפילו ווען דאָס איז פאַרבונדען מיט ארץ ישראל. אָבער אויב מען מיינט דאָפון צו באַ־ווייזען אַז דער ענין פון „לאכול מפריה ולשבוע מטובה" איז אַ קלייניגקייט, איז דאָס אַ גרויסער טעות. דאַרויף מעג מען געוויס זאָגען אַז דער „סלקא דעתך" בנוגע משה רבנו קען דינען פאַר אַלע אידען אַן הלכה פסיקה...

ביי דער איצטיגער צייט ווען אויב מען איז מסכים דאַצו טעאָרעטיש אָדער ניט, זיינען מאַטעריאַליסטישע אנגעלעגענהייטען אַ שטאַרקער פאַקטאָר אַפילו ביי גייס־טיגע מענשען און אַמאָל אויך אין רוחניות'דיגע פראַגען, איז אַ ברכה און אַ מצוה ווען דער אויפבוי פון ארץ ישראל ווערט פאַרבונדען ניט נאָר מיט מאָראַל נאָר אויך מיט מאַטעריאַל פון יעדען איינעם וועלכער העלפט באַזעצען און בויען דאָס אידישע לאַנד און אין דערזעלבער צייט זיין אייגענע היים.

עס איז דאַריבער אַ פרעהליכע ערשיינונג דער באַשלוס פון די שוחטים, און ניט נאָר דער באַשלוס — עס פעהלען דען שעהנע החלטות אין דער אידישער גאַס? נאָר דאָס דורכפיהרונג פון גרינדונג אַ קאָלאָניע אין ארץ ישראל מיט'ן נאָמען „נחלת השבים". עס קלינגט אפשר צו גרויס ווען מען רעדט וועגען בויען אַ קאָלאָניע

תפילות על ידי הפאָנאָגראַף

(פעליעטאָן)

פון הרב הלל יעקב הורוויץ, גאלוועסטאָן, טעקסאס

ווען ר' לוי יצחק בארדיטשעווער, דער קדושת לוי ז"ל, דער באַריהמטער מלמד זכות וואָלט יעצט געלעבט, און ער וואָלט געווען אין אמעריקא, און וואָלט דורכגעגאַנגען איבער די פאַרשיידענע אידישע קהילות און באַטראכט ווי אַזוי אידען דינען דעם רבש"ע אַ גאַנץ יאָהר בכלל, און בפרט אין די ימים הנוראים, וואָלט ער געפונען גאַר אַ סך מאַטעריאַל מיט וואָס צו מלמד זכות זיין אויף אהינו בני ישראל. נאָר לעזט וואָס עס קען טרעפען. טעקסאס אין אַלגעמיין איז אַ באַריהמטע סטייט מיט אַ גאַנץ היפּשע אידישע באַפעלקערונג, נאָך פון די ערשטע אימיגראַציאָנס צייטען. צוליב דעם גאלוועסטאָנער פאָרט האָבען פיעלע אידען איינגעוואנדערט אין טעקסאס. דורך די הילף פון דזשייקאָב שיף ז"ל און דעם באַריהמטען ראַבאַי דר. הענרי כהן, און אידען געפינען זיך כמעט אין אַלע שטעדט און שטעטלאַך פון טעקסאס, וואו מעהר און וואו ווייניגער.

איז פאַראַן אין טעקסאס אַ באַריהמטע וואָלי ביי דעם ריא גראנד ריווער, אויף דער מעקסיקאנער גרענעץ, איז דאָס אַ גע־בענשטע שטיק לאַנד וואו דער קלימאַט איז אידעאַליסטיש, וואַקסען דאָרט אַלע טראפּישע פרוכטען, ווי אראנדזשעס, לע־מאָנס, גרייפּ פרוכט, באנאנאָס. געפינען זיך דאָרטען שטעטלאַך וואו אידען האָבען דריי גודס סטאָרס, דזשאנק שאפּס א. ז. וו. אין אייניגע שטעטלאַך זיינען דאָ צו 10, 20, 40 אידישע פאַ־מיליעס, א. א. וו. אַ גאַנץ יאָהר האָט מען ניט קיין כשרות,

אן מען מיינט פֿלאַנצען א פּרדס. אין דער אמת'ן איז דער אונטערשיער נאָר אין קוואַנטום ניט אין קוואַליטעט. הערצל ז"ל האָט אַמאָל געזאָגט: „א גרויסע קאָלאָניזאַציאָן איז א שטאָט, א קליינע שטאָט איז א גרויסע קאָלאָניזאַציאָן". דאָסזעלבע קען אויך פּאַראַפֿראַזירט ווערן: א גרויסער פּרדס איז א קליינע קאָלאָניע...

זען דאָס אונטערנעהמען פּון די שוחטים זאָל האָבען דאָס — אין דער כלל פּון הבא לטהר מסייעין אותו איז דאָ בײַ אַרץ ישׂראל אודאי אין אודאי, אויב מען מיינט ניט אין אמת העלפֿט די חשׁבֿה עלּיונה — אין די טויזענד דונאם האָבּן ייעלבע די „שוחטים" אין די גרינדער פּון „נחלת השבים" האָבען געקויפט זאָל ווירקליך באַפֿלאַנצט ווערען. אין אייניגע צענדלינג פּאַמיליעס פּון די חברים זאָלען דאָרט אַרייפֿגעהן בײַזען הייזער אין ניט נאָר „מאָבּען א רעבּען" ווי אין אמעריקא נאָר „חנאה האָבּען פּון לעבּען" וווּ ס'ייזענדע אין טויזענדע אידען אין ארץ ישׂראל האָבּען. דאָרט שאַפֿען לעבּען דעם פּרדס „שׂכוֹנה עובדים" פּאַר די האַרטיגע ארבייטער — נאַטירלידְ פֿרומע ארבייטער בעי פּון „הפּועל המזרחי" — איז דאָך דאָס א קאַלאָניע. ווען עס זייענען דאָ אייניגע טויזענד אויפֿגעבּע פּרדסים איז שוין א נאָטיז שעהנער אָנהויב פּון א „מדינת היהודים"...

די ס'ייזקייט פּון דער אונטערנעהמונג פּון די שוחטים איז אין דעם ווּאָס זיי האָבּען ניט נאָר געוואָלט באַל'ן כּיס, נאָר אויך פּאַר'ן פּרט. דער בישׂוּם פּון „נחלת השבים" איז נאַטירלידְ ווויכטיג פּון דעם אַלטעמיינעם שׂאַנדפֿלעקס. אָבער צו ערשט, דירעקט איז ער נוגע דעם פּרט, דעם איינצעלנעם, וועלכער באַטייליגט זיך אין דער אונטערנעמונג מיט דער כוונה צו באַ-זעצן זיך אין ארץ ישׂראל. און אויב מיט יאָהרען צוריק האָט מען גערעכענט אז צוערשט מוז מען בויען דעם כלל ישׂראל דורך אַלגעמיינע פּאָנדען, נאָכאַלאַ אונטער-נעהמונגען און דאָן וועט מען בעסער בויען ווערען דער פּרט און די פּרטים פּון דעם אידישען פֿאָלק, איז מען איצט נעקומען צו אַן אנדער איבערציינונג, איצט ווייס מען אז ווען מיר וועלען האָבּען אין אונזער לאַנד אויפֿנעבויט צעהנדליגע טויזענדע פּרטים, הונדערטע טויזענד און מיליאָנען פּרוטאט אידען, וועט מען בעסער דאָרף געבויט ווערען דער כלל ישׂראל. באמת מאכט דאָס ניט קיין אונטערשיער אויב פּון פּרט ענטשטעהט דער כלל אדער דורך דעם כלל עקסיסטירט דער פּרט, די שאלה איז נאָר א טאַקטישע אדער א צייטיגע, ווי און ווען פּריהער צו מאַכּן. אזוי ווי אויך איז צי דעם ווער עס פֿארשטעהט די ריכטיגע זאָך אין דער ריכטיגער צייט און מאַן.

די שוחטים האָבּען מיט זייער גרינדונג פּון „נחלת השבים" באַווּיזען אז עס איז דאָ בײַ ס'זייערע פּיהרער אין חברים די ריכטיגע פּארשטענדעניס, מען דאַרף האָפֿען אז עס וועט אין זייער אונטערנעהמונג אויך זיין די גוטיגע הצלחה. עס איז דער וואונש פּון יעדען וועלכער פֿארשטעהט די וויכטיגקייט פּון דער אונטערנעהמונג, אז דער פּרדס „נחלת השבים" זאָל גוט און שנעל געפֿלאַנצט ווערען און איהרע חברים זאָלען האָבּען ניט נאָר די נייס-טיגע הנאה צו העלפֿען דעם איפּבוי פּון ארץ ישׂראל, נאָר זיי זאָלען אויך זוכה זיין אליין „לאכול מפּרי ולשׂבוע מטובה".

הלואי!

קיין אידישען חיונוך. און אויך א גאַנץ שוואַכע פֿארבינדונג מיט אידיש אינסטיטוציעס, אָבער אז עס קומען אַן די ימים נוראים, קומען זיך צוזאַמען די אַלע אידיש פֿאַמיליעס אין אייניגע פּון די צענטראַלע שטעדט און מען דאַוונט תפּילה בציבור, וואו אייניגע פּון די תושבים דונט אַלס בעל תפּילה אדער חאַזאַן. דערצוליט מיר מיין שנור, אַן אַמעריקאַנער אידיש פֿרוי, וועלכע איז משׂוחח לפּי תוֹמה און ווענדעט עלּ-מערן געפֿינען זיך דאָרט אין אייניגע פּון די שטעטלאַך, און וועדענדע, מיין וואהן איז געבליבען מיט מיר אויף יום כּפּור, איז זי געפֿאהרען צו איהרע עלטערן, האָבּען זיך אידען צוזא-מענגעקליבּען אין דער שטעטל מערסעדעס צו כל נדרי, זייענען דאָרטען געווען אַרום אַ 75 פּערזאָן, וועלכע זיינען געקומען פּון די אַרומיגע שטעטלאַך ווי מעקקאַלען, האַרלענגען א. א. וו. א הון האָבּען זיי געהאַט עפּעס א דורכרייזענדען, און נאָך כל נדרי איז מען זיך צופֿאַהרען צוריק צו זייערע שטעדט. אויף מאָרגען האָבּען זיך אייניגע טוישב געווען און מען איז געפֿאָ-רען קיין בראַנזוויל, טעקסאס, אומגעפֿעהר אַ 60 מייל ווייט פּון מערסעדעס, און אט ווי אזוי מען האָט דאָרטען געפֿראַווען די עבודה. דער רבי איז געווען אויניער פּון די תושבים אַ מר. קיין אידישען חיונוך. און אויך א גאַנץ שוואַכע פֿארבינדונג מיט אידיש אינסטיטוציעס, אָבער אז עס קומען אַן די ימים נוראים, קומען זיך צוזאַמען די אַלע אידיש פֿאַמיליעס אין אייניגע פּון די צענטראַלע שטעדט און מען דאַוונט תפּילה בציבור, וואו אייניגע פּון די תושבים דונט אַלס בעל תפּילה אדער חאַזאַן. דערצוליט מיר מיין שנור, אַן אַמעריקאַנער אידיש פֿרוי, וועלכע איז משׂוחח לפּי תוֹמה און ווענדעט עלּ-מערן געפֿינען זיך דאָרט אין אייניגע פּון די שטעטלאַך, און וועדענדע, מיין וואהן איז געבליבען מיט מיר אויף יום כּפּור, איז זי געפֿאהרען צו איהרע עלטערן, האָבּען זיך אידען צוזא-מענגעקליבּען אין דער שטעטל מערסעדעס צו כל נדרי, זייענען דאָרטען געווען אַרום אַ 75 פּערזאָן, וועלכע זיינען געקומען פּון די אַרומיגע שטעטלאַך ווי מעקקאַלען, האַרלענגען א. א. וו. א הון האָבּען זיי געהאַט עפּעס א דורכרייזענדען, און נאָך כל נדרי איז מען זיך צופֿאַהרען צוריק צו זייערע שטעדט. אויף מאָרגען האָבּען זיך אייניגע טוישב געווען און מען איז געפֿאָ-רען קיין בראַנזוויל, טעקסאס, אומגעפֿעהר אַ 60 מייל ווייט פּון מערסעדעס, און אט ווי אזוי מען האָט דאָרטען געפֿראַווען די עבודה. דער רבי איז געווען אויניער פּון די תושבים אַ מר.

פּערזל, וועלכער האָט אָנגענומען פּאָנאַגראַף רעקאָרדס פּאַר די תפּילות יום הכּפּורים און בײַ יעדע תפּילה האָט ער אַרויפ-געשטעלט אויפֿ'ן פּאָנאַגראַף א רעקאָרד און האָט אָנאָנסירט וועלכע תפּילה מען געהט יעצט זאָגען. 12 אַוויגער האָט דער זאָגעקאַנטער רבי אָנאָנסירט אז יעצט איז לאָכטש ביים, און דער רבי „בית אל" וועלט געשלאָסען ביז 2 אוהר און נאָכהער וועט וועלען פּאָרטגעזעצט די סוירוויסעס, וועלכע האָבּען זיך געשלאָסען צייט געגוג מען זאָל קומען צו מאָרגער אהיים. האָט דער רבי געוואָלט אָנאָנסירן וען עס וועט זיין סוכות און האָט נעבאַך ניט געוואוסט, פּרעגט ער בײַ איין אינגעל וועלכער גייט אין סאָנדעי סקול: פּויל טעג נאָך יום כּפּור איז סוכות? ענטפֿערט דער אינגעל „איי עס נאָט שור, 4 אָר 5 דעיס", זאָגט דער רבי „אי מאָסט נאָו פּאָר שור טו אָנאָונס איט. וועל, אי מהינק איט איז 5 דעיס". און דער רבי האָט אָנאָנסירט סוכות מען זאָל קומען אין טעמפּעל „בית אל".

נו, זייענען אידען ניט א טייער פֿאָלק? אפילו פּאָהרען אום יום כיפּור קומט מען לעבודת הבורא צו הערען יום כפּור'דיגע רעקאָרדס אויפֿ'ן פּאָנאַגראַף.

די אָרטאָדאָקסישע אידען און זייער פּרעסע

פון הר"י קומין

זעהענדיג די עקזיסטענץ פון דעם מאָנאַטליכען זשורנאַל „די שוחטים שטימע" פאַר אַ לענגערער צייט, לעבט אויף די האָפענונג אַז פּילייכט וועלען מיר אַמאָל זוכה זיין צו האָבען וועלכע עס איז אָרטאָדאָקסישע פּרעסע, און עס וואָלט זיך וועלען אַרויסזאָגען געוויסע מחשבות און הרהורים וועגען די נויטווענדיגקייט און אויך מעגליכקייט פון אַ רעליגיעזער אידישער וואָכענשריפט, וועלכע זאָל זיין געווידמעט ספּעציעל פאַר אַלע רעליגיעזע אנגעלעגענהייטען און ליטעראַטור.

נאָר קודם כל דאַרפען מיר אויסדריקען אַ האַרציגען יישר כח צום ווירדיגען רעדאַקטאָר הרב רש"ל הורוויץ, און צו דער געעהרטער „אגודת השוחטים" וואָס האָבען ערמעגליכט די ערשיינונג פון אָט דער חודש צייטונג.

די ביזאַהעריגע געדרוקטע עקזעמפּלאַרען מאַכען אַ גוטען איינדרוק מיט זייער אויסערליכקייט ווי אויך מיט זייער פּנימיות, די לעזע־מאַטעריאַל שטייגט אין קוואַליטעט פון מאָנאַט צו מאָנאַט, די אָפּטהיילונג „השומר" צוגעפּאַסט צום קורא נכבד און למדן ניט איהם צו אַ באַזונדערען חן, קאָליר, פאָרם און געשטאַלט. די שוחטים אַלס פּראַקטישע מענשען האָבען גלייכצייטיג באַוואָרענט זיין לעבען און שאַפען אויף י"ב חודש ער זאָל ח"ו קיין טריפה ניט זיין...

מיר ווינשען איהם אַ אריכת ימים ושנים און ער זאָל פאָרטזעצען זיין עקזיסטענץ און ווירקונג אויף ווייטער אַלס אַ חי נושא את עצמו.

עס איז אויך ווערט צו באַגריסען מיט באַזונדערן דאַנק די אַרויסגעבער און חשוב'ן רעדאַקטאָר פאַר זייער פיינפילענדע שטעלונג צו געבען אַ פרייען צוטריט צו די אַלע פעדער מייסטער און הוגי דעות אין אידישען רעליגיעזען לעבען אין זייער צייטונג.

אָבער מיר ווילען דאָ אין דעם אַרטיקעל אויפמערקזאַם מאַכען די אנשי הרוח אין דער אָרטאָדאָקסיע פון אַלע שאַטירונגען דאָ אין דער לאַנד, איז דען ניט רייף די צייט גענוג צו קלערען וועגען שאַפען זאָגאַר איינאיינציגען אָרטאָדאָקסישען וועכענטליכען אָרגאַן? וואָס זאָל זיין ניט נאָר אַ צענטראַל פאַר קהלשע רעליגיעזע ענינים, אַ קול שופר פאַר די ערוואַכונג און פאַרשפּרייטונג פון רעליגיעזען געדאַנק, נאָר אויך אַ בית ועד לחכמים פאַר תורה און פרומע ליטעראַטור.

עס זאָלען זיך אין איהם באַטייליגען אַזעלכע ליטעראַטור קרעפטען וועלכע זיינען באַקאַנט פאַר מענשען מיט אַ פרומע טענדענץ, ווייל אום צו ענטוויקלען און פאַרשפּרייטען רעלגיעזע סענטימענטען און קולטור דורך אַ צייטונג, דאַרפען די שרייבער זיין זעלבסט רעליגיעז און געאייגענט דערצו.

מיר געפינען אין דער גמרא „א"ר יוחנן מאי דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ד' צבאות הוא, אם דומה הרב למלאך ד' יבקשו תורה מפיהו," און אין יורה דעה רמ"ו, הרב שאינו הולך בדרך טובה אעפ"י שחכם גדול הוא וכל העם צריכין לו אין למדין ממנו עד שיחזור למוטב. אונזערע חכמים האָבען דאַמיט אויסגעדריקט זייער שטעלונג קלאָר און דייטליך, אַז די לעהרער פון פאָלק דאַרפען זיין נאָר אַזעלכע וועלכע זאָלען אין זייער אייגענעם פּראַקטישען לעבען דורכפיהרען די לעהרע וואָס זיי פריידיגען צום צווייטען, און דאָס מיינט אין אַלעגאָרישען אויסשפּרוך ווי „מלאכים" אחד בפה ובלב, דער מלאך און זיין מיסיאָן זיינען איינס.

די זעלבע אנשויאונג איז אויך פאַרשטאַנען פאַר אַ צייטונג וועלכע אַ גרויסער טייל פון איהרע פונקציעס זיינען ערציהערישע, און אַ באַזונדער צויבער קראַפט פאַרמאָגט דער געדרוקטער וואָרט וואָס אַלע לערנען זיך אָפּ פון איהם.

און מערקווירדיג איז אַז אַזאַ לאַנד וואו מיר פאַרמאָגען דעם גרעסטען אידישען קיבוץ פון דער וועלט כ"י, און אין וועלכער די אָרטאָדאָקסיע האָט אַרויסגעוויזען אַזעלכע ניגאַנטישע אויפטוהונגען אויפ'ן געביט פון צדקה, אויפבילדונג פון שוהלען, בתי־מדרשים, סענטערס, ישיבות, תלמוד תורה'ס, וועלכע די גאַנצע אידישע וועלט אומעטום באַוואונדערט, זיינען מיר וואָס אנבעלאַנגט צו אַ זעלבסטשטענדיגע אָרטאָדאָקסישע פּרעסע די אָרימע פון די אָרימסטע.

זייענדיג לעצטענס אין פּוילען צו באַזוך, אין דער לאַנד וואו עס לעבט דער פאַראָרימסטער קיבוץ, געפין איך פאַר אינטערעסאַנט צו איבערגעבען פאַר די לעזער דעם פאַקט וואָס איך און אַלע באַמערקען עס זייענדיג דאָרט, אַז ניט קוקענדיג אויף זייער אָרימקייט, פאַרמאָגט די אינטענסיווע לעבעדיגע ארטאָדאָקסיע דאָרט אַ באַזונדערע פיינע זעלבסטשטענדיגע פּרעסע, באַשטעהענד פון טעגליכע וועכענטליכע און פּעריאָדישע צייטונגען און אויסגאַבען וואו אַלע שאַפענדע כחות אין די אייגענע רייהען האָבען אַ פּלאַץ צו קומען צום וואָרט, און רעאַגירען אויף אַלע ערשיינונגען אין אידישען לעבען. עס איז איבעריג צו דערציילען וואָס פאַר אַ גרויסען איינפלוס און קאָנסטרוקטיווען כח אין ערציהונג, אין אויפהאַלטען אחדות און אָרגאַניזאַציאָן בכלל, די אויבענדערמאָנטע פּרעסע איבט אויס. דאָרטען זיינען אַפילו אַלטמאָדישע גדולי תורה, וועלכע זיינען שטענדיג געווען קאָנסערוואַטיוו און זאָגאַר נעגאַטיוו צו דעם זכות הקיום פון פּרעסע אין מאָדערנע ליטעראַטור בכלל, יעצט געוואָרען וואַרימע אָנהיינגער פון אַ פרומע פּרעסע און ליטעראַטור, דאָרטען

פון אונזער אלטען הייליגען קוואַל

געקליבענע פערעל פון אונזערע אַלטע אוצרות פון וויכטיגע אידישע ספרים, איינגעטיילט אויף די סדרות פון דער תורה.

חיי שרה

גר ותושב אנכי עמכם — דאָס וואָס עס האָט פאַ־סירט צו אונזער פאָטער אברהם, פאַסירט אויך די לעצטע צוויי טויזענד יאָהר צו זיינע קינדער. מיר זיינען אי גרים אי תושבים. אויף צו געניכען פון לאַנד זיינען מיר „גרים", באַרימען מיר נאָר ניט אָדער זעהר ווינציג, אָבער אַז עס קומט צו נעבען, דאַן ווערען מיר "תושבים" מיר מוזען געבען וואָס מער...

ארבע מאות שקל כסף — די תורה האָט פאָראויס געזעהן די סכסוכים וואָס אידען וועלען אַמאָל האָבען אויסצושטעהן אין ארץ ישראל צוליב די הייליגע מקומות, און דערפאַר איז די תורה אַזוי מאריך און דערצעהלט אונז מיט אַלע איינצעלהייטען ווי אַזוי מען האָט אָנפּגעקויפט די מערת המכפלה און וואָס פאַר אַ גרויסע סומע מען האָט דערפאַר באַצאָלט „בכסף מלא" „ארבע מאות שקל כסף" „עובר לסוחר"...

(דרשות אל עמי).

ומשמע ודומה ומשא — אַ מענש דאַרף קענען הע־רען, שווייגען, און איבערטראָגען...

(רבי ר' בונס).

פאַרשטייען זיי נאָר ניט ווי קען עס זיין אַנדערש? ווי קען עקזיסטירען אַ אומן אָהן כלי אומנות? אַ מוסר השכל האָבען מיר זיך נעמענט אַראָפּנעמען פון אונזער עקאָנאָ־מיש פאַראָרימטע אָרטאָדאָקסיע אין פּוילען וועלכע איז אָבער רייך אין באַוואוסטזיניגקייט, זעלבסטשטענדיגקייט און טעטיגקייט.

מיר טאָרען ניט דורכלאָזען די געלעגענהייט און גוטען איינדרוק וואָס „די שוחטים שטימע" האָט געשאַפען צו אויסנוצען עס אויף צו שאַפען אַ עכט אָרטאָקסישען ווע־כענטליכען זשורנאַל, אָדער פאַרוואנדלען די חודש'דיגע שוחטים שטימע אין אַ וועכענטליכע צייטונג, און אויב די רעדאַקציע סימפּאַטיזירט מיט די אַרויסגעזאָגטע גע־דאַנקען וואָלטען מיר בעטען דעם געעהרטען רעדאַקטאָר די ערלויבעניש צו פאָרמולירען די זאַך אין אַ פאָרשלאַג צו די לעזער מביני דבר, זיי זאָלען זיך אַרויסזאָגען וועגען דעם אויף די שפּאַלטען פון דער צייטונג.

אנמערקונג.

דער אַרטיקעל פון הרב קוטין האָט אָנגערירט זעהר אַ וויכטיגען ענין, האָט אָנגעטאַפּט אַ שרעקליכע וואונד אין דעם ארטאָדאָקסישען לאַגער, וועלכע פאָדערט באמת אַ רפואה שלמה די לעזער פון אונזער זשורנאַל ווערען דאַמיט געלאדען צו אויסדריקען זייער מיינונג וועגען דיזען וויכטיגען ענין, וועל־כער פאָדערט אַ גרונדליכע לייזונג.

תולדות

ויתרוצצו הבנים בקרבה — עוברת על פתחי תורה — יעקב רץ ומפרכס לצאת, על פתחי ע"ז — עשו מפרכס לצאת (רש"י). פרעגט זיך למאי האָט יעקב זיך אַזוי געצאַפּעלט און געוואָלט אַרויס פון דער מוטערס בויך, ווען ער איז פאַרבייגעגאַנגען די פתחי תורה? די חז"ל זאָגען דאָך אַז בשעת דאָס קינד געפינט זיך במעי אמו לעהרענט אַ מלאך מיט איהם תורה, און דאַרף מען דען אַ בעסערען מלמד, ווי דער מלאך? — די תירוץ איז: צוזאַמען מיט עשו'ן איז אַפילו ביי אַ מלאך געפעהרליך צו לעהרנען...

(רבי ר' בונס).

וידו אוחזת בעקב עשו — אַזוי איז דאָס שטענדיג אין דער אידישער געשיכטע „וידו אוחזת בעקב עשו" כמעט אין אַלע צרות אויף אידען קומט צו הילף עשו'ן אַ פאַררעטערישע אידישע האַנד „ויד ישראל באמצע"...

(רבי לייבוש הריף).

וידו אוחזת בעקב עשו — טריט ביי טריט שלעפּען מיר זיך נאָך אין אונזער גלות לעבען נאָך עשו'ן, האַלטענ־דיג איהם אין איין נאָכטאָן, אין איין נאָכמאַלפּעווען...

(דרשות אל עמי).

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו — דער אָרטאָ־דאָקסישער יצחק אין אמעריקא האָט ליב אַ זוהן אַ עשו, ווייל „כי ציד בפיו" ער בריינגט אַריין די „פּעידע" אין הויז פון דעם פרומען פאָטער...

(הרב שמריהו ליב הורוויץ).

ויצא

ויפגע במקום וילן שם — למדנו שתקן תפלת ערבית (רש"י). מען האָט אַמאָל דערצעהלט רבי יאָשע־בערען וועגען מאַנכע בריסקער בעלי בתים, אַז זיי קומען נישט אַ גאַנץ יאָהר דאַוונען, נאָר ווען זיי האָבען יאָהרצייט; האָט ר' יאָשע בער ז"ל דערויף געענטפערט בדרך הלצה, אַז דאָס איז דער פשט פון דעם מאמר חז"ל „תפלות אבות תקנו"; די תפלות אין שוהל האַלטען זיך צוליב די טאַטעס; אַ גליק וואָס דער טאַטע אָדער די מאַמע איז געשטאָרבען, מוז מען קומען דאַוועגען, קדיש זאָגען, ווען נישט דאָס וואָלטען אַ סך אידען אויף זייער נאַנצען לעבען קיין שוהל נישט אָנגעקוקט...

והנה סולם מוצב ארצה — סולם איז בגימטריא „ממון" געלד, געלד דערהויבט אַ מענשען און דערנידע־ריגט איהם, אָהן געלד איז דער מענש אַ „מוצב ארצה", מיט געלד איז „וראשו מגיע השמימה".

(בעל הטורים).

די פּראָבלעם פון שוחטים אין דער צוקונפט

פון רעזו. יחזקאל ראזען

דער כעקרעטאר פון „די שוחטים שטימע" רעזו. אלי' מ ע ל ץ ע ר האָט אין דער אויסגאבע פון לעצטען מאנאט אָנגעזידט א ווייטיגע פראגע וואָס דארף ערנסט באטראכט ווערען, ווייל מיט דער פראגע איז פארבונדען א גרויסע פּראבלעם וואָס דארף אינטערעסירען יעדען וואָס אידישקייט איז בּיי אים טייער, נעמליך „די פּראבלעם פון שוחטים אין דער צוקונפט".

מען מוז מכּבים זיין צו א גרויסען טייל פון זיין מיינונג. ער זאגט: „אז דער איבעל און די הפקרות וואָס הערשט אין דער מלאכת השחיטה וחכישרות, אויך די אזוזאבען וואָס האבען געבראכט צו דעם שלעכטען מצב חשוחטים, איז טאקע צוליעב די צעהן פראצענט אונפאר־אנטוואָרטליכע שוחטים וואָס האבען זיך אריינגעשטופלט אין שוחטים לאגער, וואָס לא קראו ולא שנו, זיי האבען אין קיינע ישיבות קיין מאל נישט געלערענט, אין ווייבען נישט די קדושה פון דער מלאכה, נאר האבען זיך דא אויסגעלערענט אין האררי־אף א פאך אזוי זוי שניידערי, אדער אן אנדער טרייד, און עס איז פארשטענדליך אז „בהדי הוצא לקי כרבא", דאם האט געבראכט צו ערני־דרונג אין די אויגען פון פאלק דעם גאנצען מצב השחיטה, און מיטלא איז אויך דער מצב חשוחטים אין א שלעכטען צושטאנד".

דער ארגומענט איז באמת א שטארקער, אבער זייגע רעקאמענדיישאנס וועלבע ער שלאגט פאר צו ענדערען די איבלען לאזען זיך דיסקוטירען. ער שלאגט פאר, אז עס מוז אָנגענומען ווערען א פעסטער באשלום פון אלע שוחטים אין גאנצען לאנד נישט צי לערנען קיינעם די מלאכת השחיטה, אפילו א פאטער זיין קינד. לאמיר אנאליזירען די מאטיוון וועלבע צווינגען דעם דאזיגען באשלום. ערשטענס זאגט ער „איז די לאנד נישט מסוגל אריסצוגעבען אמת'ע שוחטים לומדים, יראי שמים, וואָס זאלען וויסען וויי הייליג צו האלטען די מלאכת הקודש", טראץ דעם וואָס די תורה אליין זאגט ערות „לא טיבר לים היא" אז קיין לאנד האט נישט אויף איהר קיין מאנאפאל, נאר זי איז דאם אייגענטהום פון גאנצען אידישען פאלק וואו זיי געפינען זיך, איז דאם אויך נענען די פאקטען, אלע וואָס האבען צוטאן מיט חנוך פּראבלע־מען האבען שוין לאנג אנערקענט אז אמעריקאנער קינדער זיינען אזוי מסוגל אויסצואוואקסען לומדים, אויב נאר דורך א גוטען סיסטעם אזוי ווי די אייראפּייאישע. א לע־בעדינער פאקט איז די ישיבת ר' יצחק אלחנן, וואָס ניט ארוים יהרליך יונגע לייט מוסמכים און גדולי תורה, וועלבע האבען אויך די התמדה וואָס מען האט אמאל נעהאט אין די אייראפּייאישע ישיבות, און וועלבע זייגען אמעריקאנער נעבאָרענע.

יעצט לאמיר באטראכטען דעם צווייטען פאקטום, ער זאגט: „מיר האבען דא אין לאנד איבער ענגת שוחטים". לאמיר זיך נישט נארען, נור יארק אליין באשעפטיגט אין די שלאכט הייזער און נישקען מארקעטם בערך 500 שוחטים, א מערהייט פון זיי שטייען שוין אויף פלעצער פון 20 ביז 25 יאהר, דאם מיינט אז די מעדיים שידים זיינען שוין איבער 50 יאהר אלט, אזוי אז אין 15־10 יאהר אהום וועלען זיי מוזען אויפגעבען די שחיטה, מחמת אלטקייט אדער שוואכקייט, שווייטט אריף א פראבלעם „וואו וועלען מיר נעהמען שוחטים אין דער צוקונפט"? זאגן די אינטעריישאן וואלט געוזען א נארישקייט אזוי זי אמאל, וואלט דאם נישט געוזען קיין פּראבלעם, וויל יהאף האט דער־ווייזערט „די גודם", יהאף האט עקספארטירט קיין אמעריקע רוחניות, אלע כלי קודש, און אמעריקע האט נעצאלט מיט מזומן, עס איז געוזען א מין האנדלעם טרייס אזוי זוי ישישבר מיט זבולן, אבער יעצט זאגן די אינטיגרייישאן אין לאנד איז אפגעשטעלט. דארף אמעריקע זיך אליין פארזארגען מיט איהרע כלי קודש און דאם האבען טאקע שוין לאנג אייגענזעזהן די פיהרער פון דער ישיבה צו באָזארגען דעם אמעריקאנער יודענטהום מיט אייגענע רבנים, און האבען אויך נעשאפען „א בית מדרש לשוחטים דנויארק צוזאמען מיט'ן וער הרבנים, פאר יונגע לייט וועלבע קענען לערנען און האבען די נויטיגע ידיעות, און ווילען לערנען די מלאכת השחיטה פון גוטע שוחטים לומדים, אומנים. זעלבסטפארשטענדליך וועט די אגודת השוחטים נישט נעהמען אויף זיך קיין מארטגיידוש צו באָזארגען אלע מיט פלעצער, אבער האפענטליך אז די אגודת השוחטים פון נויארק וועט מיט דער צייט וועלען א לאנד ארגאני־זאציע פון אלע שוחטים אין אמעריקע און קענעדע אזוי ווי די אגודת הרבנים, וועט זי זיין אומשטאנד צו רעקע־מענדירען שוחטים צו אלע קהלות אין לאנד, און דאם איז די אייניגיע לייזונג צו דעם פּראבלעם פון שוחטים און שחיטה אין אמעריקע פאר דער צוקונפט, און אז דער ציעל זאל דערנרייבט ווערען וועט די אגודת השוחטים דנויארק פארשרייבען א שהנעם קאפיטעל אין דער היס־טארי פון אמעריקאנער יודענטהום.

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

ענטפערט אויף רב׳ס טענות געגען מאָדערנע ברית׳ן

חשוב׳ער רעדאַקטאָר: —

דערלויבט מיר דורך די שפאַלטען פון אייער זשורנאַל צו געבען אַן ענטפער הרב לאַנדמאַן אויף זיין בריוו אין „טאָג" פון 14טען סעפּטעמבער, אין וועלכען ער פּראָטעסטירט געגען די מאָדערנע ברית׳ן.

ערשטענס וויל איך אידם אויפמערקזאַם מאַכען, דאָס די אגודת הרבנים, צו וועלכע ער ווענדעט זיך מיט אַן אויפרוף אויף דעם בטול ברית מילה על ברכי הסנדק, דאָס די חברי אגודת הרבנים זיינען אַחוץ יראי שמים, אויך גדולי תורה, וועלכע האָבען זיך אויפגעהאָדוועט על ברכי התורה. און איך גלויב, אַז די מקורים, וועלכע הרב לאַנדמאַן האָט ציטירט, קאָנען ניט מאַכען קיין איינדרוק אויף אידען לומדים, ווייל אייגענטליך סנדקאות על הברכים האָט קיין מקור אין ערגעץ ניט אין ש"ס ופוסקים, נאָר איז געשטיצט אויף אַ מדרש שוחר טוב, וועלכען דער רב ברענגט בשם מהרי"ל: און אַלס רב מעג ער וויסען, דאָס „אין לומדין דין מן המדרש", און דרך אגב, האָט ער ניט ציטירט ריכטיג דעם מדרש. וזה לשון המדרש: „בברכי אני נעשה בעל־ברית לילדים", און די מפרשים זוכען מכנה צו זיין דעם סנדק בשם בעל־ברית, ווייל זיי זוכען אַ פירוש פאַר׳ן וואָרט סנדק, וואָס איז אייגענטליך אַ רוימיש וואָרט און עס באַטייט שליחות. אָבער אַבסאָלוט ניט על הברכים, ועיין הגהות מיימנות פ"ג דמילה וז"ל: זה שהומדין ומתאוין לאחוז את תינוק בשעת שנמול על הברכים ולהיות בעל ברית (סנדק) יש סמך לזה, במדרש שוחר טוב ס׳ ל"ה על הפסוק כל עצמותי תאמרנה, און אויך הגהות מיימנות באַצייכענט ברית־מילה ניט על הברכים, זעה איך ניט, וואו איז דאָ דער ברוך אין יהדות ח"ו? צווייטענס, אַזוי ווי הרב לאַנדמאַן דריקט זיך אויס, דאָס מנהג ישראל תורה, זאָל ער אַזוי נוט זיין און אַריינקוקען אין זכרון ברית לראשונים לר׳ יעקב הגוזר, איינער פון די עלטסטע מלקטים איבער אַלעס, וואָס האָט צו טאָן מיט מילה, דף רל"ט וזה לשונו: והמנהג בק"ק רומי שאין הסנדק יושב אלא מניחים את התינוק על התיבה וב׳ סנדיקים עומדין ואוחזין רגלי התינוק מימינו ומשמאלו והמוהל באמצע ועושה מלאכתו בזריזות. נו, מנהג ישראל תורה הוא? איז שוין במילא אַ שטעהענדיגער סנדק און ניט על ברכיו ניט אַן אַמעריקאַנער ערפינדונג דורך ראבאַי בלום, נאָר אַ מנהג ישראל... און על הברכים איז נאָר מתאוין וחומדין.... ווי הגהות מיימנות דריקט זיך אויס... היינט צו וואָס אַטאַקירען איינעם, וואָס האָט געטאָן אַלעס כדת וכדין?

און בנוגע מציצה איז „דער הכצעקתה" אויך ניט אַזוי גרויס ווי דער רב וויל מאַכען צו גלויבען, ווייל אייגענטליך מציצה איז ניט פון די חלקי המילה, נאָר מפני הסכנה, ואין סמך אפילו לזה, למציצה בפה, אין דער צייט, ווען דוד המלך ע"ה רעכענט אַלע איברים מיט וועלכע ער טוט מצוות, כמו צפרנים לפריעה, רעכענט ער ניט מציצה בפה. „החתם סופר" בשנת תקצ"ו כותב: לא נמצא מציצה בפה כ"א למקובלים ואין לנו עסק בנסתרות.. והגאון ר׳ שניאור זלמן מלאדי זאָגט אויך, אַז מציצה איז נאָר מפני הסכנה און ניט פון די חלקי דמילה. והרה"ג ר׳ שלמה מו"צ בווילנע כותב: ענין המציצה אין לה ענין ושייכות למצות המילה רק היא מצד רפואה, ולכן לא נזכר בשום מקום באיזה אופן תהיה המציצה, משום דידוע דעניני רפואה משתנה מזמן לזמן וממקום למקום. און אויב די מאָדערנע מעדיצין אין אַמעריקע האָט אויסגעפונען, אַז אַ גלעזערנע רעהריל איז אַ סכנה לרך הנמול און האָבען מתקן געווען צו מאַכען מציצה מיט אַ שטיקעל ריינע גאַז, מיט אַ הסכמה פון אַ גאון הדור ווי ר׳ שלמה מווילנע, ווי ער דריקט זיך אויס „דעניני רפואה משתנים מזמן לזמן וממקום למקום", וויל איך, אַז הרב לאַנדמאַן זאָל אויפקלערען, וואו ברעכט זיך דאָ יהדות?

איך גלויב, אַז מצות מילה אפילו אין אַמעריקע, וואו אַנדערע מצות ווערען ניט אַזוי שטאַרק רעספּעקטירט, ווערט אָפּגעהיט הונדערט פּראָצענט, ווען אַפילו די מצוה קומט אָן די אידען מיט בלוט. און איך גלויב, אַז קיינער האָט קיין פּניה ניט דערביי. די מוהלים דאָ פיהרען דאָס דורך לויט דעם פאַרלאַנג פון דער מאָדערנער מעדיצין, און דעריבער דאַרף דער מוהל רעספּעקטירט ווערען אַנשטאַט קריטיקירט צו ווערען. ריינקייט און צוטרעטען ווי אַ דאָקטאָר צו אַן אָפּעראַציע, ווי דער רב דריקט זיך אויס, איז אַלץ בעסער, ווי דער אַלט־מאָדישער מוהל, וועלכער האָט ניט דורכגעפירט אַ ברית בעפאָר ער האָט ניט גענומען אַ שמעק־טאַבאַק בין התוך לפריעה און מען האָט ביי איהם ניט געקענט פּועל׳ן צו נעמען אַ שמעק טאַבאַק פריהער אָדער דערנאָך.

טובי׳ מרדכי בעלקין, מוהל, בראנקס נ. י.

אַנמערקונג פון דער רעדאַקציע

מיר גיבען פּלאַץ אין אונזער צייטונג פאַר דעם אינטערעסאַנטען בריף פון ר׳ טובי׳ מרדכי בעלקין, ווייל דער ענין וועלכען ער ריהרט אָן איז פון גרויסער וויכטיגקייט. מיר זיינען אָבער ניט איינשטימיג מיט איהם אַז מילה דאַרף ניט זיין על הברכים, און מיר גלויבען ניט אַז אַ סנדק קען שטעהן, דער דין איז אין שלחן ערוך יורה דעה הלכות מילה סימן רס"ה זאָגט דאָרט דער רמ"א י"א שכל העם

שהם אצל המילה י ע מ ד ו שנאמר ו י ע מ ד ו העם בברית (מרדכי פר"א דמילה ובכל בו) וכן נוהגין, מלבד התופס שהוא י ו ש ב. דער תופס הנער איז דער סנדק, ווייל זאָגט דאָרט דער יורה דעה (ס"ק ט') ונוהגין להדר אחר מצוה זו להיות סנדק ל ת פ ו ס התינוק למוהלו (הג"מ פ"ג דמילה) און דער „מטה משה" ווי אויך דער „תורת חיים" זאָגען גאַנץ דייטליך „כיון שהילד נחשב כקרבן, כך ר ג ל י ה ס נ ד ק ש מ ל י ן ע ל י ה ן השובין כמזבח כמ"ש בהדיא מהרי"ל ז"ל בהלכות מילה אַט שטעהט דאָך בפירוש אַז מילה דאַרף זיין ע ל ר ג ל י ה ס נ ד ק, און דער ת ר ג ו ם י ו נ ת ן ב ן ע ו ז י א ל זאָגט אין פרשה ויהי אויף דעם פסוק גם בני מכיר בן מנשה יולדו על ב ר כ י י ו ס ף, „כד אתילידו גזורינון יוסף", דאָס מיינט אַז מען האָט זיי מל געווען על ב ר כ י יוסף, און אין די וויכטיגסטע סדורים פון באַוואוסטע גאונים וצדיקים שטעהט דער לשון; „ויקח המוהל את הנער מכסאו של אליהו ויניחהו על ב ר כ י ה ס נ ד ק, און אין דעם סדור פון דעם באַוואוסטען גאון און מקובל יעב"ץ ז"ל שטעהט דער לשון סנדק — ל א ה ו ז ה ת י נ ו ק ע ל ב ר כ י ו ל ה מ ו ל (אות ברית, הלכות מילה דף ק"א מ"א) און הגאון יעב"ץ אלס פוסק זאָגט דאָרט כ ש מ נ י ח ה ס נ ד ק ה ת י נ ו ק ע ל ב ר כ י ו ל מ ו ל ו יזהר לקרב ברכיו זל"ז בדוהק, שלא יוכל הנער לפול בין רגליו (מ"ע) איז דאָך קלאָר און דייטליך אַז ביים סנדק דאַרף דער קינד זיין נור על הברכים. דער זוהר זאָגט (פקודי דף רנ"ה ע"ב) בזמנא דאתגזר ב"נ וכו' ההוא סט"א אתבר ולא יכול לשלטאה ולקטרגא וכו' דאתעבד סניגוריא על ישראל ע"כ. וזהו שקורין אותו ס'נ'ד'ק ס'ניגור נ'עשה ד'ין ק'טיגור (הגהות מהרצ"א להגאון הקדוש מדינוב זצ"ל).

עס וואונדערט אונז אויף רעוו. י ע ק ב ב ל ו ם און רעוו. ב ע ל ק י ן, וועלכע מיר קענען זיי ביידען אַלס אידען בני תורה ושומרי מצוה, באַוואוסטע שוחטים און מוהלים, יראים ושלמים, ווי קומט דאָס צו זיי אַז זיי און אַלע אַנדערע מוהלים זאָלען זוכען מאַדערניזירען אַן אַלטן הייליגען אידישען מנהג! וואַהרשיינליך האָבען זיי געוויסע אורזאַכע וועלכע צ ו ו י נ ג ט זיי דאָס צו טאָן, אַ סיבה נבונה, וואָלטען מיר באמת וועלען וויסען ו ו אָ ס איז די אורזאַכע? מיר גלויבען אַז די לעזער פון די „שוחטים שטימע" זיינען באַרעכטיגט צו וויסען די אורזאַכע, ווייל נאָך אַלעמען האָבען מיר צו טאָן מיט אַ מנהג ישראל וועלכער דאַרף זיין ביי אונז טייער און הייליג, און מיר האָבען צו טאָן מיט שוחטים יראים ושלמים, וועלכע מען קען בשום אופן נישט חושד זיין ח"ו אין שלעכטע כוונות, און טאַקע דערפאַר פאַדערען מיר אויף די חברים ר' יעקב בלום און ר' טובי' מרדכי בעלקין, אַז זיי זאָלען דורך די שפּאַלטען פון „די שוחטים שטימע" געבען אַ פאָלשטענדיגע ריכטיגע ערקלערונג וועגען דעם. מיר וואַרטען אויף זייער ענטפער.

פעטערסאָן, נ. דזש.

מיט פרייד האָב איך געלעזען די שוחטים שטימע, וואו איהר רופט אַלע שוחטים פון לאַנד צו אָרגאַניזירען זיך און גלייכצייטיג שרייבען פון זייער מצב. עס איז שוין טאַקי געקומען די צייט נאָכצוטאָן דעם שעהנעם און נויטיגען ביישפּיל פון די ניו יאָרקער עופית שוחטים, וועלכע האָבען באַוויזען צו באַזיכערען זייער זעלבסט עקזיסטענץ, און גלייכצייטיג אויפהייבען דעם כבוד פון אַ שוחט דאָ אין לאַנד, ליידער אָבער איז אין די מערכטע טיילען פון לאַנד דער שוחט אַ מין הפקר זאָך, אַ געוועהר צו יעדער מחלוקה, צו יעדערען, און מיט געוואַלד ווערט ער אַריינגעשלעפּט אין אַ מחלוקה אין וועלכער ער איז אומשולדיג, און דאָך ליידעט ער מיט זיין פאַמיליע דערנאָך. אַלס פאַקט פאַר דעם וועט איהר מיר ווערטהער דער ראַקטאָר ערלויבען צו שרייבען וואָס עס פאַסירט באַ אונז דאָ, און זאָל עס טאַקי זיין נישט כתם דערציילט אַ נעשיכטע, ווייל דאָס איז בלויז איינע פון די פיעל טרויער ריגע פאַקטען פון די שוצלאָזע שוחטים דאָ אין לאַנד, זאָל עס דינען פאַר אַ לעסאָן פאַר אַלע ברידער שוחטים אַז עס מוז וואָס געטהאָן ווערען צום גונסטען פאַר דעם עקזיסטענץ פון די ברידער שוחטים. פעטערסאָן, וועלכע איז באַוואוסט אַלס זייד אינדוסטרי שטאָדט האָט אימער געהאַט די גרעסטע רבנים מיט אַ שטרענגע השגחה אויף כשרות, און שוחטים האָבען געמאַכט אַ לעבען, ביז מיט 10 יאָהר בעפאָר איז דאָ אָנגעקומען אַ רב, דערוויסענדיג דאָ אַ צווייטען רב האָט מען זיך שטילערהייד אונטערגעקריגט. די ענדע דערפון איז געווען, אַז דער פאַריגער רב איז אַוועק אין אַ צווייטער שטאָדט, האָט נאָטירליך שטאָדט גענומען אַ נייעם רב, אַ מיוחס, אַ גרויסער דרשן אין אידיש און ענגליש, דערצו איז ער יונג און מאַדערען און ער קריגט טאַקי גוט באַצאָלט אויך. די געלד קריגט ער פון דער שחיטה וואָס ווערט פאַרוואַלטעט דורך דעם היגען ועד הכשרות, וואָס רעפּרעזענטירט אַלע שוהלען פון שטאָדט. דער רב, ווילענדיג צוברעכען דעם ועד הכשרות אַז זיי זאָלען נישט האָבען צו צאָלען דעם נייעם רב, האָט געקראָגען אָנהענגער בוטשערס, געמאַכט ביליגער דעם פרייז פון שחיטה, זיך אָפּגעטיילט פון דער שטאָדט, פאַרפירענדיג אַ מלחמה מיט דער שטאָדט. די העדקוואָדערס איז געווען אין אַ ווינקעל פון שוהל, קורץ פון דער מחלוקה צווישען דעם רב מיט דער שטאָדט האָבען שוחטים שוין העכער 2 יאָהר פאַרלאָרען זייער געהאַלט וועכענטליך יעדער 10 דאָלאַר אַ וואָך. 8 שוחטים מיט גרויסע פאַמיליעס האָבען געאַרבייט שווער באַ גסות ועופות פאַר 30 דאָלאַר אַ וואָך יעדער, ביז ב"ה עס איז שלום געוואָרען. יעצט צום ענדע פון דעם אויבענדערמאָנטען רב'ס אַגרימענט, האָט איהם דער היגער ועד הכשרות געשיקט נאָטיס. דאָס מאָל זיינען פאַראייניגט אַלע 8 שוחטים פון שטאָדט צוזאַמען מיט די בוטשערס מאַרקעט לייט, מיט אַלע שוהלען. נישט האָבענדיג מיט זיך קיינעם, איז דער אויבענדערמאָנטער רב אַוועק צו אַ קריסטליכען מאַרקעט, אַרויסגעשטעלט אַ סיין פאַר כשר און געשניטען דעם פרייז פון שחיטה אויף אַ העלפט, האָט אויך אַריינגעשריבען אין היגען אידיש־ענגלישען פייפער, אַז מער ווי העלפט פלייש וואָס ווערט דאָ פאַרקויפט איז טרפה, איז דאָך די קשיה וואָרום האָט ער געשוויגען ווען

ער האָט גענומען שכירות? איז ער מתרץ, אַז מען האָט איהם געצוואונגען, איז אַ שאלה ווער האָט איהם גע־צוואונגען, דער עולם אָדער די געלד? נאַטירליך פון אַלעם איז דער חילול השם זייער גרויס, אומבאַשרייבליך, ווי יעדער דערזעהענדיג אַ שוחט, האַלט אין כסדר קרי־טיקירען כשר־טריף. ווי קומט עס אַ רב צו געהן מיט אַ גוי אין כשרות. נאָר דאָס לאָז איך איבער צו די רבנ'ישע אגודות, זייער אויפגאַבע איז מער אַכטונג צו געבען נישט מחולל השם זיין, לדין וועלען זיי ענטפערען. איך וויל בלויז אַ אָנמערקונג בנוגע די שוחטים וואָס דורך דער מחלוקה פון דעם רב וועלכער איז מזלזל מקח השחיטה שטעלט אין געפאַהר צו רואינירען 8 פאַמיליעס בלויז פון שוחטים, און ווי ער אַליין האָט זיך אויסגעדריקט, אויב שוחטים וועלען איהם נישט העלפען וועט ער זיי ברייגען צו הונגער. אָט די הפקרות שניידט דאָס האַרץ, וואָלטען אָבער שוחטים זיין אָרגאַניזירט, פאַרבונדען מיט אַ צענ־טראַלע אין ניו יאָרק, וואָלט עס נישט פאָרגעקומען. אויב דער רב וויל מחלוקה פירען מיט דער שטאָדט, געזונטער־הייד, דעם שוחט געהט עס ווייניג אָן פון די שטאָדטישע קהל'שע ביזנעס, אויף דעם איז דאָ גענוג שוהל־מזרח אידען, וועלכע וועלען זיך אָפּגעבען מיט דעם. דער שוחט טוט קיינעם קיין שאָדען ניט. נישט דער שטאָדט אין נישט דעם רב, ער וויל בלויז אַ לעבען מאַ־כען און נישט זיין הפקר פאַר יעדערען. עס איז אויך גלייכצייטיג ווינשענסווערטה אַז קיין שוחט זאָל נישט קומען דאָ משיג גבול זיין, ווייל דאָ איז נישטאָ קיין פּלאַץ פאַר אַ נייעם שוחט, סיידען קומען אויף צוברעכען דעם עקזיסטענץ פון די היגע שוחטים, וועלכע זיינען אַלע פאַראייניגט.

מיט ברודער גרוס,

רעוו. מכאל באַראַן,

סעקרעטאַר פון דער היגער שוחטים אגודה,

פת ק"ק פעטערסאָן, נ. דזש.

די קומענדע קאָנפערענץ פון נואַרקער שוחטים

פון רעוו. מרדכי עהרענקראַנץ

אין דער אַלטער היים, וואו אידען האָבען אָפּגעהיט אַלע אידישע דינים, אַלע מנהגים, זאָגאַר אפילו ווען עס האָט זיך געפאָדערט מסירת נפש, ווייל ביי יעדען אין האַרצען איז געוועזען פאַרפלאַנצט אַ גרויסע ליבשאַפט צו אַלעם וואָס הייליג איז האָבען די כלי קודש אימערצו פאַרנומען דעם אויבען אָן אין אידישען לעבען. מ'האָט זיך צו זיי באַצויגען מיט רעספּעקט מיט'ן גרעסטען יראת הכבוד, און אויב עס האָט זיך געטראָפען, אַז עפּעס אַ גראָבער יונג האָט אַמאָל פאַרלוירען זיין רעספּעקט, האָט ער זעהר טייער באַצאָהלט דאַפיר.

איך געדיינק אַ פאַקט ביי אונז אין שטעטל האָט אַ קצב באַליידיגט אַ שוחט, האָט דער רב איהם צוגעמאַכט זיין יאָטקע אויף 2 וואָכען, קיין השתדלות האָט ניט גע־האָלפען, ער האָט נאָך געמוזט בעפאָר דעם עפענען אי־בערבעטען דעם שוחט.

אַזאַ האַנדלונג האָט געגעבען אַ געלעגענהייט יעדען אין זיין ראַנג אויפצוהיטען אַלעם לויט עס פאָדערט זיך פון אַ כלי קודש, צ. ב. לערנען אַ בלאַט גמרא, אָדער אַ פּרק משניות יעדען טאָג, אָדער גאָר אַמאָל מחזק זיין לומדי תורה.

דאָ אָבער אין דעם געבענשטען פרייען לאַנד וואָס דורך פאַרשידענע אומשטענדען האָט מען אַביסעל אָפּ־געטראָטען פון די אידישע פּרינציפּען, פאַרבויגען זעהר פיל פון די אידישע מנהגים, וואָכעדיג געמאַכט אַלע א־דישע טראַדיציעס, איז דאָך זעלבסט פאַרשטענדליך, אַז די נושאי דגל התורה קריגען ניט געהעריגע באַהאַנדלונג.

שחיטה, וואָס איז אַ הייליגע אַרבייט, מלאכת הקודש, און ניט נור פאָדערט זיך אויך צו זיין אויסגערוהט גייס־טיג, ווייל די דינים פון שחיטה זיינען במשהו, אַן אויגענבליק ניט ריכטיג און די שחיטה איז טריפה.

אָבער מ'גיט דעם שוחט ניט קיין געלעגענהייט אַז ער זאָל אָפּהיטען איינע פון די ביידע כללים, עס איז נאָך פאַראַן שטעטלאַך, וואו די שוחטים שקלאַפען יעדען טאָג פון פריה ביז נאַכט, ספּעציעל דאָנערשטאָג שטעהט דער שוחט 17-18 שטונדען איינגעטונקען אין בלוט, די דריטע מכה פון מצרים לאָזט זיך שטאַרק פיהלען, דאָס פאַרמאַטערט דעם שוחט קערפּערליך און לרוב מאַכט זיך, אַז דער שוחט קריגט באַליידיגט מיט פאַרשידענע זילזולים פון עמי הארצים בורים פונ'ם ערגסטען סאָרט, אַזוי אַז דער שוחט פיהלט, אַז די מלאכת הקודש איז ערגער ווי מלאכת חול, און עס פרעגט זיך אַ פראַגע זו תורה וזו שכרה?

יעצט אָבער ווען אַלעם אין דער וועלט פּראָגרעסירט, איז די העכסטע צייט אַז מיר שוחטים זאָלען זיך פאַר־איינינגען און נור דורך אַ פאַראייניגטע קראַפט וועלען מיר קענען אויפוועקען דעם דעת הקהל און פאַרבעסערען אונ־זער מצב הן אין רוחניות וגשמיות, אַז מיר זאָלען קריגען די געהעריגע באַהאַנדלונג וואָס אונז קומט, וכל הבא לטהר מסייעין אותו, יומא דף ל"ח.

די שוחטים פון נואַרק, נ. דזש., רופען אַ קאָנפערענץ אויף א' פ' ויגש, יאַנואַר דעם 1טען, 1933. און עס איז צו האָפען אַז יעדער איינער פון די דזשוירזי שוחטים וועט אָנווענדען זיין ענערגיע און עס וועט דאָרט אַוועקגעליינט ווערען דער באַזיס פאַר אַ פאַראייניגונג פון אַלע שוחטים פון יונייטעד סטייט און קענעדע, אַזוי ווי גאַנץ פּוילען און ארץ ישראל הקדושה זיינען אַלע שוחטים פאַראייניגט.

די תפלה פון „ויעשו כולם אגודה אחת" איז יעצט אויף דער טאָגעס אָרדענונג און דער צוועק איז לעשות רצונך בלבב שלם.

השומר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

הרמב"ם והחנוך*)

לא קל כל כך להרצות או לכתוב ספר על הרמב"ם ז"ל, מבלי להקיף את כל המקצעות של תורה, חכמה, פילוסופיה, מוסר, דעות ומדות, שבהם הצטיין הרמב"ם בתור מורה ו מ ח נ ך וראש המדברים בכל מקום, וכשאנו רוצים לתאר, בתאור רוחני הכתוב מדבר, את קלכתר פניו הרוחניים של הרמב"ם עלינו להעמיק את שכלנו ולרדת לסוף ועומק התורה והחכמה ולדבר או לכתוב על כל אותם הענינים הרבים והשונים שבהם הצטיין הרמב"ם—בארוכה ובעומק העיון, ויש לזה צורך בחבור ה ר ב ה ספרים, ואין זה מעניני ומטרתי הפעם, אלא מוכרח אני לגעת בקצה העט אשר בידי בדרך אגב וברפרוף קל שבקלים, בבחינת נוגע ואינו נוגע בהענינים אשר בהם התמהה הרמב"ם ז"ל ולבא אח"כ אל סוף המטרה שלי, וזהו: לבאר להדגיש ולהטעים עד כמה שאפשר את ערכו של הרמב"ם בתור מ ח נ ך, ועד כמה יש ערך חנוכי גדול בהרבה ספריו לגדולים שבגדולים, וגם — לתינוקות של בית רבן, כל אחד לפי מדרגתו שכלו והשגתו, וכי הגיעה השעה להכנים את דברי רבנו הרמב"ם ז"ל המפוזרים כפנינים ואבני הן נוצצים מזהיבים, מזהירים, ומבריקים בחכמתם, הגיונם, דברי טעם ושכל שבהם, אשר בחבורו הגדול „משנה תורה" און „הי"ד החזקה" שלו, וללמדם בתור ס פ ר ל מ ו ד בבתי הת"ת והישיבות שלנו.

פילוסוף היה הרמב"ם ונתן בספרו „מורה נבוכים" פילוסופיה עמוקה בדת ישראל, רק בשביל יחידי סגולה, וכתב את חבורו המדעי הפולוסופי הזה ושאר חבוריו המדעיים בשביל אנשים אשר חונכו על ברכי היהדות ומושגי הפילוסופיא הערבית. והיה לו לבא במופתים ובוכוח מדעי עמוק דק מן הדק, כדי להעמידם על האמת שבתורת ישראל ודתו, ויצא מזוין במופתי הפילוסופיה של אריסטו, במקום שהיה לו צורך בזה, ושטתו הפילוסופית עמוקה היא מאד ובנויה על יסוד מופתי והגיוני. מי שבקי בשטת הרמב"ם בפילוסופיה הוא משתומם על עומק ידיעתו והגיונו בטבע הנמצאים, אחדות הטבע, הגלגלים, שכלים נבדלים, חדוש העולם, ואיך שסותר דעות הפילוסופים דעת א פ א ל ט ו ן שהשמים הוים ונפסדים, דעת א ר י ס ט ו שכל הנמצא הוא קדמון ושהעולם בלתי נפסד ובלתי משתנה, מופתי אריסטו לקדמות העולם, ומופתי הרמב"ם, מופתים הגיוניים, מופתים מטבע המציאותיו ומופתיו ועומק הגיונו על חדוש העולם. ובבטול הטענות נגד הדעה הזאת, ועומק מושג הכוונה האלהית בחדוש העולם, ועל נפש האדם, השארת הנפש, הנשמה המשכלת והשכל ההיולאני. האדם ושכלו, שלטון השכל בעולם והקירה פילוסופית עמוקה על ה ז מ ן, ומושגו, אם יש לו מציאות בפני עצמו או לא, ודעות הרמב"ם ב מ ה ו ת ה נ פ ש ו כ ח ו ת י ה הן שיטה עמוקה והשובה עד מאד, ובדאי ללמוד לדעת ולהבין את שיטת הרמב"ם באמונות ודעות בריאת העולם יתנכים, התכלית שבבריאה, השגחת השם דעת הרמב"ם העמוקה והמקורויות על י ד י ע ר ו ב ח י ר ה, שאלת צדיק ורע לו רשע וטוב לו, מדי ההצלחה האמתית? ההשגה האמתית בגדר אושר האדם חיי עולם הבא, מהות החיים הנצחיים, תהיה המתים, ועוד.

הרמב"ם היה תורני צדיק ופילוסוף, בחבוריו הרחיים ובמכתביו השתדל תמיד לרמז על התמצית המוסרית שבדת ישראל, ובחבורו הפילוסופי בחר דרך העיון בכל פרטיו ודבריו נאמרו בסגנון מדעי, וכשבא הרופא ההכם א ל ב א ז ו בן דורו של רבנו סעדיה גאון, יהיה הכם ובעל עיון גדול, ובשיטתו הפילוסופית היה מבעלי הפיסימיזמוס וקדם בזה ל ש ו פ נ ה ו י ר השיב עליו הרמב"ם (במורה נבוכים חלק ג' פי"ג) בדברי טעם ושכל טוב ובדבריו המעטים שאומרים הרבה מאד נמצא יסוד התשובה נגד בעלי הפיסימיזמוס.

והנה עמדו פילוסופים בישראל, כמו, למשל, פילון היה הפילוסוף הראשון בשיטה מסוימת אשר על פיה חקר לדעת את התוכן הפנימי של הדת הישראלית, פילון בעצמו היה נאמן לדת ישראל אבל שטתו הפילוסופית לא הביאה ברכה והצלחה לעם ישראל ולדת ישראל בידוע, אבל בא ר ב נ ו ס ע ד י ה ג א ו ן והשתדל לאמת את למודי הפילוסופיה הדתית על פי עקרים ידועים, טוען נגד דעת אריסטו שהורה בקדמות החומר ההיולי, טוען נגד המאמינים בשתי רשויות עפ"י דעת הפרסים, מוכיח במציאת הנפש והשארתה, תחית המתים גם מצד הטבע והשכל, תורה מן השמים, קדושת התורה, בחירה חפשית, ועוד.

והנה ר ב נ ו ב ח י י בן יוסף פקודה או סתם רבנו בחיי הדיין תפש מקום הגון בפילוסופיה הדתית ע"י ספרו „חובות הלבבות" וידועה גם כן שיטתו הפילוסופית של ר' שלמה בן גבירול שנגדר בשטתו אחרי השיטה האפלטונית החדשה שיסד פילון ותלמידיו באלכסנדריא. והוא לא השפיע בשטתו הפילוסופית על האומה, כי הרחיק ללכת בשיטתו חוץ לגבול החקירה הדתית שהגבילו חכמי ישראל, ו ה ר א ב"ד אמר עליו, שדבר סרה על גדולי האומה, ומורה חולשת מדרגתו בפילוסופיה, והיה מגשש בה כמגשש באפילה (אמונה רמה, דף ג').

בא הפילוסוף הדתי הלאומי משורר היהדות ר'

---

*) הרצאה ספרותית מדעית שהרצה בעברית ה ר ב ר' ש מ ר י ה ו ל י ב ה ו ר ו ו י ץ, אצל האגודה „ברקאי" במעמד חכמים וסופרים, מחנכים ופדגוגים, אנשי רוח מפורסמים.

יהודה הלוי בהתנגדות חריפה אל הפילוסופיה היונית „אשר אין זה פרי כי אם פרחים" והוא יסד שיטה לאומית. ובשביל להבין ולהרגיש את היהדות ברוח התורה והאומה, יש צורך להבין היטב את כפרו „הכוזרי" שהוא פירוש מדוק ומספיק על היהדות, והוא איני מעריץ את הפילוסופים מחוסרי הדת אלא את הזקנים חכמי התורה בעלי הקבלה, שהם הם חכמי האמת והצדק.

ורבנו משה בן מיימון שב לשיטת אריסטו בתורת הפילוסופיה על פי הפרושים של אבן סינא ואבן רשד, ובמקום שיש בדבריהם סתירה לאמונת ישראל הוא מתרחק מהם וחולק על רבותיו בפילוסופיה, כמו בקדמיית העולם ועוד. אין מטרתי בזה לכתוב השקפה מדעית על הרמב"ם בתור פילוסוף כי יארכו הדברים ויהיו לספר שלם, ולדעתי מלאכתי בהרצאה זו אין זה חובתי ותעודתי. מובטח אני רק לרמז כי היה מחנך ומשפיע גם בפילוסופיה והשפיע גם כן על הפילוסוף החריף והעמקן הגדול באמת ברוך שפינוזה.

והנה דברי שפינוזה בתורת המדות שלו שהכניס אל האתיקה שלו את היסוד העקרי של אהבת אלהים הם כמעט תרגום מדויק של דברי הרמב"ם (בנספח על ברוך שפינוזה צד 93) וכשמניע הרמב"ם להציע לקוראיו את רעיון אהבת אלהים, הוא מתרגם להתפעלות פיוטית, שמשכחת אותנו לשעה את השיטה הרציונלית שבתורתו, זה שהעמיד הכל על הידיעה ושבטל את כל ההרהורי הדמיון, זה שכל דבריו הם השכל והשגיון, ושמתרחק מכל דמיוני השגה בלתי ברורה — כאן הוא פייטן, יוצר, קרוב להתפעלות סודית, להשגה של מכתורין, לסקירה פנימית מעין הפעולה „הנבואית". גם נחום סוקולוב בספרו „ברוך שפינוזה וזמנו" מודה כי אין ספק בדבר ששפינוזה קבל את ההערה ואת ההכנה הראשונה לחקירותיו הפילוסופיות מאת הרמב"ם והוא מביאו כמה פעמים. הרעיון שאלהים הוא מכיל את העולם ושהוא סכום ההויה אתה מוצא בדברי הרמב"ם (מורה א' ע"ב) וכששפינוזה יורד בנבכי הפילוסופיה בהענין הדק של אחדות המחשבה ואחדות הטבע שאינן יכולות להיות סוף סוף אלא אחדות אחת מפני כי המחשבה היא האמת שבטבע, סוף כל הסדע, בהכרח ימצא בהאחדות המוחלטת, אשר אותה חפש שפינוזה וזו היתה הנקודה העיקרית שלו בתור תנאי של החיים הדתיים, אנו רואים בזה השפעת הרמב"ם, בזה שהוא אומר (בנ"ה מ"א למורה נבוכים) „כבר קדם לנו כי כל מה שמחייב נשמות ראוי בהכרח להתחיקו ממנו יתעלה, וכן כל הפעלות ירוחק ממנו, כי כל הפעלות יחייבו שנוי, ושהפועל להפעליות ההם בלתי המתפעל בלא ספק, ואילו היה הוא יתעלה מתפעל בשום פנים מאופני ההפעלות, היה זולתו עושה בו ומשנה אותו, וכן ראוי בהכרח שירוחק ממנו כל העדר, ושלא תהיה שום שליכות נעדרת ממנו פעם אחת ונמצאה פעם אחרת, שאם הונח זה היה שלם בכח, וכל כח יחובר אליו בהערר בהכרח, וכל מה שיצא מן הכח הפועל, אי אפשר לו מבלתי מוציא זולתו נמצא בפועל שיוציאהו, ולזה יתחייב שיהיו שלמיותיו כלם נמצאים בפועל, ולא היה לה דבר בכח בשום צד, ומכה שראוי בהכרח שירוחק ממנו גם כן הדמוי לשום דבר מן הנמצאיה".

(עוד יבא)

חידה על דבר הלכה

מאת א. פערעלבערג

בעל החי רבץ על הבור,
ועל צאורו חבל לפאר,
על הבור מכסה גולל
ואינו יוכל לקבל,
רתח וברח לסוכה להתחבאות,
ואין קולטת שמה במחיצתיה.
בעל הבית שלח אחריו עבדו לחפש,
ויצו דרך חצר על הסוכה לטפס,
וגכשל העבד בחצר מעט
ונפל ושבר את היר.
אל תראנ אחרי השתים
קרא לבעל הבית איש עלם גבר,
פרק את החבל! והנח אותם על הירים,
וישובו בחצר בסוכה ובקבר.

את שמות פותרי החידה נפרסם בגליון הבא של ירחוננו.

הערה בתוספות

(חולין ס"ו) בתוספות בד"ה יגדיל תורה ויאדיר. הרבה אמר לנו טעמים לידע מהו קשקשת. נשאלתי להגיד את פרוש המלות האלו שאינן מובנות כלל מה זה, הרבה אמר לנו טעמים? ואמרתי כי נקודה אחת תתקן את דברי התוספות.

אחרי מילת — הרבה — צריכה להיות נקודת הפסק, ונשמטה באשמת המדפיסים, וכונת בעלי התוספות היא כך: בראשונה פירשו את מלת „ויאדיר" — הרבה, מפני שלא נמצא בתנ"ך מהשורש הזה רק שתי פעמים בבנין נפעל, במובן: תקוף, גדול וחזק: נאדרי בכח (שמות ט"ו ו') נאדר בקדש (שם י"א) ופעם אחת בבנין הפעיל, ויאדיר (ישעיה מ"ב כ"א) ופרשו התוספות כי כונת המלה היא — הרבה. ואח"כ אמר לנו טעמים, כלומר: נותן התורה אמר לנו טעמים לידע מהו קשקשת אף כי גם בלי מלת סנפיר כבר אין מקום לטעות על קשקשת שהיא סנפיר, כי מקרא מלא הוא, ושריון קשקשים הוא לבוש (שמואל א' י"ו ה') ולא כתבה התורה מלת סנפיר אלא כדי לתת לנו טעמים מהו קשקשת, וזהו הפירוש האמתי בדברי התוספות.

יצחק גולדברג.

הלכות שחיטה

עפ"י גדולי הפוסקים, הראשונים והאחרונים, עמודי ההוראה, הלכות פסוקות הנכללות במסכת חולין, אספן וקבצן והברן בלשון התלמוד, רבנו יצחק בר' יעקב אלפסי ז"ל, עם הלכות רבנו משה ב"ר מימון הספרדי ז"ל, עם הרא"ש, הטור ובית יוסף, ושלחן ערוך יורה דעה ש"ך וט"ז עם הערות והארות בעניני הלכה, נסדרו ונערכו ע"י הרב ר' שמריהו ליב הירוויץ.

(המשך)

ומ"ש ועבדים משוחררים פשוט הוא דעבד משוחרר הרי הוא כישראל לכל דבריו, אלא דקשיא לי מאי איריא משוחרר אפילו אינו משוחרר נמי, דהא כיון שמל וטבל לשם עבדות חייב בכל מצות שהאשה חייבת, וכיון דאשה כשירה לשחוט גם הוא כשר. (וכן הרמב"ם כתב שם דעבדים שוחטים לכתחילה, ד ר כ י מ ש ה).

ומ"ש אפילו אין מכירין אותו שמוחזק לשחוט שלא יתעלף וגם אין מכירין בו שהוא מומחה וכו' בריש חולין (שם) אהא דתנן הכל שוחטין ושחיטתן כשרה בדיעבד, ואיכא התם אוקמתי טובא ורבינא (ג') אוקמא בתרי אוקמתי, באוקמתא קמייתא אוקי לכתחלה דמתניתין לומר דכל שהם מומחין, כלומר שבקיאין אנו בהם שיודעין הלכות שחיטה שוחטין אעפ"י שאין מוחזקים לנו שלא יתעלפו בשעת שחיטה מתוך רכות לבם, אבל כל שאין אנו בקיאים בו שיודע הלכות שחיטה לא ישחוט, ואם שחט בודקים אותו, ואם יודע הלכות שחיטה שחיטתו כשרה, והיינו דיעבד דמתניתין, ובאוקמיתא בתרייתא אוקמא איפכא, דהכי קתני הכל שהם מוחזקים לנו שאינם מתעלפים בשעת שחיטה, שוחטים אעפ"י שאין אנו בקיאים בהם אם יודעים הלכות שחיטה, והיינו לכתחילה דמתניתין, אבל כל שאינו מוחזק לנו שאינו מתעלף לא ישחוט, ואם שחט ואמר ברי לי שלא נתעלפתי, שחיטתו כשרה, והיינו דיעבד דמתניתין, ואמרינן בגמרא (שם) דהנהו אמוראי דמוקי למתניתין באוקימתא אחריני נאדו מהנו תרי אוקימתא דרבינא מאוקימתא קמייתא נאדו משום דרוב מצוים אצל שחיטה מומחים הם, ומאוקימתא בתרייתא נאדו משום דלעלפויי לא חיישינן, וכתב הרי"ף דאיכא מאן דפסק כרבינא דבתרא הוא, ודחה הוא ז"ל סברא זו משום דמסקינן בגמרא מבתר רבינא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הם, וכן הסכימו הפוסקים, וכתבו ה ת ו ס פ ו ת בשם ר"י רוב מצוים אצל שחיטה מומחים הם, ושוחטין לכתחלה, וכתב ה ר א"ש והגאונים מפרשים משום דאית להו רוב מצוים אצל שחיטה מומחים הם ומוסרים להם לכתחלה לשחוט אעפ"י שאין יודע אם מומחה הוא אם לאו על סמך שיבדקנו אחר שחיטה, משום דאי ליתיה קמן סמכינן ארוב מצוים אצל שחיטה מומחין הם ושריא ליה, וכן אי אישתלי ואכליה בלא בדיקה לאו איסורא עבד וסמכינן ארובא, הלכך לא חיישינן דלמא אשתלי, ומיהו אי איתיה קמן, לא סמכינן ארובה ואסור לאכול עד שיבדקנו, עכ"ל. ו ר ש"י כתב מומחין הן הלכך לא בעיא למבדקיה, וכתב ה ר"ן שכן דעת ה ר ז"ה ושאין דבריו נכונים, ואפשר שזהו דעת ה ע ט ו ר שכתב דבינו דכי אמרינן רוב מצוים אצל שחיטה מומחין הם לאו למימרא דלכתחלה מוסרין לו לשחוט, אלא לומר שאם שחט אין צריך לבדקו, וכ"כ ב מ ר ד כ י ובהג"א (וכ"כ ב א ג ו ר ור"מ משאלותות פרשת בהעלותך) ולפ"ז כי אמר דנאדו אמוראי מאוקימתא דרבינא משום דרוב מצוים אצל שחיטה מומחים הם, לא נאדו מתחלת דבריו אלא מסוף דבריו דאמר ואם שחט בודקין אותו הוא דנאדו, ולדברי הגאונים הוי איפכא, דעיקר פלוגתייהו הוי אתחלת דבריו, ומיהו גם אסוף דבריו פליגי במקצת לענין אי ליתיה קמן דנשייליה דלרבינא אסור ולדידן מותר משום דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הם.

ו נ"ל שלא בא ר"י אלא לומר שלא נפרש הא דרוב מצוים אצל שחיטה מומחין הם דוקא בדיעבד דליתא, אלא אף לכתחלה נמי מוסרים לו לשחיטה, ואה"נ דמידך לסברת הגאונים דאי איתא קמן שיילינן ליה, וכ"נ מדברי רבינו שלא כתב סברא שלישית כזה, ודלא כל י ר ו ח ם שכתב דלדעת ר"י א"צ לבדקו כששחט, וכתב ה ר ש ב"א ש ס ב ר ת ן ש ל ג א ו נ י ם ת ו ר ה ה י א ו א י ן ל ז ו ז מ מ נ ה, וכן הסכימו הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ז"ל ו כ ן ה ל כ ה.

כתב באגור דמשום דס"ל דלא סמכינן ארוב מצוים אצל שחיטה מומחים הם אלא בדליתיה קמן. נהגו באשכז שלא לסמוך על שחיטת אדם אלא אם כן יש לו רשות לשחוט מחכם שבדקו והקרו בדיני שחיטות ושחט לפניו שלשה עופות, עכ"ל. ונ"ל דשחט לפניו שלשה עופות הוא לחוש לשאין מוחזקין וכדעת ה ר א"ש שיתבאר בסמוך בס"ד א"נ כדי שיראה החכם אם יודע לכוין מקום השחיטה.

וע"ז העיר רבנו ר' מ ש ה א י ס ר ל ש ז"ל בספרו „דרכי משה" וז"ל „משמע דאינו מחלק בין לסמוך עליו בין שהוא עצמו ישחוט וס"ל דאין לסמוך עליו עד שידעינן שנטל רשות לזה, ולזה נשתרבב המנהג שמקצת בני אדם לוקחים כתב מאיזה מומחה שהם מומחים בהלכות שחיטה, ואין המנהג כן בזמן הזה, אלא כל הבא לשחוט מוסרין לו לכתחלה לשחוט ואין חוששין שמא לא נטל קבלה בפני חכם ואפשר דאנו סומכין א ר ב י נ ו ת ם ואשר"י וטור ור"ן ושאר גאונים שכתבו כולן שסומכין ארובא אפילו לכתחלה, ובספר ב"י פסק נ"כ דהכי הלכתא, ועוד נ"ל דאפילו לדברי הא"ז בזמן הזה דנוהגין דאין אדם שוחט אא"כ נטל קבלה בודאי סמכינן ארובא אפילו דלא שכיח כלל ששום אדם ישחוט בלא קבלה, מצאתי ב מ ה ר י"ל בשם מ ה ר"ש דקבלה

ביהו מר' יונה שיש לכל שוחט כשמתחיל לשחוט לחזור השחיטה בכל יום פ"א וכן יעשה ל' יום, ואח"כ כל חודש פ"א, וכן יעשה שנה תמימה, ואחר אותה שנה יחזור כל תקופה פ"א, וכן יעשה כל ימיו, ואם לא עשה כן אסור לאכול משחיטתו, עכ"ל, וג"ל דאין להחמיר רק לכתחלה אבל לא בדיעבד, עכ"ל דרכי משה.

וכתב ה ב"י ז"ל וז"ל ולענין שאינם מוחזקים שלא יתעלפו כתב ה ר א"ש שמתוך דברי ה ר י"ף משמע דדין אדד למימחה ולמוחזק דהיכי דאיתיה קמן צריך לבדקו וגם לשאול אם נתעלף, והיכי דליתיה קמן שחיטתו כשרה עכ"ל. וכתב הרמב"ם בפ"ד דלכתחלה חיישינן לעלפויי, אלא שאם שחט בינו לבין עצמו לא כתב שצריך לשאלו, ומעמו משום שטעמא דעלפויי משום שהייה הוא, וכיון שזה יודע הלכות שחיטה וראי אילו שהה לא היה מאכילה לנו, וזהו פי' לעלפויי לא חיישינן, ורבינא הוה כ"ל דחיישינן דלמא יתעלף וישהה כשיעור והוא סבור שלא שהה כשיעור, ונדחו דבריו דכיון דנתעלף אינו יודע כמה שהה, ואם היה מתעלף היה אוסרה מספק, ולפי"ז אפילו ידעינן ביה שהוא רגיל להתעלף אפשר שמותר לאכול משחיטתו, ומטעם זה לא כתבו הפוסקים דין מי שרגיל להתעלף כמי שכתבו דין מי שאינו יודע הלכות שחיטה, ו ה ר"ן כתב שדעת ה ר י"ף דלעלפויי לא חיישינן כלל לא לכתחלה ולא בדיעבד, וכן דעת הרשב"א בת"ה דלכתחלה מוסרין לו לשחוט ואין צריך אח"כ לשאול אם נתעלף ואפילו איתיה קמן.

ומ"ש רבינו בשם סמ"ג גם המרדכי כתב כן בריש חולין שאם יודע פשוטן של הלכות שחיטה אעפ"י שאינו יודע דקדוקם שחיטתו כשרה, דהא חכמים נמי מספקא להו כמה מילי בהלכות שחיטה הלכך א"צ לידע כל הדקדוקים אך שידע לתת לב, וז"ל הג"מ פ"ד מה"ש בשם סמ"ג א"צ השוחט לידע כל חלוקי שהייה חלדה במיעוט הסמנים וכיוצא בהם וכשיסתפק בהם יחמיר, אבל צריך לידע דשהיות מצטרפות שזהו דבר הוה ורגיל הרבה, לכן צריך שידע אותו ע"כ וכ"כ בהג"א פ"ק דחולין, וכתבו עוד וצריך שידע בדיקת הסכין אבישרא ואטופרא (ואתלת רוחתא) שלא ישחוט בסכין פגומה ופשוט הוא, וכן מבואר בדברי הרמב"ם בפרק הנזכר.

(עוד יבא).

איחוד כין אגודת השובי"ם בארעא דישראל ו„אגודת השוחטים" דנויארק

בש"ס יומא ל"ח, ת"ר מה נסים נעשו לדלתותיו של נקנור, אמרו בשהלך נקנור להביא דלתות מאלכסנדריא של מצרים, בחזירתו עמד עליו נחשול שבים וטבעו ונטלו אחת מהן והטילוה לים ועדיין לא נח הים מזעפו, בקשו להטיל את חברתה עמד הוא וכרכה, אמר להם הטיליני עמה מיד נח הים מזעפו, היה מצטער על חברתה, כיון שהגיע לגמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאת מתחת דופני הספינה י"א בריה שבים בלעתה והקיאתה ליבשה ועליה אמר שלמה המע"ה קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים, אל תקרי ברותים אלא ברית־ים פירש"י כאילו ברתו ברית זו עם זו עכ"ל. מהאגדה הנפלאה הזאת יש לאלף ולהסיק, היות והשחיטה היהודית הטהורה והצרופה היתה והנה גם כיום תרים בפני הטמיעה שעם ישראל בכל מקומות מושבותיו בדול בזה מאוה"ע בכשרות, ולצערנו קמו בזמן האחרון נחשולים המשתרגים את המבצר הזה, ישנם תוקפים חיצונים — הם האנטישמים שונאי־ישראל ההיטלירסטים והקוזיסטים למיניהם שראשית דרכם בכדי להקניט ולהצר לעדת ישראל הם מעוררים בלאנד־טאגיהם ובבתי מחוקקיהם התנגדות לשחיטה היהודית מטעמים הומניים כביכול. אלה האכזרים עוכרי האנושיית מתימרים לבעלי „צער בע"ח", נגד תופעות כאלה יש למחות ולהתריע ברם בדלית ברירה, נכנעים לגזירת אנטיוכס זו, שהיא בכל אופן רק זמנית, כמו שעשה נקנור לשער הראשון בתקוה שגזירה עבידא דבטלה וכבר היה לעולמים שבמדינות שקבלו חק נגד השחיטה היהודית ואחרי שהתפכחו במקצת משכרון שנאת עולם לעם עולם בטלו את רוע הגזירה מה שאין כן, פורצי גדר שבתוך המחנה שבעוה"ר נמצאים כאלה שמזלזלין בשחיטה שסימניה מסיני ועוקרים עי"ז אחד העיקרים שבדת ישראל ועי"ז נגרם פירוד והתבדלות בתוך המחנה בתוך עם ישראל גופא ורבים המכשולים ועצומים התקלות, נגד הסתערות נלוזה כזו על אחד מעמודי התוך של ד"ת ישראל יש לנקוט אותה העמדה שנקנור נקט לגבי השער השני על השער הפנימי יש להגן במסירות נפש ואל זה ירמזון מילי על דרשת חז"ל בפסוק קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים, א"ת ברותים אלא ב ר י ת־י ם ע"י הברית שכרתנו עם חברנו אגוה"ש שמעבר לים היא ארצות הברית של אמריקה נקוה ונוחיל שבסייעתא דשמיא ובכחות מלוכדים ומשותפים נדע לשמור על השערים שערי שמים בדבר השחיטה שהופקדו לידינו בכבוד ובאומץ רוח, במסירות נפש, והבא לטהר וכו'.

תנאי ראשון להפקת התועלת המקסימלית מאורגננו שאיש לא יעדר, מבין כל שוב"י ארץ ישראל אל יעמוד אף אחד מחוץ למחנה — ובמיטב כוחותיהם יסייעו בידי קומץ אנשים מחוללי רעיון האיחוד ובידי נשיא האגודה מר פרוס העובד בלי ליאות להרמת קרן האגודה ויחידי הוא עודר במערכה והרבה עשה ועושה בהחשת עזרה לחברים המתלבטים במלחמת קיומם בפינות הנדחות בישוב, ומבלי קיומה של האגודה אין להם למי לפנות ולשעות לעזרה.

אנחנו שוב"י העמק והגליל המאוחדים קבלנו בשמחה רבה את בשורת הופעת חברינו מעבר לים בשערי ארצנו ולוקחים חלק פעיל בבנין הארץ, השי"ת ינחם במעגלי צדק בנתובות ישרים אף נחלת שפרה עליהם ויצליחו בכל

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ספר סדר אליהו, על שלחן ערוך יורה דעה הלא הוא שלחן ערוך והרמ"א בשלימות, ומשולב בתוכן ביאור לפי הכרעת גדולי האחרונית וכלול בתוכו תמצית מחידושי דינים, מראשונים ועד אחרונים, בלשון צח וקצר למבינים, כאילו מרועה אחד נתונים, איש איש על מקומו יבא בשלום, על סימנים ועל סעיפים הקימם, ולא ילאה הקורא לחפש בספרים שונים ובלב אבות מצוינים, ומעין שאבתי מימיו הנאמנים, ומהקדמת הספר מבואר תכלית הספר ומעשהו להמעיינים. וגלוה להם איזה חידושים ממני אחד מהרבנים, חלק ראשון, על הלכות שחיטה וטריפות מסימן א' עד סימן ל"ח מאת הרב אליהו בר' דוד זאב ז"ל גארדאן רב בניו־יאָרק ומקודם רב בווילנא קאמיי ווארשא, תרצ"ב.

בראש ספר השוב ונחוץ זה אנו מוצאים הסכמת הגאונים הרבנים המפורסמים ר' צבי הירש ראבינאָוויץ בקאוונא, ור' חיים יהודא כאסניצער בסמארגאן, ר' מרדכי מסלאָנים ור' אברהם יצחק הכהן קוק ראש הרבנים בארץ ישראל ור' שלמה זלמן סנדר כהנא שפירא אב"ד ור"מ בקרינק. והרבנים הגאונים הנקובים לעיל מעידים על הרב המחבר ר' אליהו גארדאן שליט"א כי בספרו זה הוא „מברר הלכה מראשון ועד אחרון ומסיק שמעתתא אליבא דהלכתא וברכה בו, והוא חיבור מועיל מאד להפליא, והוא טוב מאד אפילו לרבנים היושבים על מדין כי הוא מעין טהור מראשון ועד אחרון לברר הלכה למעשה, נעמו אמרותיו וישרו סברותיו, ודבריו נכונים ויקרים בחריפות ובקיאות רבה בש"ס ובפוסקים".

הרב ר' אליהו גארדאן זכה לשם טוב בישראל בספרי אגדה ודרוש שחבר זה כבר „דברי אליהו" ב' חלקים עה"ת, „דמעת העשוקים", „ישראל בעמים", „מערכות ישראל". ספריו נתפשטו ונתקבלו בחבה יתירה בין הדרשנים והמטיפים שבדור, ועתה זכה את הרבים בחבורו זה שהוא ספר נחוץ מאד לרבנים ולשובי"ם.

והנה הרב המחבר כתב הקדמה נפלאה לספרו ובה הצליח להוכיח את הנחיצות הגדולה של חבורו זה ובפרט לרבנים צעירים בני דורנו וביחוד לשובי"ם. והנה בנה את ספרו על יסודות הזקים ונאמנים הלא המה השלחן ערוך והרמ"א שלא שנה כלום מלשונם, וכן הביא את התמצית מכל חדושי דינים של השמלה החדשה, כו"פ חות דעת, פרי מגדים, לבושי שרד, שלחן ערוך של הרב אדמו"ר מלאדי, דגול מרבבה, חכמת אדם, ויש ספרי פוסקים שהביא המחבר והם נחוצים גם כן מאד להלימוד, כי בלעדם ימשש כעור באפילה, והם: טורי זהב, שפתי כהן, באר היטב, בינת אדם, גליון רש"א, דעת קדושים, דרכי תשובה הגר"א, חיחדושי רע"ק, יד אפרים, מקדש מעט, פתחי תשובה, תבואת שור ועוד, והרי הוא ספר שכולל דברי הראשונים והאחרונים בסדר נפלא ונחוץ מאד לרבנים ולשובי"ם להורות ממנו הוראה.

ישמחו בו הרבנים ויגילו בו השובי"ם כי ברכה בו.

* * *

ספר דברים ככתבם, דרושים מאת יהודה ליב גרויבארט, טורינטו, קנדה, יוצא לאור בהשתתפות הרב הגאון המפורסם ר' שמואל אהרן הלוי עורך ירחון „הפרדס" בשיקגו, תרצ"ב.

זהו ספר דרוש מקורי, ספר דרוש מופתי, כולל מאמרים שיש בהם דברי ספרות, חכמה והגיון, רגשי לב בוער באש קודש לכל היקר והקדוש לנו, יש בו רעיונות יפים ודקים, לשון יפה וסגנון מצוין, יש בו דרושים למועדי השנה ועל כמה סדרות שבתורה, ודברי חפץ לשבת, מספר על הרוגי ארץ ישראל, משא חברון, מחאה נגד בריטניה, תלמוד תורה, הלבשת ערומים, יסוד מקוה, אספת רבנים, חתונה, ועוד. הספר כולל 251 עמודים מלאים וגדושים בדברים יקרים שיש בהם תורה וחכמה, יראת שמים טהורה וכל מדה נכונה, וספר זה הוא הופעה חדשה והשובה בספרות הדרוש, יגילו בו הדרשנים, וישמחו בו המטיפים כי הוא כלי מחזיק ברכה לדרשני ישראל.

בן־דוב.

ברכת מזל טוב

צו חבר יונה אפרים פעסין און זיין פרוי, צו דער בר מצוה שמחה פון זייער גע־דאָטענעם זוהן שלמה אליעזר וועלכע האָט שטאַטגעפינדען מיט גרויס פראַכט און גלאַנץ שבת פ' חיי שרה אין חברה גמילת חסדים אנשי מאָטעלע.

ה' יאריך ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים ויזכו לגדלו ולחנכו בדרך התורה והמצוה וירוו נחת מבניהם ובנותיהם, כברכת,

אגודת שוחטי עופות דניויאָרק רבתי.

מפעל ידיהם, תחזקנה ידי העושים והמעשים למען בנינה של ארצנו הקדושה.

בקורת רוח מרובה קבלנו את דבר האיחוד בין שתי האגודות של ארץ ישראל שנשיאנו ר' נחום מרדכי פרוס שו"ב שליט"א עומד בראשה ושל נויאָרק שמר יעקב בלום שליט"א הוא נשיאה.

בברכת חברים נאמנה בשם שוב"י העמק והגליל המאוחדים,

שלום קורן שו"ב כנרת.

שמחות ביי שוחטים

אונזער חבר ר' חלל גרשון מיט זיין פרוי האָבען ניט לאַנג צוריק געפירט בשעה טובה ומוצלחת זייער אינגסטען זוהן צו דער חופה. די חתונה איז דורכ־געפיהרט געוואָרען אויף אַ חסידישען אופן מיט אַ רבי, מיט חסידישע נגונים און טענץ, און דער באַוואוסטער רב חבר פון די אגודת השוחטים הרב מ. לייטער איז געווען דער מסדר קדושין. די באַוואוסטע שוחטים חבר א. מעלצער, ווייס פרעזידענט פון די שוחטים יוניאָן און חבר ש. נאוואגדאדסקי דער טרעזשורער, זיינען געווען פאַרטראָטען אלס אַ קאָמיטע פון די אגודת השוחטים און האָבען איבערגעגעבען אין נאָמען פון די שוחטים יוניאָן אַ דרשה געשאנק, אַ האַר־ציגע מתנה פון די אגודת שוחטי עופות דניוואָרק רבתי.

זינטאָג, י"ד חשון (13טען סעפטעמבער) האָט אונזער ברודער שוחט משה ראובן בראון מיט זיין פרוי שרה גע־פיהרט צו דער חופה זייער געראָטענע בת יהודה בתי' חוה, מיט דעם באַריהמטען יונגען מאַן אברהם יחזקאל שיהלגאסער, קאנצלער אין באָפעלא, ניו יאָרק. די חופה איז געווען אין הויז פון אונזער חבר משה ראובן בראון, שטריינג אָרטאָדאָקסיש. דער מסדר קדושין איז געווען הרב יוסף אידל בראון שיהעלער רב, אַ ברודער פון משה ראובן. די לעצטע ברכה מעין שבע האָט געזונגען דער באַוואוסטער חזן בראכמאן ווי אויך ביי דער סעודה האָט חזן בראכמאן געזונגען זעהר פאַסיגעס, צו לעצט האָט ער געזונגען אחינו בני ישראל הנתונים בצרה, האָט ער אַלעס איבערטראַפען, ועל כולם האָט הרב יוסף אידל בראון גע־האַלטען זעהר אַ פראַכטפולע רעדע מענינא דיומא דורכ־געפאַכטען מיט דברי תורה.

אויסער די געשמאַקפולע מאכלים האָבען זיך אַלע זעהר פיין אַמוזירט מיט דברי תורה ונגינה. די חתונה וועט געוויס זיין איינגעקריצט אין אַלעמענס האַרצען און בלייבען פאַר אַן אָנדענקונג.

אַ קאָמיטע פון די „אגודת השוחטים" זיינען געווען פאַרטראָטען מיט אַ פרעזענט צו די יונגע פאָר און מיט אַ יואינש פון אַלע חברים שוחטים שיהא זיווגם יעלה יפה און זאָלען זיין געבענשט מאדון הברכות פון דאָס בעסטע.

האָט איהר שוין
דעם נייעם וויכטיגען ספר?
הלכות דעות פון רמב"ם ז"ל
מיט דעם וויסענשאַפטליכען באור פון
הרב שמריהו ליב הורוויץ
ווען איהר האָט נאָך ניט, איז כדאי איהר זאָלט איהם האָבען, גרויסע אידישע געלעהרענטע אויף דער גאַנצער וועלט באַוואונדערען איהם, אַ נוצליכער ספר פאַר רבנים, שוחטים און בני תורה.
פרייז 1 דאָלער
ווענדעט זיך צום מחבר:
RABBI S. L. HURWITZ
1503 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y.
Telephone: HAddingway 3—9698

בשורה טובה לרבנים ולשוחטים!
יצא לאור ספר חשוב רב ערך לרבנים ולשוחטים
— בשם —
סדר אליהו
על יורה דעה חלק ראשון
מאת **הרב אליהו גאָרדאָן**
רב בנויאָרק ומקודם רב בווילנא, מחבר הספרים דברי אליהו ב"ח, דמעת העשוקים, ישראל בעמים מערכות ישראל
בו המחבר מברר הלכה מראשון ועד אחרון, בכל סימן וסעיף משולבים דברי הראשונים והאחרונים כאלו מרועה אחד נאמרים בלשון צח וקצר, וכל אחד יכול להזור את כל היורה דעה חלק ראשון בזמן קצר עם כל המפרשים לפי הסימן והסעיף ביורה דעה. ראוהו כמה מגאוני איירופה ויאשרוהו
מחיר הספר עם המשלוח $1.50
להשיגו אצל המחבר:
RABBI E. GORDON
609 Oak Terrace Bronx, N. Y.
Tel. MOtt Haven 9—7689

אַ קול קורא צו אַלע שוחטים פון דזשוירזי סטייט
די „אגודת השוחטים", יוניאָן לאָקאַל 436 א. פ. אַ. ל. פון נואַרק, נ. דזש. רופט אַ קאָנפערענץ פון אַלע שוחטים אויף א' פ' ויגש דעם 1טען יאַנואַר 1933
עס איז די העכסטע צייט, אַז מיר די עוסקי במלאכת הקודש זאָלען דורך אַ פאַראייניגטע קערפערשאַפט פאַרבעסערען אונזער מצב אין רוחניות און אין גשמיות
שטעלט זיך אין פאַרבינדונג מיט דעם סעקרעטאַר
REV. M. DINERMAN
9 Magnolia Street Newark, N. J.
רעוו. ברוך ארונסאָן, פרעז.

מאיר וואָלאָזין
50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511
מאַנופעקטשורער
פון וואָלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאָך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.
אימפאָרטער
פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.
דיסטריביוטאָר
פון אַלערהאַנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים'ס, ציץ'ן, יד'ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שאַרף און גלאַט שטיינער.
——— אַלעס צו שפאָט ביליגע פרייזען ———

די לעזער פון די „שוחטים שטימע" קענען שרייבען אידישע געשיכטע פון אַמעריקע

מיר בעטען אונזערע לעזער בכל מקום שהם צו שרייבען אונז און ענטפערען אויף די פאָלגענדע פראגען: דער נאָמען פון זייער שטאָדט, וויפיעל שוחלען געפינען זיך? וואָס פאַר אַ חברות פאַר תורה געפינען זיך דאָרט? האָט די שטאָדט אַ רב? ווער איז ער? וויפיעל שוחטים האָט די שטאָדט? ווער זיינען זיי? (נעמען און אדרעסען) ווי אַזוי לעבען זיי, און פון וואַנענט קומט זייער הכנסה? די באַציהונג פון רב צו די שוחטים? וועלכע אידישע אינסטיטוציעס געפינען זיך אין שטאָדט? (באַשרייבט זיי גענוי און דייטליך) צי איז דאָ אַ תלמוד תורה? וויפיעל לעהרער? וואָס ווערט דאָרט געלעהרענט? און ווער זיינען די גייסטיגע מנהיגים? דער מצב פון שוחטים און שחיטה, דער מצב החנוך, דער מצב הכשרות, צו עס איז דאָ גענוג שומרי שבת? וועלכע אידישע צייטונגען ווערען דאָרט געלייענט? מיט וואָס באַשעפטיגען זיך די מעהרסטע אידען פון שטאָדט? וואָס פעלט אין שטאָדט? ווער זיינען די הויפט פיהרער פון דער אידישער קהלה?

אָט די אַלע בריף אָדער אַרטיקלען וועלען געדרוקט ווערען אין „די שוחטים שטימע" און וועלען קלאָר מאַכען פאַר אונז און פאַר אונזערע קינדער, דער צוקונפטיגער אידישער דור אין אַמעריקא, די לאַגע פון אידען און אידענטהום אין דער נייער וועלט. דאָס וועט זיין פרוכטבאַרע נוצליכע אַרבייט וועלכע וועט האָפענטליך, האָבען אַ גרויסע היסטאָרישע ווערט.

שרייבט לויט פאָלגענדען אַדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

229 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, Editor

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דער שוחטים שטימme

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, אדויסגעגעבען דורך די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

233 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. I. No. 10. December, 1932. ב"ה ניו יארק, כסלו, תרצ"ג. עיישטער יאהרגאנג, נומער 10.

אינהאלט:

עדיטאריעלס: חנוכה; די שוחטים און דער ארבייטער קלאס; א קאנפערענץ פון שוחטים.

די שחיטה קאנזומענשאן אין איהר אויפגאבע — — — — — — — — — — רעזו. אליהו מעלבער

נשמע וגעשה — — — — — — — — — — — — — — — — — זלמן דער מאנאריק שו"ב

חד וחלק (פעליעטאן) — א. לין

הגדות חללי — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

שמחות ביי שוחטים

בר מצוה

בשבת פ' נח חגג חברנו הנכבד תיקר מר אברהם דאנ את חגיגת בר מצוה שלֿ בנו תיקר בכיחב"ג בית שלום תימכי חרב, 445 אלאבאמא עוועניו, ברוקלין. הבר מצוה קרא את המפטיר וההפטורה מתיש בזקו ורגיל, ואח"כ דרש מעלֿ הבימה דרוש נאה מיענין הפטורת השבת בטיב טעם ודעת. וקבלֿ עלֿ עצמו לשמור ולעשות כפי אשר הורוהו חוריו ומדריכיו. אחר התפלה הזומנו כלֿ המתפללים לקדוש היום בביחב"ג ואח"כ הלכו כולם והרב מר וואריש אוסקי בראש לבית הבעלֿ שמחה. השלחנות היו ערוכים במאכלי ערבות דגים וכלֿ מטעמים מישמנים ומעדנים, וכלים מכרים שונים עם יינות מבושמים. קטן היה בית מחבילֿ ועומדים צפופים, אבלֿ אוכלים וישותים רוחים. החבר וידידו רעוו. זלמן ריטשמאן שו"ב נשא מנגינותיו מישידים נעימים מארץ ישראלֿ והחברה לחם יצאת ב"כ עד שכל החברים והידידים רעוו. חיים יוסף מאטלין שו"ב, רעוו. יאיבן האבישטיין שו"ב, הלכו בדיקוד הנהוג בחסידת חב"ד וישם אני בתוכם, "אויפֿן פאלעסטינער שטייגער", והוחא שבק לפרפראות שלֿ הרב מר וואריש אוסקי שחטיף בנאומו דעיון יקר עד להפליא. ומתוך התרוממות הרוח נפרדו כולם בברכות מאליפות לרוה נחת ועונג מכלֿ יוצ"ח בכלֿל. וחבר מצוה יבק לדרנא ברא בדעיה דאבי'הו

בישם כלֿ המזומנים,

ידידו עוו

זלמן ריטשמאן

חבר אגידת השוחטים.

ברכת מזל טוב

אומר גדא טבא לידידי מר בייליקין ורעיתי לחגיגת הבר מצוה שלֿ בנו המהוללֿ מוה' יעקב נ"י.

יהא רעוא מן שמיא שיהי' תילדותיכם ביוצא בכם, ותזכו לגדלו ולחנכו עלֿ דרכי התורה והמצוה עלֿ אדמת הקודש ציון וירושלים.

רעוו. אליהו מעלצר.

ברכת מזל טוב

די אגודת השוחטים בכלֿל און די בעאמטע בפרט דריקען אויס א הארציגען מזל טוב צו אונזער חשוב'ען חבר, עקו. מעמבער, ט ו ב י ה מ ר ד ב י ב ע ל ק י ן ורעיתו, צו דער ב ר מ צ ו ה שמחה פון זייער מצויכרינגען און נעראטענעם זון י ע ק ב וועלכער איז אייגער פון די ב"יליאנטענסטע קינ־דער. ער איז נייטש נור א שטארין פאר די עלטערן, נאר אויך פאר אלע פרייונד. וויזכו לגדלו ולחנכו בדרך התורה והמצוה וירא נחת מינו, ויהיה לגדול בייש"א. כברכת

אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי

אלטער ברוקלינער שוחט ערמאָרדעט

אונזער ברודער שוחט ר' בנימין באליטע איז שבת אין דערפריה געשטאָבען געווארען פון א נעגער אין זיין חיים 202 ווערעט סטריט, ברוקלין. דער נעגער איז ארעסטירט פאר מאָרד. פיקע טרעהרען ווענען פאראַן בען געווארען אויף זיין פריחצייטיגען טויט פון אלע וועלֿ בע האָבען איהם געקענט. ער איז נעווען באלובט אין מייער ביי אלעמען. ער איז אלט נעווען 62 יאהר.

ת'נ'צ'ב'ה.

די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי שטיצט די מוסדות התורה

די אגודת שוחטי עופות דניויארק רבתי האט ערפריש איהר באישלום וואס איז אנגענומען געווארען מיט אייניג מאָנאָטען צוריק, אז 500 דאלאר זאלֿ צוטיילט ווערען פאר מוסדות התורה. עס ווייגען ארויבנגעשיקט נעווארען מעמבר צו די "ישיבת רבינו יצחק אלחנן", צו די "פערעריישאָ פון ישיבות קטנות", צו "עזרת התורה" אין נאר אייניג ישיבות. אזו אבוואהלֿ דער מיצב פון די אגודה איז פיאאר ציעלֿ נייטש אמבעסטענו, פינדעסטוועגען האט זיך די אגודה אנגעשטרענגט צו הערפען די וויילעו פון תורה.

וויכטיגע באקאַנטמאכונג צו אלע שוחטים און בפרט צו שוחטים פון ערי השדה.

אזוי ווי מיר האבען עהאלטען אייניגע בריוף פון שוחטים אנפרענגענדיג, וואס מיר וויייסען ווענען א מיטער וואס עם איז ערשינען אין די צייטונגען, דאס אלע שוחטים פון די קאָנטרים זאלען זיך ווענדען מיט שוחטים"שע אנגעלעגענהייטען צו די "אגודת השוחטים החדרים" — מאבען מיר באקאַנט, דאס מיר וויייסען נישט פון אוא אגודה. די אייניגע אגודת השוחטים וואס עקזיסירט אין נין יארק איז די שוחטים יוניאן. די איבעריגע ווייגן געווייס פרייוואט אונטערנעמערם וואס זוכען פערזענלוכע פראפיטען פון מאנכע אונווייסענדע שוחטים. אין מיר ווייגען באָר זיי נישט פאראנטוואָרטליך.

בשורה טובה לרבנים ולשוחטים!

יצא לאור ספר חשוב רב ערך לרבנים ולשוחטים

— בשם —

סדר אליהו

על יורה דעה חלק ראשון

מאת הרב אליהו גאָרדאָן ז"ל

רב בנויארק ומקורם רב בווילנא. מחבר הספרים דברי אליהו ב"ח, דמעת העשוקים, ישראל בעמים מערכות ישראל

בו המחבר מברר הלכה מראשון ועד אחרון, בכל סימן וסעיף משולבים דברי הראשונים והאחרונים כאלו מרועה אחד נאמרים בלשון צח וקצר, וכל אחד יכול לחזור את כל היורה דעה חלק ראשון בזמן קצר עם כל המפרשים לפי הסימן והסעיף ביורה דעה. ראוהו כמה מגאוני אירופה ויאשרוהו

מחיר הספר עם המשלוח $1.50

להשיגו אצל המחבר:

RABBI E. GORDON

609 Oak Terrace Bronx, N. Y.

Tel. MOtt Haven 9—7689

די שוחטים שטימע

כסלו, תרצ"ג

ערשטער יאהרגאנג. נומער 10

חנוכה

די חנוכה ליכטעלעך וועלכע ווערען יעצט געצונדען אין יעדע אמת'ע אידישע הויז, און וועלכע זענען די יאהרצייט ליכט נאך די אונשטערבליכע גרויסע הייליגע חשמונאים, די גבורי ישראל, וועלכע האבען זייער לעבען אוועקגעגעבען פאר דאס הייליגע אידישע לאנד און פאר די הייליגע אידישע אמונה, ווינקען צו אונז און צינדען אן אין אונזערע הערצער דעם נר התורה און אפעלירען צו אונז, אז מיר זאלען אט פון די חנוכה ליכט שעפען די הייליגע ליכטיגקייט פון די תורה הקדושה, און מיר זאלען ערציהען אינזערע זיהן און טעכטער ברוח התורה והאומה.

ווען ניט דער אלטער פרומער מתתיהו כהן גדול, וואלטען ניט געקומען די גרויסע נאציאנאלע קעמפפער און העלדען, די קינדער פון מתתיהו. דער בערוהמטער אונשטערבליכער העלד יהודה המכבי, וועלכער איז פערהייליגט ביי די נאציאנאלע אידען, איז געוואָרען א גרויסער נאציאנאלער העלד א דאנק די גוטע רעליגיעזע ערציהונג וועלכע ער האט גענאסען אין דער הויז פון זיין פרומען רעליגיעזען פאטער מתתיהו דער כהן גדול „בימי מתתיהו ובניו". דער אלטער דור מוז ערציהען א נייעם אידישען דור, דאן האבען מיר מתתיהו ובניו, רעליגיעזע נאציאנאלע פאלקס-העלדען, וועלכע קעמפפען פאר'ן קיום האומה, פאר די אויפהאלטונג פון תורה ומצוות.

און זאל דער גייסט פון די חשמונאים וועקען די הערצער און די נשמות פון אלע באוואוסטזיניגע שוחטים פון דער וועלט צו קעמפפען פאר כשרות און חזוק הדת, און צו פארבעסערען זייער שלעכטע לאגע, דורך דעם וואס אלע שוחטים זאלען זיין פאראייניגט באגודה אחת און שאפען אן אייגענע שטארקע שוחטים פרעסע, וועלכע זאל קענען דינען די אינטערעסען פון די ארטאדאקסישע אידען בכלל און די שוחטים מיט זייערע אינטערעסען בפרט.

אין אזוי ווי די חשמונאים אין זייער צייט האבען ארויסגעלאזען א פייערדיגען אויפרוף „מי לה' אלינו", אזוי דארפען יעצט די שוחטים פון נויארק ארויסלאזען א פייערדיגען אויפרוף צו אלע שוחטים פון לאנד, צו אפרופען זיך מיט באגייסטערונג אויף זייער קוק קורא און קומען פון גאנץ אמעריקע און קאנאדא צו די ערשטע גרויסע שוחטים קאנווענשאן, וועלכע וועט אין גיכען שטאטפינדען.

מי לה' אלינו! דער חשמונאים גייסט רופט אונז און וועקט אונז צו פעראייניגונג און צו גרויסע טהאטען. זאל זייער קול ניט זיין א קול קורא במדבר.

עת לעשות!

די שוחטים און דער ארבייטער קלאס

די שוחטים זיינען דאך ארבייטער, האנדווערקער, הארעפאשניקעס, זייער ארבייט איז א הייליגע ארבייט, א מלאכת הקדש, נישט גלייך צו אלע אנדערע וואכעדיגע ארבייט, זייער ארבייט איז א חשוב'ער טייל פון די הייליגע אידישע רעליגיאן, אבער ארבייט איז דאך דאס און ניט עפעס אנדערש, און זיי, די שוחטים, האבען שכל געהאט צו באזארגען זיך ווי געהעריג איז דורך באלאנגען צו א גרויסע שטארקע יוניאן, אזוי ווי אלע אנדערע ארבייטער טוען, און דאס האט זיי געראטעוועט פון א הונגער לוין, פון שפלות הנפש, פון ערנידעריגט ווערען און ווערען הפקר אין די הענט פון וועלכע זיינען ניט ראוי צו שאלטען און וואלטען אויף א העכערען אינטעלעגענטנעם קלאס ווי שוחטים זיינען.

זיינען דאך די שוחטים א העכערער סארט ארבייטער קלאס, ארבייטער וועלכע מוזען נעמען שטרענגע „אר-דערס" פון דעם שלחן ערוך, און מוזען לעבען און אויפפיהרען זיך ווי עס פאסט פאר אידען וואס זיינען און דארפען זיין צוגעבונדען מיט זייער גייסט, מיט זייערע נשמות, מיט זייער גאנצען מהות, צו די גרונד פרינציפען פון תורה ומצוה, צו דעם מאור שבתורה, און צו אלץ וואס איז טייער און הייליג ביים אידישען פאלק, זיינען זיי אן ארינגעלער און א גאנץ אנדערער סארט ארבייטער, זיי זיינען רעליגיעזע ארבייטער וועלכע העלפען דורך זייער ארבייט אז די רעליגיעזע אידען פון דער וועלט זאלען קענען, זאלען האבען די מעגליכקייט געניסען פון לעבען, עסען פלייש און שטארקען זייער קערפער, אויפהאלטען זייער לעבען דורך די מלאכת הקדש פון די ארבייטער וועלכע רופען זיך שוחטים.

און אויב די וועלט בכלל קען ניט עקזיסטירען אהן די ארבייטער, קען די אידישע וועלט ניט עסען קיין פלייש אהן די ארבייט פון די שוחטים, זיינען דאך די שוחטים נוצליכע ארבייטער, הייליגע און פראדוקטיווע ארבייטער, וועלכע שאפען דורך זייער ארבייט פארגעניגען און געזונט, און זיי דארפען דערפאר באהאנדעלט ווערען מיט ליבשאפט און רעספעקט און פרנסה בכבוד, מצד אלע פרומע אידען פון דער גאנצער וועלט.

טוען אבער ניט די שוחטים דאס וואס אלע ארבייטער פון דער וועלט טוען, ארבייטער האבען באשאפען אן אייגענע גרויסע שטארקע און מעכטיגע פרעסע, טעגליכע צייטונגען, וועבענטליכע, מאנאטליכע, פיעלע זשורנאלען, ביכער, בראשורען, און א ריזיגע ארבייטער ליטעראטור,

די שוחטים קאַנווענשאַן און איהר אויפגאַבע

פון רעוו. אליהו מעלצער, ווייס פרעז. פון אגודת השוחטים

עס דערנעהנטערט זיך דער גליקליכער טאָג ווען די ערשטע שוחטים קאָנווענשאָן פון אַמעריקע און קענעדע וועט אי"ה פאָרקומען, און דאָס דאַרף זיין אַ הייליגע און היסטאָרישע פאַרזאַמלונג.

עס טאַר נישט טראָגען דעם כאַראַקטער ווי אַלע אַנדערע הונדערטע קאָנווענשאָנס פון פאַרשידענע אָרגאַניזאַציעס און ריכטונגען, וואָס די קאָנווענשאָן אַליין איז אַ תכלית און אַ צוועק פאַר זיך אַליין. מען האַלט שעהנע פייערדיגע רעדעס, עס וועט געוויס ניט פעלען קיין רעזאָלוציעס, און וואַהרשיינליך וועט זיך ענדיגען מיט גאָר אַ שעהנעם גרויסאַרטיגען באַנקעט, אָבער אויסער דעם דאַרף מען ניט פאַרגעסען אַז די שוחטים קאָנווענשאָן האָט אַ גרויסע הייליגע אויפגאַבע, איהר תכלית און ציעל מוז זיין ווי אַזוי צו דערהויבען באמת דעם מצב השוחטים והשחיטה, אַוועקשטעלען די לאַגע פון שוחטים אויף דער הויכער מדרגה צ ווואָס שוחטים און שחיטה זיינען באַרעכטיגט, אַרויסשלעפען זיי פון דעם נידעריגען מצב, אָפּצושאַפען דעם איבעל און די הפקרות וואָס געפינט זיך אין אַ באַדייטענדע מאָס אין דעם פעלד פון שחיטה, און דאַן ווען די קאָנווענשאָן וועט דאָס אויפטאָן, וועלען ניט נאָר די שוחטים געהאָלפען ווערען, נאָר דאָס אַמעריקאַנער יודענטום וועט זעהר פיעל געווינען דערפון.

און דאָס קען און וועט דערגרייכט ווערען, ווען עס וועט געשאַפען ווערען אַ פאַראייניגטער פראָנט, איין גרויסע אגודת השוחטים דארצות הבדית וקנדה, דאָס אַליין וועט האָבען אַ געוואַלדיגען מאָראַלישען איינפלוס, אי אויף די שוחטים פון לאַנד, אי אויף דאָס אידענטום, מען וועט דאַן קוקען אויפ'ן שוחט מיט גאַר אַנדערע אויגען, מיט כביד אין רעספּעקט, מען וועט דאַן אַנערקענען זיין הייליגע אַרבייט.

און דער ערשטער אבן נגף וואָס וועט אימער שטערען אונזער הצלחה, און וואָס מוז באַזייטיגט ווערען אַזוי שנעל ווי מעגליך, איז דאָס וואָס איך האָב שוין געזאָגט אין אַ פריהעריגען אַרטיקעל אין די „שוחטים שטימע" — דאָס עס מוז אין גאַנצען אָפּגעשאַפט ווערען יעצט דאָס לעהרנען די מלאכת השחיטה. יעצט איז ניט די פראַגע צו לעהרנען צו פאַסענדע אָדער נישט פאַסענדע פערזאָנען, נור מען זאָל אינגאַנצען אויפהערען יעצט לעהרנען די מלאכת השחיטה, ווייל מיר האָבען יעצט אַ גוואַלדיגען איבערפלוס פון שוחטים, טראָטץ דעם וואָס ווינציג שוחטים קומען יעצט אַריין פון יוראָפּ, און דאָס ווייסען דאָך אַלע אַז אַן אַרטיקעל וואָס איז צופיעל אין מאַרקעט ווערט דאָס ביליג, און אַז אויף איין שטעלע פאַר איין שוחט קומען צעהנדליגע שוחטים, ממילא ווערט דאָס ביליג, און עס העלפען ניט קיינע תקנות, ווייל אַלע תקנות וועלען פון זיך אַליין בטל ווערען, עס וועט נור זיין אַרויסגעוואָרפען די גאַנצע אַרבייט וואָס וועט אַריינגעטאָן ווערען אויף צו פאַרבעסערען דעם מצב השוחטים.

יעצט מוז מען אויפהערען לעהרנען שחיטה, און ווען אין דער נאָהענטער אָדער ווייטער צוקונפט וועט ווערען אַ מאַנגעל אין שוחטים, וועט דאַן דער פראָבלעם קענען גאַנץ לייכט געלייזט ווערען, אָדער דורך אימפּאָרטירען

מיט אייגענע שריפטשטעלער, דיכטער, זשורנאַליסטען, אַן אַרבייטער וועט זיך מוסר נפש זיין, וועט אָפּשפּאָרען דעם לעצטען ביסען ברויט פון מויל, און וועט שטיצען זין צייטונג, די אַרבייטער צייטונג, וויסענדיג דעם אמת, אַז נור אַן אייגענע פּרעסע איז בכח צו שטאַרקען און אויפהאַלטען די אינטערעסען פון דעם אַרבייטער קלאַס.

די שוחטים אָבער ווייסען שוין (אויך ניט אַלע) ווי נויטיג עס איז פאַר זיי אַ יוניאָן, זיי ווייסען אָבער נאָך ניט ווי נויטיג עס איז פאַר זיי אַן אייגענע צייטונג. וואָלטען דאָס די שוחטים פון לאַנד יאָ געוואוסט וואָלט שוין גאַנץ לאַנג צוריק די „שוחטים שטימע" פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ וועכענטליכע אָדער טעגליכע „שוחטים שטימע". די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדא זיינען בכח צו שאַפען אַן אייגענע טעגליכע צייטונג, ווען זיי זאָלען שטאַרק וועלען, באמת וועלען, און דער רצון קען געשאַפען ווערען דורך פאַרשטעהן די נויטיגקייט פון אַן אייגענע שוחט'ישע צייטונג, וועלכע זאָל קענען דינען די אינטערעסען פון די שוחטים בכל מקום שהם, און פאַראייניגען זיי אין אַ גרויסען שטאַרקען פאַרבאַנד, וועלכער זאָל פאַרבעסערען די לאַגע פון די שוחטים ברוחניות ובגשמיות.

די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדא וועלכע וועט אינגיכען שטאַטפינדען וועט מוזען נעמען אַ שטאַרקע שטעלונג בנוגע צו די שאַפונג פון אַ גרויסע רייכע וועכענטליכע „שוחטים שטימע", וועלכע זאָל זיין דאָס אייגענטהום און דער קוואַל פון גליק און באַגייסטערונג פאַר אַלע שוחטים פון דער גאַנצער וועלט.

„ווען איר ווילט איז דאָס ניט קיין חלום".

שוחטים פון יוראָפּ, אָדער די „אגודת השוחטים" וועט דאָן גרינדען א בית מדרש לשוחטים און אויסלערנען די מלאכת הקדש צו די יעניגע וועלכע זיינען באמת ראוי צו זיין שוחטים.

דיזע וויכטיגע פראגע מוז אופגעהויבען ווערען אין איהר גאַנצע שאַרפקייט און ערענסטקייט אויף אונזער קאָנווענשאָן וואָס דארף אין גיכען פאָרקומען, און די שוחטים פון לאנד וועלען נעמען א שטעלונג צו דיזער וויכטיגער פראגע.

עס איז אָבער די הייליגע פליכט פון יעדען שוחט אין לאנד, פון יעדע שוחטים אָרגאניזאציע, צו מאַכען די ערשטע שוחטים קאָנווענשאָן פון לאנד פאַר א גרויסען ערפאָלג. יעדער שוחט מוז פאַרשטעהן און פיהלען אַז אויף איהם ליגט די פליכט צו העלפען בויען דעם גרויסען בנין, און נישט איבערלאָזען אינגאַנצען אויף אַנדערע, עס איז יעצט א שעת הכושר, די ריכטיגע צייט און דער פסיכאָלאָגישער מאָמענט צו פאַראייניגען זיך און ווערען שטאַרק באמת.

חברים שוחטים! פארנאכלעסיגט דאָס ניט. די שוחטים יוניאָן פון נוארק איז ווילינ נעמען אויף זיך די איניציאטיווע און אריינווארפען זיך אין דער ארבייט, אבער איהר אלע מוזט אונז העלפען, מיר מוזען האָבען די מיטווירקונג און די קאָאָפּעראציע פון יעדע קהלה, פון יעדע שוחטי'שע אגודה, און פון יעדען שוחט. און דערפאר זאָלען יעצט די שוחטים פון יעדער שטאָדט און שטעדטעל, פון יעדע קהלה, רופען זאָפאָרט מיטינגען און ערוועהלען דעלעגאַטען פאַרטרעטער צו די ערשטע גרויסע היסטאָרישע שוחטים קאָנווענשאָן.

זאָל יעדע אגודה און יעדער שוחט לאָזען וויסען דערפון צו זיינע חברים שוחטים און די שכנישע קהלות וועגען אונזער בעפאָרשטעהענדע קאָנווענשאָן, און באקאנט מאַכען דאָס איבער די גאנצע לאנד, און גלייך שטעלען זיך מיט אונז אין פארבינדונג. שיקט אונז נעמען און אדרעסען פון שוחטים, שרייבט אונז די נעמען און אדרעסען פון אייערע פארטרעטער צו די קאנווענשאָן און מיר וועלען אייך לאָזען וויסען די צייט און דעם פלאץ וואו עס וועט פאָרקומען דיזע קאנווענשאָן.

איך האָף, ברידער שוחטים, אז מיינע ווערטער צו אייך וועלען ניט זיין ארויסגעוואָרפן ח"ו, עס וועט ניט זיין קיין קול קורא במדבר, נאר ווען אפילו דאס איז א קול דממה דקה וועט אבער זיין — ישמע! עס וועט דערהערט און אנגענומען ווערען ביי יעדען וואָס זיין פראָפעסיאָן איז איהם טייער און הייליג. און ער טראכט וועגען דעם געגענווארט און וועגען א צוקונפט, און מיר אלע צוזאמען וועלען מיר קענען לייגען דעם פונדאַמענט פאר א בעסערע צוקונפט.

עס איז אויך ניט אויסגעשלאָסען דאס מיר אלע צוזאמען וועלען קענען ביי דער קאָנווענשאָן שאפען אן אינטערנעשאָנאל יוניאָן פון שוחטים, וואָס וועט איבערנעמען די גאנצע הנהגה פון אלע לאָקאלע יוניאָנס וואָס זענען שוין געשאפען געווארען און עקזיסטירען יעצט. מען דארף ניט ערקלעהרען וואָס דאס וואָלט געמיינט פאר אונז שוחטים, אלע ווייסען אז דאָס מיינט פרנסה בכבוד פאר יעדען שוחט, א זיכערער און רוהיגער לעבען, און הטבת מצב השחיטה והכשרות על פי דת תורתנו הקדושה.

די ערשטע שוחטים קאָנווענשאָן וועט זיין אן עפאָכע מאַכענדע פאר די גאנצקייט, שטארקייט און פאר די פארבעסערונג פון די לאגע פון די שוחטים פון לאנד בפרט און פאר'ן יודענטהום בכלל, און מיר זאָלען הו"ש ניט פערנאכלעסיגען און דורכלאָזען די געלעגענהייט וואָס מיר האָבען יעצט. טראכט און נעמט זיך צו דער ארבייט גלייך. יעדע מינוט איז יעצט טייער. די צייט איז קורץ. פאר מעהר אינפאָרמאציע ווענדט זיך צו מיר, און אלס סעקרעטער פון די „שוחטים שטימע" בין איך גרייט צו דינען אייך און געבען אייך די גאנצע אינפאָרמאציע וועלכע איהר וועט פאדערען. לאָזט אונז וויסען וועגען אייער מיטווירקונג אין דער ארבייט פון דער קאָנווענשאָן אזוי שנעל ווי מעגליך. העלפט אונז בויען דעם גרויסען בנין.

אַ קאָנפערענץ פון שוחטים

די אגודת השוחטים (יוניאָן לאָקאַל 436) פון נוארק, נ. דזש., רופט יעצט אַ קאָנפערענץ פון אַלע שוחטים פון דזשוירזי סטייט אויף קומענדען זונטאָג, א' פ' ויגש, מיט דעם צוועק צו פאַראייניגען אַלע שוחטים פון דזשוירזי סטייט און מאַכען פאָרבאַרייטונגען צו די גרויסע אַלגעמיינע היסטאָרישע קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד וועלכע וועט אין גיכען שטאטפינדען.

מיר שיקען אונזער האַרציגע בדכה צו אונזערע טייערע חברים שוחטים פון נואַרק, אַז זייער נויטיגע הייליגע פאַראייניגונגס אַרבייט זאָל געקרוינט ווערען מיט ערפאָלג. די קאָנפערענץ זאָל קענען אויפטאָן פרוכטבארע נוצליכע אַרבייט, און מיר זאָלען דערלעבען אַרבייטען אַלע צוזאַמען לטובת השוחטים והכשרות און חזוק הדת מיט פאַראייניגטע קרעפטען.

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם.

תחזקנה ידיכם, עובדים נאמנים בעבודת הקודש.

נשמע ונעשה

פון זלמן בער מאגאריק שו"ב
בוואודרידזש, נ. י.

מיט עטליכע חדשים צוריק האָט די „שוחטים שטימע" געמאכט א פאָרשלאג אז עס זאָל גערופען ווערען א קאָנווענשאָן פון אלע שוחטים פון אמעריקע און קאנאדע.

די אידייע האָט ארויסגערופען גרויס באגייסטערונג אין אונזער שוחטישער וועלט, און פילע פראָמינענטע פערזענליכקייטען פון צווישען אונז האָבען געדרוקט אייניגע ארטיקלען, גרינדליך באלערנדע אין דער „שוחטים שטימע" וועלכע ווייזען אָן ווי דרינגענד נויטיג עס איז, אז אזא קאָנווענשאָן זאָל וואָס שנעלער קומען צו שטאנד כדי עס זאָל געלייגט ווערען דער גרונדשטיין פאר א פאר-איינינונג און א פארשטענדיגונג צווישען אלע שוחטים, כדי מיט געמיינזאמע כחות קענען ווי געהעריג באשיצען אונזערע אינטערעסען אין אלע הינזיכטען הן בחומר והן ברוח.

די רעדאקציע פון דער „שוחטים שטימע" האָט די ארטיקלען געגעבען א געהעריגען און פאסיגען פלאץ, האָט זיך וועגען דעם אפגערופען עדיטאָריעל און האָט די אידייע פון א קאָנווענשאָן געשטארקט דורך ספעציעלע אויפ-פאָדערונגען צו די שוחטים, אז זיי זאָלען ארויסזאָגען זייערע מיינונגען בנוגע דעם פאָרשלאג און אויך ווען און אין וואָסער שטאָט זאָל די קאָנווענשאָן אָפגעהאלטן ווערן.

ווי אזוי די שוחטים פון לאנד האָבען דעם פאָרשלאג אויפגענומען און וואָס זייער ענטפער און מיינונג וועגען דעם ענין אין זיך גרינג פאָרצושטעלען. עס איז בלי שום ספק אז אלע שוחטים פון איבער'ן גאנצען לאנד זיינען באגייסטערט פון דער אידייע און ווארטען מיט אונגעדולד אויף דעם רוף, אויף דער אויפפאָדערונג צו קומען צו דער קאָנווענשאָן.

עס איז גענוג איבערצולייענען בלויז די איינצעלנע בריף פון שוחטים וואָס זיינען פארעפענטליכט געווארען אין דער „שוחטים שטימע" צו באמערקען דעם קאָלאָסאלען סענטימענט פון די שוחטים פאר א באלדיגער אין שנעלער קאָנווענשאָן.

איז מיר דוכט דער לאָגישסטער וועג, דער פועל יוצא פון דעם הייליגען סענטימענט, אז די שוחטים יוניאָן פון נויארק, די איניציאטאָרס פון דעם געדאנק, זאָלען צוטרעטען צום עצם ענין און מיט טהאָטען רעאָליזירען דעם פאָרשלאג, איבערהויפט נאָכדעם ווי זיי האָבען זיך אין בערצייגט אין דער אויפריכטיגקייט פון דעם פארלאנג פון די שוחטים איבער'ן לאנד פאר א קאָנווענשאָן.

צום באדויערען אָבער טוען דאָס ניט די שוחטים פון נויארק. זיי האלטען אין איין שטעלען פראגען און שרייען

חד והלק

פון א. לין

(פעליעטאָן)

אמר הלץ הגדול הגבור והנורא, שמעוני, רבותי, הערט מיך אויס, רבותי, איך וויל מיט אייך שמועסען וועגען אן ערענסטען ענין. ווי איר אלע ווייסט, אָדער איר זאָלט און דארפט וויסען, איז, דאָס אַ תלמוד תורה, אַ ישיבה, אָדער אַ גרויסע גוטאָרגאניזירטע שוהלע דארף און מוז האָבען א פערזאָן, וועלכע זאָל זיין פעראנטוואָרטליך פאר'ן סדר הלמוד, וועלכער זאָל אויפפאסען אז דער פראָגראם פון תלמוד תורה זאָל דורכגעפיהרט ווערען ווי געהעריג איז, אז די קינדער, וועלכע קומען דאָרט צו געניסען א גוטע אידישע ערציהונג, זאָלען ווירקליך באקומען די ערציהונג צו וועלכער זיי זענען בארעכטיגט. ער איז און דארף זיין די צענטראלע פיגור צו וועמען עס זאָלען זיך ווענדען די לעהרער, די קינדער, די עלטערען, די דירעקטאָרען, אלע וועלכע האָבען עפעס צו טאָן מיט די תלמוד תורה, און אָט אזא פערזאָן רופט זיך ד ע ר פ ר י נ ס י פ א ל פון תלמוד תורה, און אזוי גוט ווי א תלמוד תורה קען ניט אויסקומען אָהן לעהרער אזוי קען זי ניט אויסקומען אָהן א גוטען, פעהיגען פרינסיפאל, און זאָלען, למשל, די לעהרער פון א תלמוד תורה איבערנעמען אין גאנצען די תלמוד תורה — א לא קאָמוניסטען — און ווערען אליין די פערוואלטער, די פיהרער, דאן וועלען זיי מוזען אויסקלייבען פון זיך איינעם וועלכער זאָל טאָן די אַרבייט וואָס א פרינסיפאל דארף טאָן, ער וועט מוזען ווערען א פרינסיפאל. דאָס איז זעלבסטפארשטענדליך, דאָס פארשטעהן אלע.

און דערפאר ביי די אומות העולם, אין יעדען לאנד פון דער וועלט, ביי יעדען פאָלק וואו נאָר עס געפינט זיך א שול פאר קינדער, געפינט זיך דאָרט א פרינסיפאל. אין די „פאָבליק סקולס" האָבען די פרינסיפאלס ווער עס זאָל טאָן פאר זיי די גאַנצע ארבייט; יעדער פרינסיפאל האָט א געהילף, אן „אסיסטענט" פרינסיפאל, וועלכער טוט די אַרבייט; דער פרינסיפאל אָבער קריגט באַצאָלט מער ווי די לעהרער, טראָץ דעם וואָס זיי טוען די גאַנצע און די שווערע אַרבייט, און א ספעציעלע פערזאָן קריגט באצאָלט צו טאָן די ארבייט פון פרינסיפאל, ווייל די אַרבייט פון פרינסיפאל איז די הויפט השגחה אויף דעם פראָגרעס פון שול. ער איז דער יעניגער וועלכער האָט די פעראנטוואָרטליכקייט פאר אלעס וואָס ווערט געטאָן און וואָס דארף געטאָן ווערען; ניט ער מאכט אפילו דעם פראָגראם, דעם סדר הלמוד, ער אָבער איז פעראנטוואָרטליך פאר גוטע ארבייט. און דאָס מיינט פיעל, זעהר פיעל. דאָס פארשטעהען די אומות העולם, און דאָס פארשטעהט אויך יעדער איד וועלכער האָט מאַרך אין קאָפּ.

אָבער דאָס וואָס אלע פארשטעהען, קען ניט פארשטעהן און וויל ניט פארשטעהן א שרייבער פון „טאָג", ש. ראָזענפעלד. א מאָדנער איד איז אָט דער ראָזענפעלד. ער זאָגט אז מען דארף קיין פרינסיפאלס און ער גיסט פעך און שוועבעל אויף די דירעקטאָרען פון די תלמוד תורות. ער האָט געמאַכט אויף

„ונשמע" — לאָמיר הערען וואָס די שוחטים פון איבער'ן לאַנד האָבען צו זאָגען. אין יעדען נומער פון דער „שוחטים שטימע" ווערען במעט דיזעלבע פראגען פון „ונשמע" איבערגעחזר'ט ווידער אמאָל און אבער אמאָל.

עס איז שוין צייט אז איהר זאָלט דעם ונשמע אוועקלייגען אָן א זייט און זיך א נעם טאָן צום ו נ ע ש ה, צוטרעטען צו מעשים ממשיים, צו קאָנסטרוקטיווער ארבייט. מיט איין וואָרט: ר ו פ ט ד י ק אָ נ ו ו ע נ ש אָ ן!

מיינע חברים שוחטים! איהר זאָלט וויסען זיין, אז דוקא איצט אין דעם שעת חירום, אין דער צייט פון גרויסען „דעפרעשאן" וואָס האָט ארומגעכאפט אונזער לאנד, דוקא איצט ווען די יסודות פון רעליגיעזען אידענטהום ווערען אונטערגעגראבען ביז'ן יסוד; דוקא איצט ווען ניט נאר דער עקאָנאָמישער מצב, נאָר אויך דער גייסטיגער מצב ווערט שוואך און שוואכער פון טאָג צו טאָג; דוקא איצט ווען די באציהונג צו שחיטה וכשרות, איבערהויפט אין דער פראָווינץ ווערט וואָס א טאָג אלץ מעהר פארגאכלעסיגט, איז דוקא איצט די פאסיגסטע צייט פאר אונז זיך צוזאמענקומען צו א שעהנער אידישער קאָנווענשאָן פון שוחטים איבער'ן גאנצען לאנד, צו באווייזען אונזער סאָלידאריטעט, אונזער אחדות, און מיט געמיינזאמע כחות לעמוד בפרץ.

מיר אלע אין דער פראָווינץ אזוי גוט ווי איהר אין נייארק ווייסען אונזערע צרות וואָס ריהרען אונז אָן עד הנפש. מיר פיהלען אבער אז א קאָנווענשאָן וועט ראטעווען אונזער כבוד און וועט אונז אויפהויבען און שטארקען אין אונזער אייגענער שפלות.

לייגט זשע ברידער דעם „נשמע" אוועק אויף א זייט, הערט זיך אויף מתוכח צו זיין און נעמט זיך בלב ונפש פאר דעם נ ע ש ה. זאָל יעדער שוחט, יעדער יחיד, יעדער פרט אויפהערען קרעכצען פאר זיך—ביחידות, לאָמיר זיך צונויפקומען מיט ריינע געפיהלען און געלייטערטע הערצער און א קרעכץ טאָן בציבור עס קען זיין אז דער קרעכץ וואָס קומט פון א ציבור האָט אין זיך דעם כח צו דערגרייכען אהין וואוהין ער דארף דערגרייכען און דרינגט אריין אין די הערצער פון די יעניגע צו וועלכע ער איז געציעלט.

שוחטים פון נויארק! אייערע ברידער שוחטים וואָס זיינען צוזייט און צושפרייט איבער'ן גאנצען לאנד רופען צו אייך און פאָדערען אייך אויף, נעמט זיך פאר דער ארבייט, לייגט ניט אָפּ אויף שפּעטער, ווייל עס קען חלילה זיין צו שפּעט. עס קען חלילה מיט די קאָנטרי שוחטים זיך טרעפען ווי מיט יענעם מלמד'ס ציג. דער מלמד האָט כסדר געהאלטען אין איין דיידען פון דער ציג, וואָס פאר א טייערע ציג זי איז, און וואָס ער רעכענט פאר דער ציג אויפצוטאָן, ווי אזוי די ציג וועט אויסקוקען שפּעטער וכדומה. ער האָט אבער פארגעסען איין קליינינקייט — איהר טאָג־טעגליכען געברויך. האָט זיך די ציג ניט געקענט דערווארטען אויף דעם מלמד'ס גליקען און האָט נעביך אויסגעהויכט איהר לעצטען אָטעם.

מיר שטעהן גרייט אייך צו העלפען, מיר זיינען צו אייער פארדינסט, זאָגט וואָס מיר זאָלען טאָן וועלען מיר גלייך טאָן. לייגט אבער ניט אפּ אויף שפּעטער.

מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

זיי אן עלילת דם, פשוט א בלוט בלבול, אז די דירעקטאָרען זענען ב ל ו ט־ ט ר י נ ק ע ר, זיי טרינקען די בלוט פון די לעהרער. וואָלטען די דירעקטאָרען געווען דאָס וואָס ראָזענפעלד וויל מאכען פון זיי, וואָלטען זיי איהם פשוט גערופען אין געריכט און וואָלטען איהם פערקלאָגט פאר א שרעקליכע פערלוימדונג. ווי אזוי באשולדיגט מען דאָס אידען וואָס ארבייטען פאר תורה אז זיי טרינקען מענשליכע בלוט, ווען די אידישע תורה האָט שטרענג פערבאָטען מענשליכע בלוט, און קיין איד, אפילו א דירעקטאָר פון א תלמוד תורה, איז ניט קיין בלוט טרינקער אבער קיינער טשעפּעט ניט אָט דעם ראָזענפעלד'ן, ווייל זיי מוזען זיך קלעהרען, עפּעס אן אויפגערעגטער איד, א שרעקליכער כעסן איז אפּנים אָט דער ראָזענפעלד. ווער הערט איהם? ווער לייענט איהם? ווער דארף איהם? דער אמעריקאנער איד האָט נאָך אלעמען א געזונטען חוש פאר'ן אמת, און ער לאָכט זיך אויס פון א בטלן וואָס געהט ארום מיט א זויערען מאָגען און דרעהט מיט'ן גראָבען פינגער און סטראשעט די גענז, א מין משה קאפּויר, רחמנא לצלן — אָט אזוי מוזען אפּנים קלערען וועגען איהם די עסקנים פון חנוך, און זענען איהם מבטל פונקט ווי מען איז מבטל ביי אידען חמץ ערב פסח.

צי זיי זענען גערעכט צי ניט, ווייס איך ניט; דעם אמת וויל איך אייך זאָגען, אז חאָטש איך בין ניט קיין לעהרער, ניט קיין פרינסיפּאל און ניט קיין דירעקטאָר, נאָר א פשוט'ער איינפאכער לץ, וואָס לאכט זיך אויס פון דער גאנצער וועלט בכלל און פון זיך אליין בפרט. און ווען איך וואָלט געהאט געלט וואָלט איך געמאכט א גרויסארטיגע סעודה און וואָלט איינגעלאדען די דירעקטאָרען, „די בלוט־טרינקער", און ראָזענפעלד'ן, דעם עלילת־דם מאכער, און די הויפּט פיהרער פון דער „יוניאָן", די „געווערקשאַפטען" און די לעהרער וועלכע זענען איצט געוואָרען כשר'ע „האָרעפּאַשניקעס", און וואָלט ביי א גוטער פלאש „פראָהיבישאָן" געמאכט שלום מיט זיי.

איך וואָלט זיי פשוט, מעשה לץ, געגעבען צו פארשטעהן אז דער גאַנצער אומגליק זייערער איז וואָס זיי פארשטעהן זיך אליין ניט, פארשטעהן ניט די לאַגע פון אידישקייט בכלל און די לאַגע פון אידישען חנוך בפרט. ראָזענפעלד'ן וואָלט איך זאָגען: הער זיך איין, בחור, קריך ניט וואו מען דארף ניט; וואָס ביזטו פאר א מחותן מיט תלמוד תורות? ניט דו ווייסט, ניט די ו ו י ל ס ט וויסען, וואָס דאָרט טוט זיך. דו ביזט א מקבל לשון הרע, פּלאפּעלסט ווערטער וואָס מען טראָגט דיר אונטער פון די וועלכע זענען נוגעים בדבר. א תלמוד תורה, ברודער לעבען, איז ניט קיין העברעאישער אוניווערזיטעט אין ארץ ישראל, וואו מען דארף לעהרנען ביבעל קריטיק.... א תלמוד תורה איז און דארף זיין א ר ע ל י ג י ע ז ע ר ערציהונגס אנשטאַלט, און ווי קומסטו דאָרטען שטעקען דיין נאָז, ראָזענפעלד? טשעפּע זיך אָפּ פון די תלמוד תורה'ס און נעם זיך מיט דיין פּען וועלכע איז אימער גרייט לשבר למגר ולקרוע כדג אנדערע ברואים. לאָז די תלמוד תורה'ס צו רוה, זיי האָבען גענוג צרות אָהן דיר.

די דירעקטאָרען וואָלט איך זאָגען: הערט זשע זיך איין צו מיר, מיינע ליבע, טייערע תורה פארזאָרגער; אויב מען זאָגט

הנרות הללו

געווידמעט די נחלת חשבים

פון הרב הלל יעקב הורוויץ,
גאלויעסטאן, טעקסאס

בדענקן קלייגע ליבטעלעך,
פינקלען שוואבע פלעמערעך,
דערציילען זיי געשיבטעלעך,
פון לייבען און פון לעמעלעך.

פון בלישענדיגע כרמים'לעך,
פון פילע זאטע שייערלעך,
פון שרונ'ם בלומען בשמים'לעך,
שעפטשען אונז די פייערלעך.

דוכט זיך מיר א טורמלענויש,
הערט זיך פון די פלאקערן,
א בייזען א טומלענויש.
א, געהט שוין זייען אקערן!

פארנומען פון איין אנדערן
איז אייער לאנד דאם הערליכע,
און איהר ווילט דאם וואנדערן
צו קאנגרעסמן צו יעהרליכע.

אויף מיטינגען און קאנגרעסלעך,
ווי שעהן איהר קענט דארט דרישה'נען,
און לאזט אזוי זיי מית'עהרך,
די פרעמדע פיינד אייך ירשה'נען.

בייזערן זיך די ליבטעלעך,
קנאקען פייער שפריצעלעך:
איהר טוט ניט אייערע פליכטעלעך,
א! איהר זייט ווערט די שמיצעלעך...

א דעה דארף מען געבען די מאה — א דעה אהן א מאה איז א פאקודנע געשיכטע. אויב איהר רופט לעהרער און שנוידט זייערע געהאלטען, דארפט איר זיין פעראנטוואָרטליך אז דאם וואס עס קומט זיי נאך אייער רעכענונג זאלען זיי דאס האבען אין צייט. א דירעקטאר פון תלמוד תורה דארף געבען און שאפען גלעד אזיפצוהאלטען די תלמוד תורה. א דירעקטאר אבער וואס גיט א פעני ניט, אין ארבויט ניט, נור ער זאגט דעות אויף די לעהרער, איז ער געגליכען צו א בהמה וואס גיט קיין מילך ניט.... פארקויפט מען איהר און מען ווערט פון איהר פטור.

די לעהרער וואלט איך זאגען: טייערע, הויך געשעצטע מלמדים! גליוב, האט רחמנות אויף זיך אליין, פארשטעהט אייער לאגע. אייערע סטרויקס מיט אייער יראזון טאג, מיט דעם שטורעם אין א גלאז וואסער, מיט די הילף פון אייער אפאסטעל וועלבער אטאקירט די דירעקטאָרען און די פרויסיפאלס און מאכט זיי פאר „בלוט־טרינקער" און „אויבעריגער באלאסט" אויף די לעהרער — אבי די אלע אומגעלומפערטע נארישע טענות וועלען אויך ניט העלפען נור ברענען אין גאנצען. איר וועט אליין אויסרייסען דעם ווארצעל פון דעם בוים אויף וועלכען איר זיצט יעצט, און איר וועט מוזען פאלען צוזאמען מיט דעם בוים. איר וועט צווינגען דורך אזא טאקטיק ווי איר האט זיך געמוסען יעצט צו אנפאקען די תלמוד תורה'ס מיט אינגלעך מלמדים אדער עלטערע, רוהיגע אידען, פון וועלכע מען דארף ניט ליידען צרות, און קיין תלמוד תורה וועט ניט וועלען און וועט ניט קענען האבען צו טאן מיט „טיטישערס" וואס רופען ארויס „סטרויקס" און אטאקירען זייערע אייגענע פרינסיפאלס. קיין מענש וואס האט שכל וועט ניט וואגען צו זאגען אז מען דארף ניט קיין פרינסיפאלס, מען דארף קיין זאך ניט האבען נאר לעהרער! מאכט זיך ניט נארישי! געגנג! עס גיהט שוין צו ווייט!....

און די פרינסיפאלס וואלט איך זאגען: דושענטלמען! רעזענפלעד זאגט אז מען דארף ניט קיין פרינסיפאלס. שרעקט זיך ניט; גלויבט מיר, אז קיינער נעמט איהם ניט ערנסט פאר וואס זאגט ער ניט, אז מען דארף ניט קיין רעדאקטאר אין „טאג"? ניט קיין זעצער, ניט קיין פארלעגער, ניט קיין גלעד, נור — שרייבער! הא?.... דאס זאגט ער ניט, ער זאגט נור אויף יענעם, זאגען דעם אמת האט ער מורא, ער קען נור אטאקירען דירעקטארען וועלכע לייגענען איהם ניט און פרינסיפאלס וועלבע זיינען איהם מבטל בעפרא דאדעא. זאל ער אבער מבטל מאכען זיינע אייגענע פרינסיפאלס פון „טאג" — דאם וועט ער ניט וואגען, אם דער שטרויענער העלה. איר, פרינסיפאלס, דארפט ארבייטען מיט די לעהרער האנד אין האנד; איר בויעט האט די זעלבע פראבלעמען, די זעלבע צרות, און די זעלבע הייליגע פפליכט צו דעם יונגען דור אין אמעריקא. זאל אויפהערען דער נארישער, אומגליקליכער ברודער קאמף, וועלבע רואינירט אויך ביידען צוזאמען, און פערטרייבט ניט די בעסערע דירעקטארען פון די ת"ח.

איך וועל אין גיכען מאכען א באנקעט פאר לעהרער, פרינסיפאלס און בעטרייע דירעקטארען וועלבע שאפען גלעד פאר תלמוד תורה (איז פאראן אזעלבע?!) און וועל זוכען מאכען שלום צווישען זיי.

וועט איר אלע קומען צום באנקעט? ענטפערט באלד!

פון אונזער אלטען הייליגען קוואַל

געקליבענע פערעל פון אונזערע אַלטע אוצרות פון וויכטיגע אידישע ספרים, איינגעטיילט אויף די סדרות פון דער תורה.

וישלח

עם לבן גרתי — ותרי"ג מצוות שמרתי (רש"י) — זאָל ביי דיר קיין חדוש נישט זיין, וואָס אָבזייענדיג צוואַנציג יאָהר ביי לבנ'ען, בין איך אַלץ געבליבען אַ גר, ווייל — ותרי"ג מצוות שמרתי, איך בין אַ איד, און אַ איד, מעג ער אָבוואָהנען אין אַ לאַנד צעהנדליגער יאָהרען, איז ער אַלץ אַ גר, אַ פרעמדער...

(רבי אשר רימעגאָווער).

הצילני נא מיד אחי מיד עשו — ער האָט מורא געהאַט פאַר ביידע זאָרגען, פאַר'ן „יד עשו" און אויך פאַר'ן „יד אחי" פאַר ווערען מיט עשו'ן גוט ברודער, פאַר צו גאָהענטע התקרבות, אינ'ם ערשטען פאַל איז זיין גוף אין געפאַהר, אין צווייטען פאַל — זיין נשמה...

(רבי יאָשע בער בריסקער).

וירא כי לא יכול לו ויגע בכף יריכו — ווען עשו זעהט, אַז ער קען דעם אַלטען יעקב'ן נישט בייקומען, איז „ויגע בכף יריכו" נעהמט ער זיך צו די קינדער זיינע, צום יונגען דור...

(אברבנאל).

ויאקב איש עמו — רבי שמואל בן נחמני אָמר: כגוי נדמה לו, רב שמואל בר אחא אָמר: כתלמיד חכם נדמה לו (חולין צ"א).

דער חתם סופר זצ"ל, וועלכער האָט שטאַרק געקעמפט קעגען דער דאמאָלסדיגער רעפאָרם באַוועגונג ביי אידען, פלעגט זאָגען אויף דיזען מאמר בדרך הלצה, אַז ביידע מאַן דאָמר'ם זאָגען דיכטיג; דער שר של עשו האָט זיך באַוויזען צו יעקב'ן סיי „כגוי" און סיי „כתלמיד חכם". ווייל ער האָט זיך באַוויזען צו איהם אין דער געשטאַלט פון — אַ רעפאָרם־ראבי, וועלכער פיהרט זיך אויף ווי אַ גוי און שפּילט די ראָליע פון אַ רב, אַ תלמיד חכם...

וישב

לך נא ראה את שלום אחיך — זוכען זאָלסטו ביי דיינע בדידער דאָס שלימות, די גוטע זייטען, די מעלות — נישט די חסרונות (רבי ר' בונס).

דאַמיט ווערט אויך געטייטשט די משנה: „מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה" — דער אמת גרויסער מענש, דער מאור הגדול, זוכט קיין מאָל נישט קיין חסרונות און קיין פגם אויף דעם, וועלכער איז קלענער פון איהם...

מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים — בשעת דער מענש קומט אויף דער עלטער, צום סוף פון זיינע יאָהרען און טעג, ופרעה — דאַן אנטפּלעקט זיך פאַר איהם (פון לשון כי פרעו אהרן) און ער דערזעהט — חולם, אַז דאָס גאַנצע לעבען איז נישט געווען מער ווי אַ חלום, אַ קורצער חלום. „והנה עומד על שפת היאור" — אַז ער שטעהט נאָך אַלץ ערשט ביים סאַמע ברעג, ער האָט גאָרנישט אויפגעטאָן און גאָרנישט דערגרייכט...

(רבי משה מיכל מביאַלע).

והנה שבע פרות אחרות וכו' לא ראיתי כהנה. „אין מראין לאָדם אלא מהרהורי לבו", דער מענש חלומ'ט ביינאַכט דאָס, וואָס ער זעהט און טראַכט ביי־טאָג, און — „לא ראיתי כהנה", אַזעלכע משונה'דיגע זאַכען האָב איך גאָר קיין מאָל אין געדאַנק נישט געזעהן... (רבי איצעל וואָלאָזשינער)

ויגש

אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם — די תורה מיינט דערמיט יענע סאָרטען אידען וואָס סיי קערפּערליך און סיי גייסטיג זאָרגען זיי נאָר פאַר זיך; אַבי איך האָב צו עסען און צו טרינקען, אַבי איך האָב אַ גאַנצען מלבוש און אַ וואַרעם געלעגער. און דאָס זעלבע אויך אין רוחניות: אַבי איך בין אַ פרומער איד, אַ איד אַ למדן און אַ גוואַלדיגער ירא שמים, אַבי איך וועל לאחר מאה ועשרים שנה זיצען אויבען־אָן אין גן־עדן... אַי יענער? — וואָס געהט ער מיך אָן? פון מיינעטוועגען זאָל יענער געהן אין גיהנם אַריין!... וואָס אַרט מיך אַז די תלמוד תורה'ס און ישיבות האַלטען זיך ביי צושליסען? וואָס אַרט מיך דער נייער דור, אַבי איך מיט מיין פּרק משניות, מיט מיין בלאַט גמרא וועל זיצען אין גן־עדן. זאָגט אונז דערויף די תורה, אַז זי קאָן אַזעלכע אידען נישט אָנקוקען: „אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם — לא תוסיפון לראות פני"!...

(רבי לוי יצחק בערדיטשעווער).

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

אַ בריעף אין רעדאַקציע וועגען מילה על הברכים

השוב'ער רעדאַקטאַר פון דער „שוחטים שטימע":

איהר האַט מיך אויפגעפאַדערט, און אויך ר ע ו ו. י ע ק ב ב ל ו ם, דורך דער „שוחטים שטימע" צו געבען אייך אַן ערקלעהרונג פאַרוואָס מיר אַלס מוהלים זוכען צו מאַדערניזירען אַן אַלטען מנהג בישראל ווי סנדקאות על הברכים. ווי עס צייגט זיך אויס, זיינען מיינע ארגומענטען צו הרב לאַנדמאַן ניט געווען צופרידענשטעלענד פאַר אייך. וועט איהר זיך אַבער זיכער אַלס רב רעכענען מיט דעם נודע ביהודה וועלכע אידישע מנהגים זיינען איהם געווען זיכער טייער, אַזוי ווי אונז אַלעמען. און דאַך בריינגט ער אין חלק ראשון ביורה דעה סימן פ"ו וואו ער בריינגט דעם מהרי"ל וואו ער איז מדמה די ברכים למזבח און ער פרעגט איהם אַפ און פיהרט אויס אין מיטען תשובה וזה לשונו: ועכ"פ כ ל ה ד ב ר י ם ה ל ל ו א י ן ל ה ם ש ר ש ו ע ק ר ב ג מ ר א והכל רק דרך דרש ודמז ולא לעכוב, ו ל א ל מ נ ה ג ק ב ו ע.

אַט דאַס זאַגט הגאון נ ו ד ע ב י ה ו ד ה, שכל בית ישראל נשענים עליו.

מיר דאַכט זיך, אַז אַזאַ גאון ווי דער נודע ביהודה איז גרויס גענוג צו פאַרלאַזען זיך אויף איהם. ועיין תשובה נודע ביהודה חלק שני יורה דעה סימן קס"א, וואָס ער זאַגט וועגען אין למדין הלכות מן מדרשים, וזה לשונו: „אבל המדרשים והאגדות עיקר כונתם על המוסר ועל הרמזין ועל המשלים שבהם אבל אין עיקר כונתם על פסקי הלכות לכן אין למדין מחם לפסק הלכה".

אפילו דער ראב"ד, איינער פון די ראשונים דערמאַנט בהלכות מילה דעם וואָרט סנדק. אַבער פרטים אַז דאַרף זיין על הברכים דערמאַנט ער ניט. און עס איז גאַר קיין ספק ניט, אַז דער ראב"ד רופט אַז דעם תופס הילד ניט על הברכים, אויך בשם סנדק. און בדרך כלל איז, אַז יעדער זאַך האַט זיך איהר באַזונדערען מזל. אַט איז מצות מציצה, וועלכע ווערט דערמאַנט אין חז"ל און אין ראשונים, אַז עס זאַל זיין בפה. און דאַך האַבען אַלע גאונים געבויגען זיך פאַר דער פאַדערונג פון דער מעדיצין ווען זי איבערצייגט אונז, דאַס די סכנה איז אַ פאַרקערטע (האי מאן דלא מייץ מעבירין אותו). און דער טעם וואָס די חז"ל האַבען אונז געגעבען איז אַז אַהן מציצה איז גאַר די סכנה, אַדער מיר וועלען נעהמען אַלס ביישפיעל פריעה בצפורן — פסק'ענט דער מחבר בסימן רס"ד, וזה לשונו: ואח"ב פורעין הקרום בצפורן. און דער מקור איז אויך פון מדרש תהלים, אַזוי ווי סנדק על הברכים, וואו ער רעכענט אויס די אַרבייט פון יעדען אבר באַזונדער, און דאַך איז קיינער ניט מרעיש עולם ווען עס איז כמעט בטל געוואָרען פריעה בצפורן, און עס ווערט געמאַכט פריעה באַזמל, ווייל עס קומט אַרויס אַזוי בעסער און היגיענישער, אין דער צייט וואָס פריעה בצפורן איז דער יסוד פון זעלבען מדרש. זוכען גאונים אַ היתר דערויף. ועיין אות ברית דף קכ"ז וואו ער בריינגט מנהג סלוניקי. דאַס זיי טרייען מפריד זיין די עור הפריעה לכתחילה, קודם החיתוך פון דער עטרה, כדי עס זאַל קענען געמאַכט ווערען חתוך ופריעה בבת אחת, באַזמל, און בריינגט אַ טעם לזה מהרה"ג ר' אריה ליב מנדלזון בהמאסף תרנ"ט ע"ד מנהג סלוניקי לעשות את המילה והפריעה בבת אחת, וז"ל: בסלוניקי עושים מקדמת דנא מילה ופריעה כאחת באיזמל והנה לפלא בעוני: הלא מימות גלות ספרד היו בה גאוני ארץ ועליה אמרו כי מסלוניקי תצא תורה וא"כ איזה סבה הביאתם לשנות מהפריעה בצפרנים, ע"כ נלע"ד כי ידוע מדברי הימים, כי כמה מגאוני ספרד היו רופאים גדולים, ומהם אשר באו לסלוניקי ובודאי בהיותם בעצמם הרבנים והמוהלים והרופאים וכאשר חלה איזה ילד, ואח"כ חקרו היטב ומצאו אצל אחדים כי דמם נתעכר מחמת מילה ויען כי היד ממשמשת בכל מקום ע"כ נמצא תחת הצפירן ארס הרבה ואע"פ שינקו היטב בכל זאת אולי אחד מאלף לא ידקדק היטב וחששו לסכנה. לכן תקנו לעשות את המילה והפריעה כאחת, באזמל, וכל זאת מפני פקיח נפשות.

און אויך אין תשובת הגאונים לרבינו האי כתוב לאמר: בני בבל יש להם חק משנים רבות שעושים חתוך ופריעה בפעם אחת. זעהען מיר דאַס אַז פריהערדיגע גאונים האַבען גיזוכט היתרים אויפצוהאַלטען די מצות מילה, אין אין דער זעלבער צייט נאַכגעבען די מעדיצינישע פאַרערונג ווען עס ברעכט זיך אפילו אַ מדרש. היינט צו וואָס מרעיש עולם זיין און פאַרלאַנגען דורכאויס סנדקאות על הברכים, ווען די מאַדערנע מעדיצין אין אַמעריקא פאַרלאַנגט דורכאויס, דאַס דער רך הנימול זאַל קומען אין ווענינער באַריהרונג מיט מענשליכע פלודערען אַדער אַנדערע קליידער און זיי פאַרלאַנגען דאַס די קינדער זאַלען גע'מל'ט ווערען על השולחן און ניט על הברכים? מען דאַרף ניט פאַרגעסען, אַז קימפעטאַרינס ווערען געלעגען היינט אין האַכפיטאַלס, וואו צענדליגע קינדער זיינען צוזאַמען אין איין רום, און אויב די מעדיצין גלויבט דאַס אַ פאַר הויזען פון ברכי הסנדק זיינען גורם צו קראַנקהייטען פאַר פילע קינדער, זעה איך ניט איין פאַרוואָס מען זאַל דאַס ניט נאַכגעבען, אין דער צייט דאַס דער סנדק זיצט, און קיין דין ברעכט זיך ניט און קיין מנהג אויך ניט און אונזערע גרויסע רבנים פון אַמאַל וואַלטען זיכער נאַכגעגעבען אַזאַ קלייניגקייט. אין שפיטאַלען וואו אידישע מוהלים ווערען ניט אַריינגעלאַזט, היינט צו טאַג, און קינדער ווערן גע'מל'ט דורך גויאישע דאַקטוירים, אַדער ניט אין צייט, בזמנה, איז די שולד פון אונז אַליין וואָס מיר האַבען זיי ניט נאַכגעגעבען זייערע פאַרלאַנגען און באַשטאַנען אויף מדרשים . . .

ביי דער געלעגענהייט וויל איך אויסדריקען אַ פאַר ווערטער צו די כורעי הברכים, די וואָס פאַלען אַזוי שטאַרק פאַר קדושת סנדק על הברכים, דאַס די קדושת סנדק בכלל דאַ אין אַמעריקא ברעכט יסודות אין יהדות, ווי איהר קענט זיך פאַרשטעלען, און דאַס וועלען אייך עדות זאַגען מוהלים. פיעל מאַל טרעפט זיך דאַס ברית'ן ווערען אַפגעלייגט פון שבת אויף זונטאַג, ווייל אַ זיידע קען ניט זיין שבת ביים ברית און ער פאַרבייט דעם יום השמיני צוליעב אַ סנדק על הברכים. ווי קען דאַס זיין אַהן איהם? . . . און אַן אַנדער זיידע אַ כוואַט איז גאַר מחלל שבת צוליעב דער מצוה פון סנדק על הברכים און קומט צו פאַהרען אַליין אום שבת.

און ווי איהר וועט ניט דרעהען האַט די קדושה וואָס

דאס באלד האט אריינגעלייגט אין סנדק געהאלטען אין צוציעהען אדער עס בייצוטו שבת, אדער דעם ביום השמיני, אזן דאס זיינען מעשים בכל יום. היינט פרעגט זיך אויס עס אין בדאי אנצוהאלטען די נאנצע קדושה פון בנדק? איך בין זיכער, דאס דער מהרי"ל וואלט זיכער ניט וועלען בייזאגען באר א דבר דעם שבת אזן דעם ביום השמיני אויף דעם מוכח פון ברכי חסנדק. ער וואלט בעסער וועלען מכנה זיין דעם ש ו ל ח ן , וואו א קינד וועט נעמ"לט אויף אירם מיט"ן נאמען מ ו ב ה , ווי די בים פון א זיידען. וואס איז מחלל שבת צוליעב דער מצות בנדק על הבדבים, אדער איז מבטל דעם ביום השמיני פון דער תורה צוליעב דער קדושה מיצות הסנדק על הבדבים, ווייל אין אמת'ן איז א איד וואס וויים די וויכטיקייט פון שבת אין בים השמיני פארלאנגט נאר ניט כנדראית על הבדבים, ווייל ער וויים דאס דער קיום מצות טייל איז דער עיקר . . .

יאו נעהמט מען א רמייתי הביא? וועז ער האט נעזאנט דאס דער באלך בארהיילינט צו ביעל דעם אהרן אין זיין הדושה ביים באלך בייזיגט מעהר שלעכטעם ווי גוטעם האט ער אויסגעזופט מיט שמחה (ירמיהו ג' פסוק ט"ז): א יאמרי עיד ארין ברית ה' ולא יעלה על לב, ולא יזכרו בו ולא יפקדו ולא יעשה עוד. דאס האט נעקענט זאנען ירמיה. בארוואס זאל זיך ניט נעפינען איינער צו זאנען דאס ועלבע אייף דער קדושת סנדק בכלל? וואס וועלט ניט דערמאנט אין די חז"ל, וועז מען זעהט לדאבונגו — אין דאס וועלען דארויף אייך עדות זאנען די מיהלים וואס ליינען אין בארק — דאס די זיידעם כוואטעם בדעכצען צו־ליעב דער קדושה וואס מ'האט אריינגעלייגט אין מיצות סנדק אדער דעם שבת אדער דעם ביום השמיני.

איך בארוהג דאס איהר וועט אנגעהמען מיין ענטפער באר צופרידענשטעלענד.

בברכת התורה והדת,
מובי' מרדכי בעלקין.

אזא זויכטיגע פראגע ווי מבטל מאכען א אידישען מנהג מוז גרונדליך דעבאטירט וועלען ביי רבנים מובהקים, שוחטים ומוהלים, זעהר ערנסט, בכובד ראש וביראת שמים טהורה. אין די קומענדע נומערען פון די „שוחטים שטי־מע" וועלען נעדרוקט וועלען נאר ארטיקלען אזא ברייף וועגען דיעזען ענין. די יעניגע וועלכע האבען עפעס צו זאנען וועגען דעם זיינען נעלאדען דאמיט. אבער עס מוז זיין א חדוש ולא לטחון קמחא טחינא.

ד י ר ע ד א ק צ י ע.

ראטשעסטער, נ. י.

הוערטהער רעדאקטאר:

לעזענדיג דעם ארטיקעל פון חשוב'ן רעזו. א ל י ה ו מ ע ל צ ע ר אין „שוחטים שטימע", תשרי תרצ"ג, וואו ער רייניט פאר אין נאמען פון די „אגודת השוחטים דינוי־יארק רבתי" אין גאנצען אפישאפען צו לערנען תלמידים די מלאכת השחיטה, כדי שלא ילמד אדם שאינו הגון; האב איך זיך דערמאנט די משנה (יומא ל"ח ע"א) „ואלו לגנאי של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטרת, הוגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר, ולא רצה ללמד, בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב", אע"ג דהם נתנו טעם לדבריהם „שלא ילמד אדם שאינו הגון" לא קבלו חכמים את דבריהם (ברטנורה).

די לאנדאנער „בארד אוו העפיוטים" האט נעוואלט דורכפיהרען א פארשלאג, „אז די אידישע קהילות אין ענגלאנד זאלען ניט באציהען קיין כלי־קדש פון אויסלאנד" און די „אגודת השוחטים דנויארק רבתי" זאגט, אז דוקא אימפארטירטע כלי־קדש זיינען כשר. מיין מייטונג איז: אזוי וויי דער פארשלאג פון די „בארד אוו העפיוטים" איז דורכנעפאלען, וויייל ביי אידען איז פארען א טראדיציע, אז עם זיינען ניטא קיינע נרענעצען באר כלי־קדש, אזן דער רב אדער דער שוחט וועלען ניט נעמאסטען מיט דעם כשישטאב פון דער לאנד וואו ער איז נעבארען און ערצויי־נען, נאר נאך זיינע פעהיקייטען, מידות און הנהגה. — אזוי דארף אויך דער בארשלאג פון „אגודת השוחטים" ניט דורכנעפיהרט וועלען, וויייל אין די יעצטיגע שטרענגע נעוועלטען פון אימיגרייישאן, בוזען מיר אפשאצען די פרא־נע ניט נאר אויף זויסיעל עם באלאנגט אונז פערזעלנליך, נאר מיר דארפען אויך נעמינן אין אכט די צוקונפט. מיר כוזען טרייען אז אמעריקע זאל זיך קענען אליין באזאר־נען מיט „עובדי מלאכת הקדש" רבנים אזן שוחטים, אזן אויב מיר זאלען וארענן נאר פאר אונזער מאטערייאלען פראפיט דארף מען פיעל ישיבות דא אין לאנד צושליסען עם זאלען ניט נעשאפען וועלען נייע רבנים, וויייל פיעל רבנים נייען ארום אהן שטעלעם. אזן ניט לאנג צוריק האט מאקע אייניער נעמאכט א בארשלאג כען זאל אויף אייי־ניגע יאהר צושליסען די ישיבת ר' יצחק אלחנן, כדי עם זאלען זיך קענען אייניהרענען די רבנים וועלכע זייניען בארן ביי יעצט, אזן מיר אלע האבען שטארק פראטעס־טירט נעגען אזא בארשלאג.

דער נעהרטער רעזו. א. מעלצער, שטעלט זיך די פראגע: וויבאלד 90 פראצענט שוחטים דא אין לאנד זיינען אייראפעאישע שוחטים, טו וואהרום איז די מלאכת השחיטה אזוי וואכעדיג נעווארען, אזן ער זאהט די אור־זאכע פון אלע צרות אין די 10 פראצענט וואס האבען זיך אויסנעלערענט שחיטה דא אין לאנד. צום באדויע־רען איז דער כלל ניט אין נאנצען ריכטיג. דער אופנליק איז וואס פילע פון די 90 פראצענט אייראפעאישע שוחטים, איבערהויפט אין די קאנטרים, האבען פארגעפען זייער הויפטישע תורה אזן זיינען דא ארא פון דרך הישר. איך וויים א פאקט פון א שוחט, וועלכער איז נעזוזן אין א קאנטרי ניט וויים פון דאנען אזן איז א סובבקרייבער פון דער „מארנען־פרייהויט", אזן זיין פרוי פלענט קויפען וואורשט דוקא פון א גוי'אישער גראסערי. אזן נאך פאק־טען וויים איך פון שוחטים אין א קאנטרי וואו עם נע־פינט זיך א היפשע אידישע קהלה מיט אייניגע שוחלען, אזן זיי, די שוחטים נעהן שבת אין די בענק אזן חתמה'נען נאוטס. אזן די אלע זיינען דוקא נעקומענע שוחטים, וועל־כע האבען „קבלה מאוני הגדולי יוראפ". אזן מענליך אז זיי זיינען דאמאלסט ווערט נעווזן זייערע „שענהע קבלות", נאר דער הפקרות'דינער לעבען אין אונזער אמע־ריקע אזן דער נעפיהל צו רייך ווערען, האט זיי ארא־פנע־פיהרט פון דרך הישר. אזן דאנענען קען איך איינעם ווא־

האָט זיך דאָ אויסגעלערענט און פיהרט זיך עפ"י דרך התורה והמצוה. קיין באשטימטער כלל האלט דא ניט אויס.

מיין מיינונג איז, אז די פראגע דארף זיין די ערשטע אויף דער „שוחטים קאָנווענשאָן", וועלכע דארף פאָרקומען. עס מוז געשאפען ווערען א קערפערשאפט זי זאָל זיין צוזאמענגעשטעלט פון איינינע רבנים און מיטגלידער פון „אגודת השוחטים", און אָט די קערפערשאפט זאָל קאָנטראָלירען, נאָכזוכען, ערשטענס: וועלכע שוחטים זיינען ניט ראוי צו פארנעמען זיך מיט די מלאכת הקדש, מוזען באפרייט ווערען פון זייער אמט. אין רחמים בדין. איך בין זיכער, אז יעדער קאנטרי, ווי פריי זי זאָל ניט זיין, וועט געוויס אויספאָלגען דעם באפעל ווען מען וועט זיי זאָגען אז דיזע מענשען טאָדען קיין שוחטים ניט זיין.

צווייטענס, דארף די זעלבע קאָמיטע קאָנטראָלירען אויך די וועלכע קומען לערנען זיך שחיטה, אויסגעפינען זיין פארגאנגענהייט, זיינע פעהיגקייטען, זיינע מידות און זיין הנהגה, און אָהן דער הסכמה פון דער קאָמיטע טאָר מען קיינעם ניט לערנען.

אויך אויפפאסען אז יענער שוחט וועלכער לערענט דעם תלמיד זאָל ניט אין זינען האָבען אין גאנצען דעם ביזנעס זייט פון דער ארבייט, ניט זיין געאיילט און ניט ארויסלאָזען פון האנד א „דבר שאינו מתוקן". דאָס איז איינע פון די וויכטיגסטע זאכען און אויך פון די גרינגסטע דורכצופיהרען, און דערמיט וועט וואקסען דער צוטרוי צו דער „אגודת השוחטים", ס'וועט דערהויבען ווערען דער מצב השוחטים והכשרות און אויך דער כבוד פון די מלאכת הקדש.

בכבוד רב
ש מ ו א ל ד. מ ה ר ש ק.
שו"ב בראטשעסטער, נ. י.

ווילקעס־בערי, פא.

אין דער זעהר וויכטיגע פראגע וואָס איהר שטעלט לאחינו השובי"ם דארצות הברית וקנדה, אויב רופען א קאָנווענשאָן פון אלע שוחטים אין לאנד, וואו און ווען?

לדעתי געפין איך אז רופען א קאָנווענשאָן פון שוחטים אין אונזער מדינה, וואָלט זיין זעהר א וויכטיגע זאך, א דבר בעתו, אן אסיפה פון הונדערטער שוחטים זאָל זיין וואו עס וועט זיין, וואָלט אויפגעהויבען אביסעל דעם פרעסטיזש, דעם גייסט, און זיכער פארבעסערט דעם מצב הרוחני והגשמי פון אחינו השובי"ם אין אונזער אמעריקא, ובפרט כלפי חוץ. ליידער איז דער מצב פון אלע עוסקים בעבודת הקודש, רבנים אריינגערעכענט, אין דער לעצטער צייט נעפאלען עשר ידות אחורנית, מיט דעם אלגעמיינעם תירוץ — פון דעפרעשאָן, פון וועלכען ס'איז „קצר המצע מהשתרע" צו שרייבען באריכות, ובפרט ס'איז א דבר ידוע ומפורסם, וואָס יעדער שו"ב ווייס דאָס און פילט דאָס אין די ביינער, ס'איז בבחינת „מבשרי אחזה".

אין א פאָרינען נומער פון די „שוחטים שטימע", האָט איהר גענעבען א עצה דאָס די שוחטים זאָלען זיך צו ביכלאך מאכען אגודות אין זייערע געגענדען, און דאָן וועט איהר זיי העלפען.

אלס א שו"ב אין א קאָנטרי, קאָן איך אייך זאָגען, אז ס'זיינען פאראן שוחטים אין שטעדט און שטעטלאך וואָס זיינען בבחינת „אין חבוש מתיר את עצמו" מ'איז נישט פאראייניגט צווישען זיך אליין, דאגת פרנסה מצד אחד, נגישות און רדיפות מצד השני, פאלט מען ביי זיך עד ונהי בעינינו כחגבים, און ממילא וכן היינו בעיניהם, ביי די עיני העדה, אונזערע פיהרערס, אונפאראנטוואָרטליכע מנהיגים, פרעזידענטען פון שולען און ועדי הכשרות. אָט למשל זיינען פאראן ביי אונז אין שטאָדט 5 שוחטים מובהקים, מיט א ועד הכשרות, וועלכער איז פאראנטוואָרטליך פאר עניני הכשרות און אויך פינאנציעל, פארזאָרגען וויידזשעס פון אלע כלי קודש. אין די לעצטע צוויי יאָהר איז דער מצב הפרנסה פון די שוחטים בעירינו געפאלען כמעט אויף העלפט, און טאָמער מאכט זיך אמאָל מיר ווילען זיך צוזאמענרעדען און טרייען וואָס, און ווען, קאָן מען נישט די זכיה האָבען זיך בלויז אפילו צוזאמענקומען. איין שוחט דאכט זיך, אז ער האָט א גרעסערע שוחל, מיט 25 קבצנישע מעמ' בערס איז נגד כבודו זיך אוועקצוזעצען ביים טיש מיט די אנדערע. איינעם האָט דער פרעזידענט פארזאָגט זיך נישט צו מישען אין פאָליטיקס, טאָמער שרייט א שוחט ער האָט נישט קיין פרנסה, הייסט דאָס פאָליטיק?

וואָס איך מיין ארויסצוברענגען איז, אז אונזער ישועה דארף קומען לדעתי נישט דורך קליינע אגודה'לאך, נאָר טאקע דורך א איינהייטליכע „א ג ו ד ה א ה ת", וועלכע קאָן באשאפען ווערען מיט דעם כח פון די אגודת השוחטים דנויארק רבתי, מיט דער הילף פון „די שוחטים שטימע", וואָס ס'איז שוין היינט א יש מיש, נישט א יש מאין, און איז נויטיג. דאָס וועט אויפמונטערן דעם גערוויסען פון די שוחטים אליין, און דאָס זעלבע פון אונזערע פארזאָרגערס און וועט שאפען א שטארקע אָרגאניזאציע פון שוחטים און סובסקרייבערס פאר דער „שוחטים שטימע" וועלכע דארף זיין א ציערונג פאר יעדען שו"ב אין זיין הויז. ולא אוכל להתאפק בתוך כדי דיבור להגיש תודה ותשואות חן להרה"ג הרשל"ה נ"י (ר' שמרי' ליב הורוויץ) פאר זיינע וואונדערבארע ארטיקלען און השקפות טובות, וועלכע זיינען א ל י מ ו ד ב פ נ י ע צ מ ם אפילו פ א ר ל ו מ ד י ם.

וועגען דער פראגע וואו זאָל גערופען ווערען די קאָנווענשאָן. אזוי ווי איך בין ערשט א פאָר יאָר אין דער מדינה און קאָן ניט אזוי גוט די געאָגראפישע לאגע פון לאנד, זאָלען די מעהר ערפאהרענע ענטפערען דערויף.

וועגען דער פראגע ווען? ו ו א ָ ס פ ר י ה ע ר א י ז ב ע ס ע ר, זריזין מקדימין למצוה. תיכף נאָך די ימים הטובים הבעל"ט. וד' הטוב ירום קרננו למעלה למעלה ראש, ו'יתן ש'לום ב'ארצנו: ראשי תיבות של שו"ב, כאמור, ו'נתתי ש'לום ב'ארץ, ואז נזמר ש'ירות ו'תשבחון ב'רכות, וכו', ונזכה לשנת גאולה וישועה.

יעקב יצחק זמ"ן שו"ב וש"ץ פה ווילקס־בערי, פא.

סט. לואיס, מיזורי

ב"ה יום ה' י"ד לחודש אלול תרצ"ב, פה סט. לואיס מיזורי.

לכבוד מערכת העתון „די שוחטים שטימע"!

נאכהער ווי איך באגרים אייך און דאנק אייך פאר די „שוחטים שטימע" וואי איהר גיט פלאץ און איהר בעט אז יעדער שוחט זאל שרייבען דעם מצב השוחטים פון זיין שטאדט, וויל איך ערפילען אייער פארלאנג און אויך שרייבען פון אונזער שטאדט סט. לואיס בקיצור האפשרי.

אין אונזער שטאדט הערשט יעצט אויך א הפקר צו שטאנד אין דער שחיטה מיט די כשרות. שוין העכער א האלב יאהר אז די שוחטים ווערען באַרויבט פון זייער חיונה, אין די כשרות איז צובראכען, טראץ דעם וואס ביז יעצט האבען מיר געהאט דעם בעסטען ארדענונג אין שחיטה. שוין העכער 20 יאהר, אז די שוחטים האבען אן אגודה און דורכדעם האבען זיי געהאט די מעגליכקייט דורכצופירען אז די געצאלט פאר שחיטה געלט זאל יעדער שלאכט הויז צאלען פון יעדער פונט פלייש וועלכע זי פארקויפט כשרה דורך דער וואך, צו א טרעזשורי פון די שוחטים,*) און מיר צעטיילען זיך חלק כחלק, און די שוחטים זיינען ניט פארקויפט ניט צום שלאכט הויז און ניט צום בוטשער, יעדערער קאן פארשטיין וואס פאר א געוויינס דאס איז פאר די כשרות, אז דער שוחט דארף ניט מורא צו האבען טאמער ווערט צופיל טריפה, און עס האט זיך געפיהרט, פונקט ווי מיין פריינט הרב הג' ר' שמואל מנחם פיין שליט"א, פון דעטראיט, פאדערט אין נאמען פון כשרות, אז די שוחטים זאלען זיך פאראייניגען, ער האט פילע מאמרים געשריבען, און ספעציאל אין זיין מאמר „כל מי שיש בידו למחות" אין שוחטים שטימע פון חודש אב, און אזוי פארלאנגען אלע עהרליכע רבנים וועלכע זאדגען דערפאר צו פארשטארקען דעם דת, צו פארשטארקען דעם חומת היהדות. עס זאל ניט זיין קיין הפקרות און נאכהער זאדגען זיי פאר זיך זעלבסט, אבער אפנים אז עס גיט א צווייטער קלאס רבנים וועלכע האבען זיך אנגעכאפט צום קרדום לחפור בה, און מיט דעם קרדום שניידען זיי רעכטס און לינקס, זיי צעברעכען יעדער גוטע תקנה אין א שטאדט. זא ווי ביי אונז געפינט זיך א רב שוין 14 יאהר און ער האט שוין פיל מאל געטרייעט צו מאכען א שחיטה א באזונדערע מיט פרעמדע שוחטים און עס איז שוין געווען דיני תורות מיט פסקים, און יעצט האט ער ווידער געבראכט פרעמדע שוחטים, איינעם מיט'ן נאמען עסקין, פון דעטראיט, און א צווייטען א בן בלי שם, און זיי זיינען אונז מסיג גבול, און זיי האבען איינפאך אוועקגערויבט די חיונה פון 43 פאמיליעס, 19 שוחטי גסות, 14 שוחטי עופות, 10 משגיחים, אויסער די חיונה פון 40 עהרליכע בוטשערס, און יעדע גוטע ארדענונג האבען זיי צובראכען, די הפקרות איז געוואָרען זעהר גרויס, יעדער מנובל טוט וואס וואס זיין הארץ גלוסט, און דער עולם גולם, ספעציעל ביי איצטיגע שלעכטע צייט. לויפט ער קויפען וואו ער קאן נאר קריגען עפעס ביליגער, און עס העלפט ניט קיין איסור פון אונזער מרא דאתרא הרב הגאון ר' חיים פישל עפשטיין, יענע זיינען ארויס מיט א סירקולאר אז זיי ווערען געשטיצט פון די כנסת הרבנים, אז זיי טוען מיט זייער הסכמה; זאל די וועלט וויסען פון דעם גרויסען פארברעכען וואס ווערט געטאן געגען אונז פון איינעם וועלכער קליימט צו זיין א רב הכולל.

וועגען אייער פראגע צו מען זאל רופען א קאנווענשאן פון שוחטים פון גאנצען לאנד? וואלט איך אויך זאגען אז עס איז נויטיג, און דער פלאץ זאל זיין ניו יארק אדער באסטאן.

אלי' ליב פישער

סעקרעטאר פון די „אגודת השוחטים" אין סט. לואיס.

אנמערקונג פון דער רעדאקציע

מיר גיבען גערען פלאץ צו בריף פון שוחטים, וועלכע זיינען צו אונז זייער טייער, עס איז אבער אונמעגליך צו לאזען דרוקען די אלע סירקולארס, וועלכע וואלטען פארנומען כמעט א גאנצע „שוחטים שטימע". די רעדאקציע ווערט פארפלייצט מיט א מבול פון סירקולארס פון פארשיידענע שטעט אין לאנד וואו עס קומט פאר מחלוקת צווישען שוחטים און רבנים, שוחטים און קהלות, און אויך שוחטים צווישען זיך. דרוקען אט די סירקולארס איז איבעריג און נוצלאז, מיר פיהלען אבער אז עס מוז גערופען ווערען א שוחטים קאנווענשאן פון גאנצען לאנד אזוי שנעל ווי מעגליך. דארט וועט געזוכט ווערען א לייזונג צו פיעלע אנפעוועהטאגטע שוחט'ישע פראגען.

*) יעצט שוין אייניגע יאהר ווי עס עקזיסטירט א ועד העיר קומט עס אריין צום ועד העיר און זיי גיבען איבער צו אונז.

השומר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

הרמב"ם וההנוך*)

(המשך)

„וישם תכליתו תכלית האדם באשר הוא אדם, והוא ציור המושכלית, לא זולת זה... ואלו האנשים הם עם השם תמיד, והם אשר נאמר להם: בני אלהים אתם ובני עליון כלכם, וזהו המבוקש מן האדם, ר"ל היא תכליתו" (הרמב"ם בי"ד מג' למורה).

והנה לפי דעתו של שפינוזה העבודה השכלית צריכה לצעוד צעד קדימה, והוא, לחבר את העצמיות הנצחיות, ולהתרומם אל האחדות הכללית, שהיא סבתן המשותפת. וכבה היא יכולה להגיע אל ההבנה העליונה, שהיא נקודת המוצא של המדע המוחלט, המכשיר את הפילוסופיה להתפתח עפ"י חוקי ההנדסה, והרמב"ם ביאר שתכלית ההכמות הלימודיות (שעיקרן ההנדסה) בהרגל דרכי המופתים הברורים, שמהן ישכיל אדם במחקרו על אודות האלהות (בשמונה פרקיו).

שפינוזה אומר כי העצם הוא מקור ההויה, והרמב"ם ז"ל אומר; „וכבר הודעתיך שאין זולת השם יתעלה, וזה הנמצא, ואין ראיה עליו יתעלה אלא מזה הנמצא מכללו ומפרטיו, וכו' ואין במציאות זולתו השם יתברך, ומעשיו כולם, והם כל מה שכללה אותם המציאה בלעדיו, ואין דרך להשיגו אלא ממעשיו, והם המורים על מציאותו (הרמב"ם בע"א מא' למורה) וכן דעתו בנוגע לדברי הרמב"ם כי „השכל והמשכיל והמושכל אחד" (כ"מ מא' בהמורה).

השפעת הרמב"ם ניכרת בדעותיו של שפינוזה גם בזה שהאמין כי אך על ידי קנין שלימות הדעות והמדות יוכל היחיד, וכן גם הצבור, לזכות ליהנות מן החיים הנאה שלמה טהורה ואמתית, ולהיות שמח בחלקו, מאושר ושאנן.

דר' יואל במחברתו „שפינוזה'ס טהעאלאגיש־פאָלי־טישער טראקטאט" (ברעסלא 1870) עשה הקבלה נכונה ופרטית בין הרבה מאמרים שבספרו „טראקטאטוס" ובין מאמרי הרמב"ם, והראה בדיוק, ששפינוזה השתמש בספר המורה לחצאין, וחלק עליו לא בצדק „היה אוכל לחמו של הרמב"ם והגדיל עליו עקב מתוך לב מר".. (סוקולוב בספרו על „שפינוזה וזמנו" וליאון ראטה, פרופיסור במנשסטר בספרו ע"ד שפינוזה ולימודו מספר מורה נבוכים ועוד).

והנה שפינוזה זה הפילוסוף הגדול שכל חכמי הזמן כורעים כרך לפניו, שבנה שיטה ענקית בפילוסופיה שחכמי הפילוסופיה משתוממים על עמקה ואשר גם פילוסוף גדול מתנגד נורא לשיטת השכלניות בברנסון בימינו, עומד ומעיד, שאי אפשר לפילוסופיה בעולמנו בלי יחס ושייכות לשפינוזה. פילוסוף ענק זה היה מושפע לא רק מר' הסדאי קרשקש אלא גם כן מדעותיו והשפעתו של הרמב"ם ז"ל, זה שהיה ענק רוחני בכל המקצעות שאין כדוגמתו.

והנה מחוללי דת ישראל, נביאיה וסופריה, קדושי האומה, לא היו פילוסופים במובנה הטכני של המלה, אבל דת ישראל שהיתה למרכז התפתחותו הקולטורית של חלק גדול מן המין האנושי, כחה יפה היה גם בזה שהרחיבה את גבולה של המחשבה העיונית, ההגיונית, ושיטתו של הרמב"ם מורה לנו את הדרך בהסתכלותנו ההיסטורית והתחלותיה של פילוסופיה בישראל, ותפקידה הראשון של הפילוסופיה בישראל בזמן הזה; להרצות את תולדות העקרים בישראל „מתוך השקפה פילוסופית". (דר' דוד נימרק „תולדות הפילוסופיה בישראל") ודר' נימרק אומר כי מימוני היה הפילוסוף היותר גדול בישראל (שם, צד 109) בהרמב"ם, היא אומר, מתאחדים באופן היותר גלוי שני היחסים שבין תורת הנביאים ותורת אפלטון, הרמב"ם דחה התורות הפגומות של הפילוסופים וקבל רק את תורת אצילות הרוח מן הרוח, הרמב"ם דלה מתוך סבך השיטות והדעות את הגרעין הפילוסופי שבכל התורות המסתוריות שמצא בשיטות שקדמוהו, הרמב"ם מצא את הפירוש הפילוסופי של תורת האידיאות.

וכדאי להעיר כי גם בספרי המקובלים אתה מוצא רעיונות פילוספיים דקים עמוקים ויפים שיש בהם מתוך השפעת הרמב"ם ז"ל (לדוגמא, ספר „מערכת אלהות" שמבאר את ספר „הבהיר" פירוש לספר יצירה, ועוד כידוע למעיינים).

בעודנו בחיים זכה הרמב"ם להיות אחד הקלאסיים של פילוסופות ישראל, ואחרי מותו לא ארכו הימים, ומעריציו קבעו מקום לספריו בשורה אחת עם ספרי המקרא והתלמוד — מקום, שהרמב"ם עומד בו כמעט עד היום הזה, הפילוסוף השיטתי הראשון שאחרי הרמב"ם, הלל די לומברדיא, מתפאר הוא באחד ממכתביו, שהוא בקי ומומחה בספרי הרמב"ם מכל בני דורו (טעם זקנים ע' עמוד ב') ובדברם על מקורות הפילוסופיה הם מזכירים בשורה אחת את המקרא והתלמוד ו„ספרי חכמה" וגם, וביחוד, את המורה של הרמב"ם (למשל, יצחק עראמה, עקידת יצחק, פתיחה) פרקים מיוחדים של המורה נעשים מוצא לספרים שלמים (ביחוד על ידי „יצחק אברבנאל"), הרבה מפילוסופי התקופה שאחרי הרמב"ם מוצאים די ספוק שאיפותיהם הפילוסופיות בזה, שהם כותבים פירושים והערות ל„מורה". הפילוסופים

---

*) מתוך הרצאה בעברית שהרצה אצל אגודת „ברקאי", הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ.

היותר גדולים של אותה התקופה, רלב"ג, נרבוני וקרשקש, מסגננים את רעיונותיהם הפילוסופים מתוך וכוחיהם את הרמב"ם, ובכלל, כמעט שאין לך שום ספר בעל תבונה פילוסופית כל שהיא בתקופה שאחרי הרמב"ם שאינו מתווכח עם זה. חריפותם של כל הפילוסופים והמפרשים מנסה דבר אל „סתרי תורה" של המורה, וביחוד גם החריפות הנפלאה באמת של משה נרבוני — אלא שלמרות התפארותו הבטיח כי הוא על פי רוב אינו מוצא את חידותיו, (תולדות הפילוסופיה בישראל, 360).

ספר המורה של הרמב"ם נמצא כל כך נהוץ עד שהעתיקהו אחד מחכמי אומות העולם במאה הי"ג ללשון רומית.

הפוסק ר' י ש ע י ה ד י ט ר א נ ו שרבנו יצחק אור זרוע היה פונה אליו בשאלותיו בהלכה (אור זרוע חלק א' 88, 218, 220) ושנחשב בתור בר סמכא גדול בעיני כל גדולי הרבנים מימי הבינים והלאה, והיו הכל סומכים על הוראותיו שכתב הרבה חבורים על התלמוד, פסקי הלכות ותשובות הרבה והוא אומר (לראש השנה ר"ג) „לדידי חזי לי ספר המועדים שעשה רבנו משה בר מימון זצוק"ל מביא חכמות נוראות ונפלאות, ואין חכם בעולם שיוכל לעמוד על דבריו אך מי שיהיה בקי בחכמת השמים".

הרמב"ם וחכמת ההגיון

הרמב"ם הפילוסוף היה בעל הגיון גדול ונפלא עד מאד, ראש לחכמי ישראל בחכמה זו, וחבר „מלות ההגיון" בערבית והעתיקו ר' מ ש ה א ב ן ת ב ו ן בשנת ה"א ט"ו, הספר הזה כולל באור קע"ה מלות ושמות המוסכמים והשאלות הבאות ומורגלות בפי חכמי ההגיון וכפריהם, ונחלק לי"ד שערים, עם פירוש מאת החכם ר' מ ש ה מ נ ד ל ס ו ן בצרוף הגהות מאת ר' י צ ח ק ס ט נ ו ב והערות רבות ופירוש החכם ר' מ ר ד כ י ב ו מ ט י נ ו.

והנה חכמת ההגיון (לאָגיק) היא חכמה נחוצה עד מאד ור' משה מדעסוי מראה נחיצת חכמה זו, „ואם יאמר איש אחכם ולא אשתמש בדברי ההגיון, הרי הוא כאלו יאמר אעצום את עיני ואביט בכוכבי השמים ממעל, או אדבר עם בני אדם ואכתוב ספרים ולא אשתמש בדרכי דקדוק הלשון, וכי תאמר בלבבך, הלא כל המלאכה הזאת החדשה מאריסטו היוני ותלמידיו, ולמה לי ולבן ניקומאדוס כי אשקוד על דלתותיו לשמוע מאתו ארח ההשכלה ודרכיה, הלא הזהירונו רבותינו הפוסקים מלנטות אחריו, ואסרו לנו לקרות בספריו כי הם ספרים חצונים הממשיכים את הלב בסברות בדויות ודעות כוזבות, ואם בחכמי ישראל אמרו חז"ל אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו, ומכ"ש באיש הזה אשר לא מבני עמנו הוא, לא ראה אור התורה מימיו, ואם המצא ימצא בפיו דבר אמת, כמעט שיבטל ברוב הטעיות והשגיאות הנמצאות אתו? דע נא, ידידי, ירחמך השם! כי לא לקרות מספרי אריסטו היוני אני מסיתך, כי אם לשמוע דברי חכמה מפי ש ר ה ת ו ר ה ר ב י נ ו ר' מ ש ה ב ר מ י י מ ו ן זצ"ל, אשר אסף ולקט אוכל מתוך הפסולת, ונהג עם היוני הזה כמנהג ר' מאיר עם אחר, תוכו אכל וקלפתו זרק, ואחרי אשר סקל המסילה והרים כל מכשול מדרך החכמה, ולא קבל מן החוקרים הנכרים כי אם דברים נכוחים וישרים המזוקקים מכל סיג וחלאה ואשר אין בהם נפתל, וכדאי הוא הרב הגדול הזה לסמוך עליו ולילך בעקבותיו, ולא נירא מפחד הרשת המזורה על דרכי החקירה האנושית, אחר שידענו שהיה לבב החכם הזה שלם עם אלהיו מדובק בתורתו ובמצותיו, ומה גם שיש יתרון לכלל, ההגיון מעל שארי החקירות, אחרי שאינן תלויות בשקול הדעת ובפלס הסברא, כי אם מבוארים ומוכרחים במופתים חותכים אשר לא יפול בהם שום ספק ומחלוקת, כאשר יארע בחכמת הטבע ואלהיות והמוסר אשר מעולם לא פסקה בהן המחלוקת וחלוף הסברא והאומר, לא כן חכמת ההגיון כי היא בנויה על אדני המופת האמת והיא כמו חכמת ההנדסה, וחשבון תקופות וגימטריאות, שאין מקום להטות בהם מדרך האמת ימין ושמאל, אף כי אין בדרכי ההגיון דבר משגיא ומתעה בתהו לא דרך ה', כי רחוקים המה מעל עיקרי הדת והאמונה ויסודי התורה ודבר אין להם עם המצוות והאזהרות, וכל יושבי תבל ושוכני ארץ אף אם יתחלפו במדות, בדעות ובדתות, כולם יודו לדברי בעלי ההגיון, אחרי שתכלית החכמה הזאת אינה לגזור על דברי אמת ושקר או רע וטוב בעצמם, כי אם להודיע הדרכים אשר בהם נגיע אל הבחנת האמת מן השקר והטוב מן הרע, וכו'.

וראוי לבחורים השוקדים על דלתי התורה שיקבעו שעה אחת או שתים בשבוע להתבונן בדרכים הללו (דרכי ההגיון) אחרי שהם רבי התועלת גם בלמוד הגפ"ת ופלפול חברים, לפי שהם מישרים את שכל האדם ומדריכים אותו בדרך נכונה ומתקנים גם את הדבור החצוני שהוא תפארת האדם ויתרונו על בהמת הארץ, ומי שלא יבין לכלכל דבריו כראוי וכמשפט, איך ישיג האמת בפירוש התורה מהמעתיקים ז"ל? ובאמת רואים אנחנו שמהמפרשים רובם ככולם לא נמנעו מהעמיק בעניניהם הללו, וקצתם העמיקו בהם עד מאד כגון רשב"ם והרא"בע והרא"ם וכו' והרב בעל מדת אהרן שחבר פירוש על שלש עשרה מדות, תוכו רצוף אהבה לכללי ההגיון.

(עוד יבא)

אונזער נייער אדרעס

מיר לאָזען וויסען דאָס מיר האָבען זיך אריבערגעקליבען אין אן אנדער דירה, וואו עס געפינט זיך דער אָפיס פון דער ש ו ח ט י ם י ו נ י אָ ן און אויך פון דער ש ו ח ט י ם ש ט י מ ע.

ווענדעט זיך צו אונז לויט דעם נייעם אדרעס.

233 East Broadway, New York, N. Y.
Telephone ORchard 4—1938-9602

לא ניתנו המצות אלא לצרף בהן את הבריות

מאת הרב שמואל מנחם הלוי פיין, דעטראיט מיש.

הרבה מאוד סבלו בני ישראל בתקופות שונות ובזמנים הרבה, מההתנפלות הגסה והמכוערה משונאי ישראל בהרבה מדינות שמתגוללים ומתנפלים על השחיטה על פי תורת משה ודיני ישראל. הם צועקים, הורקים שן ואומרים, ששחיטת ישראל היא נגד חוק צער בעלי חיים, וע"כ צריכים לאסור בכל מקום ומקום מטעם מלכות את השחיטה. ואף לאחר שקם החכם המהולל והרופא המפורסם דר' יצחק דעמבא ז"ל בעזרת הגאון רשכבה"ג אדמו"ר ר' יצחק אלחנן זצ"ל מקאוונא והכה אותם על קדקדם ושם לאל את כל טענותיהם של האנטיסימיטים, ולהיפך הראה לדעת עפ"י הנסיון ואותות קימות, ועפ"י חוקי המדע מהמלומדים הכי גדולים והמפורסמים בעולם, שדוקא שחיטת ישראל היא היותר קלה והיותר נוחה להבהמה ואינה סובלת מזה שום יסורים, תחת שאופני הריגות הבהמות באופנים שונים לא לפי חוקי ישראל, אצל שארי העמים, סובלת מזה הבהמה יותר כאב ויותר יסורים.

(עיין בספר השחיטה והבדיקה להרופא יצחק דעמבא ווארשא תרנ"ו, ובשוחטים שטימע נומער א' במאמרו של הרב של"ה).

מ"מ אלה האנטיסימיטים עושים את שלהם ואינם מודים על האמת, ולעתים תכופות שבים הם על קיאם, ומרימים קול צוחה על השחיטה, ופה מתגלה לעינינו השקר והצביעות של הבריות היפות האלו, שבאים בשם האידיאל של צער בעלי חיים, ובאותה העת רודפים הם בזעם אף ובחמה שפוכה את עם ישראל, אנשים בדמותם וצלמם, ועכ"פ אינם גרועים מהם ויש להם זכות הקיום והחיים בעולם כמו לכל העמים והלשונות והאם יש לך גועל נפש יותר מזה? אנשים שמחזיקים עצמם לחכמים ולבעלי תרבות עושים מעשים כאלו שסותרים זה את זה, ואם חסים הם על בעלי חיים שאינם יודעים את אשר לפניהם ואינם מרגישים ביסורים הבאים עליהם, מכש"כ שהיו צריכים לרחם על עם ישראל.

אבל באמת מצות השחיטה ניתנה לישראל, בכדי שממנה נלמוד לרחם ולאהוב את הבריות, השחיטה לפי תורת ישראל משרישה בלבנו להרגיש בצער של בעלי חיים ואין צריך לומר לחונן לרחם ולחוש בצערן של בני אדם כמונו, והוא דאיתא במדרש רבה בראשית פרשה מ"ד האל תמים דרכו אמרת ד' צרופה וגו', רב אמר לא ניתנו המצוה אלא לצרף בהם את הבריות, וכי מה איכפת ליה לקב"ה למי ששוחט מן הצואר או מי ששוחט מן העורף, הוי לא ניתנו המצות אלא לצרף בהן את הבריות, ופירש במורה נבוכים חלק שלישי פרק כ"ו, אחר שמאריך בענין זה מסיק וז"ל, אבל אמתת הדבר הוא, כי כאשר הביא ההכרח לאכילת בעלי חיים כיון למיתה הקלה עם קלות המעשה, שא"א הכאת הצואר אלא בסיף וכיוצא בו, והשחיטה בכל דבר, ולברור מיתה קלה התני חידוד הסכין, ועיין שם בפירוש אפודי, ר"ל ויהיה תכלית בהלכות שחיטה ובסכין בדוקה שנבחר לבהמה מיתה קלה אחר שנצרכה למזוננו ולא נעשה צער בעלי חיים, וזהו הטעם והתכלית האמתי מהלכות שחיטה.

ועיין עוד במורה נבוכים חלק שלישי פרק מ"ח וכאשר הביא הכרח טעם המזון להריגת בעלי חיים כונה התורה לקלה שבמיתות ואסרה שיענה אותם בשחיטה רעה ולא בנחירה ולא יחתך מהם אבר, ובמדרש תנחומא שמיני באמת הגירסא וכי מה איכפת ליה לקב"ה בין ששוחט את הבהמה ואוכל או אם נוחר ואוכל, ובטה המורה נבוכים בפרק מ"ח כיון למדרש תנחומא ויקרא הנ"ל ועיין במנחת חינוך מצוה תנ"א בטעם השחיטה מן הצואר ובסכין בדוק כדי שלא נצער בעלי החיים ויתר מראי, כי התורה התירן לאדם שמעלתו ליזון מהם ולכל צרכיו ולא לצערם חנם.

א. פערעלבערג.

שיר חנוכה

מבעד שמשיות חלון
תחת זעי אגלי דמעות,
מתוחים קרני אור לחלן
על אפלי חוצות ומבואות.

אורות חנכה הכהות
יאירו לבות ונשמות ממעל,
תמורתן חשך נרות למאות
ואף זרם החשמל.

הן יזכירו מלכות יון העתיקה,
הנוכלת להעביר חוקי דת.
השוכן ממעל החליף השיטה,
הנרות הללו רומזים לנו רז

הפתילים והשמנים,
חביבים עלינו כך,
מדליקין אבות ובנים
לזכר הנס השמן בפך.

השמן עוד נדבק בעורקינו,
מהשמן הנותר בגלות המר,
ירושת אבות הלקת גרלינו,
להדליקו לא יקרב בן נכר.

השמן אין נודף ומתבולל
בין שהוא רב ובין מעט,
יהודי בין אומות נקודה בתבל
אבל זכרו לנצח וקיומו לעד.

הלכות שחיטה

עפ"י גדולי הפוסקים, הראשונים והאחרונים, עמודי ההוראה בישראל
עם הערות והארות בעניני הלכה, מאת הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ

(המשך)

כתוב בספר „מחזיק הברק" בשם רב ע מ ר ם ג א ו ן שבר טבח שאינו יודע הלכות בדיקה אסור לאכול מבדיקתו, וכן שאינו מאכיל לאחרים אינו מותר להאכיל את עצמו, ויש לנו להכותם ולהלקותם ולנדותם כל איתם השוחטים או הבודקים לעצמם, עד שיקבלו עליהם שלא לעשות עוד עד שיהיו בקיאים בכ"ד בספרי הקדש ובתלמוד בכמה פרקים ויודעין הלכות שחיטה, וגם אם בקיאים בהלכות התרועות בריאה בלבד אסור לאכול משחיטתן ובדיקתן עד שיהיו בקיאים בכל הטריפות שמנו חז"ל, וכתוב עוד שם שהבא לבדוק צריך להיות בעל טרפיות, שאל"כ שמא יבאי לידי והוא לא ידע ואשם ונשא עונו, מפני שהוא מאבידי טריפות לישראל, עכ"ל.

כתב ה ר ש ב "א בתשובה סימן רי"ח שנשאל על ראובן שהיה מכוונה על השחיטה והבדיקה ולאחר זמן בדקוהו ונמצא שאינו יודע, ויש ביד הקהל ביד כליה משחיטתו, והשיב, דבר ברור הוא, שאין אומרים רוב מצוים אצל שחיטה מומחים הם במי שנבדק ואין יודע, וכן אין אומרים העמד דבר על חזקתו אלא במי שהוחזק מתחלתו, אבל זה איזו חזקה יש לו כדי שנאמר העמידנו על חזקתו שבא לא למד ולא ידע ולא הוחזק, ולפיכך אינו דומה שום הכשר למה ששחט, ולא לכלים שלא נתבשל בהם, שאין כאן אלא חדא ספיקא, ספק אירע לו אחר מאלו או לא? עכ"ל.

ו ב ט ו ר י ו "ד הלכות שחיטה א' מי שיודעין בו שאינו יודע הלכות שחיטה אפילו שחט לפנינו ד' או ה' פעמים שחיטה הגונה וראויה ושחט אח"כ בינו לבין עצמו שחיטתו פסולה, אפילו שאלו לו עשית כך וכך? ומתוך תשובתו נראה ששחט כראוי, אין לסמוך עליו, ואפילו אמר ברי לי ששחטתי יפה — כ"כ ה ר א " ש ג ה מ ר ד כ י וכ"כ ה ר " ן בשם התוספות, וכ"כ בכה"ת וכן הסכים הרשב"א ודחה דברי החולקים על זה, ונעמא דמלתא דכיון שלא היה בקי בהלכות שחיטה, אפילו היה אומר ברי לי שלא שהיתי ולא דרסתי אין לסמוך עליו, דכל כילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה (ב"י שם).

וכתב הר"ר יוסף דוקא בא"י ה"ש, אבל במי שרגיל להתעלף ואינו מוחזק ושחט בינו לבין עצמו מותר לאכול משחיטתו, ולדברי הפוסקים דסבירא להו דצריכים לשאול אם נתעלף, גם כאן צ"ל ברי לי שלא נתעלף, ולהרמב"ם אפילו שאלה בזה לא צריך, דמאחר דיודע הלכות שחיטה, אילו נתעלף היה מניד לנו (דרכי משה).

כתוב בטור „אבל כל מה שישחט לפנינו (זה שאינו יודע הלכות שחיטה) כשר, ואפילו לכתחלה יכולים ליתן לו לשחוט, בין שאחר עומד על גביו, ובלבד שיראה אותו מתחלת השחיטה ועד סופה", בחולין, ב', א"ר נחמן אמר רב, ראה אחר ששחט, אם ראהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיטתו, ואם לא אסור, ואיקימנא לה בדידע דלא נמיר, וכגון ששחט קמן חד סימן שפיר, מהו דתימא כיון דאחאי שחט שפיר האי נמי שחט שפיר? קמל"ן האי אתרומיי אתרמי ליה, אידך שמא שהה שבא דרס, ואמרינן נמי בההוא פירקא משמיה דרב יהודה דאפילו שחט בפנינו ד' וה' פעמים ושחט שפיר ואה"כ שחט בינו לבין עצמו, מהו דתימא מהאידך שחט שפיר האי נמי שחט שפיר קמל"ן (ב"י).

ו ב ע ל ה ע ט ו ר כתב אי ידעינן ביה דגמר אפילו לא אתחזק מותר לשחוט לכתחלה, ואי לא ידעינן ביה אי גמיר אי לא, לכתחלה לא ישחוט, ואם שחט שחיטתו כשרה, ואין צריך לבודקו ואפילו הוא לפנינו, והרמב"ם חולק בין מומחה ומיחזק לענין לשואלו, שכתב היודע הלכות שחיטה הרי זה לא ישחוט בינו לבין עצמו בתחלה עד שישחוט בפני חכם פעמים רבות עד שיהיה רגיל ווריז, ואם שחט בינו לבין עצמו שחיטתו כשרה, ולא כתב שצריך לשואלו אם הוא מ ו ח ז ק, ובמי שאין ידוע אם יודע הלכות שחיטה כתב שאם שחט בינו לבין עצמו שואלין אותו אם יודע הלכות שחיטה שחיטתו כשרה, וא"א הרא"ש ז"ל לא חלק, אלא אם הוא לפנינו בודקין אותו ושואלים אותו אם נתעלף, ואם אינו לפנינו, סומכין על החזקה בשניהם, וכן היא פברת רב אלפס.

כתב ה מ ר ד כ י בפא"ט בשם ר"ח שצריך שיהא השוחט נאמן, דלא חיישינן ביה שמא יאבד נבלות וטריפות לישראל, וכתב שלא ידע מניין לו, בלומר דקיל"ן דסתם ישראל בחזקת כשרות הוא, ומדברי הרמב"ם בפ"ח מהמ"א נראה שסובר כדברי ר"ח וכבר הביא המגיד סמך לדבריו.

וכיון שרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן, המוצא בהמה שחוטה כראוי, במקום שרוב ישראל מצוין — כשרה, ואפילו אם ננבה מכנו ומצאה שחוטה אעפ"י שהוא חשוד על הנגיבה אינו חשוד על השחיטה, וכתב ה ר מ ב "ם דוקא שמצאה בבית, אבל מצאה בשוק או באשפה שבבית אסורה, וא"א ז"ל התיר אפילו באשפה שבבית, ולא אסר אלא באשפה שבשוק, וכן ה ר ש ב "א התיר אא"כ מצאה באשפה שבשוק.

ובברייתא פ"ק דחולין (י"ב) הרי שאבדו לו גדיין

התקוה? — האמונה!

הגיע בכר הזמן להחלין מהרעיון הצנום והקר של הציונות החילונית נטולת הנשמה החיה של היהדות האמיתית, וישיחזר אותנו הרוח הפנימי של התחיה הלאומית שלנו בצורתה העמוקה והמקורית ביותר, כי לאן שנפנה ימינה או שמאלה אין אנו יכולים להנתק מיסודנו הראשון ונצחי.

חיסודות החילוניים לבדם אינם מספיקים בשום אופן, ובשביל זה אנחנו כובלים כ"כ מיפגורים פנימיים וחיצוניים, ומכשולים בכל המהלכים של התחיה, עלינו להכנס אל ההיכל הפנימי של מקור החיים הלאומיים ומקור של התחיה הלאומית שהיא מיוסדת על יסוד הקודש.

בישעה „שהתקוה" נוצרה לא נעשתה עוד שום עבודה בארץ ובל חיינו היתה תקותנו לעתיד, עכשיו יש לנו בארץ גם הזה וע"כ מיטעם זה „ה ת ק ו ה" אינה מיספקת, והקהל התחיל להביט על המנון התקוה בישוין נפש, ורבתה עליו הבקורת השלילית מיצד תוכנו, וכן הדבר ביחס למנגינתו שהורגשה בה חולשה וישברון נפש. התימנון הזה אינו מגלה כ"א דעיון אור של רגש חילוני לבד, שביוצא בו מוצאים אנו בחוץ הפטריוטי של כל העמים, ואינו מסמן את התוכן המיוחד של תחית ישראל בעצמיותה, המושג של „התקוה" הוא מונח על דרך מיסוסק והוא באמת מתיחם להתוכן של תחית האומה כל זמן שאיננו מתגלה מתוך מקורו העמוק, והוא המיקור של קדושת האמונה שזהו יסוד החיים הלאומיים של עם ישראל, ולפיכך ובשביל כך בא התימנון העמיי של כ"ק נשיא ישראל רבנו הגרא"י קוק שליט"א — „האמונה!" המבטא את כל התוכן היסודי של שירת „התקוה" עפ"י המעמיק המובטח של האמונה שהוא מבטא את כל הקישור של נשמת האומה עם תחייתה בארצה ותורתה לא בצורה מסוסקת שיכולה לבטא רק בטוי של תקוה אלא ברוח ודאית ובטחון גמור הצפונים רק בנוסח הגדול והנצח של אמונתנו, הוא מבטא את הברת האומץ שבתחיה הלאומית הנובעת מהמיקור העמיי העתיק לישראל, היסוד המיקורי של שאיפת האומה ונשמת חייה מיעולם ועד עולם, שרק עליו בנויות כל התקוות העתידות.

להימנון הזה חוברה עתה מנגינה יפה ואמיצה מאד אבן חומרה מר ל. ציפין בהטעמה הגונה מוסיקלית שהוא מבטאת לא רגש נעגועים ושל הסתפקות, אלא רגש של גבורה, של בטחון ושל ודאית, וראוי לכל כופר בישראל שיעזוב להשפעתו ולהפצת הרעיון הישנב הזה.

הרב ש. ב. שולמאן, יליד ירושלים.

האמונה

(הימנון)

מאת הרב הראשי לא"י

רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א

פה נעבד צורנו
בחדוה וברננה
עלה נעלה לרגליגו
שלש פעמים בשנה
עלה נעלה לרגליגו
חי חי הוא גאלנו.

לעד חיה בלבבנו
האמונה הנאמינה
לנחל שוב נחלתנו
אב המון קנה
לנחל שוב נחלתנו
חי חי הוא גאלנו.

תורת חיים חמדתנו
מפי עליון נתנה
נצח היא נחלתנו
ממדבר מתנה
נצח היא נחלתנו
חי חי הוא גאלנו.

לעד חיה בלבבנו
האמונה הנאמינה
לנחל שוב נחלתנו
אב המון קנה
לנחל שוב נחלתנו
חי חי הוא גאלנו.

ותרנגולין והלך ומצאן שחוטים, ר' יהודה אומר, ר' חנינא בנו של ר' יוסי הגלילי מתיר, אמר רבי נראין דברין של ר"י שמצאן באשפה, ודברי ר' חנינא שמצאן בבית, ואסיקנא בגמרא נראין דברי ר"י לר"ח באשפה שבשוק, שאף ר"ח לא נחלק עליו אלא באשפה שבבית, וכתבו התוס' והרשב"א הרי שאבדו לו גדיין ה"ה נגנבו, דמשום דחשיד אגניבה לא חשיד אנבילה, וכן נמי לא חשדינן ליה באינו מומחה, ובתוספתא קתני בהדיא נ ג נ ב ה לו תרנגולת ומצאה וכו' וכ"כ ה ר א"ש ז"ל, וכתב בעל העטור איבא מ"ד דוקא אבדו אבל לא אבדו לא, בעל דבבא הוא דאזקיה, ולא דייק לן, מדקתני הרי שמצא תרנגולת שחוטה, והא דקתנו א ב ד ו אורחא דמילתא נקט, ע"כ. ובפרק אלו מציאות (דף כ"ד) מוקי לה ברוב ישראל או ברוב נכרים וטבחי ישראל.

(עוד יבא)

הרב ר׳ אליהו גארדאן ז״ל
איננו

בלב קרוע ומורתה הננו מורידים דמעות על פטירתו של ידידנו הרב הגאון המפורסם, גדול בתורה, בחכמת אלקים, ביראת שמים טהורה, ובמדות טובות, איש המופת, צדיק בדרכיו וחסיד במעשיו. שכל ימיו עמל בתורה,

ר׳ אליהו גארדאן ז״ל

וה׳ ינחם את בני ביתו היקרים בנחמת ציון וירושלים. המתאבלים על מותו ומוקירים זכרו. יהי זכרו ברוך.

אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי
מערכת „השומר" ו„שוחטים שטימע"

נחום אבלים

די אגודת השוחטים דריקען אויס זייער צער און עגמת נפש אויף דעם פארלוסט פון אונזער חשוב׳ען חבר

יודל ליבהארד ז״ל

איינער פון די עלטסטע שוחטים אין ניו יארק. מיר דרי־קען אויס אונזער צער און מיטגעפיל צו דער אלמנה און זיינע קינדער, זיי זאלען געטרייסט ווערען בנחמת ציון וירושלים.

נחום אבלים

די אגודת השוחטים דריקען אויס זייער גרויסען צער און באדויערען אויף דעם אונגליק וואס האט געטראפען מיט אונזער חשוב׳ען חבר ב נ י מ י ן ס א ל י ט ז״ל וועלכער איז אוועק פון דער וועלט דורך א מערדער וואס איז איהם באפאלען אין זיין הויז. אונזער טיפסטע סימ־פאטיע צו דער אלמנה און קינדער. המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מאיר וואלאזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יארק
טעלעפאן ארטשארד 4—4511

מאנופעקטשורער

פון וואלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפארטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאר

פון אלערהאנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים׳ס, ציץ׳ן, יד׳ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שארף און גלאט שטיינער.

——— אלעס צו שפאט ביליגע פרייזען ———

האט איהר שוין
דעם נייעם וויכטיגען ספר?

הלכות דעות פון רמב״ם ז״ל

מיט דעם וויסענשאפטליכען באור פון
הרב שמריהו ליב הורוויץ

ווען איהר האט נאך ניט, איז כדאי איהר זאלט איהם האבען, גרויסע אידישע געלעהרענטע אויף דער גאנצער וועלט באוואונדערען איהם, א נוצליכער ספר פאר רבנים, שוחטים און בני תורה.

פרייז 1 דאלער

ווענדעט זיך צום מחבר:
RABBI S. L. HURWITZ
1503 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y.
Telephone: HAddingway 3—9698

שוחטים, אויפמערקזאם !

זייט גרייט צו דער ערשטער גרויסער קאָנווענשאָן !

רופט מיטינגען, קלייבט אוים דעלעגאַטען, לאָזט אונז וויסען די נעמען און אַדרעסען פון אייערע באקאנטע שוחטים, לאָזט אונז וויסען די נעמען פון די וועלכע וועלען קומען צו דער קאָנווענשאָן.

●

פאַר מעהר אינפאָרמאַציע וועגדעט זיך צום סעקרעטער פון די „שוחטים שטימע", רעוו. אליהו מעלצער, לויט פאלגענדען אַדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

233 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, Editor

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דער שוחטים שטימme

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליבער זשורנאל, אהויסגעגעבן דורך די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

233 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. I. No. 11. January, 1933 ב"ה ניו יארק, טבת, תרצ"ג. עדשבער יאהרגאנג, נומער 11.

אינהאלט:

עדיטאריעלס: וועז א שוחט וועדט אלט, קראנק אוז עלענד; שוחטים קאנפערענץ אין נאליציען; שוחטים קאנפערענץ אין נוארק, נ. דוש.

די חברה מסיגי גבול און זייערע טענות צו דער שוחטים יוניאן—רעזו. אליהו מעלצער

חד וחלק (פעליעטאן) — — —

וואַהלען ביי דער אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

יום ב' פרשה וארא איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ גרויסער מאַסמיטינג פון די חברים פון דער שוחטים יוניאָן, אין 96 קלינטאָן סטריט ביי דעם מיטינג זיינען אַנוועזענד געווען אַלע חברים פון דער אגודה און עס זיינען פאָרגעקומען וואַהלען פאַר אַלע אָפיסערס פון דער שוחטים יוניאָן.

די נאָמיניישאָנס פאַר די בעאַמטע און אָפיסערס זיינען געמאַכט געוואָרען מיט אַ מיטינג בעפאָר.

צו דער באַשטימטער שטונדע האָט דער פּרעזידענט, רעוו. יעקב בלום, געעפענט די פאַרזאַמלונג מיט אַ גייסטרייכער און זאַכליכער רעדע, אין וועלכער ער האָט ערקלערט די גרויסע וויכטיגקייט פון ערוועהלען פאַסענדע פאַראַנטוואָרטליכע בעאַמטע, וואָס זאָלען ווי געהעריג אָנפיהרען די שווערע פאַרצווייגטע טעטיגקייטען אויף אַלע געביטען פון דער יוניאָן, און זאָלען ארבייטען איבערגעגעבען פאַר דעם ערפאָלג און פּראָגרעס פון די חברים שוחטים בפרט און די אַלגעמיינע פּראָבלעמען פון דער יוניאָן בכלל.

די פאַרזאַמעלטע האָבען מיט גרויס באַגייסטערונג און מיט פולער פאַרשטענדעניש פון דער וויכטיגקייט פון דעם מיטינג, אויפגענומען די רעדע פון פּרעז. רעוו. בלום, און האָבען פאָרזיכטיג דורכגעשטודירט דעם געדרוקטען באַלאָט פון די נאָמינירטע.

עס איז דאַן אַפּאָינטעט געוואָרען פון דעם פלאָר אַ קאָמיטע פון זיבען, פאַרטרעטענדיג אַלע באָראָס, אַכטונג צו געבען אַז די וואַהלען זאָלען צוגעהן געזעצליך לויט אַלע פּרטים ודקדוקים.

דאַן זיינען פאָרגעקומען די געהיימע וואַהלען, ווי עס פיהרט זיך ביי יעדען „סיקרעט באַלאָט", און די פאָלגענדע זיינען ערוועהלט געוואָרען אַלס די אָפיסערס און בעאַמטע פון דער יוניאָן:

עס זיינען ווידערערוועהלט געוואָרען איינשטימיג: רעוו. יעקב בלום, פּרעזידענט; רעוו. יוסף ראָזענמאַן, פינ. סעק.; און רעוו. ישראל באַשקאָוויץ, פּראָטאָקאָל סעקרעטער. מיט אַ ריזיגער מאַיאָריטעט איז ווידער ערוויילט געוואָרן רעוו. אליהו מעלצער אַלס ווייס־פּרעזידענט, און אַלס טרעזשורער איז ערוועהלט געוואָרען רעוו. ש. קרולעוויטש. אַלס ביזנעס אַגענטען זיינען איינשטימיג ערוועהלט געוואָרען טשאַרלז הערבערט און יוסף וויענער.

די פאָלגענדע זעקס זיינען ערוועהלט געוואָרען אין דער עקזעקוטיוו באָאַרד: רעוו. מ. גודמאַן, רעוו. אברהם שאַרפשטיין; הרב משה לייטער; הרב מ. מ. ראַבינאָוויץ; רעוו. א. העלער און רעוו. הדש.

מיט גרויסע אָוואַציעס פאַר די ניי־ערוועהלטע אָפיסערס, און מיט פיל באַגייסטערונג און ענטוזיאַזם האָט זיך די פאַרזאַמלונג געשלאָסען.

רעוו. ישראל באַשקאָוויטין,
פּראָטאָקאָל סעקרעטאַר.

שמחות ביי שוחטים

זונטאג, דעם 4טען דעצעמבער, האָט איינער פון אונזערע עלטסטע שוחטים אין פּעטערסאָן, נ. דזש., בדודער יוסף שלום ריבקין, מיט זיין ווירדיגע פרוי בתיה, געפיהרט מיט מזל צו דער חופה זייער געראַטענע טאָכטער שיינא, מיט מר. מאיר קעסטען. די חופה און סעודה איז פאַרגעקומען אין קליינ'ס באַנקעט רומס, 265 גרעהעם עיו., פּעטערסאָן. דער גרויסער האָל איז געווען איבערפילט מיט געהויבענע געסט פון פּעטערסאָן און אַנדערע שטעדט. מסדר קדושין איז געווען דער היגער מרא דאתרא הרה"ג ר' אליעזר שאָטלענדער, וועלכער האָט אין זיין גלענצענדער רעדע צו חתן־כלה בשעת החופה בעטאָנט צו אָנהאַלטען און פאַרצוזעצען די יחוס קייט פון דער ריבקין פאַמיליע.

די כתובה האָט געלעזען דער זיידע פון דער כלה, ר' אהרן וויגדער. דער לעצטער איז געווען דאָ שוחט העכער 25 יאהר. יעצט צוליב זיין הויכער עלטער איז ער זיך עוסק בתורה יום ולילה.

די איבעריגע איינטיילנעמער אין דער חופה צערעמאָניע זיינען געווען די חזנים רעוו. מתתיהו ביקין און רעו. מכאל באַרן.

נאָך דער חופה האָט דער גאַנצער עולם אונטער די קלאַנגען פון עכט אידישע מוזיק היימליך ביז שפּעט אין דער נאַכט פאַרבראַכט ביי רייך געדעקעט טישען.

טאוסטמייסטער צו דער סעודה של שמחה איז געווען רעוו. מתתיהו בוקען, וועלכער איז דאָ שוחט העכער 20 יאהר, א גרויסער למדן, א משכיל און בעגאַבטער דרשן, איז באַוואוסט מיט זיין מדה אַלס גרויסער מכניס אורח. דער לעצטער איז יעצט ווייס טשערמאַן פון די אַגודת השוחטים פון ניו דזשוירזי סטייט. צו דער סעודה האָבען גערעדט און באַגריסט הרב שאַטלאַנד: דער זיידע פון דער כלה, ר' אהרן וויגער און פילע אַנערע.

עס זיינען פאַרגעלעזען געוואָרען פילע באַגריסונגס טעלעגראַמעס פון שוחטים און פון אַנדערע פריינט. צווישען די מנגנים זיינען געווען רעוו. בוקען, רעוו. באַרן, דער כלה'ס פאַטער, רעוו. ריבקין. דער לעצטער איז דאָ איינער פון די עלטסטע שוחטים. א באַוואוסטער מוהל און איז פאַרטראַטען אין היגען ועד הכשרות, וועלכער רעפּרעזענטירט די היגע שוחטים און ועד הכשרות.

אין נאָמען פון אַגודת השוחטים דפּעטערסאָן ווינשען מיר חתן וכלה און דעם פאָטער, מר. ריבקין מיט זיין פרוי, א מזל טוב, צו זוכה זיין פון זיי בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, יהי ביתם לגאון ולתפאַרת בישראל.

רעוו. מכאל באַרן,
סעקרעטאַר דאַגודת השוחטים דפּטרסון, נ. דזש.

די שוחטים שטימע

טבת, תרצ"ג

ערשטער יאָהרגאַנג. | נומער 11

די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים אין אַמעריקע און קאַנאַדע

וועט שטאַטפינדען

ז' אַדר תרצ"ג (5טען מאַרטש, 1933)

אין גרייט סענטראל פאַלאַס, 96-90 קלינטאָן סטריט, ניו יארק.

יעדער שוחט מוז קומען צו דער קאָנווענשאָן

ווען אַ שוחט ווערט אַלט, קראַנק און עלענד

מען בעט דעם בורא עולם צו לעבען לאַנג, צו ווערען אַלט, צו האָבען אריכות ימים. עס איז אָבער פאַראַן אַ גוטע עלטער, און עס איז דאָ אַ שלעכטע, ביטערע עלטער! ווען אַ מענש איז יונג האָט ער נאָך כח און געדולד צו קעמפפען זיין שווערען לעבענס־קאַמף. ווען מען ווערט אָבער אַלט, ווערט מען אויך שוואַך, און דאַן ווען מען האָט ניט געהאַט די געלעגענהייט און די מעגליכקייט אין די יונגע יאָהרען צו אָפּשפּאָרען פאַר די עלטערע יאָהרען, ווען קיין געלט איז ניטאָ, און מען דאַרף לעבען נור פון אייגענע שווערע האָרעפּאַשנע האַנד אַרבייט, און מען איז אַלט, ניטאָ קיינע כחות צו אַרבייטען מער, דאַן איז די עלטער ניט קיין ברכה נור אַ קללה, דאַן ווערט די עלטער אַן אמת'ע שרעקליכע טראַגעדיע.

די נאַכט פון סליחות און אויך אום ימים נוראים ווערען געזאָגט גענוג האַרציגע הייליגע תפילות אין די שוחלען און בתי מדרשים פון דער גאַנצער וועלט, אָבער ווען עס קומט צו דער תפלה פון שמע קולנו ווען אַ איד בעט גאָט „אל תשליכנו לעת זקנה", ווארף אונז ניט אַוועק אויף דער עלטער, „ככלות כחינו אל תעזבינו", אויף די עלטערע יאָהרען ווען די כחות געהען אונז אויס, דאַן אַלמעכטיגער גאָט, פאַרלאָז אונז ניט! — ווען עס קומט צו אָט דיזע תפלה, געהט דורך אַ שוידער אין יעדענס נשמה און הארץ. עס ברעכט אויס אַ געוויין, ווייל אַלע פאַרשטעהען און פיהלען וואָס עס מיינט אויף דער עלטער קראַנק, הילפלאָז, אָדעם און עלענד צו זיין.

איבערהויפּט פיהלט די טראַגעדיע פון אַלטקייט דער שוחט ביי אידען. דער שוחט איז דאָך איידעלער, איז גייסטיג, מאָראַליש מעהר ווי אַ געוועהנליכער דורכשניטליכער איד. פאַר איהם אויף דער עלטער, אויב ער איז אָדעם און עלענד, זיין, למשל, אין אַ מושב זקנים מיט אַלע פּראָסטע און גאַנץ אָפּט מגושמ'דיגע אידען, מיינט פּשוט אַ גיהנם, אַן עלענדער אומגליקליכער לעבען. אַ שוחט אויף דער עלטער קען ניט טאָן זיין מלאכת הקדש ווי געווען, אַז די האַנד טרייסעלט זיך קען מען קיין שוחט ניט זיין, און אויב ער האָט ניט געהאַט די מעגליכקייט צו באַזאָרגען זיך אויף דער עלטער איז ער פּשוט רואינירט און אומגליקליך. אין ש"ס און פּוסקים ווערט אימער דערמאָנט ווען עס רעדט זיך וועגען געוויסע ענינים אין הלכה: זקן וחולה, אַלט און קראַנק, ווייל, על פי רוב, ווען מען ווערט אַלט ווערט מען שוין ממילא קראַנק אָדער שוואַך. וואָס זאָל טאָן אויף די עלטערע יאָהרען דער אַלטער און קראַנקער שוחט, אָדער וואָס זאָל טאָן דער יונגער שוחט וועלכער ווערט לא עלינו קראַנק אָדער אַרבייטסלאָז?!

האָט דער פּרעזידענט פון די שוחטים יוניאָן אין ניו יאָרק, רעוו. יעקב בלום, פאָרגעשלאָגען אין איינע פון די נומערען פון די „שוחטים שטימע", אַז די קומענדע קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון לאַנד וועלכע וועט אין ניכען שטאַטפינדען, זאָל אויפנעמען אָט די וויכטיגע און ברענענדע פראַגע, או די קאָנווענשאָן זאָל באַשטימען צו שאַפען אַ פאָנד פאַר אַלטע און קראַנקע שוחטים.

מיר זענען פולשטענדיג מסכים מיט די מיינונג

פון ר ע ו ו. ב ל ו ם, און מיר גלויבען אז יעדער שוחט פון לאנד וועט אליין קומען און וועט אויפפאָדערען אלע זיינע חברים־שוחטים אז זיי אלע זאָלען קומען צו דער ערשטער גרויסער שוחטים־קאָנווענשאָן פון אַמעריקא און קאנאדא און מיט פעראייניגטע כחות געפינען וועגען און מיטלען ווי צו באזאָרגען די שוחטים פון לאנד מיט פרנסה בכבוד ווען זיי זענען יונג און אַרבייטס־פעהיג, און צו פערזאָרגען אויך די יעניגע שוחטים וועלכע זענען אלט אָדער קראנק און הילפלאָז.

די יעצטיגע שוחטים קאָנווענשאָן וועט זיין ד י ב י מ ה פון וועלכע די שוחטים פון לאנד וועלען לאָזען הערען זייער שטימע, און וועלען געפינען אַ וועג ווי צו באזאָרגען דעם מצב הכשרות און דעם מצב פון די שוחטים ברוחניות ובגשמיות.

שוחטים קאָנפערענץ אין גאַליציען

עס איז ניט לאנג צוריק — לייענען מיר אין די „שוחטים שטימע" פון ווארשא — גערופען געוואָרען אַ קאָנפערענץ אין לעמבערג פון אלע שוחטים אין גאַליציען מיט דעם צוועק צו אָרגאַניזירען אלע שוחטים און שאַפען אַ שוחטים־פארבאַנד אין גאַליציען. עס זיינען געקומען שוחטים פון 40 שטעדט. עס איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ פרעזידיום פון שוחטים און אַ סעקרעטאַריאט. עס זענען אויך געהאַלטען געוואָרען דעפעראַטען וועגען די שלעכטע לאַגע פון די שוחטים אין גאַליציען. עס ווערט ערקלעהרט אַז אין די קהלה פערוואַלטונגען זיינען אריינגעקומען מענשען, וועלכע שטעהען נישט אויף דער ענטשפרעכענדער קולטורעלער מדרגה און האָבען ממילא נישט קיין פערשטענדעניש וועגען זייערע פליכטען אלס קהלה פאָרשטעהער און נישט וועגען דער שטעלונג און אויפגאַבען פון שוחט אין לעבען פון דער אידישער בעפעלקערונג. די שוחטים, אַחוץ דעם, וואָס זיי בעקומען נישט די ענטשפרעכענדע לוין אין פערהעלטעניש צו אַמאָליגע צייטען, ווערען זיי נאָך טעראָריזירט דורך די קצבים און טיילווייז אויך דורך די קהלה־פאָרשטעהער. עס זענען אויך לעצטענס אריינגעקומען אין די קהלות שוחטים, וועלכע זענען אַבסאָלוט נישט פעהיג און נישט ראוי צו פערנעמען אַ שחיטות פאָסטען און דאָס געשעהט צוליב דעם שוחד, וואָס די קהלות האָבען אָנגעהויבען צו נעמען ביים אויפנעמען אַ שוחט. די אלע זאַכען וועט דאַרפען בעזייטיגען די שוחטים אָרגאַניזאַציע.

צווישען די רעזאָלוציעס וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען ביי די שוחטים־קאָנפערענץ געפינען זיך פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

1) די קאָנפערענץ באשליסט צו שאַפען אַן אַגודת השוחטים וועלכע זאָל זיין אַ פיליע פון דער ווארשא־ווער שוחטים־אָרגאַניזאַציע, און פאָדערט אויף אלע שוחטים אין גאַליציען זיך איינצושרייבען אין דעם שוחטים־פערבאַנד.

2) די אַגודת השוחטים איז מחויב צו זאָרגען, אַז עס זאָל הערשען שלום און האַרמאָניע צווישען די שוחטים גופא אין יעדער שטאָדט, ווי אויך צווישען שוחט און רב אָדער קהלה.

3) אַלע שוחטים אין גאַליציען ווערען אויפגעפאָדערט אָפצושטעלען דאָס שחיטות לערנען אויף אַ געוויסער צייט. ביי אַן אויסנאַם־פאַל מוז מען זיך ווענדען נאָך אַן ערלויבניש צום שוחטים־פערבאַנד אין ווארשא.

4) די אַגודת השוחטים בעדארף קומען אין פערשטענדיגונג מיט די גדולי ישראל אין גאַליציען און צוזאַמען אויסאַרבייטען פערשידענע תקנות, וועלכע זאָלען פערשטאַרקען און בעפעסטיגען דאָס כשרות־וועזען.

5) ביי אויפנעמען אַ שוחט אין שטאָדט מוז מען זיך רעכענען מיט דער מיינונג פון די פריהערדיגע שוחטים.

6) דער שוחטים פערבאַנד פאָדערט אויף אלע קהלות אין גאַליציען צוצוציהען אַ שוחט צום ועד הכשרות ביי דער קהלה.

7) די אַגודת השוחטים אַפעלירט צו די קהלות און רבנים אין גאַליציען, אַז אין יעדען פאַל פון אויפנעמען אַ שוחט זאָל מען אָנפרעגען די מיינונג פון אַגודת השוחטים.

שוחטים קאָנפערענץ אין נואַרק, נ. דזש.

ניט לאַנג צוריק זונטאָג (דעם ערשטען יאַנואַרי) איז אָפגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ פון די שוחטים פון דזשוירזי סטייט. די קאָנפערענץ איז גערופען געוואָרען פון די נואַרקער שוחטים יוניאָן לאָקאַל 436, און דאָרט איז געלייגט געוואָרען דער יסוד פון אַן אַ ג ו ד ת ה ש ו ח ט י ם ד פ ל ך נ י ו ד ז ש ו י ר ז י.

עס איז ארומגערעדט געוואָרען אויף דיזע שוחטים קאָנפערענץ די שרעקליכע לאַגע פון דעם שוחט אין אַמעריקא, דעם כבוד און פרעסטיזש וואָס דער פאַרצייטיגער שוחט האָט געהאַט אין דער אַלטער היים, און ווי אַנדערש עס איז דאָ אין אַמעריקא, וואו אידען ווילען זיך רעפאָרמירען, פון שוהלען מאַכט מען טעמפלען, אָנשטאָט אַ רב פון ש"ס ופוסקים נעמט מען אַ ר אַ ב י י וואָס איז פול מיט כפירה ר"ל.

און אַזוי ווי שחיטה לאָזט זיך דאָך אויף קיין פאַל ניט רעפאָרמירען, ביי שחיטה איז דאָך יקוב הדין את ההר, דער שוחט מוז אַ ירא שמים זיין, — דערפאַר קוקען זיי אויף דעם שוחט מיט ביטול, ביי זיי איז די מלאכת השחיטה ניט אַ מלאכת הקדש נור אַ מלאכת חול, און דערפאַר פאַרביטערט מען דעם שוחט זיין לעבען.

עס איז אויך באוויזען געוואָרען אַז עס זענען פאַראַן שוחטים אין שטעדט וואו זיי שקלאַפען פשוט, זיי פליקען נאָך טשיקענס, וואָס עס איז כנגד הדין, און דערפאַר זוכט די קאָנפערענץ פון די שוחטים צו פעראייניגען אַלע שוחטים אין איין גרויסען שטאַרקען פערבאַנד.

די קאָנפערענץ האָט ערעפענט דער סעקרעטער, ר ע ו ו. מ. ד י נ ע ר מ אַ ן, און האָט פאָרגעשטעלט דעם עקס פרעזידענט ר ע ו ו. ז ו ס י א פ ר י ד מ אַ ן, דער זקן השוחטים, וועלכער האָט אַ קורצע הארציגע תפלה געזאָגט, און רעוו. ש"ץ ושו"ב ב אַ ר אַ ן פון פעטערסאָן האָט געזונגען ברכת כהנים. און דאַן איז פאָרגעשטעלט געוואָרען דער פרעזידענט, ר ע ו ו. ב ר ו ך אַ ר אָ נ ס אָ ן, אַ יונגער מאַן פול מיט ענערגיע, וועלכער האָט באגריסט די דעלעגאַטען און איבערגעגעבען דעם פאָרזיץ צו ר ע ו ו. מ ר ד כ י ע ה ר ע נ ק ר אַ נ ץ וועלכער איז געווען דער ערשטער אין נואַרק וועלכער האָט געהאַט דעם מוט צו אַרגאַניזירען די שוחטים אין אַ יוניאָן. ער האָט געגעבען דעם טאָן פון דער קאָנפערענץ מיט זיין אויסדרוק: אין לך דבר שעומד בפני האחדות!

ר ע ו ו. י ע ק ב ב ל ו ם, דער פרעזידענט פון די שוחטים־יוניאָן אין ניו יאָרק, איז אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בעגייסטערונג. ער האָט געהאַלטען אַ פייערדיגע און גלענצענדע רעדע. דער שוחט אין אַמעריקא, — זאָגט דער פרעזידענט פון די אַגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי — איז אין אַ שלעכטע לאַגע. ער איז קראַנק. און די איינציגע וועג ווי צו מאַכען איהם געזונט און שטאַרק איז — הב לי ידך! אַלע שוחטים פון לאַנד זאָלען געהן האַנד אין האַנד, און מען זאָל אויף די שוחטים קאָנווענשאָן וואָס וועט אין גיכען שטאַטפינדען פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קענעדע, גרינדען אַן „אַגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה". די שטאַרקע רעדע פון ר ע ו ו. ב ל ו ם האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק אויף אַלע שוחטים און איז שטאַרק אַפּלאָדירט געוואָרען.

דער ווייס־פרעזידענט פון די ניו יאָרקער שוחטים יוניאָן, ר ע ו ו. א ל י ה ו מ ע ל צ ע ר, האָט געהאַלטען אַ בעגייסטערטע רעדע וועגען דעם אָרגאַן פון די שוחטים, „די שוחטים שטימע", וועלכער קעמפט פאַר די אינטערעסען פון די שוחטים און איבט אויס אַ גוואַלדיגע השפעה אין די אידישע גאַס פון אַמעריקא, און האָט גערופען די שוחטים צו שטאַרקען די „שוחטים שטימע" און מאַכען פון איהר אַ וועכענטליכע צייטונג. זיינע ווערטער מאַכען אַ טיפען איינדרוק.

עס האָבען אויך גערעדט זעהר גוט די שוחטים רעוו. א. ב ו ק ס אָ ן פון פעטערסאָן, רעוו. ש. ש י ל ד ק ר ו י ט פון עליזאַבעט, נ. דזש.; רעוו. ו ו אַ ר ש אַ ו ו ס ק י פון פאַסייק, רעוו. ט ש ע ר ו ו י נ ס ק י פון בעיאָן. דאַמיט האָט זיך געשלאָסען די ערשטע זיצונג.

די צווייטע זיצונג האָט געעפענט ר ע ו ו. ב ן צ י ו ן ב י ל אָ ו ו פון פאַסייק, אַ שטענדיגער קעמפפער פאַר שוחטים־רעכט. ער האָט אויפגענומען דעם רעפאָרט פון די רעזאָלוציאָנס־קאָמיטע. די רעזאָלוציאָנען זענען אָנגענומען געוואָרען. די עלעקשאָן־קאָמיטע האָט פאָרגעלייענט די נעמען פון די באַאַמטע: רעוו. ב ר ו ך אַ ר אָ נ ס אָ ן פון נואַרק, פערזידענט; ווייס פרעזידענטען: רעוו. ב. ב ו ל אָ ו ו פון פאַסייק, רעוו. ש י ל ד ק ר ו י ט פון עליזאַבעט, רעוו. ט ש ע ר ו ו י נ ס ק י פון בעיאָן, און רעוו. ב ו ק י ן פון פעטערסאָן, און רעוו. מ ר ד כ י ע ה ר ע נ ק ר אַ נ ץ טשערמאַן פון די עקזעקוטיוו באָרד; פינאַנס סעקרעטער ד ו ב אַ ר אָ נ ס אָ ן (דער זוהן פונ'ם פרעזידענט) און רעקאָרדינג סעקרעטערי רעוו. מ ר ד כ י ד י נ ע ר מ אַ ן.

די קאָנפערענץ האָט זיך געשלאָסען מיט הייליגע בעגייסטערונג און מיט דעם געזאַנג פון „התקוה".

שוחטים פון דזשוירזי סטייט זאָלען זיך ווענדען צום סעקרעטאַר:

REVEREND M. DINERMAN
9 Magnida Street Newark, New Jersey

ברכת מזל טוב!

מקירת לבינו אנו מברכים בברכת מזל טוב את חברנו היקר ר. יהודה ליב אגושעוויץ ורעיתו לשמחת נשואי בתם היקרה עם החתן המצוין אברהם זאב.

ישלח שדי ממעל ברכתו עליכם ועל בניכם, ותזכו לראות ענבים בכרמיכם, כרם ישראל אשר נטעתם.

אליהו היים גרינבערג
וישראל פין, שוב"ים.

ברכת מזל טוב!

בלב מלא שמחה הנני מביע את ברכתי הלבבית לידידי היקר והנכבד חביב נפשי ר. ישראל באַשקאָוויטש ורעיתו וכל בני ביתו, לרגלי נשואי בנו היקר והמצוין החזן הגדול שלמה'לע באַשקאָוויץ ובת זוגו הכלה צפורה, בת הרב ירחמיאל קומין. החתונה תהיה בעז"ה ביום א' פ' יתרו.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שהצמד הנחמד שנצמד ברצונו הטוב יעלו מעלה מעלה בהצלחה מרובה וההורים הנכבדים ירוו נחת מצאצאיהם.

כברכת הנאמנה מידידו אליהו מעלצר

די חברה מסיני גבול און זייערע טענות צו דער שוחטים יוניאן

פון רעד. אליהו מעלצער, וויים־פרעזידענט פון דער שוחטים יוניאן.

עס איז צו באדויערן, אבער עס איז ליידער א פאקט, דאס זייט א פאר יאהר אז עס עקזיסטירט אין ניו יארק א חברה וואס זיינען מסיגי גבול, וואס האבען זיך באקלייידעט מיט א שהנעם נאמען: „ו ע ד ש ו ח ט י ם ע ו ב ו ת", אבער אין אמת'ן איז דאס א „מקעב איידושענסי" פון אייניגע אונפארטנט־וואר־טליבע פערזאנען, וועלכע זוכען אויספרעסען נעלד פון אומשולדיגע, נאיוועע אידען, און שרייגען די שוחטים יוניאן.

אבער א דאנק נאט, איז מיט אלע זייערע אנ־שטרענגונגען און מיטלען האבען זיי נאר נישט דער־גרייכט צו שעדיגען די שוחטים יוניאן, נאר זיי האבען זיך אליין צום שאנד קלאץ צוגענעגעלט, דאן וועו זיי האבען זיך ערקלערט עפענטליך דאס זיי זוכען בא־וואסטזיניג ארויסצוואוארפען אלטע שוחטים פון זייר ערע פלעצער וואס ארבייטען זייט צעהדליגע יאהרען און צוריקברעגגען הפקרות אין די טשיקען מארקעטס, וואס דער יוניאן איז אזוי גלענצענד געלונגען אפצו־שאפען.

נישט נאר קענען אזוינע פערזאנען ניט קריגען דעם דעת התקה, נאר אפילו מארקעט לייטע פארוואארפען מיט עקעל זייערע פאסקווילען מיט די שמוציגע סטיימענט־וועגען די שוחטים יוניאן. און ארויסגעוואארפען ווען זיין יעצט, ווי בעפאר, זייער שמוציגע ארבייט, דאס אריינכאפען זיך אפילו אין אייניגע מארקעטס, ווייל די שוחטים יוניאן, וואס קאנטראלירט די אלע מא־קעטס פון גרייטער ניו יארק און אומגענענד בכלל איז יעדען מיטגלי בפרט, וועט אוועקגעבען אלעם וואס זי באזיצט און מיט'ן גרעסטען מסירת נפש פארטיידי־גען זייערע פלעצער און די יוניאן פון די עקזעקאפצע שונאים.

יעצט וואס זיינען זייערע טענות? זיי ווילען, דאס די שוחטים יוניאן זאל זיך טיילען מיט דער חברה דעם ביסען ברויט. וואס פאר א בארעכטיגונג האבען זיי ערע טענות? ערשטענס, וואס נאר די עופות שוחטים? עס איז דאך פארען א פאר הונדערט נסות און דקות שוחטים, וואס האבען זיי צו זיי קיינע טענות? אלא וואס דען, זיי קאנען נישט זיין קיין נסות והקה שוחטים. איז ווער זאגט דאס אז זיי קענען עופות שוחטים זיין? אויב אייניגע פון זיי קענען אי־בערשניידען עטליכע העלזלאך פון עופות, הייסט דאס נאך נישט אז ער קען זיין א שוחט אין א מארקעט!

חד וחלק

(פעליעטאן)

פון א. ליין

פון אונזער הפקר וועלט: משיח'ס צייטען. — א פעקטארי פון רבנים. — רבנים אהן תורה. — א שוחט וואס באהאלט זיין נאמען. — א פעקטארי פון שוחטים. — ישיבות, תלמוד תורה'ס און מצה־בעקערייס.

אבי חלין הגדול הנבור והנורא, איך קום יעצט אנזאגען די שוחטים בכלל און די לייענער פון די „שוחטים שטימע" בפרט, אז הייגט אדער מאכען משיח קומען. משיח מ ו ז קומען און וועט קומען, ווייל אלע סטנים פון דער גמרא וועגען משיח'ס צייטען זיינען דא, און אזוי ווי איך בין, כידוע, א פייערדיגער חסיד, ווייל איך אייך זאגען וואס א גרויסער הסידישער רבי האט געזאגט, אז אין משיח'ס צייטען וועלען זיין בבירים אהן בעלט און רבנים אהן תורה.

אז מיר האבען איצט טויזענטער און טויזענטער וועלט־באריהמטע בבירים וואס האבען קיין בעלט ניט, דאס ווייסט איהר דאך מכתמא. דאס האט דער קרויזוס געמאכט, דאראפ איהר אבער אויך ווייסען, אז רבנים אהן תורה שפילען איצט א גוואלדיגע ראלע אין אמעריקא, צו פארדאנקען אונזער גרויסער הפקר וועלט. עס איז דא אלין הפקר פעט־רושקע. דא קען פאסירען, אז עטלאכע אמת'ע רבנים מיט א מוין אלשע רבנים זאלען האבען אן ארגאניזאציע מיט דעם אויסצוגען צוועק, אז וואס אלע אמת'ע רבנישע ארגא־ניזאציעס בויען — זאלען זיי ברעכען! זאגען אלע רבנים, אז כשר איז כשר און טריף איז טריף, זאגען זיי, אז כשר מיט טריף צוזאמען איז — הפקר פעטרושקע.

כשרות — נאר בוי אונז; פעקטארים — בוי אונז; ראדיא — בוי אונז. אויב ברעכען און שטעכען — לאמיר אונז! און איהר גלויבט דאך מיר נוט, וועד גלויבט דען וואס א לין זאגט? זאגט אייך דער לין, רבותי, דא איז א חפקר וועלט, נאט לויבט עפעס. דאס איז עגוזען געדרוקט אין „מארגען זשורנאל". לויבט און שמוטט:

„להודיע ולהסיר מכשול", מיר זיינען מודיע ומפרסם, אז לויט דעם פסק דין פון א בית דין מומחה פון יעד הרבנים, טאר קיין שום שוחט בעולם נים שעכטען אין דעם טשיקען מארקעט פון — — — — אויסער די צוויי שוחטים — — — —, וועלכע ששהמען שוין דאדטען לאנג — — — —, בית עס וועט געהאלטען ווערען א דין תורה; און אויב ווער פון שוחטים וועט האבען די העזה געעגעשטעלען זיך אונזער דת קדשינו און שעכטען אויף דעם פלאץ, דאן איז זיין שחיטה אסור. און זאל דער קהל ווייסען זיך צו היטען און אפשויידען זיך.

ועד הרבנים דניו יארק רבתי.
הרב אברהם יצחק פייוועלזאהן, מנהל.

און וואָס פאר א טייל האָבען זיי אין ניו יארקער שחיטה אין אלגעמיין? איז וועד פון זיי געשטאנען אין א מארקעט און געמאכט א לעבען פון שחיטה אין ניו יארק? וואו זייענן זיי נעווען וען דער מצב השוחטים איז געשטאנען אויף דער נידריגסטער מדרגה און די שוחטים האָבען געליטען שרעקליך בנוף וברוח?

ניין! און הונדערט מאָל ניין! איהר האָט קיין טייל ניט אין ניו יארקער שחיטה. דאָס באלאנגט צו די יענינע, וועלכע האָבען זיך געפלאנט, געפאָקט און געמאָלט, און ניישט אוועקגעווארפען דעם חלק, און מיט די וואס האָבען א טייל אין ניו יארקער שחיטה טייַ־לען מיר זיך דעם ביסען ברויט. מיט צופרידענהייט קענען מיר אנצייגען, דאָס אבווהל די שחיטה אין שטאָדט האט זיך בעדייטענד פארקלענערט און פילע מארקעטס האָבען זיך פארמאכט, אבער די שוחטים וואָס זיינען אַרבייטן ניישט קיין גרעסערער חוב וי אויף יעדען אידען. איז דאָס וועג געהערט נעווארען, אז א רב וואס האָט נישט קיין שטעלע וועט קומען אין א שוחט, וואָ עס איז פארען א רב און פארלאנגען א טייל פון איהם? נישט נאָר א רב נאָר קיין שניידער אדער שוסטער וואָלט אוא נעדאנק ניט אויפ־גענפאלען צו פארלאנגען אז דער וואס ארבייט זאָל זיך טיילען מיט דעם ארבייטסלאָזען. וואס פאר א אונזין!

עס לאָזט זיך קוים גלויבען דאָס עס געפינען זיך נאָך „רבנים" וואס העלפען די אונפארנטווארטליכע פערזאָנען. וואריים יעדער רב וואס דער נאָמען רב האָט ביי איהם עפעס א ווערדע וועט מיט אויסיגע נפשות ניט וועלען האָבען צו טאָן. און אויב אויסיגע רבנים זיינען פארבלענדט געווארען, נישט וויסענדיג די פאק־טען, האָפען מיר דאָס זיי וועלען זיך אפווארפען פון דער חברה מסיגי גבול, וויל דער סוף וועט וויזען דעם אמת, אז די חברה און זייערע ארויסהעלפערס וועלען ענדליך דערקענט ווערען מיט זייער ריכטיגען פרצוף און די שוחטים יוכיאן וועט בלויבען נאָנץ און שטארק. וויל די נערעכטיגקייט איז מיט איהר. דער דעת הקהל איז מיט איהר און אלע איהרע שונאים וועלען מוזען קריגען זייער פארדינטע שטראָפ.

און צו די אומשולדיגע אידען וואס לאָזען זיך לייכט פארפיהרען פון די חברה־און נאָרען ביי זיי ארוים די עטליכע צעהנדליג ארימע דאָלער, צוזאַנענדיג זיי פלעצער, וואָרענען מיר זיי און האָטען זיי נישט צו לאָזען זיך פארנארען, וויל עס איז שקר וכזב, זיי קענען נישט און וועלען נישט אין זייער לעבען קענען צונעמען פון א שוחט וואס שטייט אין א פלאץ און ארבייט זיין ברויט. עס איז נאָך אינדערהויפ אַ גוטע, קלוגע, וישר'דיגע און געדעכטע און וויל עפעס זיך דען שמעלען אָפקומען? ניט די „אגודת הרבנים", ניט „דגל הרבנים" און ניט קיין רב מובהק בעולם. ניט קיין אמת'ע רבנישע ארגאניזאציע. וועלט איהר אָבער עדשטענס וויסן באָלד נאָך די באָקאַנטמאַכונג פון דעם „ועד הרבנים" קומט א גרויסע באָקאַנטמאַכונג פון א „בית דין קבוע" פון . . . . איך וויים אַליין ניט וי מען זאָל זיי רופען, איך וויל זיי ניט רופען „רבנים" וויל דאָס וואָלט דאָך געווען א שרעקליכע באַלוידיגונג פאר מיר, איך בין דאָך א ריכטיגער פראָפעסיאָנעלער אמת'ער לין, און נאָט וויים דאָך דעם אמת, אז איך לין בין דאָך אַרענטליך, לאָב ניט פון כשרות ושרפות, און זוך ניט בערבען אלעס וואָס איז הויליג, דערפאר בין איך בארעכטיגט צו האָבען רוכטיגע אָרגענטליכע חברים, און דערצו ווייל איך ניט לויידען אז מען זאָל זיך אַרומוואַרפען מיט דעם טיטול „לין", דער נאָמען דארף זאָגען עפעס און מיינען עפעס. אָט, למשל, ברויכט מיך דער רעדאקטאָר פון „די שוחטים שטימע", עס ברויכען מיך די שוחטים, ווייל זיי ציטערען פאר מיין אמת, רק זיי ספראשען מיך איך זאָל ניט טשעפען קיין רבנים, ניט קיין אמת'ע און ניט קיין פאלשע, ווייל פון די פאלשע — זאָגען זיי — קען מען האָבען אמת'ע צרות. אָבער איך הער זיי אלעמען אין טראָק, און שרויב דעם אמת, דוקא דעם אמת, איך טעטע מויגס, אז רבנים און שוחטים דארפען אויך אמאל און א יאָהר זאָגען א אמת...

און דער אמת איז, אז וועז „רבנים" פון גרויס ניו יארק — די אסר'ט, קומען יענע און זייענען מחויב; די בויען, קומען יענע חברה און זוילען בראָטען. וועלט דעמיט א שרעקליכער מיאוסער עקקלהאפפער חלול השם און רבנות בכלל און אידישקייט בפרט וועלט דורך דעם חיוב נחתם...

און אָט ליגען איך א מודעה אין די אידישע צייטונגען, אז עס עקזיסטירט ערגעץ אין איינע פון די גאָסען פון גרויס ניו יארק א בית מדרש לרבנים, וואו א „רב" האָלט פאר זיי לעקטשורס דריי מאָל א וואָך וועלען „ענינים פון חומרי משפט" און אויך וועלען „ענינים פון איבור יהיתר", און „על פי חברעת אחרונים". וועלען די ינגע „באָיִס", וועלכע פאָהרען צו מיט דער קאָר דריי מאָל א וואָך, חערען די לעקטשורס — רבנים. רבנים „על פי חברעת אחרונים" און זייענען וועלט שמוץ אין דעם אחרון... און וען זיי וועלען וועלען רבנים, וועלען זיי דאן קענען באָלאנגען צו די „בנסת" „על פי חברעת האחרונים" און דאן — וועט מען הערען דעם שופר של משיח, שא! משיח נעמט! משיח נעמט! דער חמור זייגער איז שוין דא!...

אין וען איר מויגס, אז מיר האָבען דא עפעקטאָרס פון רבנים אַליין, האָט איר א גוואלדיגען טעות. מיר האָבען דא אין ניו יארק רבתי, עפעקטאָרס פון שוחטים אויך. אָט לייענען מיר א מודעה אין „מארגען זשורנאל" פון א „שו"ב מנפלג", אז ער לעהרנט אויס שחיטה צו ווענע לויט גרונדליך און גיך, „חאריאָפ", „פא אמעריקאַנסקי". ער האָט אן אויגענע פעקטאָרי ביי זיך אין חויז, ער לאָזט אונז וויסען זיין אדרעס, אבער ניט זיין נאָמען, אָט דער חברה־מאן האָט מורא זאָגען וועד ער איז, וויל ער אַליין וויים, אז עס איז א שרעקליכע חוצפה פון א אידען צו בייגדען א פעקטאָרי פאר שוחטים, וויל אויב דאָס וואָלט קומען ענגע חברה און זוילען בראָטען. וועלט דעמיט א שרעקליכער מיאוסער עקקלהאפפער חלול השם און רבנות בכלל און אידישקייט בפרט וועלט דורך דעם חיוב נחתם...

און אָט ליגען איך א מודעה אין די אידישע צייטונגען, אז עס עקזיסטירט ערגעץ אין איינע פון די גאָסען פון גרויס ניו יארק א בית מדרש לרבנים, וואו א „רב" האָלט פאר זיי לעקטשורס דריי מאָל א וואָך וועלען „ענינים פון חומרי משפט" און אויך וועלען „ענינים פון איבור יהיתר", און „על פי חברעת אחרונים". וועלען די ינגע „באָיִס", וועלכע פאָהרען צו מיט דער קאָר דריי מאָל א וואָך, חערען די לעקטשורס — רבנים. רבנים „על פי חברעת אחרונים" און זייענען וועלט שמוץ אין דעם אחרון... און וען זיי וועלען וועלען רבנים, וועלען זיי דאן קענען באָלאנגען צו די „בנסת" „על פי חברעת האחרונים" און דאן — וועט מען הערען דעם שופר של משיח, שא! משיח נעמט! משיח נעמט! דער חמור זייגער איז שוין דא!...

אין וען איר מויגס, אז מיר האָבען דא עפעקטאָרס פון רבנים אַליין, האָט איר א גוואלדיגען טעות. מיר האָבען דא אין ניו יארק רבתי, עפעקטאָרס פון שוחטים אויך. אָט לייענען מיר א מודעה אין „מארגען זשורנאל" פון א „שו"ב מנפלג", אז ער לעהרנט אויס שחיטה צו ווענע לויט גרונדליך און גיך, „חאריאָפ", „פא אמעריקאַנסקי". ער האָט אן אויגענע פעקטאָרי ביי זיך אין חויז, ער לאָזט אונז וויסען זיין אדרעס, אבער ניט זיין נאָמען, אָט דער חברה־מאן האָט מורא זאָגען וועד ער איז, וויל ער אַליין וויים, אז עס איז א שרעקליכע חוצפה פון א אידען צו בייגדען א פעקטאָרי פאר שוחטים, וויל אויב דאָס וואָלט

הפקר, און מיר האָבען גענוג מיטלען צו פארזיכערען אונזערע פלעצער, ווייל דער שלחן ערוך, דער אידישער דין, און מענשען געוויסען איז מיט אונז.

די שוחטים יוניאן, וועלכע געהט מיט דעם אמת און פאָלשטענדיגע געדעכטיגקייט, האָט קיין מורא ניט פאר מסיגי גבול. דער אמת איז שטארק און הייליג. 300 שוחטים יראים ושלמים, וועלכע באלאנגען צו די שטאַרקע, מעכטיגע שוחטים יוניאן בעקאנט אונטער דעם נאָמען „אגודת שוחטי עופות דניויארק רבתי". זיי זאָגען: „ה' לי לא אירא, מה יעשה אָדם לי"? !...

ראש השנה לאלנות

אל תקרא בניך, אלא בוניך!

פון הרב הלל יעקב הורוויץ, גאלוועסטאן, טעקסאס

ברידער, העלפט בויען די אייגענע היים!
זאָל יעדער העלפען מיט וואָס נאָר ער קאָן.
ברייגנט ווער אַ ציגעל, אַ ביסעלע ליים,
העלפט וועבען די טוך פאַר דער אייגענער פאָהן.

העלפט וועבען די טוך פאַר דער אייגענער פלעג,
שפּינט אויס די פעדים פון בלוי און פון ווייס,
העלפט רייסען די דערנער וואָס זיינען אין וועג,
צייגט אייער מוט און ענערגי און פלייס.

צייגט אייער פלייס און ענערגיע און מוט
צו ברעכען די קייטען פון גלות און צוואַנג,
צייגט אַז עס פליסט אין אייך העלדישעס בלוט
און שאַפט דעם „אָז ישיר", דאָס פרייע געזאַנג.

שאַפט דעם „אָז ישיר", דאָס פרייע געזאַנג,
וואָס וועט ערהייבען מיט שטאָלץ אייער שטאַנד;
איהר האָט דאָ געוואַרט אויף דעם אַזוי לאַנג,
העלפט זשע יעצט בויען צוריק אייער לאַנד.

העלפט זשע יעצט בויען צוריק אייער לאַנד.
גענוג אייך צו פאַלען אויף פרעמדע צו לאַסט
און ווערען געטריבען, געשטויסען מיט שאַנד!
פאַנגט שוין אָן לעבען ווי עס פאַר אייך פאַסט.

פאַנגט אָן צו לעבען ווי פאַר אייך עס פאַסט.
די מוטער בת ציון האַלט גרייט אייער היים,
איהר וועט ביי איהר זיין אַ וועלקאָמענער גאַסט,
טאָ זייט זשע מקיים כבוד אַב ואם.

זייט זשע מקיים כבוד האם
און קויפט דאָרט אַ נחלה, עס מאַכט ניט ווי גרויס
אַבי עס זאָל זיין איין אייגענע היים
און ווערען געשפּייזט פון דער מוטער'ס שויס.

גויטיג געווען, אויב עס פעלט אונז שוחטים, האָבען מיר דאָך דאָ אַן אגודת השוחטים, אלע אמת'ע שוחטים, די מובהקים, באַלאַנגען דאָך צו די שוחטים אָרגאניזאציע, און אָט דער „שו"ב מופלג" ווייס דאָך, אַז די שוחטים יוניאן האָט אַ תקנה ניט צו לערנען יעצט קיינעם קיין שחיטה, טאַקע לטובת השוחטים ולטובת השחיטה, און אַזאַ תקנה האָבען אויך אָנגענומען די „אגודת השוחטים" פון ווארשא און די „אגודת השוחטים" פון גאַליציע. און דער „שו"ב מופלג" האָט מורא, אַז די שוחטים וועלען איהם זאָגען דעם אמת ווער ער איז, און דערפאר האָט ער באַהאַלטען זיין נאָמען, ער איז אַ נעלם, אַ „בורה", אַ פעקטאָרי פאר שוחטים פון אַ בן בלי שם...

***

און די ישיבות און תלמוד תורה'ס פון גרויס ניו יאָרק האַלטען ביי צושליסען זיך. דער אידישער חנוך האַלט ביי אונטערגעהן, דאָס מיינט אידען אָהן אַ צוקונפט, אָהן קינדער, ווען קיין ישיבות און תלמוד תורה'ס וועט ניט זיין, וועט מען ניט דארפען קיין רבנים, מען וועט ניט דארפען קיין שוחטים, און מען וועט ניט האָבען קיין מצה עסערס אום פסח, און ווען עס וועט ניט זיין ווער עס זאָל עסען פסח מצה, וועט מען ניט דאַרפען קיין מצה בעקערס, דאָס האָבען די אידישע כשר'ע מצה בעקערס געדארפט פארשטעהן.

איז דער אומגליק אָבער אַז זיי ווילען ניט פארשטעהן, די ישיבות און תלמוד תורה'ס האָבען זיך געווענדט צו זיי מיט אַ פארצווייפעלטען הילפס-געשריי: ראַטעוועט, איר כשר'ע מצה בעקערס, אַז דאָס אידענטום זאָל ניט אונטערגעהן.

ווען איהר וועט העכערען ניט מעהר ווי אַ האַלבען סענט אויף אַ פונט מצה, און אָט דער האַלבער סענט זאָל געהן פאר די ישיבות און תלמוד תורה'ס וועט איר דאמיט ראַטעווען דעם יונגען אידישען דור פון אמעריקא, ער זאָל ניט אונטערגעהן.

די מצה בעקער, אונזערע הייליגע כשר'ע מצה בעקערס, וועלכע מאַכען געלט נאָר דערפאר ווייל די אידישע תורה האָט געהייסען עסען מצה, זיי ווילען ניט העלפען די ישיבות און תלמוד תורה'ס פון גרייטער ניו יאָרק, און עס טוט ווירקליך וועה דאָס האַרץ, אַז אידען וועלכע מאַכען אַ לעבען און מאַכען געלט פון דער תורה, זאָלען ניט וועלען העלפען די תורה, אַז זי זאָל ניט פארגעסען ווערען פון אידישע קינדער!... און ווען די אידען פון ניו יאָרק וועלען הייגטיגען פסח עסען מצה, וועלען זיי דאַרט געפינען בלוט, די בלוט פון די אידישע לעהרער, וועלכע הונגערען, און זיי וועלען אין די מצות געפינען נשמות — די נשמות פון אונזערע יונגע אידישע קינדער, וועלכע ווערען פארשטויסען פון תורה און אידישקייט!...

ישיבות און תלמוד תורה'ס געהען אונטער, ווערען חרוב, אויס תורה, אויס אידישער דור, וועמען אַרט דאָס? אַבי מיר האָבען כשר'ע מצה און כשר'ע מצה בעקער אין אַמעריקא.

אשמדאי! רוף אַלע שדים פון דער גאנצער וועלט, לאָזט זיך געהן אַ שדים טאַנץ, טאַנצט, טאַנצט אויף דעם חורבן פון ישיבות און תלמוד תורה'ס, און ווען איר טאַנצט, פארגעסט ניט צו באַזאָרגען זיך מיט כשר'ע מצה געבאַקען ביי אונזערע כשר'ע מצה בעקער!....

פון אונזער אלטען הייליגען קוואַל

געקליבענע פערעל פון אונזערע אַלטע אוצרות פון וויכטיגע אידישע ספרים, איינגעטיילט אויף די סדרות פון דער תורה.

ו י ח י

וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר — והוא הצעיר, ווייל ער איז דער אינג־סטער, דערפאר נויטיגט ער זיך אין דער ר ע כ ט ע ר, אין דער שטאַרקערער האַנד; דער יוגענד דאַרף מען שענקען וואָס מער אויפמערקזאַמקייט, וואָס מער השגחה, וואָס מער מאָראַלישע שטיצע, ווייל די יוגענד, דאָס איז אונזער צוקונפט... (תחית ישראל).

כי באפם הרגו איש — „באפם", מיט דער נאָז, מיט אַ דרעה פון דער נאָז (ווען מען פרעגט זיך נאָך ביי אימיצען וועגען איינעם וועגען קרעדיט אָדער עהנ־ליכע זאַכען, אָדער מבינות אויף אַ דרשה פון אַ רב, אַ מגיד אָדער וועגען אַ חזן) קען מען אַמאָל אוועק הרג'נען אַ מענשען... (אַ פאַלקס־ווערטער).

ש מ ו ת

ואלה שמות בני ישראל — פאַראַן אידען וועלכע שעמען זיך צו רופען מיט זייערע אידישע נעמען ביים לעבען. דעם אידישען נאָמען בעהאַלטען זיי אויף שפּע־טער, אויף נאָכ'ן טויט, פאַר דער מצבה און פאַר הזכרת נשמות, און דאָס מיינט דער פסוק (תהלים מ"ט) קראו בשמותם עלי אדמות — ערשט „עלי אדמות", נאָכ'ן טויט, לאָזען זיי זיך רופען מיט זייערע אמת'ע אידישע נעמען... (לוח ארז).

ולכהן מדין שבע בנות — אַז אַ מענש האָט זיבען טעכטער, קוקט ער שוין דאַן נישט אויף קיין יחוס, און ער איז גרייט צו נעמען פאַר אַן איידעם אַפילו אַ ווילד־פרעמדען, אַ ב ו ר ח, וועמען קיינער ווייס ניט ווער ער איז... (שפתי כהן).

ו א ר א

ולא שמעו אל משה — אמר לו הקב"ה למשה חבל על דאבדין ולא משתכחין (רש"י).

חבל, וועה — פלעגט זאָגען רבי נפתלי ראפשי־צער — „על" דאבדין, די בעסערע, די ה ע כ ע ר ע מענשען, די אַנשי מ ע ל ה, געהען פאַרלאָרען — „ו ל א" מ ש ת כ ח י ן — די נ י ש ט י ג ע און נידעריגע ברואים, זיי ג ע פ י נ ע ן זיך און זיצען אימער אויבענאָן...

ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים — האָט ר' יהושע'לע אסטראָווער געזאָגט בדרך הלצה; ווי קומט דאָס אַז פרעה דער בעל גאוה זאָל זיך מודה זיין אַז ער איז אַ רשע?!... נור דער פשט איז „ה' הצדיק", גאָט איז דער צדיק, „ואני" — און איך בין אויך אַ צדיק, "ועמי הרשעים", בלויז מיין פאָלק זיינען רשעים...

ב א

ולמען תספר באָזני בנך . . . וידעתם כי אַני ה' — אויב איר ווילט איינפלאַנצען אין אייערע קינ־דער אמונה — ו י ד ע ת ם כי אַני ה' — מוזט איר פריהער אַליין זיין מאמינים... (רי יהושע רוקח). אַ לעה־רער וועלכער איז ניט באמת רעליגיעז קען מיט זיינע תלמידים פיעל ניט אויפטאָן...

בנערינו ובזקנינו נלך — אַ פריהער דאַרף מען ראַטעווען פון אַסימילאַציע און טומאה די „נערינו", ד י י ו ג ע נ ד, ווייל זיי זענען אין געפאַהר צו ווערען גוים, און נאָך זיי דאַרפען קומען די „זקנינו", דער עלטערער דור, וועלכער איז טיף איינגעוואָרצעלט אין אידישקייט. אָבער די גרעסטע כחות דאַרף אָנגע־שטרענגט ווערען צו ראַטעווען די „נערינו", די אידישע יוגענד... (ספר הדרוש).

ב ש ל ח

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון — ה' ילחם לכם, אָבער בתנאי — ו א ת ם ת ח ר י ש ו ן, איר זאָלט זיך פערהאַלטען שטיל, רוהיג, נישט ארומקריגען זיך, נישט פיהרען קיין מלחמות... (שער בת רבים).

ואתם תחרישון — גאָר פשוט: איר זאָלט נישט שרייען, כדי מצריים זאָלען זיך נישט דערוויסען דורך אייערע קולות, וואו, אויף וועלכען אָרט איר געפינט זיך... (רלב"ג).

שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו — „שבו איש תחתיו" — אַ מענש דאַרף זיך האַלטען קלע־נער פון זיין ווערט, אָבער על כל פנים כאָטש „אל יצא איש ממקומו" — זאָל ער זיך נישט האַלטען העכער, ווי ער איז אין דער אמת'ען... (רבי ישראל ריזשינער).

י ת ר ו

ואתה תחזה מכל העם . . . יראי אלקים אַנשי אמת שונאי בצע — „ואתה תחזה מכל העם"... מען דאַרף זיי זוכען צווישען פאָלק, זעהר שטאַרק זוכען... ווייל „יראי אלקים" און „אַנשי אמת" אנטלויפען פון כבוד, פון פרסום, זיי האָבען נישט ליב צו שטופען זיך אויבענאָן... (שער בת רבים).

„יראי אלקים אַנשי אמת"... א מ ת ' ע יראי אלקים, נישט קיין צבועים... (מלאכת מחשבת).

שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות — אידען

האָבען אימער אַ שוואַכקייט צו דיני תורות און משפטים, אַז אַפילו „שרי עשרות" האָט מען געדאַרפט באַשטימען. יעדער צעהנטער איד איז געווען אַ דין, אַ רב . . . און ווען? אין אַ צייט ווען זיי האָבען קיין זאַך ניט פערמאָגט, קיינע געשעפטען נישט געפיהרט, און מן איז געפאַלען פון הימעל. (ספר הדרוש).

ויענו כל העם יחדיו . . . כל אשר דבר ה' נעשה — עס איז באמת אַ גליק וואָס ביי מתן תורה האָבען אַלע אידען געענטפערט „יחדיו", צוזאַמען, אַ ל ע מ י ט א י י נ מ אָ ל; וואָרים ווען זיי זאָלען געווען ענטפערען איינציגוויז, וואָלט דער צווייטער געענטפערט פאַרקערט וואָס דער ערשטער; ווען שמעון, למשל, זאָל דערהערען אַז ראובן זאָגט „נעשה", וואָלט ער זיך געשטעלט און אויסגעשריען אַז ער איז ניט מסכים, „לא נעשה!" . . . ווי דער שטייגער איז ביי אידען, זאָלען געזונט זיין! (דרשות אל עמי).

אַן אַפענער בריף צו די אַגודת שוחטי עופות אין שיקאַגאָ

פון הרב שמואל מנחם הלוי פיין בדטראָיט.

אוואו זייט איהר, שוחטי עופות פון שיקאגאָ? די צווייטע גרויסע אידישע קהלה אין אמעריקע. עס איז שוין ב"ה ערשינען דער צעהנטער נומער פון די „שוחטים שטימע", וועלכע שטעהט שטאָלץ צו פאַרטיידיגען די אינטערעסען פון די שוחטים, און האָט גרויס השפעה, און וואס עס איז אַן אמת'ע שמחה ביי אַלע רעכט-דענקענדע מענשען און ביי אַלע יעניגע וועלכע כשרות איז טייער, צו זעהן ווי די שוחטים האָבען זיך אויפגעכאַפּט פון זייער ליטאַרגישען שלאָף און האָבען זיך גענומען אַרגאַניזירען און פאַראייניגען לטובתם וטובת השחיטה, און די שטימע פון די שוחטי עופות אין שיקאגאָ (וועלכע זיינען אָרגאַניזירט און פאַראייניגט אין זעהר אַ שטאַרקע אגודת השוחטים אונטער אזעלכע פעהיגע רבנים פיהרער ווי הרב מושקין און הרב סמאָלל), האָט זיך נאָך גאַר ניט געהערט. איך ווייס ניט ווי אָנצורופען אייער שטיל שווייגען? צי איז דער חסרון אין אייך, וואס איהר פאַרשטעהט נישט דעם תכלית און וואָהלזיין פון אַ פאַראייניגטע קערפּערשאַפט פון אַלע שוחטים אין אמעריקע וקאַנאַדע, וואס קען אָפּראַטעווען זעהר פיל דעם הפקר צושטאַנד אין שחיטה אין שטעט און שטעטלאַך אין אמעריקע, דערי־בער שווייגט איהר, אַדער פילייכט פאַרשטעהט איהר יא דעם גרויסען תועלת פון פאַראייניגונג און אָרגאַניזאַציע, והראיה, איהר אַליין זייט דוקא פאַראייניגט אין אַן אגודת השוחטים, נאָר אַנדערע סיבות האָבען גע־בראַכט צו אייער שטילשווייגען.

אָבער וואס די סבה זאָל ניט זיין, באַגעהט איהר אַ פאַרברעכען מיט אייער שטילשווייגען אין דיזע אַנ־געלעגענהייטען געגען אייערע אינטערעסען אַליין, (עס איז ניט גלייך דער כח פון אַ גרויסער קערפּערשאַפט צו אַ קליינער) און אויך געגען אייערע חברים שוחטים אין ניו יאָרק, וועלכע ווילען בויען און האָבען באמת שוין פיל דערגרייכט מיט זייער טיכטיגער אַרבייט. איך זאָג אייך, ברידער, אַז לא טוב אתם עושים מיט אייער שטיל־שווייגן. איהר זייט מרפים ידי עושי המלאכת והקולר תלוי בכם.

איך ווענדע זיך צו אייך, ברידער שוחטים, נעמט אָן אַן אַנדער ווענדונג צו די ריזיגע אַרבייט פון אייערע חברים שוחטים אין ניו יאָרק. לייגט צו אייערע הענט צו העלפען זיי בויען די גרויסע, שטאַרקע אָרגאַניזאַציע פון גרינדען אַן אגודת שוחטי עופות דאַמעריקא וקאַנאַדע. לאָזט הערען אייער שטימע פון צייט צו צייט דורך נעמען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער אַרבייט און פאַראייניגונג און אויך צו שאַפען מעמבערס און סוב־סקרייבערס פאַר דעם זשורנאַל „די שוחטים שטימע", וואָס איז דער נערוו און לעבענס גייסט פון די אגודת שוחטי עופות אין ניו יאָרק און פון אַלע שוחטים אין אמעריקע.

די אגודת שוחטי עופות אין שיקאגאָ קען זעהר פיל אויפטאָן אויף דעם געביט. זייט עושים ומעשים. זייט אַליין זוכה און זייט מזכה את הרבים.

איך וויל האָפען, אַז מיין רוף צו אייך וועט גע־פינען דעם געהעריגען אָרט אין אייער האַרצען און מיט פלייס און ענערגיע וועט איהר צוטרעטען צו דער אַר־בייט העלפען אייערע חברים שוחטים אויספיהרען די נויטיגע און פרוכטבאַרע אַרבייט צו שאַפען די גע־פלאַנטע שוחטים אָרגאַניזאַציע אויף וועלכע עס איז צו האָפען אַז זי וועט ברענגען אַרדענונג און אויסבעסערען דעם מצב השוחטים ושחיטה. ווארום עס איז שוין לאַנג צייט געווען אויף דעם און צו מאַכען „די שוחטים שטימע" פאַר אַ גרויסע וועכענטליכע צייטונג.

בעקאַנטמאַכונג פון די „נחלת השבים."

מיר לאָזען וויסען דאָס אַ טייל פון דעם אָפּשאָן באָדען אויף וועלכען מיר האָבען שוין אַ קושאַן איז שוין כמעט פאַרקויפט געווארען. עס איז נאָך גע־בליבען 60 דונאַם וואס כל הקודם זכה, מיר וועלען אין ניכען קריגען דעם קושאַן פון דעם צווייטען טייל. ווער עס איז פאַראינטערעסירט אין אונזער גוטע זיכערע און פרוכטבאַרע אַרבייט אין ארץ ישראל, זאָל זיך ווענדען צו די „נחלת השבים", 233 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק. טעלעפאָן, אָרטשאַרד 4—1938.

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

וועגען מילה על הברכים.

די פראגע פון מילה על הברכים וועלכע עס איז אויפגעהויבען געווארען אין די שפאלטען פון „די שוחטים שטימע", האט אויפגעשטורעמט די רבנים, שוחטים און מוהלים פון לאנד. די רעדאקציע האט ערהאלטען א גרויסע צאל בריף וועגען דעם, איבערהויפט זיינען אינטערעסאנט די בריף און ארטיקלען וועגען דיזער וויכטיגער פראגע פון די פאלגענדע: הרב ר' חיים מנחם קרעמער, פון סענטעריויל, אהייא, און פון ר' אהרן ליבוש הירשמאן, שו"ב בנויארק, ווי אויך פון ר' אליהו אליעזר ליפשיץ, שו"ב בנויארק, פון ר' אהרן דברי ר' אברהם שאַרפשטיין און פילע אנדערע.

צוליב מאנגעל אין פלאץ, איבערהויפט יעצט בעפאר די קאנווענשאן, האבען מיר ניט די מעגליכקייט צו דרוקען דיזע פילע אינטערעסאנטע ארטיקלען וועגען דעם, און מיר וועלען זיי אי"ה דרוקען אין די קומענדע נומערען לויט דעם סדר ווי מיר האבען זיי ערהאלטען, איבערהויפט ווען „די שוחטים שטימע" וועט ערשיינען, ווי מיר האפען און ערווארטען אלס א וועכענטליכער זשורנאל, דאן וועלען מיר האבען גענוג פלאץ צו דרוקען אויך די זעהר פילע ארטיקלען וועגען אנדערע וויכטיגע ברענענדע שוחטים פראגען, וועלכע האבען זיך אנגעקליבען אין דער רעדאקציע פאר די לעצטע צעהן מאנאטען און עס איז ניט געווען פאר זיי קיין פלאץ אין דעם זשורנאל וועלכער ערשיינט יעצט בלויז איין מאל א חודש.

זאלען אונזערע שרייבער און מיטארבייטער האבען געדולד.—די רעדאקציע.

ביינגאר, מעין.

ווערטהער רעדאקטאר!

איך בין פאלשטענדיג איינשטימיג מיט אייך צו רופען א קאנווענשאן פון אלע שוחטים פון לאנד און דאמיט שטעלען דעם מצב פון די שוחטים אויף א שטארקערען באדען ווי מיר זיינען היינט. אזא קאנווענשאן איז זעהר וויכטיג פאר אונז און פאר כלל ישראל. זאלען מיר זיך פאראייניגען בלב ונפש, פאר וואס זאלען מיר ניט האבען אן אויפגעבויטע אייגענע היים וואו א שוחט אויף די עלטערע יאהרען זאל האבען וואו זיין קאפ ארויפלייגען און ניט דארפען אנקומען צו קצבה? פאר וואס זאל ניט יעדער שוחט טראגען אויף זיך א געוויסע אינשורינג און זיך פארזארגען און אויך זיין פאמיליע, ווען ח"ו עס טרעפט זיך אן אומגליק, עס זאל זיך ניט טרעפען, און ניט דארפען ארומגעהן אין די הייזער נאך נדבות, וואס דאס לייגט אראב ביז אין גרונד דעם שטאלץ פון דעם שו"ב. פאר וואס זאל זיין אזוי הפקר, דאס יעדער וועלכער רופט זיך רב אבער אין אמת'ן איז ער א מלמד זאל געבען קבלה צו א שוחט וואס פאנגט ניט אן צו וויסען וואס שחיטה איז און ער איז ניט בארעכטיגט דערצו? מיר דארפען זיך פאראייניגען מיט די רבנים פון לאנד און ארבייטען האנד אין האנד, דאן קענען מיר קומען צו א ריכטיגען פערבאנד און דערמיט פארשטארקען דאס כשרות אין לאנד און דעם מצב פון שוחטים. איך שטים ניט איין מיט ר' נחום שו"ב יליד א"י, אז כל זמן איינער רופט זיך שוחט און האט קבלה איז ער אונזערער א ברודער און קען אריין אין דער אגודת השוחטים פון אמעריקא. עס געפינען זיך שוחטים אין אמעריקא וואס ווייסען ניט און קענען ניט קיין שחיטה און האבען קבלה פון מלמדים ניט פון רבנים, איך רעספעקטיר די אגודת הרבנים, אבער איך זאג אז עס מאכט ניט אויס צו וועלכער אגודה דער רב בעלאנגט אבער א רב דארף ער זיין.

די הויפט־זאך, וואס איך וויל ארויסברייגגען צו די לייענער פון מיין בריף איז, דאס עס איז זעהר וויכטיג צו רופען א קאנווענשאן פון אלע שוחטים פון לאנד און דורך אזא קאנווענשאן קענען מיר פאראייניגט ווערען. שווייגט ניט! די צייט איז שוין לאנג געקומען.

אהרן זעליג דייוויד,
שו"ב בעיר ביינגאר, מעין.

ווערטער רעדאקטאר!

קומענדיג פון יוראפ אין ניו יארק צו קוקען און זעהן דעם הפקר־צושטאנד וואס הערשט ביי די שוחטי עופות הן בחומרית והן ברוחנית איז פשוט תסמרנה שערות ראשי, ווי ווייט דער קאנטראסט איינע פון צווייטען, דעם כבוד, דעם רעספעקט וואס מען האט געהאט צום שוחט אין אונזער אלטע היים, מיט וואס פאר א יראת הכבוד האט מען גערעדט מיט אים, מיט רעספעקט און דרך ארץ. ליידער, לדאבון לבבנו, וואס איז געווארען פון דעם זעלבען שוחט ווען ער איז געקומען אין אמעריקא, אין ניו יארק? אזוי ווי ער וואלט אראפגעפאלען מאינרא רמה לבירא עמיקתא. דא בעלאנגט ער שוין ניט צו א שטאט, צו א רבים. דא נעמט אים א יחיד, א באס פון א טשיקען־מארקעט. דארט, אין טשיקען־מארקעט, ווערט דער שוחט בעהאנדעלט זעהר נידריג און געמיין, מיט געשרייען, ניבול

פה, אויך אפט בזיזנות עד אין לישער. הכלל, דער בבוד השוחט איז אין גאנצען באלטימאָרען. אויך דער יסוד און באזיס פון זיין פרנסה איז א תלוי על חוט השערה, ווייל דער באם האט נעהאט בכח אוועקשיקען דעם שוחט און נעמען א צווייטען. מיט אין רוגז פון באם איז נעווענען אחת דתו לקפח פרנסתו, צו־נעמען דעם ביסען בדויט פון אים מיט זיין פאמיליע און לית דין ולית דיין: עס האט נעפעלט דעם שוחט דער כח צו צווינגען אז דער באם זאל ציית לדינא זיין. ביז די משנחה העלזונה האט א זאג נעטאן: עד כאן. און ביי איניגע פון אונזערע שוחטים, וועלכע האבען זוכה נעווען צו זיין פון די מזכי הרבים שלוחירדחמנא האבען נעגומען ארבייטען מיט גרוים ענערגיע אז מיר, אלע שוחטים, זאלען זיך ארגאניזירען אין א גרויסע און שטארקע אגודה, און נאך פיל מיה און צייט איז בע"ה פארווירקליכט נעווארדען זייער נאך בעלער און הויליגער וואונש, און עס איז נעגרינדעט נעווארדען די „אגודת שוחטי עופות דניויארק". דאן איז דער מצב השוחטים אווקנעשטעלט נעווארדען אויף א פעסטען יסוד.

ומי יתן ווען די אלע שוחטים פון גאנץ אמעריקא זקענעדא זאלען נאכטאן אזא זאך, זאלען אריינקלערען מיט א קלארען פארשטאנד ווי וויט דאס וואלט זיי העלפען הן בהומר והן ברוח, און ניט פארלירען קיין צייט, זעהן צו רופען א קאנוועגשאן פון אלע שוחטים פו לאנד און גרינדען א גרויסע „אגודת שוחטים דאמע־ריקא וקענעדע".

מיר, אלע שוחטים, ווינשען אונזערע מנהיגים: לכו והצליחו במעשיכם הטובים, אין די קאנוועגשאן זאל זיין א גרויסער ערפאלג.

דער נעטרייער חבר פון די אגודת שוחטי עופות דניויארק רבתי,

אברהם ז. שארפשטיין.

קליוולנד, אהיא

ב"ה.

מורשה הנני מחברי „אגודת שוחטי עופות דקליוו־לנד" להביע חוות דעתם על ה„אנקעטע" בירחוננו „שוחטים שטימע" אם לקרוא ועידה כללית מישוחטי ארצות הברית וקאנאדא? באיזה מקום? ומתי? והיא:

לקרוא ועידה זאת במוקדם האפשרי במרכז ארצות הברית. כי שאלת קריאת הועידה, לגמרי, מיותרת היא. כי אם בארץ גוד הלזו, באמריקא, חלף בוקר ואתא ליל בעולם העברי, שמי היהדות התקדרי בעבים כבדי עופרת, ויומש חושך, כרעם בגלגל תרעים ההמרה בדת, התורה מונחת בקרן זוית, במקצוע הכשרות חושך ולא אור, ששים אחוזים למאה יהודים זוללים זמסאבים את גופם בנבלות וטרפות, מצב השוחטים, הרוחני וגם החמרי, יורד מיום ליום מטה מטה, בתי החנוך עומדים לחסגר, והנה עוד מעט והבערה זו ללהב תצא ותשרוף, חלילה, את חומת היהדות. והנה לעת כזאת אשר הסכנה שוטפת מכל עברים, סכנה רוחנית וגם חמרית, ו„השומר" העומד על המצפה במעלות מגדל הפעמון באמצע העיר, לצפות, לישמור ולעורר את הישנים שינה ליטהגית, להרעישם, להחרידם ולהזהירם, כי יקיצו מישנתם לכבות את השריפה. מי יאמר, אשר „השומר" מחויב ליטול רשות מדרי מעלה ומדרי מטה בעיר, לפעם בפעמון ולתקוע בישופר, להרעיש את התושיבים כי סכנה קרובה? הן אם „השומר" מלך לא יעשה זאת ויהיה מתון בעבודתו, אז יהיה במוכן בשליחותו, וכעושה מלאכתו רמיה. והנה כמו כן היא שאלת קריאת ועידה כללית מישוחטי תפוצות אמריקא, לא שאלה היא כעת, רק נחיצה. עורו! עורו! עורו! לפעם, לתקוע בישופר, להרעיש ולהחריד את הלבבות לדבר ד', עוררו נא את הישנים שינה ליטרגיה, וקיצו נא מהר לכבות את השריפה טרם יצא הלהב לשרוף, חלילה, את החומר וגם את הרוח הישראלי. היתכן שופר בעיר והעם לא יחרד? הועידה נחוצה להקרא במוקדם האפשרי, בלי שום שאלת ועצות, צריכה להקרא מתוך חרדה לדבר ד', ולא מתוך מיתינות, כי בענין כזה מתון לאו מאתן שויא.

בברכת התורה והדת, שמואל לנדו,

פגן יושב הראש לאגודת שוחטי עופות דקליוולנד, אהיא.

בר מצוה

זונטאג, דעם צווייטען טאג חנוכה, האט אונזער חבר רעוו. טוביה מרדכי בעלקין ורעיתו נעפראווען די שמחה של בר מצוה פון זייער נעראטענעם זוהן יעקב.

דער בר מצוה בחור איז אויסער זיינע נרויסע ידיעות אין תלמוד אויך אן אמת'ער בקי אין תנ"ך בעל פה, און נישט אומזיסט איז ער אנערקענט אלס אן עלוי, ער האט געהאלטען א דרשה אין העברעאיש, וועלכע האט איבעראשט די אלע אנוועזענדע רבנים און מבינים.

ביי דייך נעדעקטע טישען פון כל טוב האט אוועט נעעפענט דער פרעזידענט פון דער אגודת שוחטי עופות, ר' יעקב בלום, וועלכער האט נעהאלטען א פיינע נעלונגענע רעדע און האט פארנעשטעלט אלס דעם טאסטמייסטער פון אוועט דעם רעדאקטאר פון דער „שוחטים שטימע", הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ, וועל־כער האט זייער שטארק נעלויבט דעם בר מצוה בחור און נאכהער פארנעשטעלט די רבנים נאונים: הרב ר' רפאל מרדכי בארישאנסקי, האמלער רב; הרב פרעד־מעצקי, הרב מאוושאוויין און אויך דעם באריהמטען שריפטשטעלער יצחק ריווקינד. די רערנער האבען באגייסטערט דעם עולם מיט זייערע נעלונגענע באלערט־דע און אינטערעסאנטע רעדעס. אלע האבען נעוואונ־שען די עלטערען ווי אויך דעם בר מצוה פיל גליק און גרוים נחת.

ה ש ו מ ר

ירהון מוקדש להחזק התורה והיהדות לבירור
ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי באמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויין, העורך.

הרמב"ם ותורתו*

(המשך)

והנה החכם והחוקר בידיעת חשיעורים והתכונה ר' מרדכי כומיטינו, מחבר הרבה ספרי חכמה ומידע והפרשן הגדול של ספרי הראב"ע כתב פירוש על ספר „מלות ההגיון להרמב"ם ז"ל" והוא אומר בהקדמתו התוצרת על ערכו של ספר הגיון זה להרמב"ם כי „הספר הזה הוא קצר בכמותו, אולם באיכותו הוא כולל יותר מכל ספר וספר מספרי ההגיון, כי כל ספר וספר מהם הוא חלק לבד, וזה כולל מהכל, מצורף אל מה שהוא רב התועלת מאד למתחילים במלאכה הזאת".

והנה הפילוסוף היוני המפורסם ארסטוטלים בערבית ארסטו וכך נקרא בספרות ישראל, הוא היה המייסד של תורת ההגיון וכל גדולי הפילוסופים שקמו אחריו חשבו כי חכמת ההגיון היא כלי ואמצעי ללמודי הפילוסופיה. בספרות העברית נקראת חכמה זו בשם „חכמת הדבור" והיא העתקת השם הערבי „עלם אלמנטיק". בספרי ההגיון של אריסטו הם שמונה והרמב"ם כנה אותם בשמות („מלות ההגיון" שער י"ח) והם ספר ההגיון, המליצה, החקש, המופת, הנצוח, ההלצה, ההטעיה והשיער. מספר חשמות המלאכותיים הנהוגים במלאכת ההגיון הוא לפי הרמב"ם (שם בסוף שער י') קע"ה. הרמב"ם קרא את אריסטו בשם ראש הפילוסופים (מורה נבוכים א' ה', ב' כ"ג) והלך בעקבותיו במלאכת וחכמת ההגיון.

וחכמת ההגיון תפשה מקום גם בחנוך העברי. הנה ר' יהודה אבן עבאס בספרו „יאיר נתיב" מיסד תכנית למודים בשביל צעירים בעלי כשרונות המוכנים להקדיש כל שנותיהם ללמודים, מהם בלמודי קדש, תורה ונביאים, תלמוד, ספרי דקדוק, תרי"ג מצוות, פוסקים ועוד ואח"כ חכמות ומדעים, הוא אומר גם כן „למוד במלאכת ההגיון בספרי ארסטו, ואחר כדי לדעת על פה אם ירצה כללי ההגיון ילמיד הבור אבו נצר או אבן רש"ד בהגיון.

אמר של"ה, שכח ליעין את התלמידים ללמוד את חכמת ההגיון שבתלמוד, כי ההגיון התלמודי אין בפק כי הוא הגיון נעלה מאד ומקורי ואין לזרים חלק בו, ויש בו גם משום קדושת המחשבה הישראלית, וד"ל.

וגם ר' שם טוב פלקירה בספרו „חמבקש" בתכנית הלמודים שלו הוא מונה ג"כ הגיון בתור למוד נחוץ והשוב. ובצואת ר' יוסף אבן כספי לבנו שלמה („ספר המוסר") שמצוה את בנו ללמוד הרבה תורה ונביאים „ולספרי הרב אלפסי וספר ר' משה מקוצו וספר „משנה תורה" בן הרב השלם, „ותן חלק גדול למלאכת ההגיון". והוא כותב אל בנו: בני! כי תבוא באנשים אמיר להם: רבותי! מה מצאו אבותיכם עול בחכמת ההגיון ובמלאכת העיונית כי אין בהם דבר נוגע למצוה ואמונה רק דקדוק הדבור והישרתו כמו שידוע מגדרה, היש בהישרת הדבור עול ועוות? האם קוצים יש בתאנים? וחלילה לי בי מואת החכמה האמתית יאמרו רז"ל (ברכות כ"ה ע"ב) מנעו בניכם מן ההגיון, כי לא מנעי הטוב והאמת מאתנו; אמנם השמחים לחקל מעליהם טורח הידיעה ישישו כי ימצאו קבר העצלה. וחכמת ההגיון הביאה לנו תשורה בספרות ישראל איש קדוש וטהור רבנו משה בר מיימון ז"ל.

תורת הרמב"ם בפירושו למשנה — פירוש המשנה שלו התחיל לחבר בהיותו בן כ"ג שנה בלשון ערבית צחה וקראו אלפראג, כי הלשון הערבית היתה בזמנו לשון מדוברת בפי יהודי ספרד, וקרא לפירושו שם „כפר המאיר", כי הוא מאור גדול להאיר עיני הלומדים משנה. וכלל בפירושו הקדמות יקרות, דעות ומדות, מחקרים עמוקים ויסודות הדת, ופסק ההלכה אחר הפלפול ומו"מ בתלמוד, והשלימו במצרים בן ל"ג שנים, ונעתק ללשון קדשינו ע"י ר' יהודה בר' שלמה הספרדי הידוע בן חריזי. והנה בשביל לרעת ולהבין את תורת הרמב"ם בדעות ומדות ובמוסר היהדות, כדאי למסור את עיקרי דעותיו והגיונותיו בפירושו למשנה, ולבנות מדבריו פלטרין נאה ומשוכלל בעולם התורה וההכמה.

על שלטון השכל. והנה גם בפירושו למשנה אתה מוצא עד כמה הוא מעריץ את השכל. הוא כותב בפירוש המשנה „עובדי עבודת כוכבים נחלקים לב' הלקים, האחד מהן הזורעין לעשות אותה, ר"ל להביט אל המזלות הצומחין לצורך מלאכתם, להוריד הרוחניות בהן ושאר אותן שטויות שמטנפין השכל (חולין פ"א משנה ד"ה הכל שוחטין וכו'), „העם שכהה הסכלות עין שכלם והשחירו התאוות מאור נפשותם יחלקו על הדת ועל הנביאים ע"ה בסכלותם (שם ד"ה השוחט במגל יד), סגנון נפלא ושנאה נוראה לסכלות ולתאוות.

בעניני רפואה. כמו שמבואר בספרו „רפואת הנפשות", וזה מפורסם אצל הרופאים (שם פרק ג' ד"ה אחוזת דם).

הרמב"ם הוא מחנך ומלמד עיקרי הדת והאמונה. על המשנה בברכות

---

* מתוך הרצאה שהרצה בעברית הרב ר' שמריהו ליב הורוויץ.

פרק ט"ו, כל חותמי ברכות שבמקדש וכו' אומר „קלקלו חמינים, השחיתו הדעות והאמונות". והוא אומר „אבל מי שיעזוב הפסוק על סדורו ויפרשהו ויאמר את לעשות לה' הפרו תורתך יאמר כי כשיבוא העת להפרע מהם ולהנקם יזדמנו סבות לבני אדם להפר התורה כדי שיבוא עליהם העונש במשפט וזה הענין ארוך ורחוק, עמוק עמוק, מי ימצאנו, כי נצא ממנו לענין הדין הנגזר מהקב"ה על כל אדם, ועל כן אל תבקש ממנו עתה בענין הזה אשר אנו בו אלא לבאר דברי המדברים בלבד על דרך פירוש פשוט בכל דבריו וכו' ואל תשגה נפשך להעמיק אחר הענין הזה, כי כל מי שחקר אחריו מאנשי תורתנו זולתה לא השיגו ממש, אבל הוא כמו שאמרו ע"ה צלל במים אדירים והעלה חרס בידו, ואל תראה בדברי מן המדבר בזה הענין דמות עניים אמתים ומלים דומים טענה, אינו כן, אך בעת תיטיב להסתכל יבור הצפוי ההוא שהוא כסף סיגים מצופה על חרס, ויש עליו קושיות וטענות, ובאחרונה יחזור למה שאמרתי לך ונאבד רוב הדברים וחבור הספרים, אבל דברי הפילוסופים בענין ההוא והם הבקיאים בפילוסופיא הוא דבר מופלא מאד ועמוק, צריך להקדמות רבות, והרגיל בחכמות והאיש המשיכיל הנבוב ישים אל לבו הדברים ההם ויקשור את דבריהם עם דברי הכתוב ראה נתתי לפניך היום את החיים וכו' אות באות וכו' ועוד נדבר בקצת הענין הזה בספרנו אבות ואראך קצת מהסכמת בקיאי הפילוסופים לדברי הכתוב בכל הענינים ואין זה מקום להביא שם הדבר הזה לולי אשר כוונתי בשיבוא זכר דבר בענין האמונה לבאר בו מעט, כי יקר בעיני ללמד עיקר מעיקרי הדת והאמונה יותר מכל אשר אלמדהו".

וברוב ההתפלספות שלו הוא מכוון למטרתו העליונה ללמד עיקרי הדת והאמונה, וזה יקר בעיניו מכל אשר הוא מלמד לאחרים, מחנך הוא, מורה ומלמד אלא שעיקרי הדת והאמונה יקר בעיניו יותר „מכל אשר אלמדהו".

סדרן ומחנך. בפ"ז בברכות במשנה שלשה שאכלו כאחד, פירוש זאת המשנה צריך להקדמות, והנני אבארם בדרך קצרה ואחר כך אפרש זאת הלכה וכו'. תמיד הוא מלמד בדרך קצרה ובאופן הגיוני, בהסבר קל ומדויק, מקדים הקדמות והצעות, מחנך אמתי! מטעים את דבריו בדרכי סגנון ומבטאים מיוחדים כגון „על כן תתבונן בזה הענין שהוא אמת" (שם בר"ה ז"ב) ו„מאשר תראה מדברינו תתבאר לך אלו העיקרים" (שם ד"ה ביתי שמאי) ו„על כן דע אותו ולא צטרך לשנות לך זה העיקר בכל מקום שנזכר כותי" כך דרכו של מחנך ופדגוג, מורה להועיל.

תאור קלסתר פניו של רבנו הקדוש אצלנו. „הוא היה יחיד בדורו, ואחד בזמנו, איש שנמצאו בו כל החמודות והמדות הטובות עד שזכה בהם אצל אנשי דורו לקרותו רבנו הקדוש, ושמו יהודה, והיה בחכמה ובמעלה בתכליתם כמו שאמרו (סנהדרין נ"ט) מימות משה רבנו ועד דבי לא ראינו תורה וגדולה במקום אחד, והיה בתכלית ההסידות והענוה והרחקת התענוגים כמו שאמרו גם כן (סוטה ט"ט) מישמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא, והיה צח לשון ומופלג מכל האדם בלשון הקודש עד שהחכמים ע"ה היו לומדים פירוש מה שנשתבש עליהם מאותיות המקרא מדברי עבדיו ומשרתיו, וזה מפורסם בתלמוד (בר"ה כ"ו), וכן הרחיב הוא על אנשי החכמה ומבקשיה ורבץ תורה בישראל ואסף תלמוד ודברי החכמים והמחלוקת המקובלות מימות משה רבנו עד ימותיו וכו'."

זהו תאור מדויק קצר, מועט המחזיק את המרובה, ואפשר להביר מתוך דבריו עד כמה הוא בעצמו הוא אותו הטפוס הנפלא גם הוא, איש יחיד בדורו, אחד בזמנו, איש שנמצאו בו כל החמודות והמדות הטובות, והיה בתכלית ההסידות והענוה והרחקת התענוגים, והיה צח לשון ומופלג מכל האדם בלשון הקודש. כי היה רבנו הקדוש לו למופת בדרכי חייו, בלמודו ובהתנהגותו, מדותיו — תרומות מדותיו של רבנו הקדוש, שפתו וסגנונו — שפת המשנה וסגנונה. ובירדו הנביאים, נביאי ישראל, היה לו חוש מיוחד ודרישה עמוקה אל הצדק המוחלט והוא אומר (הקדמה להרמב"ם מספר זרעים.

האמת, הצדק והאמונה

„ואטעם שהצריכום לכתוב דעת איש אחד ואחר כך חוזר מן הדעה ההיא, בגון שאמרו בש"א כך ובה"א כך וכך וחזרו ב"ה להורות בדברי בית שמאי, כדי להודיעך אהבת האמת והגברת הצדק והאמונה, שהרי אלו אנשים הנכבדים החסידים הנדיבים המופלגים בחכמה, בישראו דברי החולק עליהם טובים מדבריהם ועינונו נכון, הודו לו וחזרו לדעתו, כל שכן שאר האנשים בראותם האמת נוטה עם בעל דינו יהיה כמו כן נוטה לאמת ולא יקשה ערפו, וזהו דברי הכתוב (דברים י"ד) צדק צדק תרדוף, ועל זה אמרו חכמים (אבות פ"ח) הוי מודה על האמת, ר"ל אעפ"י שתוכל להציל נפשך בטענות תוכחיות, כשתדע שהם אמת דברי חברך אשר טענתך עליו גלויה מפני חולשתו או מפני יכלתך להטעות האמת חזור לדבריו, והריב נטוש".

הרמב"ם על הדרשות שבתלמוד. והנה ספרות שלמה נכתבה על הדרשנות בישראל, ערך הדרשות בספרותנו, טבעה ומהותה ונחיצותה של הדרשה, בת האגדה, שיש בה להשקות מימין קדוש וטהור את כל הצמאים לדבר ה', והרמב"ם ז"ל אומר:

(עיד יבוא).

מצוה ונטיה נפשית

מאת הרב שמואל ד. מהרש"ק, שו"ב בראטשעפטער, ג. י.

וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות (מלאכי ג' ד'). כימי עולם, כימי משה, וכשנים קדמוניות, כשנות שרמה. רבי אומר: כימי עולם, כימי נח, וכשנים קדמוניות, כשנות הבל, שלא חותה עכו"ם בעולם. (ספרא שמיני פרקא כ"ג).

מטבעו של האדם הפרימיטיבי שלא לקבל מרות, גם את הרבי שבבחירתו העצמית היה עושה אותו, אך כיון שנצטוה לזה מאחר, אז כבר איזה נגוד פנימי מדחה אותו מלקיים את המצווה עליו.

יש שמכנים את כח ההתנגדות הזה בשם „יצר הרע", כי יצר לב האדם רע מנעוריו (בראשית ח' כ"א) ומעת ניחו מרחם אמו כבר הוא שולט בו (סנהדרין צ"א ע"ב), הילדים מואסים בהמאכלים שנותנים להם ודורשים דוקא באלה שאין רוצים או יכולים לתת להם, — לא משום שהראשונים אינם ערבים לחכם, כי אם משום ש„יצרם", בלומר, רגש ההתנגדות שבקרבם, מלמד אותם רבלי רחבנע לפקודה ולהיות דוקא בעל בחירה חפשית.

אך יחד עם גירולו וחנוכו של האדם מתפתח בקרבו גם רגש של משמעת, רגש של הכנעה בפני גדול ממנו, והוא ה„יצר טוב" הבא אל האדם לאחר שלש עשרה שנה (אדר"נ פ' ט"ז), בעת שהנער הולך ומשתחרר מחיתולי הפרימיטיביים ושכלו הולך הלוך ומתפתח, או נולדה בו הרגישה של „ביבוש היצר": לקיים את אשר הוטל עליו, אף שהוא נגד רצונו הטבעי.

ולכן אמרו: „גדול המצווה ועושה יותר מכי שאינו מצווה ועושה" (בבא קמא ל"ח ע"א, קידושין ל"א ע"א), משום שזה המצווה, עליו להתגבר על ניגודו הטבעי ועל תכונתו הפנימית, מה שקוראים „מלחמת היצר".

אולם אם גדול הוא שכרו של „המצווה ועושה", לפום צערי במלחמתו עם יצרו, ברם אין בו אותו ההוד והאצילות שיש לאותו ש„אינו מצווה", אך נטיה נפשית כעורדת אותו לעשות את הדבר הטוב; להראשון היא רק „מצות אנשים מלומדה", מקיים הוא את המצווה עליו — רק משום שאי־אפשר לו שלא לקיים, -- אם משום יראת העונש, הפחד מפני „החר הכפוי עליו כניניות", או, פשוט, משום הרגל „מעשה אבותיו בידיו", כבה הורוהו ובדרך זו נתגדל ונתחנך, ואלמלא הורוהו לעשות את הדבר הזה, — לא היה מרגיש בהעדרו ולא היה מתעורר מאליו לעשותו, משום שאין בו אותה ההתלהבות וההתרוממות, אותו הרגש הלבבי והרצון הפנימי לעשות טוב, כאלו שיש לאותו ש„אינו מצווה" ועושה רק מהכרתו הפנימית ומרגשי לבו. אין, למשל, לדמות את זה הנותן אמנם סכום הגון לאיזה מוסד של צדקה, אך רק משום שכפו עליו, ככה הרצו בבית־המשפט והטילו עליו קנס כזה, — לזה שנודב סכום כזה על ידי בחירתו החפשית ונטיתו העצמית, יען כי יודע ומרגיש הוא בתועלת המוסד ובנחיצותו.

וזהי כוונתו של רבי באגדה זו: אם אמנם גם בימי משה גם בימי שלמה ובמשך כל השנים שהיה בית המקדש קיים, עבדו את ה' בעולה ובחים, ברם הם היו רק בבחינת „מצווים ועושים", כלומר, העבודה הזאת כבר היתה לחק והם קייסו רק את הכתוב בתורה. לא כך הכל וכה, הם לא רק שעוד לא נצטוו על עבודת הקרבנות, אלא גם שפרר עבודה כזו אף בעיניהם לא ראו, כי „לא היתה עוד עכו"ם בעולם" ולא היה בין כל האומות מי שעבד את אלקיו בקרבן, ורק על פי דחיפה פנימית עשו מה שעשו, איזה זיק רוחני התלהב בקרבם לשלהבת־יה, רגש טהור וקדוש מלא את כל לבם, ומעצמם התעוררו להביא מנחה לה', כדי לבטא בזה את רגשות לבם, הכרת תודתם ואמונתם בה'.

ולכן, אם אמנם שנם בקרבנות שהקריבו ביסי משה ושלמה נאמר, שאש ירדה מן השמים והעם ראו ושמחו, „ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המובח, וירא כל העם וירונו" (ויקרא ט' כ"ד), „וכל בני ישראל רואים ברדת האש, וישתחוו והודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" (דברי הימים ב' ז' ג'), אבל לא מצינו שקרבנותיהם נתקבלו ברצון, בדרך זו האמורה אצל הבל: „וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" (בראשית ד' ד') וגם אצל נח: „וירא ה' את ריח הניחוח, ואמר לא אוסיף עוד לקלל את האדמה" (שם ח' כ"א).

וזהו משום שאינה דומה הכרת התודה שמביעים לזה שמסלק רק את חובותיו המניעים ממנו, למי שנותן מתנות ונודב נדבות על פי הכרתו הפנימית ונטיתי הנפשית לעשות טוב.

הועידה הגדולה

של כל השוחטים דארצות הברית וקנדה תתקיים איה"ש ביום ז' אדר תרצ"ג באולם של „נרייט זענטראל פאלאס", 96-90 רחוב קלינטאן, ניו יארק.

על דבר פרטים פנו אל:

SHOCHTIM UNION

233 East Broadway, New York

הלכות שחיטה

עפ"י גדולי הפוסקים, הראשונים והאחרונים, עמודי ההוראה בישראל
עם הערות והארות בעניני הלכה, מאת **הרב ר' שמריהו ליב חרוויץ**

(המשך)

ומשמע מדברי הרשב"א והר"ן דאפילו רוב העיר נכרים, כיון דרוב בני אותו שוק ישראל, שרי, שכך כתבו ודוקא בשוקי ישראל, אבל בשוקי נכרים או שרובן נכרים אסור, ואפשר לפרש דבריהם איפכא, דאפילו בעיר שרובה ישראל אם רוב בני אותו השוק הין נכרים אסור, דהרהי בעינן רוב העיר ורוב השוק, ומכל מקום פירוש ראשון נראה יותר מדלא הזכירו רוב העיר, וכתב הרא"ש בפרק אלו מציאות בשם הראב"ד דלגבי פרגיות וכיוצא בהן הנשחטים בבית לא מהני רוב טבחי ישראל כי אינם שוחטים אלא בשר הנמכר במקולין ולא שרי אלא ברוב ישראל, וכתב רבינו ירוחם שאם היו רוב ציידים ישראל, ששוחטין מיד כשצדין, מהני לגבי פרגיות, ונראה מדבריו שהראב"ד חולק על זה ואינו נ"ל אלא הראב"ד יודה בזה.

וכתב הרשב"א בת"ה ומ"מ בנמצא בשוקי נכרים או שרוב נכרים מצוים שם אבור, אעפ"י שמצאן שחוטי הסימנים אין אומרים בביוצא בזה חיתוכא דישראל מידע ידיע אעפ"י שהרב בעל העיטור מתיר מן הטעם הזה, אינו מחוור בעיני, עכ"ל. והביא ראיה לדבריו והטור כתב דברי הרשב"א בסי' קי"ח.

ובטור יו"ד הלכות שחיטה א' "חרש שאינו שומע ואינו מדבר, ושוטה היוצא יחידי בלילה או מקדע בסותו או לן בבית הקברות או מאבד מה שנותנין לו, אפילו באחת מאלו אם עושה אותו דרך שטות, נקרא שוטה, וקטן שאינו יודע לאמן ידיו לשחוט, אין שוחט לכתחילה אפילו אחרים רואים אותו, ובדיעבד כשרה אם אחרים עומדים על גביו, ואין מוסרין להם לכתחילה לשחוט בשאין אחרים עומדים על גביו, אפילו אם רוצה להשליכו לכלבים, וחרש המדבר ואינו שומע, אעפ"י שמדבר, לכתחילה לא ישחוט, מפני שאינו שומע הברכה, ואם שחט אפילו בינו לבין עצמו שחיטתו כשרה, והשומע ואינו מדבר אם הוא מומחה שוחט אפילו לכתחילה אם אחר מברך, וקטן מומחה ויודע לאמן את ידיו לשחוט, לא ישחוט לכתחילה בינו לבין עצמו, ואם שחט שחיטתו כשרה, ואם גדול עומד על גביו שוחט אפילו לכתחילה.

(ובמרדכי חרש חולין הביא הלכות א"י דקטן לא ישחוט עד שימלאו לו י"ח שנה, וכתב לבסוף דחומרא בעלמא הוא ולא נהיגי כן. ובהגה"ה אלפסי בדפים חדש ראיתי כמה בעלי הוראה שמחמירים שלא להרשות לשום אדם לשחוט עד שימלאו לו י"ח שנה בדברי הלכות א"י, ואולי מישום שבקעה מיצאו וגדרו בה גדר, דבמה דדקי ייש בשמיישין אותו לשחוט ביני לבין עצמו בפחות מישנים הללו שמקילין הם בשחיטות, ולכך החמירו שלא להרשות שום אדם עד שיהא בן י"ח שנה גמורים דאז גברא בר דעת הוא ולא מקלקל שחיטתו עכ"ל), ושכור שהגיע לישברותו של לוט דינו בשוטה, ואם לא הגיע לישברותו של לוט, שוחט אפילו לכתחילה. וסומא לא ישחוט לכתחילה אלא אם כן אחד עומד עם גביו (ובמ"ט כתב בא"ז הא דשחיטת סומא בדיעבד בישר, היינו שראה מאורות מימיו, אבל אי לא ראה מאורות מימיו, אפילו בדיעבד פסול, ושאר הפוסקים לא חלקו עכ"ל), ועדיום לא ישחוט לכתחילה מפני שאינו יכול לברך עכ"ל.

ובב"י חרש שאינו שומע ובו' משנה בריש חולין הכל שוחטין ושחיטתן בשרה חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו שחיטתן וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתן כשרה. ותנן בפ"ק דתרומות (מ"ג) חרש שדברו בו חכמים בכ"מ שאינו לא שומע ולא מדבר, וגבי שוטה תניא בפ"ק דחגיגה (ג') איזהו שוטה? היוצא יחידי בלילה והלן בבית הקברות והמקרע את כסותו, איתמר רב הונא אמר עד שיהו כולן בבת אחת, ר"י אמר אפילו באחת מהן, ואוקימנא פלוגתייהו בדעביד דרך שטות, אבל אי לא עביד דרך שטות אפילו עביד כולהו לא מיחזקינן ליה בשוטה, ומשמע דהלכה כר' יוחנן לגבי רב הונא, וכפי הראש בריש חולין, וכן נראה מדברי הרמב"ם בפ"ט מהלכות עדות, ונראה מדבריו שם דהני ד' דברים לאו דוקא אלא ה"ה לעושה דבר מן הדברים בדרך טירוף וישיבוש דעת בכלל שוטים יחשב, ותניא תו בפ"ק דחגיגה איזהו שוטה? זה המאבד מה שנותנים לו.

וקטן דהבא דאין מוסרין לו לשחוט אפילו אחרים עומדים ע"ג, היינו בשאינו יודע לאמן ידיו לשחוט, אבל אם יודע לאמן ידיו, מוסרים לו לכתחילה לשחוט.

וכתב באגור וכן נוהגים באשכנז שלא להניח קטן לשחוט אפילו אחרים עומדים ע"ג, אמנם בשאר מיקומות ראיתי מקילים בזה ותמהתי, עכ"ל. ואני אומר שאין מקום לתמיהתו, שמה שנוהגים למסור לקטן לשחוט ואחר עומד ע"ג, היינו בשיודע לאמן את ידיו, דאז ודאי שרי לדברי הכל.

(עוד יבוא).

מכתב על דבר „נחלת השבים"

מאת ראש הרבנים בא"י,
הגאון מרן ר' אברהם יצחק הכהן קוק, שליט"א

ב"ה יום כ"ג לחודש תמוז תרצ"ב.

אחים יקרים.

בכך עת אשר אנחנו רואים התעוררות לבבות אצל אחינו בני ישראל, להתפעה בנחלת ד', לבנות את חריבות ארץ הקודש הנשמה, הננו מתמלאים רוח נוחם ותקוה כי קרובים הם הימים, שאור ד' וצמיחת קרן ישועה יופיעו עלינו, להרים אותנו מישפלות גלויותינו, ולהחזירנו לעב קדוש על נחלת אבותינו. וביותר הדברים משמחים בעת אשר שלומי אמוני ישראל נוצרי תורת ומצוה מתאמצים להאחז בארץ אבות. ומה גדלה שמחתי בבוא אלי שני אנשים נכבדים מאמעריקא, היקר מו"ה יעקב בלום נ"י ראש אגודת השוחטים שמה, ונשיא נחלת השבים, וחברו היקר, מר אלתר וילברמן נ"י, יהודיעו לי כי ת"לי חפץ ד' עלה בידם לעשות התחלה טובה בשם החברה נחלת השבים, וכבר קנו להם חבל אדמה של אלף דונם, אשר בעד חמש מאות דונם כבר שלמו במזומנים ובעד חמש מאות הנותרים ישלמו בקרוב בע"ה ויתחילו בעבודת הקודש לבנות את הארץ הנשמה, ולהכשירה לחבריהם היקרים, השואפים בכל לבבם ונפשם להאחז בארץ חמדה, ולחיות בה חיי נועם שלמים וטובים על פי תורת ד'. אשרי חלקם, ומה טוב ונאה הדבר שיתחזקו במפעלם הנהדר וכל אחינו יחזקו ידיהם לרומם קרן נאולה וגם ישועה לשאר עם ד' הפזורים במחשכי הגולה, אשר מכל עברים האוד חשך בעריפיהם ורק מציון יזרח להם ישע ומרפא לשבר יוסף, וידעו נא אחינו היקרים, שבין מצד תקומת ישראל ובין מצד תקומת רוחו ויהדותו ומצד קדושת האמונה, מחוייבים אנחנו בזמנו לעת הזאת להחזיק ביתר שאת ויתר עז בבנין הארץ ותחייתה, כל הלא כל חבלי השוא אשר קשרו את רבת בני עמנו בעליותיהם, הולכים הם ונמסים, חסד לאומים נחפך לקללה, ופה על אדמת הקודש בוא תביא הישועה המאירה, רק על ידי כינום נדול של שומרי אמונים, הבאים ברוח אומן להתקשר לארץ חמדה ולהחייש ישועתה, וחלילה לעזוב נחלת ד' בידי זרים, או בידי אלה אשר מעשיהם מתנכרים לישראל ולאביהם שבשמים. חושו אחים נאמנים, התחזקו והתאמצו, להדרו לבוא ולאחזו בסנסיני אדמת קדשנו. בנו את ארצנו הקדושה והבנו בתוכה, וגואל ישראל אשר דבריו קיומים לעד, יקים לנו מהרה את סוכת דוד הנופלת בבוא לציון גואל בב"א, כנה"י ונפש החותם בברכה נאמנה מהר הקודש מירושלים.

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

מנהג ישראל טהור הוא

(מעין פילומון)
מאת א. פערלבערג.

ביו"ד כ' י"א כתב רמ"א שלא לישהוט שום עוף בטבת ובישבט אם לא שאוכלין מהן. והטעם בזה, כי בהדשים האלו ויש שעה אחת אשר סכנה צפויה על השוחט ח"ו, ו ה ש"ך בשם המנהגים כתב כי עתה נוהגים לאכול מן הרגלים. ו ב א ר היטב כתב הטעם כי בהדשים האלו יש לשדים כה ומישלה. אמנם אין להרהר אחר המנהג כלל, והוא כיתד שלא ימוט, ודבריהם כנחלי אש ואין אנו רשאים להוסיף או לגרוע מהם, ובפרט להקשות על זה חלילה.

אך רבותי, הרשוני נא להקשות שלש קושיות, ולבארן אחר כך באופן אמתי ורצוי לכל. מה להשדים כח ומישלה בשני הדשים האלו יותר מישאר ימות השנה ומדוע בחרו חכמינו ז"ל ברגלים להנן מפני הסכנה יותר מישאר אבדי האיוו? ומי נתן רשות להישוחטים דארצות הברית לזלזל בזה המנהג כל כך?

דעו נא רבותי, כי מישונה היא הארץ הזאת. אמר שלמה „לכל זמן", ה ז מ ן הוא העיקר בחיינו. בישכבנו ובקומנו, בבית ובחוץ ובכל מקום תמיד אנו חיים על ה„זמן". הפרט והכלל, יחיד וצבור שווים בזה. בשלית צבור בוחרים רק על „זמן" קבוע, ולכן ימיו ספורים בצל עובר וכקפיון דיונה, ויום אחר יום חולף וחסר עד אשר יישאר כאבר מדולדל, ככלי אשר אין חפץ בו, ולא להרפה יהיה לגלות את האמת, כי מצב השוחטים היה נורא עד מאד. השוחטים אשר מצאו חן בעיני בעליהם היום — ומחר כמו שבלול תמס הלכו ואינם. אבל בעהשי"ת בזמן האחרון עלינו למדרגה יותר מעולה ונבוהה, אך לא לנמרי, כי שאלת היום נתחלף לנו לשאלת השנה, ויען כי השנה אשר אנו השוחטים מונין כאן היא מתקופת טבת לטבת, לכן בכל חודש טבת מתחילין הני אווזי דשמיטן נדפייהו משמנייהו לרגן ולדבר סרה עלינו, חדא מדליא אטמי וחדא נדפא, לדרום ולהרום את כל הבנין אשר ברוב עמל ויגיעה רבה עלתה לנו להקימו, לכן הימים האלו עלולים לסכן את מצבנו וסכנה נדולה צפויה עלינו ח"ו. ומחמת זה הזהירו חכמינו ז"ל לשמור את המנהג ליקח מהן את רגליהן כפירוש רש"י ז"ל על „היקום אשר ברגליהם".

אחי השוחטים! חזקו ואמצו כולכם כאיש אחד לישאת לבנים לבנין הגדול והמהולל, להרחיבו ולשכללו, להדרו ולפארו, ותהיה יראת העליון על פניכם תמיד להיות זהירים ונאמנים בחדשים הללו.

קחו אחי השוחטים רגלי האווזות! כי מנהג ישראל טהור הוא!

והשוחטים המשכילים, חברים לאגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי, יבינו!...

געגועי נפשי

מאת הרב הלל יעקב הורוויץ (הללי"ה)
גאלוועסטאָן, טעקסאס.

שמה, שמה במרחקים
למקום עיני אך צופיות,
תחזינה ממעמקים
הר גבוה לתלפיות.

ובקרבי נפשי תחז
במרחביה בפאת ימה,
מול הכרמל שם מתחת
יער גדול נמצא שמה.

ארזים ברושים ואלונים
בתפארת מהודרים
עצי גפן גם רמונים
בפרחי חמד מפואָרים.

ונהר יוצא על פי היער
ומימיו — העצים ישקיו
ובעת יפיחו סופה וסער
גליו ישקו יהמיו.

ושירות ברגש ישירו
— נפלאות האל יספרו
כברקים הגלים יזהירו
עת קוי שמש עליהם יחדרו.

רגשי קודש ימלאו בקרב
עת אביט המראה במים
בפנות היום לעת בא הערב
בהתאדם רקיעת שמים.

גלים מוזהבים יניעו
ועם קוי השמש יתחבקו
וחרש יתלחשו, יביעו
ובהפרדם באהבה ישקו.

אָז נפשי תתמלאה געגועים
לעבוד על ארץ אבותי
לתקן את חיי הקרועים
ולנצל מגילגול עצמותי...

חג ח. נ. ביאליק

(יובל הששים - תרל"ג-תרצ"ג)

למערכת „השומר".

מערכת נכבדה! הננו מבקשים מכם להדפיס את כרוז אגודת הסופרים בארץ ישראל בעתונכם הנכבד בהקדם האפשרי.

בתודה מראש ובברכת התרבות העברית,
בשם ועד היובל, חיים וויינער, מזכיר.

כרוז

בעשרה בטבת שנה זו תמלאנה ששים שנה לחיים נחמן ביאליק.

יום חג הוא היום הזה לעם ישראל כולו. חג ביאליק הוא חג השירה העברית — חגה של התרבות העברית כולה, שכל כחותיו וכל כשרונו הגדול של המשורר נתונים לבנינה ולביצורה. השם ביאליק, היחיד והמיוחד לכולנו, מסמל את רצון האומה לתקומה, להתחדשות, לחיים של כבוד ויצירה. בשירתו הגדולה והנאמנה ניתן פה לכליון־נפש של דורות, לכל פרפורי ענוייהם ותקוותיהם. זה דורות רבים לא קם לאומה איש־חזיו, אשר צמח כולו ממעמקי לבה, אשר דמעת אחיו היתה דמעתו וגורל חייהם — גורלו, איש אשר ידע להוכיח כאשר ידע לנחם, אשר נשא את חרפת האומה כאש צרבת בלבבו ולא מחל על כבודה המחולל בעולם.

יהי נא איפוא יום הולדת הששים של ביאליק יום שבו יביע עם ישראל את כל הברכה ואת כל התודה אשר ירחש למשוררו ומחנכו הגדול, יום שבו יעלה על לבו את כל אשר פעל המשורר לשירת ישראל ולתרבותו למעלה מארבעים שנה, שנות יצירה ועבודה שאינה פוסקת. אגודת הסופרים העברים בארץ ישראל מכריזה על „חודש של ביאליק", שיתחיל בעשרה בטבת — חודש שיהיה כולו מוקדש לחגי־ביאליק בכל פנות הישוב העברי שבארץ ובתפוצות הגולה. קוראים אָנו לכל העם והסתדרויותיו, לכל מוסדות החנוך ואגודות התרבות, לכל קבוץ ישראלי באשר הוא שם, לחוג אתנו את חג שירתנו. יהיו נא הימים האלה ימי פעולה לביצור הספרות העברית, לפרסומה, ואל נא יהיה בית עברי, שלא יאסוף אליו בהזדמנות־חג זו את כתבי המשורר, שיצאו על־ידי ועד היובל ויוגשו למשורר מתנה ביום הולדתו.

ועד אגודת הסופרים יוציא לכבוד היום, חוץ מגליון יובל של „מאזנים", מאסף ספרותי גדול („ספר ביאליק"), שבו ישתתפו סופרי ישראל במבחר יצירותיהם. ל„חודש של ביאליק" יצא בול מיוחד לכבוד המשורר.

ועד אגודת הסופרים מבקש מאת כל המוסדות אשר יחוגו את יובל ביאליק להודיע לו את פרשת החג והועד מצדו מוכן לסייע להם בהוראות שונות.

הועד המרכזי של אגודת
הסופרים העברים בארץ ישראל.

ברכת מזל טוב!

די אגודת השוחטים בכלל און די בעאמטע בפרט ווינשען א הארציגען מזל טוב צו דעם זייער געאכטעטען באליבטען רעקאָרדינג סעקרעטאר, ישראל באַשקאָוויץ ורעיתו צו די האָכצייט פון זייער באליבטען און געראָטענעם זוהן, דעם באַוואסטען חזן שלמה'לע, וועלכער איז דער ליבלינג פון די עלטערען און פון ניו יארקער אידענטום. די כלה איז די געראָטענע טאָכטער פון הרב ר' ירחמיאל קומין.

מיר ווינשען זיי אלעמען פיל גליק מיט א סך נחת, וה' יתן את ברכתו הטוב על הצמד הנחמד ויאמר לדבק טוב הוא.

אגודת השוחטים דניו יארק רבתי
ומערכת השוחטים שטימע.

וויכטיג פאַר שוחטים

אין ווארשא (פוילען) ערשיינט א מאָנאַטליכער הודש אָרגאן אונטער'ן נאָמען „ד י ש ו ח ט י ם ש ט י מ ע" (6טער יאָהרגאַנג) וועלכער איז געווידמעט אלע שוחטים אינטערעסען.

דער פרייז פאַר אמעריקא און אנדערע לענדער איז בלויז $1 אַ יאָהר.

ווענדעט זיך לויט פאָלגענדען אַדרעס:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME
Warszawa, Muranowska 1, m. 30, Poland

מאיר וואָלאָזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511

מאָנופעקטשורער

פון וואָלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפאָרטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאָר

פון אַלערהאָנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים'ס, ציץ'ן, יד'ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שאַרף און גלאַט שטיינער.

—— אַלעס צו שפּאָט ביליגע פרייזען ——

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מחמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת מחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית — וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

תעודות ומכתבים המעידים על אמיתת דברינו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.
42 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-8164

המצאה חדשה להסיר המכשלה

THE SCHICK BLADLESS ELECTRIC SHAVER

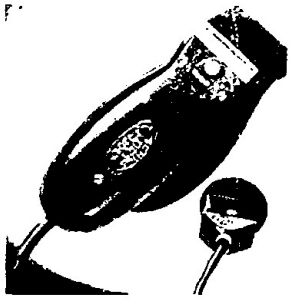

כאשר רבים נכשלים בגלוח הזקן בתער שעוברים על חמשה לאוין, מפאת שקשה להם גלוח הזקן מבספרים, או השחתה בסם מפני הכאב משריפת הפנים, תקנה גדולה להנצל ממכשול, לעשות גלוח הזקן בתספורת חשמלית המכונה.

Schick's Electric Shaver

תספורת חשמלית זאת הוא כעין מכנות מספרים המכונה קליפער, ועושה פעולת הגלוח כהרף עין בלי איבוד זמן, ואיננו מסרט הפנים שום פעם, ועוד מרפא אותו.

הכתובת:

REV. P. WACHSMAN
150 Rodney Street **Brooklyn, N. Y.**
EVergreen 6—3634

וואָס שוחטים דאַרפען ווייסען וועגען די שוחטים קאָנווענשאָן

א) אַלע אגודות פון שוחטים אין אַמעריקא און קאַנאַדע בכלל און יעדער שוחט בפרט, וועלכער וויל פאַרבעסערן באמת דעם מצב השוחטים והשחיטה, מוז קומען צו די ערשטע נידיגע היסטאָרישע

קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון לאָנד

וועלכע וועט שטאַטפינדען

וונטאָג, ו׳ אַדר (5טען מאַרטש, 1933)

אין „ג ר ו י ס ע נ ט ר א ל פ א ל א ס",
90-96 קלינטאָן סטריט, ניו יאָרק

ב) יעדער שוחט זאָל גלייך לאָזען וויסען די שוחטים־יוניאָן פון גרוים ניו יאָרק ווען אַדרעס און די אַדרעסען פון אַלע וויניע בעקאַנטע שוחטים, אום מען זאָל זיי קענען שיקען א דעלעגאַט־קאַרד און צו־ גרייטען פאַר זיי א פּלאַץ ביי דעם ג ר ו י ס ע ן ב א נ ק ע ט, וועל־ כער וועט שטאַטפינדען לכבוד אַלע שוחטים־דעלעגאַטען פון אַמע־ ריקא און קאַנאַדע.

ג) עס איז וויכשענסווערטה, אז יעדער שוחט זאָל שרייבען אַזוי שנעל ווי מעגליך ווען מיינונג, וואָס עס דאַרף געטאָן ווערען און פער־ האַנדעלט ווערען אויף דער קאָנווענשאָן. א דיסקוסיאָן וועגען דעם אין דעם קומענדען נומער פון „די שוחטים שטימע" וואָלט געווען נויטיג און נוצליך.

שרייבט אייערע בריוו און אַרטיקלען צו „די שוחטים שטימע"
לוים פּאַלגענדען אַדרעס:

SCHOCHTIM SHTIMME

233 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, Editor

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דער שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאגאזליבער זשורנאל, ארויסגעגעבן דורך די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

233 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. I. No. 12. February, 1933. ב"ה ניו יארק, שבט, תרצ"ג עי"שטער יאהרגאנג, נומער 12

אינהאלט:

ברכה צו דער קאנווענשאן.
עדיטאריעלס: אין א גליבליבער שעה; א יאר „שוחטים שטימע".
א תאריציגע באגריסונג — — —

די ערשטע זיצונג

פון דער גרויסער היסטאָרישער

קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים אין אַמעריקע און קאַנאדע

וועט אָפּגעהאַלטען ווערען, בעזרת השם,

זונטאָג, ז׳ אָדר, 5טען מאַרטש, 1 אַזייגער נאָכמיטאָג

אין בראָדוויי סענטראַל האָטעל

673 בראָדוויי, ניו יאָרק. טעלעפאָן ספרינג 2600—7

וואו אַלע זיצונגען פון דער קאָנווענשאָן וועלען פאָרקומען.

דער באַנקעט וועט זיין מאָנטאָג אוועגד

אין גרייט סענטראַל פאַלאַס,

96-90 קלינטאָן סטריט, ניו יאָרק, נ. י.

כמה מעלות טובות

איינע פון די וויכטיגסטע און גויטווענדיגסטע חברות וועלכע עקזיסטירען אין אונזער שטאָט ניו יארק פאר־דינט די אויפמערקזאמקייט — דאָס איז די חברה אחוזת שוחטים אוו ניו יארק, מיט איהרע פילע מעלות, די גרויסע בענעפיטס וואס מען קען האָבען אז מען ווערט אַ ברודער ביי דער חברה, און דאָס מיינט צו האָבען אמת׳ע פריינד ביים לעבען, וואו איין ברודער איז איבערגעבען דעם צווייטען בלב ונפש, דער אמת׳ער אהבת רעים. עס עקזיסטירט ניט קיין קנאה שנאה, נאָר אלע זיינען ווי אַ איש אחד. יעדער איינער איז נור דורש די טובה און דעם וואהל און בעסטען פון דעם צווייטען און דאָס איז דאָך ידוע אז וואו אחדות איז ברכה. אויך עקזיסטירט אין דער חברה אַ קראנ־קען בענעפיט, ה׳ ירחם. אויסער די געלט בענעפיט, איז אַ חוב קדוש ביי דער חברה, אָפּהיטען די מצוה ביקור חולים, וואס דאָס מיינט פאר דעם קראנקען ווי פיקוח נפש, אזוי ווי די גמרא זאגט אונז, דער יעניגער וואס איז מבקר דעם חולה נעמט ארונטער אַ זעכציגטע טייל פון זיין קראַנקהייט. וגם איינע פון די עיקרים, די יסודות פון דער חברה, אַז לאַחר מאָה ועשרים שנה אָפּ־צוהיטען טהרה וכדומה כדת וכדין און ער איז זיכער אז ער וועט ניט ליגען מיט מחללי שבתות עברינים, ווייל אין דער חברה אחוזת שוחטים אוו ניו יארק ווערט נאָר אריינגענומען הונדערט פראצענטיגע ארטאָדאָקסישע אידען שומרי שבת כדת ומניחי תפלין כדת וכדין. זיינען מיר איצט מודיע צו אלע ארטאָדאָקסישע אידען פון גרעיטער ניו יארק אז עס איז אפען פאר אלעמען צו קענען ווערען אַ ברודער אין דער חברה און צו געניסען פון די אויבען דערמאָנטע פריווילעגיעס.

אלע אינפאָרמיישאָנס צו פרעגען ביים פרעזידענט, פייוויש חדש., אדער ביים סעקרעטער, אברהם שארפ־שטיין.

Ph. Chodos, 882 Faile St., Bronx, N. Y.
A. Sharfstein, 222 Henry St., N. Y. C.

די וועלט־באַרימטע מצה־בעקעריי

האָראָוויץ בראָס. ענד מאַרגאַרעטען

באַגריסען די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאדע צו זייער

ערשטער קאָנווענשאָן

Dr. Jacob Halon
TRADE MARK

געבריכט

דר. יעקב האַלאַן

דער ערשטער ערפינדער פון

כשר שייוו פערפיום פוידער

זינט 1905 — אָהן אַ רעיזאָר נאָר מיט זיין בילד און אונ־טערשריפט טרייד־מאַרק. דאָס איז אייער גאַראַנטי פון דער באָרד אָוו העלטה, זאָנסט איז דאָס נאָכגעמאַכט.

האָט רעדוצירט די פרייזען צו:

45, 75ס., $1, $1.50 און $2

פער באַקס פון 1 פונט

קאָנטרי אָרדערס פינקטליך אַטענדעט. קענעדער רעדזשיסטריישאָן און פאָסטיידזש קאָסט 25ס. עקסטרא אַ באַקס. שרייבט וואָס פאַר אַ נומער איהר ווילט, שטאַרקען אָדער שוואַכען.

DR. JACOB HALON
94 Attorney Street, New York, Dept. Sh.

שבתים און יום טובים געשלאָסען.
ספעשעל פרייזען פאַר איידזשענטס און האָלסייל.

די שוחטים שטימע

שבט, תרצ"ג

ערשטער יאָהרגאַנג. | נומער 12

ברכה ושלום להשו"בים בארצות הברית וקנדה

לאספתם השנתית הראשונה, בימי ז' וח' אדר תרצ"ג, בניו־יורק.

ברוכים הבאים!

צירים שו"בים, עובדי עבודת הקודש, נושאי דגל התורה והדת, — תחזקנה ידיכם!!! יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. הלואי שתצליחו להתאַחד כולכם כאחד בלב אחד ובנפש אַחת לאגודה אַחת גדולה וחשובה, אגודת השוחטים באַמריקה וקנדה והקב"ה יזכנו לשוב לאַרצנו הקדושה, ארץ האָבות והבנים, גאולה לעמנו, לרוחנו, לאַרצנו, והרמת קרן תורתנו הקדושה, אָמן!

המערכת.

אין אַ גליקליכע שעה

ענדליך האָט דער שוחט אין אַמעריקא געפונען אַ תיקון פאַר זיין נשמה. ער האָט זיך אַ קיין געפונען. עלענד, איינזאַם, הילפלאָז, פאַרשקלאַפט גייסטיג און עקאָנאָמיש, אַ צוריסענע נשמה פול מיט פגימות, ערנידעריגט, געטראָטען אונטער די פיס פון מגושמ'דיגע ברואים; געציטערט פאַר עמי הארצים און פאַר הפקר־יונגען, — איז ער געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז ווייטער אַזוי לעבען איז אונמעגליך. עס איז פשוט אַ פאַרברעכען. מען מוז זיך באַפרייען, מען מוז צוברעכען די פעסטע שטאַרקע קייטען פון שקלאַפעריי. די נשמה פון דעם שוחט מוז זיין פריי, ריין, היילינ. איז דאָך דער שוחט דער יעניגער וועלכער איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר אמת'ע כשרות, וועלכעס איז דער פונדאַמענט פון אידענטום. עס טאָר ניט זיין קיין פגימה אויף זיין חלף, און עס טאָר ניט זיין קיין פגימה אויף זיין נשמה. זיין נשמה און זיין געוויסען מוזען ריין זיין, און דאָס קען דער שוחט דער יחיד בשום אופן ניט ערדייכען מיט זיינע אייגענע כחות, דערצו פאָדערט זיך אַ קבוץ גליות. אַלע שוחטים וועמעס נשמות זיינען איצט אין גלות, דאַרפען זיך פאַראייניגען אַלע צוזאַמען און גרינדען אַ גרויסען שטאַרקען פאַרבאַנד פון אַלע שוחטים פון לאַנד אונטער דעם נאָמען „אגודת השוחטים דאמעריקא וקאנאדא".

אַ יחיד ווערט בטל, אַן אגודה אָבער וועלכע רעדט אין נאָמען פון טויזענטער שוחטים פון אַלע ווינקעלאַך פון לאַנד קען ניט בטל ווערען. אַזאַ קאָלעקטיווער כח מוז האָבען השפעה אויף דער אידישער נאַס, אויפ'ן אידישען לעבען אין אַמעריקא, און די פאַראייניגטע שוחטים פון לאַנד וועלען דורך זייער יעצטיגע קאָנווענשאָן ווערען אַ פראָדוקטיווער כח אין אידישען לעבען, וועלכע וועלען אַוועקלעגען זייער חותם אויף אַלע געביטען פון דעם אידישען רעליגיעזען לעבען. און מיר מעגען שוין גראַטולירען דאָס אַמעריקאַנער אידענטום מיט דעם נייעם גרויסען רעליגיעזען כח וואָס זי האָט יעצט געוואונען, און באַשטעטיגען דעם פרעהליכען היסטאָרישען פאַקט, אַז די ערשטע קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאדא וועט ברענגען גליק און פרוכטבאַרע אַרבייט ניט נאָר צו שוחטים אַליין נאָר אויך צום גאַנצען אידענטום וועלכע געפינט אין די שוחטים פון לאַנד איהר הויפט יסוד.

אַ גאַנצען יאָהר האָבען מיר אונערמידליך געוועקט די שוחטים פון לאַנד צו פאַראייניגונג. מיר האָבען גערופען צו אַ שוחטים קאָנווענשאָן, צו גרינדען אַ לאַנד־אָרגאַניזאַציע פון אַלע שוחטים פון לאַנד, און, דאַנקען השם יתברך, אונזער אַרבייט איז נישט געווען אומזיסט. מיר האָבען ניט געזייהט אויף שטייגער, נאָר אויף כשר'ע ריינע אידישע הערצער, הערצער פון רעליגיעזע אַרבייטער. אונזער רוף צו די שוחטים פון לאַנד איז ניט געווען אַ קול קורא במדבר, אונזער אַגיטאַציאָנס־אַרבייט איז פרוכטבאַר, אונזערע חלומות ווערען פאַרווירקליכט.

מיר באגריסען האַרצינג, מיט טרערען פון פרייד, אונזערע חברים און בריידער־שוחטים בכלל מקום שהם, צו אונזער אלעמענס גרויסען היילינען יום־טוב, דעם יום־טוב פון פרייהייט.

די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון אַמעריקא און קאנאדא וועט אין אַ פאָר טעג אָרום אי"ה ערעפענט ווערען. זאָל דאָס פאָרקומען אין אַ גליקליכע שעה!...

אַ יאָהר „שוחטים שטימע"

מיט אַ יאָהר צוריק איז געגרינדעט געוואָרען דער אייניגער שוחטים־אָרגאַן אין אַמעריקא און קאנאדא, „די שוחטים שטימע". דער אידישער עולם אין אַמעריקא איז שוין געווואויגט צו זעהן דאָס צייטונגען ווערען געבוירען מיט שטורם, מיט אַ טרעוואָגע, מיט אַ גאנצען טאראַראַם, זיי לעבען אַפּ אַ נאכן קורצע צייט, און שטאַרבען זיך אַפּ שאַרשטיל — ווערען געבוירען בקולי קולות און שטאַרבען בחשאי, אַ חאַן גיט ניט קיין קרעה.

און דערפאר ווען מיט אַ יאָהר צוריק איז באַשאַפען געוואָרען „די שוחטים שטימע" און דער „חשומר", האָבען אַלע געגלויבט דאָס אויף דעם גוואַלדיג גרויסען בית עולם פון אַמעריקאַנער יודעניטום, וואָס עס לייגען באַראָבען אַזוי פיל פאַר דער צייט געשטאַרבענע טעגליכע און וועכענטליכע צייטונגען און מאַנאַטליכע זשורנאַלען, אז דאָרט, אויף יענעם בית עולם, וועט גאָר אין גיכען צוקומען נאָך אַ פרישׂ קבר'ל וואָס עם וועט באַראָבען ווערען דער נייער חודש זשורנאַל פון די שוחטים — „די שוחטים שטימע".

און ווען די רבנים פון לאַנד האָבען באַריכט אונזער זשורנאַל האָבען זיי כמעט אַלע אויסגעדרוקט דעם וואונש, אז „די שוחטים שטימע" זאָל מאַריך ימים זיין און זאָל גיט האָבען קצור ימים.

מיר זיינען יעצט אין דער לאַגע צו טרייסטען אונזערע בריינד, די חישוב'ע רבנים פון לאַנד, ווי אויך אַלע אונזערע פרייַנד און אויך שונאים (יעדע לייע דיגע אינסטיטוציע און טעטיגע אָרגאַניזאַציע מוז שונאים און ניט־פאַרגינער האָבען), אז „די שוחטים שטימע" האָט געלעבט ביז יעצט און ווען, בעזרת השם, לאַנג, לאַנג לעבען.

„די שוחטים שטימע" האָט זעהר פיל אויפגעטאָן אין אין יאָהר לעבען. די צוועלף נומערען „שוחטים שטימע", וועלכע לייגען יעצט פאַר אייך, האָבען פאַראייניגט די שוחטים פון לאַנד, האָבען געהאָלפען שאַפען נייע אַנודות פון שוחטים און פארשטאַרקט די אַלטע אַנודות, האָבען אַניטירט פאַר א נוטען רעליגיעזען אידישען חנוך, פאַר שמירת שבת, פאַר כשרות. „די שוחטים שטימע" האָט געשאַפען א נשמה־בריק צווישען די שוחטים פון אריז־ישראל, פון פוילען און די שוחטים פון אַמעריקא וועלכע האָבען זיך דערנעהנטערט צווישען זיך דורך די „שוחטים שטימע", וועלכע איז נעוואָרען די אכסניא של תורה, דער נייסטינער צענטער פון די שוחטים פון דער גאַנצער וועלט, די פרייד אַז די לייד, דער קרעכץ און זיפץ ווי אויך די שמחות פון דעם שוחט נעפינען אַן אָפּקלאַנג אין די שפאלטען פון „די שוחטים שטימע".

„די שוחטים שטימע" איז יעצט די אייניגע צייטונג, וועלכע האָט ניט קיין מורא צו זאָגען דעם אמת, צו אויפדעקען אַלע אונזערע וואונדען און צייגען ווי צו היילען זיי, ווי דאָס ווערט נעמאַן פון אונזער חשוב'ען מיטארבייטער „דער לין", וועלכער האָט מיט זיינע פייערדיגע, שארפע, פעפערדיגע פעליעטאָנען אויפגעשטורעמט די הערצער, אין רייסט אראָפ פאַלשע מאַסקעס און דעקט אויף דעם נאקעטען היילינען אמת און האָט ניט מורא פאַר שונאים און נעגנער.

„די שוחטים שטימע" קעמפט פאַר די אינטערעסען פון שוחטים און שחיטה, און ווען, למשל, דער „פארווערטס" איז ארוים מיט אַן אטאקע אויף די שוחטים, איז געקומען „די שוחטים שטימע" אין חאַט פארמאַכט דעם גרויסען מויל פון „פארווערטס". דער קלייניער היילינער דוד האָט מנצח געווען דעם גרויסען מנושמ'דיגען גליט הפלשתי.

ווען כיט „די שוחטים שטימע" וואָלטען מיר יעצט כיט נעהאט קיין קאַנווענשאַן פון די שוחטים פון אַמעריקא און קאנאדא. און דאָס איז נאָר דאָס ערשטע. אויב עס וועט באַקאַנטער פאַקט, אז נאָר דורך „די שוחטים שטימע" איז נערופען און נעשאַפען געווואָרען די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן פון לאַנד. און ווען דאָס האָט נעקענט אויפטאָן א חודש־זשורנאַל, איז לייכט צו פארשטעהן וואָס עס קען און וועט אויפטאָן א וועכענטליכע צייטונג. אויב צוועלף נומערען „שוחטים שטימע" האָבען נעקענט שאַפען ממש א רעוואָלוציע אין דעם עקאָנאמישען און נייסטינען לעבען פון די שוחטים, היינט וואָס וועט קענען אויפטאָן פאַר שוחטים און שחיטה פופציג נומערען „שוחטים שטימע"?!

עס מוז נעשאַפען ווערען אזוי שנעל ווי מעגליך א וועכענטליכע צייטונג פון שוחטים פאַר שוחטים. די קאָנווענשאָן מוז פארוואַנדלען „די שוחטים שטימע" אין א וועכענטליכען זשורנאַל, ארויסגענעבען דורך די אַזוהה השוחטים דאמעריקא וקאנאדא.

די וועכענטליכע „שוחטים שטימע" וועט העלפען בויען א גליקליכע צוקונפט פאַר די שוחטים פון דער וועלט בכלל, און פאַר די שוחטים פון אַמעריקא און קאנאדא בפרט.

א האַרציגע באַגריסונג

צו די דעלעגאַטן פון שוחטים קאַנווענשאַן

פון דעם פרעזידענט פון די אגודת שוחטי עופות דניו־יורק רבתי רעוו. יעקב בלום.

תחזקנה ידיכם, ידי עובדי עבודת הקודש!

שלום עליכם! וברוכים אתם!

זייט הערצליך געגריסט, ברידער שוחטים! דעלעגאַטן צו דער ערשטער קאַנווענשאַן פון אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה!!

בואכם לשלום, שוחטים דעלעגאַטן! מיט הצלחה זאָלט איהר לייגען דעם פונדאמענט פאר א גרויסע שוחטים אָרגאַניזאַציע אין אמעריקע און קאַנאַדא.

איהר, וועלכע זענט די נושאי דגל התורה, וועט מיט פאַראייניגטע כוחות קענען פארשטארקען את היחדות המסורה, גרויס און וויכטיג און הייליג איז דער מאַכענט אין וועלכען איהר פארזאמעלט זיך.

נייע שטורעמדיגע ווינטן בלאָזען אין דער אייַדישער נאַם, מאכען חרוב און רייסען אוים מיט'ן וואָרצעל אלעס וואס איז ביז איצט מיט אזוי פיל מיה געשאפען געוואָרען אין אָרטאָדאָקסישען אידענטום אין דיזען לאנד.

יעדערער פון אונז, וואָס זייַנע פרייוואָטע אינטערעסען האָבען נאָך ניט אין גאנצען געטויטעט וויַנע געפיהלען, פיהלט די גרויסע פעראַנטוואָרטליכקייט, וואס די יעצטיגע אויסערגעווייַנליכע צייט פאָדערט פון אונז פליכטען פון ממשת'דיגען כאראקטער. ניט אָפּקומען מיט א פרומען וואונש נאָר מעשים, ארבייט, צו פאראייניגען יעדען שוחט וואָס איז ווי א תינוק שנשבה, אין א איינזאמע שטעטעל, מיט ברידערליכע איבערגעבענהייט שטארקען אייַנער דעם אנדערען, גייסטיג און קערפערליך.

שאפען א פאראייניגטע פראָגראמע אונטער וועלכע אונזער אָרגאַניזאַציע זאל שאפען און ווירקען.

מאטעריעלע שטיצע צו א חבר וועו ח"ו ער ווערט קראנק. איהם העלפען ביז ער ווערט קענען קומען צוריק צו זיין פראָפעסיע. זיך פארטיפען אין אונזער גרויסען און שווערען פראָבלעם וואָס הייסט „זקנה", וואס וועו די אויגען ווערען שוואכער, די הענד פאַנגען אן צו ציטערען, און דער שלחן־ערוך פאדערט פון אונז אז מיר מוזען אויף געבען שחיטה, אָבער צוליב דעם פת לחם ווערט מען אָ יפשע גבר, און מען איז געצוויט צוליב פרנסה האלטען א חלף אין א האנד וואס מאכט ציטערען דעם גוף מיט דער נשמה צוואמען, וואס יעדער אלט געווארענער שוחט וואָלט זיכער אויסגעמיטען וועו ער זאָל האָבען עפעס א פאַנד וואס זאל איהם פארזארגען, איהם און זיין פרוי, אויף דער עלטער און ניט דארפען זיין א קאַנדידאט פאר א מושב זקנים, אדער איבער געלאָזט ווערען אין נאנצען אויף הפקר.

די תורה הקדושה האָט אויף אונז ארויפגעלייגט היילינע פליכטען, און אונז באקלידט מיט א מלאכת הקודש, מוזען מיר איהר טראגען מיט דעספעקט און ווירדע, און ארויסרופען מיט אונזער פיהרונג אין באַנעהמונג רעספעקט און אכטונג צו אונז, און דאדורך ערפילען די פליכטען וואס דער אָרטאָדאָקשיפער איד מאָנט פון אונז.

מיט אונזער נאנצער מאכט און קראפט לאָמיר זיך שטעלען כאיש אחד, אנטקענען די עם הארץ'שע און הפקורת'דיגע באנעהמונג צו אונז, מיט העלפען און שטארקען די בויענדע און שאפענדע כוחות אין אונזער יודענטום, העלפען אויפהויבען דעם כבוד התורה. דעם כבוד הרבנות, וואס ווערט פארשוועכט אויף שריט און טריט.

חברים דעלעגאטען! לאָמיר זיך נעמען מיט מוט, און באטראכטען אונזער טרויעריגע פארנאכלעסיגטע פארנאנענהייט און זיך שטעלען מיט שטאָלץ בויען אונזער צוקונפט. אויב נאָהענט איז דער ווע וואס פיהרט צו אונזער ציל אדער וויַט, אויב עם ווערט זיין שטערונגען און שטיינער וועלען נעלייגט ווערען אין אונזער ווע, וועט דאָס אלץ אונז ניט אפהאלטען. מיר וועלען זיך ניט אָפּשטעלען, ניט אפטרעטען, ביז מיר וועלען בעזר השם עררייכען אונזער צוועק.

תחזקנה ידיכם, ויהי נועם ד' עליכם ועל מועצותיכם.

ברכה לצירי הועידה הראשונה של השו"בים דארצות הברית וקנדה.

ברוכים אתם בבואכם להשתתף בישיבות הועידה הנדולה שלנו, שעליה לפתור את השאלות החשובות הנוגעות למצב היהדות בכלל ולחיינו הפרטיים בפרט.

הלואי שתשכון אהבה, אחדות ושלום בינבולנו, ואנו תפלה כי הקב"ה ימלא את כל משאלות לבנו לטובה.

אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי.

וואָס די שוחטים־קאָנווענשאָן דאַרף אויפטאָן

פון הרב שמריהו ליב הורוויץ

די „שוחטים שטימע" האָט געשאַפען די קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון לאַנד. ווען ניט די „שוחטים שטימע" וואָלטען מיר קיין קאָנווענשאָן ניט געהאַט, און ווען ניט די „אגודת שוחטי עופות דניו יורק רבתי", אָדער די שוחטים־יוניאָן פון ניו יאָרק, וואָלט ניט געווען קיין „שוחטים שטימע" און שוחטים וואָלטען געווען פאַרשקלאַפט ניט ווענינער ווי אונזערע עלטערען אין מצרים, און די לאַגע פון שוחטים אין ניו יאָרק וואָלט געווען שרעקליך און עקעלהאַפט.

דער יעניגער, וועלכער וויל האָבען אַ באַגריף פון אמת'ע שקלאַפעריי ביי שוחטים אין ניו יאָרק מיט יאָהרען צוריק, בעפאָר עס איז געשאַפען געוואָרען די גרויסע, שטאַרקע שוחטים־יוניאָן פון די שוחטי עופות דנוירק רבתי, יענער זאָל לייענען די אַרטיקלען פון דעם פּרעזידענט פון די שוחטים־יוניאָן, רעוו. יעקב בלום, און פון דעם סעקרעטער פון דער יוניאָן, רעוו. יוסף ראָזענמאַן, און פון דעם ווייס־פּרעזידענט, רעוו. אליהו מעלצער אין די „שוחטים שטימע" (אין די נומערען 3, 4, 9), וועט ער איבערראשט ווערען און וועט דאַן, נאָר דאַן, קענען פאַרשטעהן דעם גרויסען כח פון אַ יוניאָן, פון אַן אמת'ע פאַראייניגונג, און וועט דאַן פאַרשטעהן, אַז די איינציגע וועג צו פאַרזיכערען די פּרנסה, דעם פּרעסטיזש און די גייסטיגע לאַגע פון די שוחטים און פון כשרות איז נאָר דורך שאַפען און גרינדען אַ מעכטיגען שטאַרקען פאַרבאַנד פון אַלע שוחטים פון לאַנד אונטער דעם נאָמען „אגודת השוחטים דארצות הברית וקאַנאַדאַ". די קאָנווענשאָן מוז שאַפען אָט אַזאַ שוחטים־אָרגאַניזאַציע. און די אַרבייט טאָר ניט אָפּגעלעגט ווערען. יעדע מינוט איז טייער און הייליג.

דער שוחט אין אַמעריקא טאָר ניט בלייבען עלענד און הילפלאָז ווי ער איז געווען ביז יעצט. די אַגודת השוחטים פון לאַנד וועט מוזען באַזאָרגען איהרע מיט גלידער מיט קראַנקען־בענעפיט; ווען אַ שוחט ווערט קראַנק אָדער אונפעהיג צו דער אַרבייט, דאַרף די אגודה איהם שטיצען בדרך כבוד ביז ער ווערט אַ־בייטס־פעהיג. יעדער שוחט דאַרף דורך זיין אגודה זיין אינשורט, ער און זיין פאַמיליע. די פאַמיליע פון

הד והלק

(פעליעטאָן) פון א. לין

אָמר הלץ הגדול והנורא, עס איז מיר גוט, עס איז מיר וואויל ווי די וועלט, איך בין געלאַדען צו דער ערשטער גרויסער היסטאָרישער קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדע. און מיין האַרץ זאָגט מיר, אַז די קאָנווענשאָן וועט זיין אַ גליק פאַר מיר. ראשית, וועל איך זעהן הונדערטער שוחטים פון גאַנצען לאַנד און איך וועל זיי נאָך דער קאָנווענשאָן אַ ביסעל באַשרייבען... באַפּוצען און אַרומ„טרימען" ווי עס פּאַסט פאַר אַ לץ... והשנית, וועל איך האָבען אַן אומזיסטען און אמת'ען געשמאַקען „סאַפּער" ביים באַנקעט, וועלכער וועט שטאַטפינדען באַלד נאָך דער קאָנווענשאָן, און אַזאַ באַנקעט „סאַפּער" איז בבחינת למען „תסאַפּפער" באָזני בנך ובן בנך... וד"ל. והשלישית, וועל איך קריגען אַ גוטען „דזשאַב". אָנשטאָט צו שרייבען פעליעטאָנען איין מאָל אַ חודש ווי ביז יעצט, וועל איך דאַרפען אָנפאַנגען געבען אַ פעליעטאָן יעדע וואָך. ווייל די „שוחטים שטימע" וועט דאָך זיכער אַרויסגעהן נאָך דער קאָנווענשאָן יעדע וואָך, און דאָס מיינט נאָך עטליכע „טאָלער", אַ זאָך — דער טאָלער מיין איך — וואָס שפּילט אַ גרויסע ראָליע. דאָס פיהרט דעם קאָנגרעס, דעם סענאַט, די כשרות אַסאָסיאיישאָן, די רבנישע אָרגאַניזאַציעס, די כשר'ע בוטשערס, די אידישע „פּייפּערס" און אויך די „שטריימעל" פון חסידישע רביים.

ניט לאַנג צוריק האָט פּאַסירט אין ניו יאָרק — אַזוי שרייבען די „פּייפּערס" — אַ גרויסער אומגליק. אַ גנב (אַ ליטוואַק מסתמא) האָט אַיינגעבראָכען אין דער הויז פון אַ חסידישען רבי — אַ גאַליציאַנער מסתמא — און האָט אַרויסגע'גנב'עט זיין שטריימעל, און די שטריימעל איז ווערט געווען — אַזוי שרייבען די „פּייפּערס" — 75 דאָלער. וואָס אַ ליטוויק קען?!... און וואָס איז דער רבי אָהן אַ שטריימעל? גאָרנישט! ממש גאָרנישט!... אַ רב, למשל, האָט תורה, תורה קען מען ניט גנב'ענען, און ווען איינער גנב'עט תורה און מאַכט אַ ספר, מוז ער אַ רב זיין. אַ גנב אַ רב, אָבער דאָך אַ רב... ער מוז אַ תלמיד חכם זיין, גנב'ענען תורה מוז מען קענען. אַ רבי מיט אַ שטריימעל קען ניט די מלאכה... אַ רב אָהן אַ שטריימעל איז אויך אַ רב, אַ רב בלייבט רב! אַ רב דאַרף האָבען אַ יורה דעה, אַ חושן משפט, אַזוי ווי אַ שוחט דאַרף האָבען אַ חלף און דעם „אחל יצחק". ווען דער רב פאַרלירט דעם יורה דעה, קויפט ער אַן אַנדערען, ער ווערט ניט אויס רב, און אַ גנב וועט ניט גנב'ענען קיין יורה דעה — ווער דאַרף דאָס? דאָס טויג נאָר פאַר אַ רב. ניט אַ רב קען דערפון קיין געלט ניט מאַכען. ווען אַ שוחט פאַרלירט דעם חלף, מוז ער קויפען אַן אַנדערען, אָבער ער ווערט ניט אויס שוחט. ווען אַ רבי פאַרלירט אָבער די 75 דאָלערדיגע שטריימעל, דאַן, וועה איז מיר, ווערט ער דאָך ממש אויס רבי... אַ רחמנות, אַ גרויסער רחמנות.

דער רעדאַקטאָר, דער קאַלטער גזלן, ער טשעפּעט זיך שוין צו מיר ווידער, ער לאָזט מיך ממש ניט שרייבען,

א שוחט טאָר ניט לײדען הונגער, נויט און דחקות ווען לאחר מאה שנה דער ברויט־געבער איז ניטאָ.

ווען א שוחט לײדט פון זײן קהלה, פון זייַנע בעלי בתים, דאַרפען די שוחטים פון לאַנד איהם קומען צו הילף. עס דאַרף זײן: איינער פאַר אַלעמען און אַלע פאַר איינעם. די נעגנער פון שוחט ווערען מוזען הא־בען דרך ארץ און רעספּעקט פאַר איהם ווען זיי ווילען מיסען אז ער איז ניט אַליין, אז ער איז ניט עלענד, אז די טויזענטער שוחטים פון לאַנד ווערען פאר־אייניגט אין א שטאַרקע מעכטיגע אגודה זיינען מיט איהם.

ווען עס בראַכט איים א סכסוך צווישען שוחטים — א זאַך ווָאס דאַרף און טאָר קיין מאָל ניט פאַר־קומען — קען קיינער ניט מאַכען צווישען זיי א ריכ־טיגען שלום ווי זייערע אייגענע בריידער־שוחטים, די פאַדשטעהער פון די אגודת השוחטים פון לאַנד. דאָס גלייבען ווען עס טרעפט א סכסוך צווישען דעם רב פון שטאָדט און די שוחטים, צווישען די שוחטים און די קהלה, ווערט דאַן די אגודת השוחטים פון לאַנד קומען צו הילף און שאַפען שלום.

א גרויסער שוחטים־פאַרבאַנד ווערט האָבען בכח צו האָבען א גרויסען טריבונאַל, א בית דין, צוזאַמען מיט די רבנים פון לאַנד, צו באַוואַרגען די אמת'ע כשרות פון לאַנד ווי נעהעריג איז. ועלבסטפארשטענד־ליך, אז יעדער ועד הכשרות פון יעדע קהלה ווערט מוזען האָבען פאַרטרעטער פון די אגודת השוחטים. א ועד הכשרות אָהן די מיטווירקונג פון שוחטים קען ניט זיין א ריכטיגער ועד הכשרות, און קען ניט פונקציא־נירען ווי נעהעריג איז.

עס איז זעהר וויכטיג און נויטיג, דאָס קיין שוחט זאָל ניט טאָרען האַלטען א חלף אין האַנד, און ווערט ניט קענען אויפגענומען ווערען אלס שוחט אָהן די ערלויבניש פון רבנים און די אגודת השוחטים. ווען א קהלה ווערט דאַרפען אויפנעמען א שוחט, ווערט זי ניט דאַרפען, ווי בײ אהער, זוכען איהם דורך די ציי־טונגען, נאָר זי ווערט זיך דאַרפען ווענדען צו די אגודת השוחטים פון לאַנד, און די אגודה ווערט באַוואַרגען די קהלות פון אמעריקא און קאַנאַדא מיט די פאַסיגע ריכטיגע שוחטים. א ספּעציעלע אינפאָרמאַציאָנס־ביורא ווערט דאַרפען געגרינדעט ווערען צוליב דיזען צוועק.

די אגודה ווערט דאַרפען, ווי נעזאָגט, באַוואַרגען דעם שוחט ווען ער ווערט לא עלינו קראַנק, אַרבייטס־לאָז, אוו גרינדען א ספּעציעלען פאָנד צו שטיצען איהם ווען ער ווערט אַלט און איז אונפעהיג צו דער אַרבייט. אָבער ניט נאָר מאַטעריעליש און עקאָנאָמיש ווערט די אגודה דאַרפען באַוואַרגען די שוחטים, איהרע מיט־גלידער, נאָר אויך נייסטיג. די אגודה ווערט מוזען ארויסגעבען די „שוחטים שטימע" יערע וואָך. און די ווערטען אין איהרע ווערטער זיי נעבען גייסטיגע אנגעזיכטען דעם „דזשאָב" פאַר אַזא גרויסע גוואַלדיגע סומע ווי 25 דאָלער א מאָנאַט. און איך וואָלט אַרויסגעשטעלט אין די ציטאַטען די פאַלגענדע קורצע אַדווערטייזמענטס: „קומט הערען א דרשה פון דעם לץ! דער לץ הגדול הבור והנורא ווערט זאָגען אַזא דרשה, ווָאס די וועלט האָט נאָך ניט אויפ־געהערט! קומט אין מאָטען! ער ווערט זאָגען — דעם אמת! אייכערס און אויסערס ערוי.

אָט אַזא קורצע „אַדווערטייזמענט" וואָלט געציגען אַן עולם, מענטשען וואָלטען געקומען צו זאָהרען אום שבת פון אַלע עקען פון שטאָדט ה ע ר ע ן ווי אַזוי מען זאָגט אין א ניי יאָרקער שוהל אויף בוסה דעם אמת (א זאַך ווָאס האָט ניט אויפ־גענומען קיינמאָל ניט פאַסירט), און ווען די שוהל וואָלט געווען אויבערגעפאַקט, וואָלט איך דאַן ארויף אויף דער בימה אויפגעווינקעלט אין א לאַנגען כשר'ען טלית, און וואָלט געזאָגט די פאַלגענדע קורצע דרשה:

באַאמטע, אָפיסערס און מעסבערס פון די שוהל אַנשי לצון;

איך האָב בײ אייך אַנגענומען דעם „דזשאָב" צו זאָגען בײ אייך י ע ד ע ן ש א ג בין מכוה למערב און יעדען שבת א דרשה. אַזא שטעלע איז היילוג און פארפאַנטווערט־לידיג, און די אַרבייט איז א שווערע, א גייסטיגע. אַזא פאַר־בינט איז ווערט לכל הפחות 50 דאָלאַר א וואָך. איהר גיט בינט א רב אַדער דרשן צו מאַכען א בכבוד'ען לעבען, נאָר צו פארשקלאַפען איהם יעדען מאָל מיט — 25 דאָלאַר א מאָנאַט. קענט איהר ניט פאַרלאַנגען פון מיר, אז פאַר אַזא קלייניג סומע זאָל איך האַלטען א לאַנגע דרשה. איך וועל דערפאַר זאָגען קורץ, זעהר קורץ, א דרשה פון א פאַר וועדערע, און די פאַר וועדערע זייענען: א י ה ר ז י י נ ט ב ר ו־

מאַרום איך טשעפּע זיך צו רבנים? דאָס פאַסט ניט — מעהר'ט דער רעדאַקטאָר — פאַר „די שוחטים שטימע", דאָס קען מאַדנען די שוחטים. א מאַדנער מענטש איז דער רע־דאַקטאָר אונזערער, ער ציטירט פאַר'ן אמת ניי פאַר'ן מויט. איז נאָר דער רעדאַקטאָר אזוי, צו אַלע רבנים זייטען אזוי?...

און איך מאַך א פּאַרשלאָג צו די שוחטים דערלעגאַטען פון דער קאָנווענשאָן: בריידער שוחטים! ווארפט אַראָפּ דעם רעדאַקטאָר, מאַכט איהם אוים רעדאַקטאָר, איך זאָג אַז א רב טאָר קיין רעדאַקטאָר ניט זיין! מאַכט מיך פאַר אויער רעדאַקטאָר. ווען איך בין רעדאַקטאָר, קען איך אייך טויזנט מוונערען, אַז „די שוחטים שטימע" ווערט נאָך ניט געדרוקט. העכסטענס ווערט זי געדרוקט א פאַר מאָנאַט, נישט מעהר, און ווען איהר ווערט גרויסער א פאַרבאַנד פון אלע שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאַדע, מאַכט מיך פאַר א טעלעגראַם, פאַר א פיהרער, דאַן קענט איהר זיכער זיין, אז די אגודה ווערט געדרוקט פון מאָנאַג ביז דאַנערשטאָג. נישט מעהר. אָבער דעם אמת וועל איך זאָגען, און דער אמת, מעגט איהר מיר גלויבען, ווערט אויפשטורעמען די וועלט. און מיך ווערט מען סוף כל סוף אַרויסצעצען אין א משוגעים הויז, ווייל אין אַמעריקא זאָגען דעם אמת כאַטש 24 שעה אין יאָהר איז געזונ אז מען זאָל דעם אמת־זאָגער אַרעסטירען און פאַרשיקען א משוגעים הויז.

אָבער, למשל, איז אַדווערטייזט געווארען אין די אידישע „זייטונגען" פון אַן אַרטאַדאָקסישע שוהל, דאָס „א רב אַדער דרשן פאַרלאַנגט צו זאָגען יעדען טאָג בין מנחה למערב, און שבת זאָגען א דרשה. געמאַלט — 25 דאָלאַר א מאָנאַט". ווען איך וואָלט געווען א רב אַדער א דרשן, וואָלט איך צוגעזאָהרען צו יענער שוהל, איך וואָלט

שפייז, וויסענשאפטליכע רעליגיעזע אַרטיקלען, חדושי תורה, היסטאָרישע דאָקומענטען וועגען שוחטים און שחיטה; ארויסגעבען אַ גרויסע רעליגיעזע ליטעראַטור און שאַפען אין יעדען סטייט אַ צענטער, אַ גייסטיגען צענטער פאַר די שוחטים פון יעדען סטייט, צו טרעפען זיך אַמאָל אין וואָך און אַראַנזשירען לעקטשורס און שמועסען וועגען תורה ומוסר, ווי אויך וועגען ענינים פון שחיטה.

ווען די קאָנווענשאָן וועט אָרגאַניזירען אַ לאַנד־פאַרבאַנד, וועלכער זאָל שטרעבען דורכצופיהרען אין פראקטישען לעבען די אויבען־דערמאָנטע תקנות, וועט די קאָנווענשאָן בלייבען אין דער אידישער געשיכטע פון אַמעריקא אַלס אַ הייליגע און היסטאָרישע קאָנווענשאָן. זי וועט זיין אַ ברכה ניט נאָר פאַר די שוחטים נאָר אויך פאַר'ן גאַנצען אידענטום אין אַמעריקא.

און אין לך דבר העומד בפני הרצון — ווען די דעלעגאַטען צו דער קאָנווענשאָן וועלען האָבען אַ ריכטיגען חשבון הנפש, אויב זיי ווייסען, פאַרשטעהען און פיהלען זייער לאַגע, אויב זיי שטרעבען צו אַ גליקליכע צוקונפט, אויב זיי זיינען באַוואוסטזיניג — און מיר האָפען, אַז דאָס זיינען זיי — דאַן וועט די קאָנווענשאָן שאַפען די אגודת השוחטים דאַמעריקא ווקאַנאַדאַ, לויט דעם פלאַן וועלכער איז אָנגעוויזען געוואָרען אין דיזען אַרטיקעל.

די שוחטים־קאָנווענשאָן וועט אויך דאַרפען באַשליסען, דאָס די שוחטים פון לאַנד זאָלען זאָרגען פאַר דעם אידישען דעליגיעזען חנוך. דער אידישער חנוך איז יעצט הפקר, און די אָרגאַניזירטע שוחטים פון לאַנד דאַרפען זאָרגען אַז אונזער צוקינפטיגער יונגער אידישער דור זאָל חס ושלום ניט אַוועק פון אונז, און מיר זאָלען ניט בלייבען קינדערלאָז. די ישיבות און תלמוד תורהים פון לאַנד זיינען אין געפאַהר. די אָרגאַניזירטע שוחטים מוזען קומען די תלמוד תורה'ס און ישיבות פון לאַנד צו הילף. די אַגודת שוחטי עופות דנויאָרק האָט בייגעשטייערט טויזענדער דאָלאַרס צו העלפען די תלמוד תורה'ס און ישיבות פון נויאָרק, און די ניי־געגרינדעטע אגודת השוחטים פון גאַנצען לאַנד וועט קענען שטיצען די תלמוד תורה'ס און ישיבות פון לאַנד און שאַפען אַ ספּעציעלען פאָנד צו ארויסגעבען רעליגיעזע פעדאַגאָגישע לעהר־ביכער געשריבען ביי רעליגיעזע פעדאַגאָגען און ערציהער פאַר דעם יונגען דור פון אַמעריקא.

די אידישע קהלות, די רבנים, די שוחטים פון לאַנד און דער יונגער אידישער דור קוקען אויף די ערשטע שוחטים־קאָנווענשאָן מיט גרויס שפאַנונג און ערוואַרטונג. זאָלען פאַרווירקליכט ווערען אַלע גאָלדענע חלומות פון די שוחטים, און די ערשטע שוחטים־קאָנווענשאָן זאָל געקרוינט ווערען מיט ערפאָלגרייכע הייליגע פרוכטבאַרע אַרבייט.

נחלת השבים — לועידת השו"בים.

ברכה עמוקה מלב ונפש אָנו שולחים לצירי הועידה הראשונה של השו"בים דארצות הברית וקנדה.

הלואי שנזכה לשוב לאַרצנו מתוך הדוה וישועה רוחנית וגשמית ונהיה אַחרונים לשעבוד וראשונים לגאולה.

נחלת השבים,
יעקב בלום, נשיא.

ס ע פ אַ ס ק ו ד נ י אַ ק ע ס ! . . און דהאַט'ס אָל!...

פאַרשטעהט איהר דאָך שוין ווי אַזוי איך וואָלט געקענט זיין ביי אידען אַ רב אָדער אַ דרשן?! דער „ברודער פרעזידענט" וועלכער איז אפשר אַ בוטשער, וואָלט מיך דורס געווען. די ברידער מעמבערס וואָלטען אויף מיר זיכער געמאַכט אַ פאָגראָם, און ווען מען וואָלט מיך לעבען געלאָזט וואָלט מען מיך זיכער פאַרשפאַרט אין אַ משוגעים־הויז. ניין, איך וועל שוין בלייבען מיין גאַנצען לעבען אַליין מיט אַ ריינעם געוויסען, און וועל אימער זאָגען דעם אמת, דעם ריינעם הייליגען אמת, און וועל ניט זיין קיין רב און ניט קיין שוחט און וועל ניט דאַרפען הנפ'ענען גראָבע יונגען, פאַסקודניאַקעס, אָפּגעפרעסענע בייכער, עם הארצים, צבועקעס, דער גוטער יאָהר זאָל זיי ניט קענען!...

***

ברידער שוחטים! דעלעגאַטען צו די ערשטע גרויסע שוחטים קאָנווענשאָן! ווען ניט די „שוחטים שטימע" וואָלט איהר קיין קאָנווענשאָן ניט געהאַט! און ווען ניט איך, אייער לץ, וואָלט די „שוחטים שטימע" ניט געהאַט דעם כח וואָס זי האָט יעצט, און דערפאַר אַפּעליר איך צו אייך, אַז אויף אייער קאָנווענשאָן זאָלט איהר אויף מיר ניט פאַרגעסען. איהר זאָלט אויפפאָדערען די קנאַקערס און די מאַבערס פון די שוחטים יוניאָן און פון די קאָנווענשאָן־פיהרער, אַז מען זאָל פאַרשטעלען פאַר די דעלעגאַטען דעם לץ פון דער „שוחטים שטימע". זאָל דער לץ באַגריסען די קאָנווענשאָן. זאָל דער לץ זאָגען אַ פאָר ווערטער. זאָלען די לעזער פון דער „שוחטים שטימע" זעהן איין מאָל אין יאָהר מיט זייערע אייגענע אויגען דעם לץ — ווי אַזוי קוקט אויס דער לץ? צי קען ער ריידען אַ פאָר ווערטער?

גלויבט מיר, מיינע טייערע און וואָלוועלע שוחטים, אַז איך וואָלט באמת געוואָלט זאָגען אַ פאָר ווערטער אויף דער קאָנווענשאָן. פון מיר וואָלט איהר געהערט דעם אמת וועגען די „שוחטים יוניאָן", די „אגודת הרבנים", דעם „דגל הרבנים", „ועד הרבנים", און טאַקע וועגען דעם רעדאַקטאָר אַליין. גלויבט מיר, איהר וועט קיין הרטה ניט האָבען, לאָזט מיך, איך בעט אייך, זאָגען אַ פאָר ווערטער אויף דער קאָנווענשאָן!

אָה, ווי דערלעבט מען שוין די גליקליכע שעה צו זעהן אייך אַלעמען אויף א ו נ ז ע ר קאָנווענשאָן. ווי דערלעבט מען שוין צו עסען דעם ריכטיגען „סאַפּער" אויף דעם באַנקעט פאַר די שוחטים־דעלעגאַטען פון דער גאַנצער לאַנד, און, דער עיקר, צו נעמען אין מויל אַריין די אמת'ע פייערדיגע שטאַרקע „פראָהיבישאָן" און מאַכען צו אייך אַלעמען מיט דעם גאַנצען האַרצען —

לחיים! לחיים! לשנה הבאָה בירושלים!

אונזער דאָפּעלטע טראַגעדיע

פון רעוו. זלמן בער מאגאריק

ישב ראש דאגודת השוחטים דסוליוואן ואלסטער קאָנטיעס וסביבותיה.

נאכדעם ווי איך האָב ערהאלטען די מעלדונג ווע־גען דער ערשטער קאָנווענשאָן פון אלע שוחטים פון אַמעריקע און קאנאדע, וואָס וועט אי"ה אָפּגעהאלטען ווערען בקרוב, האָב איך באמת געפיהלט ווי צו מאכען שהחינו. — ווייל איך גלויב באמונה שלמה, אַז די אידעע פון דער איצטיגער קאָנווענשאָן איז ארויסגע־וואַקסען פון די דרינגענדע נויט־באַדערפטיגקייט, פון די הכרחיות המצב אין וועלכען די שוחטים בכלל און איבערהויפּט מיר די שוחטים פון די ערי השדה המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית וקנדה געפינען זיך.

לאָמיר זיך נישט נאַרען, מיינע ברידער! לאָמיר קוקען דעם לעבען גלייך אין די אויגען אריין און פאר־שטעהן, אַז מיר לעבען איצט אין א שעת חירום. דאָס אלגעמיינע אידישע לעבען איז פּושט צורה ולובש צורה. די יסודות פון אונזער אַמאָליגען טראַדיציאָנעלען לע־בען האַלטען אין צוזאַמענברעכען. די באציאונג צו כלי קודש, צו די עובדים במלאכת הקודש ווערט שרעק־ליכער פון טאָג צו טאָג. אונזערע ליידען ווערען פּשוט אונערטרעגליך ווייל זיי זיינען דאָפּעלטע, נישט נאָר גייסטיגע, נאָר אויך מאַטעריעלע. ווייל מיר שוחטים טאָרען נישט פארגעסען דאָס, כאָטש מיר באַלאַנגען צו דער קאַטעגאָריע פון כלי קודש, זיינען מיר דאָך אָבער אויך צו דערזעלבער צייט עובדים, דאָס הייסט פּראָסט און פּשוט אַרבעטער, און אלס אזעלכע זיינען מיר אויס־געשטעלט און אונטערוואַרפען צו די קאַפּריזען פון בעלי־בתים, וועלכע נישט נאָר קוקען זיי אויף אונז מיט ביטול ווי אויף לא יוצלח'ס, און אונזערע פאָדערונ־גען פון שולחן ערוך ווערען נישט נאָר איגנאָרירט נאָר אָפּטמאָל אויסגעלאכט. — נאָר זיי, די בעלי־בתים, ווי־לען אויך ווי ווייט מעגליך ארונטערדייסען אונזערע אזוי אויך אָרעמע שכירות, שניידען די מאָגערע פאר־דינסטען ביז צום ביין אָהן רחמנות, און דארום איז אונזער טראַגעדיע אַ דאָפּעלטע. מיר ווערען פארפאָלגט נישט נאָר מבית נאָר אויך מחוץ — נישט נאָר ברוחניות נאָר אויך בגשמיות.

איז אָט דעם הויפּט פּונקט דארפען די ברידער שוחטים, איבערהויפּט די פיהרער, פארשטיין ווען מיר וועלען זיך פארזאמלען צו דער קאָנווענשאָן. מיר דאר־פען דאָס גוט פארשטעהן, כדי אויך צו קענען אונ־טערשיעדען אונזער קאָנווענשאָן פון אַנדערע רעלי־גיעזע און רבנישע קאָנווענשאָנס וועלכע קומען פאָר אַזוי אָפּט אין אמעריקע. זיי קומען פאָר יאָהר איין, יאָהר אויס. מען פארזאמעלט זיך, עס ווערען געהאל־טען שעהנע רעדעס, עס ווערען אָנגענומען פּאַרעווע רעזאָלוציעס, החלטות. מען קלייבט אויס מנהיגים, מען טיילט כבודים והכל שריר וקיים. און באלד ווי מען צופאָהרט זיך פארגעסט מען דעם עבר און מען הויבט זיך אָן גרייטען מכין זיין צו דער קומענדער קאָנוועני־שאָן פון נעקסטען יאָהר, וחוזר חלילה.

אָבער ווייסט איהר, ברידער שוחטים, פאר וואס דאָס איז אזוי? פאר וואס האָבען די קאָנווענשאָנס נישט דעם ריכטיגען ווערטה און ערפאלג? דאס איז דערפאר ווייל די אלע קאָנווענשאָנס ווערען אָפּגעהאל־טען פון מענשען, וואס קומען זיך צוזאמען מיט דעם צוועק צו ראַטעווען אַנדערע, העלפען דעם כלל ישראל, פארזארגען אידישקייט, רוחניות. —איז מאכען זיי דאָך דעם חשבון אָהן דעם בעל הבית. ווייל דאָס פאָלק, דער עם ישראל, וועמען זיי ווילען פארזארגען, זיצט זיך געמיטליך אין דער היים, לעבט זיך אויף זיין שטיי־גער, און עס איז איהם ווינציג וואס נוגע די החלטות וואס זיינע גייסטיגע פיהרער האָבען וועגען איהם אנ־גענומען און מיט וועלכע מען וויל איהם מזכה זיין שלא בפניו.

אַנדערש איז אָבער אונזער לאגע און במילא אויך דער צוועק פון אונזער קאָנווענשאָן. מיר קומען זיך צוזאמען נישט ראַטעווען יענעם נאָר זיך אליין. מיר האָבען קודם כל אין זינען אונזער אייגענע לאגע, וועלכע איז אויך צו דער זעלבער צייט נוגע דעם כלל אלס אַ גאנצען. מיר ווילען זיך אויפהויבען פון דעם שפל'ן מצב אין וועלכען מיר געפינען זיך. מיר ווילען אויך אַז אונזער ווארט וועגען דער הייליגקייט פון דיני שחיטה זאָל ניט איגנאָרירט ווערען. מיר ווילען פארטיידיגען אונזערע אינטערעסען עהרענהאפט, פארשטארקען אונ־זערע רייען, פארבעסערען אונזער לעבען בחומר וברוח. מיר זיינען דארום בלוטיג פאראינטערעסירט אין די אלע פראגען וואס וועלן אויף דער קאָנווענשאָן פארהאנ־דעלט ווערען. זיי זיינען נוגע אונזער עקזיסטענץ, אונ־זער כבוד, אונזער פּרעסטיזש אלס עובדים און דערצו נאָך במלאכת הקודש.

און אָט אין דעם ליגט דער גרויסער אונטערשיד צווישען אונזער קאָנווענשאָן און אַנדערע קאָנעוונשאָנס פון דעם אָרטאָדאָקסישען לאַגער. מיר פאַרטרעטען זיך אליין און מיר ווייסען וואס מיר ווילען און וואס אונז פעהלט.

ברידער שוחטים! מיר שטעהען יעצט פאר איינעם

פון די וויכטיגסטע געשעהענישען אין אונזער לעבען אין אמעריקע. די קומענדע קאָנווענשאָן מוז און וועט אי"ה לעגען דעם יסוד פאר א בעסערען און בכבוד'יגען לעבען. אין אונזערע אייגענע הענט ליגט דער גורל פון אונזער צוקונפט. מיר מוזען זיין ארגאניזירט אין איין גרויסער אגודה איבער'ן גאנצען לאנד, כדי יעדער יחיד, יעדער פרט זאל פיהלען אז ער האָט אימיצען וועלכער וועט איהם שטיצען מיט ראטה און טהאָט לעת מצוא ולעת צורך.

לאָמיר דארום פיהלען די גאנצע פעראנטוואָרטליכקייט וואָס די קאָנווענשאָן לעגט אויף אונז ארויף. לאָמיר אויסקלייבען פאסיגע דעלעגאטען, אנשי־דעה, וואס זאָלען מיט פולען ערנסט און איבערגעבענהייט פערהאנדלען בכובד ראש צו לעזען די פראָבלעמען וואָס שטעהען בעפאָר אונז, געפינען די פאסיגע וועגען און מיטלען ווי אזוי געהעריג אוועקצולייגען דעם יסוד פאר דעם נייעם בנין וואס די קאָנווענשאָן געהט בויען, און דאָס איז א פאראייניגונג פון אלע שוחטים אין א פארבאנד אונטער דעם נאָמען „אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה".

און איך בין הונדערט פראצענט זיכער אז אויב אלע דעלעגאטען וועלען קומען מיט דעם גוטען ווילען, אָהן קיינע פערזענליכע פניות, וועלען מיר אי"ה דורכפיהרען אונזער פראגראם און דערגרייכען צו אונזער ציל בשלימות. אין לך דבר העומד בפני הרצון.

עס מוז און דארף בעשאפען ווערען אויף דער קאָנווענשאָן אן אגודת השוחטים דארצות הברית וקאָנאדא.

אונזער שטרעבונג

(צום סדר היום פון שוחטים קאָנווענשאָן)

פון הרב שמואל דוב מהרש"ק, שו"ב בראטשעסטער, ניו יארק.

די איניציאטארען פון „שוחטים קאָנווענשאָן" האָבען מיט אייניגע וואכען צוריק אונז געמאָלדען, אז אונזער קאָנווענשאָן וועט פארקומען ז' און ח' אדר.

מיר דארפען ניט פארגעסען, אז אונזער מטבעה האָט צוויי זייטען, אונזער ארגאניזאציע האָט א צווייענדיגע שטרעבונג און א געדאָפעלטען ציל, און אז מיר מוזען מעסטען אונזער פליכט מיט א ברייטערען מאסשטאב און ניט באנוגענען זיך נאָר מיט פערזענליכע פראגעס, ווי דער פאל איז אין אנדערע עקאָנאָמישע יוניאנס און אָרגאניזאציעס.

מיר טאָרען ניט פארגעסען, אז אויסער דער פראגע ווי צו פארבעסערען דעם עקאָנאָמישען מצב פון די שוחטים אין אמעריקע, אוועקשטעלען אים אויף א געזונדען יסוד, ער זאָל ניט דארפען זיין אפהענגיג פון יענעמס רצון און ליידען פון א פרעמדען קאפריז, — האָבען מיר אויך פאר זיך א העכערע און א טיפערע פראגע. עס איז פאראן געוויסע מאָמענטען וואס מיר שוחטים דארפען פארגעסען אונזער פערזענליכען „איך" און באטראכטען דעם אינהאלט פון אונזער ארגאניזאציע אביסעל מעהר אביעקטיוו. ווי האָט געזאָגט דער „לץ הגדול הגבור והנורא" אין לעצטען נומער פון „שוחטים שטימע", אז „שוחטים דארפען אויך אמאָל אין א יאָהר זאָגען אן אמת".

און דער אמת איז: אז די איינציגע ארגאניזירטע מאכט, וועלכע קען האָבען די מעגליכקייט צו שטיין אין שפיץ פון ארטאָדאָקסישען אידענטום דאָ אין אמעריקע, איז נאָר די שוחטים אָרגאניזאציע, ווייל זי איז די איינציגע וועלכע האָט ניט קיין געגען ארגאניזאציע, קיין שטערענדע מאכט, וועמעס ציל איז צו צוברעכען וואס דער צווייטער בויט. אונזער ארגאניזאציע איז די איינציגע, וועלכע האָט ניט קיינע פארשידענע סארטען אידישקייט, פון באזונדערע מיינונגען און באזונדערע שטרעבונגען. מיר פארמאָגען ניט אין אונזערע רייהען ניט קיין גאנצע און ניט קיין האלבע רעפאָרמער. פאר אונז עקזיסטירט נאָר די פראגראם וואס אונזערע פוסקים פון די ראשונים ביז די אחרונים האָבען געשאפען. אונזערע רייהען זיינען ניט קיין דורכגעבראכענע. די חברים זיינען ניט צוטיילט אין „אגודות", „כנסיות", „ועדים" און „דגלים", איין ציעל און איין שטרעבונג האָבען מיר אלע, און דאָס איז פארשטאָרקען דעם אָרטאָדאָקסישען אידענטום אין אמעריקע, פארפעסטיגען אונזער טראדיציאן און פארשפרייטען דעם אידישען גייסט אין אלע ווינקעלעך, וואו נאָר א איד געפינט זיך.

געוויס האָט די התעוררות געדארפט קומען פון רבנים, וועלכע אין אלע צייטען און אין אלע ערטער זיינען זיי געווען די ערשטע פיאנערען צו פארשטארקען דעם אידישען גייסט. ליידער איז דאָ אין אמעריקע זייער כח שוואך, ווייל צוליב זייער געדריקטער עקאָנאָמישער לאגע, ווייל זיי האָבען ניט קיין געזונדען יסוד צו זייער מאטעריאלען לעבען, בריינגט עס זיי שטענדיג צו חלוקי דעות, מחלוקת און צוריסענקייט צווישען זיך... ביי אונז שוחטים (אויסער א קליינער אויסנאמע) איז די לאגע אין דעם פרט אביסעל בעסער. מיר זיינען פריי פאר זיך, מיר האָבען אויף זיך ניט קיין יאך

פון אנדערע מאכטהאבער, איז אונז פיל גרינגער מיט געמיינואמע כחות פיהרען א קאמף נעגען די הפקרות און די עמי הארצות פון אנדערע רעדעל פיהרער און דעה־זאגער. מיר, מיט פאראייניגטע כחות קענען פיל טאן פאר דעם עקזיסטענץ פון די ישיבות און קעמפען נעגען דעם עמי הארץ'דיגען גייסט פון פילע ת"ת, אין וועלבע עם נעוועלטיגען די ראביים מיט זייער „דושדאאיזם" און די עמי הארצים מיט זייער פראגראם פון עברי זאנען און מפטיר זינגען.

און אונזער רוף צו די חברים אויפ'ן קאנוועגשאן דארף זיין „כבשו את הקהילות ו'" לאזט הערען אייער שטים ביי יעדער געלעגנהייט וועלכע איז נוגע צו דעם עקזיסטענץ פון אונזער פאלק בכלל און פון דאם אידעאלטום אין אמעריקע בפרט. זייט די ערשטע צו ארבייטען פאר מזרחי און ציוניזם, און בעטיליגט זיך מיט ענערגיע אין אלע ארטיגע אידישע אינסטיטוציעס. בדענקט אהין ארויז אייער גייסט, דעם גייסט פון טראדיציאנעלען אידענטום. לאזט עס ניט איבער פאר טשאריטי בעזארגער און כבוד־זוכער, ביי וועלכע דער לבוש איז טייערער פון תוך און די צערעמאניע שטעהט העכער פון אינהאלט.

נעזויס איז כל התחלות קשות, און שטרויכלונגען וועלען מיר באגעגענען אויף יעדער טראט. מיר דארפען אבער זיך ניט אפשרעקען, און האפענדיג או דער כה פון אונזער ארגאניזאציע וועט זיך וואס ווייטער און וויייטער שטארקען און שטארקען, איז אונזער פליכט צו נעמען אויף זיך די איניציאטיוו צו פארשטארקען און פארשפרייטען אונזער טראדיציאנעלען גייסט.

און דאס דארף זיין אייגע פון די הויפט פראגעס אויף אונזער קאנוועגשאן.

תחזקנה ידיכם

(צו דער קומענדער אלגעמיינער שוחטים קאנוועגשאן)

פון הרב שמואל מנחם הלוי פיין, דעטראיט.

מיט גרויס שמחה האב איך געלעזען די מעלדונג אין „שוחטים שטימע", או עס נייט פארקומען אן אלגעמיינע שוחטים קאנוועגשאן, געוויסען און ארגאניזירט פון די שוחטי עופות אין ניו יארק. עס האט זיך פשוט ניט נעגלויבט, או דיזעם קען נעשעהן, און וועז אפילו עס איז נעווען השנים כתיקונן, און דער לעבען האט זיך נעפאסען זיין נארמאלען וועג און אלעס איז נעווען אין אדנונג, אלעס כשורה נעגאנגען, דאך איז באשטעטיגט נעווארען דער פאקט, או כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם. מכל שכן ביי אזא אומנארמאלער צייט, וואס אלעס איז איבערגעקערט. די נרעסטע הייליגקייט איז וואכעדיג נעווארען. הגבה השפילו ושפלה הגביהו. און דא אין לאנד, וואו אלעס שטראמט האר אפ, איז אהן א ספק או עס איז נויטיג אן אסיפה כללית מכל השוחטים אין לאנד, צו דעבאטירען אזא עיקר אין יערעטום ווי שחיטה, ווי אזוי עס קענען אוועקשטעלען אין דער מדרגה ווי עס דארף זיין על פי דת, און או יא אן אלגעמיינע קאנוועגשאן, דארף נאך מיין מיינונג פארהאנדעלט ווערען אט די 4 פראגען:

1) ס'דארף אוועקגעשטעלט ווערען אן ארדנונג, או נאר דער וואס איז ראוי צו זיין א שוחט עפ"י ד"ת, און דאס ער זאל זיין א מומחה און מוחזק י"ש און בעל מדות, יענער זאל קריגען די ערלויבניש צו שעכטען נסות ועופות.

2) די שכירות און פרנסה פון שוחט דארף און מוז זיין געזיכערט, און ניט דער אלסיילער אדער בוטשער, אדער אירגענד אנדערער, זאל קענען דעם שוחט ענטזאגען וען ער איז ראוי צו זיין שוחט עפ"י ד"ת.

3) עס מוז געשאפען ווערען א קופת השוחטים, אן אלגעמיינע אדער יעדע שטאט באזונדער, אום צו פארזאנדען די יענינע וועלכע זיינען אלט נעווארען, קראנק ח"ו, אדער אירגענד אנאנדער סבה ר"ל, וואס דער שוחט קען ניט אדער טאר ניט שעכטען.

4) עס דארף אנגענומען ווערען מיטלען או „די שוחטים שטימע" זאל ווערען א וועכענטליכער ארגאן, כדי די קארעספאנדענציעס פון שוחטים פון אלע פארווארפענע ווינקלען אין אמעריקע זאלען קענען ווערען פובליקירט, אום מען זאל האבען א קלארען באריף אן וויסען וואס עס קומט פאר ביי שוחטים און שחיטה אין נאנץ אמעריקא.

ומעמק הלב הנני מברך די קאנוועגשאן, או זי ואל האבען גרויס ערפאלג לטובת היהדות, לטובת השחיטה, ולטובת השוחטים.

באו חשבון!

פון רעוו. יהזקאל ראזען.

מיט דער אויסנאבע פון „די שוחטים שטימע" פון דיזען מאנאט שבט ערזינט זיך דער ערשטער יאהר זינט דער ושורנאל עקזיסטירט און די וועלכע האבען אין אנפאנג מורא נעהאט, טאמער וועט ער נישט זיין קיין בר קיימא, קענען שוין יעצט זיין זיכער אין זיין עקזיסטענץ, וויל דער דין אנערקענט אויך או צוועלף חדשים לעבען איז א נענוגענדער באוויין אויף א נעזונדען יסוד... און עס איז שוין יעצט די צייט צו מאכען א חשבון און אונטערציהען דעם סך הכל, וועלכע נוצען האט „די שוחטים שטימע" נעבראכט פאר די שוחטים בפרט, און פאר דעם אלגעמיינעם ארטאדאקסישען אידענטום בכלל, און מיר מוזען צונעבען או „די שוחטים שטימע" האט שוין אין דער קורצער צייט ריאדע זעהר פיל אויפנעטאן, חוץ דעם וואס זי איז דער אייניציענער ארגאן וואס פארטיידיגט די אינטערעסען פון די שוחטים נענען זייערע אנגרייפערס — איבט זי אויך

אויס א נעוואלדיגען מאראלישען אינפלוס אין דער אי־דישער נאם לטובת השוחטים והיהדות.

„די שוחטים שטימע" איז אויך דער גייסטיגער צענטער פון אלע שוחטים אין אמעריקע. די שוחטים אין די קאנטרים וועלכע זיינען צושפרייט איבער'ן גאנ־צען לאנד, זיינען פרעמד איינער צום צווייטען און פיהר־לען זיך זעהר עלענד. און דאם דריקט זעהר שטארק זיערע בענקענדע אידישע נשמות, וועלכע לעבצען נאך א גייסטיגער סביבה, און דאם גיט זיי „די שוחטים שטימע", — א גייסטיגע חברותא פון אלע שוחטים אין לאנד, א גייסטיגער צענטער.

„די שוחטים שטימע" קולטוריזירט אויך די שוחטים, מאכט זיי מעהר באוואוסטזיניג און ערציהט זיי צו זיין מעהר דענקענדע, ארויסצובראנגען זייערע מיינונגען אין נעוויסע פראגען, וועלכע קומען פאר אין אידישען לע־בען, און ערוועקט אין זיי דעם נעפיהל פון קנאת סופרים תרבה חכמה.

„די שוחטים שטימע" העלפט אויך זעהר פיל צו פאר־שפרייטען דעם נעדאנק פון בנין ארץ ישראל דורך דער „כחלת השבים" וואם איז נעגרינדעט נעוואָרען דורך שוחטים.

דעם גרעסטען קרעדיט קומט „די שוחטים שטימע" פאר דער איניציאטיוו צו פארווירקליכען דעם אידעאל צו פאראייניגען אלע שוחטים פון אמעריקע און קענ־עם אין איין גרויסען פארבאנד, צו וועלכען צוועק זי רופט יעצט די ערשטע גרויסע היסטארישע קאנווע־שאן אויף ד־ח אדער פון אלע שוחטים אין לאנד, וואו עם וועט ארגאניזירט ווערען אן „אגודת השוחטים דארצות הברית וקאנעדע", און וועו דאם זאל איהר נעלינגען צו שאפען, — און ווי מיר האפען, וועט טאקע אזוי זיין — איז דאם אליין גיט איהר שוין דעם זכות הקיום, וויל פארשיידענע אין אחדות וועט זיין א ברכה פאר דעם נאנצען אמעריקאנער ארטאדאקסישען אידענטום.

און מיר ווינשען די איניציאטארען און פיהרער און זאגען צו זיי די ווערטער וואם דער מלאך האט נעזאגט צו גדעון:

„לך בכחך זה והושעת את ישראל".

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

ליבערטי, נ. י.

ווערטער רעדאקטאר:

אין אייער אויסגאבע „שוחטים שטימע" פאדערט איהר, דאם יעדער שוחט זאל אייך שרייבען זיין מיי־נונג, וואם עס דארף פארהאנדעלט ווערען ביי דער קומענדער קאנוועגשאן פון שוחטים, האף איך אז איהר וועט מיר ערלויבען אויך מיין מיינונג אויסצודריקען ווי פאלגט.

יעדער איינער פון אונז ווייס צו גוט דעם פאקט, דאם כמעט יעדער שוחט איז אין שטענדיגע נעפאהר צו פארלירען זיין מצב הפרנסה דורך פארשידענע אור־זאכען, ווי צ. ב. ש.:

1) פילע טשיקען־מארקעטס ווערען צוגעמאכט, עם מאכט ניט אוים וואם די אורזאכע זאל ניט זיין.

2) דורך פארשידענע מחלוקות, וואם ווערען מיים־טענס אינסצענירט פון די נידערינסטע עלעמענטען און נעשטיצט פון די באוואוסטע רע־בנים ארגאניזאציע, ווי עס ווערט טרויריג נעשילדערט פון הר' אליהו ליב פישער פון סט. לואיז (זעה „שוחטים שטימע" פון חודש כסלו. יעדען שוחט מיט רגש האט די מעשה דאם הארץ פארקלעמט, שומו שמים).

3) דורך פארשידענע שטרייטען מיט בוטשערס הן בעניני כשרות והן בעניני הפרנסה א. אז וו.

דאם זיינען עפ"י רוב די סיבות, וואם דער שוחט פאלט נידעריג ביי זיך און קאן דאדורך ניט אויס־פיהרען אין עניני כשרות און אויך ניט אין עניני פרנסה. לזאת דארף, לדעתי, די בעפארשטעהענדע קאנ־וועגשאן טרייען מיט אלע כחות אפצושאפען די דא־זיגע איבלען, ולענ"ד איז די ארגאניזיישאן וואם זאל יעצט באשאפען ווערען ביכולת די אנגעוויינטאנטע פראבלעמס צו לעזען באופן זה:

עס דארף געשאפען ווערען פאר יעדען שוחט וואם קומט אין דער אנודה א סארט אינשורענס־פא־ליסי, וואם זאל איהם פארזיכערען מיט 60—50 פרא־צענט פון זיין פארדינסט. למשל, א שוחט וואם פאר־דינט 50 דאלאר פער וואך זאל קריגען א פאליסי וואם פארזיכערט איהם, דאם באם ער ווערט ארויסגעוואָרפען פון זיין פרנסה דורך וועלכע סיבה עס זאל ניט זיין, זאל ער קריגען למשל 30 דאלאר פער וואך.

איך דענק, דאם די שוחטים־ארגאניזיישאן קען זיך פארבינדען מיט וועלכע פון די גרויסע אינשורענס־קאמפאניס אויף פאלגענדען אופן, דאם באם וועלכער שוחט וואם האט זיין פרנסה פארלוירען און די שוחטים ארגאניזיישאן דארף איהם צאהלען 25 אדער 30 דאלאר לשבוע, זאל די קאמפאניע דארפען צאהלען 50% און די שוחטים ארגאניזאציע די אנדערע 50%. באופן זה וועלען ביידע, הן די אינשורענס קאמפאני הן די ארגאניזיישאן, פראקטיקטע זיין פון יעדען מענשליכען

שווינדעל. בהיות אז די ארגאניזיישאן וועט דארפען צאהלען די העלפט, וועלען זיי טרייען מיט אלע כחות דאס דער סכסוך זאל אויסנעמלעכען ווערען. און אויך וועלן דער שוחט וועט נאר קריגען למשל 60 פראצענט פון זיין פארדינסט, וועט ער ניט וועלען אויפגעבען זיין ארבייט. דאנעבען וועט יעדער שוחט קאנען מעהר אויספיהרען הן אין עניני כשרות והן בריני ממונות, אז ער וועט זיך ניט דארפען שרעקען דאס ער וועט כלייבען מחוסר לחם ח"י. זעלבסטפארשטענדליך, דאס יעדער שוחט וועט מוזען צאהלען פאר אזא פאליסי א נעווישע פרימיום לויט די יאהרען און לויט זיין פארדינסט, אבער יעדער בר דעת וועט דאס מיט פארגעניגען באצאהלען.

נאטירליך דארף דער פלאן גוט אויסגעארבייט ווערען מיט אלע איינצעלהייטען לויט דעם סיסטעם וואס די אינשורענס קאמפאניס ארבייטען. אבער באס עס זאל זיך איינגעבען דאס מויצא צו זיין מכת אל החופל, וואלט דאס זיין לטובה גדולה אין אלע פרטים. עס איז אויך אמת דאס צו פארזארגען אלטע, קראנקע און עלענדע שוחטים איז פון זעהר גרויס וויכטיגקייט, אבער ווער עס זעהט בעין פקיחה דעם מצב השוחטים אין דער מדינה, וואו הרוב מנין ורוב בנין מאחב"י זיינען לדאבוננו ניט מדקדק במצוות ובכשרות ומפילא ווירקט דאס אינסטינקטיוו אויף די מארקעטלייט און בוטשערס, און ליתר תוקף צו צושטערען דעם נאנצען דרך ארץ פאר'ן שוחט העלפט נאך דאס שטענדיגע מחלוקת צווישען אונזערע רבנים, און ביי אזעלכע אומשטענדען זיינען באמת כמעט אלע שוחטים בבחינת אלט, קראנק און עלענד. עבדים משלו בנו, פודק אין מידם.

די נעשיכטע פון סט. לואים הנ"ל איז ניט די איינציגע. איך וואלט די נאנצע שוחטים-וועלט אויפגעטרייסעלט מיט באקאנט מאכען די מיאוס'ע און ברוטאלע מעשים שהיו. תסמר שערות הראש באלה אלהיך ישראל. אבער איך דענק, אז די צייט איז נאך ניט מסוגל דאס מפרסם ברבים צו זיין. אי"ה לעת מצוא וועל איך נאך שרייבען. ולע"ע חבר אני לכל אשר יראוך. השי"ת יצליח את דרכנו ואנודתנו תשגשג, תפריח ותעשה „פרי" לשם ולתהלה.

ברגשי כבוד,

אברהם איללמאן, שו"ב דליבערטי, נ. י.

פוירנדייל, סוליוואן קאונטי.

ווערטער רעדאקטאר:

איך שרייב אייך דעם בריף מעומקא דלבא. אייער ארטיקעל פון ר"ח טבת וועגען די שוחטים לעת הזקנה האט נעריהרט מיין הארץ. לייידער איז עס זעהר שווער צו זיין א שוחט אן אלטער מאן, דען מען נעמט ארויס פון איהם די כחות וועז ער איז יונג. וועלכע צרות און ליידען דארף ער דורכמאכען ביז ער קריגט א שטעלע. נאכדעם דארף ער ליגען אין פארשטיקעניש, קיין לופט, קיין זון, נאר שמוץ און כנים און נראבע ווערטער. עס קומט אויס צו ליידען פון בע"ב, פון ארבייטער בוטשערס און פון נאך אזעלכע.

אין יזדאפ האט מען נעהאט רעספעקט פאר דעם שוחט. דער רב און שוחט זיינען נעווען רעגס אהובים. דא איז מען, ליידער, שונאים. דא וויל יעדערער זיין א האן. דערווייל ווערט דער שוחט דערשטיקט. שומו שמים! אבער ומה תעשו ליום אחרון? איך מיין, וועז דער שוחט ווערט אביסעל וויייסלאך, מען וויל איהם אין מארקעט ניט האבען, קיין נעלד האט ער ניט וויל ער פארדינט ניט ציפל, און דא פיהלט ער ערשט די זקנה. א נעווענליכער מענש נעמט א פושקארט, א בעסקעט און פעדעלט. אבער א שוחט האט קיין כח ניט — תורה מתשת כחו של אדם. דער שוחט האט אין די יונגע יאהרען זיך נעווענערט, נעלערנט אין דער פרעמד. ווידער, ווי פאסט דאס פאר איהם און פאר אלע שוחטים?!

איך גלויב, אז דער פלאן איז נוט, מיר זאלען מאכען אן אינשורענס פאליסי, און אזוי ווי א שוחט ווערט א בן ששים זאל ער האבען פון וואנען צו לעבען און זאל זיך נישט דארפען ארומוואלנערען און אנקומען צו טשאריטי, עס זאל נישט זיין א שאנדע פאר די שוחטים. און מען קען דאס לייכט אויספיהרען. לאמיר אנפאנגען, וועט דאס קומען ממילא.

די נמ' ב"ב השותפין. רבי פתח אוצרות בשני בצרות, אמר יכנסו בע"מ בעלי מקרא אבל עמי הארץ אל יכנסו. פרעגט די וועלט די קשיא: ווי טוט דאס רבי הלא אין בודקין למזונות? נאר דאס האט רבי נעזאגט, אז אלע האבען יוניאנס און מען נעמט זיך אן פאר זיי, אבער ניט פאר'ן ת"ח, מוז איך זיך אננעמען. דאס גלייכען איז מיט אונז. קיינער נעמט זיך ניט אן פאר אונז, טא לאמיר אליין עפעס טאן. אם אין אני לי מי לי?

איך גלויב, אז דאס איז זעהר א גלייכע זאך. איך בעט אייך, הער רעדאקטאר, דרוקט מיין בריף, אפשר וועט דאס אלעמען עפענען די אריגען און מיר וועלען זיין פארזארגט מיט א שטיקעל ברויט אויף די אלטע יאהרען.

ממני אחד מן השוחטים אוהבכם,

משה זאב וואלף,

שו"ב פוירנדייל, סאליוואן קאונטי, נ. י.

גאלוועסטאן, טעקסעס

לאחי השוחטים דארצות הברית וקענעדא.

שלום לרחוק ולקרוב.

ערלויבט מיר אלס איינער פון די ערשטע גרינדער פון דער אגודת השוחטים, מיטקעמפער מיט טאט, וואכט און שריפט, און געווענענער סעקרעטאר, צי

גראטולידען אייך אין אייער ערפאָלג און ווינשען אייך סוקסעס אין אַלע אויסבעסערונגען. איך וואָלט גע־וואונשען צו זיין מיט אייך ווידער און געניסען די גייסטיגע הנאה פון אייער געזעלשאפט (אולי יש תקוה?).

אַזוי ווי אויף דער קאָנווענשאָן וועלען פאַרהאַנ־דעלט ווערען וועגען פילע תקנות און רעזאָלושאָנס, און צווישען די רעזאָלושאָנס, ווי איך האָב באמערקט אין דער „שוחטים שטימע", איז: ניט צו לערנען מעהר די אומנת השחיטה פאַר אַן אומבאשטימטער צייט צו נייע, זאָגאַר קוואַליפיצירטע פערזאָנען, — ערלויבט מיר צו זאָגען, דאָס: לא טוב הדבר אשר אתם עושים, לא זו הדרך! מיר דאַרפען ניט זיין ענג־האַרציג און ניט נעמען קיין ביישפּיל, ניט פון די ווארשאַווער שוחטים און ניט פון די גאַליציאַנער שוחטים. אפשר האָבען זיי זייערע טעמים ונמוקים. מיר זיינען אין אַן אַנדער לאַנד און אונזערע השגות דאַרפען זיין ברייטערע, און ניט זיין דאַגעגען דעם מאמר חז"ל (חולין דט.) אָמר רב יהודה אמר רב ת"ח צריך שילמוד ג' דברים: כתב, שחיטה ומילה. מיר מעגען אויך נעמען אַ ביישפּיל פון דער געשיכטע פון חוני המעגל (תענית כ"ג), וועלכער האָט גאַנץ גוט געוואוסט די צייט וואָס עס דאַרף נעמען פאַר אַ חרוב צו ארויסברענגען פרוכט, נאָר ער האָט פילייכט ניט פאַרשטאַנען די נויטווענדיגקייט צו פלאַנצען, וואָס זיינע פרוכט וועלען ערשט ארויסקומען אין 70 יאָהר ארום. אָבער דער איינפאַכער פאַרמער האָט איהם גע־לערענט, אַז אַ מענש דאַרף ניט האָבען בלויז זיך אַליין אין זינען נאָר די צוקינפטיגע דורות. און ווי שאַרף איז געווען דעם פאַרמער'ס אנטוואָרט: „אנא עלמא בחרובא אשכחתיה, כי היכי דשתלו לי אבהתי, אנא נמי שתלי לבנאי". מיר דאַרפען טאָן אונזער פליכט און לערנען צו די ריכטיגע פערזאָנען, וועלכע וועלען ניט מסיג גבול זיין, נאָר וועלען געפינען נייע כשרה פלעצער פאַר זייער אומנת.

און דאָס זעלבע איז מיט רבנים, חזנים און מלמדים. רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. עס זיינען דאָ אין לאַנד פילע שטעדט און שטעדטלאך מיט היבשע צאָהלען אידען, און ליידער האָבען זיי ניט קיין שוחטים, קיין מלמדים און קיין רבנים (אפשר רעפאָרם ראַבאַיס), און די פליכט דאַרף זיין צו שאַפען ביי יענע עצמות היבשות דעם רוח החיים, וועלכעס וועט אָנהויבען זוכען און פאָדערען די גייסטיגע פרוכטען פון דעם כרם היהדות.

הלל יעקב הורוויץ,

שו"ב בגאַלוועסטאָן, טעקסעס.

קליוולאַנד

געעהרטער רעדאַקטאָר:

לעזענדיג די „שוחטים שטימע" מיט איהר גרוי־סען פאַרנעם הן בכמות והן באיכות, זיינען מיר גע־וואָרען איבערצייגט אַז די „שוחטים שטימע" איז אַ וועקענדיגער זייגער, אַ שופר וואָס וועקט אַלע שוחטים פון לאַנד צו פאַראייניגונג. און יעצט ווערט גערופען אונזער קאָנווענשאָן, וועלכע דאַרף פאַראייניגען אַלע שוחטים פון לאַנד אין איין שטאַרקע אַגודת השוחטים דארצות הברית וקאַנאַדאַ, וואָס דאָס מיינט אונזער בע־נעפיט, אונזער עקזיסטענץ. צו באַזייטיגען פון דער אידישער גאַס חלול השם, מכשולים פון נבלות וטרפות, וואָס קומען פאָר פאַר אונזערע אויגען און מיר מוזען שווייגען. אַ תירוץ אויף דעם האָבען מיר פון טפלא תלי בי, דער פחד פון ארויסגעוואָרפען ווערען פון דעם מאַרקעט־מאַן, דאָס מיינט פאַרלירען די פרנסה דורך דעם וואָס דער שוחט וועט וואַגען זאָגען דעם מאַרקעט־מאַן אַ דעה. אייניגע מכשולים פון נבלה וטרפה קענען פאַרהיט ווערען נאָר דורך אַ התחברות פון אַלע שוחטים, דורך נעמען די איניציאַטיווע אין אונ־זערע אייגענע הענט און ארויסזאָגען דאָס שלאָג־וואָרט וועלכע שוחטים זיינען דערצו בארעכטיגט. פאַר אונ־זער אָרימען לעבען גיבען מיר אַוועק דעם גוף מיט דער נשמה, קען קיינער ביי אונז ניט אַוועקנעמען אונ־זער וואָרט און אונזער עקזיסטענץ. יעדער פראָכטער אַרבייטער שטעלט אַיין נאָר זיין גוף פאַר אַ לעבען צו מאַכען, אָבער ניט זיין נשמה, אָבער שוחטים העוסקים במלאכת הקודש, זיי שטעלען איין ביידע זאַכען, דעם גוף מיט דער נשמה.

און איך וויל זאָגען צו די שוחטים זיך ניט איינ־צוריידען מיט קיינע תירוצים. איהר ווייסט דאָס גוט, אַז כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נתפס על אותו עון. און שוחטים, ווייס איך, קענען אַ סך פאַר־היטען. אין חכם כבעל הנסיון. פאַרגעסט ניט, חברים שוחטים, אַז קיין פראָטעקשאָן פון קיינעם קענען מיר ניט האָבען, נאָר פון זיך אַליין. אַלס יושב ראש פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר ביי אונזערע שוחטים, האָב איך אויסגענוצט אַלערליי וועגען, הן בגשמיות הן ברוחניות, און געמאַכט אַלערליי קאָמבינאַציעס מיט די רבנים פון אונזער קהלה אום כדי צו פאַרבעסערען דעם מצב השוחטים און אָפּשאַפען אַביסעל דאָס הפקרות, ולא עלתה בידי.

און יעצט איז באשלאָסען געוואָרען צו פאַררופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים דאַמעריקא, ווייל נאָר דורך אַ קאָנווענשאָן מיט אַ התקרבות מאַנשי שלומנו, וואו יעדער איינער וועט זיך אויסשפּרעכען צום וואָהל און בעסטען פאַר דעם עקזיסטענץ פון שוחט, הן בגשמיות והן ברוחניות, וועלען מיר קענען בעזרת השם עפּעס אויפטאָן.

איך וויל באמערקען, אז מיר, די שוחטי עופות אין קליוולאנד, זיינען ארגאניזירט אין א שטארקער יוניאן מיט קיין עין הרע 40 שוחטים. אבער א יוניאן מוז האבען יוניאן־לייטע, אבער צום באדויערען ביי אונז איז דאס ניטא. עס פעהלט זיי דער שטאלץ פון א יוניאן־מאן, וואס דאס מיינט אויף אונזער לשון אן עהרליכער איד מיט דעם געפיהל פון אחדות מיט'ן צווייטען חבר.

עס איז מיין מיינונג, אז די קאנווענשאן וועט מאכען א סוף צו די אלע איבלען פון אונזער מצב און וועט פאראייניגען צוזאמען די רבנים מיט די שוחטים פון אמעריקא כולם באגודה אחת. דאמאלסט וועט אויפ־געהויבען ווערען דער פרעסטיזש פון שוחטים און פון רבנים, אין די אידישע וועלט וועט דאן רעספעקטירען אי דעם רב, אי דעם שוחט, און דאן וועט זיין שלום ביי אונז אלעמען, אמן ואמן.

דוב בר' זאב שפיגעל,
יושב ראש באגודת השוחטים פה עיר קליוולאנד.

שמחות ביי שוחטים

זונטאג, פ' יתרו, איז געפראוועט געווארען א גרויסארטיגע חתונה ביי אונזער חשוב'ען ברודער פון די שעהנסטע שוחטים אין בארא פארק, ר' אליעזר האלפערין צוזאמען מיט זיין פרוי האבען געפיהרט זייער גערא טענעם זוהן צבי הירש צו דער חופה מיט דער גערא טענער כלה, א כלילת יופי. דער חתן איז א באוואוסטער לאיער, וועלכער פארשאפט זיך א גרויסען נאמען מיט זיין חריפות און משפטים.

עס איז אנוועזענד געווען א שעהנער געקליבענער עולם, יחידים און קאמיטעס פון לאדזשען און סא־סייעטיס, צווישען זיי א קאמיטע פון די אגודת שוחטי עופות דניו יארק, באשטעהענד פון ר' ברוך רייכער, מ. שאליט, דייווידסאן, זיינען געקומען זיך משמח זיין מיט די גליקליכע עלטערען און זיי ווינשען א האר־ציגען מזל טוב.

זעהר שעהן האט געזונגען „מי אדיר" און די ערשטע ברכות חזן ושו"ב רעוו. נעכעס. מסדר קדושין איז געווען הרב גרינבערג. די שבע ברכות האט גע־זאגט זעהר שעהן חזן ושו"ב ר' ברוך רייכער. וואונ־דערבאר שעהנע און אמוזירענדע רעדעס צונויפגע־פלאכטען מיט דברי תורה, מיט מילי דבדיחותא מענינא דשמחה זיינען געהאלטען געווארען פון די שוחטים הרב גרינבערג, רעוו. רייכער, רעוו. שאליט און רעוו. ישראל פין. טאוסטמייסטער איז געווען רעוו. דייווידסאן. צום לעצטען האט דער בעל שמחה אליין פאר־ענדיגט מיט זיין פאטערליכע ברכה לצמד הנחמד און אלעמען באדאנקט. אלע האבען איהם אפלאדירט און געוואונשען איהם פיל נחת צו דערלעבען.

חזן שלמה'לע באשקאוויץ, דער גאון הנגינה והתפילה, האט חתונה געהאט מיט מזל מיט די שעהנע און גערא טענע טאכטער פון הרב ירחמיאל קומין, דער פארטרעטער פון חפץ־חיים'ס ישיבה דא אין לאנד. די חתונה איז פארגעקומען יום א' פ' יתרו אין לינ־דען האיטס סענטער, בארא פארק. די פראכט און גלאנץ פון דיזער חתונה וועט בלייבען לאנג אין זכרון ביי דעם געקליבענעם עולם פון געסט, וואס איז בא־שטאנען פון א גרויסער צאהל באוואוסטע רבנים, שוחטים און בעלי בתים נכבדים. די רבנים זיינען געקומען צוליב דער כלה'ס צד, און די שוחטים צוליב דעם חתנ'ס צד, ווייל דער חתן איז דער זוהן פון בא־וואוסטען שוחט און חזן ר' ישראל באשקאוויץ, רע־קארדינג סעק. פון די אגודת השוחטים, וועלכער איז זעהר באליבט און געאכטעט ביי אלע שוחטים.

די חופה־צערעמאניע איז זעהר איינדרוקספול דורכגעפיהרט געווארען פון הרב יעקב צבי באשקאוויץ, אן אנקעל פון חתן. הרב ישר האט געהאלטען א רעדע אין ענגליש און געלייענט די כתובה. הרב ד"ק שטערן און רעוו. שמואל קראלאוויץ האבען גערעדט, און ר' ישראל באשקאוויץ, אבי החתן, האט געזאגט די ברכה אחרונה. א געקליבענער כאר האט מיטגע־האלפען אין דער נגינה.

אויף דער פראכטפולער חופה־וועטשערע זיינען געהאלטען געווארען רעדעס. דער טאוסטמייסטער איז געווען הרב ישר, וועלכער האט פארגעשטעלט די רעד־נער זעהר וויציג מיט דורכגעפלאכטענע מאמרי חז"ל. עס האבען גערעדט הרב י"ר קומין, דער פאטער פון דער כלה, וועלכער האט אנגעצייגט דעם יונגען פארעל ווי צו לעבען כדי צו זיין גליקליך. רעוו. יעקב בלום, נשיא פון דער שוחטים יוניאן, האט זעהר הארציג בא־גריסט דאס יונגע פאר. רעוו. אלי' מעלצער, סגן האגודה, און רעוו. יוסף ראזמאן, מנהל. דער לעצטער רעדנער איז געווען הרב רודענסקי, דער פארטרעטער פון כולל קאוונא. דער חתן אליין האט מסיים געווען מיט זינגען א ליד פון פרנסה, וואס האט באגייסטערט אלע־מען מיט די געשמאקייט און זיסקייט פון זיין שטימע.

דער עולם האט זיך גרויסארטיג אמוזירט ביז אין דער פריה, טאנצענדיג היימישע טענץ, חסידישע האפקעס און זינגענדיג אידישע נגונים'לאך. פילע טע־לעגראמען פון ארגאניזאציעס און פראמינענטע פיגורען זיינען געלייענט געווארען. מיר ווינשען חתן־כלה און מחותנים פיל גליק.

ה ש ו מ ר

ירחון מוקדש להזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

הגיעה השעה

בודדים נעזבים ועלובים הם השו"בים בארצות חברית וקנדה, נדחים ופזורים בכל קצוי הארץ. אין אגודה אחת כללית משותפת לכל השו"בים שבארץ, אין מרכז שינהל את כולם ויראג לצרכי הגוף והנפש של העובדים עבודת הקודש. כל אחד דואג לעצמו, ורק לעצמו, כל אחד ואחד מתבודד ביגונו וביסורי נפשו בפנה נדחה שלו, כל אחד וצרור צרותיו על שכמו, והבדידות היא נוראה, אוכלת הנפש והרוח, והשו"ב אשר רוח לו מרגיש בצערו ובבדידותו הנוראה ואין מי שיושיע לו.

והנה התחילו השוחטים שבניו־יורק רבתי להתאגד, להתפדד, יסדו להם „אגודת שוחטי עופות". ועל ידי אגודה חזקה ואמיצה זו, התחילו להשתחרר מכבלי העבדות, והרוח התחיל לבקוע לו דרך, דרך הנשר בשמים, התחילו להרגיש ולהבין כי יש להם צורך בעתון מיוחלהם, שיהיה באר־כחם לפני דעת הקהל שבאמריקה, שיתבע את עלבונם, וידרוש את עלבון הצדק והיושר, עלבון הקדושה הישראלית, ושלטון הרוח על החומר, ויסדו להם את הירחון המקצועי שלהם „די שוחטים שטימע" עם מדור גדול בעברית בשם „השומר". „השומר" מוקדש ביחוד לתלמידי חכמים, לאנשי הרוח והעט, להוגי דעות ומפיצי דעות בישראל. בא הירחון וקרא לאחדות הכחות, לרכוז, ליצירת מרכז להשו"בים שבארצנו. וקולו לא היה קול קורא במדבר. הזדעזע המת, הקיץ השו"ב הרדם מתרדמתו, התחיל מבין ומרגיש את מצבו, מצב מעציב, והתוצאות הן — כי בעוד ימים אחדים, בימי ז'—ח' אדר, ואספה גדולה ונכבדה, ועידה ארצית מאת השו"בים שבכל רחבי ארצות הברית וקנדה תתקיים, שבה יקחו חלק השו"בים הערים והפקחים, הזריזים ואנשי המעשה, אלה שקשה להם להיות במאסר החיים, מבקשים מוצא, חירות, ורוצים להיות שו"בים מכובדים אצל הקהל, ולהתפרנס בכבוד, בהיתר ולא באיסור, ואינם רוצים ללקוט פרורים אצל שלחנות של טבחים מגושמים ולהרכין את ראשם לפני כל גס ונבזה. ואלה יהיו „אחרונים לשעבוד וראשונים לגאולה".

ואלה השו"בים שקוראים ומבינים את דברי אלה, והם המבינים ואנשי הרוח שלנו, הם בודאי יישפיעו שפע קודש על צירי העידה לנשת לעבודה חשובה וקדושה ונחוצה עד מאד, והיא: יסוד „אגודת השו"בים שבארצות הברית וקנדה".

הסתדרות אחת גדולה עד מאד, אגודה כללית אחת בכל רחבי המדינה צריכים ליסד, והאגודה הזו תגן על כל שו"ב ושו"ב, על עניניו החמריים והרוחניים, ולא יהין שום איש לפגוע בשו"ב לרעה, בידעו כי לא בודד ובעזב הוא השו"ב באמריקה, כי חברים באלפים יש לו שעמו הם בצרתו, וכשער להיות האלפים באים להושיט לו יד עזרה, יד חזקה ואמיצה, ומי שפגע בכבודו של שו"ב אחד הוא פוגע בכבוד אלפים שו"בים.

האגודה תופר, מיטב הכחות יתאחדו, והדושה להאגודה הארצית עבודה ארוכה לדורות, אשר תתנהל לאט לאט, לא בערבוביא, לא ברעש וחפזון, כי אם בזהירות ומתינות, וסבלנות, על פי סדרים נכונים וחוקים קבועים; אשר תקבין מכל פנות הארץ את הכחות הפזורים והנדחים, ו„אגודת השו"בים דאמריקה וקנדה" תלך הלוך וגדול בכמות, הלוך וחזק באיכות, הלוך וקרוב אל המטרה העליונה, לאחד את כל השו"בים שבכל תפוצות ישראל, שבכל המדינות, לאגודה עולמית אחת, בעלת השפעה גדולה ועמוקה עד מאד, ותלך אל המטרה בפסיעות קטנות, אבל בטוחות. נחוץ רק לאחד איפוא את הכחות אשר לנו ולסדר את העבודה בכל הדרוש להשגת המטרה שלכך נוצרה הועידה הראשונה של השו"בים שבארץ. וצריך לעבוד בזהירות ומתינות ובהשתתפות כחות רבים על פי סדר ושיטה קבועה. ולהוציא לאור את „השומר" ו„השוחטים שטימע" מדי שבוע בשבוע.

ויש צורך גם כן לקבוע מרכז תמידי באחת הערים היותר גדולות שבארץ (ניו־יורק, למשל), אשר ינהל את כל עניני האגודה הכלליים בהנהגת והשגחת נשיא ועוזרים חרוצים שיעזרו לו בעבודתו הקדושה, ומזכיר מנהל חרוץ שעל ידי עבודתן התמידית החרוצה אפשר באמת לעשות גדולות ונפלאות.

וידעו נא הצירים, צירי הועידה, כי הם אהראים לדורות בער כל פסיעה ופסיעה, בער כל החלטה והצעה, ובער כל מעשה ודבור, וביחוד בער הצלחת הועידה. ימעטו בדבור כי „לא המדרש עיקר אלא המעשה". ועת לעשות היא.

הגיעה השעה!...

שמריהו ליב הלוי הורוויץ.

על ידי שפע החומר שבגליון זה לרגלי הועידה הארצית של השו"בים הושמטו בגליון זה המדורות הקבועים, „הרמב"ם ותורתו", „הלכות שחיטה" להרב רש"ל הורוויץ, גם המדור הקבוע „פון אונזער אלטען הייליגען קוואל".

המערכת.

אגודת השוחטים, „קול השוחטים" ו„נחלת השבים"

השקפה כללית וברכה

מאת הרב רפאל מרדכי בארישאנסקי.

בעוד ימים אחדים תבלה שנת הופעת העתון „די שוחטים שטימע" על ידי העורך הנעלה הר ב ר' שמריה ליב הורוויץ בהשתתפות סופרים חשובים שנתנו ידיהם לו. והנה לרגלי המקרה הזה הנני בא למסור לקוראי העתון הנ"ל השקפתי על השוחטים הנכברים דעירנו בלי כחל ושרק, רק האמת כמו שהיא. אני רואה בעיניים בהירות שהאגודה הזאת הולכת ומתקדמת בלי שאון ומהומה ומבלי כניסת אנשים זרים שאין להם יהם להאגודה. אנשיה התרכזו בתוך מקדשם לבדם, ומצליחים ויש שכר לפעולתם, ואם ישאל איש באיזה כח הגיעו לידי גובה כזה? התשובה היא פשוטה: נשמה כללית ואחדות עמה חופפת עליהם ואינה מניחה לאיזה פרטים, אם אולי יש, השואפים להתפרדות והתברלות להוציא מהשבתם אל הפועל, ועל כרחם היא מטפחת על פניהם ומביאתם אל המחנה ומאחדת ומאגדת אותם. ומזכן שהנשמה הכללית פשטה צורתה הקודמת ולבשה צורה חדשה, בראשונה באה רק בשם החומריות, מאסו בחיי עבדות להיות ככדור משחק בידי נותני לחמם, והרגישו בחושם הטבעי, שאם לא ייסדו בסיס נכון למחיתם, או יהיו באסקופה הנדרסת, וישלוט עליהם הרצון המשולה של אדוניהם, וברגע באפס יושלכו החוצה ככלי אין חפץ בו, והצליחו במעשיהם ויסדו אגודה חזקה, גוף מוצק בנוי על יסודות חזקים כל ימותו לזמן רב, אבל באחדונה, בשעה שהגיעו למטרתם ונתהוו בטחים במצבם הנשמי, באה הנשמה הכללית ולבשה צורה חדשה והופיעה הרוחניות והפיחה רוח חיים בהמאטריאליזם היבש בלי לחלוחית, כי אין חומר בלי צורה, ויבוא הרעיון הרוחני להנשמה הכללית ומוציא כפעם בפעם הניצוצות הגנוזים בתוכם לתקן דברים טובים ומועילים שאין ערוך להם, בשם הרוחניות. אגודת השוחטים שלחה נכבדיה העומדים בראש האגודה לארצנו הקדושה לבנות הריסותיה, וקנו חבל אדמה של אלפי דונם, ויסדה חברה למטרה זו בשם נחלת השבים, ופתחה לשכה מיוחדה לקבלת חברים — לנחלת השבים. זה כשנה יסדה עתון חדשי ושמו בישראל „די שוחטים שטימע" ועורכו הוא הרב נכבד המומחה לזה והעתון הזה מאיר כל ענייני השחיטה והשוחטים, אינו מניח דבר קטן שלא ישים עינו עליו, וגם לכל דבר הנוגע לעמנו יש בו מקום על ידי הרב העורך וסופריו הנכברים. ובימים האחרונים האלה החליטו אנשי צורה וחושבי מחשבות שבהאגודה לברוא בריאה חדשה שתהא לגפן אדרת בישראל בקרב הימים, ותרבה להוציא פרי חלילים, היינו לאחד ולארגן את כל השוחטים הפזורים בכל מדינת אמעריקה, שכולם, לרבות גם השוחט השוכן בעירה היותר נדחה, יחסיון תחת נשמה כללית אחת שאחדות שמה, ובלי ספק שתצא מחשבתם אל הפועל אחרי שיש בהם בעלי מרץ ורצון חזק היודעים את אשר לפניהם. הקיצור, בשעה שכמה אגודות הן במצב הקפאון, כי נתקיים עליהן המאמר ביבמות, אין בן דוד בא עד שיכלו כל ה„נשמות" שבגוף, היינו שנשמה אין, ורק הגוף לבדו הוא המושל, ולכן לא תוכלנה האגודות להחזיק מעמד, ו„אגודת השוחטים" משלבת הרוחניות עם החומריות, ומצליחה במעשיה. ואני מברך אותה שיופיע ה' על מעשי ידיה ותעלה מעלה מעלה ותהא לסמל לחברותיה האגודות שתלכנה בעקבותיה לעשות כמתכונתה ואז תצלחנה גם הן.

ברוכים הבאים

מוקדש להוועידה הראשונה של השוחטים דארצות הברית וקנדה

מאת שלמה אונגאר.

ברוכים הבאים, חברים נכבדים,
צירים נאמנים לשולחיכם,
בואכם לשלום, חביבים נחמדים,
בזרועות אהבה תקובלו מאחיכם.

רב לכם הלוך מטה שחוה,
הרפו היות מטרה לחץ,
פרקו עול, החליפו כח,
יתמו לוחציכם, הגיע הקץ.

לא עוד עבדים אתם, רק אדונים,
אדונים לאלה אנשי חזדון,
לא ידעו ולא יבינו אלו ההמונים
דין קונה עבדי, שקונה לו אדון.

די לסבול יד אדונים קשה,
עבדי בל יתן למכהו.
מרים יד נקרא אמנם רשע,
אבל חבא להרוך חשכם והרגהו.

הידעתם, רבותי, סוד גודל כחנו,
התדעו במה בטוח לנו השלום,
אין דבר עומד בפני רצוננו,
אם נרצה, לא יהיה זה חלום.

נתאחד, נתאגד, נרים גם המרד,
נתיצב יחד תחת דגל חרותנו.
לא עוד נשא בעול, כסום ופרד,
ואלהי אבותינו יהיה בעזרנו.

מצב הרבנים והשו"בים ברוסיא

מאת הרב יוסף אליהו הענקין.

בבקשה להדפיס בגליון הבא של „קול השו"בים" ו„השומר" את הקטעים הבאים מכתבי רבני רוסיא, שנתקבלו בלישכת „עזרת תורה". יקראו נא רבני ושו"בי מדינתנו מכתביהם בלשונם, אולי יחוסו, ואולי ירחמו על אחיהם ורבותיהם הנתונים בצרה ובשביה, ויחישו עזר להם על־ידי המוסד הקדוש „עזרת תורה".

הרש"ש מא... כותב: אחינו המעוטרים בשם „עזרת תורה", חוסו נא על שארית ת"ח שבבאן הנמצאים במצב נורא ואיום מאד. הם מתמוגגים ממש מרעב ומחסר כל. במכורות נפשם הם מתאזרים עוז להרבין תורה ברבים, להפיץ המאור שבה במחשכי נאות יעקב בשארית טפות דם לבם מתאמצים לחמם הלבבות הקרים והקפואים מקור הכפירה הנתעבה, להאירם בנוגה זיו תוה"ק... ועל דבר מצבנו אין דורש ואין מתעניין כמה אנו מתפרנסים ואיך אנו נוזנים. פרוסת פת קיבר אצלנו להתענג בלתי מצוי יחשב. שבועות שלמים עוברים ולא טעימת לחם ואפילו על יו"ט העבר לא השגנו כזית לחם לקידוש היום, ואפילו תפוחי אדמה להחיש לבנו המתעלף מרעב אינו בהישג יד, ועוכרינו ומנדינו שוחקים על משבתנו.

עינינו נשואות אל ההרים, אליכם רבנים שבאמעריקא להישתדל בעדנו ולשלוח לנו עזר על־ידי הטאַרנסין להשיג לחם...

הרב בצופ. כותב: בתמיכת עזרת תורה החייתם את נפשי ונפש עוללי הגועים מרעב ומקור, ומפני זה דבקה מחלת הטיפוס ר"ל בהם ונתדלדלו כחותינו, שבדרך נס נשארנו בחיים. והמצב כל כך קשה שלא היה ספק בידינו אפילו לקנות כוס חלב בעד הילדים בעת חליים. ועל ידי זכאים נתגלגלה הזכות להחיות נפשותינו ממש. וה' ישפיע על כל אחינו בני ישראל שיש להם חלק בזה שפעת חיים וברכה ולא ידעו רע. ויחיה אותם ואת זרעם כאשר החיו נפשות עוללי...

הרי"פ מל—ין... כותב: גווע אנכי מרעב ומקור. בשנה העברה הייתי מתפרנס מלחם סובין, ובעת שהשגתיו היה אצלי שמחה כמו בשמחת תורה לפנים בישראל, ועתה גם לחם כזה אין ידי משגת כו'. נשארי בעיר מתי מעט עניים ואביונים וממי אשא לחמי. בישהייתי קורא לפנים „נפוחי רעב" דמיתי כי הוא משל. בעת אנו מרגישים זה בעצמנו. כל המטלטלים וחפצים שבבית מכרתי להשביע ולהשקיט רעבוני, ועתה מה אעשה. אנא חוסו עלי שלחו לי עזר וכל המרחם עה"ב מרחמים עליו כו'.

הרשא"ה מב... כותב: הרעב כבד מאד. כו"כ נופלים ונעדרים ר"ל מרעב ויוקר. בעד 5 רוב' קשה להשיג פוטע לחם שחור כו'. שלחו עזר על ידי טאַרנסין... בעד דולר נותנים פוד קמח כו'.

הראמ"מ מח... כותב: פרשה זו של „ויחי" כתומה היא אצלנו ואי אפשר לבארה כי אם בעצה יעקב אבינו: „האספו, הקבצו". קשה עלי לדבר התנוגים. כי כל יבי הייתי מתפרנס ברוח ובכבור. הייתי „מושפע" ולא „מושפע", אבל ירא אני לשתוק פן אתחשב לשופך דמים, דכי ודם זרעי כו'. צפויה אנו לגזוע ברעב ממש, אם לא תחישו לעזרתנו. הצילו בעוד מועד כי הרגעים ספורים ר"ל...

הריק"ן מב... כותב: האצילו מהודכם גם עלי לשבור רעבון ביתי, עוללי וטפי התלויים בי. הלא יזע לכם קושי חיינו מכל הצדדים, והמסים אשר יכבידו עלינו חדשים לבקרים, והגיע התור להאזג על דבר זמה פחה, ואין לנו שום מראה מקום. הבו לנו עזרתכם על ידי טאַרנסין. וזכות מצוה זו תעמוד לכם לדור דור. ותנצלו מרעב ובל הצרות ומצוקות שנסבול פה ותברכו בכל מילי דמיטב.

הנה העתקתי לכם מקצת מן המקצת ממילת קינות המגיעות אלינו, ואתם אחינו עשו את שלכם. שלחו עזרתכם הפרטית ו„הפעילית" לעזרת תורה. וה' יעזרכם בכל.

בשם הועד והנשיא, יוסף אליהו הענקין.

הערת המערכת:

חובה קדושה מוטלת על הרבנים והשוחטים ועל כל מי אשר בשם ישראל יכונה להושיט יד עזרה לרבנים והשו"בים הנמצאים בסבנת רעב נורא ולהצילם ממות. שלחו נא תיכף ומיד את תרומת ידכם להמוסד הקדוש „עזרת תורה", 214 איסט בראדווי, ניו יורק.

ברכת תנחומין.

משתתפים אנו בצערו הגדול של חביבנו הרב ר' מאיר ברלין, נשיא ההסתדרות המזרחי העולמית, פאר האומה, על הלקח מאתו אמו המהוללה, נשים באוהל תבורך, ששבקה חיים לכל חי בארצנו הקדושה תובב"א.

בעבודתו הפוריה לארצנו, לעמנו ולתורתנו ימצא תנחומים.

אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי.
נחלת השבים.

ברכה לועידת השוחטים דארצות הברית וקנדה

יום שנכפל בו כי טוב לסדר „וגם הקימותי את בריתי".

לכבוד מערכת הירחון „שוחטים שטיפע" ו„השומר", שלום וברכה!

ברכתנו מהנהגי ציון וירושלים לחברי הועידה הכללית של כל השוחטים בארצות הברית וקנדה. מי יתן והיה כי תוציאו מחשבתכם לפועל טוב, ותהי הועידה הזאת בעין התחלה טובה ולמורה דרך לועידה כללית עולמית מהשו"בים מכל המדינות יחד, כי זו מטרתנו מאז. ובזה אנחני, אגודת השו"בים בארץ ישראל מתכוננים בהצטרפותנו למינין המברכים אתכם בברכת כל בנבית שהיא לשם שמים סיפה להתקיים, ויהי נועם ה' עליכם ווכות הרבים תבוא על ידכם, וחפץ ה' יצלח בידכם לכונן ולשכלל מצב השחיטה בכלל, בעניני בשרות ובעניני כלכלה, בהצלחה מרובה, להרים קרן התורה ומשמיעיה במלאכת הקודש, לשם ה' ולתפארת ישראל עם קדוש, ויתקדש שם שמים על ידכם, ואגודתכם תעלה ותפרח ותעשה פרי טוב, ובזה תמצאו חן בעיני ה' ואדם, ותהיה את חלקא דגאולה לועידת השו"בים העולמית, בבנין ציון וירושלים, בבוא כל ישראל לראות פני ה', בגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

בשם אגודת השו"בים בארץ ישראל,

יושב-ראש נחום מרדכי פרוס,

שו"ב בתל-אביב.

קול קורא לעזרה!

יום ב' לסדר „ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי", שנת ישועתי ועזרתי לפ"ק.

אל כבוד אגודת השוחטים בניו יורק רבתי ולכל השו"בים באמריקא, שלום.

הנה קול צעקת אחינו בשרנו המה השו"בים במושבות הארץ הסובלים חרפת רעב ועוני, הצועקים לחם ואין, כי מהמושבות אין להם שום הכנסה, ואם נותנים להם לשחוט בחנם גם זו לטובה יחשב, כידוע ממושבות וקבוצות כאלו הנמצאות פה בארץ, ודי בזיון וקצף, והמה נוועים ברעב ממש ואין תומך בידם, כי גם הסתדרות המזרחי אשר מלפנים קיבל עליו תמיכתם כבר מטה ידו, כי גם יסודו נפל בנופלים, ובזה אין מחזיק בידם. והלא השו"בים האלה במושבותיהם המה תומכי אורייתא, המה נטורי קרתא, השומרים על יושביהם כלהתנאל בבשר פגול ונבלה, שזו עיקרה ויסודה של תורתנו הקדושה. כידוע שמאכלות אסורות מטמטמין את הלב, ובזה אוטם אזנם משמוע תורה. וברור הדבר שבמצב רעב ועוני כזה לא יוכלו עמוד השו"בים במושבותיהם, ואם כן תורה מה תהא עליה? וכאן הבן שואל מה נשתנו אלו מאלו, כי גם אגודת „עזרת תורה" באמריקא, הבאים לעזר הרבנים בארץ, נגרע חלקם של השו"בים בהחלוקה דרבנן. וכי שחיטה לא תורה היא? וכי בשביל שעוסקים בתורה גם בעבודה חנם אין כסף, כי בשביל זה יצאו מכלל בני תורה? אדרבא, מה יפה חלקם בזה, והמבשלה הזאת תהת ידי החרדים אשר בעולם המה, מדוע לא יתנו לב ואוזן קשבת לקדם פני הרעה ולתמוך בידי השו"בים האלה בפיתא פארא דליבא, למען יוכלו להחזיק מעמד במושביתיהם, ובפרט כעת כי רבו השו"בים העולים מחוץ לארץ לארצנו, ואין הקומץ משביע את הארי. ולאחינו השו"בים בארצות הברית אנחנו פונים, אחים בצרה, עורו נא, התעוררו נא לעזרת השו"בים אחיכם העניים האומללים בעוד מועד ולפרסם בעתון הירחון שלכם „שוחטים שטיפע" בקול קורא לאחינו החרדים בכלל ולהשו"בים בפרט, יפרשו נא תרומתם כל אחד כפי מסת ידו, מדי חודש בחדשו, לתומכי אורייתא, להחיותם ברעב. כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ובפרט כמה משפחות אנשים חכמים, יראי ה', בעלי השפעה לטובה שבמלאכתם מלאכת הקודש שומרים המה על הקודש בישראל לבל יתחלל, וכל המקיימם ודאי נחשב כאילו קיים עולם ומלואו, וצדקתם עומדת לעד. וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא. גאולת עולם תהיה לכל עמנו בית ישראל בבנין ציון וירושלים בב"א.

החתום בשם ועד אגודת השוחטים בארץ ישראל,

יושב-ראש נחום מרדכי פרוס,

שו"ב בתל-אביב

הערת המערכת:

חובה קדושה מוטלת על כל מי אשר בשם „שוחט" יכונה, להושיט יד עזרה תיכף ומיד לאחינו השו"בים בארץ ישראל. צועקים אלינו לעזרה, ועלינו להחיש את עזרתנו עד כמה שאפשר. אסור לנו להעלים עין ולאטום את אזנינו משמוע קול שועת אחינו בארצנו הקדושה. ואם אנו לא נחוש לרוחתם, לישועתם ולעזרתם, מי יושיע להם? אחינו הם. עלינו להכיר את אחינו השו"בים ולהיות להם עזרה בשעה שצר להם ועיניהם נשואות אלינו השו"בים בארצות הברית וקנדה.

בשביעת רצון אנו מוכנים להדפיס את שמות השו"בים שיתרמו את תרומתם לטובת אחינו השו"בים בארץ ישראל.

מי ומי הם התורמים?!

שאלה שצריכה להפתר מאת ועידת השוחטים אשר תקרא אי"ה ביום ז' אדר

הכל מודים, כי ערך השוחטים בעיני הקהל העברי, אשר היה נכבד ומנושא, שם בארץ הישנה, מעבר לים, נפל פה בעמאדיקא, נפל ערכם עד הדיוטא התחתונה. רגיל היה הקהל העברי להביט על השוחט כעל עוסק במלאכת הקודש, כעל מכהן על משמרת הקודש, לפני ולפנים בקודש הקדשים של היהדות, שם מעבר לים, ופה, בעמאדיקא מביטים על השוחט כעל פועל מגושם, עוסק במלאכה מגושמת, הותך גרונות, ח"ו, ואיה היא הכיבה, לשנוי החבטה הזאת?

הכיבה היא: כי מכל עברים שוטפים ובאים בקהל השוחטים פה, אנשים מגושמים, נפשות שאינן ראויות לאותה איצטלא, אנשים מנוה הצאן, מאחרי רכב הרחיים, רוצים ליטול את השם, ויבואו ויטלו, איש אשר במעט־קט לא ידע פירוש המלות בברכת אשר יצר את האדם... עפק במבירת עופות (טשיקן דיעלער בלע"ז) או „פיגאר מאכער" וכי יודע, אפשר בשבת אפילו (הס מלהזכיר), נפש בזו, כאשר ייגע וייעף מרוב שנות עבודתו, ילמוד מלאכת השחיטה, וברובא יעשה זאת בסומא בארובא, ויקך אל האב"ד דק"ק .. ובעד עשרה, או עשרים וחמש דולארים, ישיג הורמנא על שחיטה, ונהיה לשוחט, ואישי החמון כובשים פנים זשכם, ושואלים זה לזה: ההוא, הוא השוחט? ההוא, הוא העוסק במלאכת הקודש? ומן שאלות כאלה, תוצאה לנפילת ערכם ודעיבת קרנם של השוחטים בעיני הקהל העברי.

המעוות הזה מצפה לתקון על־ידי ועידת השוחטים, אם הרמת קרן וערך השוחטים יקר להם. הועידה מחויבת להחליט החלטה, לעשות חוזה עם אגודת הרבנים דארצות הברית וקנדה, כי תמנה מתוכה ועד של רבנים מובהקים, ואגודת השוחטים תמנה מתוכה ועד של שוחטים מובהקים, מומחים, יראים ושלמים, והועד המשותף הזה יסעף עבודתו, בישלש או חמש ערים גדולות, מרכזי ארצות הברית וקנדה, ולו, רק לו, להועד המשותף הזה יהיה הרשות ליתן לשוחט הורמנא על שחיטה, וכמובן, צריך הדבר הזה פרסום ברבים, נשגב ורחב, בכל תפוצות ישראל פה בארצות הברית וקנדה, כי שוחט אשר אין לו קבלה מועד המשותף הנ"ל, לא יוכל להתקבל לשוחט בשום קהלה, פה בארצות הברית וקנדה, והועד הקדוש הזה, אשר יכהן בתפארה ואומן, בטח ידע למי ליתן הורמנא על שחיטה, ולמי לחדול...

ומזאת תהיה תוצאה להרמת קרן וערך השוחטים בעיני הקהל העברי, ויהיו מביטים על השוחט כעל עוסק במלאכת הקודש, כאשר היו רגילים להביט עליו, לפנים בישראל, ותחזור העטרה ליושנה.

שמואל לנדוי,
חבר לאגודת שוחטי עופות דקליבלנד, אהייא.

הימנון

מאת א. פערעלבערג.

לכבוד „נחלת השבים"
(לשיר בניגון „התקוה")

כתוב על פי הצעת הנשיא מר יעקב בלוב

א.
לארץ אבותינו אנו שבים,
די לשבת בגלות חמר.
בגרים וזרים נחשבים,
בכל פנות התבל לנו צר.

ב מ ק ה ל ה
נלכה שמה,
אל נישאל למה;
נלכה, נרוצה,
מהר נאוצה;
נלכה שמה,
אל נישאל למה,
נשא נס ביד רמה.

ב.
דוויי לב מכל עברים,
ינהרו לציון רוחם אותה.
יטושו אחריך בנישרים
לראותך לבר נפשם אותה.
נלכה . . .

ג.
צעד אחר צעד נסול שבילים
הנטושים מכל באי אורח,
שכם בישכם נעבוד, איננו נבדלים,
אף מרוב עמל ומרוב טורח.
נלכה . . .

ד.
רוח העם קם לתחיה,
הכל שוחק מרנן ער,
עם ישראל ישוב לגאונו שהיה
מלאי חיים, חסן ופאר.
נלכה . . .

ה.
נחלת השבים שב לגבולנו,
לגבול אשר גבלו הראשונים,
כבת קול הנשמע לרחל אמנו,
מפי שוכן מרומים.
נלכה . . .

די שוחטים שטימע	ה ש ו מ ר
מאגאזלכער זשורנאל	ירחון
אויסגענעבן דורך די אגודת שוחטי עופות דניו יורק רבתי	מוקדש לחזוק התורה והיהדות, בבירור וחכון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומר

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

אינהאלט פערציבענים פון לעצטען יאָהר

עדיטאריעלס: — אונזער ציטונג, רבנים און שוחטים, די אידיש צוקונפט, עזרת תורה (נומער 1); אז אידישקייט שוחטים פראקטיצירן, דער מצב פון שוחטים און שחיטה, די אגודת השוחטים פון פוילען (נומער 3); ווארט די שוחטים פון אמעריקא האבען צוא, תלמוד תורה'ס און ישיבות אין נעפאהר, תנאים פ' אידישי קאשערן זיי"ל (נומער 4); רבנים און שוחטים, חרות שבת אין וויקעג און נאך פון אונזער נישט־ארבייטערער שטאט (נומער 5); דער שוחט אין אפער קיראָ, דרוקן "שחיטה און אידיש" (נומער 6); ראש השנה, די שוחטים און זייער שטימע, די "מחיצה" מון עקזיסטירען (נומער 7); דער נייבויער פאבריק אויף די שוחטים פון נאך יאָרק, די ראָלע פון די שוחטים פאדערט א קאנווענשאן, ווען די שוחטים וויאלן טוט פאר כשרות (נומער 8); דער נייבויער צענטער פון די שוחטים אין אמעריקא (נומער 9); דעמוקי, די שוחטים און דער אידייטער קראָס, א קאנפערענץ פון שוחטים (נומער 10); העז א שוחט וועדט אלט און ראָטאָנ, שוחטים קאנפערענץ אין גאָרציגע, שוחטים קאנפערענץ אין נאָר יאָרק (נומער 11); אין א נייטיבע שעה, א יאָהר שוחטים שטימע" (נומער 12).

הרב אליהו אינזעלבוך — מכתב ברכה (נומער 12).
שלמה אונגאר — בחורים חבאים (נומער 12).
אחד השוחטים המרגישים — הלמודישע וועלטליכע (נומער 8).
אחד מדרי מטה — ווער איז א שטימע? (נומער 1).
הרב רפאל מרדכי בארישאנסקי — שחיטה און שוחטים אמאל און היינט, מכתב ברכה (נומער א'), השקפה כללית וברכה (נומער 12).
הרב מאיר בערלין — לאכול מפריה והשבוע מטובה (נומער 9).
הרב אהרן דוד בוראק — ברכה (נומער 5).
הרב יצחק בונין — ברכה (נומער 6), אות לטובה (נומער 7).
ב. בונים — פרדסים אין ארץ ישראל (נומער 1).
רעוו. יעקב בלום — מה נשתנה (נומער 2), ווער איך האב נעזוכהט אן נעפיהלט אין ארץ ישראל (נומער 1), צו דער פארציינונג פון אלע שוחטים (נומער 9), תחזוקה ידי העובדים (נומער 12).
בן הוב — בפרים חדשים (נומערן 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9).
ישראל־באשקאוויץ — בעריכטען (נומערן 2, 4, 11).
הרב מנחם מענדיל גוזיק — ברכה (נומער 2).
הרב אליהו גארדאן (ז"ל) — ברכה (נומער 3).
יצחק גולדברג (ז"ל) — הערה בתוספות (נומער 9).
הרב שמריהו ליב הורוויץ — שחיטה ביי אידען, מרכז רוחני (נומער 1); פסח, ר' יחזקאל ליפשיץ ז"ל (נומער 2); ספירה (נומער 3); סיון (נומער 4); תמוז (נומער 5); אנטיסעמיטיזם, עלילת דם און דער תלמוד, חשבון הנפש, מנחם אב (נומער 6); לקראת השנה החדשה, הלכות שחיטה, מלאכה שיש בה חכמה וקדושה (נומער 8); הלכות שחיטה (נומער 9); הרמב"ם והחנוך, הלכות שחיטה (נומער 10); הרמב"ם ותורתו, הלכות שחיטה (נומער 11); ווער די קאנטראָלירט יעניגען דארף אויפטאָן? הציעה השעה (נומער 12).
הרב הלל יעקב הורוויץ — ספירה (נומער 3); מארערע ר' יחזקאל בן זמאיס (נומער 5); מיין חלפים טעגה (נומער 6); תפלות עה ירי הפוגורף (נומער 9); הנרות הללו (נומער 10); ראש השנה לאילנות (נומער 11).
הרב יוסף אליהו הענקין — הרבנים והשו"בים ברוסיא (נומער 12).
הרב יוסף דוב הורוויץ — ברכה (נומער 4).
יעקב יצחק וואהלגעלערענטער — ברכה (נומער 4).
הרב גיסן טעלושקין — אל תשכח תורה מיישראל (נומער 7).
ד"ר שמואל כהן — אות ברית (נומערן 1, 2).
ד"ר ישראל לעווענטאל — ברכה (נומער 1).
ל"ן בן לין — (נומערן 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12).
הרב מנחם מענדיל לאקשין — ברכה (נומער 3).
הרב אליהו לאנדא — ברכה (נומער 5); ר' יוסף זאנענ־ פעלד (נומער 2).
רעוו. אליהו מיעלצער — צו די פארזיכערונג פון די שוחטים (נומער 4); אונזער דערנרייכונג (נומער 5); וואס אונזער יוניאן האט אויפגעטאן (נומער 6); די אורזאכען פון שלעכטען מצב השוחטים (נומער 8); די שוחטים פאנווענשען אן איהר אויפגאבע (נומער 10); די חברה מיטיי 'צבול און זייערע טעמות (נומער 11); בארוכט (נומער 12).
הרב שמואל ד. מהרש"ק — הכנה בדברי חז"ל (נומער 5); בפי האשם? (נומער 8); מכתב (נומער 10); מצוה ונטיה נפשית (נומער 11); אונזער שטרעבונג (נומער 12).
הרב ישראל מאווישאוויץ — ברכה (נומער 4).
ביראפאלער רבי, ר' שמואל — ברכה (נומער 6).
זלמן דוב מאנאריק — נשבע ונעשה (נומער 10); אונזער דאפעיטע טראנעדיע (נומער 12).
יהושע נובינרודסקי — תא שמע (נומער 3).
הרב בנימין בייגוש פלייישער — מאכלות אכורות ותוצאותיהן (נומער 5); כל מי שיש בידו למהות (נומער 6); דער מנחם פון השלוה (נומער 7); די פרעסע (נומער 8); א נתנו הסצות אלא לצרף בהן את הבריות (נומער 10); אז פצענער ברוף צו די שוחטי עופות בשיקאגא (נומער 11); התזוקה ידיכם (נומער 12).
נחום פרוס — אגודת השו"בים בארץ ישראל, קול קורא (נומ. 12).
יוסף חיים קאָפלאוויץ — חבל שוחטין ואחרים הזאים אותם (נומער 1).
הרב אברהם יצחק הכהן קוק — זמן הרותנו (נומער 2); קול קורא (נומער 6); האסונה (נומער 10); נחמת השבים (נומער 11).
הרב ר' קומין — אבל גדול לאחד מיחידי סגולה (נומער 3).
די ארטאדאקסישע אידען און זייער פרעסע (נומער 9).
רעוו. שמואל קראָעוויטץ — די שוחטים און זייער נחמת השבים (נומ. 5); די דערנרייכונג פון נחמת השבים (נומ. 6).
שלום קורן — איחוד בין אגודת השו"בים בארץ ישראל ואגודת השוחטים דניו־יארק (נומער 9).
הרב ר' ישראל הלוי ראָזענבערג — ברכה (נומער 1).
רעוו. יוסף ראָזענטאן — דער מצב פון שוחטים אין נויארק (נומער 3); מיין עריטטע עדות (נומער 8).
הרב מנחם הכהן ריזיקאוו — נדיבי זרם (נומער 3); דבר תורה (נומערן 4, 5).
רעוו. יחזקאל ראָזען — תתופת השנה (נומער 7); די פראבלעמ פון שוחטים אין דער צוקונפט (נומער 9); בואו השבון (נומער 12).
ישראל צרבינסקי — א פיש מאש (נומער 1).
א. פערעלבערג — בקר על מפתו המטבח של עופות (נומער 4); שיר (נומער 6); לשנה הבאה (נומער 7); חידה על דבר הלכה (נומער 9); חנוכה (נומער 10); מנחם ישראל (נומער 11); היכון לקחלת השבים (נומער 12).
מ. שעפטעלסאן — א באוף אין דער שוחטים יוניאן (נומערן 2).
הרב שמואל אהרן הלוי פרדס — תמצב הכלכלי של שוחטי נסות (נומער 8).
הרב ש. ב. שולמאן — התקוה והאמונה (נומער 10).
בריף פון שוחטים — יוסף מנחם השפטאן, זלמן בער מפרי נאריק, רעוו. מיכאל באראן, מענדיל זעליק, ז"ב נומערן, אחר השוחטים בכופטון, שמואל לנדוי, מיכאל שו"ב, י. ב. דוואָרקין, הרב שמואל מנחם הלוי פיין, יונה פרישר, איש מעקסאס, חיים ליב שארפשטיין, "שמואל ד. מהרש"ק, נחום מרדכי פרוס, שמעון גלאזמאן, מ. א. שוחט, סוביה מרדכי בעלקין, יעקב יצחק זמ"ז, אליהו ליב פישער, אהרן זעליג דייוויד, אברהם ז. שארפשטיין.
ספרים חדשים: המדרש והמשנה — הרב אברהם נפתלי נאלאנטי, שערי רצון — הרב מנחם הכהן ריזיקאוו, התורה והמדע — הרב יעקב לעווינזאן, זכרון שמואל — הרב שמואל מנחם הלוי פיין, פסח — הרב שמריהו ליב הורוויץ, ששה סדרי משנה — ח. נ. ביאליק, הפרדס והתניון — הרב אפרים בערמאן, הדר הכרמל — הרב שלמה לעווין, כנסת ישראל — יהחון לתורה ודעת, הלכות דעות להרמב"ם עם פירוש להרב שמריהו ליב הורוויץ, מכבת אבות — ביאורים להרב אריה מירזוים חוס"ק ראדזין, נפש חיה — חלק או"ח, לר' ראובן מרגליות, לבוב, אהבת יונתן — בנימין שמערלער, לתרגום יונתן, הפרדס — הרב רש"א פרדס, שופר ישראל — הרב ישראל יעקב הכהן יפה, דרשות מהחיים והסבע — הרב אהרן ראובן טשארני, סדר אליהו על ש"ע יו"ד — הרב אליהו נאדראן, דברים כפתבם — הרב יהודה ליב גרוזבאדט.
שאלות ותשובות בדיני הריאה — מאת הגאון הקדוש ר' שניאור זלמן מלאדי ז"ל.
פון אונזער אלטען הייליגען קוואל — (נומערן 9, 10, 11).
שכחות ביי שוחטים — (נומערן 1, 4, 6, 9, 10, 11, 12).

קול קורא!

צו די שוחטים און אַלע תורה טרייע אידן פון לאַנד.

ווערטע תורה פרייַנד!

איצט, צום אָנפאַנג פון חודש אדר, בעפאַר דעם יאָהרציַיט פון משה רבנו ע"ה (ז' אדר) איז דער טראַדיציאָנעלער „עזרת תורה קאַמפּיין" צו העלפען די שרעקליך לַיידענדע רבנים וצדיקים אין אַלע לענדער פון מזרח יורָאפּ און ארץ ישראל. דער עזרת תורה פאָנד האָט צוטַיילט חילוק פאַר 18 יאָהר צַייט צו רבנים און אַלמנות ויתומים פון רבנישע און שוחטישע פאַמיליעס, א כומע פון העכער אכט הונדערט טויזענט דאָלער.

די לעצטע יאָהרען איז די הויפּט אויפּגאַבע פון „עזרת תורה" צו העלפען די רבנים און שוחטים פון רוסלאַנד, וועלכע אָפּפערען זייער לעבען פאַר'ן אויפּהאַלט פון אידישקייט דאָרט, אויף וואָס עס איז דאָרט א גזירת השמד ר"ל. די רבנים און שוחטים וואָלנערען זיך אָרום אָהן א דאַך איבער'ן קאָפּ, אָהן שוך און קלייד און אָהן א ביסען ברויט. וועלן זיי באַקומען עטלַיכע דאָלער הילף פון „עזרת תורה" וועלט ביי זיי ממש א יום טוב, די קינדער טאַנצען פאַר פרייד, זיי האָבען אויף א חודש צו צווַיי ברויט, זיי קויפען אמאָל א שוך, א העמד. פילע זייַנען נעהאָלפען געוואָרען צו ארויספאָהרען פון יענער לאַנד, און אָפּראַטעווען זייערע קינדער פון שמד ר"ל. זיי קוקען אויף „עזרת תורה" ווי אויף א לעבעדיק רעטער.

אַלזאָ, ברידער, שיקט צו באַלד אַייער הילף פאַר דיזען וויכטיגען פאָנד, כדי די הילף זאָל אָנקומען צו די מאַרטירער היבש פאַר פּסח, ווי זאָלען האָבען מצה אויף פּסח און חמין אויף נאָך פּסח. עס איז א מצוה פון פּקוח נפשות, ניט לאָזען אונזערע הייליגע אויסנעהען פון הונגער, איז עס א פליכט אויף יעדער אידען, די וואָס האָבען נאָך אין איבערגען ביסען ברויט. שיקט יעדערער נאָך זיין מעגליכקייט און גב"ה וועט אייך בענשען מיט לאַנגע גוטע נחת'דיגע יאָהרען עם כל ישראל.

הרב ישראל הלוי ראָזענבערג, נשיא.
הרב יוסף אליהו הענקין, מזכיר.

וואָהלען פון דער אגודת שוחטי עופות בשיקאַגאָ

עס קומט מיר אויס שוין דעם ציוויטען מאָל צו שרייבען אין דער „שוחטים שטימע" וועגען די אגודת שוחטי עופות אין שיקאַגאָ.

און ווירקליך דאַרף עס פארצייכענט ווערען, און זאָלען שוחטים פון אַנדערע שטעדט נעמען א ביישפּיל פון דיזער אגודה, און אויך זיך ארגאַניזירען אין אגודות לטובתם ולטובת השחיטה. אמת, אז פון דעם רעפּאָרט פון ניי-ערוועהלטען פרעזידענט, מר. יצחק לעווין, איז צו זעהן, אז דער מצב פון פילע שוחטי עופות אין שיקאַגאָ איז גאָר ניט גלענצענד, אָבער וועגן ניט די אגודת שוחטי עופות וואָלט גענוגן זייער מצב נאָך ניט פאַרבעסערן, און עס איז צו האָפען, אז בימים הבאים וועט עס אויסנעבעסערט ווערען.

אונזער אלטער פרעזידענט, מר. בעפקין, האָט נעהאָלטען א רעדע און האָט באטאָנט, ווי לינגל אוך שעהן דער עלעקשאָן איז צוגעגאַנגען און זאָגאָר ער איז ניט עלעקטעט געוואָרען פאַר א צווייטען טערמין, וועט ער און זיינע נאָכפאָלגער ארבעטען מיט אלע קרעפטען לטובת האגודה ולטובת שחיטת עופות, אונ טערשטרייבענדיג אז אויב פאַר די עלעקשאָן האָט נע קענט זיין חלוקי דעות און איינער זאָל דעם צווייטע קריטיקירען, אָבער נאָך די עלעקשאָן מוז וועלן צוזיך איינס. אזוי פיהרט זיך ביי אלע קולטורעלע ענטוי קעלטע מענשען פון פארשיידענע שיכטען און ריכטי גען, צו וואָס פאר א פּאַרטיי מען זאָל ניט געהערן, און מיר דאַרפען אויך אזוי טאָן.

נאָך די אינסטאָלירונג פון די נייע אָפיצערס, האָט דער ערוועהלטער פרעזידענט, מר. לעווין, נעהאָלטען א לענגערע רעדע, מבטיח זייענדיג, אז ער וועט מיט אלע כחות ארבייטען צו גונסטען פון דער אגודה, אין נכרים דברי אמת — די וועלט זייַנען ארויס פון טיפען האַרצען, און ער וועט נעווים ערפילען זיין צוזאָג און הבטחה.

עס איז אויך נעווען ערפרעהענד דער אינהאַלט פון יענער טייל פון דער רעדע פון פּרעזידענט, אז ער איז נעקומען צו דער איבערצייגונג, אז נאָר א פאַר אייניגטע קערפערשאפט פון אלע שוחטים קען נאָך ראָטעווען די סיטואציע פון די שוחטים.

דער שרייבער פון די שורות האָט אויך נעהאָלטען א קורצען פּאַרטראַג און האָט אויך באטאָנט די וויכ טיגקייט וואָס שוחטים ארגאַניזירען זיך, און דאָס איז די אייניגע וועג וווי אויסבעסערען דעם מצב הן בהומ והן ברוח, און ווען די שוחטים וועלען זאָרגען איינער פאַר דעם צוויטען, וועט יעדערער פון זיי ווערען פאַר זאָרגט.

דער שרייבער פון די שורות האָט אויך אפּעלירט צו די אגודת השוחטים, אז זיי זאָלען זיך אָנשליסען צו די אגודת שוחטי עופות אין ניו יארק, וועלכע נעהמ רופען אן אספה כללית פון אלע שוחטי עופות אין אמעריקע און קאַנאַדא, און אויך זאָל די אגודת שוחטי עופות אין שיקאַגאָ פארשפרייטען דעם שוחטישען פּר נאַן „די שוחטים שטימע". דער פרעזידענט און די אפיסערס האָבען הייליג פּארשפּראָכען נאָכצוקומען אָט די פּאָדערונגען און זיי וועלען עס בלא ספק ערפילען.

און נאָך אנדערע פארשיידענע אגודה-ארבייט, האָט זיך דער מיטינג געשלאָסען אין א געהויבענער שטימונג.

הרב שמואל מנחם הלוי פיין,
דעטראָיט, מישיגען.

באַרנעט בראָדי

איז דער איינציגער מאַנופעקטשורער פון

כשר פלייש פראָדוקטען

וואָס שטעהט אונטער דער השגחה פון

ועד הרבנים דניו יאָרק רבתי

אַלע אידען וואָס זייגען נזהר אין כשרות זאָלען געבריכען בלויז די פראָדוקטען פון באַרנעט בראָדי.

קאָנטרי־אָרדערס פינקטליך אַטענדעט.

וועגדעט זיך צו:

BARNET BRODY, Inc.
127 Walton St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 6-0318

מצה כשרה מקמחא דפסחא

פריש געבאַקען טעגליך ביי דער אַלטער פירמע

יהודה ליב הוראָוויטץ בן הרב ר׳ יצחק הורוויץ מיאניסקעל

אונזער בעקעריי שטעהט אונטער דער השגחה פון די עלטסטע רבנים פון ניו יאָרק

הרב הגאון ר׳ בנימין ברוך גוטה
הרב אורי קויפמאַן

אונזערע אויווענס זייגען נאָך פון אַלטען סטייל.

אַלע אָרדערס פינקטליך אַטענדעט.

L. HOROWITZ MATZOH BAKERY
19 Ludlow Et., New York, N. Y.

מאיר וואַלאַזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511

מאַנופעקטשורער

פון וואַלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפאָרטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאָר

פון אַלערהאַנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים׳ס, ציץ׳ן, יד׳ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שאַרף און גלאַט שטיינער.

——— אַלעס צו שפּאָט ביליגע פרייזען ———

טוב שכן קרוב מאח רחוק

איך לאַד איין אַלע דעלעגאַטען פון דער שוחטים־קאָנווענשאָן צו קומען אין מיין

מילכיגען רעסטאָראַנט

באַקאַנט אונטער׳ן נאָמען

נימעץ און גאַלדבערג

און איך פאַרזיכער זיי, אַז איך וועל יעדען צו־פרידען שטעלען עד צד היותר.

דער רעסטאָראַנט איז איצט אונטער דער מענעדזשמענט פון הרב מענדעל סאַקאַל און ר׳ יצחק צבי פרענק.

East Broadway, Cor. Jefferson St.,
New York, N. Y.

קייפט דירעקט פון מאַנופעקטשורער

פרוכת׳ן, מענטעלאך, חופות, בענערס, טישטיכער, מצה דעקלעך א. ז. וו.

אַלעס אין גאַלד הענד עמבראָידערי. די שענ־סטע פראַכטפולע אַרבייט.

אייער אַלטער פריינט פאַר פולע יאָהרען

יצחק נעכעס

40 סאַפאָלק סט., ניו יאָרק, נ. י.

(געגענאיבער דעם פאָסט־אָפיס)

אַ שייוו אָהן אַ רעיזאָר

סופערהיומען שייווינג פאַודער — גאַראַנטירט ניט צו ברענען די הויט. האָט קיין גערוך

40 סענט אַ פונט

כפעשעל פאַודער פאַר ליידים — 60ס. אַ פונט. פולע צופרידענהייט גאַראַנטירט. ווען ניט גיבען מיר אייך צוריק אייער געלד. שרייבט פאַר אַ פרייען סעמפעל.

„סופערהיומען העיר רעסטאָרער" ברענגט צו־ריק דעם נאַטירליכען און יוגענדליכען קאָליר פון גרויע האָר.

באַטעל — 50 סענט

IMPROVED SHAVING POWDER CO.
107 Norfolk Street, New York, N. Y.

יעקב בראַנפמאַן

מאַנופעקטשורער פון

אַלע מינים כשר׳ע פלייש־פראָדוקטען

באַגריסט די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאדא צו זייער קאָנווענשאָן!

JACOB BANFMAN
178 Delancey St. New York, N. Y.

פאַהרט מיט אונז קיין ארץ ישראל

אויף אונזערע צוויי גרויסע טורס

אויף פסח

דער פסח טור ווערט געמאכט מיט דער שנעלסטער שיף אין דער וועלט

מאַנהעטען

UNITED STATES LINES

פארלאָזט ניו יארק

דעם 23טען מאַרטש

און ברייגנט אייך קיין ארץ ישראל זעקס טעג פאר פסח.

די מאנהעטען איז די גרעסטע שיף וואס איז ווען עס איז געבויט געווארען אין אַמעריקע און האָט אויך אַ כשרה קיך.

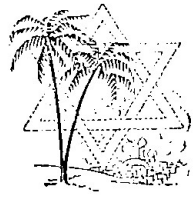

די צוויי גרויסע טורס קיין ארץ ישראל שטעהען אונטער דער פערזענליכער אויפזיכט פון מר. יצחק בערמאן, און דאָס איז א געניגענדע גאַראַנטיע, אַז די טוריסטען וועלן באזארגט ווערען מיט די בעסטע אקאָמאָדיישאָנס על צד היותר טוב.

אויף שבועות

דער שבועות־טור ווערט געמאכט אויף דער גרויסער, ריזיגער, באריהמטער שיף

בערענגאַריאַ

CUNARD LINE

איבער 52,000 טאָן.

פארלאָזט ניו יארק

דעם 26טען אפריל

כשרה קיך למהדרין מן המהדרין, אונטער דער השגחה פון ניו יאָרקער רבנים.

דעם גרויסען פסח־טור פון דעם 23טען מערץ האָבען מיר אָרגאַניזירט צוזאמען מיט דעם פארבאנד פון די ארץ ישראל אידען אין אמעריקע. א פערזענליכער פארטרעטער פון פארבאנד וועט מיטפאָהרען אויף דעם טור ביז ארץ ישראל.

מיר אַראַנזשירען אויך רייזעס און טורס קיין פוילען און אַנדערע טיילען פון דער וועלט

אונזער ספעציעלע אינפאָרמיישאָן ביוראָ איז אַלע מאָל גרייט אייך צו דינען אין אַלע הינזיכטען, אייך צו ראטהען ווי אזוי אויף דעם בעסטען און באקוועמסטען אופן צו אראנזשירען אייערע געפלאנטע רייזעס אין אלע וועלט טהיילען. נוצט אויס די לאנג־יאהריגע ערפאהרונג פון אונזער מר. אפרים שעכטער, וועלכער איז באקאנט אין אלע אינטערנאציאנאלע לעגאלע רעגולאַציעס פאר טוריסטען, און ער וועט אייך פארמיידען פיעלע אונאנגענעמליכקייטען וואס אונערפארענע טוריסטען האָבען.

מיר שיינקן ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו אָנפראגען וואס קומען צו אונז פון אויסער ניו יארק. הונדערטער טוריסטען פון די פארווארפענסטע שטעט און שטעטלאך פון איבער גאנץ אמעריקא און קאנאדע זיינען דורך אונז באזאָרגט געווארען אויף דעם בעסטען און צופרידענשטעלענדסטען אופן.

אויב איהר פלאנט א רייזע קיין ארץ ישראל אדער אין אנדערע לענדער שטעלט זיך מיט אונז אין פארבינדונג דורך קומען, שרייבען אדער טעלעפאָנירען צו:

CENTRAL STEAMPHIP AGENCY

111-115 East 7th Street, Telephone ORchard 4—4932-6490 New York City

RABBI S. L. HURWITZ, Editor

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאָר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאַנאַטליכער זשורנאַל, ארויסגעגעבען דורך די אַגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

233 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. II. No. 1. March, 1933. ב"ה ניו יאָרק, אָדר, תרצ"ג צווייטער יאָהרגאַנג, נומר 1

אינהאַלט:

קאָנווענשאָן באריכט

די ערשטע קאָנפערענץ פון דעם ועד הפועל דאגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה.

משכני אחריך נרוצה — — — — — — — רעוו. זלמן בער מאַגאַריק

חג האָביב (שיר) — — — — — — — — — הרב הלל יעקב הורוויץ

השומר

יום טוב אצל הכותל המערבי — — — — — — הרב חיים קרלינסקי

דרך ארוכה וקצרה — — — — — — — הרב שמואל מנחם הלוי פיין

מודעות.

Subscription Price, $3.00 a year. סובסקריבשאָן 3 דאָלאר אַ יאָהר.

Entered as second-class matter, August 15, 1932, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

תספורת השמלית

Schick Bladeless Electric Shaver

בימינו אלה נתפרצו בהרבה ארצות שאינם מגדלים זקנם, ובפרט בארצות הברית, רובם מגלחים הזקן, והרבה מפריצי עמנו משחיתים הזקן בתער, ועוברים על לאו מפורש בתורה, ולא תשחית פאת זקנך. ואמרי חכז"ל (מכות כ') שעובר בהשחתת הזקן בתער על חמשה לאוין, והחרדים מספרים זקנם במספרים, או במכונת מספרים המכונה קלי-פערס, ואף שהוא כעין תער נוהגים היתר לשיטת המחבר בשו"ע יו"ד סי' קפ"א דמותר לגלח הזקן במספרים כעין תער, וכן פסק הרמב"ם ושאר פוסקים, והמהדרין במצוות משחיתים זקנם בסם, וזהו היתר מפורסם שאין להרהר אחריהם, והנהיגו גם כן בארצות אונגארין אנשים חרדים במצוות להשחית זקנם בסם, ובארצות הברית הרבה נהגו כן ואשרי חלקם, ובזמן האחרון אותם אשר השחיתו זקנם בסם מנעו מזה, כי במשיחת הסם גדול הכאב, בשריפת הפנים, ולהרבה אנשים אמרו הרופאים כי יש סכנה בדבר, ושוב התחילו להשחית זקנם במספרים או במכונת מספרים (קלי-פערס) ומפאת העבודה הקשה בזה נכשלים הרבה לגלח זקנם בתער, והמציאו כעת „תספורת השמלית", המכונה

SCHICK SHAVER CO.

והרבה מעלות בזה, גם לפי הדין, כי נודע דברי רמ"א יו"ד סי' קפ"א ומקורו מתה"ד להיות נזהר במספרים לעשות היקף הגלוח בחלק העליון ולא בחלק התחתון דהוי כתער ובתספורת השמלית זאת החלק התחתון איננו מגלח מאומה, ורק אותו השערות פנימה, ובפנים התספורת יש מספרים המגלח השערות, ותמיד יש הפסק בין בשר הפנים למספרים, ואינו כעין תער שהוא סמוך לבשר, וגם אותה תספורת השמלית איננו צריך לעבודה מאומה, ורק כאשר מחבר קו ההשמלי למאור השמלי בבית מיד עושה פעולתו ומגלח, ואיננו מרגיש מאומה, ואיננו מאבד זמן בעשותו זאת, כי כהרף עין נעשה, וגם תמיד יוכל להיות עמו אף בנסיעתו בדרך, כי קטן הוא ומונח בקופסא קטנה יפה ונאה, וזו תקנה גדולה לאותם אנשים הנכשלים לגלוח זקנם בתער, ועוברים על חמשה לאוין, לעשות תגלחת זקנם בתספורת השמלי זאת המכונה Schick Shavers וכן לאותם המגלחים זקנם במספרים כעין תער או במכונת מספרים, יותר טוב ונכון לעשות היקף הגלוח בתספורת השמלית זאת, וכל זה לתגלחת הזקן, אבל לתגלחת פאות הראש אסור במספרים כעין תער, במבואר בשו"ע יוד" סי' קפ"א, וגם כ"ז באותם המקומות שכבר נהגו כן וכבר הסכימו גאוני ארץ שאין להרהר אחריהם, אבל באותם מקומות שהנהיגו מימות קדם להיות זהיר אף מגלוח הזקן במספרים עלינו להחמיר בזה. (*

ברכת מז"ט!

אגודת השוחטים דפלך גד"ז מברכת בזה את חברנו הנכבד מאוד מר ישראל באשקאוויץ, נ"י, המזכיר של אגודת השוחטים דנויאָרק רבתי, ודעיתו הכבודה, לנשואי בנם היקר ונכבד מר שלמה'לע נ"י, הש"ץ דביתכנ"ס „בני יעקב" בפאסייק, עם ב"ג הכבודה מרת צפורה, בת הרב ירחמיאל קומין שליט"א, מנהל דישיבת חפץ חיים. יתן ד' שההורים היקרים יקבלו רוב עונג ונחת מהצמד היקר הזה, ובשלות השקט יעבוד את עבודתו הכבירה לטובת חביריו השוחטים, ולטובת עם ישראל בארץ ישראל.

פרעס קאמיטע ביי די אגודת השוחטים פון ניו דזשוירזי סטייט.

ב. אראנסאן, פרעזידענט.

מ. קאָרן, סעקרעטער.

וויכטיג פאַר שוחטים

אין ווארשא (פוילען) ערשיינט א מאַנאַט-ליכער חודש אָרגאן אונטער'ן נאַמען „ד י שוחטים שטימע" (6טער יאָהר-גאַנג) וועלכער איז געווידמעט אלע שוחטים אינטערעסען.

דער פרייז פאר אמעריקא און אנדערע לענדער איז בלויז $1 אַ יאָהר.

ווענדעט זיך לויט פאָלגענדען אַדרעס:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME

Warszawa, Muranowska 4. m. 30. Poland

Dr. Jacob Halon
TRADE MARK

ג ע ב ר ו י כ ט

דר. יעקב האַלאַן

דער ערשטער ערפינדער פון

כשר שייוו פערפיום פוידער

זינט 1905 — אָהן אַ רעיזאָר נאָר מיט זיין בילד און אונ-טערשריפט טרייד-מאַרק. דאָס איז אייער גאַראַנטי פון דער באָרד אָוו העלטה, זאָנסט איז דאָס נאָכגעמאַכט.

האָט רעדוצירט די פרייזען צו:

45, 75ס., $1, $1.50 און $2

פער באַקס פון 1 פונט

קאָנטרי אָרדערס פינקטליך אַטענדעט. קענעדער רעדזשיסטריישאָן און פאָסטיידזש קאָסט 25ס. עקסטרא אַ באַקס. שרייבט וואָס פאַר אַ נומער איהר ווילט, שטאַרקען אָדער שוואַכען.

DR. JACOB HALON

94 Attorney Street, New York, Dept. Sh.

שבתים און יום טובים געשלאָסען.

ספעשעל פרייזען פאַר איידזשענטס און האָלסייל.

האָט איהר שוין

דעם נייעם וויכטיגען ספר?

הלכות דעות פון רמב"ם ז"ל

מיט דעם וויסענשאַפטליכען באור פון

הרב שמריהו ליב הורוויץ

ווען איהר האָט נאָך ניט, איז כדאי איהר זאָלט איהם האָבען, גרויסע אידישע געלעהרענטע אויף דער גאַנצער וועלט באַוואונדערען איהם. אַ נוצליכער ספר פאַר רבנים, שוחטים און בני תורה.

פרייז 1 דאָלער

ווענדעט זיך צום מחבר:

RABBI S. L. HURWITZ

1503 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y.

Telephone: HAddingway 3—9698

די שוחטים שטימע

אדר, תרצ"ג

צווייטער יאהרגאנג. נומער 1

פרטי־כל

פון דער ערשטער גרויסער היסטאָרישער קאָנווענשאָן פון די שוחטים אין אַמעריקא און קאַנאַדאַ, וועלכע איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין בראָדוויי סענטראַל האָטעל, ניו יאָרק, ז'—ח' אדר, תרצ"ג.

אינטער אַן אויסערגעוויינליך יום־טוב'דיגער שטימונג און הייליגע באגייסטערונג האָט זיך ערעפענט די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן פון די שוחטים אין אַמעריקא און קענעדע, וועלכע איז גערופען געוואָרען דורך די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי. דער גרויסער זאַל פון דער קאָנווענשאָן איז געווען באפּוצט מיט פלעגס און פאַרשידענע אויפשריפטען אין העברעאיש, איבערהויפּט די גרויסע שילד „ברוכים הבאים חברי הועידה הראשונה של השו"בים בארצות הברית וקנדה — תחזקנה ידיכם".

500 דעלעגאטען, שוחטים פון עטליכע און צוואנציג שטאַטען, זיינען געקומען צו דער קאָנווענשאָן. עס זיינען אויך געקומען דעלעגאטען פון פאַרשידענע שטעדט און שטעדטלאך אין קאַנאַדע. עס זיינען געקומען דעלעגאטען פון אַזעלכע קליינע און פאַרוואָרפענע קהלות, פון וועלכע מען האָט גאָרניט געהערט.

אַ זעהר יום־טוב'דיגע שטימונג האָט געהערשט אין האָל, און עס איז געווען אַ שעהנע אימפּאָזאנטע פּאַנאָראמע צו זעהען אַזאַ השוב'ען צבור פון גרויסע תלמידי חכמים, דאָרונטער אַ סך עלטערע שוחטים, באַקאַנטע גרויסע לומדים, יראים ושלמים, מאנכע מיט סמיכות אויף רבנות און מיט הדרת פּנים'ער וואָס האָבען אַרויסגערופען צו זיך גרויס דרך ארץ.

די קאָנווענשאָן איז געעפנעט געוואָרען פון דעם מנהל און עקזעקוטיוו סעקרעטער פון די אגודת השוחטים דנויאָרק רבתי, רעוו. יוסף ראָזענמאן, וועלכער האָט אין עטליכע וואָרימע ווערטער באגריסט די דעלעגאטען. רעוו. יוסף ראָזענמאן האָט דאן פאָרגעשטעלט הרב משה מאיר הכהן ראַבינאָוויץ, איינער פון די עלטסטע שוחטים אין ניו יאָרק און איינער פון די גרינדער פון די „אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי", וועלכער האָט מיט טרערען פון פרייד באגריסט די קאָנווענשאָן און האָט צווישען אַנדערעס געזאָגט: „איך אנערקען דאָס פאַר אַ גרויסען זכות וואָס איך האָב דערלעבט צו זעהען פאַרווירקליכט דאָס וואָס איך האָב אלע מיינע יאָהרען גע'חלום'ט צו זעהען — די פאַראייניגונג פון אַלע שוחטים פון לאַנד", און ער האָט געבענטשט די קאָנווענשאָן מיט ברכת כהנים „וישמרך... מן המזיקים" — עס זאָלען זיך ניט געפינען קיין מהרסים ומחריבים, און די ארבייט פון קאָנווענשאָן זאָל זיין פרוכטבאר און זאָל געקרוינט ווערען מיט ערפאָלג.

רעוו. יעקב בלום, דער פּרעזידענט פון די אגודת השוחטים, ווערט ערוועהלט אלס דער פאָרזיצער פון דער קאָנווענשאָן. ער גיט זיין האַרציגע ברכה צו די דעלעגאטען און שטעלט פאַר דעם מאנאסטרישצער רבי, הרב הגאון הצדיק ר. יהושע העשיל ראַבינאָוויץ שליט"א, וועלכער האָט געזאָגט אַז די שוחטים קאָנווענשאָן איז די ערשטע אין דער אידישער געשיכטע, און די קאָנווענשאָן וועט שאפען אחדות צווישען אלע שוחטים פון לאנד, און אחדות איז די העכסטע מדרגה פון אידען.

הרב הגאון המפורסם ר' רפאל מרדכי בארישאנסקי, דער האַמלער רב, האָט דאן באגריסט די קאָנווענשאָן. ער האָט גערעדט וועגען די וויכטיגקייט פון אחדות, אָבער אחדות מיינט נישט — זאָגט הרב באַרישאנסקי — אַז עס טאָר נישט זיין קיין קריטיק, אַזאַ אחדות איז אַ סטאַלין אחדות, אַ דיקטאַטור, ווייל קריטיק איז נויטיג און געזונט ווען דאָס איז באמת לשם שמים, ניט פאַר אייגענע פּניות. אָט האָבען, למשל, די חכמי התלמוד קריטיקירט איינער דעם צווייטען אין עניני הלכה, אָדער זיי האָבען געמיינט דעם אמת, און נאָר דעם אמת. אַזוי אויך ווען שוחטים קריטיקירען די מנהיגים און מיינען אחדות, נישט קיין פרוד, ווייל אָהן אחדות קען קיין זאַך ניט אויפגעטאָן ווערען, און די קאָנווענשאָן זאָל פאַראייניגען די הערצער און די נשמות פון אַלע שוחטים, וועלכע זאָלען זיך אָנשליסען אלס מיטגלידער אין די נאַציאָנאלע אָרגאניזאציע פון לאנד. הרב בארישאנסקי ווערט שטאַרק אַפּלאָדירט און געלויבט פון די דעלעגאטען.

הרב שמריהו ליב הורוויץ, דער רב און פיהרער פון די גרויסע תלמוד תורה „תפארת הגר"א" אין ברוקלין און דער רעדאקטאָר פון „די שוחטים שטימע", ווערט דאן פאָרגעשטעלט ביים פּרעזידענט ר' יעקב בלום. הרב הורוויץ, וועלכער איז אַ גלענצענדער רעדנער, האָט געהאַלטען זיין רעדע אין אַ גוטען געשליפענעם העברעאיש, וועלכע האָט געמאכט אַ טיפען איינדרוק אויף די שוחטים לומדים און משכילים.

די העברעאישע רעדע פון הרב שמריהו ליב הורוויץ.

רבותי! הנני מתכבד בזה לברך את הצירים החשובים חברי הועידה הראשונה של השו"בים בארצות הברית וקנדה, ומפני כי הרגעים האלה קדושים הם, והסביבה עכשיו מלאָה קדושה, קדושת החיים, והמטרה היא גם כן קדושה — התאחדות הכחות לשם עבודה קדושה, מועילה, נחוצה ופוריה, לפיכך אדבר אליכם לא בשפת הגלות, לא בשפה שיש בה מן החולין, אלא בשפה קדושה, הנני מדבר אליכם עכשיו בלשון הקודש!

רבותי! כולכם יודעים מה שחז"ל אָמרו: כי תלמיד חכם צריך שידע שלשה דברים: כתב, שחיטה ומילה. והנה בנוגע לשחיטה —

כולכם יודעים מלאכת קודש זו, הלא רק אלה שהם שוחטים מובהקים ומומחים באו הנה מכל קצוי הארץ. יודעים אתם מלאכת השחיטה וכמעט כל אחד ואחד מכם יודע גם כן לאמן את ידיו במלאכת מילה. שוחטים ומוהלים הם שמות נרדפים באמריקה. עכשיו יש לכם צורך ב„כתב", לכתוב מאמרים ומכתבים בהירחון שהוא כולו שלכם — „שוחטים שטימע" ו„השומר" ולאפשר את קיומו, ולחזק את קול השוחטים שהוא צריך להיות קול גדול מאד. והכתב הוא קודם לשחיטה ומילה. אומה בזויה היא — אומה בלי „כתב ולשון". וכשאתם שוחטים ומוהלים ואין לכם „כתב" משלכם, אינכם תלמידי חכמים. יש לכם שני דברים ולא שלשה, וחז"ל אמרו, כי מי שהוא תלמיד חכם צריך שידע שלשה דברים, לא רק שחיטה ומילה, אלא כתב. ואני עבדכם הנני מדבר אליכם עכשיו לא בתור „רב" ולא בתור „דרשן", אלא בתור בא־כח הכתב, בתור העורך של „השוחטים שטימע", ואני מברך אתכם מעומקא דלבא שהועידה הראשונה שלכם תהיה הראשונה, אבל לא האחרונה, ואף על פי שבכל מקום אנו אומרים „אחרון אחרון חביב", זהו אחרון, אבל לא אחרונה, וכיון שהועידה היא לא ראשון (בלשון זכר), אלא ראשונה, אז האחרונה אינה חביבה כל כך. והלואי שתהא לכם ועידה שנתית בכל שנה ושנה. והועידה הזו תהיה הראשונה, ואחריה פעולות ומעשים טובים ועבודה פוריה בהצלחה מרובה.

ואני אומר: ברוכים הבאים! כי רק הבאים המה היוצרים, הנוטעים, הבונים, הבנאים, ואל תקרא „בניך", אלא אם כן הם „בוניך"... וברוכים הבאים בשם ה', כי כנסיה זו היא כנסיה לשם שמים, יש בה משום בנין וחזוק הדת בארצנו זו; הטבת מצב הכשרות, ומצב השו"בים, שהם הם חלק חשיב מאד בדת ישראל.

יראים אנו את ה„פגימה" שעל הסכין, על ה„חלף", ואיננו יראים את הפגימות שבנשמת השוחט. אבל כשם שאנו צריכים להזהר עד מאד בפגימות הסכין, כך עלינו לדקדק עד מאד שלא תהיינה פגימות בנשמת השוחט העלוב, העני, הנרדף על לא חמס בכפו, וכשהשוחט עובד קשה במלאכתו הקדושה מן הבוקר עד הערב ולעת ערב כשהוא בא הביתה, ואשתו מחכה למשכורתו, ולו גם כן בנים ובנות, כולם אהובים, כולם ברורים וכולם קדושים וכולם פותחים את פיהם ואומרים: אבא, תן לנו לחם לאכול, ולחם אין, מפזר על השלחן את הפרוטות שהביא ואין בהן במה לפרנס את בני ביתו, אז הוא נאנח מעומק הלב, אנחה ששוברת את כל גופו, נאנח ואומר: אוי לי, מה שפגמתי — בספירה, אין מה לספור!... יש פגימה בלב ובנפש, עלוב ושפל בידי גסים והמונים ואין מה לספור, ספור הכוכבים... כי חושך וערפל מסביב... וחשב בלבו ובנפשו — מה שפגמתי בספירה!... ולפעמים בנפשנו נביא לחמנו... כידוע לשוחטים מבינים, וד"ל... ומלחמה לנו עם נותני לחמנו, עם סביבה זרה ונכריה חולונית, ומלחמה לנו לפעמים עם בנינו ובנותינו הדור הצעיר הבא אחרינו, שאינו הולך בדרך התורה והמצוה, מלחמה לנו עם מהרסי דתנו ומהריבי קדשנו, באלה שאין להם צורך בתורה ודת, ואין להם צורך בשוחטים יראים ושלמים ושחיטה כשרה באמת על פי ד"ת. ובשעה שיסודי הדת הולכים ונחרבים, נהרסים, אין צורך אז בשו"בים. „אם השתות יהרסון — יסודי התורה והדת" — אז אומרים על השו"ב „צדיק" זה מה פעל?!... למי יש צורך בפעולתו ועבודתו?!... למה לנו לבזבז כסף על שחיטה כשרה על פי דת אם אין לנו שבת ומועד ומבזים אנו כל קודש, אם השתות יהרסון, „צדיק" מה פעל?!...

וב„קול השוחטים" היוצא לאור על ידכם מדי חודש בחדשו, אתם שומעים, רבותי, את קול הנשמה שיוצאת מן הגוף, כי נשארים אנו בעלי „גוף", ולא בעלי „נפש"... כי בשעה שהנשמה יוצאת מן הגוף הקול הולך מסוף העולם ועד סופו — ואין הקול נשמע ברחוב, בסביבה חולונית, אבל בעתונכם „די שוחטים שטימע" אתם שומעים קול פרכוס הנשמה הישראלית... אתם קוראים מכתבים מאת שו"בים שפולחים את הלב וקורעים את הלב העברי לגזרים דקים מן הדקים. בעתונכם אתם שומעים את קול השכינה, גלות השכינה, ודאגה שבלב השוחט ישיחנה לחברי השוחטים בכל מקום שהם, ישיחנה ויסיחנה מדעתו ורווח לו.

במס' מגילה דף ז' אנו קוראים כי רבא שחט לר' זירא, וישנם אצלנו „בעלי בתים" נחמדים ונעימים שכאלה שקוראים להשוחט „רבי" זעירא... ושוחטים אותו... שחיטת נשמה וגוף קיים... ויש בכל קהלה מלאך המות של שוחטים, מלאך מות מיוחד. אבל ועידה זו שמטרתה לאחד ולאגד את כל השו"בים לאגודה אחת, היא תהיה בבחינת „ואתא השוחט ושחט למלאך המות"... והועידה הזאת תקרא לחירות, חירות ממלאך המות על ידי כח התורה שחרות על לוח הלב של השוחטים. ואני מברך אתכם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם!!

הרב הורוויץ ווערט שטארק אפלאדירט.

א געקליבענער גוטער כאהר פון שוחטים און חזנים האט דאן געזונגען אונטער דער לייטונג פון דעם באוואוסטען קאמפאזיטאר רעוו. שמואל מייערסאן, „ברוכים הבאים" און אנדערע רעליגיעזע געזאנג און תפילות, וועלכע האבען גע־שאפען א הייליגע שטימונג אויף דער קאנווענשאן.

„דער זקן הרבנים" פון אמעריקא, הרב הגאון רמ"ז מרגליות שליט"א, עהרען פרעזידענט פון די אגודת הרבנים האט צוגעשיקט די פאלגענדע באגריסונג צו די קאנווענשאן:

כבוד ידידי הרב המופלג ר' יעקב בלום שליט"א, יו"ר לאגודת שוחטי עופות דניו יארק.

אחדשה"ט, הזמנתם אותי להועידה הגדולה של

השוחטים באמריקה וקנדה, ובאמת הייתי רוצה להופיע ולהשתתף בועידתכם ולהביע את ברכתי הלבבית לעבודתכם, אך מפני מצב בריאותי אי אפשר לי לצאת מן הבית. והנני דורש שלומם וטובתם בלב ונפש בכלל ובפרט.

ידיד השוחטים מ"ז מרגליות החופ"ק.

אין דעם זעלבען גייסט האָט אויך באגריסט די קאָנווענ־שאָן דער עהרען פּרעזידענט פון די אגודת הרבנים הגאון המפורסם הרב ר' ישראל הלוי ראָזענבערג שליט"א, דורך אַ האַרציגען בריעף.

עס איז אויך ערהאַלטען געוואָרען אַ באַגריסונג פון דעם פּרעזידענט פון די אגודת הרבנים דארצות הברית וקנדה, דער באוואוסטער גאון ר' אליעזר זילבער שליט"א. ער שרייבט:

להנכבדים בני תורה ויראָה עובדי עבודת הקודש חברי הכנסיה הראשונה אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה, שלומכם ישגא לעולם.

בשם אגודת הרבנים אברככם באהבה ואחוה, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. התאַגדו להרים קרן התורה וכבוד שומרי הדת עובדי עה"ז ותביאו ברכה במעשיכם. התאַחדו אַחי, עמדו יחד את חכמי ישראל רבני הקהלות לסדר ולארגן עבודת הזבח, לפאר ולרומם נושאי דגל התורה והדת, נדע כי כבודכם כבודנו, ואַתם תהיו לתפארת לנו בכל אשר תעשו, אתנו תעבודו, ואנחנו נכונים לתת ידינו לכם לבוא לעזרתכם, לרומם ולהאדיר קרן התורה והדת ולרומם קרנכם בכבוד.

עמדו כולכם על ברכתי סלה, כברכת ידיד כל תופש תורה ונושאי דגלה,

אליעזר זילבער,

נשיא אגודת הרבנים דארצות הברית וקנדה.

עס איז אויך ערהאַלטען געוואָרען אַ באגריסונגס־טעלע־גראַמע פון דעם ערשטען אידישען גאַווערנאָר פון ניו יאָרק סטייט, גאַווערנאָר הערבערט ה. לעהמאַן, וועלכער האָט האַרציג באַגריסט די שוחטים קאָנווענשאָן; ווי אויך פון דעם באַוואוסטען אידישען ריכטער אָטטאָ א. ראָזאַלסקי; פון דעם ריכטער פון דעם העכסטען געריכט פון שטאַאַט ניו יאָרק, מיטשעל מעי; פון דעם סטייט סענאַטאָר פון האָדסאָן קאָונטי פון דזשוירזי סיטי, ווי אויך פון הרב הגאון המפורסם הרב לעווענטאַל פון פילאדעלפיא שליט"א, הרב לעווענטאַל באגריסט די שוחטים קאָנווענשאָן און ווינשט זיי גליק און פרוכטבאַרע חייליגע ארבייט.

עס איז אויך ערהאַלטען געוואָרען אַ לאַנגע האַרציגע טעלעגראַמע פון העריסבורג, פון הרב ר' אליעזר זילבער, דער פּרעזידענט פון די אגודת הרבנים און פון הרב ר' ישראל הלוי ראָזענבערג, עהרען פּרעזידענט פון די אגודת הרבנים, אין וועלכע זיי ביידע באדויערען וואָס זיי קענען ניט קו־מען נאָך ניו יאָרק צו די שוחטים קאָנווענשאָן און זאָגען צו פאָלשטענדיגע מאָראַלישע שטיצע און שטענדיגע קאָאָפּע־ראַציע מיט די פאַראייניגטע שוחטים פון לאַנד, און אַלעס וואָס באַלאַנגט צו חזוק התורה והדת. עס זיינען אויך ערהאַלטען געוואָרען טעלעגראַמעס פון שוחטים אָרגאַניזאַ־ציעס, פון שוחטים יחידים פון אַלע ווינקלען פון לאַנד, פון די אגודת השוחטים אין טאָראָנטאָ; פון די אגודת השוחטים פון שיקאַגאָ, פון הרב ה. שאַרפמאַן פון וועסט ווירדזשיניא, פון הרב מהרש"ק ראָטשעסטער און פון פילע אַנדערע שוחטים און רבנים.

עס איז אויך ערהאַלטען געוואָרען אַ האַרציגע באגריסונג פון דעם פּרעזידענט פון דעם ועד הרבנים דנויאָרק רבתי, הרב הגאון המפורסם ר' ישראל דושאָוויץ שליט"א, ווי אויך פון די רבנים מפורסמים הרב א. ל. גארטענהויז שליט"א און הרב א. דים שליט"א פון דעם „דגל הרבנים".

דער פּרעזידענט פון די אגודת השוחטים און פאָרזיצער פון דער קאָנווענשאָן, רעוו. יעקב בלום, באַגריסט דאַן האַרציג די קאָנווענשאָן אין נאָמען פון די „אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי", וועלכע האָט גערופען די גרויסע נאַציאָנאַלע קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים אין אַמעריקא און קאַנאַדא, און וועלכע האָט אַרויסגעגעבען די „שוחטים שטי־מע", וועלכע האָט באמת געהאַלפען שאַפען די גרויסע היס־טאָרישע קאָנווענשאָן, און האָט נאָכהער געהאַלטען די פאָלגענדע רעדע:

די רעדע פון דעם פּרעזידענט רעוו. יעקב בלום

חשוב'ע חברים דעלעגאַטען!

אַלס איינער וואָס האָט גענומען אויף זיך די איני־ציאַטיווע צו רופען די ערשטע קאָנווענשאָן פון שו"בים פון גאַנץ יונייטעד סטייטס און קענעדע, איז געפאַלען אויף מיין גורל, צו האָבען די עהרע אייך אויפצונעהמען מיט אַ ברכת, „שלום עליכם" דעלעגאַטען! איך וועל זיך טרייען צו פאַסען אַזוי קורץ ווי מעגליך, ווייל יע־דערער פון אונז קען מעהר בייטראָגען צו אונזער זעהר וויכטיגער קאָנווענשאָן, אויב מיר וועלען מקמץ זיין אין ריידען און פאַרווענדען אונזערע דריי זיצונגען אין טאָן וויכטיגע ארבייט.

מיר זיינען זיך צוזאַמענגעקומען צו לייגען דעם פונדאַמענט פאַר אונזער צוקונפטיגער גרויסער געביידע וואָס וועט זיך רופען „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה" און לאָמיר זיך באַנוצען מיט פּשוטע ווערטער, וועלכע וועלען אונז זיכער בריינגען פּראַקטישע רע־זולטאַטען.

אַלס איינער וועלכער איז געשטאַנען ביי דער וויגעלע פון דער „אגודת שוחטי עופות דנויאָרק", קען איך אייך מיט זיכערקייט זאָגען אַז דער כח פון פאַר־אייניגונג קען ממש אויפטאָן וואונדער.

חברים שוחטים! זייער טרויעריג איז געווען אונ־זער לאַנע ביז איצט. עס וואָלט גענומען וואָכען און חדשים אַז מיר זאָלען יעדער איינער באזונדער, אויס־דערציילען זיינע ליידען וואָס ער דארף אויסשטעהן, גייסטיגע ערנידעריגונג און קערפּערליכע מאַטערניש, אין די גרויסע שטעט, אין די שלאַכט־הייזער און מארקעטס, און אין קליינע שטעט, זיינען מיר געוואָרען חמץ פאַר־קויפער, חנוכה ליכט פּערלער, און בכלל זיך בוקען צו יעדען וואָס גיט אונז אַ שנד־ער, וואָס אַזאַ לעבען האָט געטויטעט אונזער זעלבסט רעספּעקט און אונז פאַרוואַנדעלט אין גייסטיגע און קערפּערליכע שקלאַפען, וואָס קענען זיך ניט ערנעהרען פון זייער פּראָפעסיע.

מיר רעדען דאָ דאָ ניט צו ערוועקען אַ רחמנות־געפיהל אָדער אימיצען צו בריינגען צו טרעהרען אויף אונזער גורל. מיר זיינען בעלי רגש, און מיט שטאָלץ,

ווי עס פאסט פאר די וואס באקלידען אזא היילגע פראָפעסיע, נאר מיר זאגען דאס צו די ארטאדאקסישע בעלי בתים אונזערע אז זיי האבען אונז בכיון ניט גע־וואלט קענען, כדי זיי זאלען ניט דארפען אונז אונטערקע־נען אלס זעלבסטשטענדיגע פארטרעטער פון אזא וויכ־טיגען טייל אין אונזער יהדות, און ניט קיין שקלאפען, און אדדערס נעהמער פון יעדען וואס שטופט זיך ארויף אויבען־אן, און ווערט א פיהרער אין דער ארטאדאקסי־שער וועלט, אין דיזען לאנד.

אונזער פראָפעסיע פאדערט פון אונז אז מיר מוז־זען זיין בעלי רגש, מיר מוזען האבען הרגשה צו פילען אפילו א פגימה דקה מן הדקה. דאדורך איז אומבא־דינגט נייטיג אז אונזערע בעלי בתים זאלען אויך האב־בען א הרגשה צו פילען אז דער שוחט מוז מאכען א בכבוד'ן און דוהיגען לעבען, כדי ער זאל האבען קלארע נעדאנקען צו קענען מרגיש זיין אווען די פגימה איז אין דעם הפקרידיגען צושטאנד פון אונזער ארטאדאקסישען לעבען אין דיזען לאנד און זיין זעלבשטענדיג צו קענען ארויסזאגען זיינע ערליכע געפילען.

מיר, שוב"ים, האבען ביז יעצט פיל נעליטען פון די צוריסענקייט צווישען רבנים, וואס זה אוסר וזה מתיר, יעדער וואס ווייל נעמט זיך דעם טיטול "רב", קומט זעהן א חלף ביים שו"ב, אבער אום צו זעהן א חלף, דארף דער זעהער אליין זיין א חלוק, ניט קיין פגום. עס טרעפט פיל מאל, אז ביי דעם רב וואס זעהט דעם חלף איז צוליב פארשידענע אורזאכען דער נאגעל צו וויך, אדער צו הארט, וואס אין ערש־טען פאל, פיהלט ער ניט די פגימה, און אין צווי־טען פאל ווערט די פגימה, און אין בעסטען פאל זע־הען זיי ניט דעם חלף פריער אכשרה, ווי דער דין פא־דערט, מורא האבענדיג פילייכט וועלען זיי זיך וועה טאן. און דורך דיזער באציהונג, און מיט א גרוי־סען טייל דורך אונזער אייגענע שולד, איז אריין אין אונזער פראָפעסיע נישט קיין פאסיג פערזאנען, וואס זייער פארגאנגענהייט, בעפאר זיי האבען זיך אוים־געלערענט שחיטה, מאכט זיי ניט ראוי לאותה איצטלה.

די קאנוועגשאן אנערקענט, אז אום אפצושאפען דעם באזאם און הפקר צושטאנד, מוז זיין אין גרוי־סע און שטארקע פאראייניגונג פון רבנים, אז א יחיד, ווי גרוים ער זאל ניט זיין, קען ניט און טאר ניט האנד־לען אויף זיין אייגענע פעראנטוואָרטליכקייט, אזא פאר־אייניגונג וועלען מיר געבען אונזער פולע אנערקע־נונג און שטיצע, און ארבייטען צוזאמען האנד און האנד לטובת הכשרות וחזוק היהדות. וואָרים אויב רבנים מיינען באמת דורכצופיהרען זייערע החלטות אין פראקטישן לעבען, און מיר זיינען זיכער אז זיי ווילען דאס, מוזען זיי זיך שטיצען אויף אן ארגאַני־זירטע אַרמיי, וועלכע ווייל און איז בכח צו קעמפען פאר דעם כבוד היהדות והרבנות און ארדענונג אין אונ־זער ארטאדאקסישען קהלה לעבען.

און אויב אונזערע נענעראלען, די מלכי רבנן, ווי־לען זיינען אין זייער קאמף, דארפען זיי האבען א פרייגי־ליכע באציאונג צו די סאלדאטען וואס קענען טאן די ארבייט וועלכע נענעראלען קענען ניט, אלס די פרא־דוצירער פון א „מלאכת הקודש" וועלכע זיינען די צווייטע נויטוועגדיגקייט נאך רבנים. וואו אין פילע קהלות באנעהט מען זיך מיט די צווייטע אליין, מוז נעשאפען ווערען א איינגע פארבינדונג צווישען רבנים און שוב"ים אין דיזען לאנד. וואו ביידע ארגאניזא־ציעס זאלען ארבייטען צוזאמען אום אפצושאפען דעם כאאס, פון וועלכע ביידע ליידען נלייך, וויל מיר זיינען באמת דער בריה התיכון אין דעם ארטאדאקסישען לעבען.

מיר שוב"ים וועלען נעבען דעם כח פון אונזער מלאכה, און די רבנים דעם כח פון תורה, וועט דאס צוזאמען שאפען די גרויסע קראפט פון א מלאכת הקודש.

דורך לערנען נקור, האבען מיר זיך אויסגעלערנט צו קענען אונטערשיידען פון כשר'ע שומן ביז חלב, וואס א אונגעניטע אויג קען ניט וויסען וועלכע איז כשר'ע פעטס, און וועלכע איז חלב החטאת, און מיר וויסען אויך ווי אזוי צו בעהאנדלען דעם חלב החטאת, או מען דארף „לחטט אחריו" אויסשניידען טרפה נידים מיט'ן וואָרצעל...

דאס איז אויך אייגע פון די אורזאכען וואס האט נעבראכט צו א בטול־דיגע באציאונג פון בעלי בתים צו שוחטים, און פון שוחטים אייגע צו די אכ־דערע, עס איז די אויפנאכע פון דער קאנוועגשאן דאס צו באוויזיגען אין פעסטשטעלען ווער איז ווער אין אונזער מחנה.

די אגודה וועט זאגען איהר באשטימטען און ווירקזאמען וואָרט, ווי אזוי די ועדי הכשרות דער־פען און זאלען פראטעקטען דעם שוחט, זיין פרנסה. אויב די ועדי הכשרות ווילען אז דורך שחיטה זאל אויפגעהאלטען ווערען וויכטיגע און נויטיגע אינ־סטיטוציעס אין דער קהלה, דארפען זיי און מוזען וויסען אז זיי האבען פליכטען צו דעם יענינגן וואס מיט זיינע כחות ווערט נעשאפען די איינאמע פאר דער קהלה, אז זיינע עקאנאמישע און נייסטיגע רעכט זאל נישט פארקוקט ווערען.

די אגודה וועט שאפען דעם גרויסען כח וואס וועט באשיצען דעם שוחט נענען אלע איבלען, וואס האבען ביז יעצט אזוי פיל וועה נעטאן דעם שוחט, אלס אן איינצעלנער אונבעהאלפענער מענש, און צו דער זעלבער צייט וועט די אגודה נעבען דעם שוחט דעם באוואוסטזיין אז ער איז ניט אליין איז א עת צרה, או די אגודה שטעהט מיט איהם, צו העלפען איהם אין זיין נערעכטען קאמף. די אגודה וועט זיך שטעלען אויף דער זייט פון שוחט מיט איהר נאנצער קראפט און מאכט ביז זי וועט זיינען, און אוועק־שטעלען יעדען שוחט בחומר וברוח, אויף דעם שטאנד

צו וועלכען ער איז בארעכטיגט, אלס איינער וואס טראָגט אויף זיך די אחריות פון מלאכת הקודש.

שאַפענדיג די נייטיגע פאראייניגונג פון שוחטים, איז אונזער גרויסע פליכט און אויפגאבע צו שאפען א פאָנד פאר קראנקע שוב"ים. זעהר אונגליקליך איז דער שו"ב ווען ער ווערט קראנק. זיינע פליכטען אלס שוחט קען ער ניט ערפילען, און פון זיין הכנסה האָט ער ניט געהאַט די מעגליכקייט אָפּצושפּאָרען גענוג געלד אויף צו קרענקען, און ווער רעדט נאָך ווען ח"ו זיין קראנקהייט איז א פארצויגענע אדער א כראָנישע, דאן איז ער אויסגעזעצט אָנצוקומען צו בעטלעריי.

און יעצט לאָמיר קומען צו אונזער שווערסטען פּראָבלעם, „זקנה", אונטער וועלכער מיר אלע, אלס מענשען זיינען אונטערוואָרפען און מיר בעטען דאָך דעם קשי"ת אז מיר זאָלען דערלעבען די עלטער, אָבער מיר, אלס שוב"ים, איז דאָך די עלטער פאר אונז א טרויעריגע ערשיינונג, איבערהויפּט אין דיזען לאנד, וואס די עלטער קומט פריער פאר די יאהרען. זי, די עלטער, ברענגט מיט זיך שוואכע אויגען, ציטערדיגע הענד, שוואכע פיס, וואס מאכט אונז ע"פ דין אונפעהיג און אונפאסיג צו פּראקטיצירען אונזער מלאכת הקודש און מיר מוזען אויפגעבען שחיטה, אדער זיך אָנשטרענגען און אָנהאלטען אזוי לאנג ווי מעגליך. מיר זיינען קהלה אָנגעשטעלטע אזוי לאנג ווי מיר זיינען געזונד און יונג און מיר קענען ארבייטען. אָבער קיינער האָט קיינע פארפליכטונגען צו אונז ווען מיר קענען שוין מער ניט דינען דער קהלה. און דער שרעק פון א לעבען מאכען איז אַ געפערליכער נסיון, וואָס ברענגט צו ועל „פּת לחם", צוליב א שטיקעל ברויט, ווערט מען א „יפשע גבר".

וואס מיר זיינען זיכער אז ווען א שו"ב זאָל זיין געזיכערט מיט א קליינע הכנסה אזוי לאנג ווי ער לעבט, וועט ער קיין מאָל ניט אָנהאלטען שחיטה ווען ער איז שוין אלט.

מיר ווייסען פון פילע שוב"ים, וואס אין דער יוגענד זיינען זיי געווען פארמעגליך, געקראָגען גרויסע געהאלט, און אויף דער עלטער, געדארפט אָנקומען צו קצבה און זעלבסטפארשטענדליך ניט קענען פארזארגען זיין פאמיליע לאחר מאה שנה.

וואס דאס איז אויך איינע פון די פליכטען וואס א פאמיליע מאַן טראָגט אויף זיך צו זיין פרוי און קינדער.

נעמענדיג דאָס אויבען דערמאָנטע אין אנבאטראכט קומען מיר צום שלום, אז נאָר אַ פאראייניגונג קען אונז ארויסנעמען פון אונזער שפל המצב.

נאָר א פאראייניגונג וועט שאפען פאר אונז א פעסטען, געזיכערטען באָדען פאר אונזער עקזיסטענץ.

חברים דעלעגאטען! לאָמיר זיך נעמען מיט מוט בעטראכטענדיג אונזער טרויעריגע, פארנאכלעסיגטע פערגאנגענהייט, מוזען מיר זיך נעמען מיט מוט, און זיך שטעלען מיט שטאָלץ בויען אונזער צוקונפט. אויב נאָהענט איז דער וועג וואס פיהרט צו אונזער ציל, אדער ווייט, אויב עס וועט זיין שטערונגען, און שטיינער וועלען געלייגט ווערען אין אונזער וועג, וועט דאָס אלץ אונז ניט אפּהאלטען. מיר וועלען זיך ניט אפּשטעלען, ניט אָפּטרעטען, ביז מיר וועלען עררייכען אונזער צוועק.

מיר זיינען זיכער אז מיר וועלען עררייכען אונזער פערלאנג, ווייל מיר באזיצען דעם מסירת נפש, וואס איז נייטיג צו מאכען אונזער ארגאניזאציע אונכאזיגבאר.

תחזקנה ידיכם.

ויהי נועם ד' עליכם ועל מועצתיכם.

די שטאַרקע האַרציגע רעדע פון דעם פּרעזידענט מאכט אַ טיפען איינדרוק אויף די דעלעגאטען פון דער קאָנווענשאָן. ער ווערט שטאַרק אַפּלאָדירט.

הרב יעקב אלי' ראַבינאָוויץ איז געווען דער לעצטער רעדנער פון דער ערשטער זיצונג. ער האָט געשילדערט וואונדערבארע בילדער פון דער פארגאנגענהייט, ווי אַזוי ער האָט געזוכט צו גרינדען אַ פארבאנד פון שוחטים מיט 30 יאָהר צוריק, און ער איז יעצט גליקליך וואָס ער האָט דערלעבט צו זעהן ווי זיין הלום איז פאַרווירקליכט געוואָרען. ער באַגריסט האַרציג די קאָנווענשאָן. דער פאָרזיצענדער שריסט דאַן די ערשטע זיצונג און די 500 שוחטים דעלעגאטען, רבנים און געסט דאוונען מנחה בצבור ברגשי קדש ובהשתפכות הנפש.

די צווייטע זיצונג

די צווייטע זיצונג אין אָווענט איז געפיהרט געוואָרען פון דעם וויצע פּרעזידענט פון די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק, רעוו. אליהו מעלצער. ער האָט אין זיין רעדע באַלויכטען די לאגע פון די שוחטים און האָט ערקלערט אַז די קאָנווענשאָן וואָס האָט צוזאמענגעבראכט 500 דעלעגאטען, האָט באוויזען וואָס פאר אַ גרויסע מאכט די שוחטים אָרגאניזאציע קען ווערען אין אָרטאָדאָקסישען אידענטום. רעוו. מעלצער האָט דאן פאָרגעשטעלט הרב מאיר ברלין, פּרעזידענט פון דער אלוועלטלאכער מזרחי אָרגאניזאציע, וועלכער איז אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס באגייסטערונג. הרב ברלינ'ס גלענצענדע רעדע איז געווען אַן איבערבליק אויף דעם מצב פון אידענטום דאָ אין לאנד און איבער דער גאנצער וועלט. ער האָט זעהר שטאַרק געלויבט די שוחטים, וועלכע האָבען זיך גענומען צו בויען ארץ ישראל דורך די „נחלת השבים" וואָס זיי האָבען געגרינדעט אין ארץ ישראל, צו באַזעצען דאָרט שוחטים און אַזוי אָרטאָדאָקסישע אידען וואָס ווילען קומען אל המנוחה ואל הנחלה, די שוחטים זאָלען זיך פאראייניגען אלע צוזאמען — זאָגט הרב ברלין — ס'זאָל ווערען אַ שטאַרקע מעכטיגע נאַציאָנאלע שוחטים אָרגאַניזאַציע פון אמעריקא און קאנאדא, זאָלען די שוחטים פארבעסערען זייערע עקאָנאָמישע אינטערעסען און ממילא וועט דאן פארבעסערט ווערען די לאגע פון אידענטום בכלל און די לאַגע פון כשרות בפרט „כנוס לצדיקים הנאה להם", און אויך אַז הנאה להם וועט ממילא ווערען הנאה לעולם...

עס ווערט דאַן פאָרגעשטעלט דער ענערגישער קעמפער און ארבייטער פאר די שוחטים אינטערעסען, דער עקזעקוטיוו סעקרעטער און מנהל פון די אגודת שוחטי עופות דנויאָרק רבתי, רעוו. יוסף ראַזענמאַן, וועלכער האַלט געשפּאַנט דעם עולם מיט זיינע אַ קורצע האַרציגע און אינטערעסאנטע רעדע.

די רעדע פון מנהל רעוו. יוסף ראַזענמאַן

שלום שלום לרחוק ולקרוב.

ווען איך האָב געזאָגט, לרחוק, האָב איך ניט גע-

מיינט רחוק ווייט פון הארצען, חס ושלום! ווייל איך קען אייך פארזיכערען, מיינע טייערע ברידער, דאָס יעדער שוחט, נאָהענט אדער ווייט, איז מיר נאָהענט צו מיין הארצען. ווען מיר, די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי האָבען געגרינדעט די „שוחטים שטימע", האָבען מיר ניט נאָר אין זינען געהאַט די מיטגלידער פון דער שוחטי עופות יוניאָן פון ניו יאָרק אליין, חס ושלום! נאָר מיר האָבען אויך אין זינען געהאַט אלע ברידער שוחטים פון אמעריקא, קענעדא, פוילען, ארץ ישראל, און אפשר אויך די שוחטים פון דער גאנצער וועלט, ווייל איך דיינק, אז ס'איז ניט ווייט די צייט, אז די שוחטים פון דער גאנצער וועלט זאָלען ווערען ארגאַניזירט און פאראייניגט אין א שטארקען, גרויסען, מעכטיגען פערבאנד.

ווען איך האָב געזאָגט רחוק האָב איך געמיינט רחוק ממקום, ווייט אין מרחק, ווייט פון ניו יאָרק, אָבער קרוב בלב, נאָהענט צו מיין הארצען, נאָהענט צו מיין נשמה. און פונקט ווי דער גרויסער אידישער דיכטער רבי יהודה הלוי ז"ל האָט געזאָגט וועגען ארץ ישראל „אני במזרח ולבי במערב", אַזוי זאָג איך אויך: מיר, די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי, לאקאל 440, געפינען זיך אין ניו יארק, אבער אונזערע הערצער זיינען מיט יעדען שוחט וואו נאָר ער געפינט זיך בכל מקום שהוא. מיר האָבען שטענדיג געשטרעבט, אַז מיר זאָלען ניט זיין צו ווייט, צו פרעמד איינער פון צווייטען, און יעצט איז פארווירקליכט געווארען אונזער חלום, דאָס מיר זעהען זיך אלע צוזאמען. שוחטים פון גאנץ אמעריקא און קענעדא טרעפען זיך אלע צוזאמען אין איין פלאַץ, מיט איין געדאַנק, מיט איין צוועק, מיט איין שטרעבונג און האָפנונג.

און איך, אלס איינער פון די גרינדער און פיהרער פון דער גרויסער, שטארקער, מעכטיגער שוחטים יוניאָן, בעגרים אייך הארציג, מיט פרייד, און זאָג שלום לרחוק ולקרוב, פונקט ווי אונזערע עלטערען מיט טויזענטער יאהרען צוריק, ווען זיי פלעגען ברייגען די בכורים נאָך ירושלים פלייגען דאמאלסט די ירושלימער איינוואוינער זיי באגריסען און זאָגען: אחינו אנשי מקום פלוני בואכם לשלום, אזוי בעגרים איך אייך אין נאָמען פון אלע אונזערע ברידער שוחטים אין ניו יארק, אחינו השוחטים אנשי אמעריקא וקאנאדע בואכם לשלום!

טייערע ברידער! נאָך דעם ווי איהר האָט מיר געשאָנקען אייער אויפמערקזאמקייט און אויסגעהערט מיין באגריסונג, בעט איך אייך, גיט מיר א געלעגענהייט איך זאָל פאר אייך קענען שילדערען מיט לעבעדיגע פאקטען דאָס לעבען פון אונזערע ברידער שוחטים אמאָל, איידער מיר האָבען זיך פאראייניגט אונטער א שטארקער מעכטיגער שוחטים יוניאָן. ווייל ווען מיר וועלען וויסען, שטודירען און גוט פארשטיין אונזער עבר, אונזער פארגאַנגענהייט, וועלען מיר דאַן קענען האָבען א באגריף וואס מיר קענען און וואס מיר דארפען טאָן אין דעם עתיד און אונזער צוקונפט.

אונזער היסטאָריע, וועלכע איז אזוי רייך אין ליידען און צרות איז אבער אין דער זעלבער צייט אויך רייך מיט די גרויסע אויפטואונגען וואס מיר האָבען אויפגעטאָן.

ווייסט איהר ברידער, אז עס איז געווען א צייט ווען מען האָט דעם שוחט פשוט ארונטערגעריסען דעם טלית ותפילין פון קאָפּ און איהם נישט געגעבען קיין צייט צום דאוונען, ווייל עס איז „ביזי אין אמעריקע".

ווייסט איהר ברידער, אז עס איז געווען א צייט, ווען שוחטים זיינען געשלאָפען ערב יום טוב אין די מארקעטס, אנגעשפארט דעם מידען קאָפּ אויף א זאָק מיט סאָודאָסט, ווערענדיג מיד פון די לאנגע שטונדען ארבעט און נאַטירליך האָט דאמאלס נישט געקענט זיין ביים שוחט די געהעריגע השגחה. אָבער וואס האָט דער שוחט געקענט דאמאלסט טאָן, אז דער שוחט איז געווען הפקר און קיינער האָט נישט געזארגט פאר זיין עקזיסטענץ.

ווייסט איהר ברידער, אז עס איז געווען א צייט, ווען שוחטים האָבען געארבעט 14 שטונדען א געוועהנליכען טאָג פון דער וואָך און דאָנערשטאג, ערב שבת 20 שטונדען, און דאָס אלעס פאר $3.50 א וואך. און ווייסט איהר וואָרום? ווייל די אומשטענדען האָבען געצוואונגען דעם שוחט צו זיין א שקלאף, אן עבד כנעני, נישט געהאַט ווער עס זאָל זיך פאר זיין בלוט אָנגעמען, מורא האָבענדיג פאר דער מורא, אז דער באָס וועט איהם ארויסטרייבען און אן אנדער שוחט, אדער בעסער געזאָגט, א משיג גבול וועט פארנעמען זיין פלאַץ.

אזוי איז די טרויעריגע לאגע אנגעגאנגען ביז מיר, שוחטים, האָבען אויפגעוואכט פון אונזער לעטארגישען שלאָף און זיך ארומגעזעהן און באגרייפט דעם פסוק אם אין אני לי מי לי, ואם לא עכשיו אימתי, און דורך א פאראייניגטער מאכט אויסגעקעמפט באדינגונגען דאָס א שוחט האָט שוין צייט אפילו צו געהן אין א שוהל דאוונען, ווייל מיר פאנגען אָן צו שעכטען ביי זונען שיין. קיין ארבייטסגעבער וואגט נישט מער און וועט נישט וואַגען צו באַליידיגען זיין שוחט, ווייל ער פיהלט און ווייסט, אז עס איז דאָ ווער עס זאָל זיך אנגעמען פאר דעם שוחט'ס בלוט און טרערען. און דאָס אליין מיינע ברידער איז שוין במילא אויך נשרות.

דארום מיינע טייערע ברידער, האלט איך דאָס אונזער שוחטים קאָנווענשאָן איז אן ערשיינונג פון דער גרעסטער וויכטיגקייט, אן ערשיינונג וואס רופט ארויס ערנסטע מחשבות און פיל געפיהלען. עס איז אן ענין וואס לאָזט זיך טייטשען און לערענט אונז א סך. עס האָט נאָך קיינמאָל נישט פאסירט, אז אן אידייע וואס איז ארויסגערופען געווארען ביי איינינע מענשען זאָל גלייך אפגעשאצט און אָנגענומען ווערען פון אלעמען

פאר נוט. איך בין אבער זיכער אז אין משך פון א פאר יאהר וועלען מיר קענען זעהן די גרויסע צווייגען פון דעם קליינעם בוימעלע וואס מען האט דא היינט פארפלאנצט.

און דערפאר דארף אונזער קאנווענשאן זיין א קאנווענשאן פון מעשים, מיר דארפען וויסען וואס מיר שוחטים האבען צו טאן אין דער צוקונפט.

מיר דארפען לערנען מהעבר על העתיד, כדי אונזער מעמד זאל פארשטארקט און פארפעסטיגט ווערען, און דער בוים וואס מיר פלאנצען היינט זאל נישט נאר צואוואקסען זיך און פארמעהרען זיינע צווייגען אין דרויסען, נאר זאל אויך אריינדרינגען אין דער טיף און פארמעהרען זיינע וואָרצלען און באפעסטיגן זיין שטאנד.

און עס איז מיר ווירקליך שווער אייך איבערצוגעבען מיינע רעיונות אין דעם איצטיגען מאמענט. די געפיהלען וואס עס קומען פאר אין מיין הארץ ווען איך קוק אויף אייך, מיינע טייערע ברידער, אויף אייערע ערנסטע פנימ'ער, אויף אייערע ענטשלאסענע אויסדרוקען און מוט.

איהר זייט דאך שליחים מארבע כנפות אמעריקע וקנדה, פון ווייטע פארווארפענע קהלות, וואו עס געפינען זיך אחינו בני ישראל. איהר האט נישט געזשאלעוועט קיין מיה און צייט, פארלאזט אייערע היימען און מיט שמחה, מיט אפפערוויליגקייט געקומען צו צו אייער קאנווענשאן גרייט פאר מעשים ממשיים. און איך פיהל בכל לבי ונפשי, אז איהר זיינט די חלוצים פון אונזער באוועגונג, און אזוי ווי די חלוצים וואס פארלאזען אמעריקא, די לאנד וואס איז זיי ליב, און צו וועלכער זיי זיינען דאנקבאר, אבער צוליב דער גרויסער אידייע פון בויען אן אייגען לאנד פארלאזען זיי אמעריקע אן טרויער, ווייל זיי ווייסען, אז זיי פאהרען ניט סתם אין א לאנד, נאר זיי פאהרען בויען אן אייגען לאנד, ארץ ישראל, דאס לאנד פון האפנונג. אונזער קאנווענשאן איז אונזער האפנונגס פונקט, דער מיטעל צו פארווירקליכען אונזערע שטרעבונגען און צילען וואס מיר האבען זיך געשטעלט.

און לאזט מיר אייך זאגען, ברידער, אז האפנונגען האבען מיר פילע, אבער א סך דארף געטאן ווערען די האפנונגען צו פארווירקליכען. עס האט אונז, ניו יארקער שוחטים, ווי איך האב אייך פריהער דערציילט, גענומען גענוג צייט און מיר זיינען דורכגעגאנגען שבעה מדורי גיהינום ביז מיר האבען דערגרייכט צו אונזער איצטיגען מעמד, וואו א שוחט ווערט מענשלאך באהאנדעלט, א דאנק דעם פרעסטיזש פון אונזער יוניאן, און יעדער איינער פון אונז פיהלט זיך ביז צו א געוויסען גראד גייסטיג און עקאנאמיש דערהויבען. די שוחטים פון גאנץ אמעריקא און קענעדע דארפען און מוזען זיך פאראייניגען אונטער איין שטארקער, מעכטיגער ארגאניזאציע, און אונזער שלאגווארט זאל זיין „איינער פאר אלעמען און אלע פאר איינעם". אין פאראייניגונג ליגט אונזער שטארקייט. אונזער פאראייניגונג וועט זיין א ברכה פאר די שוחטים פון לאנד בכלל און פאר דעם אידענטום און כשרות בפרט.

מיט גרויס פרייד און אמת'ן פארגעניגען באגרים איך די ניי געגרינדעטע ארגאניזאציע „אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה". זאל די נייע אגודה לעבען, פונקציאנירען און זיין טעטיג אלס א לעבעדיגער פאקטאר אין אונזער אידישען רעליגיעזען לעבען פון אמעריקא. און איך האף און בעט צו גאט, אז די קומענדע קאנווענשאן זאל שטאטפינדען אין ירושלים עיר הקודש ושבו בנים לגבולים במהרה בימינו אמן.

דער פיהרער פון דער קאנווענשאן, רעוו. יעקב בלום, האט דאן פארגעשלאגען זעהר וויכטיגע פלענער אויף צו פארבעסערען די לאגע פון די שוחטים, וועלכע זיינען איבערגעגעבען געוואָרען צו דער רעזאָלוציאנס קאמיטע, וועלכע האט אריינגעבראכט איהרע רעזאָלוציעס ביי די קומענדע זיצונגען פון דער קאנווענשאן און זיינען גומגעהייסען געוואָרען פון דער קאנווענשאן.

הרב קאוואלסקי, דער פארוואלטער פון ארץ ישראל'דיגע וויינען אין אמעריקא, האט אדרעסירט די קאנווענשאן און האט אפעלירט צו קויפען די „תוצרת הארץ". די קאנווענשאן האט דאן באשלאסען אז די שוחטים, רבנים און אלע אידען זאלען אנווענדען אלע מעגליכקייטען צו העלפען פארשפרייטען די פראדוקטען פון ארץ ישראל, איבערהויפט די כרמל וויינען פון ארץ ישראל, פון דער אגודת הכורמים פון ראשון לציון, זכרון יעקב און רחובות.

רעוו. מעלצער, ווייס פרעזידענט, לייענט פאר פאר די קאנווענשאן האַרצרייסענדע ברייף פון שוחטים, וועלכע באקלאגען זיך אויף זייער שרעקליכער לאגע. עס האבען גערעדט וועגען דעם מצב השוחטים: הרב לייטער פון ניו יארק, רעוו. סאלאמאן פון פילאדעלפיא, רעוו. זלמן בער מאגאריק פון וואודרידזש.

די צווייטע זיצונג ווערט דאן געשלאסען.

דריטע זיצונג

די דריטע און לעצטע זיצונג איז געפיהרט געוואָרען אונטער דער לייטונג פון דעם פרעזידענט רעוו. יעקב בלום. ער האט פארגעשטעלט הרב הגאון ר' שמואל מנחם הלוי פיין, פון דעטראיט, א פריינד פון שוחטים און מיטארבייטער פון די „שוחטים שטימע", וועלכע האט געגעבען זיין האַרציגע ברכה צו די דעלעגאטען.

ס'איז דאן געלייענט געוואָרען די האַרציגע באגריסונג פון די אגודת השוחטים פון פוילען. די שוחטים פון פוילען שרייבען אין זייער באגריסונג צו דער קאנווענשאן:

אגודת השוחטים בפולין

לאחינו היקרים, השו"בים בארצות הברית וקנדה!

ליום ועידתכם למען יסד אגודה גדולה מהשו"בים בארצות הברית וקנדה, הננו לברככם בשם כל שו"בי פולין המאורגנים שרעיונכם הקדוש ישגשג ויעשה פרי קודש וכבוד השו"בים המדוכה והמושפל יתרומם בכל העולם!

אחים יקרים!

מי כמונו יודעים את הנחיצות לארגן השו"בים בחטיבה אחת ולא יהי' עסק השוחטים והשחיטות כדבר הפקר ולמרמס רגלים! מצב השו"בים במדינתנו הי'

למטה מן כל הבקורת. התקיפים למיניהם בכל עירות עשו את חיי השוחטים למשפחותיהם למשחק. כבר כשל כח הסבל וכמעט שזיק האחרון של תקוה לחיים אנושיים בעד השוחטים כבה.

אבל הסומך נופלים עורר זיק של התעוררות בין טובי השוחטים היחידים והם הקדישו את כל מרצם ועוזם להפיח בין שדרות השוחטים אומץ להלחם עם הרודפים והצוררים ולהודיע אותם נכונה כי גם לשו"ב העוסק במלאכת הקודש יש אישיות, שאינה סובלת בוז וקלון, ואם השו"בים לעירותיהם הם בתור מתבודדים חלשים, הם חזקים בתור חטיבה מאורגות גדולה המקפת את כל השו"בים אשר במדינה בכל עירות פזוריהם ויש להם הרצון והאומץ לעמוד על נפשם ולהשגיח על כבודם שלא יורמס.

עבודתנו העיקרית היתה ליצור אורגן שו"בי בשם „די שוחטים שטימע" ובו להכריז על חיינו ומשאת נפשותינו ולדרוש את דרישותינו הצודקות. **עוד לא** הגיענו למטרה, אבל כבר עלה בידנו לעורר הוקרה וד"א בעד קיומנו ואנושיותנו. אם גם עכשיו התקיפים האכזרים יורדים לחיינו אָנו, אבל השחוק כבר עבר מפניהם, כי יודעים הם שנצחונם במלחמה אין כל כך בטוח והושבים הם על זה שמצד האגודה המאורגנה של השו"בים ימצאו התנגדות עזה וחריפה. מלחמה עם השוחט כבר אינה מלחמת יחיד, רק מלחמת רבים ועל ידי הכרה הזאת לא פעם נתפגם החפץ של התקיפים להתנפל על השו"בים.

בעצם עבודתנו לארגן „אגודת השו"בים" בפולין ולשכלל כלי מבטאה „די שוחטים שטימע" ידענו על בורי' כי מעט מאתנו לארגן רק השו"בים במדינת פולין; באנו תיכף לידי הכרה כי עניני השו"בים בכל ארצות פזורינו ענין אחד הוא ומחויבים אָנו לעמוד על המשמר שרעיון הארגון יתפשט מחוץ לגבולות מדינתנו ויהי' לקנין כללי של כל השו"בים אשר בעולם. הרעיון הזה לא אחת הבענו בה„שוחטים שטימע" ובטוב טעם עשינו תעמולה לזה.

ואם עכשיו אָנו רואים כי הרעיון הזה הכה שורש גם מעבר לים — בארצות הברית וקנדה וגם יעשה בעזה"י פרי — איך לא ישמח לבנו, איך לא תגל נפשנו על המחזה הנהדר הזה אשר אליו חכינו וגם בא בא?

בתשומת לב מיוחדת אָנו מחדרים אל תוך תוכה של תנועתכם ובגיל נפש אנחנו רואים אשר דרך השכלול של תנועתנו. גם לכם אורגן בשם „די שוחטים שטימע" כמו לנו והנה עורכו הרה"ג ר' שמריהו ליב הורוויץ שליט"א עושה גדולות להגן על עניני השוחטים והשחיטות כיד ה' הטובה עליו. ולטוב יזכר אצלנו גם נשיאכם השו"ב מו"ה ר' יעקב בלום נ"י אשר רחש לבו דבר טוב להיות לאב השוחטים ולהגן על עניניהם בחרף נפש.

והיום, ביום כניסתכם לשם שמים להגן על עניני הכשרות המתרופפים בעו"ה, הננו מברכים אתכם שה' הטוב ינהל אתכם בדרך האמת והצדק ויברך את מעשיכם ופועל ידכם בהצלחה. ויום הזה של ועידתכם יהי' יום היסטורי בעד הפרחת קרן השו"בים וקרן היהדות בכלל, ואָז נכריז יחד אתכם:

זה היום אשר קוינוהו והוא בא!

הנשיאות אל „אגודת הושחטים":

יצחק מאיר טרויבע,
יואל סירקוש,
אַברהם זאַנדמער.

מזכיר האגודה ועורך העתון „די שוחטים שטימע",
ישראל איסר פייגענבוים.

מנהל הלשכה, שמואל שלמה ראַבינאָוויטש.

דער בריעף פון אגודת השוחטים בפוילן האָט באגייסטערט די קאָנווענשאָן. עס איז קענטיג געווען אַז די שוחטים פון פוילען און די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא זיינען אחים לצרה ואחים לדעה.

אַ גרויסען איינדרוק האָט געמאכט אויף דער קאָנווענשאָן דער האַרציגער באגריסונגס־בריעף פון די אגודת השובי"ם בארץ ישראל.

די שוחטים פון ארץ ישראל שרייבען:

אגודת השו"בים בארץ-ישראל.

ב"ה, יום כף לח' שבט תרצ"ג.

יום חמישי לסדר „אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלקים ויכלת עמד. וגם כל העם הזה על מקמו יבא בשלום", שנת ישועתי ועזרת"י לפ"ק.

שלמא רבא ונפישא יסגי לאגודת השו"בים בניו יורק רבתי ובראשם להרב המופלא המפורסם לשבח ולתהלה, שמו נודע בשערים, כ"ש מפארים מוהר"ר שמריהו ליב הורוויץ נ"י, עורך הירחון „ש"ש והשומר", ישאו ברכה מאת ה' השוכן בציון.

בשמחה רבה קבלתי מכתבכם מיום כ"ד בטבת, בהודעה גלויה על דבר ועידתכם הארצית הגדולה כל השו"בים באמריקה וקנדה במטרתכם הכי נשגבה ונעלה, לאחד כאחד את כל השו"בים בארץ. והנני אסיר תודה לכם על מפעלכם הטוב הזה בכלל, ובפרט על הודעתכם אותנו מזה, ועליכם וכיו"ב נאמר „איש טוב מבשר טוב" ומשמיע ישועה, כי מאמינים אנחנו כי בועידה כללית תלוי ישועתנו ועזרתנו בין במצב הרוחני ובין במצב החומרי, ומחשבותיכם היא מחשבותינו, ודרכם היא דרכנו, כי כל מטרתנו ביסוד אגודתנו בארץ ישראל היתה תחילת המחשבה לסוף המעשה. באיגוד כל השו"בים מכל הארצות. ברם מפני כמה מכשולים העומדים על דרכנו לא יצאָה מחשבתנו לפועל. ומובן כי בהגיענו הבשורה הטובה על דבר איחודתכם כל השו"בים באמריקה וקנדה שמחנו לקראת השמועה הטובה מאד. כי בזה נוכחנו לדעת, כי גם רוח הקודש הזה הופיע באגודתכם וממנה אולי נוושע. ובכן בקראי בירחונכם מס' 10 על דבר מחשבתכם הטובה בהכנה לועידה כללית, הקדמתי נעשה לנשמע וצויתי את ברכותינו לכם בכתב מפורש יוצא מפי כל אגודתנו פה בארץ בלב שלם ובנפש חפצה, בברכת „כל כנסיה שהיא

לשם שמים סופה להתקיים", ויהי נעם ה' עליכם, וחפץ ה' היא חפצכם, יצליח בידכם. והנני גם להוסיף עליכם היום ברכה, כי תהיה הועידה הזאת התחלה לטובה, כברכת ה' אחד לישראל גוי אחד קדוש, להרים קרן תורת ה' ומשמשיה במלאכת הקודש. „כי לא ניתנו המצוות אלא לצרף בהן את הבריות" (אשר על וה אעריך מאמר ארוך ב„השומר") ועל פי פשוט מלת לצרף פשוטו כמשמעו היא צירוף ואיחוד. כי בלא האיחוד והצירוף אי אפשר לקיים מצוות ה' בכללן כמובן. וביחוד בדבר השחיטה שהכתוב „אמרת אלוה צדופה" נאמר על פי דרד"ל, על השחיטה כאז"ל „וכי מאי איכפת לי' להקב"ה בשוחט מן העורף" וכו'. כוונו בזה רז"ל דבר איחוד בין השוחטים, כי ידוע שהעורף הוא בבחינת פנו אלי עורף ולא פנים. מוכח מזה כי אם יפנה אחד לחברו עורף אין זה שחיטה כשרה, ואין להאריך בזה כי ידוע לכל השו"בים כי כן היא. וכן מצינו ביצחק אבינו שהוא היה המורה הראשון שלומד הלכות שחיטה המרומז בפסוק וצוד"ה לי ציד, והוא פשט צוארו על גבי המזבח, ולא ערפו, ובזה הורה לנו כי השחיטה בבחינת עורף לא שחיטה כשרה היא, רק כל אחד יפנה לחברו השו"ב בפנים מאירות, בפנים שמחות, כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם. ובזה נקוה כי בהאגדכם יחד באגודה אחת לכונן ולשכלל מצב השחיטה בחומר וברוח, בזה תמצאו חן בעיני ה' ואדם. ויהיה נא חלקנו עמכם. והננו משלימים למען המברכים אתכם בברכה המשולשת: „יברכך, יאר, ישא וישם לכם שלום", כי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, וגדול השלום שנאמר „מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום", ובזה נזכה לגאולת עולם, בביאת משיח צדקנו, לראות פני ה' בבנין בית הבחירה היא מקדשנו, בבוא כל ישראל לארצנו במהרה בימינו אמן.

בטח נתקבל כבר ברכתנו הראשונה — מיום כ"ו טבת — ובהצטרף אותה לזאת הברכה, ויהיו שניהם כאחד טובים, השנים מן האח"ד.

ובזה הנני חותם על הברכות בשם כל אגודת השו"בים בארצנו הקדושה,

יושב־ראש נחום מרדכי פרוס,
שו"ב בתל־אביב.

דער בריעף פון די אגודת השובי"ם דארץ ישראל האט געשטורעמט די קאנווענשאן.

די שוחטים פון מאנטרעאל באגריסען

די שוחטים פון מאנטרעאל, קענעדע, האבען אריינגעשיקט א בריעף, א באגריסונג צו די שוחטים קאנווענשאן. דער בריעף איז געווען געשריבען אין א וואונדערבארען גוטען העברעאעיש מיט בריליאנטענע אויסדריקע און טיפע געדאנקען, וועלכער האט געמאכט זעהר א טיפען און גוטען איינדרוק אויף די דעלעגאטען פון דער קאנווענשאן. נאך פילע באגריסונגען זיינען אנגעקומען, און אויס מאנגעל אין פלאץ איז פשוט אוממעגלאך צו דרוקען אלע באגריסונגען.

דער ועד הבחירות האט נאכהער אריינגעבראכט די ליסט פון די ניי־ערוועהלטע בעאמטע פון די ניי געגרינדעטע אגודת השובי"ם דארצות הברית. רעוו. יעקב בלום ווערט דאן איינשטימיג ערוועהלט פרעזידענט פון דער נאציאנאלער שוחטים ארגאניזאציע פון אמעריקא און קענעדע. יוסף ראזענמאן, וויצע פרעזידענט; אליהו מעלצער, סעקרעטער־טרעזשורער; ישראל באשקאוויץ, סעקרעטער. פון דער פראווינץ, זיינען ערוועהלט געוואָרען פאלגענדע וויצע־פרעזידענטען: רעוו. שפיגעל — קליוולאנד; רעוו. סאלאמאן — פילאדעלפיא; רעוו. ליבער — באסטאן; רעוו. מרדכי עהרענקראנץ — נוארק; רעוו. מתתיהו בוקין, פעטערסאן; רעוו. זלמן בער מאגאריק, וואודרידזש; רעוו. סיגעל, באפאלא; רעוו. טשערווינסקי, בעיאן; רעוו. מאלאדאווסקי, דעטראיט; רעוו. יואל הורוויץ, האדסאן; רעוו. שמואל גארדאן, ניו יארק; רעוו. אהרנסאן, נוארק; רעוו. שילדקראוט, עליזאבעטה, ניו דזש; רעוו. א. גוטניק, ברוקלין; רעוו. שערמאן, אטלאנטיק סיטי; רעוו. פרידמאן, כפרינגפיעלד; רעוו. לוריא, באסטאן; רעוו. מעסעראף, פיטסבורג; רעוו. וויינבערג, הארטפארד; רעוו. ווילנער, וואוסטער; רעוו. א. אוללמאן, ליבערטי; רעוו. בן ציון בולאוו, פאסייק; רעוו. שיינפעלד, באסטאן; רעוו. ליבערגאט, באפאלא; רעוו. קאטץ, מאנטיסעלא; רעוו. אברהם העללער, ברוקלין, נ. י.

ה ה ל ט ו ת

די פאלגענדע רעזאלוציעס זיינען איינשטימיג אנגענומען געוואָרען:

1) וויסענדיג די לאגע פון שוחטים, שחיטה וכשרות דא אין לאנד גרינדליך, זיינען מיר געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער איינציגער וועג ווי אזוי צו פארבעסערען די לאגע פון די שוחטים, פון שחיטה און כשרות איז דאס עס זאל געגרינדעט ווערען אן אגודה השו"בים דארצות הברית וקנדה. און דאס יעדער שוחט פון אמעריקא און קאנאדא זאל זיך אנשליסען אלס טרייער איבערגעבענער מיטגליד אין די אגודת השוחטים פון לאנד.

2) באשלאסען צו שאפען א פאנד פאר קראנקע שוחטים ווען זיי ווערען לא עלינו קראנק און אונפעהיג צו דער ארבייט, אויך צו באזארגען א שוחט לעת זקנתו, ווען ער ווערט אונפעהיג צו מלאכת השחיטה צוליב זיין אלטקייט, און לאחר מאה ועשרים שנה זאל די אלמנה און די פאמיליע באזארגט ווערען ווי געהעריג איז.

3) וויסענדיג אז נאר דאן קענען די שוחטים פון לאנד ווי געהעריג ארגאניזירט זיין און פונקציאנירען ריכטיג אלס אן ארגאניזירטע מאכט, ווען זיי וועלען האבען אן אייגענעם ארגאן, וועלכער זאל קענען קעמפען פאר זייערע אינטערעסען, מבית ומחוץ, איז דערפאר באשלאסען געוואָרען ביי אונז איינשטימיג דאס דער שוחטים ארגאן, „די שוחטים שטימע", וועלכע איז ערשינען ביז איצט אלס א מאנאטליכער זשורנאל, זאל פון איצט אן ערשיינען דורך די אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה אלס א וועכענטליכער זשורנאל, וועלכען יעדער חבר פון די אגודת השוחטים פון לאנד זאל באקומען פריי, אלס מעמבער פון די אגודת השו"בים.

4) אנערקענענדיג דעם פאקט אז לטובת חזוק הדת

בכלל און כשרות בפרט, איז זעהר נויטיג דאָס רבנים און שוחטים זאָלען ארבייטען צוזאמען לטובת הדת והכשרות, און די שרעקליכע הפקרות וואָס עס הערשען איצט אין דער אידישער נאַם אויף דעם נעביט פון רעליגיעזען לעבען בכלל און כשרות בפרט איז שולדיג אין דעם אַ גאַנץ גרויסער טייל די ניט פאראייניגונג פון רבנים און שוחטים צוזאמען, ווי עס האָט נעדארפט זיין, און ליידען דערפון ליידען שרעקליך אי די רבנים אי די שוחטים אי דאָס יודענטום בכלל, און אנערקענדיג דעם פאקט דאָס וועלן רבנים און שוחטים וואָלטען זיך באמת פאראייניגט צוזאמען בלב ונפש פאר חזוק הדת בכלל און פאר כשרות בפרט, וואָלט דאָן געלייזט נעווארען די שרעקליכע פראבלעמען פון דער ביטערער לאַגע פון רבנים, שוחטים און כשרות.

דערפאר האָבען מיר באשלאָסען אַז עס איז נויטיג דאָס דער אָנערקענטער אָרגאניזירטער ראָבינאָט מיט דעם אנערקענטען אָרגאניזירטען שוחט פון לאנד אוכטער דעם נאָמען „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה" (ניט אנערקענען רבנים אָדער שוחטים יחידים, נאָר די אָרגאניזירטע אָנערקענטע לאנד קערפערשאפטען) זאָלען שאפען פון זיך אַ וועד משותף (דזשאינט קאָמיטע), וועלכע זאָל ארבייטען האנד אין האנד פאר חזוק הדת בכלל און כשרות בפרט. רבנים און שוחטים צוזאמען.

5) די קאָנווענשאָן פון די שוחטים פון לאנד אנערקענט דאָס הויליגע דעכט פון די שוחטים זיי זאָלען זיין פארטרעטען אין יעדער שטאָדט און שטעדטעל בכל מקום שהם אין דעם עקזיסטירענדען וער הכשרות פון יעדער קהלה.

6) וויסענדיג דאָס כשרות איז אייגע פון די וויכטיגסטע יסודי היהרות און אנערקענענדיג דעם טרויעריגען פאקט דאָס זעהר פיעל פון דעם אלטען דור און איבערהויפט דער נייער אידישער דור אין אמעריקא וויים ניט די הייליקייט, און נויטיגקייט פון כשרות, דערפאר איז ביי אונז באשלאָסען געווָאָרען אייניגטימיג ארויסצוגעבען אַ פאמפלעט אין העברעאיש, אידיש און ענגליש, אין וועלכען עס זאָל ערקלערט ווערען וויסענשאפטליך ליטעראריש די קדושה פון כשרות.

7) די קאָנווענשאָן אנערקענט דעם הויליגען אמת אז דער יסוד פון יודענטום היינט צו טאָג איז די רעליגיעזע ערציהונג פון דעם יונגען אידישען דור און עס איז העכסט וויכטיג און נויטיג דאָס דער יונגער דור זאָל וויסען די תרי"ג מצוות, וועלכע זיינען דאָס אידענטום נופא. דערפאר באשלאָסען מיר צו ערוועהלען אַ קאָמיטע פון רעליגיעזע מחנכים און פעדאַגאָגען, וועלכע זאָלען ארויסגעבען פאר אונזערע קינדער אַ ספר המצוות, וועלכער זאָל ערקלעהרען די תרי"ג מצוות לויט דער מיינונג פון די הויליגע חכמי ישראל. דער ספר זאָל דינען אלס אַ טעקסט בוך פאר אונזערע ישיבות און תלמוד תורה'ס פון לאנד.

8) וויסענדיג דורך די „שוחטים שטימע" פון וואַרשא, אז די לאַגע פון אונזערע ברידער שוחטים אין פוילען איז שרעקליך; זיי וועלען אכזריות'דיג פאר־פאָלגט פון די ראשי הקהלות, וועלכע זיינען ממש יורדים לחייהם, און אנערקענענדיג אז אזא לאַגע איז נעפערלאך ניט נאָר פאר די שוחטים, נאָר אויך פאר שחיטה און דת, וויל, ווען אַ שוחט איז ערנידריגט, פארשקלאפט און הונגעריג קען ער ניט טאָן זיין מלאכת הקדש וויי געהעריג איז, האָט די קאָנווענשאָן פון אלע שוחטים פון גאנץ אמעריקא און קאנאדע דאָ אויסגעדיקט אַ שארפען ביטערען פראטעסט נעגען יעדע ראשי הקהל. און די קאָנווענשאָן האָט באשלאָסען דאָס אויב די ראשי הקהל פון פוילען וועלען ניט חרטה האָבען אויף זייערע אכזריות'דיגע מעשים בנוגע די שוחטים פין לאנד, וועלען דאָן די פארייניגטע שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא זיך וועגדען צו דער פוילישער רעגירונג מיט אַ פייערדיגען פראטעסט צוזאמען מיט אַ בקשה דאָס די רעגירונג זאָל העלפען די שוחטים אין זייער שרעקליכער פארצווייפלטער לאַגע.

9) עס איז באשלאָסען נעווָארען איינשטימיג דאָס די שוחטים בכל מקום שהם זאָלען שטיצען די „מזרחי" אָרגאניזאציע, ווי אויך צו העלפען דעם קרן ארץ ישראל פון „מזרחי", וועלכער שטיצט די אמת'ע ריכטיגע רעליגיעזע אידישע ערציהונג, ווי אויך וועלכע שטיצט רבנים און שוחטים אין די אידישע קאָלאָניעס פין ארץ ישראל.

10) די „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה" זאָל עפענען אַ ביורא, וועלכע זאָל פארוואָרגען מיט שוחטים די קהלות וועלכע נויטיגען זיך אין אַ שוחט.

11) קיין שוחט טאָר ניט לערנען קיין שחיטה צו קיינעם, סיידען דער שוחט וועט קריגען ערלויבניש פון דעם צענטראל וועד.

12) יעדען יאָהר זאָל נערופען וועלען אַ קאָנווענשאָן פון אלע שוחטים פון די ארצות הברית וקנדה. דער פלאץ פון דער קאָנווענשאָן זאָל באשטימט וועלען דורך דעם נאציאָנאלען וועד הפעל.

13) די אגודת השו"בים הארצות הברית וקנדה, פארזאמעלט אין אַ קאָנווענשאָן אין ניו יארק ז' אדר תרצ"ג, באגריסט די גרינדונג פון די ראשון לציון איידזשענסי, וועלכע מאכט מעגליך צו קויפען די וויכטיגסטע פראָדוקטען פון ארץ ישראל פאר צוגעגליכע פרייזען, ספעציעל די כרמל וויין פון די קעלערען פון ראשון לציון, וועלכע וועלען אריינגעבראכט נאָך אמעריקא, געבאטעלט און פאר'חתמ'עט אין ארץ ישראל, און פאדערט אויף אלע אידישע קהלות זיך לענאל צו באנוצען מיט דער נעלעגענהייט.

הרב שמריהו ליב הורוויץ, דער רעדאקטאָר פון די „שוחטים שטימע", האָט געהאלטען די שלוס־רעדע, וועלכע האָט אנגעצונדען די קאָנווענשאָן מיט הויליגע באגייסטערונג, און האָט געוואונשען אז די קומענדע שוחטים קאָנווענשאָן זאָל אלע שוחטים פון דער וועלט זאָל פארקומען אין ארץ ישראל. דער רעדנער איז שטארק אפלאדירט נעווָארען. סוף האָט געזונגען „ברוך אלקינו" און „התקוה" און איז אַ הויליגע,

אונזערע דעלעגאַטען

דאָס איז די רשימה פון די אנגעזעהענסטע און וויכטיגע דעלעגאטען וואס האָבען גענומען אן אקטיווען אנטייל אין די דעבאטען פון דער קאָנווענשאָן:

לאם, בעיאן, ניו דזש.; מארוויט, בעיאן, ניו, דזש.; בריסקין, ווילקעסבערג, פא.; קליין, איסטערן פא.; גוב־מאן, פליינפילד, ניו זש.; גיטניק, ברוקלין, פרעז. אגודת השוחטים גסות ודקות דברוקלין; פאסבערג, פיטסבורג, פא.; גארפינקעל, אלענטאון, פא.; טאשליטץ, טרענטאָן, ניו דזש.; מאלעדאָווסקי, דעטראָיט, מיש.; שאָנפעלד, ווייס־פרעז. אגודת השוחטים ניו ענגלאנד; מען, פא־סעיק, ניו דזש.; מארגאָליס, ברוקלין, נ. י.; פריד, ניו יאָרק; גאָלדבערג, ריטשמאָנד היל; ווייס, דזשוירזי סיטי; גרינבערג, ראָזעלל, ניו דזש.; קליינמאן, לינדען, ניו דזש.; הורוויטץ, האָדסאָן, ניו דזש.; גאָלד, ניו דזשוירזי, ניו דזש.; פיאסקאָפסקי, ניו דזש., ניו דזש.; בייראָן, יוניאָן סיטי, ניו דזש.; סילווערמאן, ניו יאָרק; ענגעל, גרינפילד, לאָנג איילאנד; א. שולמאן, ברוקלין, נ. י.; גאָלדענבערג, מאריסטאון, ניו דזש.; טשעפלער, ניוטאָן ניו דזש.; שניידער, פעטערסאָן, ניו דזש.; שעכטער, ברוקלין, נ. י.; פיאסיק, ניו יאָרק; ל. קאץ, עלענוויל, נ. י.; קאָלפמאן, וואַטערבורי, קאָנג.; י. בערנארד; שאָלץ, סאראטאָגא ספרינגס; מאירסאָן, ברוקלין, נ. י.; גאָלדשטיין, ראָד־מאן'ס ש'ד; אָקון; טשייסען, שאַמאָקין, פא.; מ. שער־מאן, אטלאַנטיק סיטי, ניו דזש.; מ. קורמאן, אַטלאַנטיק סיטי, ניו דזשוירזי; פרוכטער, נואַרק, ניו דזש.; שיינ־בוים, בראָנקס, נ. י.; ל. לאסקער, בעיאָן, ניו דזש.; א. אַראָן, טוטען, מאסס.; סלאכאָפסקי, מט. פרידאָם, ניו דזש.; י. בראון, ניו ברייטאָן, קאָנג.; ש. שילדקרויט, עליזאבעטה, ניו דזש.; סוהל, בעיאָן, ניו דזש.; קאץ, ראקאָוויי ביטש; שמוקלער, נואַרק, ניו דזש.; פלאטאָוו, פאסעיק, ניו דזש.; מעזעראָף, פיטסבורג, פא.; גראָסמאן, פראנקלין, ניו דזש.; האָרטזבערג, מאָריסטאון, ניו דזש.; טאָרין, דאָווער, ניו דזש.; ראָזענבערג, גרינפילד, פא.; גאָלדסטין, בעיאָן, ניו דזש.; גליק, ריטשמאָנד, ווא.; ליבערגאל, באָפאלאָ, נ. י.; צוקערמאן, פעטערסאָן, ניו דזש.; סאגינאָר, בעיאָן, ניו דזש.; רובענסטין, פאַסעיק, ניו דזש.; דזאפי, פאַסעיק, ניו דזש.; סאָקעלאָפסקי, פאַסעיק, ניו דזש.; שערר, ניו דזשוירזי; פאָזנער, ניו דזשוירזי; מאטשויף, ברוקלין, נ. י.; בעקער, האַרט־פאָרד, קאָנג.; פרידמאן, ספרינגפילד, מאסס.; בוקין, פעטערסאָן, ניו דזש.; סיגעל, באָפאלאָ, נ. י.; אמסטער־דאם, ניו דזש.; ווארשאָוויק, פאַסעיק, ניו דזש.; קנאפף, פעטערסאָן, ניו דזש.; א. קאפלאן, דזשוירזי סיטי, ניו דזש.; א. לעווין, ניו דזש.; פרידמאן, וואָטערטאון, נ. י.; ס. מיללער, ניו דזש.; פעניץ, באלטימאָר, מד.; וואָלט־מאן, האַרטפאָרד, קאָנג.; נאָביל, סקרענטאָן, פא.; ראָזען, פאטסוויל, פא.; ד. סימסאָן, ניו דזש.; פרידמאן, מערי־דען, קאָנג. שפיגעל, קליוולאנד, אָהייאָ; הערטסבורג; דזשייקאָבסאָן, באטאוויע, נ. י.; שולמאן, ברוקלין, נ. י. סילווערמאן, פילאדעלפיא, פא.; היימאָוויץ, פילאדעלפיא; שטערענבערגער, נ. י.; אסקאָווסקי, ניו דזש.; בייגען, פעטערסאָן, ניו דזש.; ה. לעווין, ספרינגפילד, מאסס.; דאָנענבערג, ספרינגפילד, מאסס.; ווערניקאָף, מידלטאון, קאָנג.; קערנער, סקרענטאָן, פא.; ריווקין, פעטערסאָן, ניו דזש.; וויינבערג, האַרטפאָרד, קאָנג.; פאוגעלמאן, פעטערסאָן, ניו דזש.; פאקס, פעטערסאָן, ניו דזש.; מאָר־גענשטערנער, רבי, אלענטאָן, פא.; א. לאזאָוויק, פילא־דעלפיא, פא.; מ. ליבערוויט, ניו בראָנזוויק, ניו דזש.; דובין, ניו בראָנזוויק, ניו דזש.; סילווערסטיין, ריטש־מאָנד, ווא.; זלמן בער מארגאריק, וואודרידזש, נ. י. סאפיר, פאָלסבורג, נ. י.; קאץ, מאָנטיסעלאָ, נ. י.; רבי מאזיר, נואַרק, ניו דזש.; אולמאן, ליבערטי, נ. י.; ל. גאָלדבערג, לינהאָרסט, נ. י.; קליין, ניו בראָנזוויק, ניו דזש.; סופר, סאראטאָגא ספרינגס, נ. י.; דזוראוויל, ברוקלין, נ. י.; סעלסקי, מאָונטענדייל, נ. י.; קייגען, פעטערסאָן, ניו דזש.; פריעד, פאָלסבורג, נ. י.; ערענ־קראַנץ, נואַרק, ניו דזש.; אַראָנסאָן, נואַרק, ניו דזש.; ביילאָוו, פאַסעיק, ניו דזש.; שארפמאן, נואַרק, ניו דזש.; שלימאָוויץ, טרענטאָן, ניו דזש.; מ. לוריא, ווינטראָפּ, מאסס.; ליבער, באָסטאָן, מאַסס.; וועללער, מידעלטאון, נ. י.; ווארשאָוויק, נואַרק, ניו דזש.

פייערליכע און באגייסטערטע שטימונג האָט זיך געשלאָסען די ערשטע גרויסע היסטאָרישע קאָנווענשאָן, אויף וועלכער עס איז געגרינדעט געוואָרען די ניי־אָרגאניזירטע אגודת השו"בים דאמעריקא וקנדה.

רעוו. יחזקאל ראָזען,

סעקרעטער פון דער קאָנווענשאָן.

די אגודת השוחטים באַדויערט און בעט ענטשולדיגונג

פון הרב הגאון המפורסם ר. ישראל דושאָוויץ, דער פרעזידענט פון ועד הרבנים דנויאָרק רבתי און אויך פון אונזער חשובן און טיכטיגען חבר רעוו מרדכי עהרענקראַנץ, יושב ראש לאגודת השוחטים בפלך — ניו דזשוירזי — וואָס צוליב אַ פארזעהען מצד דער אראנדזשמענט קאָמיטע פון דער קאָנווענשאָן, זיינען זיי ניט גערופען גע־וואָרען צו באַגריסען די קאָנווענשאָן, כאָטש זיי זיינען איינגעלאדען געוואָרען און זייערע נעמען זיינען געווען געדרוקט אין דעם סדר היום פראָ־גראם, וואָס איז פארטיילט געוואָרען צווישען די דעלעגאטען.

ואתם הסליחה,

אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה.

די ערשטע קאָנפערענץ פון דעם וועד הפּועל דאָגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה

זונטאג, כ"ח אדר, איז אין 233 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק, אָפּגעהאלטען געווארען דער ערשטער צוזאמענקונפט פון דעם גרויסען וועד הפּועל פון דער נייער געגרינדעטער אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה. ס'זייגען אָנגעוואוינט געווען אלע מיטגלידער חברי וועד הפּועל.

דער פרעזידענט, יעקב בלום, האָט נעעפענט די קאָנפערענץ און האָט נענעבען אן איבערבליק איבער די הויליגע און פרוכטבאָרע ארבייט וואָס איז געטאָן געוואָרען ביז איצט אין וואָס עס דארף נעטאָן ווערען אין דער נאָהענטער צוקונפט. דער ערשטער וויים־פרעזידענט פון די פאראייניגטע שוחטים פון לאָנדאָן, רעוו. יוסף ראָזענמאן, האָט נענעבען א קורצען איבערבליק איבער די דערגרייכונגען פון דער נישט לאָנג אפּגעהאלטענער ערשטער היסטאָרישער קאָנוועניציאָן.

עס זייגען אדומגערעדט אין פּיל דעבאטירט געוואָרען פּארשידענע פּאָרשלעגע און פּלענער ווי אזוי אויפצובויען און שטארק מאכען די נייגעגרינדעטע אָרגאניזאציע. עס האָט זיך ענטוויקעלט א היציגע דעבאטע וועגען פּארשידענע וויכטיגע לעבעדיגע פּראָבלעמען וואָס זיינען נוגע דעם מצב השחיטה והשוחטים און די פּאָלגענדע אָנגענומענע חברים פון וועד הפּועל האָבען זיך באשיידיגט אין די דעבאטען:

רעוו. בלום, פּרעזידענט; יוסף ראָזענמאן, וויים־פּרעזידענט; הרב משה מאיר הכהן ראבינאָוויץ, סגן הנשיא; אליהו מעלצער, טרעזשורער און סעקרעטער; ישראל באָשקאָוויץ, סעקרעטער; משה מרדכי לוריא, פון באָסטאָן; ברוך אראנסאָן פון נוארק; מתתיהו בוקין פון פּעטערסאָן; בן ציון בולאָוו פון פאָסעיק; מיכל פּוּר פון נוארק; משה יקותיאל טשערוואנסקי פון בעיאָן; זלמן בער מאנארעק פון וואודרידזש; אברהם אולמאן פון ליבערטי; יוסף דוב פרידמאן, פון ספרינגפילד, מאסס.; שמואל גראדאָן, ניו יאָרק; אליהו גוטניק פון ברוקלין; שמואל מרדכי דאנענבערג פון ספרינגפילד, מאסס; יצחק שיינפעלד פון באָסטאָן; מיכל באראָן פון פּעטערסאָן; מרדכי עהרענקראנץ, פון נוארק, און פילע אנדערע.

נאָך פילע דעבאטען האָבען זיך די פארזאמעלטע נעאיניגט אויף די פאָלגענדע וויכטיגע החלטות:

א) אויפּגאָדערען יעדען שוחט פון אמעריקא און קענעדא אָנצושליסען זיך אלס חבר אין דער אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה.

ב) יעדער שוחט, וואָס וויל באלאָנגען צו דער אגודת השו"בים דארף אויספילען אן אפּליקיישאָן בלאנק קען ער קריגען אָדער ביי דער אגודת השוחטים פון זיין שטאָט אָדער סטייט, אָדער זיך וועגדען דירעקט צו דעם צענטראלען אָפיס פון די אגודת השו"בים דאמעריקא וקנדה, אין 233 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק, אָדער אזא אפּליקיישאָן וועט אים באלד צוגעשיקט ווערען.

ג) די דיום פון איין (1) דאָלאר א חודש, וואָס איז באשלאָסען געוואָרען ביי דער קאָנוועגשאָן, זאָל זיך אָנפאָנגען פון חודש ניסן תרצ"ג, און אויפּפאָדערט יעדען אריינצישיקן זיין דיום אזוי שנעל ווי מעגליך.

ד) צו עפענען א באנק אקאָונט אויף דעם נאָמען פון אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה, און אלע הכנסות זאָלען אריינגעטראָגען ווערען אין באנק אויף דעם אקאונט, און אלע הוצאות זאָלען נעמאכט ווערען נאר דורך טשעקס, כדי אויף אזא אופן זאָל יעדער סענט פון דאָלאר קענען גרינג קאָנטראָלירט ווערען.

ה) ארויסצוגעבען די „שוחטים שטימע" אלס א וועכענטליכע צייטונג, לויט דעם באשלוס פון דער קאָנוועגשאָן, ביי דער ערשטער מעגליכער געלעגנהייט, אין שנעל ווי די חברים־דיום וועט אָנהויבען אריינצוקומען. אין אָפיס. אלענפאלס זאָל די „שוחטים שטימע" אלס וועכענטליכע צייטונג נישט אפּגעלעגט ווערען ביז דער טאָג ווי חדש אלול דיזען יאָהר.

די דאָזיגע רעזאָלוציע האָט ארויסגערופען שטארקע ויכוחים, ווייל אלע חברים פון וועד הפּועל האָבען אויסגעדריקט דעם וואונש אז דער באשלוס פון דער קאָנוועגשאָן ארויסצוגעבען די שוחטים שטימע אלע וואָכען זאָל גלייך אריין אין קראָפט. רעוו. בלום, דער פּרעזידענט, און רעוו. ראָזענמאן, דער וויים־פּרעזידענט, האָבען אָבער ערקלערט די חברי וועד הפּועל, אז אריינגעבען א וועכענטליכע צייטונג איז פאראונדען מיט גרויסע הוצאות, וואָס כל זמן עס איז נאָך נית אריינגעקומען גענוג געלט, קען דער באשלוס ליידער נית דורכגעפירט ווערען באלד. אָבער אזוי ווי געלט וועט אריינקומען וועט די „שוחטים שטימע" אנהויבען צו ערשיינען וועכענטליך.

ו) עס איז אויך אָנגענומען געוואָרען דער באשלוס צו שיקען די „שוחטים שטימע" צו יעדען וועד הכשרות פון יעדער שטאָט און קהלה איבער גאנץ אמעריקע און קענעדע און בעטען ביי זיי פינף דאָלאר א יאָהר.

ז) עס איז באשלאָסען געוואָרען נוטצוהייסען דעם פארלאנג פון די חברים. רעוו. פרידמאן פון ספרינגפילד, מאסס., און רעוו. שיינפעלד פון באָסטאָן, וו א קאָמיטע פון אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה זאָל קומען צו דעם וויכטיגען מיטינג וואָס די שוחטים פון ניו ענגלאנד סטייט פארראָפען אויף זונטאג, גלייך נאָך פּסח, מיט דעם צוועק צו פאראייניגען אלע שוחטים פון ניו ענגלאנד סטייטס.

מיט א הארציגער רעדע האָט דער פרעזידענט ר' יעקב בלום, געשלאָסען די ערשטע קאָנפערענץ פון דעם וועד הפּועל דאָגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה.

משכני אחריך נרוצה

פון רעוו. זלמן בער מאגאריק

ווישב ראש האגודת השוחטים דסולוואן ואלסטער קאנטיעס וכביכוותיה.

אלס אייגער וואס האט אנטייל גענומען אין דער קאנווענשאן פון שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא, אלס אייגער וואס האט זיך באטייליגט אין אלע פאר־האנדלונגען וואס זיינען פילזייטיג דיסקוטירט און אר־גומענט געווא־רן; אלס אייגער וואס האט צוגעזעהען דעם געבורט פון דער נייער גרויסער ארגאניזאציע „אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה", און צולעצט אלס אייגער וואס האט געהאלפען דורכצופיהרען און געשטיפט פאר די החלטות וואס זיינען אויף דער קאנ־וענשאן אנגענומען געוואָרען — איז אלס אזעלבער פיהל איך זיך באראפטיגט ארויסצוזאגען מיין מיינונג אין דעם גאנצען ענין.

פון די אלע רייד וואס זיינען ארויסגעזאגט געווא־רען ביי דער קאנווענשאן, איבערהויפט פון די רייד וואס זיינען געקומען פון די דעלעגאטען פון אויסער ניו יארק, צווייפלען וועלכע עם האבען זיך געפונען שוחטים פון די פארווארפענסטע ווינקלען פון גאנץ אמעריקא, איז נעווען צו מערקען אז יעדער אייגער האט מיט זיך געבראכט א היבשען פעקעל פון צרות וואס דריקט שוין א לאנגע צייט זיין הארץ און ווייטיגט זיין נשמה. די קאנווענשאן האט נענעבען די געלעגענהייט ארויסצוזאגען זיך אפען וועגען די אנגעווייסאגטע פרא־בלעמען וועלכע שטעהען בעפאר אונז און פאדערען זייער תיקון. פילע שוידערליכע אמת'ען זיינען געהערט ge־וואָרען און מיר האבען פעסטגעשטעלט די דיאגנאָז פון אונזער קראנקהייט און איצט דארפען קומען די מיטלען ווי אזוי די חולאת ממארת צו היילען.

מיר האבען אנגענומען החלטות און אויסגעלייבען בעאמטע פאר דער נייער אגודה. די נייע בעאמטע זיינען אלע כמעט די אלטע בעאמטע פון דער ניו יאר־קער שוחטים יוניאן. איך האלט, אז דאס איז געווען אייגע פון די ווייטינסטע אויפטואונגען אויף דער קאנ־וענשאן צו ערוועהלען די וואונדערליכע טוער פון דער ניו יארקער שוחטים יוניאן, וויל ווער נאָך ווי זיי פארשטעהען די לאגע פון אונזערע ברידער, און ווער נאָך ווי זיי קענען און ווייסען ווי אזוי דעם צושטאנד, דעם הפקר'דיגען צושטאנד, פון די שוחטים זאָל געהיילט און אויסגעבעסערט ווערען. זיי, מיט זייער ערפארונג, זיינען א גליק פאר דער נייי־געגרינדעטער ארגאניזאציע און אונטער זייער פיהרערשאפט זיינען מיר זיכער צו דערגרייכען צו אונזער ציעל. אמת, עס כאפט זיך אריין א מורא טאמער וועלען זיי, די פיהרער, זייענדיג פארנומען מיט זייערע אייגענע אינטערעסען, פארנאכ־לעסיגען די אינטערעסען פון דער אלגעמיינער ארגא־ניזאציע, אבער די מורא, האלט איך, איז נישט קיין בא־גרינדעטע. ראשית, זיינען זיי דאָך נעווען די איניציא־טארען פון דער קאנווענשאן און די נייע ארגאניזאציע איז דאָך זייער קינד און עס לעגט זיך דעריבער אויפ'ן שכל, אז דאס קינד איז זיי ליעב און טייער; והשנית, וועלען מיר שוחטים, מיר וואס זיינען אזוי בלוטיג פאר־אינטערעסירט אין דעם בנין, זיי נישט לאָזען רוהען. מיר וועלען זיי צווינגען צו טאָן מעשים ממשיים, אז אונזער נייע ארגאניזאציע זאָל בליהען און וואקסען, און אז די נייע אגודה איז דער שוץ־פונקט צו וועלכען מיר שוחטים פון אמעריקא און קענעדע וועגדען זיך בלב ונפש, אין דעם איז נאָר לית מאן דפליג. מיט יעדען שוחט וואס מיר איז אויסגעקומען צו רעידען, האָב איך נעפיהלט אז די ניי־נעגרינדעטע אגודה האט פאר זיי אנגעצונדען א ליכט פון האפענונג צו וועלכען זיי ציהען זיך מיט זייער נאכצען וועזען און זיינען גרייט מיטצוהעלפען און צולייגען א האנט.

קיינער לייגט זיך נישט קיין פויגעלאך אין בוזים צו גלויבען אז די ישועה וועט קומען באלד, אז די פאר־פאלגטע שוחטים וועלען געהאָלפען ווערען גלייך ווי די אגודת השוחטים וועט אנהויבען צו פונקציאָנירען. מיר וויסען אז דער וועג איז א וויטער און א שווערער. אונצייליגע מכשולים ליגען אין וועג, סאי פון אינווייניג און סאי פון דרויסען. מיר גלויבען אָבער באמונה שלמה, אז אויב מיר וועלען זיך נעמען פאר דער ארבייט מיט איבערגעבענהייט, מיט זיכערקייט און מיט צוטרויען — וועלען מיר בלי ספק אויסבויען דעם גראנדיעזען בנין וואס דער פונדאמענט פון איהם איז גענייגט גע־וואָרען אויף דער קאנווענשאן.

און אז די דעלעגאטען האבען נעפיהלט דעם גרוי־סען ערנסט איז נעווען צו זהען פון די פארהאנדלונגען וועגען די רעזאָלוציעס, ווי יעדער החלטה איז באטראכט נעוואָרען בכבוד ראש און באהאנדעלט נעוואָרען מיט איבערגעבענהייט און אויפריכטינקייט.

און דארום זאָגען מיר צו אייך, איהר ערוועהלטע אפיסערס פון דער אגודת השוחטים דארצות הברית וקאנאדא, טרעט צו צו דער ארבייט מיט דעם פולסטען צוטרוי, הויבט אָן צו בויען דעם גרויסען בנין, און מיר וועלען זיין די ציגעל־טרעגער, הבונים בחומה, מיר וו־לען אייך העלפען טראָגען די משא, מיר, די שוחטים פון איבער'ן לאנד, וואָרטען אויף אייער רוף פון טע־טינקייט. מיר זיינען גרייט אויף אלעמען כדי צו שטאר־

קען אייערע הענט, די הענט פון אונזערע פיהרער. לאָזט הערען אייער שטימע ווייט און ברייט איבער'ן גאנצען לאַנד. זאָל די בשורה פון דער ניי־געגרינדעטער אגודת השוחטים דארצות הברית וקנדה אריינדרינגען אין יעדען פארוואָרפענסטען ווינקעלע וואו אונזערע ברידער זיינען צוזייט און צושפרייט. שטאַרקט זייערע הערצער, זייט מיט זיי אין שטענדיגער פארבינדונג דורך אונזער צייטשריפט. אם ראשיתך מצער אחריתך ישגב מאד. דער פאקט אַליין אַז אַזאַ אָרגאניזאציע עקזיסטירט, טוט ממשות'דיגע ארבייט, טראכט און דיינקט וועגען די קריוודעס פון די ברידער שוחטים, דאָס אליין איז גענוג צו שטאַרקען דעם גייסט און געפיהל פון יעדען שוחט ער זאָל זיך פיהלען ניט אַזוי נידערגעשלאָגען. עס וועט שטאַרקען זיין געמיטה און וועט צו דערזעלבער צייט דינען אַלס אַ וואָרנונג געגען די יעניגע וואָס לייגען אַרויף זייערע שמוציגע שווערע לאַפּעס אויף דעם שוחט'ס עקזיסטענץ, דער שוחט וועט האָבען דעם מוטה אויס־צושרייען „הענדס אָף, פליעז!"

ברידער פון דער עקזעקוטיוו קאָמיטע! איך גלויב אַז איהר ווייסט און פיהלט אַז נישט נאָר די דעלעגאטען פון קאָנווענשאָן זיינען דער איינציגער מאַסשטאַב פון דעם מענשען מאַטעריאל, אויף וועלכען איהר דארפט זיך פארלאָזען און בויען. ניין! טויזענטער שוחטים איבער'ן גאנצען לאַנד שטעהען מיט פארדריקטע הערצער און מיט אָפענע אויערען גרייט אויפצוכאפּען יעדען וואָרט פון אייער רוף צו טעטיגקייט. זיי האָבען אין אייך דעם פולסטען צוטרוי און זיינען גרייט נאָכצו־פאָלגען אייערע פוס־טריט. — משכני אחריך נרוצה.

עס האָט גענומען אַ לאַנגע צייט איידער די קאָנווענשאָן איז גערופען געוואָרען. חדשים לאַנג האָט איהר זיך אָנגעפרעגט דורך אייער ווערטהער צייטונג, „די שוחטים שטימע", צי אַזאַ קאָנווענשאָן זאָל גערופען ווערען. דער אָפּקלאַנג פון אייערע אָנפראגען פון אייער ישוב הדעת איז געווען אַ פאזיטיווער. די קאָנווענשאָן איז גערופען געוואָרען, די נייע אגודה איז געגרינדעט געוואָרען. עס איז פאַר אונז אַלעמען קלאָר וואָס מיר ווילען. איהר זייט די ערפאהרענע פיהרער, טאָ לאָמיר זיך נעמען פאַר דער ארבייט מיט באַגייסטערונג, מיט גלויבען און דער עיקר מיט ענטשלאָסענעם רצון, וועלען מיר זיכער אונזער ציעל דערגרייכען. אין לך דבר שעומד בפני הרצון.

געדיינקט, אַז אונזער צוקונפט ליגט ביי אייך אין די הענט און מיר קענען זיך נישט ערלויבען הורכצו־פאַלען אין אונזער הייליגער גרויסער אונטערנעמונג.

חג האָביב

מאת הרב הלל יעקב הורוויץ שו"ב

גאַלוועסטאָן, טעקסאַס.

תור האָביב זה הגיע
משנתו הקיץ והתעורר
ובנועם שפתיו לי הביע
קום, היה גם כן משורר!

העשבים כולם צצו
בירקרק דשא התקשטו
על העצים פרחים נצו
ובעלים התעלטו.

כל האויר יטיף נופת
תחת כפור וקרח
רוח אומץ דרור וחופש
ישיב ציץ ופרח.

וגם עמי עם ישראל
יחוג חג חרותו
זכרון ימים עת הגאל
קץ שם לעבדותו.

ורוח חיים בו יפוח
המעיר בו תקותו
עוד מעט והוא ינוח
ישוב אל נחלתו.

און ווידער שטראַלען פול מיט פרידען
די ליבע שעהנע פרילינגס געסט,
און ווידער פייערען די אידען
זייער ליבען פרייהייטס פעסט.

ס'אַוועק דער לאַנגער קאַלטער ווינטער
מיט זיינע וואָלקענדיגע טעג:
אַ קלאָרער הימעל, זונען שטראַלען
צייגען אָן אַ נייען וועג.

ווען דער ליבער חג האָביב
מיט פריידען ווידער ווערט בענייט,
מיט פרישען לעבען, פרישען האָפען
צו ווערען אויף דאָס נייע בעפרייט.

גענוג פאַר פרעמדע פעלקער שקלאַפען,
גענוג צו קנעטען פרעמדען ליים,
צייט צו שטרעבען און צו שאפען
פאַר זיך אַן אייגען רוהיג היים.

גענוג צו פרעגען: „מה נשתנה",
ווארום פאַרענדערט זיינען מיר
און הערען אַלץ דעם זעלבען תירוץ
„עבדים", שקלאַפען זיינען מיר.

ה ש ו מ ר

ירחון מוקדש להחזק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הנרווין, העורך.

יום טוב אצל הכותל המערבי

(רשימה)

מאת הרב חיים קרלינסקי.

שביעי של פסח בבוקר. רוח אביבית קלה נושבת, עב לבן דק כסה את פני השמש הבהירים — שעוד לא נתרחקה ממעון הליל שלה, טפות קטנות של גשם נופלות ומתגלגלות כמרגליות ברחובות המאובקים של ירושלים.

השעה מוקדמת ושינוי האויר בא לפתע פתאום, ובכל זאת מלאים כבר רחובות ירושלים המוני בני אדם. קבוצות קבוצות הולכים הם ומשוחחים, בעורם את הדממה החגיגית שברחובות הנרדמים עוד למחצה.

וכה מגוונות הן הקבוצות! אתה רואה כאן את הטפוסים השונים של היהדות האירופאית, מיעורבים יחד עם הטפוסים השונים של היהדות המזרחית: אשכנזים, ספרדים, תימנים, בוכרים, אנשים נשים וטף — איש איש בבגדי החג המסורתיים שלו — וגם הרבה ערבים וגוצרים. כולם הולכים בדרך אחת, כולם נוהרים למרכז אחד — לשער־יפו, הדרך המובילה לכותל המערבי.

משער־יפו ולמטה שוטף קהל אנשים חוגגים, בני גזעים ודתות שונים, מלובשים בגדים שונים ומגומרים בצבעים. בבל של גוונים וערבוביה של בני גזעים שונים מתמזגים לנהר אחד הקולח ויורד, ומתפצל לנחלים קטנים היורדים תוך המבואות הצרים, האפלוליים והסודיים של עיר „ציון" העתיקה.

נדחפתי בין ההמון ואני נסחף עם הזרם. ופתאום מרחפת ברוחי תמונת החיים של עם ישראל לפני שנות אלפים — לפני החורבן.

עם ישראל יושב עוד במנוחה ומתערה בארצו... בית המקדש מתנשא בכל יפי זהרו ותפארתו על הר המוריה ואלפים ורבבות יהודים מכל קצוי הארץ נוהרים בהמון בין פימטאות צרות ואפלוליות כאילו להקריב את קרבן היום בבית המקדש... ואני שוקע בהרהורי ומסיח את דעתי מן ההוה ונדמה לי כי כל האנשים האלה הולכים גם עתה לבית המקדש להקריב קרבנות... עוד איזו רגעים ואראה את המקדש בכל יפיו ומראהו המקסים, את הכהן הגדול בתארו היפה והנהדר לבוש בבגדי כהונה... עוד מעט ואשמע את שירי הלויים ומנגינותיהם... איזה כח טמיר לפפני וישאני על כנפי הדמיון...

צעקה גדולה פראית של ערבי המעורבת יחד עם נעירת חמורו הפסיקה את תלומי והוציאה אותי מעולם הדמיון. קץ לחלומי היפה בהקיץ. נזכרתי כי האנשים האלה הולכים לא לבית המקדש, אלא להתפלל „מפני חטאינו"...

מדלג ומקפץ אני בין ההמון על המדרגות שבסימטאות המובילות לכותל המערבי, ואני פוגש על כל צעד בקצינים ובשוטרים אנגלים וערבים העומדים על משמרתם ומפקדים בלשונותיהם ובמגלביהם על היהודים העוברים כבני מרון... תחת לפגוש במשמרות הלויים ובמבטיהם הקדושים־נוהים, שעליהם חלמתי לפני איזו רגעים, רואה אני משמרות שוטרים ומבטי שנאה ובוז... במקום שירות הלויים — פקודות השוטרים הערבים...

המבטים והמגלבים מזכירים לי את הז'נדרמים הפולנים ואת הגלות... במהירות אני עובר בגיהנום זה, והנה אני בחצר הצרה של הכותל. מאות אנשים ונשים עומדים צפופים בחצר הצרה שלפני הכותל ומתפללים בלחש ובקול עצוב המעורב בבכי חנוק המתפרץ לעתים קרובות, דמעות חמות נושרות מהעינים, מתגלגלות על הפנים ונופלות ומרטיבות את האבנים הקרות של הכותל הדור־דורי... הרבה נרות דולקים על הגדרה של רחבת הכותל, וגם הם כאילו בוכים ומבליחים מטפות הדקות של הנשם הנופלות עליהם... אומרים תפלת „יזכור"...

והנה תפלת מוסף. החזן קורא „ומפני חטאינו". ממלה למלה קולו מתגבר וחודר אל הלבבות ומוציא דמעות. הקהל מתפרץ בבכי. הבכיה תגדל מרגע לרגע ותהיה להתיפחות הקורעת לבבות. פני האנשים, שרק לפני איזו רגעים צהלו משמחת החג, נתקדרו בתוגה עמוקה. שמחת החג נהפכה לקינה על החורבן, תשעה באב ממש... מראה הכותל הישן נראה עתה יותר נורא מתמיד, ונדמה לי כי הטפות הקטנות הללו הנופלות מהעננים לא טפות גשם הן, כי אם דמעות הכותל הבוכה יחד עם עם ישראל על חורבנו ועזובתו... הכותל שראה את חגו של העם העברי לפני שנות אלפים ורואה את חגו ביום אינו יכול להתאפק מבכי.

עצוב ושקוע במחשבותי אני עומד בין האנשים הבוכים ואני בוכה אתם בדממה. הערבים והערביות עם ילדיהן הנדחקים מזמן לזמן בין קהל המתפללים — כדי לעבור לבתיהם, מגדילים את הרוחק הגדול שבחצר הצרה, מכאיבים הם מאד את לבבי ומוסיפים צער לצערי, ואני מרגיש את החורבן בשלמותו...

החזן גומר תפלת מוסף. הבכיה מתמעטת ומשתתקת. רק מזמן לזמן נשמע עוד קול בכי חנוק של אשה או בחורה שאחרו לבוא ואומרות עכשיו „יזכור"...

מצב־רוח העצבון והאבלות עובר וחולף לאט לאט... אומרים את הקדיש האחרון והשראה חגיגות של יום־

„דרך ארוכה וקצרה"

מוקדש לועידת שוחטי עופות דאמריקא וקאנאדא,
ביום ז'—ח' אדר, תרצ"ג, בעיר ניו יארק,

מאת הרב שמואל מנחם הלוי פיין,
רב בעיר דעטראָיט, מיש.

ד"א אמון אומן, התורה אומרת אני הייתי כיו אומנתו של הקב"ה. בנוהג שבעולם מלך ב"ו בונה פלטין אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן, והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא דיפתראות וקנקאות יש לו, לדעת איך הוא עושה הדרים, האיך הוא עושה פשפשין, כך היה הקב"ה מביט בתורה וברא את העולם. (מדרש רבה בראשית פרשה א').

וכונת המדרש היא כמו שבארתי בספרי זכרון שמואל, חלק א', פ' בא, שחוקי הטבע והבריאה אינם מתנגדים לתורה, אך כמו שלהכת האחוזה בנר שמדובקים יחדיו ולא יתפרדון, כן דיני ומשפטי התורה הם מדובקים ומלוכדים יחד בחוקי הטבע והאדם. ומי שאינו מודה בזה ומתנהג בחיי הטבע שלו היפך מדיני התורה איש כזה ישקול למטרפסיה בהאי עלמא וסופו יהיה מהצועקים ואינם נענים, והדברים ארוכים ועתיקים.

ומאחר שהתורה היא הכנית (פלאן) העולם, על כן צריכים ומוכרחים להיות התכנית והבנין העצמי מכוונים יחד שוה בשוה באין שום ניגוד וסתירה ביניהם אף כמלוא נימא. ובחוקי הטבע והחיים, הנה מי שרוצה לבוא למטרתו ולמבוקשתו, ההכרח לו לילך בדרך ארוכה וקצרה, ובמה יניעות יגע אדם הראשון עד שמצא פת לאכול, חרש וזרע, וקצר, ועמר, ודש, וזרה, וברר, וטחן, והרקיד, ולש, ואפה, ואחר כך אכל (ברכות נ"ח), וזהו דרך ארוכה. עבד ועמל הרבה, וקצרה, שבא למבוקשתו שאפה לחם ואכל, ושבע, אבל לא הלך בדרך קצרה, והיינו שלא היה חורש ושודד, או שלא היה מעמר וטוחן, או היתק לו דרך ארוכה שלא היה בא למטרתו ולמבוקשתו לאכול לחם. כן גם בכל עניני התורה והחיים עלינו ללכת בדרך ארוכה וקצרה ואז נבוא למטרתנו. וזהו סוד האחדות והשלום, סוד הסדר והמשמעת, שכה נשתבחו המדות האלו, האחדות והשלום, בתורה ובחז"ל, וסדר ומשמעת נתקבל לחוק וגזרה אצל כל בני תרבות ואצל כל העמים המתוקנים. ואין פוצה פה ומצפצף לחלוק על זה. והכל מודים.

והנה כשהאדם יחשוב ויתעניין אך בצרכיו בית שנוגע לו ולגופו, אך בעסקיו שלו, ולא יחשוב ויתעניין באינטרסיו של חברו, זהו דרך קצרה, יען שחביב עליו גופו ומאודו, הוא מרגיש אך ביסוריו שלו, ולא ביסורי של חברו אבל באמת דרך זו היא רחוקה, הוא רחוק מאד לבוא למבוקשתו ומטרתו, יען שאז עליו ללחום בעד קיומו עם הרבה יחידים וכל הסובבים אותו, יען שאיני טירוסו של כל יחיד ויחיד הוא שונה מזה של חברו, וכל אחד רואה אך זכות לנפשו וחובה בעד חברו ועליהם ללחום תמיד זה עם זה. ובדרך זו אין מי שינצח, וכל הלוחמים אבודים הם, וגם אפילו המנצח הוא מנוצח.

אבל אם אלה היחידים יתאחדו ויתאחדו ויתעודו יחדיו, וכל אחד ידאוג גם לטובת חברו, ויקים את הפסוק ואהבת לרעך כמוך במלוא מובן המלה, הנה דרך זו היא ארוכה ורחוקה, יען שהרבה כחות צריך לשפוע לארגן ולאחד וכל אחד ישתדל לזולתו, אבל היא קצרה, שאז נבוא למטרתנו ולמבוקשתנו להיטיב לכל אחד ואחד, והכל על מקומו יבוא בשלום.

ולהכרה זו באו שוחטי עופות בניו־יורק רבתי, הבנת והכרת רוח התורה, הכרת והבנת חוקי הטבע והחיים, זוו היא דרך ארוכה וקצרה.

וביחוד באו להכרה זו העומדים בראש התנועה לאחד ולאגד את כל השוחטים באמעריקא וקאנאדא, והם הנשיא והסגנים והמזכירים של האגודה, אשר באמת הם אנשים של צורה, בעלי דעה, היודעים את אשר לפניהם, ורוצים הם באמת ועובדים בכל כחם ומרצם לגמור את אשר החלו, לטובת כל השוחטים והשחיטה, והועידה הראשונה הנ"ל אשר התהלה על ידיהם היא ראויה שתכתב לדורות. הועידה התנהלה בסדר נכון ומשטר, בחכמה ודעת, והרבה החלטות טובות ישראויות להעלותן לכס נתקבלו בה בהסכם כל הועידה.

ואם תרצו אין זו אגדה. ועל השוחטים שבכל רחבי אמעריקא וקאנאדא למהר ולבוא וליתן יד להאגודה של השוחטים, בכדי שתהיה יכולת להוציא לאור ופעולת ידים את כל התקנות, שיביאו באין ספק הרבה טובה וברכה ואור. וכבר הגיעה השעה! ואתם ראשי האגודה, לכו בכחם זה להושיע ושמכם יהיה חקיק בתולדות ישראל מהזוכים ומזכי את הרבים, וברכת כל הישרים והתמימים הרוצים בתקות ישראל עליכם תבוא.

על ידי שפע החומר שבגליון זה לרגלי הועידה הארצית של השו"בים הושמטו בגליון זה המדורות הקבועים, „הרמב"ם ותורתו", „הלכות שחיטה" להרב רש"ל הורוויץ, גם המדור הקבוע „פון אונזער פלטען הייליגען קוואל".
המערכת.

טוב שוררת שוב בין הקהל. השמחה חוזרת ותוקפת את המתפללים, והפנים צהובים וצוהלים... אין זכר עוד לאבלות והורבן...

מכל הצדדים נשמעות ברכות יום־טוב, וכל הקהל מקטן ועד גדול, מחסידים ועד חלוצים שרים „יבנה המקדש"...

כיטמורפוזה בת־רגע של עם ישראל...

באַרנעט בראָדי

איז דער איינציגער מאַנופעקטשורער פון

כשר פלייש פראָדוקטען

וואָס שטעהט אונטער דער השגחה פון

ועד הרבנים דניו יאָרק רבתי

אַלע אידען וואָס זיינען נזהר אין כשרות זאָלען געברויכען בלויז די פראָדוקטען פון באַרנעט בראָדי.

קאָנטרי־אָרדערס פינקטליך אַטענדעט.

ווענדעט זיך צו:

BARNET BRODY, Inc.
127 Walton St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 6-0318

מאיר וואַלאַזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511

מאַנופעקטשורער

פון וואַלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפאָרטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאָר

פון אַלערהאַנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים'ס, ציץ'ן, יד'ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שאַרף און גלאַט שטיינער.

——— אַלעס צו שפּאָט ביליגע פרייזען ———

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מחמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת מחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית —

וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

תעודות ומכתבים המעידים על אמיתת דברינו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.
42 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-8164

כשורה להורים ומורים

יצא לאור ספר למוד חדש

חג הפסח

מאת הרב שמריהו ליב הורוויץ

ללמד בני יהודה את הדינים וטעמי המנהגים של חג הפסח, יחד עם קורות חג הפסח.

המחיר 30 סענט

לפנות אל הרב המחבר

RABBI S. L. HURWITZ
1503 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y.
Telephone: HAddingway 3-9698

קויפט דירעקט פון מאַנופעקטשורער

פרוכת'ן, מענטעלאך, חופות, בענערס, טישטיכער, מצה דעקלעך א. ז. וו.

אַלעס אין גאָלד הענד עמבראַידערי. די שענסטע פראַכטפולע אַרבייט.

אייער אַלטער פריינט פאַר פילע יאָהרען

יצחק נעכעס

40 סאַפאָלק סט., ניו יאָרק, נ. י.

(געגענאיבער דעם פאָסט־אָפיס)

אַ שייוו אָהן אַ רעיזאָר

סופערהיומען שייווינג פאַודער — גאַראַנטירט ניט צו ברענען די הויט. האָט קיין גערוך

40 סענט אַ פונט

ספּעשעל פאַודער פאַר ליידים — 60ס. אַ פונט. פולע צופרידענהייט גאַראַנטירט. ווען ניט גיבען מיר אייך צוריק אייער געלד. שרייבט פאַר אַ פרייען סעמפּעל.

„סופערהיומען העיר רעסטאָרער" ברענגט צוריק דעם נאַטירליכען און יוגענדליכען קאָליר פון גרויע האָר.

באַטעל — 50 סענט

IMPROVED SHAVING POWDER CO.
107 Norfolk Street, New York, N. Y.

יעקב בראַנפמאַן

מאַנופעקטשורער פון

אַלע מינים כשר'ע פלייש־פראָדוקטען

באַגריסט די שוחטים פון אַמעריקא און קאַנאדא צו זייער קאָנווענשאָן!

JACOB BANFMAN
178 Delancey St. New York, N. Y.

די שוחטים פאַר ראשון לציון כרמל וויין

די קאָנווענשאָן פון שוחטים אָפּגעהאַלטען אין ניו יאָרק ז' אָדר תרצ"ג, האָט איינשטימיג באַר שלאָסען צו באַגריסען די

ראשון לציון כרמל וויין אַגענטור אין אַמעריקא

פון 24 סטאָון סטריט, ניו יאָרק

וועלכע איז די איינציגע וועלכע אימפּאָרטירט די וויין פון די ראָטשילד וויין קעלערען, געבאָטעלט און פאַר'חתמ'עט אין ארץ ישראל, דירעקט צום יוניטעד סטייט באָנדעד ווערהויז, פון וועלכען פלאַץ עס ווערט דעליווערט דירעקט צו אייך. ווענדעט זיך צו די

ראשון לציון אַגענטור

24 סטאָן סטריט, ניו יארק

Telephone: BOwling Green 9-0223

פאַר די איינציגע און אמת'ע

ראשון לציון כרמל וויין

RISHON LE ZION AGENCY

24 Stone Street, New York, N. Y.

Telephone: BOwling Green 9-0223

המצאה חדשה להסיר המכשלה

כאשר רבים נכשלים בגלוח הזקן בתער שעוברים על המשה לאוין, מפאת שקשה להם גלוח הזקן במספרים, או השחתה בסם מפני הכאב משריפת הפנים, תקנה גדולה להנצל ממכשול, לעשות גלוח הזקן בתספורת השמלית המכונה

Schick's Bladeless Electric Shaver

תספורת השמלית זאת הוא כעין מכונת מספרים המכונה קליפער, ועושה פעולת הגלוח בהרף עין בלי איבוד זמן, ואיננו מסרט הפנים שום פעם, ועוד מרפא אותו. הכתובת:

REV. P. WACHSMAN

150 Rodney Street, Brooklyn, N. Y.

EVergreen 6—3634

אויווען-פריש אויף'ן סדר-טיש

בעסער אויסגעבאקען

מעהר בא'טעס'ט

בעסער פארפאקט

קויפט דיזע מצה' ס'איז די בעסטע

מאנישעוויטץ מצה, מצה פארפעל, קעיק מעהל, אייער מצות, האול ווהיט מצות, היידזשיעניק מצות, מצה סיריעל.

RABBI S. L. HURWITZ, Editor

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, ארויסגעגעבן דורך די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

233 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y. Telephone: ORchard 4—1938 — 9602

Vol. II. No. 2. April, 1933. כ"ה ניו יארק, ניסן, תרצ"ג צ״ייטער יאהרגאנג, נומער 2

אינהאלט:

עדיטאריעלס: די נייגעגרינדעטע אגודת השו"בים דאמעריקא ווקנדה.

הד יהלק (פעליעטאן) — — —

וויכטיגער מיטינג פון די אגודת השוחטים דפלך ניו דזשוירזי.

זונטאג, כ"ז ניסן, איז אפגעהאלטען געווארען א וויכטיגער מיטינג פון די אגודת השוחטים דפלך ניו־דזשוירזי אין נוארק, נ. דזש.

דער ועד הפועל האט אפגעגעבען אן אויספיהר־ליכען באריכט פון די גוטע און נוצליכע ארבייט וואס איז געטאן געווארען ביז יעצט פאר דעם וואהל־און־בעסטען פון דער אגודת השוחטים דפלך ניו דזשוירזי.

עס איז אויך אפגעגעבען געווארען א באריכט פון דער גרויסער ניו־געגרינדעטער נאציאנאלער ארגאניזאציע אגודת השובי"ם דארצית הברית וקנדה. דער באריכט איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס באגייסטרונג.

עס איז באשלאסען געווארען, דאס אזוי שנעל ווי זיי יועלען באקומען די אפליקיישאנס פאר מעמבער־שיפ אין דער אגודת השובי"ם דארצית הברית וקנדה, זאלען די אפליקיישאנס גלייך אויסגעפילט ווערען פון יעדען שוחט און זאל אריינגעשיקט ווערען אין דעם אפיס פון די אגודת השובי"ם דארצות הברית וקנדה, 33 איסט בראדוויי, ניו יארק, און אריינשיקען די דיוס (איין דאלער א חודש), אנפאנגענדיג פון חודש ניסן.

עס איז אויך פארהאנדעלט געווארען א רעקאמענדיישאן אז אין פאל פון א סטרייק זאל א סטרייקענדער שוחט קריגען אויסגעצאהלט 50 פראצענט פון זיינע שכירות.

א ספעציעלער פאנד פאר דעם צוועק זאל גע־שאפען ווערען דורך דעם וואס יעדער שוחט פון דעם סטייט זאל געבען 2 פראצענט פון זיינע פארדינסטען.

עס איז איינשטימיג אנגענומען און באשלאסען געווארען, אז די שוחטים מיט דער הילף פון די לא־קאלע רבנים זאלען שאפען א סימן כשרות אויף יעדען עוף, ווייל עס איז באוויזען געווארען אז זומער, ספע־ציעל שבת בייטאג, נבל"ט מען טשיקענס און אין איוענט, ווען דער שוחט קומט, בלייבט איהם איבער צו שחט'ן בלויז עטליכע טשיקענס.

עס איז איבערגעגעבען געווארען צו דער סטייט עקזעקוטיווע אויסצוארבייטען דעם פלאן מיט אלע איינצעלהייטען ווי אזוי דאס צו פארווירקליכען.

פארשידענע רעקאמענדאציעס זיינען פון פילע חברים פארגעבראכט געווארען און איבערגעגעבען גע־ווארען צו דער עקזעקוטיווע צו באטראכטען וועלכע פון זיי זיינען פראקטיש און דורכפיהרבאר.

וועגען נייע ספרים אין דער דרוש ליטע־ראטור.

ניט לאנג צוריק איז ערשינען דער דריטער חלק פון דעם ספר „משל ומליצה" פון דעם באוואוסטען רב און דרשן, הרב ר' אברהם נפתלי גאלאנטי, דער רב פון דער שוחל „ת"ת בית אברהם" אין די בראנקס פאר די לעצטע צוואנציג יאהר.

הרב גאלאנט איז ניט קיין פנים חדשות אין דער רבני'שער דרוש ליטעראטור. זיינע פריערדיגע ספרי דרוש „חזיונות אברהם", „דבר בעתו", „מועדים לשמחה", דריי טייל „משל ומליצה" אויף דער תורה און זיין וואונדערבארער ספר „המדרש והמשנה" האבען געמאכט א רעש, און זיינען אנערקענט געווארען ביי די רבנים און דרשנים פון היינטיגען דור אלס אמת'ע גוטע נוצליכע ספרי דרוש מיט וועלכע דרשנים קענען זיך גאנץ גוט באנוצען אויף דער בימה.

דער יעצטיגער נייער דרוש ספר „משל ומליצה" אויף ספר ויקרא איז באמת א נויטיוענדיגקייט פאר יעדען דרשן, ווייל ספרי דרוש אויף ספר ויקרא זיינען ניטא פיל, מחברים דרשנים האבען געדרוקט אויף ספר בראשית און שמות, האבען אבער ניט זוכה געווען צו פארטזעצען זייער ארבייט און צוליב געלט מאנגעל האבען זיי ניט געקענט דרוקען אויף ספר ויקרא, דערפאר וועלען זיך דרשנים פרעהען מיט דעם נייעם ספר אויף ספר ויקרא פון הרב גאלאנט.

דער נייער ספר צייכענט זיך אויס אזוי ווי זיינע פריהערדיגע ספרים מיט וואונדערבאר שעהנע אינטערע־סאנטע חסידישע מעשה'לאך וועלכע דעם מחבר געלינגט אימער אריינצופלעכטען זיי אין צוזאמענהאנג מיט א פסוק, א מדרש, א גמרא, און צופאסען צו דברי מוסר וועגען לעבעדיגע צייט־פראגען. דער מחבר באהאנדעלט די וויכטיגסטע צייט פראגען און אידישע פראבלעמען זעהר שארף און קלוג דורך א חסידישע מעשה'לע צוגע־פאסט צו א מדרש. זיינעם א ווארט קען מען שטענדיג איבערזאגען. דער עולם האט וואס צו הערען און עס געפינען זיך אין דעם נייעם ספר וויכטיגע מאמרים, טיפע געדאנקען און איז א גוטער בייטראג צו אונזער דרוש ליטעראטור. — המבקר.

קויפט דירעקט פון מאנופעקטשורער

פרוכת'ן, מענטעלאך, חופות, בענערס, טישטיכער, מצה דעקלעך א. ז. וו.

אלעס אין גאלד הענד עמבראידערי. די שענ־סטע פראכטפולע ארבייט.

אייער אלטער פריינט פאר פילע יאהרען

יצחק נעכעס

40 סאפאלק סט., ניו יארק, נ. י.

(געגענאיבער דעם פאסט־אפיס)

לאגודות שוחטים בכל מקום שהם!

שיקט אונז אריין באריכטען פון אייערע מי־טינגען, ווי אויך פון אנדערע טעטיגקייטען פון אייער אגודה, און מיר וועלען מיט פארגעניגען אייערע באריכטען דרוקען אין אונזער זשורנאל.

די רעדאקציע.

די שוחטים שטימע

ניסן, תרצ"ג

די ניי־געגרינדעטע אגודת השו"בים דאמעריקא וקנדה

די אגודת שוחטי עזפות דניו יארק רבתי האט געגרינדעט דעם חודש־זשורנאל „די שוחטים שטימע", אן ארגאן וועלכס צוזעק איז צו קעמפען פאר אלעם וואס ביי אידען איז היילוג און טייער אין איר פאר די שוחטים־אינטערעסען — צו אויפהויבען דעם פרעסטיזש פון די שוחטים, צו פארמיינען זיי אין א גרויסען שטארקען פארבאנד און דערמיט פארבעסערען זייער לאגע ברוחניות ובגשמיות.

די „שוחטים שטימע" האט אימער אגיטירט, אז עס זאל גערופען ווערען א קאנווענשאן פון אלע שוחטים פון לאנד מיט דעם צוזעק צו לעגען דעם גרונדשטיין פאר א נאציאנאלע ארגאניזאציע פון שוחטים. אזא קאנווענשאן האט קיין מאל ניט שטאטגעפונדען און מען האט ניט געגלויבט אז עס וועט מעגליך זיין צו פארוויעסירען די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא, אז זיי זאלען קומען צו אזא קאנווענשאן. זיי זיינען אבער געקומען — שוחטים־דעלעגאטען פון פארשידענע שטעדט און שטעדטלאך, פון די גרעסטע און פון די קלענסטע קהלות פון אמעריקא און קאנאדא, זיינען געקומען צו דער קאנווענשאן. אזא הייליג באגייסטערטע שוחטים־קאנווענשאן האט נאך דאס אמעריקאנער אידענטום ניט געזעהן. דעם ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אידען אין די פאראייניגטע שטאטען און קאנאדא האט שטאטגעפונדען די גרויסע היסטארישע שוחטים־קאנווענשאן, וואו די שטימע פון דעם עלענדען פארפאלגטען שוחט האט זיך געלאזען הערען. די יעניגע שוחטים וועלכע האבען בייגעוואוינט אלע זיצונגען פון דער קאנווענשאן וועלען קיין מאל ניט פארגעסען די יום־טוב'דיגע הייליגע שטימונג וואס עס האט געהערשט ז'—ח' אדר תרצ"ג אויף די זיצונגען אין כראדווי סענטראל האטעל און ביי דעם פראכט־פאלען באנקעט וואס עס איז געגעבען געווארען צו די שוחטים־דעלעגאטען אין „גרייט סענטראל פאלאס".

די קאנווענשאן האט אנגענומען פארשידענע החלטות וועלכע זיינען אלע נוטיג און נוצליך. די וויכטיגסטע רעזאלוציעס פון דער קאנווענשאן זיינען אבער די פאלגענדע צוויי: א) צו גרינדען אן אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה, און דאס יעדער שוחט מוסמך ומובהק דארף זיך אנשליסען אלס מיטגליד אין די אגודת השוחטים פון לאנד, וויאויך ב) אז דער איינציגער שוחטים זשורנאל, וועלכער ערשיינט אין אמעריקא און קאנאדא, „די שוחטים שטימע", זאל ערשיינען דורך די אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה אלס א וועכענטליכער זשורנאל.

די ביידע אויבען דערמאנטע רעזאלוציעס זיינען אנגענומען איינשטימיג און מיט גרויס באגייסטערונג ביי די פינף הונדערט שוחטים דעלעגאטען פון לאנד, פארזאמלט אויף זייער קאנווענשאן.

די שוחטים פון לאנד פילען און פארשטייען, אז וען ניט א גרויסע שטארקע אגודת השוחטים וועמען אויפגאבע זאל זיין צו באשיצען דעם כבוד און די פרנסה פון יעדען שוחט, איז די לאגע פון די שוחטים א שרעקליכע. עס איז פשוט ניטא קיין צוקונפט פאר זיי און זייערע עלענדע פאמיליעס. און וואס ווייטער אלץ ערגער און האפנונגסלאזער, וויל נאר א גרויסע שטארקע שוחטים ארגאניזאציע פון אלע שוחטים פון אמעריקא און קענדע איז בכח צו קעמפען פאר די אינטערעסען פון אלע שוחטים, און טאקע דערפאר האט די ערשטע גרויסע היסטארישע קאנווענשאן פון אלע שוחטים פון לאנד באשלאסען איינשטימיג צו גרינדען א נאציאנאלע שוחטים־ארגאניזאציע.

אזא ארגאניזאציע איז באשאפען געווארן אויף דער קאנווענשאן אונטער'ן נאמען „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה".

דער אפיס פון די אגודת השו"בים וועלט פאר-פלייצט מיט הונדערטער און טויזענדער פייער-דיגע און באיגסטערטע בריף פון שוחטים פון גאנצען לאנד, וועלכע ווילען זיך אנשליסען מיט פרייד אין ענטוזיאזם אלס חברים פון דער נייי-געגרינדעטער נאציאנאלער ארגאניזאציע — די „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה".

קיין שוחט ווייל ניט אזן טאר ניט בלייבען עלענד אן הילפלאז אין א ציים ווען אלע אן אלעם וועלט פארא־יינגט. ווייל א י ן פ א ר־א י י נ י ג ו נ ג ל י ג ט ק ר א פ ט א ו ן מ א כ ט. דאם ווען דער יחיד קען ניט טאן קען אבער טאן א גרויסע וועלט־ארגאניזאציע, אזן די אגודת השו"בים פון לאנד וועט נאר דאן קענען אנגעהן מיט איהר הייליגער נוצליכער ארבייט לטובת השוחטים והשחיטה, וועלן זי וועט האבען איהר אייגענעם ארגאן, וועלן די „שוחטים שטימע" וועט ערשיינען י ע ד ע ן ד ו נ א ך אזן וועט שטענדיג אויף המשמר צו קעמפען אונערשראקען פאר די אינטערעסען פון שוחטים, שחיטה אזן כשרות על פי דת.

מיר גראטולירען די שוחטים פון אמעריקא אזן קאנאדא מיט זייער נייי-געגרינדעטער לאנד ארי־גאניזאציע. מיר האפען, אז זיי וועלען מאכען פון זייער נייי-געגרינדעטער ארגאניזאציע א גרויסען קאנסטרוקטיוועז כה לטובת הדת אזן לטובת השוחטים.

פון יחידים וועלט א כלה. וועלן יעדער איי־נ צ ע ל נ ע ר שוחט בכל מקום שהוא וועט זיך אנשליסען אן די אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה אזן וועט גלייכצייטיג אויך פארא־ינטערעסירען אזן ארויסברענגען אזן דער אגודה זייער חברים אזן פרויינט, וועט דאן די נייי-געגרינדעטע אגודת השו"בים זיין א ברכה פאר די שוחטים בכלל אזן פאר'ן אידענטום בפרט.

חד וחלק

(פעריאדען) פון א. לין

אמר חלק הגדול הגבור והנורא. איך בין באמת אין כעס אויף די שוחטים אזן גלויבצייטיג האב איך אויף זיי רחמנות. אזן כעס בין איך, ווייל בין זייער לעצטע קאר־וועניאן וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען אזן בראדווי סענטראל אטעליי האב זיך בוס געפונען אפילו איין שוחט וועלכער זאל מאכען א פארשלאג צו זאל זאגען א פאר ווער־טער. זו לצנות וזו שכרה? — האב איך זיך אליין גע־פרעגט. בסעט יעדען מאגאג קום איך, לין, אזן פראווע לצנות אזן אמזוזר די שוחטים. ווען נוויסע, דערלאנג איך א זעץ, א בוכער, א שטאך, זיי עס פאכט פאר א לין אזן בין אזא גרויסע שוחטים קאנווענשאן זאל קוינער נוס וועלען ז ע ח ן דעם לין, הערען איהם, זיי קוקט ער אוים? וועך איז ער? א שוחט? א רב? א שריבער? אדער פשוט גלאם א לין. עס האב איך באמת געדאנקט. עס האב איך פארדראסען. איך האב געמיינט אז אין דעם קאנווענשאן נומער פון דער „שוחטים שטימע" וועט די נייי־געגרינדעטע אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה בעסטן בין מיר ענטשולדיגונג אזוי זיי האבען געטאן צו אנדערע בין אזא גלעזענעהויז. אבער וואו? וואס? ווען? מיין נאי־טען איז אפילו נוס דערמאנט געווארען.

ווען אבער איך דערמאן זיך די רעדעם פון די שוחטים אויף דער קאנווענשאן וועגען זייער שרעקליכע פארצווייי־פעלטע לאגע. בין איך זייי מוחל מיט'ן גאנצען הארצען. עס לוגט זיי פשוט אין זונען נוס קיין לצים אזן קיין לצנות. זייער לאגע איז שרעקליך. אזן איך וועל אויך זאגען א סוד, די לאגע פון שוחטים איז קוינמאל נוס געווען צו גוט. שוחטים פלעגען אמאל אין די קלויבע שטעטלאך פון יוראפ אויך געגנט זיידען צרות. מיין אפאטער ז"ל איז געווען א שוחט אין א קליין שטעדטעל אין פוילען, האב מען נוס געאפרט קוינען קיין נויע מעקעל, קיין רובציגען נויע מלבוש, וויל די בעלי בתים וועלען באריידען דעם שוחט אזן וועלען אויהם חנישד זיין, אז ער מאכט, חס ושלום, א לעבען זיי אלע מענשען, באהויבע גאס...

***

די וועלט דערצעהלט אז צו רבי יהושע'לע קומעט זויי זען אמאל געקומען עשליכע ערטער חסידים פון א דערבוי איג שטעדטעל מיט א קלאגע אויף זייער שוחט, אויף וועמען זיי האבען אויסגעדעדט כל דבר אסור, אזן האבען אפי־לאגנט, אז רבי יהושע'לע זאל אכ־ען זיין שהוטה. דער קומענער רב האב געזוכען חוקר וודרש זיין אזן איז דער־נאגנען, אז די אויבצוגע סיבה פון זייער התנגדות צום שוחט איז בלויז דאם, וואס ער געהערט נישט צו זייער חברותא אזן ער פאהרט צו אנאנדער רבין...

אויבט — רופט זיך אן צו זיי דער קומענר רב — איז מיר שוין צאישטענדליך, פאר וואס דער רבונו של עולם האב צוגעגרייט פאר די צדיקים לעתיד לבא א שור הבר מוט א לויתן. אין פלוג: וואס דארף מען בויזע זאגען? וואלם דען נישט געזונ געזונען, לאמיר זאגען, א שור הבר אליין? נאר דער תירוץ איז: דער רבונו של עולם האב מורא, טאי־מער וועלען, למשל, די געהרע חסידים נישט וועלען עסען פון זיין שחוטה, וויל ער איז נישט קיין געהרע חסיד, האב ער דעריבער צוגעגרייט אויך א לויתן — זאלען זיי כאטש עסען א שטוקעל פוש...

***

אמאל האב א שוחט געלעבען וועלכ ער איז נוס א געהרע חסיד. היינט, אין אמעריקא, קען ער לויפען דער־זאר וואס ער א י ז א געהרע חסיד, אדער וויל ער איז א חסיד בכלל, אזן אמאל אויך דערפאר וואס ער ערלויבט זיך צו שעבטען על פי דין פון שלחן ערוך. עס איז דא שוועלע קהלות וואו דער שלחן ערוך איז בוי זיי נוס קיין „מעפ־בער" אזן האב דערפאר קיין דעה נוס אזן האב קיין רעכט נוס לויפ די קאנסטיטוציע צו מישען זיך אין די אויגער

„דבור ומעשה"

פון הרב שמואל מנהם הלוי פיין, רב בדעטראיט.

דער ערפאלג פון יעדער אונטערנעמונג, אויף אלע פארשידענע געביטען, מאטעריעל ווי מאָראליש, ליגט נאָר אין דעם כח פון ארבייט (מעשה). נאָכ'ן ריידען מוז קומען ארבייט. נאָך טעאריע מוז קומען פראקטיק. מיט דעם ריידען אליין, ווי קלוג און שארף עס זאָל ניט זיין, קען די קלענסטע זאך ניט אויפגעטאָן און געשאפען ווערען. דער עיקר איז מעשה. און דעריבער איז דער גאנצער ארטאָדאָקסישער אידענטום דאָ אזוי צובראכען. די הפקרות הערשט אין אלע עיקרי היהדות, ווייל עס פעלט ארבייט. ביי די פארשידענע קאָנווענשאָנס וואס מען קומט זיך צונויף צו באטראכטען מיטלען ווי אויפצוהאלטען די תורה, דעם דת, דאָס אידענטום, איז ווייטער ווי ריידען גייט עס ניט. די שיינע רעדעס ווערען פארשריבען און געדרוקט און מער ניט. די ברכה פון גאָט איז אויך נאָר אין מעשה: וברכתיך בכל אשר תעשה. דער תנא אין אבות זאגט: אמור מעט ועשה הרבה.

צדיקים וואס זייער ארבייט איז שטענדיג גאנץ און פרוכטבאַר, ווערט אויך געזאָגט: צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה. זיי ריידען ווינציג אבער טוען פיל, וואס דיזעס מיינט אויך, אז די הויפט זאך איז נור ארבייט.

פראקטיק, וואס דאָס איז דער גרעסטער פאקטאָר אין לעבען, דער גרעסטער לעהרער (אין חכם כבעל הנסיון) איז נור אויך אין מעשה און אין שאפען. און דער ערפאלג פון דער אגודת שוחטי עופות אין ניו יארק ווייזט זיך ארויס אז די פיהרער פון דער אגודה זיינען מענשען פון טאַט, פון ארבייט, פון שאפען. די ארגאניזירונג פון דער אגודת שוחטי עופות אין ניו יארק אליין, אין אזא פארצווייגטער שטאָט, מיט אזוי פיל סעקשאָנס, אונטער אזעלכע שווערע אומשטענדען און באדינגונגען, ווייזט אויף זעהר אויסערגעוועהנליכער ארבייטס־פייאיגקייט. צוזאמענצורופען אין אזא קורצער צייט די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא, און אוועקלייגען א שטארקען יסוד פאר אן אלגעמיינע אגודת השובי"ם דאמעריקע וקאנאדא, באשטעטיגט אויך זייער שאפונגס כח.

און די שוחטים פון אלע שטעט אין אמעריקע וקאנאדא, גרעסערע ווי קלענערע, דארפען נאָכטאָן דעם ביישפיל פון דער אגודת שוחטי עופות אין ניו יארק, און ניט אפקומען מיט ריידען אליין נאָר טאן רעאלע פראקטישע ארבייט. שאפען און ארגאניזירען אגודות השוחטים אין זייערע שטעט און שטעטליך און זיך אָנשליסען אָן דער אגודת השובי"ם דאמעריקע וקאנאדא.

אָבער עס איז זייער ראטזאם און ווינשענסווערט און עס וואָלט געבראכט גוטע רעזולטאַטען, ווען א מיטגליד פון די אגודת השובי"ם דארצית הברית וקנדה זאָל באזוכען די מעהר גרעסערע שטעט אין לאנד, ווי שיקאגאָ, פילאדעלפיע, קליוולאנד, דעטראיט, באָסטאָן, באלטימאָר, פיטסבורג, לאס אנדזשעלעס, סיינט לואיס, א. ז. וו., צו קאָנפערירען מיט די לאָקאלע שוחטים און העלפען זיי גרינדען אדער פארשטארקען די לאָקאלע אגודת השוחטים.

מיט דעם אָנקומען אין שטאָט פון א מיטגליד פון די נאציאנאלע אגודת השוחטים, וואלט געווארען מעהר לעבען און אלע שוחטים וועלען ווערען פאראינטערעסירט און די אגודת השוחטים אין דער שטאָט וואלט געגרינדעט געווארען אדער פארשטאַרקט געווארען. און אויך א מיטגליד פון דער ניו יארקער אגודה אלס פראקטישער מענש, וועלכער איז דורכגעגאנגען אלע שבעה מדורי גהינום ביז וואנען די ניו יארקער אגודה איז געגרינדעט געווארען, וואלט געדארפט מיטפאָהרען און ווייזען דעם ריכטיגען וועג פון זיינע ערפאהרונגען ווי צו שאפען און גרינדען אן אגודת השוחטים אויף שטארקע און געזונטע יסודות אשר לא תמוט, לטובת היהדות וטובת השחיטה לטובת השוחטים.

און אויך צו ווירקען אויף יעדען שוחט פון לאנד אָנצושליסען זיך אלס חבר אין די אגודת השובי"ם דאמריקה וקנדה.

ליכע אַנגעלעגעהייטען פון דער קהלה ווי שחיטה און כשרות א. ד. ג. און טאַקע דערפאר דאַרפען די שוחטים האָבען אַן אייגענע גרויסע אַגודה צו לערנען בלק מיט די בעלי בתים וואס געהען ניט אין דעם דרך התורה און רודפ'ן דעם שוחט, און דאַרפען האָבען אַ „שוחטים שטימע" מיט אַ לץ ווי איך בין, צו דערלאַנגען אַמאָל מיט דעם קאַנטשיק דעם יעניגען חברה־מאַן וואָס פאַרדינט שמיץ.

און יעצט, ווען די ניי־געגרינדעטע לאנד־אָרגאַניזאַציע פון די שוחטים האָט באשלאָסען ארויסצוגעבען די „שוחטים שטימע" יעדע וואָך, וועט איהר פון מיר אָפט הערען. איך גרייט צו אַ נייעס שאַרפען קאַנטשיק, פאַר אוזערע פיהרער־פאַרפיהרער און פאר פארשידענע קהל'שע פאַסקודניאַקעס; פאַר אונזערע פאַרזאָרגער וואָס פאַרזאָרגען ז י ך; פאַר אונזערע ניט קאָמפעטענטע הכשרים־געבער און פאַר פאַרשידענע קהל'שע שרצים ורמשים.

⁂

עיקר שבחתי. המן היטלער האָט גע'אסר'ט די שוחטים פון דער גאַנצער וועלט בכלל און די שוחטים פון דייטשלאַנד

די שטילע בויער

פון הרב הלל יעקב הורוויץ, גאלוועסטאן, טעקסאס.

עס נעפינט זיך א קלאס פון טעטיגע, ענערגישע בויער, אינטאטאדם און וועקערס צום לעבען; א קלאס, וועלכע, א דאנק זייער אינפלוס, עקזיסטירען פילע אינסטיטושאנס, א דאנק זייער ענערגיע איז דער אידישער פונק וואס האט נעהאלטען ביים פארלאשען וועלען בייַ די פראוינציעלע אידן, איז צוריק אויפ־נעבלאזען נעוואָרען. און א דאנק זייער אונערמידליכע ארבייט און וואריימהארציגע אידישע רעדעס איז דער אידעאל פון ציוניזם נעוואָרען פארשפרייט אין פאלק און די יונגע נאציאנאליזירט, און א דאנק זייער השפעה גליכען אריין שטראמען גאלד אין יעדע אידישע אונ־טערנעמונג, וואס האט א ווירדיגען פונדאמענט.

א סטאטיסטישע אנפראגע ביי די פיהרער פון די פארשידענע אנשטאלטען און ארגאניזאשאנס, וועט באשטעטיגען די ריכטיגקייט פון מיין סטייטמענט. און דאך איז דיזער קלאס נעבליבען אין הינטערגרונד. און דאך האט ער נאך ביז היינטיגען טאג ניט נע־קראגען זיין ווירדיגע אנערקענונג. און זאנאר אין דער לעצטער צייט, וועו דער גלגל החיים האט זיך אזא האסטיגען דרעה נענעבען און האט נעשאפען אנ־דערע לעבענס באגריפען, איז דאס פאלק נעבליבען קאלט, קאנסערוואטיוו, הינטערשטעליג אין אנערקענונג פון דיזען קלאס מענשען, פונקט ווי זיי וואלטען נאר ניט נעווען מיט דער מאסע און דער באוועגונג פונ׳ם לעבענס־שטראם, נאר עפעס אזוי ווי דער גלגל החוזר האט זיי איבערגעלאזן אין הינטערגרונד.

איך מיין די אומגליקליכע כלי קודש, די קאונטרי שוחטים. וועד ווייסט עס ניט דאס א דאנק זייער טע־טיגקייט וועלט דאס אידישע לעבען אין די קאונ־טרי שטעט פארשטארקט און פארבעסערט, א דאנק זייער אינפלוס וועלט אריינגעבראכט אין די אפנע־קיהלטע אידישע היזער וואלימע שטראלען פון דער תורה דורך די קינדער וועלכע נייען אין ת״ת און דער קאונטרי שוחט איז דאך דער לעהרער פון ת״ת, און זיי, די קינדער וועלען אויפנעוואקסען שטאלצע אידען, באפאנצערט מיט די נייסטרייכע בילדער פון דער אידישער היסטאריע און מיט די נייסטרייכע אי־דעאלען פון די נביאים און תלמידי חכמים און זיי שטעלען אפ דעם שטראם פון חתבוללות.

א דאנק זייערע הייסע רעדעס זיינען נעשאפען נע־וואָרען ציוניסטישע און הדסה ארגאניזאציעס, וועלכע פולסירען מיט לעבען און נעלד פאר״ן נאציאנאל פאנד, קרן היסוד, הדסה און מזרחי.

א דאנק זייער אומערמידליכע ארבייט העלפען זיי די פארשידענע משולחים, קאלעקטארס און סאליסיטארס פון די הינע יוראפייאישע און ארץ ישראל׳דיגע אי־סטיטוציעס צו עקזיסטירען. וועד קען אויסרעכענען זייער היילינע און כמעט „מארטירער״־טעטיגקייט?

איך באדריק אבזיכטליך דאס וואָרט „מארטירער״ וויל ניט אימער זיינען די קאנטרי אידען די בע״ב צופריידען מיט די ארבייט וואס זייער שוחט אדער רעוו. פיהרט זיך ארום מיט׳ן משולח אדער אורח צו די בע״ב, און די בע״ב וויסען אז זייער שוחט אדער רעוו. איז די סיבה פון דיזע אפטע (ניט נע־בעטענע) נעסט, וויל דאָרטען, וואו סיאיז ניסאָ ק״ן שו״ב אהין קומען ניט קיין צדקה קאלעקטאָרס.

זוי הויך, ווי נעאכט און נעשעצט האבען דיזע „כלי קודש״ נעוארפט זיין ביים פאלק, און דאך שטייען זיי אין הינטערגרונד. זייערע שטעלעס אין די קאונטרים האבען ניט קיין באפעסטיגונג. יעדען מאנטאג און דאנערשטאג קען מען זיי לייענען די פרשת לך־לך, כאטש מען האלט ביי כי תבא. נאנץ אפט וועט א שו״ב ענטאנט פון זיין שטעלע וויל פוליכט האט ער בשונג פארפעלט א גוט־מארגען צו איינעם פון די בעסט. ניטאָ קיין אידישע שחיטה אין דיין שטאָדט, אבער זיי זיינען אין דאָרפער, וואו

בריף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

מאַנטרעאל, קענעדע.

צו די אגודת השוחטים דניו יארק רבתי.

אַזוי ווי איהר ווייסט פֿאַראייניגען אַלע שוחטים פון אמעריקא וקאנאדא, און דאָס קען נאָר זיין ווען אין יעדער שטאָט זאָלען אַלע שוחטים זיין פֿאַראייניגט, דערנאָך קענען זיך אַלע שטעט פֿאַראייניגען. ביי אונז אין מאַנטרעאל האָבען זיך עטליכע מאָל שוין אָנגעהויבען צו פֿאַראייניגען די שוחטי עופות און געטרייעט צו מאכען אן אגודה, אָבער צום בארויערען עקזיסטירט זי ניט לענגער ווי עטליכע מאָנאטען. און יעצט איז שוין ווידער עטליכע וואכען ווי מיר האָבען אנגעהויבען אויפצוריכטען צו ארגאניזירען אן אגודה, אָבער מיר זעהען ניט קיין ערפאלג. עס קען זיין אז עס ווערט ניט גוט אויפגענעטעלט די ארדנונג. אין מאַנטרעאל זיינען פֿאראן 35 שוחטי עופות און אלע שטייען ביי טשיקען־דילערס אדער בוטשערס. און איינער ווייל אויסכאפען ביים צווייטען, און מען קאָנקורירט איינער מיט'ן אנ־דערן. דער פרייז פון שחיטה איז 5 סענט. זיינען פֿאראן שוחטים וואס שוחט'ן און פליקען פאר 5 סענט, כאפען זיי אריין וואס מעהר בוטשערס און זיי זיינען די ערפאלגרייכע שוחטים און מאכען א סך.

די ארענטליכע שוחטים וואס פליקען ניט, ווייל עס איז דאָ אויך א תקנה פון די רבנים אז מען זאל ניט פליקען, מאכען ביי 6 ביז 7 דאָלאר א וואך, און די וואס פליקען מאכען 30 דאָלאר א וואך.

יעצט ווילען מיר ארגאניזירען די אגודה אויף אזא סיסטעם אז מען זאָל איינטיילען די טשיקען דיי־לערס מיט די בוטשערס אזוי אז יעדער שוחט זאל האָ־בען אויף צו מאכען א לעבען און זאָל נעמען 5 סענט פאר שחיטה, און קיין שום שוחט זאָל ניט פליקען. איז די וואס האָבען אָנגענאפֿט א סך בוטשערס ווילען כאטש מען האלט ביי כי תכא. גאנץ אפט ווערט א בני קורח (שלא מתו). אין פיעלע שטעטלאך איז נאָך פעדלען טעגליך מיט'ן חלף און אָנקלאפען אין די טירען און פרענגען ביי יעדער יאכנע אדער יענטע אויב זי דארף שח'טן א טשיקען, און וועה, אויב ער האָט חו"ש פארגעסן אמאָל.

איז נאָך א פראגע צי שוחטים דארפען זיך פאר־אייניגען אין איין מעכטיגער אגודה, וועלכעם וועט זיי דערהויבן צו דעם שטאנד ווי די חז"ל זאגען, דאס ניט נאָר רוב מצוין אצל שחיטה מומחין נאָר אויך מוחזקין ? ! עס איז דערפאר קלאָר דאָס יעדער שוחט מוז בעלאנגען צו די אגודת השוב"ים דאמעריקה וקנדה.

ניט אוועקגעבען, און מיר האָבען ניט קיין מיטלען מיט וואס צו זיין זיכער אז די שוחטים וואס זאגען צו אז זיי וועלען נעמען 5 סענט פאר שחיטה, וועלען דאָס מקיים זיין. און וואס וועלען מיר טאָן, ווען א שוחט וועט ניט מקיים זיין די אלע רעגולאציעס וועלכע וע־לען אָנגענומען ווערען ביים מיטינג?

יעדענפאלס, אזוי ווי ביי אייך איז מן הסתם אויך נעווען אין אָנפאנג שווער צו ארגאניזירען די אגודה, און מן הסתם זייַנט איהר שוין דורכגענאנגען די אלע שוועריקייטען, בעטען מיר אייך איהר זאָלט אונז שרייבען אן עצה ווי אזוי אייַנצואדרעגען ביי אונז א ריכטיגע אגודה מיט א ריכטיגער סיסטעם, זי זאל קאָנען עקזיסטירען.

ברגשי כבוד,

אהרן ראָזענבערג שו"ב,
בשם אגודת שוחטי עופות דפה, מאנטרעאל.

ליבערטי, נ. י.

ווערטהער רעדאקטאָר!

אין מיין בריף, וואס איהר האָט אָפּגעדרוקט אין „שוחטים שטימע" נומער 12 פון חודש שבט, האָב איך פֿאַרגעשלאָגען א פראקטישען פלאן, וואס זאָל זיין אלס יסוד פאר דעם בנין פון די אגודת השובי"ם דארצות הברית וקנדה. עס איז א פאקט, וואס יע־דער בר דעת קאָן עס לייכט באגרייפען, דאס אלע איבלען אין מצב השוחטים במדינה הזאת זייַנען נור די פאָלגען פון דעם עיקר העיקרים וואס יעדער שוחט האָט מורא דאָס ער וועט בלייבען מחוסר לחם ח"ו. דיזע מורא מאכט זיין שטעלונג ביי יעדער אונטער־האנדלונג (הן מיט דעם מארקעט מאן והן מיט דעם בוטשער והן אויך מיט זייַנע בע"ב) שוואכער. וכשזה נופל זה קם וועדט ממילא דער אנדערער צד שטארקער, און דאָס איז די אמת'ע סיבה כמעט פון אלע לויידען פוב"ם שוחט, ומכלל הן אתה שומע לאו דאָס באם עס זאָל זיין א אופן דאָס דער שוחט זאָל קיין מורא ניט האָבען אז ער קאָן בלייבען אָהן ברויט ח"ו וואָלט זיין שטעלונג אין יעדען פרט שטארקער נעווארען, און דאָס וואָלט זיין דער פאונדיישאָן מחזק צו זיין דעם גאנצען בנין.

אלס מעמבער פון ועד ההחלטות ביי אונזער קאָנ־וועגשאָן האָב איך מיט אלע כחות נעטרייעט דעם פלאן ביי דער קאָנוועגשאָן צום אויסדרוק צו ברענ־גען. מיט גרויס אָנשטרענגונג איז מיר נעלונגען א גרויסען טייל פון דעם פלאן אלס החלטה צום פלאָר

פון קאָנווענשאָן צו ברענגען. אונזער פרעזידענט, חבר בלום, האָט אנגעוויזען דאס דער פלאן דארף ערשט אויסגעארבייט ווערען פון פאכלייטע א. ז. וו. דער פלאן איז דאדורך איבערגעגעבן געוואָרן צום ועד הפועל אויסצוארבייטען איהם מיט אלע איינצעלהייטען (באמת איז דאָס גאנץ דייטליך אנגעמערקט אין מיין בריף).

אָבער בעפאר דער ועד הפועל וועט זיך פארזאמלען וויל איך אויסנוצען די שפאלטען פון דער „שוחטים שטימע" צו געבען יעדען חבר פון ועד הפועל די געלעגענהייט צו באקענען זיך ריכטיג מיט די געדאנקען פון דעם פלאן איך זאָל האָבען צייט צו באטראכטען די פראקטישקייט פון דעם אמת וויכטיגסטען פלאן.

מיר דעלעגאטען ביים שוחטים קאָנווענשאָן האָבען געהערט שילדערונגען פון די צרות און ליידען וואס די שוחטי עופות דניויארק רבתי האָבען יאהרען לאנג געליטען פון די נידעריגסטע עלעמענטען בפועל ממש ערגער ווי די שווארצע שקלאפען, און ערשט ווען זייער אגודה איז געווארען א פאקט אין לעבען זיינען זיי ארויס מאפילה לאור גדול ומשיעבוד לגאולה.

פרעגט זיך די שאלה, מיט וועלכען כח איז געקומען די געוואלדיגע ענדערונג צום בעסערען? וואס איז געווען די אמת'ע סיבה דאס דער זעלבער עלעמענט וואס האָט זיי בעפאר אזוי שרעקליך געשטיקט און געדריקט, באהאנדעלט זיי יעצט מענשליכער? האָט זיך די נאטור ביי דיזע עלעמענטען געבעסערט? ניין. היהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו? דער אמת איז גאנץ פשוט און פארשטענדליך ווי פאלגט: די שוחטים האָבען געזעהן דאס עס איז שוין באו מים עד נפש, האָבען זיי מיט איבערמענשליכע כחות געבראכען די חבלי ברזל מיט וועלכע מען האָט זיי געהאלטען געשמידט און געשאפען אזא כח דאָס קיין שוחט האָט ניט מורא דאָס מען וועט איהם ארויסווארפען פון זיין פרנסה. און אזוי ווי די מורא איז אוועק חלף הלך לו, האָבען זיי ממילא געקענט ווערען וואָס זיי זיינען יעצט לע"ה. בלא זה וואלטען זיי נאָך ביז יעצט געשקלאפט 20 שעה אין מעת לעת פאר 12 דאָלאר א וואך.

יעצט וועלען מיר אנאליזירען די לאגע פון די חברים שוחטים פון אלע אנדערע מקומות, און אז מיר וועלען וויסען און זיך באקענען מיט דער מכה, וועט ניט שווער זיין צו געפינען די תרופה. די שוחטים קאָנווענשאָן האָט געהערט דעם וועה געשריי פון די חברים שוחטים פון פילאדעלפיע אויסגעדריקט דורך די מעכטיגע שטימע פון זייער חשוב'ן דעלעגאט. ער האָט געשילדערט דעם טרויעריגען מצב גייסטיג און מאטעריעל פון די 150 חברים שוחטים, וועלכע ער האָט ביים קאָנווענשאָן פארטראטען. עס איז דערגאנגען צו אזא נידעריגע שטופע דאָס זיי האָבען מורא אנצושליסען זיך אין אונזער אגודה. זייערע ברויטגעבער וועלען זיי דערפאר ארויסווארפען. דער זעלבער דעלעגאט האָט געשטעלט די פראגע צו דער חשוב'ער קאָנווענשאָן: מיט וואס וועל איך יעצט קומען צו מיינע חברים? מיט וואס וועט אוועק די מורא ופחד פאר חסרון לחם ח"ו?

און ער האָט געפאדערט פון דער קאָנווענשאָן טיילווייז דאָס וואס איך האָב אין מיין פאריגען בריף פאָרגעשלאָגען. באמת האָבען מיינע חברים אין ועד ההחלטות דאמאלס פון מיר געפאדערט איך זאָל עפענטליך אויפטרעטען און זאָל אפעלירען צו דער קאָנווענשאָן דאס מיין פלאן זאל אנגענומען ווערען אלס יסוד מוסד פון דעם ריזיגען בנין וואס מיר ווילען בויען. און האָבען מודה געוועזען על האמת אז נור דער פלאן באם ער זאָל אויסגעפיהרט ווערען בשלימות האפשרי איז בכח צו זיין א ווירקליכע הילף צו כמעט אלע שוחטים. איך האָב עס אָבער ניט געטאָן ווייל דער ווערטער פרעזידענט, חבר בלום, האָט הארציג געבעטען דאָס דער פלאן זאָל ערשט ביים ועד הפועל דעבאטירט ווערען, ניט ביי דער קאָנווענשאָן, ווייל עס וועט ארויסרופען צו היציגע דעבאטען. און איך האלט זעהר פון דיסציפלין און איבערהויפט בין איך איינער פון די חברים פון ועד הפועל. דאפיר האָב איך באשלאָסען ביי דער קאָנווענשאָן ניט צו ריידען. דאגעגען ביי דער קומענדער פארזאמלונג פון ועד הפועל וועל איך א"ה אויפהויבען מיין שטימע זעהר הויך און מיט אלע מיינע כחות וועל שטעהן על המשמר, אז דער פלאן זאָל אנגענומען ווערען און אז די אגודה זאָל דאָס מוציא זיין מכח על הפועל במקדם האפשרי. און איך וואלט וועלען באנוצען די געלעגענהייט דאָס יעדער חבר פון אונזער אגודה זאָל לעזען דיזע ציילען און זעהן בעאיינפלוסען אלע חברים פון ועד הפועל דאס זיי זאלען העלפען און מיטארבייטען צוזאמען צו פארווירקליכען דעם ריזיגען פלאן וואס איז בכח צו ברעכען די שקלאפען קייטען פון אלע שוחטים.

איך וויל דאָ נאָכאמאָל פארמולירען דעם פלאן בקיצור. אין לעצטען נומער פון „שוחטים שטימע" האָב איך באריכות געשריבען, יעדער שוחט קאָן עס דאָרט לייענען, זייטע 194.

יעדער שוחט וואס באלאנגט צו אונזער אגודת השובי"ם דארצות הברית וקנדה, זאָל פון דער אגודה באזאָרגט ווערען מיט א אינשורענס פאָליסי דאס באם ער פארלירט זיין מצב פרנסה, דורך וועלכער סיבה עס זאָל ניט זיין (סיידען דער שוחט איז אליין שולדיג אין דעם) זאָל ער קריגען 50-60 פראצענט פון זיין פארדינסט. דאס דארף געמאכט ווערען ווי פאלגט: די אגודה דארף זיך פארבינדען מיט איינע פון די גרויסע אינשורענס קאמפאניעס, און אלס קאָלעקטיוו אינשורענס וועט עס ניט זיין צו טייער, דאס באם וועלכער חבר פארלירט זיין פרנסה הן דורך קראנקהייט אדער דורך מחלוקת מיט'ן בוטשער, מיט'ן בע"ב אדער א רב, און לויט זיין פארדינסט דארף ער, למשל, קריגן

25 דאלאר א ווארְ, זאל די קאמפאני דארפען צאהלען צוויי־דריטעל און די אגודה זאל דארפען צאהלען איין־דריטעל. דאם וועט פראטעקטען די קאמפאניע פון יעדען מין שווינדעל. ווארים באם אז די אגודה וועט דארפען צאהלען וועט זי שוין אנווענדען אלע מעג־ליכע מיטעל זי זאל ניט דארפען צאהלען. און אויך אז דער שוחט וועט נור קריגען 50 אדער העכסטענס 60 פארצענט פון זיין פארדינסט, וועט ער טרייען אלע אופנים האפשרים אן ער זאל בלייבען אויף זיין פלאץ. די פאליסי וועט נאר פארשטארקען די פאזיציע פונ'ם שוחט מיט דעם וואם ער וועט זיכער זיין דאם אין שיהיה וועט ער ניט בלייבען מחוסר לחם ח"ן וממילא קאן דאם אויך זיין דער כח הקיום, דער צעמענט פון דעם בנין. עם וועט האלטען אלע באטיליגטע הן די פיהרערם פון דער אגודה און אויך די מעמבערס זעהר אטיוו דורך די פליכטען וואם איינער האט צום צוויי־טען.

זעלבסטפארשטענדליך דאם יעדער שוחט וועט דארפען צאהלען א געוויסע פרימיום לויט זייַנע יאה־רען און לויט זייַנע פארדינסטען און אפשר אויך לויט זייַנע געזונדהייטם אומשטענדען, לויט די אינספטראק־שאָנס פון די אינשורענס עקספערטען. אבער דאם זיי־נען נור טעכנישע פראגען וואם דארפען פארהאנדלט ווערען בייַם וער הפועל. און עם וועט יעדען שוחט ווערטה זיין צו צאהלען די פרעמיום. יצא הפסדו בשכרו.

איך האף צו זעהן בקרוב אלע נויטיגע פארבעסע־רונגען אין דעם שוחטים מצב, און ווינש דאם אונזער בנין זאל זיין בר קיימא. זאל מאריך ימים זיין ותחזינה עינינו בשוב השי"ת שבות ציון וירושלים.

ברגשי כבוד,

אַברהם אוללמאַן, דליבערטי, נ. י.

ווערטהער רעדאקטאָר!

אין דער פראגע ווי צו העלפען באוואָרענען די שוחטים, וואלט איך וועלען אויך ארויסזאגען וואם איך דענק און פילייכט וועט עם נעפעלען ווערען. איך בעט צו נעבען פלאץ פאר דיזע ווערטער אין אייער ווערטהען זשורנאל.

די שוחטים, ספעציעל אין דער פראווינץ, אין די קלענערע שטעדטלאך, זיינען דאם רוב אננעוויזען בלויז אויף די חסדים פון די בוטשערס, און אין מאנ־כע שטעטלאך דארפען זיי זיך חנפ'ענען אויך צו די בעלי־הבתים מיט דעם פרעזידענט, און נישט זעלטען אויך דער פרעזידענטיכע, און עם מאכט זיך גאנץ אפט אז אין א שעהנעם פריהמארגען, אויב דער שוחט נעפינט ניט די לייטזעלינקייט אין זייערע אויגען, הייסט מען איהם אין גאנצען מוחל זיין און מען לערנט מיט איהם די פרשה לך לך. אדער מען פארשאפט איהם אזוי פיל צרות, מען גיט איהם אועלכע קעסס, דאם ער מוז נעבאך אליין אנטלויפען. דארף דער פראווינץ שוחט האבען וועד עם זאל זיך פאר איהם אנענעמען, וועד עם זאל פאר איהם רייַדען א נוט וואָרט, און א מאל אויך א חויך וואָרט, לערנען מיט זיי אביסל דרך ארץ, לויט ווי עם פאדערען די אומשטענדען, און עם קען זיך מאכען דאם עם דארף קאסטען נעלד. דאם מיינט אז דער פראווינץ שוחט דארף האבען מאכבעם מאל שטיצע פאר זיין היינט, פאר זיין עקזיסטענץ, אום ער זאל נישט ארויסנעווארפען ווערען, ער זאל נישט בא'זולט ווערען אין זייַנע שבירות.

אויך דארף יעדער שוחט, סיי פון די נרויסע שטעט און סיי פון דער פראווינץ זיין פארזארגט אויף זיין עתיד, אויף דער עלטער, ווען ער קען שוין קיין שוחט נשיט זיין, אדער אין פאל פון א סיבה, א ררענק, אדער חלילה א טויטען פאל, זאל ער זעלבסט אדער זיין פא־מיליע זיין פארזארגט מיט א נעוויסער סומע, דאם ער זאל נישט דארפען פאלען צו לאסט און חלילה אנקומען צו צדקה.

איז מיין מיינונג, דאם אזוי ווי די צוקונפטיגע יוניאן פון אלע שוחטים פון יונייטער סטייטס אוו אמעריקא און פון קאנאדא וועט באשטיין פון בערך צוהן טויזענט שוחטים, כן ירבו, זאל יעדער שוחט צאהלען א טעקס צו דער יוניאן און דאס נעלט וועט נעהן אויף צו העלפען די שוחטים אין פאל פון א סכנה פאר זיין עקזיסטענץ און זיין היינט, זיין הוה, און באוואָרענען איהם פאר זיין עתיד, למשל, אויף דער עלטער, אדער אין פאל פון א סבה ר"ל, וואם ער קען צוליב דעם שוין מעהר קיין שוחט ניט זיין. זאל די יוניאן פארוואלטונג אינשורען אלע שוחטים אלס א גרופע, אזוי ווי עס איז אהן אן עין הרע א גרויסע גרופע פון צוהן טויזענט מענשען, וועט עס קאסטען נישט טייער און מען וועט באקומען זעהר גוטע רעזולטאטען. מיר דאכט או דאם איז נוט און פראקטיש.

ברגשות כבוד,

„הלל בן שחר".

דענווער, קאל.

לאגודת השוחטים בניו יארק!

מיר מאכען באקאנט אז אלס אגודת השו"בים פון דענווער, באשטעהענד פון 8 שוחטי עופות און שוחטי דקות וגסות, זייַנען מיר אינטערעסירט אנצושליסען זיך אין אייער ארגאניזאציע. מיר אלס שוחטים אנער־קענען מיר די גרויסע נויטוועגדינקייט און וויכטיג־קייט פון א נאציאנאלע אגודת השו"בים פון נאנץ אמעריקא. דאם הפקרות אין דיזער פראפע־סיאן איז שוין ווייט אריבער יעדע גרענץ. מענשען מיט נידעריגע כאראקטערע האבען זיך אנגעהויבען צו באשעפטיגען זיך מיט דער מלאכה הק', און זיינען משיג נבול די הייסישע שוחטים און מאכען די פראפעסיאן

ווי א פעדלעריי ביזנעס. איך גלייב אז ווען אלע שוח־טים אין אמעריקען זאלען זיין פאראייניגט אין איין נאציאנאלע יוניאן וואָלט זעהר פיעל גוטעס געשאפען געווארען פאר דעם בענעפיט פון די שוחטים. און דערפאר מוז יעדער שו"ב בעלאנגען צו די אגודת השו"בים דאמעריקא וקנדה.

מיט אכטונג,

בצלאל שו"ב העללער,

מזכיר לאגודת השו"בים בדענווער.

קליוולאנד, אָהייאָ.

אונזער ארטאָדאָקסישע קליוולאנד געהט יעצט, ממש, אויף רעדלאך. דער מחלוקת פייער איז יעצט אין ריכטיגען ברען, דער זלזול פון רבנים אויף רבנים, דער בזיון התורה ר"ל, רייסט פשוט באַם הארצען יעדען אידען, וועלכער אידישקייט איז ביי אים ליב און טייער. ס'איז א חרפה פאר'ן פאלקס־מענש, וועלכער גלויבט נאָך עטוואס דעם רב. ער ווייסט אז דער רב פסקנ'ט כשר, דארף זיין כשר, דער רב זאָגט טריפה, דארף זיין טריפה. ער האלט אז ס'איז דאָ איין שלחן ערוך פאר אלע אידען און אלע רבנים. אָבער אז איין רב זאָגט טריפה, זאל א צווייטער זאגען כשר, דאס קען שוין דעם פאָלקס־מענשענ'ס מוח ניט באנעמען, כאָטש געה לערן מיט יעדען אידען פונ'ם פאלק ש"ע און מאך פאר אים קלאָר אלע הקישים, פלפולים, קושיה'ס והוויה'ס פון יו"ד און ח"מ, און אויך דאן וועט אפשר דער פאָלקס־מענש ניט משיג זיין וואס ס'קומט פאר ביי רבנים און ער וועט נעבאך תמ'עוואַטע פרעגען: איז טאקע כשר, טריפה? איז טאקע טריפה, כשר?... און וואו די פראגען פונ'ם פאָלק, און די זלזולים פון רב צו רב קו־מען פאר, ווייסט איר וואו? טאקע דוקא אין דער עפענטליכקייט, אין דער היגער אידישער צייטונג, אלע לעזען און טומלען זיך, וכדי בזיון!... די סיבה פונ'ם מחלוקת איז פאלגענדע:

צוויי היגע שוהלען האָבען בשותפות אראָפּגעבראכט א באוואוסטען רב, און ווי די מאדע איז, מוז א בא־וואוסטער רב באלד נאָך זיין אנקומען אין א שטאָט אריין, פרואווען זיין מזל, איינצופיהרען כשרות אויף זיין שטייגער, ער מוז עפעס נייעס אויפטאָן, אזוי האָט אויך דער באוואוסטער רב געטאָן. ער האָט באלד אר־גאניזירט א ועד הכשרות פון בעלי בתים דעלעגאטען פון עטליכע שוהלען. ליידער אבער ניט פון אלע שוהלען. דיזער ועד הכשרות מיט דעם רב בראשם האָבען צו־געצויגען צום ועד, אייניגע היגע רבנים, אָבער אויך, ליידער, ניט אלע רבנים. דארף דאָך דער ועד הכשרות געלד אנצושטעלען משגיחים אויף כשרות, אויך וויל דער ועד ארויסהעלפען די היגע צוויי ישיבות וועלכע זיינען היינט זעהר אין א קריטישער לאגע, האָבען זיי צוגעצויגען די היגע אגודת שוחטי עופות צום ועד הכשרות. די אגודה האָט זיך מתחייב געווען אראָפּ־צוגעבען 2 סענט פון יעדען גע'שוחט'ענעם עוף צום ועד הכשרות (ביי אונז איז 10 סענט א עוף שחיטה־געלט). בתנאי, אז די אגודת הקהלות מיט די רבנים בראש, דארפען ווירקען אויף דער ארטאדאָקסיע, אז שחיטה געלד פון יעדער עוף מוז באצאָהלט ווערען ניט ווייניגער פון 10 סענט, פון וועלכע דער ועד הכשרות קריגט דורך א צוגעטשעפּעטען רינגעל צו יעדען עוף 2 סענט און דאָס איז דער מקור המשפיע פון געלד אנ־צוהאלטען משגיחים און שטיצען די ישיבות איז דאָך דאכט זיך וואויל און פיין, האָבען זיי אָבער ניט בא־מערקט, ניט די אגדות הקהלות, ניט די רבנים, ניט די אגודת שוחטי עופות, אז ניט אלע שוהלען, ניט אלע שוחטי עופות זיינען מיט זיי, און זיי האָבען אַרויס־געגעבען א איסור סיי אויפ'ן עוף, סיי אויפ'ן שוחט, וועלכער וועט ניט אנטשעפּען א רינגעל צו יעדען גע־שחט'ענעם עוף, וועלכעס מען קויפט פאר 2 סענט ביי דעם ועד הכשרות. איז ארויס א שוחט, אין וועמענס פלאץ ס'קומט אריין רוב מנין ורוב בנין פון שחיטת עופות אין קליוולאנד, און דער שוחט ניט געבענדיג אכט צו דעם איסור, וויל קיין רינגלאך ניט געבען. זיינען דאָך זיינע געשחט'ענע עופות טריפה, און ער, דער שוחט, שחט'עט באיסור, איז געווארען א ויצעקו. איז ארויס א רב מיט א מודעה אין צייטונג, אז דער שוחט איז כשר און זיינע גע'שחט'ענע עופות זיינען כשר, ויאכלו ענווים וישבעו... נו, ווי מיינט איר, טומעלט זיך דאס אביסעל, זלזולים אויף רבנים, פון רבנים, זיד־לערייען, שמוץ ווארפעריי, בזיון התורה ר"ל, אז ס'איז אוי לאזנים שכך שומעות!

איינס איז וויכטיג צו באמערקען, דאָס גראדע די רבנים מובהקים פון קליוולאנד, די גרעסטע קהלות פון שטאָט, די רייכסטע שוחטים, וועלכע האָבען דעם רובא דרובא פון שחיטת עופות, זיינען געגען דעם ועד הכשרות. פרעגט זיך יעצט: וועט זיך גיך נעמען א סוף צו דעם מחלוקת? וועט נאָך, חס ושלום, לאנג דויערען דער חילול השם און בזיון התורה ר"ל? ד' יודע...

א איד.

אונזער נייער אדרעס

מיר קריגען פילע בריף אויף אונזער אַלטען אַדרע, לאָזען מיר ווידער אַמאָל וויסען, דאָס מיר האָבען זיך אַריבערגעקליבען אין אַן אַנדער דירה, וואו עס געפינט זיך דער אָפיס פון דער שוחטים יוניאָן און אויך פון דער „שוחטים שטימע".

ווענדעט זיך צו אונז אויפ'ן נייעם אדרעס:

233 East Broadway, New York, N. Y.

Telephone ORchard 4—1938-9602

וואָס ארץ ישראל מיינט

פון דר. אברהם לבסקי

ערשטער קאַפּיטעל

„ארץ ישראל" אַלס נאָמען

די נעמען „ארץ ישראל" אָדער „ארץ הצבי" האָבען אימער געדינט פאַר דאָס אידישע פאָלק אַלס באַגריפּע ניט נאָר אין טעריטאָריאַלען זין זאָנדערן אויך און איבערהויפּט אַלס פּסיכאָלאָגישע קאָנצעפּציעס.

ארץ כנען, ארץ שבע אומות, ארץ פּלשתים, אָדער ווי מען רופט עס היינט „פּאַלעסטיין"; מעג יעדערער פון זיי זיין אַ פּאַסענדער נאָמען פון היסטאָרישען שטאַנדפּונקט, אָבער דאָך ענטהאַלטען זיי ניט דעם אמת נשמה'דיגען תוך און וואַרימעס געפיהל וואָס די נעמען „ארץ ישראל" אָדער „ארץ הצבי" ענטהאַלטען.

ווען מיר לערנען די געשיכטע פון אברהם'ס אויסוואַנדערונג פון אור כשדים נאָך „ארץ כנען" — נאָך בעפאָר מיר דערגרייכען צו אַ נאָמען „ישראל" — האָבען מיר שוין דעם געפיהל פון עפּעס אַן „אייגענע לאַנד", אַ סאָרט „אברהם־לאַנד", גאָט'ס „אויסדערוועהלטער ווינקעל", און ווען מיר שפּרעכען אויס דעם נאָמען „ארץ כנען" פיהלען מיר אַז לאו שמא גרים... דאָס איז נאָר אַ זייטיגער נאָמען פאַר אונזער אייגענטום וואָס איז באַשטימט געוואָרען נאָך מששת ימי בראשית.

די אַלע זייטיגע נעמען זיינען געווען און וועלען פאַרבלייבען נאָר אַלס טעריטאָריעלע טערמינען פאַר אַ באַגרעניצטען שטח וועלכעס קען קיינמאָל ניט געענדערט ווערען, אָבער די נעמען „ארץ ישראל" אָדער „ארץ הצבי" באַזיצען אַ ווייטלויפּענדען שוואונג און הויכען באַגריף און סימבאָליזירען ניט נאָר אַ טעריטאָריאַלען טערמין נאָר אויך און איבערהויפּט אַ גייסטיגעס וועזען און נשמה'דיגען גענוס סיי פון רעליגיעזען שטאַנדפּונקט און סיי פון נאַציאָנאַלען באַנעהר, סיי אַלס אַ שאַץ פון דער פאַרגאַנגענהייט און סיי אַלס אידעאַל פאַר דער צוקונפט.

„ארץ ישראל" מיינט ניט נאָר אַ לאַנד פ אַ ר ישראל, זאָנדערן אויך אַ לאַנד ג ל י י ך צו ישראל. אַזוי ווי דאָס פאָלק ישראל איז נצחי, אַזוי אויך זיין לאַנד. „ארץ הצבי" מיינט ניט נאָר אַ גלוסטיגעס לאַנד, זאָנדערן אויך אַ לאַנד ג ל י י ך צום צבי (כדרשת חז"ל), אַ טערמין וועלכעס דריקט אויס אַ הרחבת גבולין, אַ התפּשטות השטח, ווי עס איז געווען בימי דוד ושלמה און ווי מען קען האָפען אויף נאָך מעהר אין דער צוקונפט.

זעהען מיר, אַז די נעמען „ארץ ישראל" אָדער „ארץ הצבי" דעפּרעזענטירען אַם בעסטען אונזער אידעאַליסטישע שטרעבונג, אין וועלכער עס ליגט פאַרבאָרגען דער „סוד הקיום" סיי פאַר די „ארץ" און סיי פאַר דעם „ישראל"; ווייל ווען אַ פאָלק פאַר'עקשנ'ט זיך און האַלט זיך פעסט ביי אַ „ארץ" מיוחדת, ניט קוקענדיג אויף די שווערע נסיונות און ליידונגען וועלכע ער האָט אויסצושטעהן צוליב זיין „ארץ'דיגען" אידעאַל, איז אַ סימן מובהק אַז זיין יצירה איז געווען בבחינת „עפר מן האדמה", גענומען געוואָרען פון יענע „ארץ", און סוף כל סוף מוז ער צוריק זיך איינפלאַנצען דאָרטען.

דעסגלייכען אַ „ארץ" וועלכע פּוסטעוועט אָפּ טויזענדער יאָהרען, ניט קוקענדיג וואָס פילע אַנדערע פעלקער האָבען איהר באַזעסען און געטרייט איהר צו קולטיווירען, און מיט אַמאָל, ווי נאָר דאָס אידישע פאָלק האָט אָנגעהויבען אַריינשטעלען אַהין אַ פוס, האָט זי זיך צובליהט — איז אַ סימן, אַז די „ארץ" פיהלט זיך צופיל עמפּפינדליך און קען ניט פאַרטראָגען קיינע אַנדערע פעלקער — ניט די ידי עשו און ניט דעם רובה קשת... אַפילו די בני עשרת השבטים זיינען ביי איהר קנאַפּע מיוחסים. אַזאַ „ארץ" וויל און מוז האָבען אַ מנוחה'דיגעס פאָלק, אַ קול יעקב. זי ענטבעהרט איהר אירדישען כח ניט נאָר מיט דער קראַפּט פון פּיאָש מיט'ן גראָב־אייזען, נאָר דער עיקר, ווייל בשעת מען גראָבט אין איהר ווערט זי באַזונגען און באַנעצט מיט דעם הייסען שווייס פון אַ פאָלק וועלכעס קען טשעמפּיאָנעווען אין די גאַנצע וועלט אַלס דער גרעסטער און שטאַרקסטער שוויצער...

דאַרום דרינגען מיר דערפון, אַז „ארץ" און „ישראל" מוזען אימער געהן האַנד אין האַנד, געבונדען און געפלאָכטען צוזאַמען „ארץ־ישראל". און דאָס קען קיינמאָל ניט פאַרביטען ווערען אויף אַנדערע טערמינען.

תלמודישע ווערטלאך

פון אחד השוחטים המרגישים

ביי די לערנער איז די תורה באַליבט אַלע זייערע יאָהרען, פּונקט ווי אין טאָג ווען זי איז אויפ'ן באַרג סיני גענעבען געוואָרען. (ברכות, ס"ג).

אידען זיינען ביי נאָט מעהר געשעצט ווי די מלאָכים אויבען; די מלאָכים זאָגען שירה איינמאָל אין טאָג, און אידען טוען איהם יעדע שעה לויבען. (חולין, צ"א)

ה ש ו מ ר

ירחון מוקדש להחזק התורה והיהדות ולבדר ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאמת

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. חרב שמריהו ליב הורוויץ, העורך.

אחרי הועידה

הנה נתקיימה בו' אדר תרצ"ג ועידה היסטורית גדולה וחשובה עד מאד מאת השוב"ים דארצות הברית וקנדה, הועידה הצליחה, נתקבלו החלטות חשובות עד מאד, הלואי שתתנשמנה בחיים בזמן קרוב באופן הכי טוב והכי יפה. וביהוד יש לשמוח על ההחלטה רבת הערך: לאחד ולארגן את כל השוב"ים דארצות הברית וקנדה באגודה אחת מוצקה בעלת השפעה כלפי פנים וכלפי חוץ. ובבר נתאספו חברי ועד הפועל הגדול של אגודת השוב"ים דארצות הברית וקנדה והחליטו לגשת אל עבודה פוריה באמת.

השער של היכל התורה והקדושה ושמחת החיים בעולם השוב"ים היה סגור, ועכשיו על ידי התאחדות הכחות נפתח השער, וחכמי המשנה ז"ל ברוח קדשם אמרו (יום' המיד, פרק ג', משנה ז') "לא היה שוחט השוחט עד ששומע קול שער הגדול שנפתח, מיריחו היו שומעין קול שער הגדול שנפתח". והנה השוב"ים דארצות הברית וקנדה שמעו קול השער שנפתח. זה השער להשוב"ים שבאמריקה, שוב"ים מובהקים ומומחים בני תורה ויראה יבואו בו. עכשיו הגיעה השעה באמת להתאחד, להסתדר, לאחד את כל הכחות שיש לנו לכח אחד גדול נאדר ונהדר בקודש.

ובמס' מדות, פרק א', משנה ב', "איש הר הבית היה מחזר על כל משמר ומשמר ואבוקות דולקין לפניו, וכל משמר שאינו עומד, אומר לו איש הר הבית, שלום עליך! ניכר שהוא ישן, חובטו במקלו, ורשות היה לו לשרוף את כסותו, והם אומרים מה "קול" בעזרה? קול בן לוי לוקה, ובגדיו נישרפים שישן לו על משמרו".

השוב"ים באמריקה שומרים את משמרת הקודש באמונה, אבל עת לעשות היא, אל שינה ואל תרדמה, ומי שהוא ישן בזמן הזה, יש צורך לחבוט במקל ולשרוף את כסותו, כסות השו"ב, אסור לשו"ב מובהק ומומחה לישון על משמרו, ומי שישן לוקה, ומה הקול בעזרת השוב"ים באמריקה? קול השוב"ים הוא (די שוחטים שטימע) קול שמעיר את הישנים, קול שהוא קול החיים, קול שקורא למלחמה בעד כל היקר והקדוש לנו.

בשלא היו השוב"ים מאורגנים ומאוחדים לאגודה אחת, היו תרבה "קולות", אבל קולות בלתי נשמעים, עכשיו יש לנו קול אחד, קול השוב"ים המאוחדים ("די שוחטים שטימע"), והקול הזה בוקע רקיעים, עושה רושם, מעיר נרדמים, מעורר נחשלים, עושה גדולות ונפלאות, קרא לועידה היסטורית חשובה, גרם ליצירת אגודה ארצית גדולה ועוד ידו נטויה, והרבה צפון בחיק העתיד, ובלבד שיתנו השוב"ים את ידם לנו, יד בהה עכשיו, אבל יד חזקה בעתיד קרוב.

ובכים' קנים, פרק ג', משנה ו', "א"ר יהושע בשרוא חי קולו אחד, וכשהוא מת קולו שבעה, שתי קרניו, שתי חצוצרות, שתי שוקיו, שני חלילין, עיר לתוכו, טעון לנבלים, בני מעיו לכנורות".

כשהוא חי קולו אחד, השו"ב באמריקה נזדעזע, הקיץ הכח, קם לתחיה, ו"כשהוא חי קולו אחד". ("די שוחטים שטימע") "קול השוחטים" מרכז סביבו מיטב הכחות שלנו, כחות ספרותיים וכחות של בעלי השפעה. ואל נא יצחקו וילעגו בעלי הבטל וה"איפכא מסתברא" שלנו. יבוא יום ו"אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה" ומאת ה' תהיה זאת לנו. השו"ב שהוא עמוד ברזל ויסוד היסודות בבנין ההדות צריך להיות מאושר בחייו ולא אומלל ובודד כמו שהיה עד עכשיו, ואין מי שעודד את רוחו.

ברוכים העובדים!

ואל נא תרפינה ידיכם! כל התחלות קשות. התחלתם בעבודה פוריה וקדושה: אחוד הכחות, המשיכו את עבודתכם. בעקשנות ובמרץ, בבטחון, בתקוה ובאמונה חזקה בה' שישלח את עזרתו מקודש לעובדי עבודת הקודש.

ואלה שרוצים בבנין נהדר בקודש, שולחים את ברכתם לאגודת השוב"ים דארצות הברית וקנדה ולחברי הועד הפועל הגדול ומוכנים להושיט לכם יד אחים, עזרה מוסרית, ויהא חלקנו עמכם בעולם הזה ובעולם הבא, בהוה ובעתיד.

הלאה יאוש, הלאה רפיון ידים, תנו לנו חלוצים אדירי אמונה ופועלי אמת שפעולתם אמת, ומהם ועל ידם יבנו השוב"ים בארצות הברית וקנדה.

שמריהו ליב הלוי הורוויץ.

מוסר התורה

לקוט קטן של מוסר השכל וטוב טעם, דעות ומדות שנמצאים בספרי התורה, עם רעיונות יפים עמוקים ודקים, על חמישה חומשי תורה.

א) בראשית.

תכן, הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, כי הם הוציאו אדה"ר וכל זרעו לדורות מן העולם, הנה הקנאה והתאוה לחוה, וכן חוה ראתה כי תאוה לעינים... ורדפה אחר הכבוד להיות כאלהים. עוד לקחת מוסר להראות כל עמל האדם לפיהו, דהיינו לשון הרע, וגם מאכל פיהו האסור לו. לכל היתה תקנה זולת לנחש שדברה לשון הרע. ואדם וחוה חטאו במאכל האסור להם, ועץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תכרות... ע"כ להזהר מאד בקדושת מאכלים שלא יהיה בו נדנוד כפק ספיקא. יחזקאל הנביא לא אכל מבהמה שחורה בה חכם, רק כל אכילתו בקדושה שבכותה, וכמו שהאכילה מסטרא דשמאלא גורמת מיתה, כן האכילה הקדושה הנרמז במה שאמר מכל עץ הגן תאכל, והרמז — אם כל חי, אם כל, אותיות מאכל.

וילמוד כל אדם מקונו להיות נדיב לב, להיטיב לזולתו מצד נדבת לבו, לא על מנת לקבל גמול, כי זה אינו נקרא נדיב רק ס ו ח ר, כי חושב: אני לדודי ודודי לי, וילמוד מהקב"ה אשר ברא את העולם מצד נדבתו להיטיב לזולתו, להנבראים, ואין צורך להקב"ה בהעולם, רק בראו בנדבה, רצה להמציא מציאות שיקבלו טובה ממנו.

עוד יש ללמוד מהקב"ה ולקחת מוסר השכל ממדת הענוה מהש"י שהיה נמלך בקטן, כמו שפירש"י בפסוק נעשה אדם בצלמנו (של"ה).

קנאה. — הקנאה היא מדה מגונה ושפלה עד מאד, ושומר נפשו יתרחק ממדה רעה זו. המקנא מצטער תמיד בטובת אחרים, ועינו רעה בהצלחת חברי, ולפעמים מתוך קנאה היא שמח ברעה אשר תמצא לרעהו. הקנאה מוציאה את האדם מן העולם. וכל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיבות, שנאמר (משלי י"ב ל') ורקב עצמות קנאה.

המקנא נרוע מן החמדן, ומעשה במלך אחד שאמר למקנא ולחמדן: שאלו ממני מה שאתם רוצים ואני אמלא את רצונכם. החמדן שאל, שיתן לו כפלים מכל מה שיתן לחברו; והמקנא שאל: שינקרו לו עין אחת, כדי שינקרו לחברו שתי עינים.

הקנאה מביאה לשנאה ולכל הרעות שבעולם, ואין לך מדה רעה הימנה, ואמרו עליו על עוף אחד, שהוא מלא קנאה מטבעו, שאפילו כשהוא רואה את בניו שמשתמנים הם, הוא מתמלא קנאה להם ומכה אותם בחרטומו, עד שהם מכחישים, וכן אמר שלמה המלך בחכמתו: ומי יעמוד לפני קנאה (משלי כ"ז ד').

נחש הקדמוני קנא באדם וחוה, וחפץ להרוג את אדם ולישא את חוה, והקב"ה אמר לו: ארור אתה וכו', על גחונך תלך (בראשית ג' י"ד).

אין מספר להמאמרים שבספרות התלמודים, המדרשים, הלקוטים וספרי מוסר שמדברים בגנות מדת הקנאה, שהיא מדה רעה עד מאד.

תאוה — מעיד אני עלי שמים וארץ, שלא נתקבצו בני אדם למיתה, ואין כל בריה יורד לידי צער, אלא מתוך אכילה ושתיה ושמחה, שאדם אוכל ושותה ומשמח הוא עם אשתו ובניו ועם בני ביתו עד שהוא נפטר לבית עולמו (תנא דבי אליהו זוטא פ"נ).

כל הנותן ארבעה דברים על לבו הרי זה חוטא: העושר, והאשה, ויצר הרע, והריב (ברייתא דמס' כלה). תנא, יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, שנאמר וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, מכאן דרשו רבותינו: הרהור מביא לידי תאוה, ותאוה מביאה לידי אהבה, ואהבה מביאה לידי רדיפה... ורדיפה מביאה לידי מעשה, להודיעך כמה קשה חזרתו מזו לזו, וכנגדן בתשובה פרישות מביאה לידי זהירות וכו' (שם). ברזילי הגלעדי שטוף בזמה היה, וכל השטוף בזמה וקנה קופצת עליו (שבת קנ"ב). א"ר יוחנן, אבר קטן יש באדם משביעו רעב, מרעיבו שבע (סוכה נ"ב). אמר רב נחמן הרהורי עבירה קשין מעבירה (יומא כ"ט).

לישעבר אם לא היה אדם רואה לא היה מתאווה, ועכשיו בין רואה ובין אינו רואה הוא מתאווה (פסיקתא רבתי פט"ו). האשה תובעת בלב והאיש תובע בפה (עירובין ק'). זה יצרו מבחוץ, וזו יצרה מבפנים (כתובות ס"ד). אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאותי בידו, אית ליה מאה בעי דיעבדון תרתי מאה וכו' (קה"ר פ"א י"נ). הנותן עיניו באשתו שתמות ויירשה או שתמות וישא את אחותה, לסוף היא קוברתו (תוספתא סוטה פ"ה, אר"ר פ"נ).

הכבוד. — א"ר נחמן נסות הרוח שהיתה בו בירבעם טרדתו מן העולם וכו'. תפשו הקב"ה לירבעם בבגדו א"ל חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן ערן, א"ל ומי בראש? א"ל בן ישי בראש, אמר אי הכי לא בעינא... (סנהדרין ק"ד).

אותן ארבעים ושנים אלף שנהרגו בימי יפתח הגלעדי מפני מה נהרגו? יפתח נדר שלא כהוגן, היה לו ליפתח ליקח אצל פנחס ויתיר לו נדרו, ולא הלך, זה אמר: אני ראש לכל ישראל ואלך אצל זה? זה נוהג גדולה בעצמו וזה נוהג גדולה בעצמו. אוי לה לגדולה שקוברת את בעליה, אוי לה לגדולה שלעולם אינה גורמת טובה. (תנא רבי אליהו רבא, פרק י"א).

כל מי שבורח מן השררה השררה רודפת אחריו. שאול ברח מן השררה, בשעה שבא למלוך הנה הוא נחבא אל הכלים, וכשבאו ואמרו לו דבר המלוכה א"ל

גאוה, ענוה וגאון לאומי

מאת הרב שמואל ד. מהרש"ק,
שו"ב בראטשעפסטער, נ. י.

ישראל עזים שבאומות, אמר ר' אמי, אתה סובר שהוא לגנאי ואינו אלא לשבח (שפו"ר פ' מ"ב).

חברה, אגודה, קהל, עדה: אלה הם שמות לקבוץ של יחידים, המין פרטים רבים, המתאגדים יחד בשביל שאיפה אחת כללית, אשר בכחותיהם הפרטיים אין לגשמה.

גוי, אומה או עם: זהו הרכבה של קבוצים פרטיים, של אגודות הנפרדות למטרות שונות, וגם של יחידים העומדים מחוץ למסגלות השונות, והרכבה זו מחברת אותם יחד לחטיבה אחת כללית הטבועה בחותם לאומי, שבכחו ללקט ולאסוף את הכחות האינדיבידואליים, את הניצוצות המפוזרים בלב כל יחיד ויחיד ולעשותם לעמוד אש גדול, המאיר לפניהם את דרכם והשומר עליהם מאבני נגף וצורי מכשול.

רגש לאומי: זהו הכח הכללי המביא את הרעיונות והמחשבות שבלבות הפרטים, היחידים והקיבוצים — לידי בטוי, נותן להם עוז ועצמה לצעוד לבטח דרכם, מעורר בהם מרץ ורצון, ובורא את היכולת ואת האמצעים לכבד את חייהם גם על יסודות חברתיים ואידיאלים מוסריים.

נמצא, שכל פרט ופרט הוא חלק מהכלל, כל יחיד ויחיד הוא אבר מהגוף הכללי, הנקרא „עם" ו„אין בכלל אלא מה שבפרט", כלומר, אין הכלל בא להוסיף על מדותיו ותכונתו של הפרט ולא לשנות את טבעו ומהותו, כי אם שומר הוא על אפיים ותכונתם של הפרטים, מפתח את כשרונותיהם לפי דרכם, טבעם, רוחם ומהותם, ובהתלכדם יחד להרמוניה אחת כללית, היא מקבלת צורה של תכונה וצביון לאומי, המבדילה אותם מיתר העמים.

אפס, שלא כל המדות הנאות להפרט יפות הנה גם לחכלל, וישנן הרבה מדות מגונות של פרט הן מזיקות ומשפילות את ערכו, והן הנה השומרים המגינים על התמדת קיומו של הכלל, אלו הן סם החיים הנותן לעם כח ואון להחזיק מעמד ולבלי ליפול תחת תנאי המקום המסובבים אותו והמכבידים עליו.

שפלות־רוח, בושה, הכנעה לפני גדול ממנו, וויתור, העברה על מדותיו וסבלנות: אלה הן המדות הטובות שמנו חכמים באייש פרטי, אולם, אוי לו לעם אם אלה לו; עם שאינו מעריך את ערכו ואינו מתימר בכבודו, כי אם חושב את עצמו לשפל ונבזה ובתולעת וזולת הוא מרכין את ראשו, כופף את קומתו ומכניע את רוחו בפני העמים התקיפים שהשעה משחקת לחם, בדומיה הוא סובל את הלחץ והשיקוצים שהם משליכים עליו, ובלבו הוא מודה על שפלותו ודלות מהותו וגותן צדק להעגם, — עם כזה לא ירבה ימים, אך ילך הלוך וקטן, הלוך ומתנוונה, עד כי ירד מעל במת החיים.

אם אמנם שיהיהות־שוביניסטית, בבחינת „אני ואפסי עוד" ו„כל הגויים כאין נגדי", מעידה על עריצות־פראית בעם, הנוטעת בלב בניו עזות וגסות־רוח, עם כזה כורה בבלי דעת שוחה לרגליו — בה יפול, מרבה לו שונאים ואויבים המחכים לאסונו ושמחים לאידו; אולם גאון לאומי, עם המתפאר באלהיו, בתורתו, בנימוסיו, במדותיו, בשפתו ובמצבו התרבותי, עם שאינו שוכח מי הוא, מעריך את ערכו העצמי, מתימר בכבודו ומתפאר בקניניו, — עם כזה יש לו זכות־הקיום, הוא לא יטמע בין הגויים ולא יהיה נבלע במלתעות הכפירים התקיפים הרוצים להדקו ולגרד את עצמותיו, עם כזה גם בעת צרה לא יאמר נואש, ותקותו תעודדהו שהעתים הרעות תעבורנה וקם על רגליו ויחי, ולמרות רודפיו ומקנאיו ילך הלוך והשתגשג, הלוך והתפתח וכחו ינדל מיום אל יום.

גם משה רבנו, זה שהכתוב מעיד עליו שהוא „עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר י"ב ג'), גם הוא בבואו לספר בשבחו של עמו, התפאר בו, שהוא „עם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה" (דברים ז' י'), „רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (שם, ד' ו'), ובדבריו אלה אין בהם משום תאוה־שוביניסטית ותשוקה נפרזה להיות עליון ולהשתרר על כל העמים, אין בהם משום יהירות והתפארות בכח גדול, ביד חזקה ובחיל רב, כי הלא „אתם המעט מכל העמים" (שם, ז' ז'). אך גדולתו של עמו היא בזה „אשר לו אלהים קרובים אליו" (שם, ד' ז'). המוסר האלהי, הנימוסים היפים וההתפתחות התרבותית — הם המה תפארת העם וגאותו.

אין אני ראוי למלכות, והשררה רדפה אחריו, שנאמר הראיתם אשר בחר בו ה'? כי אין כמוהו בכל העם! ואבימלך בן ירובעל רדף אחר השררה וברחה ממנו (ילקוט שמואל פ"י). ואמרו: שנא את המכבדך יותר מדאי (ד"א זוטא פ"ט). בא זה שרץ אחר הכבוד אחר זה שברח מן הכבוד (ירושלמי סוטה סוף פ"ט). העושר והכבוד נאה לצדוקים (אבות פ"ו). הכל מכבדין למי שהשעה עומדת לו (תנחומא, פ' ויחי). היודע בחברו שהוא גדול ממנו אפילו בדבר אחד, חייב לנהוג בו כבוד (פסחים קי"ג). יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך (אבות פ"ב).

ש. ל. הורוויץ.

אמנם כמו שגאוה יתירה מעבירה את האדם הפרטי על דעתו, מטמטמת את לבו ונוטעת בו מדות משחתות, כן גם ענוה נפרזה, היא אחת מהמדות המזיקות לו; שפלות־רוח עד בלי די, ביטול ישותו העצמית והמתת כל האנכיות שבקרבו — מחלישים את נטיתו, מאוויו וחשקו לשפר את מדותיו וגוזלים ממנו את הרצון, האון והכח להביא תועלת לסדר החיים החברתיים.

וכבר אמר הלל (אבות פ"א) „אם אין אני לי", אם אבטל את כל ישותי והאנכיות שבי, אם נפשי כעפר יבל תהיה, את גווי אתן לדוש ולא ארגיש בכלימות והזק, אם אשבע חרפה ולהג ואצדיק עלי את הדין שכך נאה ויאה לי השפל, הנבזה והדלאישים, כי אז „מי לי", בלומה, מה אתי? איזה יתרון יש לי על התולעים על ארבע ומיה הוא ההבדל ביני ובין אלה השקצים והתועבים הרומשים? ואף גם „כשאני לעצמי", בלומה, בהיותי בעצמי ברשותי, מרגיש אני אמנם את ה„אני" שבקרבי, יודע אני אז את הוויתי ומתעורר בי הרצון להבליט את ישותי, אבל בבואי בחברת אנשים, או גם טעמי ומהותי והנני מפקיר את עצמי להיות למטרה לצחוקם, להגם ולעגם, — גם אז „מה אני?" אין לי כל ערך וזכות־קיום.

ולכן אמרו „תלמיד חכם צריך שיהא בו משמונה שבשמיניות נאוה" (סוטה ה', עמוד א'), אין הוא רשאי לבטל את כל ישותו העצמית, להיות נכנע ביותר ולתת את גוו למרמס.

ואף זה „שמונה שבשמיניות" הזה, כלומר, הרגשת האנכיות שבקרבו, איננה מתבטאת אצל כל אדם בשווה, אצל הנדיב היא מתגלה בנדיבותו ואצל הקמצן — בקמצנותו, אצל החרוץ — בחריצותו והעצלן — בעצלותו, אצל העסקן — בעבודתו לטובת הכלל ואצל הבטלן — בבטלנותו וכו', אולם הצד השווה שבהם, שכל אחד ואחד מרגיש, גם בעשותו וגם באי־עשותו, את ה„אני" שבקרבו, משביע את רצונו ורוצה להבליט בזה את ישותו. גם העני הזקן הזה, שכבר נמר את חשבונותיו עם הבלי העולם הזה, יושב בדד כל היום בפנתו וספר התהלים בידו, גם הוא מרגיש את האנכיות שבקרבו, בזה שהוא מזמין לו צירה לדרך כל האדם שהוא עתיד ללכת בה וכגדיל את שכרו לעולם הבא.

וכיון שאין לך אדם שכבר מת בו ה„אני" שבקרבו, והאנכיות זו הלא היא מסורה למשפטו, דינו וטעמו שלו, לכן אמר ר' לויטס איש יבנה (אבות פרק ד') „מאד מאד הוי שפל רוח", כלומר, אף על פי שבשאר מדות הדרך האמצעית היא המשובחת, אבל במדת הגאוה אינו כן, משום שרוב בני אדם נכשלים בה וצריך לעשות לה הרחקה יתירה (ברטנורה). ואף שידמה האדם שכבר התרחק עד קצה גבול האחרון של ענוה, הלואי שיעמוד אז על הדרך האמצעית. מספרים על אחד, שכל האנשים שעמדו אצל מטתו בשעת יציאת נשמתו חשבו אותו כבר למת והתחילו להספידו ולספר בשבחיו, שהוא היה צדיק, חסיד, ישר ותמים וכו', ובאמת היה החולה רק במצב של התעלפות, ובהקיצו ושמעו את כל התהלות והשבחים שהם מפזרים עליו, פנה אל המספידים ושאל אותם: מדוע פסחתם גם על מדת הענוה שאני הייתי מצטיין בה?

השוחטים והחנוך

אלכה לי אל הגדולים ואדברה אותם
כי המה ידעו דרך ד' (ירמיה ה').

בורא העולם נטע בטבע מין האנושי לעלות דור אחר דור מעלה מעלה בהשכל ודעת. ובמקום שדור זה כלה מישכלותיו — שם יחל הדור הבא אחריו לעלות משם על סולם החכמה הלוך ועלות. זה אראה בקראי העתון החדשי „השומר" אשר יופיע בצירוף הירחון „שוחטים שטימע". אמרים יקרים בהשכל נאמרים, שהעורך ירידי הרב הגאון ש"ל הורוויץ יתן עין בוחנת על דרכי התורה והחכמה ועין חוקרת על צפוני כחות החנוך אשר יחשוף כחותיה הצפונות ויוציאם מן הכח אל הפועל. הורתו ואמונתו — מנמתו, וחכמתו — מנתו לעסוק במלאכת החנוך לעורר האבות על הובתם לחנוך בניהם בלמוד טוב ומתוקן בשחר טל ילדותם. ואם אמנם אנכי לנבי העורך כננס לנבי ענק, בכל זאת אריחיב עוז בנפשי לחוות דעתי אף אני.

הן אמת וצדק אשר ההובה מוטלת על האבות לעבוד בחנוך בניהם, אבל גם בנו נטע ד' כח החמלה שהיא תפארתנו בין העמים לרחם על הילדים הרשים ועל אבותם המצטערים לראות באבדן בניהם שמגודלים כעיר פרא ונעדרים מידיעות ד'. היש צדקה גדולה מזאת לעזור להאבות אשר בניהם לא ילכו בטלים מלמוד התורה ומרקדים בחוצות ומשחקים מבוקר ועד הנשף. ועל מי מיטל החוב אם לא עלינו שהבנים הנדכאים יהיו עוסקים בתורת ד' שאר שעות ביום. ועצתי אשר השוב"ים היקרים בעירנו העוסקים במלאכת הקודש באמונה, אשר חמה יזדעים דרך ד' ישתדלו גם מכחם ואונם „לא דק מהונם" לבוא לעזרת ד' בגבורים שיעבודו בשעות הפנויות להם לעשות תעמולה להחזיק ולסעד את בתי היישיבות והת"ת אשר עומדים להסגר ח"ו, כי רק המה מיבשרים ומסוגלים במלאכת הקודש וגם מלאכת החנוך, כי רק להשוחטים היקרים והישרים המבינים מלאכת החנוך ועשר ידות להם בחכמה ודעת והם בעלי ברית המוסר ויראת אלהים ראויים לטעת על תלמי לבב הנערים תורת אלהים ויראת שמים. והנסיון יורה לי בכל עת אשר אנכי עובד בישבת רבי חיים ברלין זה יותר מעשרים שנה אשר נזקקים אנחנו לא רק בתומכי נדבות, לא רק במפזרי כסף, אבל גם במפזרי עת ואין ועצמה לעבוד לטובת הישיבות והת"ת ועוסקים במוסדות באמונה בעצתם הנכונה, כי נחוצים כאויר לנשימה. ואם השוחטים ישימו גם מעינם לעבוד עבור בתי החנוך, אז בטח גם החניכים ידעו דרך ד' וישגשגו על ויהיו לנאון ולתפארת כנפש.

ברוך הערשינאוו.

נחלת השבים

מאת שלמה אונגאר.

מבנף הארץ, ארץ נחלת אבות,
נשמע זמירות, וקול מבשר בישון,
בת קול מכרזת, בקול חוצב להבות,
„שובו, שובו בנים לגבולכם בנאון,
כי האיר ה„מזרח", נתפזרו העבים,
וכבוד ה' זרח על נחלת השבים".

מנחלת השבים, יפה נוף משושנו,
השתולה עין כל פרי, ושדות כל שיח,
הנושאה עד שבמה תקות תקותנו,
נשמע צעדי הגאולה, פעמי משיח.
נורידה הכנורות שתלינו בערבים
ונשיר שירי ציון על נחלת השבים.

נחלתנו נהפכה לפרדסים וגנים,
נטועים יערות תפוחים מוהבים,
שם ינין השקר, אשכלות רעננים,
גם דבש תמרים, וכרמי ענבים.
לא נוסיף ללהום להם עצבים,
הכל מוכן למעודה בנחלת השבים.

שמעו נא, אחים, מה תשבו שמה,
בחשבת הגולה, חשוכי חיפש ודרור?
כבר כלתה מכים הפרוטה, מנוף הנשמה,
אתחלתא היא דגאולה, הגיע התור.
קומו, עלו קוממיות, לא כבושת נגבים,
החלו ריש, וכבשו את נחלת השבים.

נחלת השבים לקראתכם נכונה,
כאם רחמניה תחלון לכם שד,
תניק, תעניק לכם מעשרה והונה,
שבחיק אדמתה צפון מעולמי עד.
וכבן החלצו חשים נערים וגם שבים,
השתקעו בארץ ברוכה, נחלת השבים.

מילי מעליותא

(מזכרונות דבי רב)

אחת מן המדות המצוינות עצל הגאון ר' חיים בריסקער זצ"ל היתה מדת הצדקה. מדת פזרנותו היתה עד להפליא. מכפרים עליו שפעם אחת קבלת שבת הבל היה מוכן ומזומן לקידוש הערב, אבל „מעשה שטן" לא נמצא הכוס של קידוש. הרבנית התאוננה באזני הרב כי נדמה לה שננגב הכוס, כי בשום אופן לא יכלה למצוא את הכוס. אבל הרב ז"ל הניח דעתה באמרו ח"ו לא ננגב, רק שכחתי להגיד לך כי נתתי לר' זעליג שימשכן את הכוס להכין לו צרכי שבת!

והנה עוד מאורע אחד ומעשה שהיה כך היה:

בעת שהתחוללה מלחמת העולם, מלחמת הזוועות, ניתן צו בפקודת הצאר ניקאלאי שאוכלוסי היהודים הדרים בק"ק בריסק יעזבו תיכף את העיר. כמובן אפשר לתאר בנפשנו את התורבן. נורא מאד היה אז גורל האומללים שבמשך של ב' ג' ימים מוכרחים היו לעזוב את בתיהם, את רבושם, את הונם וקנינם, את בתי התורה והתפילה, רוחם ונשמתם וכל דבר היקר להם מחייהם, ולצאת בגולה נעים ונדים בעירום ובחוסר כל. בעטף עולל ויונק ברחובות קריה, בהשתפך נפשם אל חיק אמותם מרדף על צואריהם מפחד האויב ובראשם הגאון ז"ל, יען כי הוא היה באמת הכח החיוני של הגולים, הוא דבר על לבם ונחם אותם.

לרגלי הגלגולים של ימים ולילות וכתות רגלים, נתגלגלו אז מספר רב מן הגולים לעיר פרוושאני, מקום משרתי אזי בקודש בתור שו"ב ובתוכם הגאון ז"ל. פני העיר חדדו לקראתו וקבלוהו בכבוד גדול. בני העיר החזיקו ליתר האומללים. נתנו להם די מחסורם ומקום לנוח. אבל לא נח הגאון ר' חיים בריסקער ז"ל. הכסף שנתנו לו למחיתו היה נותן עד הפרוטה האחרונה לאומללים ולעניים, ובביתו היה תמיד מחסור. ובעבור איזה ימים התאכסן אצלו הרה"ג ר' דוד טעבעלע, אב"ור"מ דמאלטיש, ובהדי דקא שקיל וטרי בהדיה שאלהו לר' חיים ז"ל ע"ד פזרנותו יותר מדי, הלא מאמר מיפורש בכתובות דף ע"א, אמר ר' אילעא באושא התקינו המזבזז אל יבזבז יותר מחומש?! והרא"ש מביא בשם הירושלמי שפעם הראשונה יכול לבזבז חומש הקרן ומכאן ואילך בכל שנה ושנה יתן חומש הריוח ולא יותר, והלואי שהיה נשאר אצל כת"ר חומש הקרן? ענהו הרה"ג ר' חיים בריסקער ז"ל תוך כדי דבור: יש לי נמוא ערוכה, ממש להיפך הגמרא דכתובות! לפי מה דאיתא בקידושין דף ח' ע"ב התקדש לי בכסר תנהו לעני, אינה מקודשת אפילו עני הסמוך עלה, מ"ט דאמדה ליה כי היכי דמחייבנא ביה אנא הכי מחייבת ביה את, ואם איתא כדאמרינן בכתובות הלא קשה מדוע לא תהא מקודשת? אפשר כי הוא נתן כבר חומש ע"כ כיון דאינה מקודשת מטעם דאמרה ליה ש"מ מזה ואין החיוב מוטל עליו יותר והיא עור לא נתנה מכבר חומש והחיוב עוד מוטלת עליה ותהא מקודשת? אלא דאין ישיעור לצדקה ומחויבים לבזבז אפילו יותר מהחומש

הרמב"ם ותורתו

(הרצאה שהרצה בעברית הרב שמריהו ליב הורוויץ)

(המשך)

השופט והדיין בישראל. ראוי לכל משכיל להתבונן בדברי הרמב"ם כשמדבר לנו על תפקידו של הדיין והשופט, מורה הוראה בישראל, וז"ל (שם): „רצה לזכור במסכת זו מוסר כל חכם מן החכמים ע"ה כדי שנלמד מהם המדות הטובות, ואין אדם צריך לזה הדבר כמו הדיינים, שעמיד הארץ כשלא יהיו בעלי מוסר אין ההיזק לכל ההמון אלא לבעליי בלבד, אבל השופט כשלא יהיה בעל מוסר וצנוע יזיק עצמו ויזיק לבני אדם, לפיכך היה תחילת דבריו במסכת אבות מוסר הדיינין, כמו שאמר הוו מתונים בדין, ואל ימהר פסק דין, וכו' ואל יחלל נפשו בחברת עמי־הארץ שמא יהיה לבוז, ואל יתעלם מבני אדם עד שלא יוכלו לראותו בכל עת שיצטרכו אליו, שמא יאבד האביון, ואל יבקש מנוחה ותענוגים, פן יאבד האמת, ולא תמשכהו התאוה, וכו' ועל דרך כלל צריך שיהיה השופט כרופא בקי, שכל זמן שיוכל לרפא במזונות לא ירפא ברפואות, אבל כשרואה שהחולי חזק ואי אפשר להתרפא במזונות, ירפא ברפואות קלות, קרובות אל טבע המזון, כגון המשקים והמרקחות המבושמות והמתוקנות וכו', כן השופט ישתדל לעשות פשרה, ואם אינו יכול לשפוט בנחת וירצה לבעל הריב בדבר רך, ואם לא יוכל מפני האכזריות אחד מהמריבים ושהוא רוצה להתגבר בעול וחמס, יתחזק עליו ויהדוק רשעים תחתיו, וצריך לשופט שלא ירבה לרדוף אחר תענוגי העולם ואהבת העושר והמעלה כמו שאמר הכתוב (שמות י"ח) שונאי בצע וכו' ואמרו ע"ה מלך במשפט יעמיד ארץ כו' (כתובות דף ק"ה) אם דומה הדיין למלך שאינו צריך לכלום יעמוד ארץ, ואם דומה לכהן המחזר על הגרנות יהרסנה" (הקדמת הרמב"ם לסדר זרעים).

דרשות. — הדרש הנמצא בתלמוד אין ראוי לחשוב מעלתו מעוטה ותועלתו חסרה, אבל יש בו תבונה גדולה, מפני שהוא כולל חידות פליאות וחמודות נפלאות, כי הדרשות ההם כשיסתכלו בהם הסתכלות שכלי יובן בהם מהטוב האמתי מה שאין למעלה ממנו, ויגלה מהם מן הענינים האלהיים ואמתת הדברים מה שהיו אנשי החכמה מעלימים אותו ולא רצו לגלותו, וכל מה שכלו בו הפילוסופים דורותיהם. ואם תביט אותו על פשוטו, תראה בו ענינים רחוקים מן השכל שאין למעלה ההם, ועשו דבר זה לענינים נפלאים. האחד מהם: ללטוש רעיוני התלמידים וללבב לבותם, ועוד. כדי לעוור עיני הכסילים שלא יזהירו לבותם מעולם, ואילו היו מראין להם זוהר האמתות, יסבו פניהם מהם כפי חסרון טבעיהם, שנאמר בהם ובדומיהם אין מגלין להם את הכבוד, מפני שאין שכל שלם כדי לקבל את האמתות על בוריים. וכן החכמים לא היו רוצים לגלות קצתם לקצתם סודות החכמה, וכבר זכרו (חגיגה כ"ב, דף י"ג) שאיש מן החכמים נכבד (פחה) לאנשים בקיאים בחכמת מעשה בראשית, והוא היה בקי במעשה מרכבה. אמר להם: למדוני מעשה בראשית ואלמדכם מעשה מרכבה, ואמרו: טוב הדבר! וכאשר למדוהו מעשה בראשית נמנע הוא מללמוד להם מעשה מרכבה. וחס ושלום שעשה זה מפני רוע לב למנוע החכמה או בשביל יהיה לו יתרון עליהם, שהמדות האלה מגונים באחד מהטפשים, קל וחומר באלו החסידים הנכבדים, אבל עשה הדבר בשביל שדאה בעצמו ראוי לקבל מה שיש אצלם, ושאינם ראויים לקבל מה שיש אצלו. והביא על ענין זה דברי שלמה (שיר השירים ד') דבש וחלב תחת לשונך, ופירשו עליהם השלום ואמרו, שענין דבר זה, שהחכמות המתוקות שהנפש תנעם בהם, כמו שינעם החיך בדבש וחלב, צריכים להסתירם, ושלא ידובר בהם. ואל יעלו על שפת לשון בשום פנים, וזהו שאמר: תחת לשונך, שהענינים האלה אינם מה שראוי ללמוד ולהגות בם בישיבות החכמה, ואולם ירמזו בכתוב מהם רמזים נעלמים, וכשיגלה הקב"ה מסוה הסכלות מלב מי שירצה אחרי אשר ייגע וירגיל בחכמות, אז יבין מהם כפי שכלו, ואין לאדם עם החכמה ודרישתה, והשתדלותה אלא לעזוב עניניו ביד הבורא, ולהתפלל אליו, ולהתחנן לבוננהו ולהורותו ולגלות לו הסודות הגנוזות בכתוב, כמו שמצאנו דוד ע"ה עשה כן באמרו (תהלים קי"ט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, וכשיגלה הקב"ה את עיני האדם ויראהו לו מה שהראה, ראוי לו לגנזם, כמו שאמרנו...

ואם ירמוז מהם במעט ירמוז למי שיש לו שכל שלם ונודעה אמתתו, כמו שבארו וגלו במעשיות רבות בתלמוד, ועל כן אין ראוי לאיש חכם לגלות מה שידע מן הסודות אלא למי שהוא גדול ממנו, או כמוהו, שאם יגלה אותו לכסיל, אעפ"י שלא יגנהו לא ייטב בעיניו, ועל כן אמר החכם (משלי כ"ג) באזני כסיל אל תדבר, כי יבוז לשכל מליך. ועוד שהלמוד להמין העם צריך שיהיה בדרך חידה ומשל, כדי שיהיה כולל הנשים והנערים הקטנים, עד אשר ישלם שכלם, ואז יתבוננו וישכילו עניני הרמזים ההם. ולענין זה רמז שלמה ע"ה באמרו (שם א') להבין משל ומליצה, דברי

בדאיתא באו"ח דאין מחשבין חשבונות של צדקה, משום דאין בודקין למזונות, וכמבואר בחומש דברים נתון תתן וכו'.

כל המסובין התפלאו על גודל חריפותו ועמקתי של הגאון החריף שר התורה ר' חיים בריסקער ז"ל. והנני מוסר את זה כפי שנחרת על לוח לבי!

ברגשי כבוד, זלמן ריטשמאן, שו"ב.

חבר לאגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי.

חכמים וחידותם, ומפני אלו הסיבות סדרו חכמים ע"ה דבריהם בדרשות על ענין שירחיקהו שכל הכסיל לפי מחשבתו. ואין ראוי לסמוך החסרון אל הדרש ההוא, אבל יש לחשוב שהחסרון בא משכלו, וכשיראה משל ממשליהם שהוא קשה להשכיל אפילו פשוטו, ראוי לו להשתומם מאד על שכלו, שלא הבין הענין עד אשר חסרו בעיניו האמונות בתכלית הרחוק, שהרי הדעות יש להם יתרון זה על זה כפי יתרונות המוזגים. וכמו שנמצא מיזג איש אחד שהוא ישר ממזג איש אחר, כן יש שכל איש אחד שלם משכל איש אחר, ואין ספק שאין שכל מי שידע דבר נכבד כשכל מי שישכיל הדבר ההוא, שהאחד נקרא שכל בפועל, והאחד שכל בכח. ובשביל זה יש דברים שהם בעיני אנשים בתכלית האמת והביאור, ואצל איש אחר הם רחוקים ונמנעים מהיותם על פי המעלה בחכמה. וכו'. קל וחומר יהיה הענין במי שאין לו חכמה כלל, ולא הרגיל נפשו בדרך מדרכי החכמות הלמודיות, אבל היה נסעו משכל אמו לשכל אשתו... שנשאל שאלה משאלות האלהיות שהם צפונות בדרשות, אין ספק שהם רחוקים בעיניו כרחוק השמים מן הארץ. ויקצר שכלו להבין דבר מהם, ועל כן ראוי שנדון הדרשות ההם לכף זכות ונטיב לעיין בהם, ואל נמהר להרחיק דבר מהם, אבל כשירחק בעינינו דבר מדבריהם, נרגיל נפשינו בחכמות, עד שבנין עניניהם בדבר ההוא, אם יוכלו להכיל לבותינו הדבר הגדול הזה, שהרי החכמים אעפ"י שהיה להם מן התאוה ללמוד, וטיב הרעיון והיגיעה, וחברת החסידים הנכבדים, והרחקת העולם בכל מה שיש בו, היו מיחסים החסרון לנפשם, כשהם מעריכים נפשותם לפי מה שקדם אותם, והוא מה שאמרו (עירובין דף נ"ב) לבם של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים אפילו כמחט סדקית. וכ"ש אנחנו שההכמה נעדרה ממנו, וכאשר הודיענו הקב"ה ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר (ישעיה כ"ט).

יחד הכתוב כל אחד ממנו בארבעה דברים, כחולשת השכל, וחזוק התאוה, ועצלות בבקשת החכמה, והזריזות בבצע העולם, ארבעת שפטיו הרעים, ואיך לא נסמוך החסר לנפשותינו כשנעריך אותה עליהם, ומפני אשר ידעו ע"ה בענין זה שכל דבריהם בהורים ונקיים, ואין בהם סיגים, צוו עליהם והזהירו שלא ילעג אדם עליהם ואמרו (ניטין דף נ"ז) כל המלעיג על דברי חכמים נדון בצואה רותחת וכו' ואין לך צואה רותחת גדולה מן הכסילות אשר השאיתו להלעיג, ועל כן לא תמצאו לעולם מרחיק דבריהם, אלא איש מבקש תאוה ונותן יתרון להנאות המורגשות אשר לא העיר לבו בדבר מן המאורים הבהירים, ומפני שידעו אמתת דבריהם כלו בעסק החוא כל ימיהם, וצוו לשקוד עליו כל הלילה ומקצת היום, ושמוהו תכלית החכמה, וכן הוא, ואמרו (ברכות דף ח') אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, והשב לבך לזה הדבר, שאם תסתכל אותו על פשוטו תמצאנו רחוק מאד מן האמת, כאילו ארבע אמות של הלכה בלבד היא התכונה הנדרשת, ושאר החכמות והדעות מושלכות אחר גיוו, אבל אם תעיין זה הדבר עיון שכלי תראה בו מן החכמות דבר פלא, ותמצאנו מוסף בכלל גדול מן המושכלות, ואני אבארם לך כדי שיהיה לך דמיון לישאר מה שיבוא לידך, ולבך שים לבך אליו כראוי.

(המשך יבוא).

הצילו את מרכז התורה

אל כל ישראל, אוהבי תורה וחובבי ארץ חמדה, הנני פונה בדרישת עזרה תכופה לבית מקדש־התורה שלנו אשר בירושלים, המכון המרכזי לבצרונו של אור התורה בישראל ובארץ ישראל, „הישיבה המרוכזת העולמית" הק' בירושלים.

בשעה קשה זו, שמעטה מחשכים של מצוקות חיים מעבדים שונים, פרוש באופקה של כנסת ישראל, הנני קורא לאומתנו כולה מלומדת־הנסיונות, לחשוף את עז כחותיה הפנימיים, ולחזק במסירות את אור התורה אשר בציון וירושלים בו צפון כל יסוד החיים וקשר החוד של התקומה לעם ה' כולו, ולארץ קדשו.

אָיום ומחריד מאד הוא מצבה הכלכלי של ישיבתנו הק', הוא יצא מכלל משבר והגיע לידי סכנת הקיום. מה נורא ומר כאב לבבי על עלבונה של תורה ובוניה תופיעה הדגולים במרום קדשה.

אל כל אשר בשם ישראל יכונה, אל כל מי אשר בלבו לא הועם הזיק הטהור של נשמת ישראל, המרגישה בכאב האומה ועלבון תורתה וקדשיה — הנני פונה בשועתי הגדולה:

קומו נא לכבוד שמים לכבודה של תורה בבית־חיינו, לכבודה של ירושלים עיר קדשנו ותהלתנו ת"ו, לכבודם של גדולי מצויני תורה ויראה, וחושו נא בהקדם להצלתה של ישיבתנו המרכזית הקדושה, ולהצלת הנפשות היקרות ופדיון השבויים של בחורי צעירינו תופשי התורה מרוסיא, שאנחנו עוסקים בהעלאתם הנה. חובת האומה כולה היא זאת, חובת הכלל והפרט.

יחליץ נא כל רב בקהלתו, כל עסקן נעלה בפעליו וכל נדיב מרגיש בתרומתו — את עזרת כולכם הנני דורשים להצלתו ולשכלולו של מבצר התורה המקודש, הישיבה המרכזית העולמית הק' בעיקות"ו, בחסדי השי"ת ויישועתו.

אל דמי לכם המזכירים את ה' וירושלים עיר קדשו, פסנו ובצרו בה את ארמון התורה המרכזי, וברכת ה' עליכם תבוא מקודש ומציון.

כנפש אחיכם הנאמן העומד לשרתכם בקודש, המצפה לישועה קרובה מהר הקודש מירושלים.

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

נדבות לשלוח על־פי הכתובת של המשרד בניויורק:
Universal Yeshivah, 38 Park Row, New York.

שמחות ביי שוחטים

ניט לאנג צוריק איז געפראוועט געווארען א שעהנע חתונה ביי איינעם פון די שעהנסטע שוחטים פון ברוקלין, רעוו. מ נ ח ם ד י י ו ו י ד ס אָ ן. רעוו. דייווידסאָן מיט זיין פרוי האָבען געפיהרט זייער שעהנעם אין געראָטענעם זוהן, קייב איכר, צו דער חופה מיט דער שעהנער כלה פעריל ווערניק. די חתונה איז גע־פראוועט געווארען מיט גרויס פראכט און גלאנץ אין וסטינא האל, פון קוני אייכענד עוועניו.

הרב שמשון איז געווען מסדר קדושין. רעוו. מיש־ליי האָט זייער שעהן געזונגען די ברכות אונטער דער חופה. גלייך נאָך דער חופה איז סערווירט געווארען א פראכטפילע סעודה פון כל טוב. אלס טאָאסטמייס־טער איז אפאינטעט געווארען מר. גוטקין, א קאָזין פון מחותן. הרב שמשון האָט געהאלטן די ערשטע רעדע. אלס קאָמיטע פון די אגודת שוחטי עופות דניו יארק אין אויך אלס פריינד זיינען געוועזען אנוועזענד רעוו. האלפערין און רעוו. שאליט. רעוו. האלפערין האָט מיט הארציגע ברכות געוואונשען חתן כלה פיעל גליק. רעוו. שאליט האָט אין א שעהנע רעדע פרעזענטירט א טשעק פון די אגודת שוחטי עופות דניו יארק צו דער חתן כלה.

דער געקסטער רעדנער איז געווען ר' שמואל דיי־ווידסאָן, א קאָזין פון מחותן און גאָר צו לעצט האָט גערעדט דער מחותן אליין רעוו. דייווידסאָן. ער האָט גערעדט פון זיין שעהנע און יהוס'דיגע פאמיליע שוחטים און תלמידי חכמים. ער האָט געהאלטען א בריליאנ־טענע רעדע.

די אגודת השוחטים ווינשט זיי גליק.

וויכטיג פאַר שוחטים

אין ווארשא (פוילען) ערשיינט א מאָנאַט־ליכער חודש אַרגאן אונטער'ן נאַמען „ד י ש ו ח ט י ם ש ט י מ ע" (6טער יאָהר־גאַנג) וועלכער איז געווידמעט אלע שוחטים אינטערעסען.

דער פרייז פאר אמעריקא און אנדערע לענדער איז בלויז $1 אַ יאָהר.

ווענדעט זיך לויט פאָלגענדען אַדרעס:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME
Warszawa, Muranowska 4, m. 30, Poland

באַרנעט בראַדי

איז דער איינציגער מאַנופעקטשורער פון

כשר פלייש פראָדוקטען

וואָס שטעהט אונטער דער השגחה פון

ועד הרבנים דניו יאָרק רבתי

אַלע אידען וואָס זיינען נזהר אין כשרות זאָלען געבדויכען בלויז די פראָדוקטען פון באַרנעט בראַדי.

קאָנטרי־אָרדערס פינקטליך אַטענדעט.

ווענדעט זיך צו:

BARNET BRODIE, Inc.
127 Walton St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 6-0318

מאיר וואָלאָזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511

מאַנופעקטשורער

פון וואָלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאָך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפאָרטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאָר

פון אַלערהאַנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים'ס, צייץ'ן, יד'ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שאַרף און גלאַט שטיינער.

——— אַלעס צו שפאָט ביליגע פרייזען ———

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מחמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת מחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית —

וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

תעודות ומכתבים המעידים על אמיתת דברינו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכהו.

ORIOM PRESS, Inc.
42 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-8164

האט איהר שוין
דעם נייעם ווייטיגען ספר?

הלכות דעות פון רמב"ם ז"ל

מיט דעם ווייטעסטפונקטען באריכטן
הרב שמריהו ליב הורוויץ

ייעצ איהר האט נאך נישט, איז בראי איהר זאלט
איהם האבען, ווייסט אידישע נעזעהמענטע אריין
דעד ראנעשר ווערט באזאנדערש איהם א נוצליכער
כפר פאר רבנים, שוחטים אזן בעי תורה.

פרייז 1 דאלער

ייעדערמאן ווענדע זיך מיטדר:

RABBI S. L. HURWITZ
1593 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y.
Telephone: HAddingway 3—9698

א שיין אהן א דעזאד

מיטעלהויזען שייווינג פאודער נאראנטירט
נישט צו בריננען די חיות. האט זיין נעדוך
40 סענט א פונט

כשעשטע פאודער פאר לידים 60ם. א פונט.
פולע צופרידענהייט נאראנטירט. וועז נישט נוטצען
מיט איהר צוזריק אייער נעלד. שרייבט פאר א
פריזיען סעמפעל.

„מיטעלהויזען הויר דעסטארער" בריננט צור
רוק דעם נאטירליכען אזן יונעדליכען שאטיר פון
נעזיכט האר.

כאטעל — 50 סענט

IMPROVED SHAVING POWDER CO.
107 Norfolk Street. New York, N. Y.

באקאנטמאכונג צו אונזערע סובסקרייבערס

די אלע וואס האבען בייזיך דעם ערשטען יאהרגאנג פון דער „שוהטים שטימע" אזן ווילען דאס עם זאל נעבונדען ווערדען אזן איין שעהנעם באנד, בדי עם זאל בליבען בייזיך לזכרון עולם, זאלען ארויסשיקען ווייטער 12 נימערען אזן מיר וועלען דאס פאר זיי בינדען פאר דעם פרייז פון $1.50.

SHOCHTIM SHTIMME
233 East Broadway
New York, N. Y.

ווילט איהר לאנג לעבען?

זא קויפט איך דאס פאר יעדען
אידישע שטוב ניטיגעם אזן
ווייכטיגעם ס פ ר

„חיים הנפחדים"

ווייל מיט דעם כפר ווערט אזן א מוסטער
הא פטע ענציקלאפעדיע מיט יי
ווי כמעטים ישב"ה סעיפים ווי אזן זיי איז
צוזאמענגענומען פון ש"ם יפוסקים ראשונים
ואחרונים עד אהטין שבאהטונים, אזן פון פיל
כפרי מוסר יידיש א ל ע ווערק ומנהגים
באביזיות יקבוהם, קדישים יכל כוונותיה
ותהטיהים, א ל ע יימודים ותפילות ובקשות
נבה ימי אבילות והיאהרציימען צוזישען זיי
א ל ע 55 פרקים משניות פון א' ביז ת' מיט
ציריש מרטנדא עתי"ט מיט א אידישע
א בעך"צמונג אז ס' ווערען ווידא פון משניות
שוהט' יבר חשיש דבר נפש. א ל ע ווערק
ומנהגים פון מצבה שטעלקע, יאהרציים דיבור
ווערקען אזן יאהרציים. א ל ע ווערק ומנהגים
ישדרים פון קבר אבות, מיט א ל ע תפילות
ובקשות צו זאגען איך די קברים פון דעם
מעגה לשון קודשת נשמות. לימבאראצייע פון
מצבות צו פארשריבען יאהרציימען, ווען
איהר קאגען נרינג ציקומען צום לאגען לע-
בען ווידא השי"ת האט מבטיח געווען פאר
ביכיר אב ואם צו געבען (מכבד בחייו ומכבד
במיתה, קדושין ל"א).

דאס ספר ענטהאלט ערך 400 עמודים
שעהנע דרוק אזן פאפיר מיט אן אינהאלט-
פארצייכניש (לוח המפתח) אזן איז יעדרוקט
אזן 2 אויפלאגעם: 1) בלויז לשון קודש, 2) מיט
לשון קודש אזן אידיש איך יעדען בלאט פון
אינמיטטען, אזן איז צו באקומען ביים המחבר
ה"ה הרב חגה"צ המפורסם בחיבורי הקדים
נבי"ז, **צבי חרש פריעדלינג** שליט"א אב"ד
דק"ק ביטקיבין והגליל (בעהמ"ס „רץ בצבי",
„קונם העולם" ועוד הכאר) צו ווהר בילינע
פרייזען.

מיט דער אידישער אבערזעצונג אזן פראנטפולען בונד — פרייז 1 דאלאר
נלוזין לשון קודש — פרייז 70 סענט

לפנות אל:

Rabin H. Friedling
Biskupice n. W. z. Lub. (Poland)

באמריקא אצל:

השו"ב דניאל שפיגעל,

D. Spiegel, 601 Oak Terrace, Bronx, N. Y.

RABBI S. L. HURWITZ, Editor

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאקטאר.

דער שוחטים שטימme
SCHOCHTIM SHTIMME

מאנאטליכער זשורנאל, ארויסגעגעבען דורך די אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

233 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y. **Telephone: ORchard 4—1938 — 9602**

Vol. II. No. 3. May, 1933. ב"ה ניו יארק, אייר, תרצ"ג צייטשר יאהרגאנג, נומער 3

אינהאלט:

עדיטאריעלם: דער שוחט טאר ניט בלייבען עלענד און הילפלאז.

פון מאנאט צו מאנאט — — — — — — — — — — — — — — — — הרב שמריהו ליב הורוויץ

די שוחטים אין זייער צייטונג — — — — — — — — — — — — — — — — רעוו. זלמן בער מאנאריק

הד וחלק (פעליעטאן) — א. לין

וואס ארץ ישראל מיינט — דר. אברהם לבסקי

בריעף פון שוחטים: שיקאגא, קענעדע.

נעשה ונשמע — רעוו. הלל יעקב הורוויץ

למנצח (שיר) — שלמה אונגאר

השומר

הרמב"ם ותורתו — הרב שמריהו ליב הורוויץ

היינו דאמרי אינשי — רעוו. יעקב נובמאן

מקום תורה ותורת המקום — הרב שמואל דוב מהרשק

המהוקק והחיים — הרב שמואל מנחם הלוי פיין

מילי דבדיהותא — אחד השוחטים המרגישים

ספרים חדשים — בן דוב

להרים מכשול — ברוך יעקב זמודזיאק

מודעות.

Subscription Price, $3.00 a year. טובסקריבשאן 3 דאלאר א יאהר.

Entered as second-class matter, August 15, 1932, at the Post Office at New York, N Y., under the Act of March 3, 1879.

מתיבתא

ב"ה.

טייערע אידען חובבי ומוקירי תורה!

א דרינגענדער אפיל קומט צו אייך פון דער הייליגער מתיבתא, וועלכע איז אלעמען גוט באקאנט מיט איהר גרויסען גייסטיגען תורה פארנעם, אט דער הייליגער מוסד, וועלכער ערציהט בחורים גדולי תורה, צווישען זיי אויך מוסמכים מיט די גרעסטע און שעהנסטע תורה'דיגע השגות, — דיזער גרויסער מוסד התורה געפינט זיך יעצט אין דער גרעסטער געפאהר. ער האט ניט ווער עס זאל איהם העלפען און האט נישט קיינע וויכטיגע מקורים פאר הכנסות. און אין דעם יעצטיגען מאמענט זיינען צוגעקומען פארשידענע פראבלעמען וועלכע דראהען איהם מיט א פאקטישען אונטערגאנג, חלילה. דארום אפעלידען מיר צו אייך, טייערע ברידער, ראטעוועט די הייליגע פאלקס שיף פון אונטערגאנג! שיקט גלייך אייער זאפארטיגע הילף, אייערע דאניישאנס זא לאנג ס'איז נאך צייט, איהר זאלט קענען מיט שטאלץ זאגען אין דער צוקונפט, אז איהר האט געראטעוועט די מתיבתא, און בזכות קיום התורה וועט איהר געהאלפען ווערען מיט כל טוב.

הנהלת המתיבתא.

אלע געלדער בעטען מיר צו שיקען אין רעדאקציע פון „שוחטים שטימע", וואו יעדער דאניישאן וועט קוויטירט ווערען.

אנמערקונג פון דער רעדאקציע.

די „מתיבתא" איז א הייליגע גרויסע נוצליכע אינסטיטוציע. זי האלט יעצט ביי שליסען זיך אין גאנצען, חס ושלום, אויב מען וועט ניט קומען איהר צו הילף אזוי שנעל ווי מעגליך. די תלמידים פון דער מתיבתא זיינען פארטיפט אין ש"ס ופוסקים, פון זיי קענען ארויסקומען די גדולי ישראל, די גייסטיגע אידישע פיהרער, לומדים און יראי שמים, די ראשי ישיבות זיינען רבנים גדולים בתורה ויראת שמים טהורה וכל מדה נכונה. דאס איז א הייליגער אנשטאלט, אן אמת'ער מקום קדוש. עס איז די הייליגע פליכט פון יעדען אידען צו שטיצען די „מתיבתא" באלד, אזוי שנעל ווי מעגליך. מיט פארגעניגען וועלען מיר פארעפענטליכען אין די „שוחטים שטימע" די נעמען פון אלע מנדבים.

לאגודות שוחטים בכל מקום שהם!

שיקט אונז אריין באריכטען פון אייערע מיטינגען, ווי אויך פון אנדערע טעטיגקייטען פון אייער אגודה, און מיר וועלען מיט פארגעניגען אייערע באריכטען דרוקען אין אונזער זשורנאל.

די רעדאקציע.

רעוו. גאלדבערג איז געווען א דעלעגאט צום קאנווענשאן.

דורך א פארזען איז ניט דערמאנט געווארען צווישען די שוחטים דעלעגאטען צו דער שוחטים קאנווענשאן דער נאמען פון רעוו. חיים נתן גאלדבערג, שו"ב מובחק פון פעטערסאן, נ. דזש., וטעות לעולם חוזר.

לזכרון רבנו מרן הגר"י סלנטר זצ"ל.

לרגלי מלאת חמשים שנה להסתלקותו של אותו גאון וצדיק רבן ישראל, מרן רבי ישראל סאלאנטר זצ"ל, הופיעה חוברת מיוחדת של הירחון התורני „שערי ציון" בעה"ק ירושלים ת"ו, מוקדשת לכבודו ולזכרונו של רבנו הגרי"ס זצ"ל.

חוברת זו — רבת הכמות והאיכות — מכילה חומר רב ועשיר; חדושי תורה מאת רבנו הגרי"ס זצ"ל (טרם ראו אור הדפוס), מאמרי הערכה מאת גדולי הרבנים, שיחות, אמרות טהורות, פתגמים וספורים, תולדות וקורות ימי חייו, 8 מכתבים מעצם כתי"ק של רבנו הגרי"ס זצ"ל (טרם נתפרסמו עד היום), מאמרי הערכה שבאו בעתונות העברית בשנת תרמ"ג, ועוד ועוד. — החוברת הזאת יצאה בהדור רב ועל נייר יפה. — להשיגה על פי הכתובת:

Rabin S. Blazer
P. O. Box 210, Jerusalem (Palestine).

קויפט דירעקט פון מאנופעקטשורער

פרוכת'ן, מענטעלאך, חופות, בענערס, טישטיכער, מצה דעקלעך א. ז. וו.

אלעס אין גאלד הענד עמבראידערי. די שענסטע פראכטפולע ארבייט.

אייער אלטער פריינט פאר פילע יאהרען

יצחק נעכעס

40 סאפאלק סט., ניו יארק, נ. י.

(געגענאיבער דעם פאסט־אפיס)

א שייוו אהן א רעיזאר

סופערהיומען שייווינג פאודער — גאראנטירט ניט צו ברענען די הויט. האט קיין גערוך

40 סענט א פונט

ספעשעל פאודער פאר ליידים — 60ס. א פונט. פולע צופרידענהייט גאראנטירט. ווען ניט גיבען מיר אייך צוריק אייער געלד. שרייבט פאר א פרייען סעמפעל.

„סופערהיומען העיר רעסטארער" ברענגט צוריק דעם נאטירליכען און יוגענדליכען קאליר פון גרויע האר.

באטעל — 50 סענט

IMPROVED SHAVING POWDER CO.
107 Norfolk Street, New York, N. Y.

די שוחטים שטימע

אייר, תרצ"ג

צווייטער יאָהרגאַנג. נומער 3

דער שוחט טאָר ניט בלייבען עלענד און הילפלאָז

די „שוחטים שטימע" דרוקט אין יעדען נומער „בריף פון שוחטים". דאָרט איז אַ ווינקעל פאַר יעדען שוחט אויף דער גאַנצער וועלט צו אויסריידען זיין האַרץ, דערצעהלען דער וועלט בכלל אין די שוחטים וועלט בפרט, ווי אַזוי ער ליידט, דאגה בלב איש יסיחנה לאחרים — זאָגט די גמרא, און ווען מען רעדט זיך אויס, מען ליידיגט אָפּ דעם פעקעל צרות פון וועלכען מען ליידט, ווערט גרינגער אויפ'ן האַרצען. דער רובריק „בריף פון שוחטים" איז אַזוי ווי אַ פּלאַץ וואו שוחטים פון דער גאַנצער וועלט קומען זיך צונויף איין מאָל אין חודש, מען האַלט אָפּ אַ „מיטינג", מען רעדט זיך דורך, איינער דערצעהלט דעם אַנדערען אַלע זיינע צרות, דער שוחט פון ניו יאָרק שמועסט זיך דורך מיט דעם שוחט פון אַ פאַרוואָרפענע שטעדטעלע אין קענעדע. דער „בריף פון שוחטים" איז „אַ בית ועד לשוחטים", און דער צוקונפטיגער היסטאָריקער, וועלכער וועט אַמאָל שרייבען די היסטאָריע פון שחיטה און שוחטים אין אַמעריקע און קענעדע, וועט דאָ געפינען אַן אוצר פון שטאָף פאַר זיין נויטיגע היסטאָרישע אַרבייט. ער וועט דאָ געפינען אינפאָרמאַציע וועגען שחיטה און שוחטים וואו ער קען ניט געפינען אין קיין אַנדער צייטונג אין דער גאַנצער וועלט, נאָר אין דעם אָפיציעלען אָרגאַן פון די שוחטים, אין זייער „שוחטים שטימע".

ווען איהר לייענט די „בריף פון שוחטים" כאַפּט אייך אַרום אַ שרעקליכער אומעט, און איהר מוזט פיהלען אַז עפּעס מוז געטאָן ווערען, מען טאָר ניט איבערלאָזען דעם שוחט, וועלכער איז דער יסוד פון די אידישע אמונה, וועמעס אַרבייט איז הייליג און נויטיג, וואָס קיין אמת'ער פרומער איד אויף דער גאַנצער וועלט קען ניט אויסקומען אָהן די מלאכת הקודש פון דעם שוחט, אָט דער שוחט וועמען מיר מוזען האָבען, ער טאָר ניט זיין עלענד און הילפלאָז, ער מוז זיין רוהיג און באַזאָרגט מיט פּרנסה, ער טאָר ניט ליידען פון זיינע בעלי בתים, ווייל נאָר דאַן ווען זיין קאָפּ איז רוהיג קען ער טאָן זיין מלאכת הקודש ווי עס באַדאַרף צו זיין, ווי דער דין פאָדערט.

אַ שוחט וועמען בעלי בתים מאַכען פּגימות אויף זיין נשמה, מוזען זיך פיהלען אָט די פּגימות אויפ'ן הלף, און נאַכהער אויף די האַרץ און נשמה פון דעם אידען וועלכער עסט פון זיין שחיטה. עס איז, פּשוט, אַ סכנה, אַ גרויס געפאַהר צו פאַרפאָלגען אַדער באַליידיגען דעם שוחט וועלכער איז דער שליח פון דעם שלחן ערוך, דער פאַרטרעטער פון די אידישע רעליגיאָן, וועלכער טוט אונזער גרויסע הייליגע רעליגיעזע אַרבייט, צו וועלכער עס פאָדערט זיך אַ רוהיגע קאָפּ אָהן דאגות און אָהן האַרץ קלעמעניש.

ווען די שוחטים זיינען ניט פאַראייניגט אין איין גרויסען מעכטיגען שוחטים פאַרבאַנד, ווען יעדער שוחט איז פאַר זיך אַליין, מוזען זיי זיין עלענד און פאַרפאָלגט און לעבען אַ ביטערען עלענדען לעבען, ווען אָבער יעדער שוחט פון לאַנד זאָל באַלאַנגען צו די אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה וואָלט דער שוחט געווען זיכער און שטאַרק ביי זיך, ניט עלענד און הילפלאָז, ווייל דער מאָטאָ פון דעם שוחטים פאַרבאַנד איז: „איינער פאַר אַלעמען, און אַלע פאַר איינעם".

די עופות שוחטים פון גרויס ניו יאָרק האָבען געלעבט ערגער ווי אונזערע עלטערען אין מצרים, הונגער, שקלאַפעריי, ערנידערונגען, פאַרפאָלגונגען. האָבען זיי זיך אָבער פאַראייניגט אין אַ שטאַרקע שוחטים יוניאָן, און יעצט האָבען די אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי אַ שטאַרקע יוניאָן, האָבען איינגעפיהרט ריכטיגע כשרות, שטיצען ברידער שוחטים, האָבען פיל געהאָלפען ישיבות און תלמוד תורה'ס, גיבען אַרויס די „שוחטים שטימע", האָבען גערופען אַ קאָנווענשאָן פון אַלע שוחטים פון לאַנד, וועלכע האָט פאַרשאַפט כבוד און פּרעסטיזש

פון מאָנאט צו מאָנאט

פון הרב שמריהו ליב הורוויץ

די אידען אין דייטשלאַנד. — יסורי הגוף און יסורי הנפש. — גייסטיגע אַסימילאַציע. — דייטשען פון אידישען גלויבען, וועלכע האָבען קיין גלויבען ניט. — אַמאָליגע קדושים און היינטיגע גייסטיגע שקלאַפען. — די גרויסע לעקציע פון דער השגחה העליונה. — משיח'ס צייטען. — דער אידישער קאָנגרעס און דאָס „וויסע הויז". — ווען אַ סענאַטאָר ווערט אַ מגיד און אַ מוסר־זאָגער. — דער אַלטער חרם אין אַ מאָדערנער פאָרם. — פאַרגאָסענע בלוט שרייט: באָיקאָט!!!

די לאַגע פון די אידען אין דייטשלאַנד איז שלעכט, אונערטרעגליך, ערגער פון ערגער. זיי ווערען געטראָטען אונטער די פיס פון ברוטאַלע מערדער, פון אַ כוליגאַנישער גענגסטער־רעגירונג. זיי ליידען קערפּערליך, עקאָנאָמיש און אויך גייסטיג. די יסורי הנפש זיינען נאָך ערגער פון די יסורי הגוף. דאַרפען מיר מאַכען אַ חשבון הנפש. אם רואה אָדם יסורים באָים עליו — זאָגט די גמרא — יפשפש במעשיו, און דעם חשבון הנפש מאַכט אין די פּראָגרעסיווע וועבענטליכע צייטונג „די ניישאָן" איינער פון זיי, דער באַוואוסטער לודוויג לואיסאָן. ער שרייבט אַ פּאָר ווערטער, וועלכע דאַרפען געשטודירט ווערען ניט נור ביי די אידען פון דייטשלאַנד נור אויך ביי די אידען פון דער גאַנצער וועלט.

צעהן יאָהר גיפטיגע אַנטיסעמיטישע נאַצי־פּראָפּאַגאַנדא, און וואָס האָבען די דייטשע אידען געטאָן? — פרעגט לואיסאָן — און זיין ענטפער איז: גאָר ניט!... און יעצט קלאָגט דער צענטראַל פעראיין פון די דייטשע אידען, מיט ווירדע און מוט וועלען מיר וויסען ווי אַזוי צו פאַרטראָגען אויף דער ערד פון אונזער היימלאַנד די פאַרפאָלגונגען פון די דייטשען געגען דייטשען... וואָלטען אָבער די דייטשע אידען געווען אמת'ע אידען, גאַנצע אידען, באַוואוסטזיניגע אידען, וואָלטען זיי פאַר יענע צייט געגרינדעט אידישע גימנאַזיעס, אידישע אוניווערזיטעטען, אַ אידישע פּאַרטיי, וואָלטען געמאַכט שטאַרקע פייערדיגע אַפּילס קיין זשענעווא פאַר מינאָריטעטען־רעכט און שוץ פאַר די לעצטע צעהן יאָהר.

זיי זאָגען זיי זיינען פון אידישען גלויבען? זיי זיינען דאָס ניט! זיי האָבען קיין מאָל ניט פּראָטעסטירט געגען דעם פאַרבאָט אויף שחיטה. זיי האָלטען אין איין קלאָגען אַז זיי זיינען דייטשען, דייטשען, זייערע אורעלטערען זיינען געשטאָרבען ווי העלדען מיט שמע ישראל אויף די ליפּען — די פאַרפאָלגטע אידען פון דייטשלאַנד האָבען קאַפּיטולירט גייסטיג צו זייערע פאַרפאָלגער, זיי האָבען פאַר פילע דורות אויסגעוואָרצעלט פון זייער באַוואוסטזיין יעדער אידישען אינהאַלט, און פון זייער פּאָליטישען און מאָראַלישען לעבען יעדע אידישע פאַרבינדונג. דעם ערשטען אַפּריל, אין טאָג פון באָיקאָט, זיינען קליינע אידישע קינדער ארויסגעטריבען געוואָרען פון די סקולס — וועלכעס איז שרעקליכער אַלס אַ מאָראַלישע ערשיינונג — די ברוטאַליטעט פון די יעניגע וואָס האָבען געטריבען די אידישע קינדער פון די סקולס. אָבער די מאָראַלישע ירידה פון די אידישע עלטערען, וואָס האָבען אין יענעם טאָג, אום שבת, געשיקט די קינדער זייערע אין די סקולס?!...

דאָס זיינען מוסר־ווערטער פון איינעם פון זיי, פון לודוויג לואיסאָן.

מיר גלויבען, אַז דאָס דאַרף זיין אַ גוטער מוסר־השכל פאַר דעם היינטיגען אידען פון אַמעריקא און פון דער גאַנצער וועלט צו פיהלען די גרויסע סכנה פון אַ גייסטיגע אַסימילאַציע, און ווי אַזוי אידען דאַרפען בלייבען געטריי צו זיך אַליין און בלייבען גאַנצע אידען, אומקערען זיך צוריק צום קוואַל, צום מקור פון אידישקייט, צו ארץ ישראל, צום הייליגען שבת, צום למוד פון תנ"ך, ש"ס און פּוסקים, און צו נעבען

צום שוחט אין אַמעריקא, און האָבען געגרינדעט די „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה".

שוחטים מוזען רופען סטייט קאָנווענשאָנס, אום אַנצושליסען יעדען שוחט אין דעם שוחטים פאַרבאַנד פון לאַנד. ווען אַלע שוחטים פון לאַנד וועלען באַלאַנגען צו די „אגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה", וועט דאַן די לאַגע פון יעדען שוחט פאַרבעסערט ווערען ברוחניות ובגשמיות, און דער שוחט וועט צוריק געפינען דעם כבוד און הייליגען רעספּעקט צו וועלכען ער איז באַרעכטיגט.

„נעשין השובי"ם אגודה אחת, מיד הם נגאַלים".

די יונגע אידישע קינדער א נ ו ט ע א י ד י ש ע ע ר צ י ה ו נ ג.

געווען צייטען ווען דער אסימילירטער איד האט אוועקגעגעבען זיין קאפ, הארץ, פעהיגקייטען, נשמה, טאלאנט און געפיהלען — צו דער גויאישער וועלט. אידען האט ער איבערגעלאזען א ירושה זיין ט ו י ט ע ן ק ע ר פ ע ר, מען האט איהם געבראכט צו קבר ישראל. האבען די נאצים אין דייטשלאנד באגראבען ניט לאנג צוריק בערג פון אידישע הרוגים און פון די יעניגע וועלכע האבען באגאנגען זעלבסטמארד, — א ו י ף א נ ו י א י ש ע ן ב י ת ע ו ל ם. זיי האבען דערמיט געגעבען א ווארנונג אז א איד וועלכער אנטלויפט פון זיין פאלק און פון זיין תורה דארף אין גאנצען באלאנגען צו די גוים, זיין נשמה און קערפער צוזאמען!... די השגחה העליונה האט אונז געגעבען יעצט א שרעקליכע לעקציע. עס האבען יעצט אויפגעלעבט פאר אונז די ווערטער פון יחזקאל הנביא: והעולה על רוחכם היה לא תהיה, אשר אתם אומרים נהיה כגוים וכמשפחות הארצות, חי אני, נאום ה' אם לא בחמה שפוכה וביד חזקה אמלוך עליכם!... און די ח מ ה ש פ ו כ ה און די י ד ח ז ק ה פון דעם רבונו של עולם פיהלען איצט די אידען פון דער גאנצער וועלט. וועט דאס פיהרען צו תשובה?...

***

מיר גלויבען באמונה שלמה אז היטלער און זיינע נאצים וועלען האבען די כשר פארדינטע מפלה. עס וועט זיין י מ ח ש מ ם ו ז כ ר ם. אידישע הייליגע בלוט וועט ניט שווייגען, ד מ ם ל א נ ק ו ח ו. אבער בלוט וועט ניט שווייגען, ד מ ם ל א נ ק י ת י. ל י ג ע ת ש ו ב ה פון אידען צו אלעס וואס ביי אונז איז הייליג און טייער. אט האט זיך יעצט אנגעפאנגען א קאמפיין אין ענגלאנד צו באזעצען די דייטשע אידען אין ארץ ישראל. מיר גלויבען, אז ארץ ישראל איז דער איינציגער מקום מקלט קערפערליך און גייסטיג פאר די דייטשע אידען. א קאנפערענץ אין לאנדאן מיט ראטשילד אלס פארזיצער האט ארויסגעלאזען אן אפיעל פאר דיזען הייליגען צוועק צו שאפען א פאנד פון א האלבען מיליאן פונט, און אפילו אזא רעפארם איד און אנטי־ציוניסט ווי קלאוד מאנטעפיארע האט געהאלטען א פייערדיגע ריהרענדע רעדע און האט שטארק אפעלירט פאר א פאראייניגטען אידענטום צו העלפען די דייטשע אידען צו באזעצען זיי אין ארץ ישראל. מיר זעהען די געטליכע השגחה. נור א בלינדער זעהט ניט און א טויבער הערט ניט די שטארקע שריט פון משיח, פון די אידישע גאולה, וועלכע קלאפט יעצט אין אונזערע טירען! און מיר שרייען צו אלע אמת'ע אידען: הכינו עצמכם לגאולה! אידען, זייט גרייט צו די אידישע גאולה. מיר לעבען יעצט אין משיח'ס צייטען, און מיר דארפען באמת תשובה טאן אום צו זיין ריין און הייליג און ווירדיג גענוג צו קענען זיין דער דורו של משיח!...

***

און דער אידישער קאנגרעס האט געהאט זיינע זיצונגען אין וואשינגטאן, ניט ווייט פון „ווייסען הויז", און די דעלעגאטען האבען ניט געפיהלט ווייסקייט נור ש ו ו א ר צ ק י י ט. ניט קיין שטראהל פון האפענונג, מוט אדער טרייסט איז געקומען פון ווייסען הויז צו די שלוחים פון א פאלק וועלכעס טרינקט זיך יעצט אין בלוט און טרערען, נור קאלטקייט, פרעמדקייט, עלענדקייט. אונזער פרעזידענט וויל ניט הערען אונזער קרעכץ, וויל ניט פיהלען אונזער שרעקליכען וועהטאג. ספיקער רעיני, וועלכער האט געזאלט זיין איינער פון די רעדנער ביים באנקעט פון אידישען קאנגרעס, האט פלוצלינג געכאפט א „פארקיהלונג" וועלכע האט איהם כלל נישט געשטערט גלייך אויף מארגען אנצופיהרען דעם פרעזידיאום פון „הויז" מיט זיין געוועהנליכער קראפט; און סענאטאר נאי פון נארטה דאקאטא האט דערלאנגט א פארציע מוסר די דעלעגאטען, אז מען דארף נישט שרייען צו הויך וועגען די היטלער־רדיפות, נאר זיך בעסער פארנעמען מיט די עקאנאמישע פראבלעמען פון לאנד, און ער האט געסטראשעט די אידען און נביאות געזאגט וועגען „עפעס ערגערס פון היטלעריזם", וואס דראהעט די אידען פון אמעריקא. מען רופט דעם סענאטאר פארדאמען אונזערע בלוטיגע שונאים און — לקוב אויבי לקחתיך והנה ברכת ברוך!...

ווי טיף די וואונד, ווי גרויס און שמערצליך איז אונזער וועהטאג! א קליין שוואך שעפסעלע צווישען אזוי פיל וועלף!

און מיר מוזען באיקאטירען די נאצי־דייטשלאנד! די שאטענס פון די אומגליקליכע פארצווייפעלטע פערציג טויזענט אידישע פילכטלינגע, וועלכע וואנדרעווען יעצט ארום האפנונגסלאז איבער אייראפא; די פארגאסענע בלוט פון אונזערע מאדערנע קדושים שרייט צו אונז: ב א י ק א ט! ב א י ק א ט! נ א צ י ד י י ט ש ל א נ ד מ ו ז א ר י י נ ג ע ל ע נ ט ו ו ע ר ע ן א י ן ח ר ם ב י י ד י א י ד ע ן פ ו ן ד ע ר ג א נ צ ע ר ו ו ע ל ט!!

ארטיקלען און בריף

מאמרים און ארטיקלען פאר דער „שוחטים שטימע", ווי אויך בריף בנוגע רעדאקציאנעלע אנגעלעגענהייטען (אויסער געלט ענינים), שיקען דירעקט צום רעדאקטאר לויט פאלגענדען אדרעס:

Rabbi S. L. Hurwitz

1503 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y.

די שוחטים און זייער צייטונג

פון רעוו. זלמן בער מאַגאַריק
יושב ראש דאגודת השוחטים דסוליוואן ואָלסטער קאַונטיס וסביבותיה.

די ערשטע קאָנפערענץ פון דעם ועד הפועל דאגודת השו"בים דארצות הברית וקנדה, וואָס איז לעצטענס אָפּגעהאַלטען געווארען אין ניו יארק ביי וועלכער איך אַלס חבר פון ועד הפועל האָב זיך באטייליגט, האָט אָנגענומען א רייהע פון וויכטיגע באשליסע, וועלכע זיינען געווען געדרוקט אין דעם פריהערדיגען נומער פון דער „שוחטים שטימע".

אין דער דורכפיהרונג פון די אנגענומענע החלטות היינגט אָפּ דער ערפאָלג פון אונזער ניי געגרינדעטער אגודה, אַז זי זאָל אָנהויבען צו פונקציאָנירען, צוצו־טרעטען צו מעשים ממשיים, אָנצופאַנגען צו רעאַלי־זירען די פאַרצווייגטע און וויכטיגע פּראָגראַם פון טע־טיגקייט וואָס זי האָט זיך געשטעלט.

איך וויל זיך יעצט נישט אָפּשטעלען און ריידען וועגען דער וויכטיגקייט פון אונזער אגודת השו"בים, ווייל איך האַלט, אַז יעדער שוחט בכל מקום שהוא פיהלט אַז די נייע אגודה איז ארויסגעוואקסען פון דער גרויסער נויטווענדיגקייט פאַר אַזאַ פאַרבאַנד פון אַלע שוחטים, וואו אונזערע כחות זאָלען זיין פאַראייניגט באגודה אחת צו זאָרגען פאַר אונזער מצב בכלל און פאַר יעדען שוחט בפרט.

אין מיינע קומענדע שורות וויל איך זיך אָפּ־שטעלען בלויז אויף דעם טרויעריגען פונקט וואָס דער ועד הפועל איז געווען געצוואונגען אָפּצולעגען די החלטה וואָס עס איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער קאָנווענשאָן, אַז די „שוחטים שטימע" זאָל אָנהויבען צו ערשיינען וועכענטליך. דער ועד הפועל איז געווען געצוואונגען אָפּצולעגען די ערשיינונג פון דער „שוחטים שטימע" וועכענטליך צוליב אַ גאַנץ פשוט'ער אורזאַכע — ווייל ארויסצוגעבען אַ צייטונג וועכענטליך דאַרף קאָסטען אַ היבשע מטבע און קיין געלט איז נאָך דער־ווייל נישטאָ, האָט דער ועד הפועל דאַרום באשלאָסען אָנצופאַנגען באַלד אַ מעמבערשיפּ קאמפיין פון די שוחטים פון לאַנד און אַזוי שנעל ווי עס וועט אריינ־קומען די ערשטע געלדער פון די מעמבערשיפּ דיום זאָל די „שוחטים שטימע" אָנהויבען ערשיינען וועכענט־ליך, איז אָט צו דער געלעגענהייט וויל איך ארויסזאָגען מיין מיינונג וועגען האָבען אַן אייגענע פּרעסע, און וועגען די בענעפיטען וואָס מיר וועלען דורך אַן אייגע־נער צייטונג עררייכען.

מיר לעבען אין אַ צייט, וואָס אַ געדרוקטער וואָרט פון דער פּרעסע האָט אין זיך מעהר קראַפט ווי דער קראַך פון אַ קאַנאָן. מיט דעם כח פון דער פּרעסע ווערען באוועגונגען געבוירען און אַנדערע געטויטעט.

דאָס איז היינט צו טאָג ביי קיינעם קיין סוד נישט. אַלע באוועגונגען פון אידענטום אין אַמעריקא, אַלע באוואוסטע נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס האָבען זייערע אייגענע אָרגאַנען וואו זיי פיהרען זייער פּראָפּאַגאַנדע און פאַרטיידיגען זייערע פּאָזיציעס. און פונקט ווי אַן אַרמיי קען נישט עקזיסטירען אָהן אַמוניציע — אַזוי קען היינט צו טאָג קיין אַקטיווע לעבעדיגע און שאַ־פענדע אָרגאַניזאַציע נישט עקזיסטירען אָהן איהר אייגענער צייטשריפט, וועלכע זאָל באקעמפען איהרע געגנער און שטאַרקען די הענט פון איהרע אָנהענגער.

עס איז שוין נישט איינמאָל ארויסגעזאָגט געוואָ־רען און עס איז פילע מאָל באטאָגט געוואָרען די גרויסע נויטווענדיגקייט אַז אויך מיר שוחטים זאָלען האָבען אַן אייגענעם אָרגאַן, אַן אייגען ווינקעל וואָס זאָל זיין אינ־גאַנצען אונזערס, וואָס זאָל דינען אונזערע אינטערעסען, אויפקלערען אונזערע פּראָבלעמען און אויסקעמפען אונ־זערע רעכטע.

און לאָזט מיר אייך זאָגען מיינע חברים שוחטים, אַז קעמפען האָבען מיר זעהר פיל, גרויסע און שווערע אבני נגף שטעהען אונז אין אונזער וועג, הן בכלל והן בפרט און סאַי אין רוחניות און סאַי אין גשמיות. די יסודות פון אונזער לעבען וואָס זיינען אַוועקגע־לעגט געוואָרען פון אונזערע אָבות אבותינו, און וועלכע מיר האָבען אויפגעהאַלטען און אָפּגעהיט ממש מיט מסירת נפש, איז אָט די יסודות ווערען שוואַכער פון טאָג צו טאָג, עס פיהלט זיך אַ רפיון הכוח, די פעס־טונגען פון אידישקייט ווערען שוואַכער פון דעם דרוק פון דער דרויסענדיגער וועלט, מען גרייפט אָן אונזערע עיקרי הדת והאמונה, לעצטענס וויל מען אַפילו פאַר־ווערען שחיטה, ווי עס איז געשעהן אין דייטשלאַנד.

מיר דאַרפען זיך די אַלע פּראָבלעמען קלאָר מאַ־כען. מיר דאַרפען לאָזען הערען אונזער שטימע, אַפילו נישט קיין זעהר שטאַרקע אָבער דאָך אַ שטימע און אַן אויפריכטיגע וואָס קוואַלט ארויס פון די טיפסטע טיפענישען פון אונזער אָנגעווייטאָגט אידיש האַרץ, און עס איז דאָך אַן אַלטער כלל, אַז דברים היוצאים מן הלב . . .

אויך מיט אונזער עקאָנאָמישער לאַגע קענען מיר זיך פיל נישט באריהמען. עס איז אמת, אַז מיר זיי־נען פאַררעכענט אין דער קאַטעגאָריע פון אַרבייטער, און אַרבייטער צייטונגען וואָס פאַרטרעטען די אַרביי־טער אינטערעסען זיינען פאַראַן אייניגע, אָבער דער פאַקט וואָס מיר טוען אַ מלאכת הקודש איז גענוג אַז מיר זאָלען זיין אויסגעשלאָסען פון דער אַלגעמיינער

אַרבייטער קאַטעגאָריע, ווייל עס איז צום באַדויערען אַ טרויעריגער פאַקט, וואָס אַלע באַוועגונגען וואָס האָבען אַ שייכות מיט עקאָנאָמישע פראַגען ליגען אין די הענד פון ראַדיקאַלען, וועלכע האָבען נישט קיין שום באַציהונג צו רעליגיעז געשטימטע אַרבייטער, און עס איז דאַרום אין אונזערע אינטערעסען אַז אַפילו אונזערע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען זאָלען באַלויכטען ווערען אין אונזער אייגענער צייטונג.

און איך וועל זיך ערלויבען ארויסצוזאָגען נאָך אַ ביטערען אמת, אַן אמת וואָס פאַרדריסט, וואָס טוט וועה, וואָס ריהרט אָן ביי דער נשמה, עס איז אָבער דאָך אַן אמת וואָס מוז קאָנסטאַטירט און פאַרצייכענט ווערען, און דאָס איז, אַז אַפילו צווישען דעם אָרטאָדאָקסישען קלאַס זיינען מיר אויך אַ קלאַס פאַר זיך אַליין. אַפילו צווישען די רבנים פיהלען מיר זיך אויך עלענד, איינזאַם, און עפּעס קלעפּט זיך נישט די באַציהונגען אונזערע. על פי שכל וואָלט דאָך באַדאַרפט זיין, אַז די רבנים זאָלען זיין אונזערע נאָהענטסטע און איבערגעבענסטע ידידים און פריינט, איבערהויפּט ווען מיר זיינען ביז אַ געוויסען גראַד אָנגעוויזען אויף זיי, אונטערוואָרפען זייער השפּעה און הנהגה און אַפילו טיילווייז פון זיי אָפּהענגיג, אָבער עפּעס אַזעלכעס ליגט צווישען אונז וואָס קען אונז נישט פאַרבינדען ווי עס איז נויטיג און ווי עס וואָלט באַדאַרפט צו זיין.

איך וויל זיך נישט אריינלאָזען אין די גרונט סיבות פאַר וואָס דאָס איז אַזוי. איך וואַרף נישט די שולד אויף קיינעם, איך קאָנסטאַטיר נאָר דעם טרויעריגען פאַקט — און שטרייך אונטער, אַז מיר פון אונזער זייט האָבען די בעסטע כוונות, מיר ווייסען נאָר אַז מיר טוען אונזער אַרבייט בשלימות, מיר זיינען עובדי עבודת הקודש באמונה, מיר האָבען נישט צו טאָן מיט הכשרים וואָס הללו אוסרין והללו מתירין, מיר האָבען נישט צו טאָן מיט גיטין וקדושין, מיר נעמען נישט קיין פּסק־געלד, מיר זיינען נישט אָפּהענגיג מיט אונזער חיונה פון קהל און קהל'שע פאַרזאָרגער, מיר פאַרדינען אונזער ברויט בזיעת אפּים, מיט אונזערע פינף פינגער פאַרדינען מיר אונזער חיונה דורך שווערער האָרעוואַניע און פּראַצע.

און אָט פון דעם שטאַנדפּונקט האַלט איך, אַז מיר זיינען אין אַ מעהר גינסטיגער און בעסערער לאַגע צו ריידען וועגען די אָנגעוועהטאָגטע פּראָבלעמען פון אָרטאָדאָקסישען אידענטום, צו ריידען פריי און אָפּען אָהן קיינע פּערזענליכע פּניות, און אויך דאָס איז איינע פון די סיבות וואַרום מיר מוזען האָבען אַ ן א י י ג ע נ ע צ י י ט ו נ ג, וואו מיר זאָלען פון צייט צו צייט ארויסזאָגען אונזער וואָרט אויך וועגען אונזערע רעליגיעזע פּראָבלעמען, שטאַרקען די יסודות פון אונזער טראַדיציאָנעלען אידענטום. באַהאַנדלען די אַלע צווייגען

הד והלק

(פעליעטאָן) פון א. לין

אָמר הלץ הגדול הגבור והנורא, איך האָב בעשלאָסען צו זוכען אַ וואורשט פעקטאָרי וואו איך וועל געבען השגחה און וועל דערפאַר קריגען עטליכע טריפה „טולערס". ווייל נאָך אַלעמען, משה רבנו — זאָגען די חז"ל — איז רייך געוואָרען פון די פּסולת פון די לוחות, פון די לוחות אַליין קען מען קיינמאָל ניט זיין רייך, ווי דער חתם סופר זצ"ל האָט געזאָגט: וזה מעשה המנורה — די מנורה דאָס איז דער תלמיד חכם, די תורה — האָט מען צו טאָן מיט דער תורה, איז מקשה זהב, זעהר שווער צו באַקומען פון איהר געלט, און אַמאָל טרעפט אַז כמראה אשר הראָה ה' את משה בהר סיני — וואָס ער האָט דאָרט ניט געהאַט קיין ברויט — כן עשה את המנורה. דער אמת'ער גרויסער תלמיד חכם איז גלייבצייטיג דער אמת'ער קבצן, דער אמת'ער אָרימאַן. פון די חייליגע לוחות קען מען קיין לעבען ניט מאַכען, אָבער פון די „פּסולת" ווערט מען רייך. פון אַן אמת'ע כשר'ע וואורשט פעקטאָרי אָדער אַנדערע אמת'ע כשרות קען מען גאַנץ ווינציג האָבען, אָבער פון „פּסולת", פון טריפות קען מען אמאָל רייך ווערען. אמת'ע רבנים, צדיקים, וועלכע באַזיצען באמת יראת שמים טהורה, האָבען דערפאַר מורא צו האָבען צו טאָן מיט הכשרים אין אמעריקע. איך בין זיכער, אַז דער ווילנער גאון און ר' ישראל סאַלאַנטער זכרונם לברכה וואָלטען ניט געגעבען קיין הכשרים אין אַמעריקע. אָבער די יעניגע וועלכע גיבען הכשרים און מאַכען דערפון אַ פּאַר דאָלער, יענע — בין איך ניט מקנא. אָבער דאָס וואָס אַ רב טאָר ניט טאָן, מעג אַ לץ טאָן, ווייל די גאַנצע כשרות אין אַמעריקע איז געוואָרען די לעצטע צייט אַ — שטיק לצנות. בנאמנות, אויב אַן אמת'ע כשר'ע וואורשט פעקטאָרי האָט געקענט מאַכיל טריפות זיין צו אַלפים ורבבות מישראל און קיינער האָט ניט געוואוסט, בלייבט די קשיא: איז דאָ ניט די גאַנצע כשרות מיט די השגחה אַן אמת'ע לצנות?! און ווי באַלד דאָס שמעקט מיט לצנות, וואו בין איך? איך בין דאָך דער אמת'ער לץ פון „די שוחטים שטימע" און אפילו אַזאַ באַרימהטער זשורנאַליסט ווי מרדכי דאַנציס פון „טאָג" ברענגט אין „טאָג" וואָס איך, לץ, זאָג צו די לעזער פון די „שוחטים שטימע" און ער גיט זיין הסכמה אַז איך בין „אַ וויציגער פעליעטאָניסט", און אַזוי ווי די גאַנצע השגחה דאָ איז ניט מער ווי אַ וויץ, אַ לצנות, פאַר וואָס, פרעג איך, זאָל די השגחה פון כשרות ניט באַלאַנגען צו מיר און צו אַלע אמת'ע לצים פון דער גאַנצער וועלט, פאַר וואָס ניט, האַ?!

איך וועל אייך זאָגען דעם אמת, רבותי, אַז איך אַליין, ניט זייענדיג אַ רב און ניט אַ שוחט, און בין גאַנץ ווייניג באַקאַנט מיט די רבנים בכלל און מיט די הכשרים געבער בפרט, איך קען ניט פּערזענליך אָט די הכשרים געבער, אָבער איך שטעל זיך פאַר, אַז אַ הכשרים געבער מוז זיין אַ איד מיט אַ גרויסע לאַנגע באָרד (א געלע צי א שווארצע) און וועלכער גלאָצט מיט די אויגען צום הימעל, שעפּטשעט מיט די ליפּען: כשר! כשר! כשר! און טאָפּט בשעת מעשה מיט די הענט, זוכט אַ פּאַר טאָלער. אָט אַזאַ איד — פרעג איך זיך — ווי אַזוי וועט מען איהם קענען אריינכאַפּען אין גיהינם אויפ'ן עולם האמת? ווער וועט דאָס וואַגען נעמען אַזאַ צדיק און פאַרפּאַקען אין גיהינם? ווער וועט האָבען די „נוירוו", די חוצפה, צו נעמען אַ אידען

פון אונזער דעליניעזען בוים פֿאַרזויכטיג, עהרליך, אָהן קיין שום פּניות, בלי משא פּנים, און אויב א צווייגעלע הויבט אָן טריקענען אין דאַרען און מען דאַרף דאָס אַרונטערשניידען, זאָלען מיר דאָס טאָן מיט א רייגעם געוויסען, מאַבע די נויטיגע אָפּפֿאַציע אָהן קיין שום מורא פֿאַר קיינעם בלויז פֿאַר גאָט ב"ה אין זיכען האַבענדיג בעת מעשה, אז מיר טוען דאָס לטובת דעם נאַנצען בוים.

יעדע נייע באַווענונג וואָס וועט אַרויפשווימען אין דער אידישער נאַס, וואָס וועט זיך שטעלען אָלס אויפנאַבע צו שטאַרקען די יסודות פון אידישקייט, וועט פון אונז נעשטיצט ווערען און מיר וועלען דורך אונזער צייטונג פֿראָפּאַגאַנדירען און פֿארשפרייטען איהרע אידעען, שטאַרקען איהר אייגפֿלום און ערמוטיגען איהרע טאַטען. דא האָב איך באריהרט בלויז איניגע פונקטען וואָס אונזער צייטונג וועט אויפטאָן פֿאר דעם אַלגעמיינעם אינטערעס פון אידען און אידישקייט, פֿאַר אונז שוחטים אַליין, פֿאַר אונזער עקזיסטענץ איז די צייטונג א נויטוועגדיגקייט, א מוז, א יסוד אויף וועלכען מיר וועלען בויען אונזער צוקונפט און אונזער וואוילזיין אָלס טרוימד מענשען. זי וועט אונז אָפּהיטען פון אַלע צרות און פּגעים רעים צו וועלכע מיר זיינען אונטערוואָרפען.

לאָמיר, חברים, זיך א נעם טאָן פֿאר דער אַרבייט און אונזער נייער בנין וועט וואַקסען נעמען אונז בליהען לשם ולתפארת ולתהלה.

מיט א גרויסע באַרד, א איד א צדיק, און אַרויסהאַקען איהם אין גיהינום צוואַמען מיט „בושטערס חשאים", מיט מחללי שבת, שקצים ורמשים פרעסער, קאַמוניסטען און היפלעריסטען און אַלע פֿאַסקודנישטען, ווי אַזוי וועט דאָס קענען פֿאַסירען, הא, ווי אַזוי ? !

און אָט ווי אַזוי דאָס וועט פֿארקומען : אויבער פון די מלאכי הבלה וועט זיך שטעלען אין גיהינום, וועט ארויסקוקען פון פענסטער, און וועז א חכשרים געבער, וועלכער איז מאכיל טריפות צו אידען וועט געהן פֿארבייי דעם גיהינום, וועט דער מלאך חבלה שרייען צו איהם : רבי, רבי, קומט ארויין, מען דאַרף האָבען א חכשר אויף די קוילען מיט וועלכע מען דאַרף ברענען די רשעים, און וועט איהם צייגען א בינטעל מיט דאָלערס. וועז דער רבי, דער חכשרים געבער, וועט דערזעהן ריכטיגע אמעריקאנער דאָלערס, וועט ער גלייך א שפרונג טאָן אין גיהינום אריין, כאפען די דאָלערס, דא וועלען באַלד די מלאכי הבלה צוזאַמען מיט דעם שר של גיהינום פארהאקען די טירען פון גיהינום און דער חכשרים געבער וועט שוין בלייבען פֿאַרפאקט אין גיהינום לאורך ימים, און וועט מוזען עסען די זעלבע וואורשט וועלכע אידען האָבען געגעסען פון זיין חכשר, מיינענדיג אז דאס איז כשר, און די וואורשט וועט זיך פֿרעגלען אויף דעם גיהינום צויער און וועט ברענען און פֿארברענען דעם חכשרים געבערע, אז פון איהם וועט בלייבען א קופּע אש, און אט די קופּע אש וועט צוריק ווערען א חכשרים געבער און וועט ברענען און ברענען אהן א סוף, אהן אן ענד...

און גלויבט מיר, רבותי, אז די קדשי קדשים אונזערע, אם אַזעלכע צדיקים וואָס נעמען זיך אונטער צו געבען עסען כשר אלע אידען צוליב א פאר טאַלער, אט די קדשי קדשים שחיטתן בצפון (צפון מיינט געלט, מצפון וחכיאתה), זייער שחיטה וועט זיין דורך א דאָלער !... זיי וועט אויך זיין אַ גרויסע באַרד, א איד א צדיק, און אַרויסהאַקען איהם אין גיהינום צוזאַמען מיט „בושטערס חשאים", מיט מחללי שבת, שקצים ורמשים פרעסער, קאַמוניסטען און היפלעריסטען און אַלע פֿאַסקודנישטען, ווי אַזוי וועט דאָס קענען פֿאַסירען, הא, ווי אַזוי ? !

און אָט ווי אַזוי דאָס וועט פֿארקומען : אויבער פון די מלאכי הבלה וועט זיך שטעלען אין גיהינום, וועט ארויסקוקען פון פענסטער, און וועז א חכשרים געבער, וועלכער איז מאכיל טריפות צו אידען וועט געהן פֿארבייי דעם גיהינום, וועט דער מלאך חבלה שרייען צו איהם : רבי, רבי, קומט ארויין, מען דאַרף האָבען א חכשר אויף די קוילען מיט וועלכע מען דאַרף ברענען די רשעים, און וועט איהם צייגען א בינטעל מיט דאָלערס. וועז דער רבי, דער חכשרים געבער, וועט דערזעהן ריכטיגע אמעריקאנער דאָלערס, וועט ער גלייך א שפרונג טאָן אין גיהינום אריין, כאפען די דאָלערס, דא וועלען באַלד די מלאכי הבלה צוזאַמען מיט דעם שר של גיהינום פארהאקען די טירען פון גיהינום און דער חכשרים געבער וועט שוין בלייבען פֿארפאקט אין גיהינום לאורך ימים, און וועט מוזען עסען די זעלבע וואורשט וועלכע אידען האָבען געגעסען פון זיין חכשר, מיינענדיג אז דאס איז כשר, און די וואורשט וועט זיך פרעגלען אויף דעם גיהינום צויער און וועט ברענען און פֿארברענען דעם חכשרים געבערע, אז פון איהם וועט בלייבען א קופּע אש, און אט די קופּע אש וועט צוריק ווערען א חכשרים געבער און וועט ברענען און ברענען אהן א סוף, אהן אן ענד...

און גלויבט מיר, רבותי, אז די קדשי קדשים אונזערע, אם אַזעלכע צדיקים וואָס נעמען זיך אונטער צו געבען עסען כשר אלע אידען צוליב א פאר טאַלער, אט די קדשי קדשים שחיטתן בצפון (צפון מיינט געלט, מצפון וחכיאתה), זייער שחיטה וועט זיין דורך א דאָלער !... זיי וועלען קוילען זייער נשמה צוליב א פאר דאָלער ! זיי קוילען זיך אַליין !... איז ניט א רחמנות אויף זיי, הא ?...

און דערפאַר נעהט איך יעצט ארגאַניזירען אַלע לצים פון אמעריקע, אז מיר, לצים, זאָלען איבערנעמען די חשגחה אויף כשרות, ניט חכנים און ניט די „כשרות אַסאָסיאַציאַן", און איך, דער לין פון „די שוחטים שטימע", וועט זיין דער פרעזידענט פון דער זייער ארגאַניזירטער קראָפּ, וועלכע וועט זיך רופען „די גיהינום כשרות השגחה פון אמעריקא און קאַנאַדאַ".

קיין געלט וועט אונז ניט פעלען, די אויגענשיינער פון וואורשט פעקטאָריס, בוטשער שעפער, דעליקאַטעסענס כאַרס, וכדומה וכדומה, וועלען אונז שוין שיצען מיט'ן פולען האַנד. אַלעס וואָס מיר דאַרפען איז גוטע גיהינום משגיחים, דער משגיח מוז זיין אָן עם הארץ און א גרויסער עזות פנים, און די ציטונגען זאָלען אונז געבען „פובליסיטי", און פֿאַר געלט, כידוע, קריגט מען נעמוג „פובליסיטי".

אלזא, איך, דער לין הגדול הגבור והנורא, ווער דער זיהרער פון א גרויסע רייזיגע ארגאַניזאַציע וועמען צוועק וועט זיין צו מאַכען פון טריף כשר, געבען חכשרים צו יערערען וואָס קען נאָר געבען א פאר דאָלער, און דאָן וועלען איך פטור ווערען פון די שוחטים, פון דעם רעדאַקטאָר, און איהר וועט פטור ווערען פון א לין. און עם וועט זיין שלום על ישראל.

וויסט איהר עפעס פון פעהיגע משגיחים, וועלכע זאָלען אַכטונג געבען אז מען זאָל ניט כאַפען די טריפה פעקטאָרים און מען זאָל וועגען זיי ניט שרייבען און די „פויפערס" ?! אויב איהר וויסט, שיקט זיי צו מיר, צום לין, אַדער — שיקט זיי גלייך אין גיהינום אַרויין, וואָס פריהער — אַלץ בעסער !...

וואָס „ארץ ישראל" מיינט

פון דר. אברהם לבסקי.
צווייטער קאַפּיטעל.

ארץ ישראל און ציוניזם אין דער צוקונפט.

פילע קיבעצערס פון ראַדיקאלען חדר מאכען שפּאָט פון דאָס פּיצינקע „טל ומטר"'דיגע ארץ ישראל. זייער טענה איז: אז אַזאַ קליין לאנד ווי ארץ ישראל וועט קיינמאָל ניט קענען אויסהאלטען א גרויסען ישוב פון די 16-17 מיליאָנען אידען און פּאָלגליך, קומט אויס אז דער ציוניזם ענטהאלט ניט קיין רעאלן יסוד, זאנדערען עס איז א סאָרט „איידיע פיקס", א פאַנטאַזיע, וועלכע איז לכתחלה ענטשטאַנען אלס רעזולטאַט פון גזרות רעות, גרושים און צרות צרורות אָהן א שעור אויפ'ן אידישען פאָלק, און דארום טראָגט עס א נעגאַטיווען כאַראַקטער אָבער ניט קיין פּאָזיטיווען אימפּולס אַן און פאר זיך זעלבסט.

דוכט זיך, אז אויבערפלעכליך האָבען זיי רעכט, כאָטש געבען זיי אַ גלעט איבער'ן בעקעל, ווער שמועסט נאָך צו איינשטעלען א דעבאַטע מיט זיי, איז דאָך געוויס חס מלחזכיר.

אזוי ווי אָבער מיין ווייניגקייט פארלאָזט זיך ניט אויפ'ן חוש השמועה אליין, האָב איך דארום — נאָך אן אבוועזענהייט פון די לעצטע עלף יאָהר — אליין חוקר ודורש געווען דעם ענין ארץ ישראל און ציוניזם טאגע אויפ'ן פּלאץ זעלבסט צום צווייטען מאָל היינ־טיגען זומער, און אָט וואָס איך האָב אויסגעפונען.

געאָמעטריש איז טאקע ארץ ישראל פארלויפיג זעהר קליין אין פארגלייך צום שטח פון אַנדערע גרויסע לענ־דער, נאָך ווייניגער אלס א שמינית שבשמינית. ווען מיר בעטראכטען אָבער איהרע מעגליכקייטען אין דער ווייטער צוקונפט, איהרע אונגעהויערע נאַטירליכע אוצרות און פּערספּעקטיווע סיי אין קוואַנטיטי און סיי אין קוואַליטי, דאן קומט מען צום באשלוס, אז ארץ ישראל, אונטער די אידישע ענערגישע הענד, סיי אין ארבייט און סיי אין קאַפּיטאל, וועט געוויס קענען אריינ־נעמען א גאָר גרויסען ישוב אין דער צוקונפט, אויב ניט דאָס גאנצע אידישע פאָלק (וועלכעס איז גאָר א קינדהייט צו טראכטען אז עס איז אבסאָלוט נוי־טיג) אָבער א גרויסען טהייל וועט עס זיכער קענען אריינגעמען, ווייל מיר זעהען דאָך שוין יעצט די שטוי־נענדע ענטוויקלונג און האַסטיגען פּראָגרעס וואָס דאָס לאנד האָט געמאכט אין די לעצטע 10 יאהר, און עס איז צו האָפען, אז מיט יעדעס יאהר ווייטער, וועט די ענטוויקלונג שטייגען, ניט נאָר פּראָפּאָרציאָנעל אַן און פיר זיך זעלבסט, זאָנדערען אויך, לויט דעם לאָ־גישען חשבון פון „מאה מכם רבבה וכו'", ווי רש"י פינודירט אין פּרשת בחקותי.

מאנכע וועלען פילייכט פרעגען: און וואס איז מכח די אראַבער? אָבער מען טאָר ניט רעדען פון ארץ ישראל אין איין אָטהעם מיט א פּאָליטישען פּראָבלעם. כלל זה נקוט בידך אז, דער ציוניזם איז באַזירט אויפ'ן פּרינציפּ פון יושר און גערעכטיגקייט, וועלכעס קען ניט זיין בכפיפה אחת מיט פּאָליטיק... אַי די יעצטיגע שווע־ריגקייטען? מוז מען פארלויפיג לאָזען די גלות אידען אָנגעהן מיט זייער „מה־יפית" פּאָליטיק, וועלכעס איז, אין תוך גענומען, גאר ניט קיין ציוניזם — געוויס ניט אזעלכעס, ווי די נביאים אונזערע האָבען פּראָפעצייהעט — זאָנדערן אַ סאָרט תערובת פון חירות בתוך עבדות און ווען די צייט וועט קומען וועט דיעזער סארט פּאָ־ליטיק אויסגעוועבט ווערען. „מה שיעשה הזמן לא יעשה השכל" א פּשיטא שוין די פּאָליטיק איז דאָך געוויס ניט וויכטיגער פון שכל...

ווען די וועלט וועט ווערען אביסעלע מעהר גע־סטאַטקעוועט. די פינאנסען איבעראל וועלען זיך סטאַ־ביליזירען, דער קאָמערציעלער פארקעהר וועט ווערען געזיכערט, און בכלל די געמיטהער פון יעדער פאלק, ראַסע, נאַציאן און מלוכה, וועלען ווערען מונטערער, עטוואס מעהר ליבעראל, דאן וועט די אַראַבישע פּרא־גע אין ארץ ישראל מוזען פארשווינדען כהרף עין. ווייל וואס א שטייגער קענען די אַראַבער פאדערען? ארץ ישראל אלס אַ נאַציאנאלע היים זייערע, איז דאָך לע־כערליך. די אַראַבישע נאַציאן אלס א גאנצע, האָט קיינמאָל ניט ארויסגעצייגט דעם ווילען צו שטעהן פאר־אייניגט אונטער איין פאָהן, ווען זאָגאר זיי האָבען ניט געהאַט קיין מכלומר'שטען תירוץ פון ציוניזם. חעדזשאס, מעסאפּאָטאמיען, סיריען, נעזשעד, א. ד. גל., אָט די אלע פּראווינצען, וועלכע יעדע פון זיי וואלט געקענט אריינגעמען די אַראַבישע נאַציאן אונטער איהרע פליגעל, זיינען אימער געווען צוברעקעלט און צו־ריסען. דער „טראנסזשארדאנא" זעלבסט, וועלכעס איז היינט אַ מלוכה פיר זיך זעלבסט און א ריינע אַרא־בישע פּראווינץ, קען אריינגעמען, ניט נאָר די ביסעל אַראַבער פון ארץ ישראל, זאָנדערן 6 מאָל אזוי פיל, און דאָס לאנד דאָרט איז געוויס ניט ערגער ווי דאָס נאָך פאָרלויפיג אונענטוויקעלטע ארץ ישראל.

טו וואס זשע קענען די אַראַבער פאדערען אין ארץ ישראל מעהר ווי וואוין רעכט פיר די ביז איצטיגע סיטיזענס? און אויב אזוי, איז דאָך די אַראַבישע

שרעק נאָר א חלום. נאַטירליך, אויב דער ציוניזם וועט אָנגעהן מיט דער פּאָליטיק פון א רחמנות פּנים־דיגען כאַראַקטער, וועלען די אַראַבער אלץ שטעהן דאַ־געגען, ווייל דאָס ליגט אין זייער בלוט און פּסיכאָלאָ־גיע צו וועלען וואָיעווען איבער'ן שוואכען. אומגע־קעהרט אָבער, ווען דער ציוניזם זאָל זיך ארויסשטעלן אלס א געזעצליכע פאדערונג מיט די מאָראלישע און יורידישע שטיצע פון דער וועלט, דאַן וועלען די אַראַ־בער מוזען בויגען דעם קאָפּ.

נאָך א וויכטיגער פּונקט מוז דאָ באמערקט ווערען, אז די יעניגע, וועלכע דיינקען דאָס דער ציוניזם האָט באקומען זיין ריכטיגע התעלות הרוח און אויסטייטש דורך די באלפור דעקלאַראַציע, מאכען זיי א מיאוס'ן טעות.

אין געגענטייל, ווען ניט די דעקלאַראַציע וואָלט דער ציוניזם ניט באפּלעקט געווארען מיט די אומריינע געדאנקען און פאַלשע כונות וועלכע געפינען זיך אין דער דעקלאַראַציע, ווייל דער ציוניזם איז ניט נאָר א באגעהר צו מאכען די ערמעגליכונג פון אידישע קאָלאָ־ניזאַציע אין „ארץ ישראל", זאָנדערן אויך, אין דער עיקר, צו מאכען ארץ ישראל א יודען־שטאַט פּאָליטיש ניט ווייניגער ווי ענגלאנד פאר ענגלענדער, און אין דעם ליגען די חלוקי דעות פון פילע ציונים זייט די אחד העם'יסטען און הערצל'יסטען.

ביים יעצטיגען מאָמענט מוז מען אָבער אויס־קלייבען דאָס בעסטע פון דאָס ערגסטע וואס איז שוין געשעהן. אבער אין יעדענפאל, ניט ווערען אבהענדיג און ענטמוטיגט. מיר מוזען צוריק ערוואכען אין דעם גייסט פון א נחמיה'ן. מיט איין האנד זיך פּראטעקטען פון בייזע פּאָליטישענס... און מיט דער צווייטער האנד בויען און פּלאנצען און סוף הכבוד לבא, ווייל די ארץ ישראל וואס מיר ערווארטען איז ניט א באגרעניצטע פון קאנטארא ביז נאָך עכו אדער פון ים הגדול ביז'ן ירדן, ניין! דאָס קען נאָר דיענען אלס קעפּיטאל אליין, אלס ווארצעל, אבער די צווייגען — די ברייטע שיכטען פון אידישען פאָלק וועלען געוויס זיך צושפּרייטען רעכטס און לינקס ווייל די צוקונפטיגע דורות וועלען האָבען דעם זכות אבות וואס מיר אַרבייטען יעצט פאר זיי. אונזער געלד און שוויים, מיהע און זאָרג, פיין און אַנגסט וואס מיר פארפּלאַנצען יעצט אין די קליינינקע ארץ ישראל, מוז און וועט געוויס ארויס־שפּראצען און זיך צובליהען אין גרויסע צווייגען פון א ריזיגע ארץ ישראל.

דעסגלייכען דער ציוניזם, מוז ענטפּלעקט ווערען אין זיין אמת'ן גייסט, נישט ווי פיעלע דיינקען אלס „איידיע פיקס" זאָנדערען, אלס פּאָזיטיווער נשמה־דראנג צו עטוואס הערליכעס און פּראכטפול, פון ווע־מעס קוועלע עס זאָל ארויסשפּרודלען א מאָראל פאר דער גאנצער וועלט, א ליבעראליזם פאר אלע ראסען און נאציאנען, און אַ תורה, א יוניווערסאלע לעהרע פאר'ן גאנצען ערד קוגעל.

בריעף פון שוחטים

דער מצב פון שוחטים און כשרות אין אמעריקא

שיקאַגאָ

שיקאַגער אגודת השוחטים איז איינע פון די גרעסטע פון אַמעריקא, זי צעהלט 160 מעמבערס. אין דער קורצער צייט פון איהר עקזיסטענץ האָט זי דורכ־געמאַכט פילע קאַמפּען. די קאַמפּען זיינען געווען פיל מאָל זעהר שווערע, נאָר דורך די גוטע טאַקטיק פון איהרע פיהרער איז איהר געלונגען צו איבערקומען שווערינקייטען.

די מעמבערס, ווען זיי דערמאָנען זיך אָן זייער פינסטערען עבר, ווען זיי זיינען געווען עבדים ביי די טבחים און האָבען געאַרבייט עבודת פּרך פאַר אייניגע דאָלער אַ וואָך, דאַנקען השם יתברך פאַר זייער יעצ־טיגען צושטאַנד אונטער דער אגודה, אָבוואָהל דער פאר־דינסט פון פילע מעמבערס איז ווייט פון צו קענען ערנעהרען זייערע פאַמיליעס. דאָס איז די שולד פון דער צייט. די שלעכטע צייט שאַנעוועט קיינעם, עס רופט זיך אויך אָפּ אויף די שוחטים. די אגודה פון איהר זייט אָבער טוט אַלעס מעגליכעס צו העלפען די ליידענדע מעמבערס — מיט קליינעם ערפאָלג. מען טרייסט זיך דאָך מיט דער האָפנונג, אַז אַ פאַרבעסערונג אין דער אַלגעמיינער לאַגע וועט אויך ברענגען אַ פאַר־בעסערונג אין דער אגודה.

די הויפּט סופּאָרטערס פון דער אגודה זיינען יעצט די רבנים יחיו, זיי זיינען איהרע בעסטע און טרייעסטע פריינד. זיי האָבען די השגחה איבער די פעהיגקייט און קאָמפּעטענס פון די שוחטים אלס שוחטים און זיי פּאַסען אויף, אַז עס זאָל ניט פאָרקומען קיין הסגת גבול צווישען די שוחטים און אויך אַז די אגודה זאָל ניט טאָן וועלכע אונרעכט צו אַ מעמבער. געפינט אַ מעמבער אַז מען האָט איהם ניט געגעבען זיין רעכט, רופט ער די אגודה צו אַ דין תורה און די אגודה מוז נאָכקומען דעם פּסק דין פון די רבנים.

די אגודה פון איהר זייט איז ניט כפוי טובה, זי ווייס ווי צו שאַצען איהרע סופּאָרטערס און אמת'ע

פריינד און באַצאָהלט ווי ווייט זי קען. אַזוי האָבען זיי צום ביישפּיל פאָריגען יאהר זיך פאַרפליכטעט צו שאַפען פאַר דעם ועד החנוך פינף טויזענט דאָלער. דאָס איז א גרויסע סומע יעצטיגע צייטען.

היינטיגען פאַר פסח האָבען די געעהרטע רבנים ביי א מיטינג אין דער אגודה געמאַכט אַן אַפּיל פאַר די תלמוד תורה טיטשערס און די אגודה געשאַפען טויזענט דאָלער. דאָס האָט מען געטאָן ניט קוקענדיג דערויף וואָס מען האָט געהאַט גענוג אויך אייגענע שוחטים מעמבערס וואָס מען האָט באַדאַרפט געבען מעות חטים.

אויסער דעם האָבען די שוחטים פון דער אגודה געשלאַכט זעקס טויזענט עופות פאַר מעות חטים פאַר אַ גאַנץ קליינעם פרייז, אום צופרידענשטעלען די קהלה וועלכע האָט געמענעדזשט די אויסטיילונג פון די מעות חטים.

וואָלט אַלעס דאָך גוט געווען ווען עס וואָלט ניט געווען אַנדערע צרות וואָס מאַכט די עקזיסטענץ פון דער אגודה אונזיכער און פאַרשאַפט איהר ניט אַזוי ווייניג זאָרג. איין צרה איז אַן אויסערליכע, און די צווייטע איז אַן אינערליכע, און זי איז די גרעסטע און געפעהרליכסטע.

די אגודה האָט אויסצושטעהן פיל פון אַ טייל זעלבסטגעוואָרענע שוחטים, וועלכע שלאַכטען ביי גויים און שעדיגען דאַמיט די פרנסה פון די קצבים, ווי אויך פון די שוחטים. אויסער דעם וואָס זייער כשרות איז אָהן קאָנטראָל־השגחה און איז אַ ספק־ספיקא. די קהלה האָט געטרייט צו ברענגען זיי צום טרייעל, און מען ווייס ניט ווי עס וועט געהן, ווייל ליידער געפינען זיך אונפאַראַנטוואָרטליכע רבנים וואָס שטיצען די צוויי־פעלהאַפטע שוחטים, און זיי קימערט ניט וואָס דורך זייער שטיצע זיינען זיי מאַכיל טריפות און ברענגען צו אַ חלול השם ביי גויים און ביי אידען. זייערע קליינליכע אינטערעסען שטעהען ביי זיי העכער פאַר כשרות און אַלעס וואָס הייסט יהדות. אָהן זייער שטיצע וואָלטען די עברינים שוחטים קיין קאָפּ ניט געקענט הויבען און וואָלטען געמוזט זיך אומקערען צו זייערע פריהערדיגע פרנסות, אָבער האָבענדעג אַ טייל רבנים אַלס העלפערס, האָבען זיי געמאַכט אַ געגען־קלאַגע און האָבען אָנגעקלאָגט די רבנים פון ועד השחיטה אויף הונדערט טויזענט דאָלער. דעם אויס־גאַנג פון דעם שענדליכען טרייעל וועט מען שפּעטער זעהן. אין יעדען פאַל וועט עס קיין געזונט און כביד צו דער אגודה ניט צוגעבען.

מען זאָגט אַז איין צרה איז קיין צרה. דער שפּריכ־וואָרט פּאַסט זייער גוט צו דער אגודה. ניט גענוג וואָס מען האָט צו קעמפען מיט אויסערליכע שונאים, האָבען מיר אויך אינערליכע שונאים, און די לעצטע טוען דער אגודה פילייכט מעהר שאַדען ווי די אויסערליכע, — ישמרני ד׳ מאוהבי ומאויבי אַשמיר את עצמי. אַ טייל מעמבערס לאָזען ניט צו אַז די אגודה זאָל מאַכען אָרדער אין איהר פיהרונג, און דערמיט שטאַרקען די אגודה אינערליך, אַ זאַך וואָס זי האָט פאַרגאַכלעסינט אין דער גאַנצער צייט פון איהר עקזיסטענץ, און האָט איהר ניט געלאָזען מאַכען איין שריט פאָרווערטס.

די אינטעליגענטע מעמבערס זעהען איין, אַז די אגודה, צוליב איהר אונאָרדנונג, ווערט געטריבען צו אַ קאַטאַסטראָפע, און אַגיטירען שטאַרק פאַר אַ באַל־דיגע ענדערונג, אַזוי לאַנג ווי עס איז נאָך ניט צו שפּעט, אָבער, ליידער, די זאָגענאַנטע רעדעל פיהרער מיט קליינע מוחות לאָזען ניט צו. ווארום — איז ניט שווער צי פאַרשטעהן, ווייל אין קאַלעמוטנע וואַסער איז לייכט צו כאַפּען פיש.

אום צו כאַראַקטעריזירען דעם צושטאַנד אין דער פיהרערשאַפט וויל איך ברענגען איין פאַקט פון פילע, און דאָס וועט זיין גענוג צו באַווייזען דעם כאַאָטישען צושטאַנד.

פאַר אַ קליינע צייט צוריק האָט מען עלעקטעט אַ נייעם פּרעזידענט, אַ מאַן מיט ענערגיע און שטאַרקען ווילען. מען האָט געהאָפט, אַז ער וועט וואָס אויפטאָן, האָט מען איהם אָבער געצוואונגען צו מאַכען אַן עקזע־קוטיוו פון 40 מעמבערס. האָט איהר געהערט, 40! האָבענדיג אַזאַ גרויסען סטעף פון יועצים, איז ער גע־וואָרען בטל בששים, און עס איז לעבעדיג! און מיינט מען פילייכט אַז עס ענדיגט זיך מיט די 40? ניין! עס איז דאָ נאָך 33 לייטע פון ועד השחיטה וואָס נעמט זיך אַ גרויסע דעה אין דער הנהגה פון דער אגודה. אַלזאָ, צוזאַמען איז 73 אָפיסערס אין אַ יוניאָן פון 160 מעמבערס.

איז נאָך ניט צייט צו עפענען די אויגען פון די מעמבערס און זיי זאָלען איינזעהן, אַז עס מוז עטוואָס געטאָן ווערען, און טאַקע באַלד?!

שמואל בראַנדהענדלער.

ווערטהער רעדאַקטאָר פון די שוחטים שטימע:

איך בעט אייך מיר צו געבען אַן עצה אין מיין יעצטיקער פאַרצווייפעלטער לאַגע. איך בין דער ערש־טער אָנצוהאַלטען די יעצטיקע שטעלע 10 יאהר צייט אין אַ שטעטעל פון 60 אידישע פאַמיליעס פאַרמענ־ליכע אידען. דער דעפּרעשען האָט דאָ אויך געטראַפען, אָבער דיזע שטעדטעל האָט אַ נאָמען אַפילו אין דער יעצטיקער קריטישער לאַגע אַז אידען מאַכען דאָ בעסערע ביזנעס ווי איבעראַל. אָבער פאַר שוחטים איז דאָ אי־מער געווען גרויסע צרות, קיין לאַנגע יאהרען האָבען זיי ניט געהאַט, נאָר גרויסע צרות. איך, אַלס יונגער מאַן אָנקומענדיג 35 יאהר, האָב איך זיך איבערגעגע־בען מיט מיין גאַנצען פייער צו מיין ארבייט, אויפ־געטאָן פילעס פאַר אידישקייט מיט מיין כח און מיט מיין געלד. אַפילו פאַר דורכפאָהרער, וועלכע איך האָב זיי דאָ 4 און 5 א וואָך, איז מיין הויז געווען פּתוח

לרוחה און נאָך א נדבה צוגאָב. איך האָב געשאפען פאר די 10 יאהר צייט א גוטען נאָמען פאר מיין קהלה דורך מיינע באהאנדלונגען. הן ביי קריסטליכע סביבה, הן ביי דער אויסערליכער וועלט. געטאָן מער וויפיל מיין אגרימענט האָט מיר ערלויבט, טאָג און נאכט געווען ביזי, זיי צופרידענגעשטעלט אין אלע אופנים, ווייל איך דארפט וויסען, ראשית, איז זעהר שווער צופרידענ־צושטעלען 60 ב"ב און ספעציעל אין א קליין שטע־טעל; והשנית, אז זיין דער שוחט פון א קליין שטע־טעל מיינט זיין אלעס, און דאָס בין איך: חזן, שוחט, מלמד, מוהל, און אלעס וואס א קהילה פאדערט האָט מען אין מיר געפונען, אפילו א חברה קדישא מאַן. אָבער, ווי אלע מאָל, האָט מען אין דעם קליינעם שטעטעל פיינט געהאַט דעם קהל'שען מענשען. ספע־ציעל אין מיין יעצטיגען שטעטעל. לעצטען יאהר האָט מען מיינע שכירות פארקלענערט אויף 15 פרא־צענט. איך מוז אייך באמערקען, אז פאר די אלע זאכען מיט מיין שווערע ארבייט האָב איך קיין גרויסע שכירות ניט באקומען, כאָטש מיין פאמיליע באשטייט פון 8 נפשות, וועלכע מוזען ארויסקוקען אויף מיין הילף, דערצו זיינען די הוצאות אין א קליין שטע־טעל פיל גרעסער פון דער גרויסער שטאָט, ספעציעל אין דיזער שטעטעל. מיין האָפענונג איז אלע מאָל געווען אז אידען וועלען מיט דער צייט שעצען מיין גוטע ארבייט און פארשטיין מיין ווערדע. אָבער די זאך לאָזט זיך אויס גאר פארקערט. יעצט האָב איך אָפיסערס גרויסע עמי הארצים און מען האָט פאררופען א מיטינג און געפאסט 14 אקעגען 12 פאלגענדע קאָנ־דישאָנס: אז ראשית, מוז איך אליין נעמען אויף זיך דעם חדר, עס הייסט איך דארף אליין פארהאנדלען מיט די עלטערען פון די קינדער, און די קאָנגרעגיישאָן גאַ־ראנטירט מיר 1 דאָלאר פון א קינד. דאָס הייסט, ביי יעצטיגער צייט, 16 קינדער. אויף דעם סמך נעמט מען פון מיר אראָפּ פרישע 50 דאָלער א מאָנאַט. דאָס מיינט, אז פון מיינע קליינע שכירות ווערט אראָפּגענו־מען 50 פּראצענט.

ראשית גלויב איך ניט, אז עס איז פאראן א קהילה, וועלכע זאָל האָבען געמאכט אזא געזעץ, אז ווייל די קאָנגרעגיישאָן קען ניט אָדער וויל ניט אויס־האַלטען די תלמוד תורה, זאָל מען דאָס ארויפוואַרפען אויף דעם ארימען שוחט, ער זאָל דאָס אויסהאלטען. והשנית, אראָפּצונעמען 50 פּראצענט פון קליינע שכירות, וואס הן דער פּראפּאזישאָן הן דער צווייטער, מיינט פּשוט מיין אונטערגאנג.

די אורזאכע, ווי עס זעהט אויס, איז אז זיי ווילען פון מיר פּטור ווערען, האָבען זיי מיר געגעבען אזעל־כע קאָנדישאָנס איך זאָל אליין אנטלויפען. ווייל זיי ווייסען אז אין דער איצטיקער קריטישער צייט איז שווער צו באקומען א שטעלע, ספּעציעל אזא פאמי־ליע ווי איך, און דערצו אזוי אָרים, פארמאָג ניט מיינע אייגענע אפילו 100 דאָלאר, נאָך דערצו גאָר א בעל חוב. נאָר זיי האָבען יעצט א געלעגענהייט צו נעמען נקמה פון אַ שוחט. פאָדער איך פון זיי 500 דאָלאר און 3 חדשים נאָטיס אדער מען זאָל ברייגען א רב און זיך פארלאזען אויף איהם. אָבער זיי ווילען ניט ווי־סען פון חזקה. זיי טענה'ן אז איך בין אלע מאָל גע־שטאַנען ביי זיי אויף אַן אַגרימענט. און יעצט איז מיין צייט געענדיגט. אויב איך וויל ניט אָננעמען זייערע קאָנדישאָנס קען איך זיך גיין.

איך האָב קיין אַנדער ברירה ניט געהאַט ווי צו סטאפען מיין ארבייט, ווייל איך קען בשום אופן ניט אָננעמען קאָנדישאָנס צו ווערען א פּריוואט מלמד וועל־כעס וואָלט געמיינט סיי ווי גיכע ענדע, און דערצו איז מיר ניט מעגליך צו מאכען א לעבען. איינינע שיקען נאָך בשר אין דער גרויסער שטאָט, וועלכע איז 175 מייל ווייט פון מיר. איך דיינק אויך אריינצושטעלען אין די פּייפּערס אן אזהרה לשוחטים. סיי ווי עס איז זייער טרויעריג מיין יעצטיגע לאגע. נעמען זייערע קאָנדישאָנס איז מיר ניט מעגליך. ראשית, וואלט איך געווען דער ערשטער אפילו אין קענעדע און אייך אין די סטייטס צו מאכען אַן אָנפאַנג אז דער שוחט דאַרף אויסהאלטען א תלמוד תורה, והשנית קען איך אפילו אזוי ניט מאכען אפילו אן ארים לעבען. ווענד איך זיך צו אייך וועגען אַן עצה. איל וויל אייך באמערקען, אז אין מיין יעצטיקע לאגע קען איך אפילו ניט אָנ־האלטען אויף לאנג מיין אזהרה, וועלכע קאָסט זייער טייער.

האָפענדיג אז איהר וועט מיר געבען אין גיכען אייער עצה תשובה, הן פּריוואט, הן דורך די „שוחטים שטי־מע".

דער קאָנטרי שוחט.

אָנמערקונג דער רעדאַקציע.

מיר בעטען אונזערע לעזער בכלל און די שוחטים בפרט שרייבען זייער מיינונג דורך די „שוחטים שטימע" וואָס קען געטאָן ווערען פאַר דיזען פאַרצווייפעלטען ברודער שוחט. וואָס זאָל ער יעצט טאָן?!

אונזער נייער אדרעס

מיר קריגען פילע בריף אויף אונזער אַלטען אַדרעס, לאָזען מיר ווידער אַמאָל וויסען, דאָס מיר האָבען זיך אַריבערגעקליבען אין אַן אַנדער דירה, וואו עס געפינט זיך דער אָפיס פון דער שוחטים יוניאָן און אויך פון דער „שוחטים שטימע".

ווענדעט זיך צו אונז אויפ'ן נייעם אַדרעס:
233 East Broadway, New York, N. Y.
Telephone ORchard 4—1938-9602

נעשה ונשמע!

פון הלל יעקב הורוויץ, שו"ב גאלוועסטאן, טעקסאס

פילע טויזענדער יאהרען זיינען געלעגען אויסגע־שפרייט איבער פארשיידענע בתי קברות, איבער בערג און טאלען טויטע אויסגעטריקענטע ביינער, צואוואר־פען אהן א סדר, ניט וויסענדיג צו וועלכע קערפערס זיי באלאנגען און צו וועלכע גלידער זיי שליסען זיך. מענשען געהען פארביי, וואַרפען א בליק אויף די קופעס מענשען־ביינער, גיבען פילייכט א קרעכץ, לעזען אפשר איבער א פאר מצבות: פ"נ פלוני בן פלוני, און געהען ווייטער. קיינער פאלט נאר ניט איין אין גע־דאנק, אז די קופעס מתים, די פארשפרייטע, צואוואר־פענע, אויסגעטריקענטע ביינער קענען זיך צוזאמענ־שליסען גליד צו גליד און פארמירען קערפערס און ווערען אנגעפילט מיט פלייש, מיט הויט, מיט אדערן און נערוען, מיט מארך און מיט לעבען.

שטעהט דער גלות־נביא יחזקאל, באטראכט זיין גלות־פאלק וואס ווערט געטריבען פונ'ם פיינד, ערגער ווי פיה (ווייל פאר פיה איז דאך פאראן א „צער בעלי חיים כאסייעטי"), קיין רחמנות פאר זיי. און זיי, די לעבעדיגע מתים, ווי טרוקענע ביינער, לאזען זיך וואל־נערען אהן שום פראטעסט. און פון יחזקאל'ס פאר־טריבט הייסעס הארץ לאזט זיך ארויס א געשריי: „א, ג', התחיינה העצמות היבשות האלה?"

און דער נביא בלייבט ניט שטעהן פארצווייפעלט. ער פאנגט אן זיין געטליכע אויפלעבונגס ארבייט: ער שרייט, ער רופט, ער וועקט! און, מערקווירדיג — עס ווערט א שטורם, עס הערט זיך א באוועגונג, עס הויבען זיך אן רוקען און באהעפטען ביין צו ביין, ביז זיי פארמירען סקעלעטען. דער נביא לאזט ניט אפ. ער ארבייט מיט מעהר פלייס, מיט מעהר ענערגיע, און ער דערזעהט ווי די סקעלעטען ווערען אנגעפילט מיט פלייש, מיט הויט, מיט מוסקולס, מיט אדערן, מיט נערוען און מארך. אבער עס פעהלט נאך לעבען אין זיי. די געטליכע השגחה קומט איהם אבער דא אויך צו־הילף, און עס ווערען איינגעבלאזען אמת'ע נשמות אין די ערשט געוועזענע טויטע טרוקענע ביינער, און זיי שטעהען אויף — א גרויס, גרויס, מעכטיג פאלק!

ניין, דאס איז ניט קיין פאנטאזיע, נאר א ווירק־ליכקייט. שרי לי מרי דער תנאי ר' יהודה, וועלכער זאגט אז משל היה. איך בין מסכים מיט'ן תנאי ר' יוסי הגלילי, אז די מתים שהחיה יחזקאל עלו לא"י, נשאו נשים והולידו בנים ובנות; און ר' יהודה בן בתורה איז מעיד אויף זיך, אז ער איז אן אייניקעל פון זיי, און האט זאגאר די תפילין פון זיין זיידען (סנהדרין צ"ב).

יאהרען און יאהרען איז די לאנג פון די שוחטים דא אין לאנד געווען א מיזעראבעלע, ווייל דער פונ־דאמענט זייערער, דער כח התורה פון די רבנים, אויף וועלכען זיי האבען זיך סומך געווען, איז אליין געווען ווי א קנה רצוץ. דאס פאלק איז געווען גלייכגילטיג און די שרי הטבחים, ד"ה די בעלי בתים פון די שלאכט־הייזער, די מארקעט־לייט און די בוטשערס האב־בען געקוקט אויף די רבנים מיט די שוחטים ווי אויף א מין אנשיקעניש ר"ל, אדער ווי א סארט איבעל וואס מען מוז זיך האלטען אן זיי צוליב ביזנעס, איז דארום וואס ווענינער מען צאהלט זיי, וואס ערגער מען באהאנדעלט זיי, אלץ בעסער. אזוי לאנג ווי די פראספעריטי האט אנגעהאלטען און די בעלי בתים האבען זיך געוואַרפען מיט טויזענדער אויף אלע פאר־געניגענס, האבען זיי זיך ווענינ געקימערט אויב עס האט זיי געקאסט מיט עטליכע דאלאר מעהר אויך אט די „כלי קודש חברה".

אבער דער רעדעל האט זיך א דרעה געגעבען אויף צוריק, און גלייך האבען עס גענומען פיהלען די רבנים און ספעציעל די שוחטים, און העלפען קענען זיי זיך ניט. ווי די ווירדיגע שוחטים הלל בן שחר בצלאל העלער א. אנ. שרייבען: מיר זיינען אין דער בחינה פון יענע עצמות היבשות. און דא קומט די אגודת השוחטים מיט דעם יחזקאל־גייסט און מיט דער געטליכער „שוחטים שטימע", אזוי ערהאבען, אזוי גייסטרייך, אזוי איבערצייגענד, וואס נאר אזא גייס־טיגער ריז, אזא גאונות'דיגע פערזענליכקייט ווי הרה"ג ר ש"ל הורוויץ אלס רעדאקטאר קען ארויס־

למנצח

מאת שלמה אונגאר.

אלהי הרוחות, רוכב גבהי דמים,
אהה! שור בשפלתי, ראה מצבי,
כצנה הבתרתי משנאים וקמים,
ישטמוני על ולא חמס, יפלחו לבבי.

אנשי רשע המה, קציני סדום,
מתגוללים על נקי, יישביעוני כלימה.
יבוססוני, ירמסוני, רמוס והלום,
ירדפוני חנם, ירדיכוני על בלי־מה.

יגרשוני מן גו, כמצורע, כמנוגע,
מחוץ למחנה הרחק, ישימו מנוחתי.
ההו בינתי תסתתר, והייתי משוגע
מפסיעותיהם הנסות בקרקע נשמתי.

מדוע תתנשאו, תרומו ראש בגאוה,
כמו מחומר נעלה רוחכם קצצה.
ואני נעלב, נאלח, מוצג לראוה,
כמו מאוצר ערפל נשמתי קורצה.

אלהים ימאס מנחתכם, מנחת קין,
תועבת ד' אנשי שחץ, מדברים גבוה.
הוי! אבוהים ביענים, צרי עין,
התדמו, כי ננבתם גם את אלוה?

שופט כל הארץ לא יעשה עול,
זאת תורנו תולדותנו, ותורת האל.
עדים המה יון ורומא, אשור ובבל,
אשר תמו לנצח בהתגרם בישראל.

ואני, צורי! אם ההריבו היכלי, ומזבח־זהבי,
אחזיק בקרנות ספרך אשר כתבת.
עוד נישאר במעמקים מזבח־לבבי,
ואקריב עליו מטעמים כאשר אהבת.

ואשא עיני למזרח, מקום חבלתני הורתי,
שם ערש ילדותי, גם ארץ תקותי.
שם אתנה בששון תוקף צרתי והותי
ששבעתי בגולה, טרם בא מציון עזרתי.

נעבען, — קענען מיר האָפען, אז מיר וועלען זעהן די עצמות היבשות פֿאראיינינט אין קערפֿערשאפֿטען מיט אמת'ן רוח החיים.

אָבער ביז יעצט, דענק איך, איז נאָר געווען ביי אונז דער „נשמע" בעפֿאָר דעם „נעשה" (משום עת לעשות ל"ד הפרו . . .), יעצט איז נעקומען די צייט פון „נעשה" און נאָכדעם ערשט „נשמע". דער צוועק פון דער גרויסער קאָנווענשאָן וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען וועט ניט פֿאַרפֿאַלקאָמט ווערען סיידען אַלע שוחטים פון אַמעריקא וקענעדע וועלען זיך אָנשליסען אָן דער אגודה, און אום דיזעם צו עררייכען מוז די אגודה ווירמען דיזען יאָהר פֿאָר ס ט י י ט ק א נ ג ו ע נ ש א נ ס, ד. ה. די שוחטים פון יעדען סטייט און פון יעדער שטאָדט און שטעדטעלע זאָלען זיך צוזאַמענקומען אין איין נעוויסען פּלאַץ, אין איין באַשטימטען טאָג און דאָרטען זאָל זיך געפינען אויסדריקליך א פֿארטרעטער פון דער אגודה. ערשטענס, ווייל אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, און צווייטענס טאָקע צו הערען און זעהן די נביאי זמננו, וועלכע וועלען אייך געבען א רוח חיים. און וען די סטייט שוחטים וועלען זיין אַלע פֿאראייניגט און פֿארזיכערט פון הסגת גבול און אַנדערע פּורענויות, וועט וועלען די אגודת השוחטים לויט דעם פּלאַן פון"ם ועד הפועל ווי עס דריקט זיך אויס ד' אברהם אולמאן אין זיין בריף (ש"ש, 2—2) איינע פון די שטארקסטע און שעהנסטע אגודות וואָס וועט פֿארבעסערען דעם מצב הרבנות און דעם מצב היהדות בכלל ובפרט. אמן הלל"ה.

השומר

ירחון מוקדש להזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויין, העורך.

הרמב"ם ותורתו

(הרצאה שהרצה בעברית הרב שמריהו ליב הורוויין)

המשך)

האָדם ותעודתו בתבל. — בדרך כלל יש לדעת שכל הנמצאים שתחת גלגל הירח נמצאו בשביל האָדם לבדו, וכל מיני החיות יש מהם למאכלו כצאן ובקר וזולתם, ויש מהם לתועלתו בזולת המאכלים כמו החמור לשאת עליו מה שלא יוכל להוליך בידו, והסוסים להגיע בהם מחלך דרך רחוקה בימים מועטים, ומהם מינים שלא נדע להם תועלת, ויש בהם תועלת לאָדם ולא יכיר אותם, וכן האילנות והצמחים מהם למאכלו ומהם לרפאותו ממחלותיו, וכן העשבים ושאָר המינים. וכל מה שתמצא מן החיות והצמחים שאין להם תועלת מזון ואין בו לפי מחשבתך שום תועלת, דע שהדבר ההוא לחולשת שכלנו, ואי אפשר לכל עשב ולכל מין מבעלי החיים, מן הפילים עד התולעים, שלא יהיה בהם תועלת לאָדם, והמופת על זה שהחי בכל דור ודור יגלה לנו עשבים ומיני פירות שלא נגלו לקדמונינו ויש בהם תועלות גדולות, ואין ביכולת אָדם להיות דעתו כוללת תולעת כל צמח הארץ, ואולם נגלה ענין כדרך הנסיון על הדורות החולפים.

אבל אם תאמר מדוע נבראו הסמים הממיתים, כגון עשב הנקרא בי"ש ועשב הדם אשר ימות בה האָדם ואין בהם תועלת, ראוי לך לדעת שיש בהם תועלת, שאם תמית בעת שיאכלו אותה, לא תמית בעת שיחבשו בה על גבי הגוף, וכשתכיר כי תועלת גדולה יש לאָדם באפעה ובנחשים קל וחומר במה שהב מוטעים מהם בהיזק, וכאשר מצאו שתכלית כל אלו הענינים הוא למציאת האָדם, הוצרכנו לחקור כמו כן למה נמצא האָדם? ומה היתה כוונת יצירתו? וכאשר האריכו לחקור בענין זה מצאו לאָדם פעלים רבים מאד, שהרי כל מיני בעלי חיים והאילנות יש להן פעל א' בלבד או ב' פעלים, כמו שאָנו רואין הדקלים שאין להם פעל אלא להוציא התמרים, וכן שאָר האילנות, וכן החיות נמצא בהם מי שיארוג בלבד כמו העכביש, ומי שיבנה כמו השממית והוא צפור דרור המקננת בבתים בזמן החום, ומי שיטריף כאריה, אבל האָדם יעשה מעשים רבים משתנים זה בזה. וחקרו על כל פעולותיו פעל לדעת תכלית בריאָתו מאלה הפעלים, ומצאו, כי תכליתן פעל א' בלבד, ובשבילו נברא, ושאָר פעליו הם לקיים עמידתו כדי שישלם בו הפעל האחד ההוא, והפעל הזה הוא לצייר בנפשו הסודות המושכלית, ולדעת האמתות על פי מה שהם עליו, שהדעת נותן ששוא ושקר להיות תכלית האָדם לאכילה ולשתיה ולבעילה או לבנות קיר, כי כל אלה מקרים מתחדשים עליו לא יוסיפו על כחו הפנימי, ועוד שהוא משתתף בזה עם רוב הברואים, והתכמה היא אשר תוסיף על כחו הפנימי, ותעתיק אותו ממעלת בוז למעלת כבוד, שהרי היה האָדם בכח וחזר אָדם בפועל, והאָדם קודם שישכיל וידע, הוא נחשב כבהמה, לא נבדל משאָר מין החיות אלא בהגיון, שהוא חי בעל הגיון, רוצה לומר: בהגיון שהוא מציין לנפשו המושכלות, והנכבד שבמושכלות; לצייר לנפשו אחדות הקב"ה וכל הנלוה לענין ההוא מהאלהיים, ששאָר החכמות אינן אלא להרגיל בהן עד שיגיע לדעת האלהי, והדבור בזה הענין עד כלותו יאריך מאד, אבל עם ציור המושכלות יתחייב להרחיק רוב התענוגים הגופניים, כי תחילת השכל יצייר שחורבן הנפש בתקון הגוף, ותקון הנפש בחורבן הגוף, שהאָדם כשיהיה רודף תאוות ומעביר המורגשות על המושכלות, ומעביר שכלו לתאוותיו עד יחזור כבהמה אשר לא תצייר לנפשה אלא האכילה והשתיה והתשמיש, אָז לא יתוודע הכח האלהי, רוצה לומר: השכל, וישוב אָז כאילו הוא בריה גזורה ושוחה בתוך ים ההיולי, ופירוש ים היולי תוהו.

(המשך יבוא).

היינו דאמרי אינשי

מרגלי בפומא דאינשי לומר: „א חזן איז א נאר". למה?

אך לפי המשנה (ברכות ל"ד) „המתפלל וטעה, אם שליח צבור הוא סימן רע לשולחיו". למה? והלא משנה ברורה היא (ב"ק נ"א:) „השולח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן חייב (המשלח) בדיני שמים, ביד פקח פקח חייב".

לפי זה פשיטא שהחזן הוא אחד מג' דברים דרישא, ולכן המשלח חייב.

רעוו. יעקב גובמאן.
פליינפילד, נ. דזש.

מקום תורה ותורת המקום

מאת הרב שמואל דוב מהרשק
שו"ב ברוטשסטר, נ. י.

אמר ר' יוסי בן קסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד וכו', אמרתי לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ומרגליות, אמרתי לו אם אתה נותן לי כל זהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, אינני דר אלא במקום תורה (אבות פ"ו).

כל ימי, כשהייתי מגיע לאגדה זו, היה לבי הומה בי, קשה היה לי לירד לדעתו של ר' יוסי ולהבין את נמוקיו, שבעבורם דחה את הצעת אותו האיש, שהציע לפניו לדור במקומו, להיות שם רועה רוחני ולהפיץ דעת תורת ה' בין אנשיה.

אם טוב אמנם להיות „זנב לאריות ולא ראש לשועלים" כדברי ר' מתיא בן חרש (אבות פ"ד ט"ו), אבל מה יעשו אלה שעירם אינה מגדלת חכמים בקרבה? האם נזרה היא על עיר כזו להיות תמיד בלי רב ומורה דרך ועל אנשיה להיות נמקים והולכים בבערותם וסכלותם? האם אין זו מחובתו של תלמיד חכם לשים משכנו בתוכם, כדי לפקח על דרכם ולהזהיר עליהם, לטעת בקרבם אהבת תורה ויראת שמים ולהורותם „את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון"?

והלא כבר אמר הלל (שם, פ"ז ה') „במקום שאין אנשים (לישב בראש ולהורות הוראות, ברטנורה), השתדל להיות איש", כלומר, עליך החובה להורות ולהפיץ שם דעת ויראת ה'. ועוד אמרו „כל המלמד תורה במקום שאין תלמידי חכמים, דומה להדס במדבר" (ר"ה כ"ג עמוד א'), שהוא חביב לכל ומשיב נפש העוברים והתועים שם. ואם כן, מדוע דן ר' יוסי על השאלה הזאת רק מנקודת מבטו ותועלתו הפרטית: שטוב לו לדור במקום תורה, ולא שם לבו למצבם ותועלתם של אנשי אותו המקום, אשר אין להם מנהל ומנהיג להורותם דעת וללמדם תורת ה'? האם מדת חסידות היא זו: לעזוב קהלה שלמה לנפשה, מבלי להתעניין בדלות מצבה הרוחני ומבלי להרים אותה משפלותה ובערותה?

אולם אם נדקדק היטב בסגנון הדברים שבין ר' יוסי ובין אותו האיש המחזר אחרי רב לעירו, נקבל מושג ברור על סירובו של הראשון ועל אי רצונו לקבל עליו את משרת הרבנות שם.

אלמלי הסתפק אותו האיש רק בדבריו אלה: „רבי, רצונך שתדור עמנו", כלומר, אתה תהיה לנו לרב ורועה רוחני, למנהיג ומנהל, ואנחנו נטה אוזן קשבת לדברי תורתך ומוסרך הטוב, את פקודתך נשמור ואת כל אשר תצוונו נעשה, — אז ודאי שלא היתה שום הצטדקות לר' יוסי לדחות את הצעתו ולהשיב את פניו ריקם.

אבל מההערה „במקומנו" שהוסיף האיש המציע הבין ר' יוסי: שלא הרי המקום שמשם הוא יוצא כהרי „הארץ החדשה" שלשם נתבקש. היהדות באותה ארץ היא רק טקט של עסק (ביזנעס, צירימוניא בלע"ז), תורה לא יבקשו מפיהו, שאלות איכזר והיתר הוכשרו אצלם זה כבר וגם בעניני אישות לא מפי הרבנים הם חיים, נישואי בתי הבנסיות ויתר פקידי ה„קונגרגיישונס" הם הם המפקדים על „עסקי" היהדות שם, ועליו בתור רב להיות מישועבד וכפוף להם ולתת את הסכמתו לכל דבריהם ומעשיהם, והובתו יהיה גם כן לקבל בסבר פנים יפות ובקידה של הכנעה את פני כל ה„חברים" של הקונגרגיישון שלו ולהניד להם שבחם בפניהם, שצדיקים ישרים המה ולא עולתה בהם.

ואם מוכנים ומזומנים הם להוזיל זהב מכיסם ולהוציא „אלף אלפים דינרי זהב" כדי למנות עליהם רב, אין זאת אלא מפני שגם בזה יש משום אבק של „עסק", כי בתתם את תמונת הרב ביחד עם תמונת הש"ץ המיפורסם שלהם, על המודעות שיפיצו לפני הימים הנוראים, יוכלו להוסיף באותיות של קידוש לבנה ולהודיע ש„פלוני הרב הגאון, רבנו החביב, הדרשן המצוין, פה מפיק מרגליות, אשר כל שומעיו תצילנה שתי אזנין, ישא מדברותיו וירעיש את הלבבות בדרשותיו הנחמדות בבית הכנסת ... בשני ימים טובים של ראש השנה וביום הכפורים, והשומעים יונעם ויהיו מובטחים בכתיבה וחתימה טובה, בשנת חיים ושלום אמן", הכל באורת וכמנהג „הארץ החדשה", ומובן מאליו שאחד מודעה צעקנית כזו ירבו הקופצים על סחורתם, כלומר, יתרבו שוכרי המקומות (סיטם בלע"ז) בבית הכנסת שלהם, כדי להתענג על זמרת הש"ץ ועל דרשות הרב, ובזה תבואתם טובה והכנסתם שלמה.

ונוסף לזה ישמיש להם הרב גם בתור מקונן, להספיד את הנפטרים „הלוידים והג'נטלמן" שלהם, ובעבור זה יקבל אמנם מתנות יפות „אבנים טובות ומרגליות", הכל לפי מדת ההספד, לפי קצב הניגון, לפי כמות התהילות והתשבחות שיפזר לכבודו של הנפטר ולפי רוב הדמעות שיצליח להוזיל מעיני בני משפחתו, מכריו ויתר המלווים.

ולכן דחה ר' יוסי את הצעתו ואמר לו: „אם אתה נותן לי כל זהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה", חלילה לי לעזוב את עירי, שהיא „מקום תורה" וללכת למקומך ולקבל עלי את „תורת המקום". גם בעד כל הון שבעולם לא אמכור את נשמתי וכבודי. טוב לי לאכול פת חרבה ולשבת בעיר שהיא „של חכמים ושל סופרים", כלומר, האויר בה ספוג ריח תורה וחכמה, היהדות צועדת בה קוממיות, אינה מרכין את ראשה ואינה נכנעת בפני התקיפים סניאי החוצפה, — מלכת אתך ולהיות שם „חכם בעיר", אבל בזוי בעיני הבריות ונמאס בעיני עצמי.

המחוקק והחיים

מאת הרב שמואל מנחם הלוי פיין, רב בדיטרויט.

כל מחוקק שבא לחוק חוקים צדיקים, ומשפטים ישרים בעד עמו וארצו, חוקים ומשפטים בעד הכלל והפרט, איך תתנהג המדינה בכללה, ואיך יתנהג היחיד בפרט, והכל על מקומם יבואו לשלום, — אז על המחוקק לידע את טבע הארץ ואת אפיו של העם, ויתאמו יחדיו ויכוונו בד בבד עם החוקים והמשפטים, ואז יהיה הרמוניא שלמה, ודוקא אז יתאזרחו ויתחזקו החוקים והמשפטים בקרב הארץ ובשדרות העם, וכמו שממילא יתקיימו ויצאו לאור ופעולות ידים, באשר שדבוקים ואחוזים זה בזה. (ועיין בספרי זכרון שמואל חלק א' לפ' בא).

ובחיות הדבר כן, אז ההכרח שהמחוקק יוולד ויתחנך ויתגדל בהארץ מקטנותו, וטבע העם ושבילי הארץ יתגלו לפניו כמו בראי מלוטש, ואז יהיו להמשפטים שלו מחלך בין החיים ויקיימו אותם. ומתוך השקפה זו יובן לנו פסק הרמב"ם בהלכות מלכים פרק א' הלכה ד'. אין מעמידים מלך מהל גרים אפילו אחר כמה דורות עד שתהיה אמו מישראל, ולא למלכות בלבד, אלא לכל שררות בישראל, ועיין שם במפרשים את מקורי להלכה זו. ולכאורה צריך להבין תורתנו הקדושה, שאינה מהלקת בין גר ובין אזרח ולפני כם משפטה הכל שוים, והוקה אחת ומשפט אחד לכם ולגר ולאזרח הארץ. ואם כן, מדוע פסלה התורה מינוי מלך ושאר המינויים מגרים, ואינם כשרים אלא אך מישראל? וכי זהו חוקה אחת ומשפט אחד?!

אבל כפי שבארנו הוא ניחא. המלך שבידו להחיות ולהמית, בידו להיטיב ולהרע, בידו להעלות ולהוריד, בידו להשפיל ולרומם. וכל דבר קטן או גדול מהחוקים והמשפטים, אם לא יהיה עליו גושפנקא מהמלך איננו שוה בלום. ואם כן, אם לא יהיה מישראל, ודם היהודים לא יהיה שוטף ונוזל בעורקיו וגידיו, ואז לא יהיה על החוקים והמשפטים יחוקק וגוזר חותם תכנית של טבע עם ישראל, השונה מטבע עמים אחרים, ולא יהיו להם מהלכים בין השדרות הרחבות של העם, ואז יביא שואה ומשואה על העם ועל הארץ. ועל כן פסלה התורה גרים מלהיות מלך ושאר המינויים. ופיק חזי במדינת אמריקא שהיא ארץ החופש ולפני כם משפטה הכל שוים, הנה גם היא פסלה למנות פרעזידענט עד שיהיה נולד על אדמתה. הוא גם כן מטעם הנ"ל.

טבע העם האמריקאני הוא שונה מהעמים אשר באירופא, והפרעזידענט שבידו תלוי הרבה אם לחוק החוקים, או למנוע אותם, ואם לא יהיה נולד על אדמת אמריקא מזנו וטבעו לא יהיה שוה עם טבע הארץ והעם. ואז תחת להיטיב להמדינה והעם עור ירע להם, ותחת לתקן עור יקלקל. ומתוך הכרה זו הסביר משה לישראל, שהחוקים והמשפטים שהוא מלמד ומצוה להם אינם מדעתו, אך כן קבל מפי הגבורה. וזהו הביאור בפ' ואתחנן, ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ד' אלהי ולא מלבי הוצאתי אותם, יען לעשות אותם בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה, ואני לא אבוא שמה, ואינני יודע את הארץ ואת טבעה, ואם היו החוקים מלבי, איך הייתי יכול ללמדם שתקיימו אותם בארץ ההיא? והלא אפשר שהחוקים והמשפטים הם נגד טבע הארץ, אלא כאשר צוני ד' אלהי והוא יודע שהחוקים והמשפטים מתאימים לטבע הארץ. ומה רמה ונשגבה מליצת הפסוק סוף אחרי, ולא תקיא הארץ אתכם וגו', תלה הכתוב בארץ. הארץ תקיא אותם אם לא יקיימו החוקים והמשפטים, יען שמכוונים יחד עם טבע הארץ.

מילי דבדיחותא

מלוקטים על־ידי אחד השוחטים המרגישים.

פעם בא סוחר גבינות אחד לפני הגאון הצדיק רבי משה סופר זצ"ל בעהמ"ס „חתם סופר" מפרסבורג, ובקש ממנו שיתן לו שטר־הכשר על הגבינות שלו, שהוא מובילן לעיר הקרובה על ה„יריד" שם.

הרב הגאון חקר ודרש היטב ונתוודע לו, כי הגבינות הנ"ל אינן בחזקת כשרות... ויכתוב על פסת ניר בזו הלשון:

„וכבה תאבלו אותו: מתניכם חגורים", וימסור לאיש סוחר הגבינות.

אחר כך כאשר בא לעיר אחרת הביא את ההכשר להרב דמתא. הרב העיף עין בו וירא מה שכתוב ויתפלא מאד, אך כאשר עיין מצא, כי על הפסוק „ומתניכם יהיו חגורים" תרגם אונקלוס „ותרצין יהיו אסורין"... וזה רמז הגאון בשכלו החד מה שכתוב: „ואת חריצי החלב" (שמואל א'), שכוונתן גבינות. אז ירד לסוף דעתו של בעה"ס ואסר את הגבינות...

* * *

בימי המלחמה הגדולה, כידוע, קראו לצבא אנשים מבן ארבעים שנה ומעלה. היה אברך אחד, בעל אשה ומטופל בבנים והגיע זמנו לצאת לצבא. אך ניחם את עצמו בזה שישלחו אותו לחפשי מטעם מחלות עיניו, כי היה קצת קצר־ראי.

יום קודם הקומיסיה הצבאית הלך אצל הדוקטור העברי לבדקהו.

— אינני רואה בך שום מום או חסרון, — ענהו הדוקטור לאחר בדיקה ממושכה, — לפני דעתי, ראוי אתה להלקח לצבא!

לשמוע דברים כאלה נפחד האברך מאד ויצא מדעתו...

כשהגיע הדבר להרב הגאון ר' אליעזר הגדול זצ"ל, אב"ד במינסק, ענה ואמר: אין אני מתפלא מזה, הלא הוא כמו שכתוב בתורה: „והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה"... כלומר: תבואנה עתים אשר אם יאמרו לך על מראה עיניך כי הנך רואה, מזה תהיה למשוגע...

ספרים חדשים

שהגיעו אל המערכת.

ספר „ילקוט יהושע" יכלכל ביאורים וחדושים, הוד חכמת חכמים ובינת סתרי נבונים, שערים נעולים נפתחים, עיני מעיינים מאירים, הדר האגדה וסתריה, עמקי רמזיה וסודותיה, שעשועים להוקריה ודורשיה, ישמחו בפתרון חידותיה, לעת יבינו פלאותיה, לקוטי בתר לקוטי, זעיר שם אשר חנני יוצרי ברחמיו המרובים לחדש בדברי חז"ל הנאמנים. ילקוט הוא לרועי צאן ולא לרועי בקר, אבל תמן אמרו באתר דמארי דביתא תלא קולבא רעיא קולתיה תלא, כל דברי בניתו ב"ה על הקדמות לקוחות מפי ספרים ומקובלות מפי סופרים אשר על פי ההקדמות אלה עלה לי לבאר בחסד ה' כמה אגדות פליאות בדברים ערבים ומתוקים כשמש בצהרים מבהיקים, ישמחו בהם אלה המעמיקים, כל אלה עשתה ידי בחסד ה' עלי בזכות אבותי הקדושים ספרא זעירא בישראל יהושע העשיל ממאניס־טערישצע, בן אדוני אבי מורי ורבי, הרב הקדוש הר' יצחק יואל מקאנטעקאזעווע יע"א. גר אנכי בארץ פה בראנזויל, ניו יארק, מגולי עיר אומאן אשר באוקריינא יע"א. בעמה"ס דברי יהושע עה"ת וספר תורת אבות על מסכת אבות, ועוד ספרים אשר המה בכתובים.

זהו ספר בן 209 עמודים באותיות רש"י מלא וגדוש בדברי תורה וחכמה, יש בו רעיונות עמוקים וביאורים נפלאים באגדות הש"ס. מזיגה נפלאה של דרוש, הגיון, מחקר, בקורת, חסידות וקבלה.

הספר מעיד על מחברו כי גדול הוא בתורה וחכמה ובעל רעיון נפלא, הרב הג' הצדיק ר' יהושע העשיל המכונה המאניסטערישצער רבי. הוא אחד מבני עליה ויחידי סגולה שבדור, ומצוה להביא את ספרו אל כל בית בישראל, כי כל המכנים את ספרו של הרבי אל ביתו ברכה מרובה הוא מכנים אל תוך ביתו, וכדאי שיתפשט ספר זה במדה מרובה בין אוהבי תורה בישראל.

רב וסופר, ילקוט מרגליות — חומר דרושי לשבתות השנה, מועדים והזדמנויות שונות בחיי הכלל והפרט, לנשואין, שבוע הבן והספר, לחזוק התורה, חנוך הבנים ובנין הארץ, על המפלגות, האגודות ופרנסי הדור, השקפות על מהות היהדות, תעודתה ותקותה.

העורך והמסדר הוא הרב החכם והסופר המובחק ר' ראובן מרגליות, בלבוב, ומלאכה גדולה ומצוינה עשה הרב הסופר הזה, יש בו אוצר של חומר לדרוש מן המובחר בקצור לשון ומיטב הגיון, והוא באמת כלי יקר וספר שמושי הגון לדרשנים ומטיפים.

בן דוב.

להרים מכשול

כאשר ראיתי בספר „ערוך השלחן" להגאון ר' יחיאל מיכל עפשטיין מנאוואראדאק זצ"ל דבר פלא, אשר רבים יוכלו לטעות בו, ולכן הנני מוצא לחובה להודיע זאת ברבים, והיינו: בספרו „ערוך השלחן" הלכות טריפות בסימן ל"ו ס"ק כ"ג, בענין נקב במקום סירכא במקום דמשמש ידא דטבחא הביא שמה ויש מכשירים ומציין שמה „פמ"ג וג"ש ולב"ש ס"ק ל"ד" והוא פליאה גדולה, כי המעיין באלו הפוסקים מפורש שם להדיא דטריפה סירכא הנמצא נקב תחתי' במקום דמשמש ידא דטבחא ורק מכשירים באופן דידוע בודאי, שהנקב נעשה בידא דטבחא ורק יש כאן חסרון בדיקה, אבל לתלות הנקב בידא דטבחא במקום סירכא לכ"ע לא תלינן והוא טריפה גמורה לאלו הפוסקים, וחלילה לי לחשוד אותי גאון לטעות בדבר פשוט כזה ורק יש כאן טעות הדפוס.

ולכן כאשר רבים מהרבנים כאשר תבוא שאלה לידם אינם מעיינים בפוסקים הראשונים ורק מעיינים בספרי האחרונים, לכן בל יהין שום אחד מהרבנים לסמוך על היש מכשירים האלו, כי היא טריפה גמורה לאלו הפוסקים.

ברוך יעקב זמודזיאק,
חופ"ק דוואָרעץ.

תלמוד"ישע ווערטלאך

פון אחד השוחטים המרגישים.

יעדער תלמיד חכם וואָס וואַרפט אַוועק דאָס לערנען
און די תורה פאַרגעסט,
זאָגט אויף איהם דער פסוק:
איז געגליכען צו אַ פויגעל וואָס האָט אַוועקגעוואַנדערט
פון איהר נעסט. (חגיגה, ט').

אַ ביסעל שבחים פונ'ם מענשען זאָגט מען אין די אויגען,
און דאָס גאַנצע טוט מען פון איהם פאַרבויגען.
(עירובין, י"ח).

כ'האָב געהערט ווי אַ בת־קול ברומט ווי אַ טויב, און
טוט אויך דערביי בעטאָנען:
וועה צו מיינע קינדער, וואָס צוליב זייערע זינד האָב
איך פאַר'חרוב'ט מיין הויז, פאַרברענט מיין היכל
און זיי פאַרטריבען צווישען פרעמדע נאַציאָנען.
(ברכות, נ').

צום פוקס הויבט מען זיך אָן צו בוקען,
ווען זיין צייט טוט זיך פאַר דער וועלט אַרויסרוקען.
(סנהדרין, צ"ט).

באַרנעט בראַדי

איז דער איינציגער מאַנופעקטשורער פון

כשר פלייש פראָדוקטען

וואָס שטעהט אונטער דער השגחה פון

ועד הרבנים דניו יאָרק רבתי

אַלע אידען וואָס זיינען נזהר אין כשרות זאָלען געברויכען בלויז די פראָדוקטען פון באַרנעט בראַדי.

קאָנטרי־אָרדערס פּינקטליך אַטענדעט.

ווענדעט זיך צו:

BARNET BRODIE, Inc.
127 Walton St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 6-9318

האָט איהר שוין
דעם נייעם וויכטיגען ספר?

הלכות דעות פון רמב"ם ז"ל

מיט דעם וויסענשאַפטליכען באור פון
הרב שמריהו ליב הורוויץ

ווען איהר האָט נאָך ניט, איז כדאי איהר זאָלט איהם האָבען, גרויסע אידישע געלעהרענטע אויף דער גאַנצער וועלט באַוואונדערען איהם. אַ נוצליכער ספר פאַר רבנים, שוחטים און בני תורה.

פרייז 1 דאָלער

ווענדעט זיך צום מחבר:
RABBI S. L. HURWITZ
1503 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y.
Telephone: HAddingway 3—9698

מאיר וואַלאַזין

50-52 עלדרידזש סטריט, ניו יאָרק
טעלעפאָן אָרטשארד 4—4511

מאַנופעקטשורער

פון וואַלענע און סילקענע טליתים, פרוכתן, מענטעלאַך, חופות, מכסות לשלחן ולארון.

אימפּאָרטער

פון די בעסטע ספרי תורה, תפילין ומזוזות.

דיסטריביוטאָר

פון אַלערהאַנד זילבערנע כלי קודש, עץ חיים'ס, ציץ'ן, יד'ן, קידוש־בעכערס, שבת־לייכטער א. ז. וו. די בעסטע מילערס חלפים און מוהל מעסערס, שאַרף און גלאַט שטיינער.

—— אַלעס צו שפּאָט ביליגע פרייזען ——

באַקאַנטמאַכונג צו אונזערע סובסקרייבערס

די אַלע וואָס האָבען ביי זיך דעם ערשטען יאָהרגאַנג פון דער „שוחטים שטימע" און ווילען דאָס עס זאָל געבונדען ווערען אין איין שעהנעם באַנד, כדי עס זאָל בלייבען ביי זיי לזכרון עולם, זאָלען אַריינשיקען זייערע 12 נומערען און מיר וועלען דאָס פאַר זיי בינדען פאַר דעם פרייז פון $1.50.

SHOCHTIM SHTIMME
233 East Broadway
New York, N. Y.

מדפיסי ספרים אנחנו זה יותר מחמש־עשרה שנה

בעברית, אידית ואנגלית

ספרים לאלפים ולרבבות יצאו, במשך הזמן הזה, מתחת מכבש הדפוס שלנו מאת מחברים מפורסמים המפוזרים בכל רחבי ארצות הברית — וכולם פה אחד מהללים ומשבחים אותנו.

תעודות ומכתבים המעידים על אמיתת דברינו נוכל להמציא לכל דורש.

פנו אלינו ותוכחו.

ORIOM PRESS, Inc.
42 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-8164

וויכטיג פאַר שוחטים

אין ווארשא (פוילען) ערשיינט א מאָנאַטליכער חודש אָרגאַן אונטער'ן נאָמען „די שוחטים שטימע" (6טער יאָהרגאַנג) וועלכער איז געווידמעט אַלע שוחטים אינטערעסען.

דער פרייז פאַר אמעריקא און אנדערע לענדער איז בלויז $1 אַ יאָהר.

ווענדעט זיך לויט פאָלגענדען אַדרעס:

RED. DIE SZOCHTEM-SZTYME
Warszawa, Muranowska 4, m. 30, Poland

אויפרוף!

צו אַלע רבנים אין דער גאַנצער וועלט!

ווי ס'איז שוין באַקאַנט, טרעט צו אונזער פערלאַג בקרוב אַרויסצוגעבען דאָס ספר

„תולדות הרבנים"

וואָס וועט ענטהאַלטען די גענויע ביאָגראַפיעס און אַדרעסען פון אַלע רבנים און דיינים אין דער גאַנצער וועלט.

אויף דעם ערשטען פאַרעפענטליכען „אויפרוף" האָבען שוין אַריינגעשיקט זייערע ביאָגראַפיעס פילע הונדערטער רבנים פון פאַרשידענע לענדער, און עס ווערען געמאַכט אַלע פאַרבאַרייטונגען צו ערמעגליכען דאָס שנעלע ערשיינען פון אָט דער וויכטיגער אויסגאַבע, וואָס וועט זיין העכסט אינטערעסאַנט און נוצליך, סיי מצד דעם רייכען תוכן און אויך דורך דער זאָרגפעלטיגער רעדאַקציע וואָס ווערט געמאַכט פון ספּעציעלע מומחים אויף דעם געביט.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו אַלע רבנים און דיינים אין אַלע לענדער און דער גאַנצער וועלט, וועלכע האָבען נאָך נישט געשיקט זייערע ביאָגראַפיעס — מיט דער אויפפאָדרעונג תיכף ומיד צו שיקען גענויע תשובות אויף פאָלגענדע שאלות:

א) נאָמען, נאָטען פון עלטערען און יחוס. — ב) יאָהר און אָרט, וואו ער איז געבוירען. — ג) וואו און ביי וועמען ער האָט געלערענט. — ד) ווען און ביי וועמען ער האָט באַקומען סמיכת הוראָה. — ה) ווען אין זיין היינטיגען וואוינאָרט. — ו) צי איז ער שוין איז ער אויפגענומען געוואָרען אַלס רב, אָדער אַלס דיין, פריהער געווען רב, אָדער דיין, און אין וועלכער שטאָדט. — ז) צי האָט ער מחבר געווען אַ ספר, וואו און וועלכעס יאָהר איז עס געוואָרען געדרוקט, אָדער עס געפינט זיך נאָך בכתב־יד. — ח) זיין איצטיגע גענויע אַדרעסע. — דער רב, וועלכער וויל אַז צוזאָמען מיט זיין ביאָגראַפיע זאָל אויך זיין געדרוקט זיין בילד, ווערט געבעטען אַריינצושיקען אַ פאָטאָגראַפיע.

עס ווערט נאָך אַמאָל אויפמערקזאַם געמאַכט אַלע רבנים, דאָס ווער עס וועט נישט אַריינשיקען שנעלסטענס אַ גענויע תשובה, וועט ממילא זיין ביאָגראַפיע נישט ווערען געדרוקט אין דעם ספר, ווי בלויז ער אַליין וועט טראָגען די שולד וואָס זיין נאָמען וועט פעהלען צווישען דעם כלל רבנים און וועט זיין אַ מעוות שלא יוכל לתקון.

מיט גרויס כבוד און דרך ארץ,

מערכת והוצאַת „תולדות הרבנים".

די תשובות בעטען מיר צו שיקען אויף פאָלגענדען אַדרעס:

Rabin S. Schapira

Lwow, Zolkiewska 25 (Poland).

ווילט איהר לאַנג לעבען?

זאָ קויפט אייך דאָס פאַר יעדען אידישע שטוב נויטיגעס און וויכטיגעס ספר

„חיים הנצחיים"

זייל מיט דעם ספר וואָס איז אַ מוסטער־האַפטע ענציקלאָפעדיע מיט די ה"י סמנים ושס"ה סעיפים וואָס אין זיי איז צוזאַמענגענומען פון ש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים עד אחרון שבאחרונים, און פון פיל ספרי מוסר ודרוש אַלע דינים ומנהגים מאבילות וקבורה, קדיש וכל כוונותיה ופרטותיה, אַלע לימודים ותפילות ובקשות מכל ימי אבילות והיאָהרצייטען צווישען זיי אַלע 22 פרקים משניות פון א' ביז ת' מיט פירוש ברטנורא ועתוי"ט מיט אַ אידישע איבערזעצונג אויף יעדען וואָרט פון משניות שיהי' דבר השוה לכל נפש, אַלע דינים ומנהגים פון מצבה שטעלען, יאָהרצייט ליכטצינדען אין יאָהרצייט, אַלע דינים ומנהגים וסדרים פון קבר אבות, מיט אַלע תפילות ובקשות צו זאָגען אויף די קברים פון דעם מענה לשון והזכרת נשמות. ליסטאָראציע פון מצבות צו פאַרשרייבען יאָהרצייטען, וועט איהר קאָנען גרינג צוקומען צום לאַנגען לעבען וואָס השי"ת האָט מבטיח געווען פאַר כיבוד אָב ואם צו געבען (מכבדו בחייו ומכבדו במותו, קדושין ל"א).

דאָס ספר ענטהאַלט ערך 400 עמודים שעהנע דרוק און פאַפיר מיט אַן אינהאַלטפאַרצייכניש (לוח המפתח) און איז געדרוקט אין 2 אויפלאַגעס: 1) בלויז לשון קודש, 2) מיט לשון קודש און אידיש אויף יעדען בלאַט פון אינמיטען, און איז צו באקומען ביים המחבר ה"ה הרב הגה"צ המפורסים בחיבוריו היקרים וכו' ר' **צבי הירש פרידלינג** שליט"א אב"ד דק"ק כיטקיביץ והגליל (בעהמ"ס „רץ כצבי", "קיום העולם" ועורך הבאר) צו זעהר ביליגע פרייזען.

מיט דער אידישער איבערזעצונג און פראַכטפולען בונד — פרייז 1 דאָלאַר בלויז לשון קודש — פרייז 70 סענט

לפנות אל:

Rabin H. Friedling
Biskupice n. W. z. Lub. (Poland)

באמריקא אצל:

השו"ב דניאל שפיגעל,

D. Spiegel, 601 Oak Terrace, Bronx, N. Y.